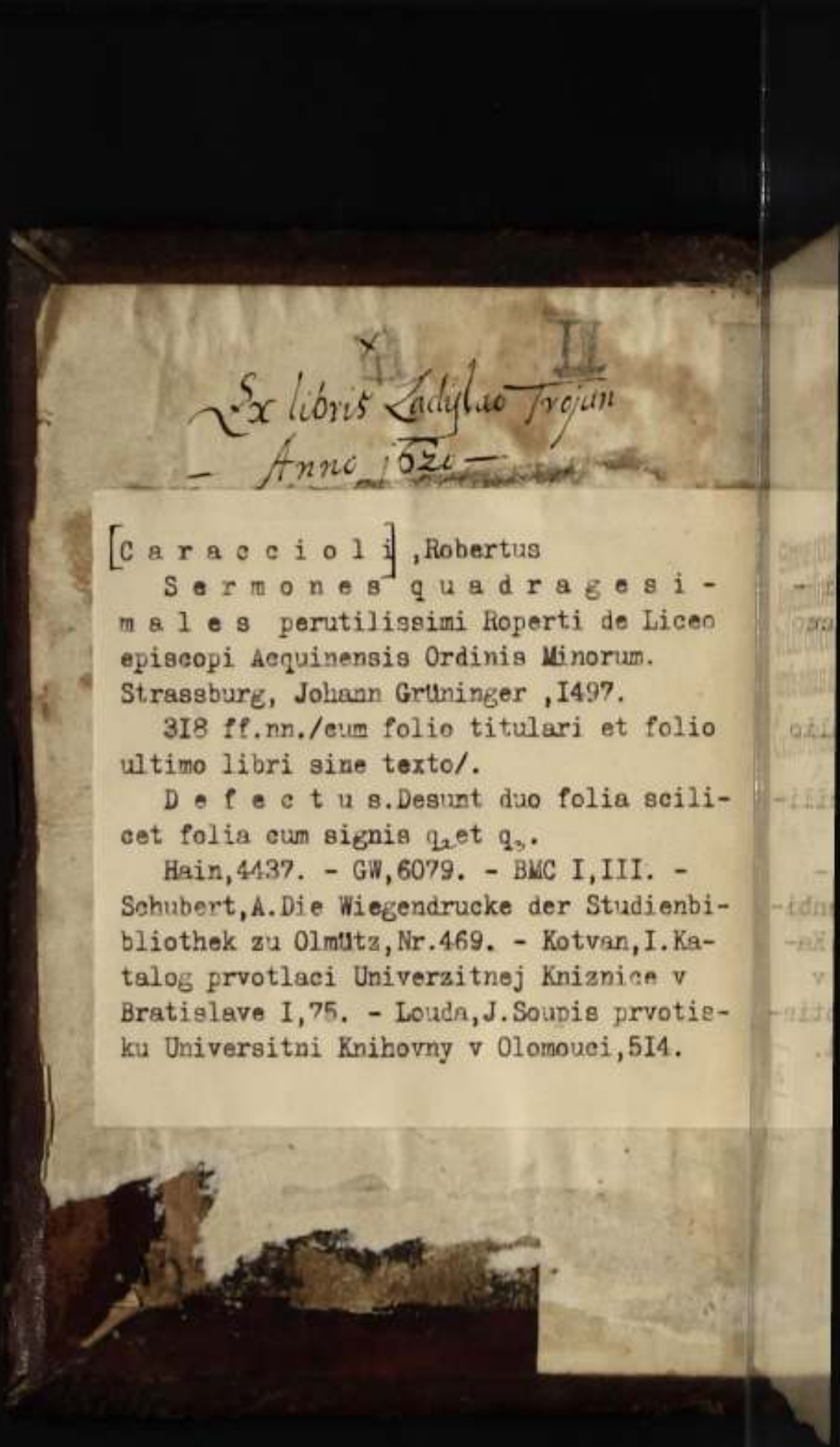

Ex libris Ladislao Trojan
– Anno 1620 –

[C a r a c c i o l i] ,Robertus
S e r m o n e s q u a d r a g e s i m a l e s perutilissimi Roperti de Liceo episcopi Acquinensis Ordinis Minorum. Strassburg, Johann Grüninger ,1497.
318 ff.nn./cum folio titulari et folio ultimo libri sine texto/.
D e f e c t u s.Desunt duo folia scilicet folia cum signis q_1 et q_5.
Hain,4437. - GW,6079. - BMC I,III. - Schubert,A.Die Wiegendrucke der Studienbibliothek zu Olmütz,Nr.469. - Kotvan,I.Katalog prvotlaci Univerzitnej Kniznice v Bratislave I,75. - Louda,J.Soupis prvotisku Universitni Knihovny v Olomouci,514.

G II. 7

Sermones quadragesimales perutilissimi Roperti de Liceo episcopi Acquinensis ordinis minorum.

Ex libris Stephani Sarsitij Ao. 1631.

4. 155.
T.

Registrū in

quadragesimale Roperti de Li
ceo q̄ breuiter et cōtentus intbi
collectum incipit. Ubi quisq; id
de quo legere intēdit facile inue
nire poterit egregiam aliquā sen
tentiā siue sermonē ad populū
siue ad clerū. Ubi aduertēdū est
q̄ in hoc libro a dñica in septua
gesima p omnes dies ? singlas fe/
rias habet vnus sermo. Diebus
vero dñicis p q̄dragesimaz duo
vnus in mane: ? alter post prā
dium. Aliqs aūt ferijs vnuz sem
per vsq; ad tertiam ferā pasche
inclusiue. Et quilibet sermo post
habitū thema diuidit in tria ca/
pitula q̄ sunt declaratiua mate/
rie thematis pulcerrime cum du
bijs aliquando insertis et rano/
nibus pro et contra. et notabili/
bus aliq̄ndo etiaz exclamatiōibz
elegantissimis. Ideo volens ha
bere aliqd ex dis sermōibz in re
gistro videat iuxta ordinē alpha
beticum: vbi semp remittit ad
cum sermonē in quo talis senten
tia vl materia ptinet cum anno/
tatione numeri sermonis adiun
cto capitulo primo. secundo vel
tertio. Et quādo in registro inue
nitur vbi sup recurrendū est ad
quottā priorime ante posite ca/
pitalis sententie vl propositionis
et ita fiendū est p omnia in om
nibus sententijs. allegatōibz. au
toritatibz et titulis in hac tabu/
la remissoria signatis.

Львів. Бібліотека
АН. УРСР
Ш.4111

Alphabetica

Odor siue dilectio dei qd est ⁊ qualis de⁹ et amore petentibus copiosissima beneficia largit. Ser. vi. c. i. B
Angel⁹ bon⁹ deputat boi a pma naturitate in vtero. Ser. vi. c. i. D
Angeli custodiã vtr̃ quili carentes vsu rõnis bẽant vt sup̃. E.
Amore suũ oñdit dõ petentibus illos supportãdo. vocando ⁊ offerendo filiũ suũ vnigenitũ ac sanguinẽ eius. Sermo. vi. c. iij. K
Adulteriũ quid sit ⁊ quõ sumit multiplr. ⁊ qlit̃ multi credũt se i statu ee mr̃imonij qui sũt pon⁹ adulteri q̃ ꝓiugati. ser. xxxi. c. i. B
Adulteriũ execrãdũ petr̃i q̃ maculata est magna pars ⁊ mlitudo ꝓiugatorũ. vbi sup̃. K.
Adulteriũ abhominandũ est eo q⁹ contrariat bono mr̃imonij. ⁊ inducit scãdala mlta. ⁊ implicat adulteros mlt̃ laqõ. vtũ. c. ij. M
Adulteriũ puniũt grauit leges tã diuie q̃ ecclĩastice q̃ etiã ciuiles. vbi supra. c. iij. O.
Anima xpiana mortuo vtr̃ fuit a diuinitate separata ⁊ multa circa christi mortẽ. Sermo. lxx. A.
Antichristus horribil⁹ bestia xpo ꝓeran⁹ deo ꝓmittẽte. Ser. lij. B
Antixpi veritas. ⁊ quõ oñdit futurus: auctoritatibus scripture et testimonio sctorũ. Ser. lij. c. i. D
Antixpi qlitas. cõditio. nec̃itas. malignitas. ptãs. vtũ. c. ij. F.
Antichristi tps est et ꝓpinquũ ꝓpter multa. vbi supra. c. ij. J.
Angeli mali vtrum sint in inferno. Sermo. xl. c. i. B.
Angelorũ malorũ pẽa nũq̃ finiet et vtr̃ hoc ꝙ scripturas ꝓbari possit. vbi supra. L.
Ambitio ẽ petr̃i. tum qz pcedit et ex superbia. tũ qz ꝓhat caritati. tũ qz opponit magnanimitati ⁊ dẽ modis bonor̃ appetit. ser. xxxiij
Ambitiosi solẽt ee bo/ (c. i. B
mines trib⁹ mõis. s. in appetitu inordinato dignitatis ecclĩastice aut gd⁹ magisterij vl̃ talis dominij sive ptãs vbi sup̃. c. ij. F.
Appetere episcopatũ vtrum sit licitũ. vbi supra. B.
Appetere infra epãle dignitatẽ. alias dignitatẽs vt abbatiã. prioratũ. decanatũ. ꝓpositurã vl̃ archidiaconatũ ⁊ illa vtrũ sit peccatum. vbi supra. D.
Ambitio est abhominãda. tum quia inducit mlta mala. tum qz oĩs iust⁹ illã fugit. tũ etiã qz tollit quietẽ mẽtis. vtũ. c. ij. N.
Amor filiorũ in parentes ⁊ econtra. Sermo. lxij. c. i. B.
Amor inordinat⁹ diuitiarũ dãnatur verbo ⁊ exẽplo. Ser. xl. c. i. B.
Adulatio qd sit ⁊ qlit̃ ꝓhat qs alĩquẽ cui merito ⁊ qñq̃ sine merito laudare etiã cũ petõ. ser. xlv. c. i. B. et. B.
Adulatores q̃d sunt. vtũ. c. i. p⁹ B
Affabiles amici agrestes q̃ sint ibidem post. B.
Adulatio qñq̃ petr̃i venialis qñ qz mortalis. vbi supra. L.
Adulatõis offẽsio sive petr̃i vtr̃ sit gn⁹ petõ bõtatij. vtũ. c. ij. D.

Tabula

Adulator vtrū ita grauiter pec/cet sicut ille cui adulatur. E.
Adulatio vtrū sit maius peccatum q̄ detractio. ibidem. F.
Adulatorū fraudes vt euitentur tria ponūt remedia. vtō. c. iij. B
Apostoli quo tempe a xp̄o fuerūt ordinati et consecrandi accepe/rūt ptātem. Ser. lxiij. c. i. A.
Astrologi aliquādo vera dicunt instinctu spirituum non bono/rum Sermo. xix. c. i. post. A.
Adiuuari a deo indigent homines ad acquirendā beatitudinē ad pericula vitanda z ad tpalia bona impetrāda. ser. xix. c. iij. D

Baptismus

quid sit z qualis institutio z que materia ei⁹ Sermo. lxviij. c. i. A
Baptismi immersio effusio vel aspersio vtrū debeat esse vna vl̄ trina. vbi sup̄. D.
Baptismi forma obseruāda z q̄/mō multiplr variat. vbi sup̄. L
Baptisare vtrū possit dyacon⁹. vbi supra. c. ij. L.
Baptisare vtrū sit officium pre/sbyteroꝝ. vbi supra. M.
Baptisare vtrū laicus possit et vtrū mulier possit. z vtrū ille q̄ nō est baptisatus possit baptisare. vbi supra. N. O. et. P.
Baptismus vtrū oēs teneant ad susceptōez baptismi vtō. c. ij. Q.
Baptismi necessitas et vtrū sine baptismo possit q̄s saluari. vbi supra. R.
Baptismus vtrū sit differend⁹ vel accelerandus. vbi sup̄. S.
Baptismū accedentes petōres vtrū teneant sua petā confiteri. vbi supra. c. ij. T.
Baptisari vtrū debeant pueri iudeoꝝ et infideliū inuitis parentibus. vbi supra. V.
Baptismi q̄litas. s. vnitas simultas. modalitas. paternitas. solennitas. vbi supra. A a.
Baptismi effectus delerio culpe remissio pene. collatio gr̄e. vbi supra. c. iij. B. g.
Bonū opari facile ꝓpter multa Sermo. i. c. i. ij. z. iij. B. K. z. N
Bonū ex̄n e vite vel bonū sup⁹ vtrū sit copiosi⁹ z affluēti⁹ bonus q̄buslibet tpalibus bōis. ser. i. cap. ij. post. K.
Bonū opās cū maiori difficl'tate vtrū magis mereat. ser. i. c. iij. O
Bonū opans vtrū ō ꝓdigno mereat vitā eēnā. Ser. i. c. iij. N
Bonū ꝓperū melius est bono tempali vbi supra. P.
Bonoꝝ operū necessaria regula dicit extrinseca opatio. ser. ij. c. A
Bñ opari ad b̄ necessari⁹ est act⁹ extrinsecus. vbi supra. B'.
Bene opari volēs vtrū necessario debeat seq̄ xp̄m ea facēdo q̄ ipse fecit. vbi sup̄. c. ij. post. B.
Bonū dicit tripliciter. bonū ex genere. bonū ex circūstātijs. bonus fm se. vbi supra post. B.
Bona opa in mortli petō facta vtrū sint alic⁹ valoris. ser. ij. c. iij. L
Bonū nullū irremūneratū z nullū mal'ū impunitū. vbi sup̄. N.
Bene operari vtrū illi qui sunt

In statu mortis peccati mouendi sint et adhortandi vt bñ operent ꝛ benefaciũt. vbi supra. O.
Bonũ factũ in mortali pcõ hz nouẽ vnitates q̃ p̃uenũt ex illo vbi supra. P.
Beneficia multa dẽ pcõibus elargit. Sermo. vi. c. i. B.
Blasphemare siue maledicere nõ debet hõ creature intellectuali neq; infernali neq; celesti. sermo. lv. c. q̃. D.
Beatitudo electorũ vtrũ maior erit post iudicium q̃ ante. Sermo. lxxij. c. iij. post B.

Christi diui

nitas ꝛ q̃ fuerit ver⁹ dẽ sermo. lij. c. i. añ. B.
Christus verus dẽ ꝛ hõ autoritate veteris testi ꝛ sibillaꝝ oñditur. vbi supra B.
Christi diuinitas oñdit exp̃imẽto miraculoꝝ p̃pter spẽm operꝝ p̃opter modũ ꝛ p̃pẽ documẽtũ vbi supra. c. q̃. ante. F
Christus est fil⁹ dei p̃ adoptiõẽ hec p̃ solino nullo mõ est admittenda. vbi supra. ci. post E
Christi diuinitas apparet rõne sanctificatõis aiaꝝ. rõne remissionis pcõꝝ ꝛ p̃ductiõis mundi. vbi supra. c. iij. J.
Cena dñi. sermo. lxvij. B.
Christi passio ꝛ dolores a⁹. F mo lxx. B.
Christi sepultura er p̃te carnis. er parte anime. Sermo. lxx. B.
Christo mortuo p̃ separationẽ corpis ab aia vtꝝ caro eius fuit mortua. vbi supra. c. i. post B.
Christo mortuo vtꝝ caro ei⁹ fuit separata a diuitate. vbi supra B
Christo mortuo vtꝝ p̃ mortẽ carnis sit mors p̃sone verbi attribuenda. vbi supra. c. i. L.
Christi aia a carne separa vtruꝝ etiam fuerit a diuinitate separata. vbi supra. c. q̃. D.
Christi aia vtꝝ post infans separatiõis impassibilit sit effecta. vbi supra. E.
Christo mortuo vtꝝ ex benignitate anima eius descendit ad inferos. vbi supra. F.
Christo mortuo vtrũ aia ei⁹ moram fecit in inferno. vtrũ. post. F.
Christo mortuo depos⁹ de cruce afflictio matris eius ꝛ xpi sepulti. vbi supra. c. iij. F
Christi resurrectio ei⁹ iocũditas et mirca circa illã require in resurrectione. Sermo. lxx. B.
Christus secũdus est ꝛ in q̃bus operib. Ser. lj. c. q̃. L
Christianos malos oñes dãnabit iustitia dei sine pnia morientes. et gre pena eoꝝ grauior erit aliorꝝ. Sermo. xi. c. iij. G.
Confessiõis vitas contra eos q̃ dicunt superfluũ esse p̃fiteri peccata sacerdoti. Ser. xxvij. B.
Cõfessio pcõꝝ est penitẽtibus ad salutẽ necessaria. ser. xxvij. c. i. B.
Cõfessio est q̃ necitate salutis eoq; tpe legis gre fuit institutus a dño ihesu et quo intelligit q̃ sit de iure nature ꝛ q̃liter in lege scpta fuit figurata. vbi supra. c. q̃. D.
Cõfiteri obligant homines dene

Tabula

ecessitate non solū ꝓpē ꝑmā insti
tutionē. sed etiā ꝓpter ꝑceptū ec
clesie a ꝙ nullꝰ erapik nisi q̄ esset
absq; ꝑtō. vbi supꝝ. c.iij. ℣.
Cōfessio z qñ sit ꝛfitendū. z q̄lit
ercusank aliq; si nō ꝛfiteāt semel
in anno. z an post ꝑmū necessa/
rium sit confiteri. ser. xxvij. c.i. ℬ
Confessio a cuꝰ obligatōe ercu
sank aliq; aut ꝓpter infatuatōez
aut ꝓpē locutionē. aut ꝓpter sa/
cerdotis ꝑuationē. vbi supꝝ ℬ.
Confiteri vtrū debeat ꝙs p lrās
absente sacerdote. vbi. s. post ℧.
Cōfessio valet ad octo vtilitates
Confiteri nō te/ vbi. s. pⁿ ℬ.
nek ꝑtōz statim habita oportu
nitate ꝑterq; in aliquibus casi
Cōfiteri in q̄ eta/ bus. vbi. s. ℱ
re homies obligenk. vbi supꝝ ℣
Confessionē audiēs sacerdos dz
bē aucē. sciam z bonitatē. z q̄s
dicak sacerdos. vbi supꝛa. c.ij. ℐ.
Confitentē quēlibz in articlo ne
cessitatis ꝑt q̄libet sacerdos ab
soluere. vbi supꝛa post ℐ.
Cōfessio dz ee integra vt pēiten/
tes ꝛfiteank oīa pcā mortalia
et circū stātias trabētes in aliud
genꝰ ꝑti z in casu venialia. vbi
Confiteri vtz necē (supꝝ. c.ij. ℒ
sit omnē differentiā peccati mor
tal' sive latētis sive mānifesti. sive
sit cordis sive sit or'. vbi supꝝ ℣
Confitēde vtrū sint circūstāne et
quot sē circūstātioz gña. vtē. ℕ.
Confiteri si debeāt pcā venialia
Confiteri quō pec (vbi supꝝ ℴ
catoz debeat būilē. ꝑmo exami
nando ꝛsciam. scō accusando
peccata. tertio suscipiendo iniun
ctā sibi ꝑniam a sacerdote. ℱ. xxx.
Cōfessus z penitēs vtz ℔. c.i. ℬ.
teneak tenōe ncēitatis accepta
re z explere ꝑniam sibi iniunctā
a sacerdote. vbi supꝛa ℬ
Confessio dz ee secreta respectu
circūstantiū. respcū ꝛfessoꝝ z re
spectu peccatoꝝ. vbi supꝛa. c.ij.
post. ℧.
Confessionis sigillū qñ frangik.
Confessio si ali ℔ vbi supꝝ pⁿ ℬ
qñ reuelari possit. vbi supꝝ. ℝ
Cōfessio est reiteranda qñ ꝙs ma
le ꝛfessus fuit ꝓpē suā negligen
tiā. aut qñ fraudulēter diuisit cō
fessionē. vl' qñ ꝛfessus est cū deli
beratōe peccādi. vbi. s. c.ij. ☞.
Cogitatio mala z viciosa vitan
da est. nā ꝓpter illas etiā absq;
effectū opeꝝ exterioꝝ ꝑt homo
dānari. ser. xlij. post ℱ
Cogitationes cordiū certitudia
liter cognosci nō ꝑnt. nec a ōmo
nibus. nec ab angel'bus. sed a so
lo deo quē nulluz latet secretū.
sermo. xlij. c.i. ℱ.
Cogitando si bō possit offende/
re deū. ser. xlij. c.ij. ante. ℬ.
Cogitatio alia ē nature alia gre
alia culpe. ibidem ℣. z ℐ.
Cogitationū peccata vitari ꝑnt
p exercitiū oronis lectōis opario
nis p euitationē locutiōis z au
ditionis ociosoꝝ. vbꝝ z nutri
tionis ipsoꝝ cogitationū. ibidez
Claues regni celoꝝ z ℔. c.ij. ℝ
de indulgētijs. ser. l. c.i. ℬ
Cōmunio sactissima ad quā oēs
se disponere dēt. Ser. lx. ℬ.

Alphabetica

Communicare debēt oēs. tum ob memoriā passionis xp̄i. tum propter ecclie precepta. tū etiā ꝑp̄ christi cōlocationē. vbi. ē. c. i. B.

Cōmunicare aliq̄ nō dñt vl̄ ꝑp̄ punitionē vel ꝑp̄ ōfectū aut indispositionē. vbi supra. c. ij. D

Communicādoꝝ etas q̄ debeat esse. vbi supra. E z F.

Cōicari volētes q̄d obſuare debent z q̄ ꝓditōes. vbi. ē. c. ij. G

Contēptus mundi ad quē nos xp̄us inducit ⁊bo z exēplo. Sermo. lxij. B

Consecrando in missa vinū sine aqua ve ꝓuenit in sanguinē. ser. Cōsecratio eucha [lxij. c. ij. p̄ B ristie q̄n fuerit instituta. sermo lxij. c. i. B

Cōmunicare sub vtraq; specie si liceat. vbi. ē. F z G.

Cōtonē sctām ⁊uote suscipiētes acq̄rūt. vij. fructꝰ. F. lxij. c. ij. D

Consecratio sacri altar⁹ vtꝝ trās mutet panē in coꝛpꝰ xp̄i. ser. lxv Consecrio sacri altaris [c. i. B vtꝝ fiat in instāti vel successiue. Consecratōis vt⁹ trās/ [vbi. ē. c mutatiua vtꝝ ꝓncipali⁹ respiciat sacerdotē q̄s verba. vbi. ē. D

Coꝛpus xp̄i multipl⁹ mānducat sermo. lxv. c. ij. E.

Coꝛpus christi quō z q̄liē consecrat. sermo. lxv. añ. B

Communio sancta. ser. lxi. A.

Sacramentū eucharistie et de illo multa. Sermo. lxij. B

Coꝛpus christi manducant quidam sacr aliter. quidam spūal⁹ q̄dā vtroq; mō. Ser. lxv. c. ij. E.

Coꝛpus christi vtrum mali veraciter sumāt. Vbi supra capl̄o ij. F.

Coꝛpus christi vtrum peccatoꝛ sibi sumat cum certa scientia in peccato sumat illud damnabil⁹ vbi supra. G.

Vtrum accedere ad hoc sacramentum cum scientia peccati sit grauissimam omniū peccatoꝝ. vbi supra. D.

Consecrare coꝛpus christi si possint ip̄i angeli. R. Item si nō sacerdotes possint. Sermo. lxv. c. ij. L.

Consecrare si possint sacerdotes mali et peccatoꝛes. Sermo lxv. c. ij. M

Cōsecrare si possint sacerdotes heretici. scismatici. excōmunicati vel degradati. vbi supra. N

Contumacie peccatum incurrit homo quadrupliciter. et ꝓpt̄ illam excōmunicat. Sermo. xxxvj. c. ij. G.

Contentionis peccatū quod vt plurimū ex vana gloria habeat ortum. Sermo. xxxvij. B.

Cōtentio quid sit. z quomō potest fieri. vel ꝓpt̄ emulationē. vel ꝓpter disputationē vl̄ ꝓpter litigationē. vbi supꝛa. c. i. B.

Contendere ꝑ aliqs cum alio tripliciē. vbi supꝛa post B

Contentionis vicium est abhominanduꝝ. tum quia reddit hominem exosum. tum ꝓpter honorem. tum etiaꝝ ꝓpter scandala que inde sequūtur. vbi supra. c. ij. E.

Tabula

Contẽdendũ nõ est cũ potẽtioꝝ bus se. nec cũ diuitib nec cũ loq̃ abus ꝛ liguosis. vbi supꝛ. c.iij. D

Electio dei

q̃d ꝛ vtrũ verꝫ sit q̃ deꝰ peccatores diligat. Ser mo. vi. c.i. A.

Deꝰ vult oẽs homines saluos fieri. et q̃t modꝭ h̃ exp̃ssit. f. vi. c.ij. B

Deus vl̃t oẽs saluos fieri. q̃re nõ oẽs saluant vbi supꝛa. J.

Deus nulliꝰ creature est debitor ex recepto. nũ debitor est ex promissione. Ser. x. c.i. A.

Diuitias ꝺicentes nullũ malũ post hãc vitã. ser. x. c.i. post A.

Deus nõ punit omnes peccatores in hac vita. vbi supꝛ. B.

Deus iustꝰ p vno solo peccõ mortali dãnat eternaliter aiam. nec suffi cit pnia de oĩbus alijs si vnũ solũ remaneat. vbi supꝛa. c.ij. D.

Deus iusto iudicio p̃mittit eos qui pniaꝫ differũt vsq; ad extremũ vite impugnari varijs impedimẽtis. vbi. ꝺ. c.ij. L.

Deꝰ iuste eternaliter dãnat et punit iniq̃as quanq̃ actꝰ peccati sit tpalis

Deꝰ vtrũ sit omnipotẽs. ꝛ q̃ p̃t nõ solũ possibile sz etiã impossibile enti creato dũmodo illud nõ dicat imperfectionẽ. ser. xv. c.i. A.

Deus numeꝰ ẽ triplici rõne et de timore multa. ser. xvi. c.i. A

Dei auxilio indiget oẽs ad acq̃rendã britudinẽ ad vitanda pericula ꝛ ad tpalia bona impetranda. Ser. xx. c.ij. L.

Dignitates alias infra dignitates ep̃ales appetere vtrũ sit peccm. ser. Dignitates secu (xxxvij. c.ij. B. lares si appetant. vbi supꝛ. D

Deũ nõ esse an possit cogitari. Discordia re/ sermo. xxxviij. A. gna desolant. Ser. xxxix. E.

Discordie dãnabiles tres p̃nt ee radices vel originales causę. scz vana gla. auaricia vel stultitia siue ignorãs. ibidẽ. c.i. A.

Discordia ẽ tripler falsmate priuatis ciuil' ꝓtialitatis ꝛ iportabilis societatis. ibidẽ. c.ij. F.

Discordia offendit oẽ bonũ boiꝰ spũale. s. corꝑale. tpale. ibidẽ. iij J

Diuitiaꝫ inordinatꝰ amor reprobẽ dit ꝛ dãnat vbo ꝛ exẽplo. ser. xl.

Diuites diuitias hũtes (c.i. A aut hẽe volentes an possint saluari. Sermo. xl. c.i. añ L

Diuitie cũ pcõ habẽt triplici ratione inordinate affectionis impie iustificationis indebite dispensationis. L.

Diuitie affligũt eos q̃ immoderate amãt labore timore aꝛ dolore

Diuitiaꝫ ama (f. xl. c.ij. añ. D tores maligni se eo q̃ subiiciunt se ẽre vilissimę ꝛ deuiãt a regula oĩs creature: efficiũturq; similes ydolatris. Ibidem. c.ij. añ. M.

Dies festiuos observare a ppriobat ꝛ cõmendat a gẽtilibꝰ. iudeis et xp̃ianis. sermo. xlvi. c.i. A

Dñica dies in quã sabbatũ mutatũ est ꝓpter multa. f. xlvi. c.ij. E

Dubia sunt in meliorẽ pte interpretãda ꝓbat auctoritate. rõne ꝛ exemplo. Sermo xlix. c.i. A.

Alphabetica

Dānatus ꝑ pcīs q̄ cōmisit post pcā dimissa punit trīn ꝑ illis ꝑ quib⁹ dānat⁹ ē aut ꝑ alīs dimissis. Et si pcā redibūt q̄ōtū ad pnā. sermo. l. c. xij. O. P. Q.

Detractio maligna est z quō differunt ꝛru melia. cōmunū. impio periū. susurratio. ser. lvij. B

Detractōis viaū cōmittit trib⁹ modis. s. ꝑ modū iniquū asturū z assimulatū. vbi supꝫ. c. ij E F G

Detractio offendit tria genera hoim. s. detrahētes. audiētes. patientes. vtīs. c. iij. H. J. K

Detrahētes tenēt ad restitutōez

Dolor xpi z fame. ibidē p⁹ K

passio eius in pascene. ser. lxix. B

Dolor oīōis dolor cōprehensionis. dolor deductiōis z ꝺdictiōis

Dolor pīnano vbi. ē. c. i. p⁹ B

nis. dolor sentētiatiōis xpi cruci fixiōis z inspectiōis. vbi. ē. arti.

Dolor passionis a vt fue/ ij. B

rit in xpo. vbi supꝫ articulo. ij. E

Dolor illusionis. dolor collocutiōis. cōpassiōis z sepultōis. vtīs.

Dānabunt oēs insi/ arti. iij. G

deles de iustitia dei. z q̄d sentiendū est de quul. de pbis z aliis i/

fidelib⁹. Sermo. xi. c. ij. D

Dānatoꝝ gr̄uissima erit pēa ꝑ horribiles ꝺditiones inferni. ser

Dānatoꝝ gr̄uissi/ mo. xij. c. i. B

ma erit pēa ꝑ lamēta z blasfemias q̄ fīt in iferno. z ꝑ societatem demonū. vbi supra. c. ij. B

Damnatos de⁹ punit etna pēa siue infinita ꝑ durationem quā q̄ actus pcti sit finit⁹ z tpal⁹. vbi. ē.

Dānatoꝝ pēa gr̄uissima (c. ij. Z

eo q̄ nihil cognoscent p̄ter illū quo ꝛfrui p̄nt et de illo ꝝ sacra. sermo. xij. c. i. B.

Damnati vt̄ vtinā scientia in hoc mūdo acq̄sita. ser. xij. c. i. B

Dānati distantes a nob vt̄ cognoscāt ea q̄ circa nos fiunt. vbi

Dānati vt̄ videāt san (supꝫ Z.

ctoꝝ gliam in celo. vbi supꝫ. P.

Dānati quid appetūt z q̄ desiderīū eoꝝ nunq̄ implebit z eoꝝ pena. vbi supꝫ. c. ij. Q

Damnatis suffragia eccīe nullo mō p̄nt ꝑdesse aut cōmunicari. sermo. xij. c. ij. C

Dānatoꝝ gr̄uissima pena eo q̄ erunt desperati. vbi supꝫ. post C

Damnati patiunt acerbissimas penā ꝑ pter ignē inferni. z de illius ignis terribilissimis cōditiōi

Dānatoꝝ pe/ bus. ser. xxij. c. i. B

na superat oēz alīā penā seu purgatoriā seu p̄nt̄ē q̄ in hac vita haberi pōt. Ser. xxij. c. ij. K

Damnatoꝝ pena grauⁱ⁹ est ꝑ pē carentiā visiōis diuie. z ō omnia pene sensus z pene dānt. vbi supꝫ

Demōes si delecten/ c. iij. H.

tur i pcīs nr̄is. ser. xxxij. c. i. B

Dyabol⁹ est cā oim pcōrum nr̄orum. vbi supꝫ. B.

Demones in quib⁹ dolor z gaudium fm q̄ sunt passiones esse non possunt. vbi supra. C.

Piscopatū

appetere vt̄ sit licitū. sermo. xxxvij. c. ij. B.

Elemosina pie largienda est ꝑ septē rōes p̄cipuas F. xlvij. c. i. B

Tabula

Elemosyne vt debite fiat septez requirit conditões. post. B.
Elemosyne spūales septez sunt vbi supza. c. iij. P.
Elemosyne corpales septē sunt. vbi supā. c. iij. post. P
Eucharistie sacrm quō institutū quō figuratū 7 qs ei⁹ fruct⁹. ser.
Exempla a xpō nob er [xiij. B bibita in qbꝫ eū seq debem⁹. pci pue tempe cōmunionis sacre eu charistie. Sermo. lxv. B
Exēplū memorāde mortalitat⁹.
Exēplū ꝙsumāde cari [post. B. ratis. ser. lxvi. c. i. 7 ij. p⁹ E F 7 G
Exemplū tolerāde aduersitatis
Exēplū dedit no [vbi. s. c. iij. E bis xpūs ꝙtēnende ꝙspitat⁹ 7 mū dano⁹. vbi supā. c. iij. F
Exemplū dedit nobis obsuāde castitatis. vbi supza. c. v. G
Exemplū dedit nob exercēde humilitatis. vbi supā. c. vi. H.
Exemplū dedit nobis desiderā de felicitatis. vbi supza I
Exemplū vt alter alterius lauet pedes. vbi. s.
Vtrū xpūs lauerit pedes aliorū discipl'o⁹ 7 pus qz petri. vtrū. p⁹ J
Excōicato⁹ inobedētia 7 qre pt qs excōicari 7 quō ūpsta excōmunicatio est timēda. 7 de septē penalib⁹ separatiōib⁹ qs excōicatio facit. ser. xxxvi. c. iij. G
Excōmunicat aliqs vtrū solum peccatū mortis sit illi⁹ causa. vbi Excōicant boies p [supza. K peccato 7 tumatie. vbi supā. L.
Excōicatus iuste vtrū debeat excōicatus reputari. vt supā. H.

Flatum siue

nfluentia celi 7 plane tarū nō impōit relo ne cessitatem. Ser. xx. c. i. B
Festa fuare approbat 7 cōmēdatur a gentilib⁹. a iudeis 7 a xpīanis. ser. xlvi. c. i. B
Festa cur supaddita sunt ad diez dominicū. Sermo. xlvi. c. ij. J.
Festa qui nō obsuant qualr pecant. vbi supā. c. ij. K
Festa seruāda sunt cū deuotōe cordis. oris 7 opis. qō tñ a multis nō fit. Vbi. s. c. iij. L M 7 N
Filij debent eē subiecti gentib⁹ ser. liij. c. ij. F
Filij debēt cū parētib⁹ ꝙuersari cū benignitate. būilitate. 7 piera
Fuga peccati 7 qre [re. vbi. s. G est fugiendū. ser. xxxij. B.
Fugiendū est pcm̄ eo ꝙ placet dyabolo. 7 qliꝫ ipse indirecte cā est pctōz 7 quō leticia vl' delectatio pt eē i demōib⁹. vtrū. c. i. p⁹ B
Fugiendū est pcm̄. eo ꝙ privat hoiem diuia gra 7 sp ei ē annex⁹ crucatus 7 pena 7 interficit ipaz animā. Vbi supā. c. iij. D.
Fugiēdū est peccatū quia displicet deo. quia pctōr transgredit precepta eius contēnit infinitū bonū 7 pvocat iram eius. Vbi supza. c. iij. M.

Gratia dei

volētib⁹ nō dedignat. ser. i. c. i. circa fi. p⁹ J.
Gratia dei adiuuat oēs illā volētes liez neminē cogat. Sermo

j.c.ij.R.
Gratia dei vtrū sit necessaria bo
mini ad bene opādū ita q̄ absq; illa nō possit opari bonū. Vbi Gra sua deus [supra post R.
tria i nob opar. scogitare bonū velle bonum z pficere. p mū sine nob. secūdūz nobiscū. tertiū per nos. Vbi supr. post R
Gratām ipsam vtrū deus det facienti q̄ est in se et necessitate. aut et liberalitate. vbi supr. L
Gratia non dat dō de necessitate coactionis z pbitionis sz bene de necessitate immutabilitatis. vbi supra post. L.
Gra vtrum et pūtia gfe possit hō in hac vita cē sine pcō. vbi su Gloria quid sit z qd [pra. M
vana gl'i a. ser. xxxv. c.i. B.

Hnor quot

modis appetit. ser. xxxiij c.i. E.
Honoris inordinatus appetit' ambitio est pcīm. tum q; procedit a superbia. tū quia Iniust cantati. tum quia opponit magnanimitati. vbi supr. B.
Hereticī cum quibus vtrum licet disputare. Sermo. xxxvij c.i. L.
Heresis et scisma differunt. sermo. xxxix. c.ij. F.
Homicidium quid sit. z de his qui interficiūt seipos. Sermo lx. c.i ante. B.
Homicidiū vtz possit fieri sine peccato. Vbi supra. c.i. B.
Homicidiū nō solūz manu sed etiam multis alijs modis damnabiliter committi potest. Vbi supra. c.ij. ante. F.
Homicidas acriter puniūt omnes leges diuine z humane. vbi supra. c.iij. ante J.

Eiuniū na

turale ieiuniū generale et ieiuniū speciale. z qd est ieiuniū. Ser. xvij. c.i. B
Ieiuniū quadragesimale z q̄tū ad tempor. z institutio illoz et aliorum. Vbi supr. c.ij. D.
Ieiunij laudes. et quomodo cōmendat ab omnib' sanctis tam veteris q̄m noui testamēti. vbi supra. c.iij. D.
Ieiunij tempus z hora comedēdi diebus ieiuniorū et de cibis a quibus abstinendū est. Ser. xviij. capl'o. j. B.
Ieiuniorz rpe cur nō precepit abstinentia ab vsu vini cū de vino tot mala dicant. vbi. ē. post B.
Ieiuniorz rpe a quibus cibis abstinendū est. Vbi supr. B.
Ieiuniū ad quod obligātur homines propt' preceptū ecclie vel propter impositā penitentiā vel propter indictionē episcoporū. vbi supra. c.ij. D.
Ieiuniū fructuosuz est vtile ad bona temporalia z ad bōa corpalia z ad bōa spūalia. vtē. c.iij. P
Imperfectū dicit triplr. s. ex genere. ex circūstantijs z fm se. Sermo. ij. c.ij. J.
Impius vtrum iustificet in instanti. Sermo. xij. c.ij. H.

Tabula

Justificatio quid sit et q̄ requnt ad ipsam. vbi supra. D.
Justificatio impij vtrū sit maximū opus dei. vbi supra post D
Justificatio pecōr̄ vtr̄ sit mira/ Justicie diui/ culosa. vbi. ō. J.
ne seueritas q̄ monere dz pecō/ res ad pniam. Sermo. x. añ. A.
Justicie dinie veritas ꝓtra illos qui dicūt p⁹ hanc vitā nullū malum. Sermo. x. c. i. A.
Justicia vtr̄ sit in deo. vbi. ō. D
Justicia dei vtr̄ tā restricta tāq̄ arta sit. t ꝓpt vnū solū peccatuz mortale dānare velit eū q̄ de oibus alijs pniam egerit illo solo reseruato punies illū ꝓ illo et ꝓ omnib⁹ alijs. vbi supō. c. ij. J.
Justicia dei severa ꝓmittit illos qui differūt pniam vsq̄ ad extremū vite impugnāti mlti/ ipedimēnis t signāter eccl⁹. ser. x. c. iij. L.
Justicia dei dānabit oēs infideles t q̄d sentiendū est ō puul⁹ de phis t alijs ifidelib⁹. f. xi. c. ij. D.
Justicia dei dānabit oēs malos xp̄ianos sine pnia morientes t q̄ re grauior pēa. vbi supra. c. ij. B
Inferni veritas et q̄litas t horribiles eius ꝓditiones. f. xij. c. i. A
Infernū inhabitātes. Vide su Ignis in/ pernus in dānatis. ferni an sit vtus bñs formā. natural. t spēm ignis. ser. xxij. c. i. A
Ignis inferni vtr̄ possit incorporeos angelos t spūs sepatos cruciare. Ser. xxij. c. i. B
Ignis in ferni vtrū erit p⁹ generalē resurrectiōez t vtr̄ corpa dānator̄ in illo igne ꝑpetuo patient. vt nec ignis deficiat nec corpora consumūtur. vbi supra. F.
Judicij tremēdi veritas ꝓ eos q̄ de illo male sentiūt. ser. xxij. A.
Judiciū futurū vniuersale et q̄ omnes prēs t pphete veter̄ testi diuinit⁹ inspirati dixerunt xp̄m esse futurū ad iudicādos vivos et mortuos. ser. xxij. c. i. post A
Judiciū vniuersale esse futurū xp̄s t apli pdixerūt aperte. vbi supra. c. ij. B
Judiciū generale futur̄ de q̄ doctores eccl̄ie loquūtur terribilia vbi supō. c. iij. K.
Judicij tempe iminēte multa signa fient in sole luna stellis celo terra angelis t q̄si in omnib⁹ alijs creaturis. Ser. xxv. c. i. A.
Judiciū in q̄ signa fiūt ad significandū terribilitatē iudicis t accusandū peccata vel q̄si ad compatiendū suo modo miseris dānatis. vbi supra. c. ij. D.
Judiciū vbi terribil' erit vox tube vocātis mortuos ad iudicium et q̄ virtus diuina erit causa efficiens reformationis corporum et resurrectōis t vox tube erit instrumentalis. vbi. ō. c. iij. B.
Judicij general' ordo t conditiō tā ꝼm locū q̄ ꝼm modū t q̄liter ab oib⁹ siue bonis siue mal' videbit xp̄s in maiestate sua. sermo Judiciū in q̄ accu/ xxvi. c. i. B. sabunt t nota fiēt pcā oīm. nec poterit q̄s se defendere aut excusare. vbi supō. c. ij. D.
Judiciū in quo pecōr tres habebit testes ꝓ se. vbi supra. R.

Alphabetica

Judiciū in quo christus qualit alloquetur electos benigne. malos vero aspere saris et quō impū sepabūt a iust'. vbi.ō.c.ij. C
Jrā dei pcēnūt. vt qz eo gitāt deum nō cē vel credūt ipm nō irasci. vel quia diu expectauit illos deus. Sermo. xxxviij. A.
Jra est triplex. Jbidem añ. E.
Jra dei est terribilis. eo qꝺ sentit i paruulos z iustos atqꝫ orōnes supplicantiū spernit z abominatur. Jbidem. c.ij. F.
Jra dei cognīt ꝓpinq̄. tum cum pcā sr cōsumata. tū cū pcōres sunt obstinati. tū cū illā ꝓphe et amici dei ꝓnūciāt z comminatur. vbi supra. c.ij. ante. J.
Judiciū curiosum z temerariuz ꝓpter quod mlti qui se iustos credūt peccatores sunt z inimici altissimi dei. ō q̄ fmo. xlix. añ A
Judiciū triplex est. s. dubietatis veritatis z temeritatis. vt supō. c.i. A
Judicare in deteriorē ptē aliena facta q̄ nob dubia sunt. z ḡre dubia sunt in meliorē ptē interpretanda. vbi supra. c.i. B
Judicio dānāo mānifesta mala nō peccat. z q̄lit primoꝝ pcā nō sunt curiose explorāda. Sermo. xlix. c.ij. ante. D.
Judicare de ꝓximo malū temerariū est etiā p qōūqꝫ signū nisi essz violentū. vt supō. c.ij. ante F
Jndulgentia de illa z de relaxationibo q̄o facit ecclesia in remissionē peccatorum. Ser. l. ante A
Jndulgēntia qꝺ sit z p q̄ valet et de clauibo. vbi supō. c.i. A.
Jndulgentias ꝓcedendi auctas et varia illaꝝ ꝓcessio. z de causis in quibo ꝓcedunt. vbi.ō.c.ij. L.
Jndulgētie vtrū ꝓsint existētibo in mortli pcō. vbi supra. c.ij. D
Jndulgentie vtrū ꝓsint bis q̄ sunt i purgatorio. vbi supra. P.
Jndulgētie vtꝝ ꝓsint bis q̄ illas lucrāt. z postea ꝓpter alia sua pcā dānant ad infernū. vbi. supō. D.
Jnuidia quid sit. z quō diffinit Sermo. l vi. c.i. ante. A.
Jnuidia maligna bestia sp̄ inuadit ꝓtuosos viros. vbi.ō.c.ij. et. i ij. D.
Jurare vtrū sit licitum. z quid sit periurium. Ser. lviij. c.i. A. z B
Juramēti sunt comites tres. Judicij. veritas. z iustitia. vbi.ō. L.
Juramēti q̄ sit forma. vtō. pꝰ D
Juramētum q̄ modis cōmittat et qꝫ sunt ḡtuor indebita iuramenta. vbi supō. c.ij. E.
Juramentū indebitū siue piurium est pcm maligū z graue. vbi supra. c.ij. J.
Interficere seipm vtrū sit peccatum. Ser. lx. c.i. ante. A.
Jnficere volucres z pisces vtrū sit pcm. vbi supra. A.
Jnfidelitas puloꝝ phoꝝ z maliciosoꝝ z quō dānabūtur. Sermo. xi. c.ij. D.
Jnobediēna ꝓmoꝝ pentū propter quā abstulit eis deꝰ plima bñficia q̄ ꝓtulerat z acriter punit pēa mlplici. ser. xxxvi. c.i. A.
Jnobedientia religioꝝ q̄ aliquando pōt excusari aliqū interpretari. aliqñ ꝯo reprehendi z re-

probări et de septē gradib⁹ vere obedientie. vbi sup̄.c.ij.D.
Inobedientia excōicato⁹.⁊ ḡre pōt ḡs excōicari.⁊ quō inuſta et cōmunicatio ē timēda.⁊ de septē penalib⁹ separationib⁹ ḡs excōmunicatio facit. vbi supra.c.iij.B.

audare qua

liter quis aliquez pōt qñ/qz cū merito et qñqz cū petō. ser mo.xlv.c.i.post.B.
Lauit xp̄s pedes discipulo⁹. ser mo.lxvi.c.ij.ante.B.
Lauare pedes alter alteri.⁊ vtrū xp̄s pri⁹ lauerit pedes alio⁹ discipulo⁹ ḡz petri. vbi supra.
Liberū arbitriū est causa origīalis ꝓpter quā facile est vnicuiqz bonū o pari. Ser.i.c.i.B.
Liberum arbitrium vtrum cogi possit aut violentari. vbi sup̄.B
Liberi arbitrij excellentia.⁊ ḡre homini sit datū. vbi sup̄.c.i.D.
Liberi arbitrij penitentia vtuz peccatores q̄diu in statu sūt vie et ad pniam possunt redire. qō si nō faciūt an suo arbitrio.⁊ volūtari male sit imputandū vbi supra.J.
Lex diuinoꝝ ꝑceptoꝝ vtrū sit a bono deo data. Ser.iij.c.i.B
Lex moysi vtz sit a nob cōuenienter obſuata. vbi sup̄.E.
Luxuria fetidissimū vicium. Sermo.xxx.B.
Luxuriā dicentes non esse pcm̄ errant.⁊ ꝓfutanf ac ꝓnuz oūdit̄ per autoritates. rōes.⁊ exempla tam sanctoꝝ q̄s etiam pboꝝ. ser mo.xxx.c.i.post.A.
Luxuria infatuat hoiem.⁊ obdurat cor eius et inducit scandala ad plurima mala. vt sup̄.c.ij.B.
Luxuriā deus acriter punivit p aquas diluuij.⁊ p incēdiuz ignis et punit q̄tidie p̄ꝛalia flagella vbi supra.c.iij.K.

Jſericor/

dia dei q̄ petōrib⁹ de mōstrat in scripturis. figuris.⁊ exemplis. Ser.iij.c.i.B.
Misericordia dei amplitudo et magnificentia remittit oīb⁹ peccatorib⁹ penitentib⁹ singula peccata grauia replicata.⁊ antiquata. vt supra.c.ij.D.
Misericordia dei ꝓpter quā ōia peccata sine dilatiōe penitentib⁹ remittit. vt supra.c.iij.ante.B.
Matrimoniū habet tria bona q̄ in eo reperiunt. scz fides. proles et sacramentū. ser.xxxi.c.i.post.A
Matrimonio ꝓtrariat adulterium abhominandū qō multa scandala inducit. vtō.c.ij.N.
Magistralē gradum multi appetūt indebite. ser.xxxiij.c.ij.L.
Magisteriū ad qō pmouēd⁹ cognosci pōt legendo.⁊ disputādo si sit idoneus. vt sup̄ post.L.
Magistralē gradū si possint haberi monachi. vt supra post.L.
Malum dicit tripliciter sicut et bonum. scilicet ex genere. ex circūstantijs. et fm se. Ser.ij.c.ij.B.
Maria magdalena ō illu⁹ tripli ci statu. scz offensionis. ꝓuersiōis

gratificatiõis. sermo. lix. añ. B.
Magdalena vtrum fuerit pec/catrix ista sozor Lazari. Vbi supra. c. i. B.
Magdalene pcm̃ vtrũ fuerit tantũ corde aut etiã opere perpetratũ. vt supr̃. B.
Magdalena vt rueret et peccaret q̃ potuit esse cã. vt supr̃. D.
Magdalena coꝑuit pcm̃ suũ z corde contrita ad pedes ihesu humiliter satisfecit. vbi supra. c. ij. ante. G.
Magdalena post cõuersionem multiplicem gr̃am a deo est cõsecuta. vt supra. c. iij. K.
Missam celebrare nõ licꝫ in loco non sacro. sermo. lxvij. c. i. B.
Missa qualiter celebrari debet in cena domini. Ser. lxvij. ibidẽ
Missa celebrari potest in loco nõ sacro cũ lnia epi in necessitate. vbi supr̃. c. i. post. B.
Missam celebrare pñt frẽs mi/nores z p̃dicatores in loco non sacro ex priuilegio. vbi supra. c. i. post. B.
Missa quo tempe debꝫ celebrari. v bi supra. B.
Missam celebrans super altari non consecrato vtrum sit irregularis. vbi supra post. B.
Misse tres celebrant in natiuitate domini. z ratio quare. vt supra. post. B.
Missa non celebratur in parascreue. et ratio quare. vbi supra post. B.
Misse celebrande modꝰ qualiter fieri debeat cũ calice tali z lumine et indumẽtis. et q̃ sunt ser vestimenta sine quibus si sacerdos celebraret graui' peccaret vbi supra post. L.
Misse significatio vbi quedam pertinẽt ad incarnationẽ. quedã ad passionẽ. q̃dã ad resurrectõẽ vbi supra. c. ij. D.
Missaz be. petrꝰ apl's p̃mꝰ oim antiochie celebrauit. vbi. ē. pꝰ D
Missa q̃dã finit cũ Ite missa ẽ. quedã cũ Bñdicamꝰ do. q̃dã cũ Requiescant in pace. vtr̃. pꝰ. F.
Missa sacerdotis boni vtꝫ melioꝛ sit q̃ꝫ missa sacerdotis mali. sermo. lxvij. G.
Missam audire debent z obligant seculares die dominico vsq; ad finẽ ex p̃cepto. vtr̃. D.
Missam audire vtꝫ clerici z religiosi sint obligati ex hoc precepto. vbi supra post. D.
Missa vtrũ debeat audiri a proprio parochiano. vbi. ē. post D
Missa humil'r deuote et reuerẽter audienda est. vbi supr̃. J.
Misericordia ad ꝓximũ est bñda et elemosyna pie largienda ad q̃ se pr̃ inducũt. ser. xliij. c. i. ante B
Misericordie opa septẽ sẽ spũalia et septẽ corpalia. vt supr̃. c. iij. añ P
Mortuoꝝ boim tria sunt genera
Maledictio si/ra. f. xlviij. c. i. B
ue blasphemia diuersoꝝ creaturaꝝ z c. iã dei. ser. lv. c. i. ante B.
Maledictiõis z blasphemie peccatũ ẽ gue. vtr̃. c. ij. z iij. D. et K.
Mundi ꝓpꝰ ad quẽ noꝰ rpo ꝓpꝛio z cꝛeplo iduxit. f. lxij. añ B
Mundus ꝓnend' est rõe dine

Tabula

ordinatõis finaℓ ꝓsumatõis et maligne ꝓditõis. vbi.ē.c.i.B.
Mundus vtrũ deus ꝓdurent. vbi supra.c.i. post B.
Mundꝰ vtꝫ fuerit ab ęrno ꝓdu ctus vℓ ex tẽpore. vbi supra.B.
Mundus vtꝫ sit vnicus vℓ vtꝫ sint plures. vbi sup.C.
Mundi finẽ vtꝫ in generali co gnoscere possumꝰ. vbi.ē.c.ij.B
Mozienkoẽs boies in fine sc̃li et postea resurgẽt. vbi.ē. post.B
Mundi finẽ vtrũ possimꝰ scire et vtꝫ certitudinaℓr possimꝰ co gnoscere q̃ꝑtũ tꝑs sit vsqꝫ ad cõ sumationẽ seculi. vbi sup.c.ij.D
Mũdũ modicũ duraturũ vtꝫ quis possit ꝓ plecturas aliqs aℓ serere. vbi supra.J.
Mundi falsitas. mũdi vnitas mũdi dãnabilitas vbi.ē.c.ij.M
Mundi reges t iudices q̃ puta bant se felices vbi sunt. vtrũ.O.
Mozruo rpi sepℓtura eiꝰ t mul ta illã concernẽtia. Ser.lxx.B.
Mereri vitã eternã vtrũ aliqs possit de ꝓdigno. Ser.i.c.ij.M.
Mereri vtꝫ qui cũ maiori diffi cultate opaℓ bonũ magℓ mereaℓ et ampliore dono glie remũereℓ a deo. Sermo.i.c.ij.D
Moysi sanctitas ꝓbaℓ t de illiꝰ preceptis dicℓ sermo.ij.c.i.B.

Optie secũ

de si sint licite. Ser mo.li.c.i.post.B.

Bediendũ

est deo. qz ꝑ obedientiã assequiℓ bõ bona rgalia spũalia et eterna. Ser.iij.c.ij.B
Obediendũ est p̃cepti dei ob re uerentiã diuine maiestatis t q̃re deus hoiem obligauit ad illa. Sermo.iij.c.iij.post.O.
Omipotẽtia dei q̃ deꝰ ꝑt nõ so lũ oẽ possibile sz etiã oẽ im possibile enti creato dũmõ illud nõ dicat impfectõez. ser.xv.c.i.B
Omipotentia dei est incõmuni cabilis. t tũ ab illa depẽdet oĩa alia potẽtia t ipsa nunq̃ deficiet sz durabit i ęrnũ. vbi.ē.c.ij.añ.J
Omnipotẽtia vtꝫ aĩe xpi cõica ta fuerit. vbi supra.K.
Obedientne vere septez gradus t de inobedięntia multa. Sermo xxxvi.c.ij.D.E t.F.
Opez bonoꝝ facilitas. ptz ex cã originali q̃ est hois voluntas li bera. Sermo.i.B.
Operari bonũ facile est ꝑ ꝑ auxilium diuine gr̃e. Ser.i.c.ij.K.
Operari bonũ etiã facile est ꝑ ꝑ indeficiens ꝑmiũ ęrne vite. Ser i.c.iij.M.
Orare t de vsu ac laudibꝫ scriptu rę orõis ꝛ eos qui dicũt nõ eẽ orandũ neqz ꝑ hois acquirẽdis neqz ꝑ malis euitãdis. Sermo xix.c.i.B.
Orõis vsus cõmendaℓ autori tate t exemplo scriptoꝝ veteris et noui testi. t papne dñi nri Jesu xpi. vbi supra.c.ij.D.
Orõis cõditiones q̃ requirunt vt debito mõ fiat. ser.xx.c.i.B.
Orare nõ sufficit mẽtaℓr sed in oratiõe necessaria est vocalis ex/

pressio vt in pluribus. vbi. ē. p. B
Orare hymnos psalmos et alias diuinas laudes in officijs statuit ecclia decantari. Et ꝺ vt dicit Aug⁹. ix. confessionū factus est mediolani tempe sctoꝝ Ambrosij et Augustini. vbi supꝝ. B.
Oratio in q necessaria est attentio fm vim ꝓme intentionis. et q liter hoc mō oratio est fructuosa licz p omia nō sit attenta. ser xx. c. ij. B.
Orōnis triplex effect⁹. vbi. ē. J.
Orōnis ordo quand⁹. et qualit possum⁹ rogare sctos tanqz intercessores et aduocatos nros. Vbi supra. c. iij. ante. L.
Orationes ꝺs q̄qz nō exaudit ꝓpter iniusticiā vl orātis vl orationis vel eoꝝ. p q̄ ꝺs orat. Ser. xxi.
Oratio in qua duo sunt [c. i. A. consideranda. scz materia et forma. Vbi supꝝ post B.
Orantes de⁹ sepe nō exaudit. qz ipsi venia petentibꝰ dare nolunt aut crudeles sunt pauperibus. aut diffidentes de deo. vbi. ē. c. ij. D.
Orantes ꝺs q̄qz non exaudit propē illoꝝ impatientias et q̄liē orandū est pseuerant. vbi supra
Orbē regnū in se di [c. iij. D. visum desolabit. et dom⁹ sup domū cadet. Ser. xxxix. in ꝑn.
Opiniones diuersas suoꝝ magistrorū tenētes auditores si nō sint bone an exclusenda pcō. ibidem. post. B.
Opera alia possunt fieri bñ et male. Sermo. xlix. c. i. A.
Occidere volucres pisces et bestias si sit peccatū. Ser. lx. c. i. A.
Occidere sepm vtrū possit fieri sine pcō. vbi supꝝ. B
Occidere aliqué si possit fieri sine peccato. vbi supꝝ. L
Origenes qualr errauit circa salutionē malox angeloꝝ et q̄mō tantus error p sacras scripturas roborat. Sermo. xi. c. i. A.
Origenis opinio si fuerit q mali angeli saluabunt. vbi. ē. post A

Passio cristi

in die pasce. ser. xli. A.
Precepta decalogi. vtrū in illis sit regula salutis sufficienter assignata. Ser. iij. c. i. F
Preceptorū diuinox lex vtrū sit a deo data. Vbi supra. A
Preceptox decalogi sufficientia. vbi supra post A
Precepta ōcalogi bñ ꝓhibitō et solū de duob⁹ capitalib⁹ peccatis scz luxuria et auaricia explicite. q re ꝺ fit cū tñ septē sūt capitalia pcā. vbi supꝝ post F
Precepta dei ob reuerētiaz diuine maiestatis prompte facere debemus. et q̄re de⁹ hoiem obligauit ad illa. Sermo. iij. c. ij. K
Peccata gratia dimittit ꝺs de amplitudine et copia seu misericordie sermo. iij. c. ij. D.
Penitentib⁹ sine dilatione ꝓpter misericordiā dei remittunt pcā. ser.
Penitētib⁹ pctōr [iij. c. iij. E bus ipse de⁹ ꝓpter cōplacentiam quā hz ō illoꝝ conuersiōe restituit omnia bona q fuerāt p peccatū mortificata. Sermo. v. c. i. A

Tabula

Peccatoribꝫ qui ꝓuertunt deus restituet oia bona p petrū mortificata. vbi supra p° B.

Petōres qñ cē uertunt gaudere faciūt ageles dei. vbi. ē. c. ij. E

Petōres si reuertant ad pniam a deo exaltant et sublimāt ad dignitates spūales. vtē. c. ij. p°. D

Penitētie dilatio ꝛ ḡre mltī tardant ad pniam venire. ser. vij. B

Penitere differūt mltī seducti a dyabolo aut p timorē aut ꝓpt pudorē aut ꝓpt spem aut desperationē. Ser. vij. c. i. post B

Pniam differentes fatue agūt propter impedimēta q̄ pñt differendo ꝓuenire ꝓpt q̄ exponūt se piculo mortio. ser. vij. c. ij. D.

Peccator qui pniam differt intquus est q̄druplicā intāre. vbi supra. c. ij. post D.

Puniunt mali post hāc vitam acrē crna dānatōe. f. r. c. i. añ B.

Potēcia dei cognosci pōt pcreationē ꝛ ꝓfuationē rex ac p puntionē oim malox rā angelorux q̄ hoim. Ser. xv. c. ij. D.

Perfectū dicit triplr sē ꝛ bonū aut malum. Sermo. ij. c. ij. D.

Parentū bonor parcres honorandi ꝛ diligendi sunt ꝓpt mul

Parentum [illegible]ra. Ser. lxij. c. i. B amor ad filios diuturnior est q̄ filiox ad patres . vbi supꝫ p° B.

Parentibus dēt filij ē subiecti etiā parentibꝫ spūalibꝫ ꝛ temporalibus. vbi. ē. c. ij. B

Parentibꝫ filij debēt esse benigni. hūiles ꝛ pij. vt. ē. c. ij. p° B.

Predicare q̄ vult vbum dei fructuose hꝫ ḡnēq; ꝓditiōes necessarias. Ser. viij. c. ij. D

Predicare vbum dei q̄ vtile sit et multa de officio p̄dicandi. sermo. viij. c. i. ꝛ ij. R.

Prelat° vtrū peccet ꝓferēdo bñficiū bono ptermisso meliore. l' vtx peccēt eligēres min° bonū pter misso meliox. f. xxxvij. c. ij. J

Prelatus ecclie vtrū possit cōmittere sanguiem suo curā ecclie postposito meliore. vbi supra K

Peccatū vtx aliquis i hac vita possit esse sine petō. ser. i. c. ij. D

Petox septē sunt signa q̄bus ad implet' nihil aliū a nob expectādū est q̄ ira vindicta flagellū et vltio diuia. Ser. xxxvij. B.

Pecunia pt dari ꝛ recipi itere p spūali ꝛ sine symonia q̄dq; rōni

Purga[illegible]tus. ser. xli. c. ij. añ B torū et de pena ei°. ser. xlvij. B.

Purgatorij pena vtrux ponat post hanc vitā. vbi supꝫ post. B. Vtrū alicꝫ locus sit ꝓpri° ad purgādū animas deputat° B

Purgatorū q̄ ingredit̄ur. vtē. E

Purgatorij pena vtrū sit volūtaria. vbi. ē. c. ij. D.

Purgatorij pena vtrū sit maxima oim penox tpaliū. vbi. ē. E.

Purgatorij pena vtrū p ministerium demonū inflīgat. Vbi supꝫ. F.

Purgatorij iocunditas. nā aie in purgatorio existentes sentiūt iocunditatē maxime ꝓpter tria primo propter certificationem. secūdo ꝓpter subuētionē. tertio ꝓpt̄ sctox affectionē. vbi supra

Alphabetica

capitulo. ꝯ. B.

Potestas triplex aperiendi celū et claudendi et de indulgentijs. Sermo. l. c. i. B.

Periurū quid sit ⁊ an iurare sit licitum quor sunt iuramenti cōmites ⁊ que sit iuramēti forma sermo. lvij. p totum. post B.

Peccatū vnū est gñe alio duplr et ꝙ grave peccatū peccatorem in peccatis sumere corpus christi. Sermo. lxv c. ij. E.

Philosophi morales ꝙ nō habuerūt fidē cū dānatis sunt deputati. sermo. xx. c. ij. E.

Pena damnatorū grauissima propter horribiles conditiōes inferni. ⁊ de inferni veritate et qualitate. Sermo. xij. c. i. B

Pena mūdi pena purgatorij. pena inferni. pena damnatorū grauissima. sermo. xxij. c. ij. K.

Pena sensus ⁊ pēa damni. vbi supra. c. ij. N.

Pena damnatorum grauis est propter carentiā visionis diuine. Vbi supra O.

Peccatū est fugiendū eo ꝙ placet dyabolo ⁊ qualr ipse indirecte causa est peccatorū. vel quando letitia vel delectatio potest esse in demonibus. Sermo xxij. c. i. B.

Peccatū est fugiendū eo ꝙ priuat hominē diuina gra et semp est ei āner⁹ cruciat⁹ ⁊ pena actrferiat ipaz aiam. vbi. ō. c. ij. F.

Petā oim horum vtrum ꝓuenīat et dyabolica suggestiōe. vbi sup

Petā displicent deo qz (c. i. B.

peccator transgredit ꝑcepta ei⁹ contēnit infinitū bonū ⁊ ꝓuocat iram eius. vbi supra. c. ij. M.

Eges mun

dī ⁊ iudices ꝙ putabant se felices vbi sunt. Sermo. lxij. c. ij. O.

Reges in magno nūero ⁊ iudices notati. vbi supra post O.

Renumerat bonū a deo vtr ꝙ cū maiore difficultate opat bonū. magʒ mereat ⁊ ampliore dono glie remūeret a deo. sm. i.

Resurrectio xpi ⁊ illi⁹ [c. ij. O iocunditas. Sermo. lxx. B.

Resurrectō christi in qua prim⁹ actus fuit sanguinis reassumptio et vtrum omnis. vbi supra

Resurrectio xpi qua [post B. dere fecit animas vl vinctos in limbo. Et verū christus omnes animas que in inferno erant liberauerit. Vbi sup. c. ij. E.

Resurrectio christi iocunditatez dedit discipulis ⁊ mulieribz ⁊ angelis vbi supra F ⁊ G.

Resurrectio xpi letificauit matrem eius. vbi supra. c. ij. D.

Resurrectōis xpi temp⁹ acceleratum. ⁊ quare nō distulerit illam vsqz ad generalē oim resurrectōnem. Sermo. lxxij. c. i. B.

Resurrexit xps inuisibilr veraciter ⁊ feliciter. vbi sup. c. ij. D

Resurrectio xpi vtr in suo actu debuit oib⁹ manifestari. vtō. E.

Resurrectionē suaz sufficienter declarauit xps ꝑ bo nuncio ⁊ argumento. vbi supra, c. ij. B.

⁊

Tabula

Resurrectio generalis oim bominū añ iudiciuz veracit fieri p bak auctoritate. rōne z exemplo. sermo.lxxiij.c.i.A B z L.

Resurrectione generali vtz resurgent electi vtrū dānati veruz paruuli. vbi supā.c.ij.D.

Resurrectionis generalis q̄litas respectu loci dispositōis z finis. vbi supza.c.iij.B

Resurrectio oim in q̄ etate fiat et vtz i eadē forma oēs. vtrū.D

Resurgentū corpa vtz resurgāt cū deformitatibz suis. vbi supza

Resurgentū electoz [post D. rū beatitudo vtrū maioz erit p iudicium q̄z añ. vbi supza. J

Sacramētū eucharistie q̄liter xp̄us instituit tpe legis gr̄ie et non ante. Sermo.lxij.c.i.A.

Sacramentū eucharistie q̄ boza fuit institutū. vbi supza B

Sacr̄m eucharistie in q̄ materia sit conficiendū. vbi supza D

Sacr̄m eucharistie q̄re ꝓficitur sub duabus speciebz. vbi supā.E.

Vtrū aqua sit de substa sine integritate sacramēti. vbi supza F

Sacerdos si cōsecrat vinū sine aqua vere ꝓficit in sanguinez. vbi supza post F.

Sacerdos non dz p̄m cōmunicare sub vtraq; specie. B.

Sacramenti eucharistie figuratio. vbi supza.c.ij.D.

Sacramento eucharistie cōueniūt septē conditōes q̄ reperiunt in manna qō pluit dño pr̄ibus in deserto. vbi supza. D D.

Sacramentū eucharistie deuote sumentes septem acquirūt fructus. vbi supza.c.iij. P.

Sacramēti eucharistie veritas. sermo.lxvij.c.i.A.

Sacramentū eucharistie q̄re velatū nob xp̄o dedit. vbi supā.B.

Sacri eucharistie carnis et sanguinis vitas fidelibz rōnib⁹ p bari potest. Vbi supza.c.ij.D.

Sacramēti altaris miracula et exempla opata oñdunt ibi vere esse corpus xp̄i. vbi supza.c.iij.B

Sacramentū altaris deuote sumendū. z vtrū in ꝓsecratōe sit vera trāsmutatio panis in corpus xp̄i. Sermo.lxv.c.i.A

Vtrū in ista cōuersione sive trāsmutatio e annichilek substantia panis. vbi supza.B

Vtrum illa cōuersio fiat in instanti vel successiue. vbi supā.C.

Vtrū virtus trāssubstātiua p̄n capalibz respiciat sacerdotez q̄z verba. vbi supza.D.

Vtrū accedere ad sacr̄m eucharistie cū ꝓscia peti sit grauissimuz oim petōz. Ser.lxv.c.ij.B z D

Sacramentū eucharistie videre ꝑbibenk nō baptisati. vbi su

Sacr̄m b videre [pza post D. et sumere differt. vbi.ē. J.

Sacramentū hoc sumens infidelis grauiꝰ peccat q̄z fidelis peccatoz. etiam vbi supza post J.

Vtrū angeli bēant prārem consecrandi. Vbi supā.c.iij.K.

Vtrum nō sacerdos possit consecrare. vbi supza L.

Alphabetica

Sacerdotes mali ꝛ peccatores verum possint cõsecrare. vbi supra. M.
Sacerdotes heretici. scismatici. excõmunicati vel degradati vtꝝ possint consecrare. M.
Sacerdotes boni missa vtrum sit melior ꝙꝫ sacerdotis mali. sermo. lxvij. c. ij. B.
Sacerdotis mali et peccatoris inquantũ ministri ecclesie misse et orões sũt fructuose. ibiõ pᵒ B
Sacerdotis peccatoris private orationes non sunt fructuose. vbi supra post B.
Sabbatũ mutatũ in dominicũ et circũcisio in baptismũ. Sermo. ij. c. i. ante F.
Saluos fieri vult deus omnes et bonos ꝛ malos et ꝙꝫ modis hoc exponit. Ser. vi. c. ij. ante B
Spes in pcõitibus diu viuẽdi temporalia degustãdi ꝛ misericordiam consequẽdi perastinat penitere. Sermo. vij. c. i. B.
Sanctos rogare possumᵒ tanꝙꝫ intercessores ꝛ aduocatos nostros. Sermo. xx. c. iij. L.
Sacerdos ꝓprius ꝙs sit ꝛ quomodo multipliciter accipit sacerdos propius. Ser. xxvij. c. ij. J
Sacerdos audiens confessionẽ debet habere auctoritatem. scientiam ꝛ bonitatẽ. vbi. ō. post J
Sacerdos quilibet in articulo necessitatis est propius. et põt absoluere. Vbi supra post. J.
Sacerdos quid scire debet ad diuinũ officium. ꝛ quid inquantum iudex in foro ꝓfitie. vbi. ō. L
Scisma ꝛ heresis differũt. Sermo. xxxix. B.
Symonia crecrandũ ꝛ periculosissimum peccatũ est. Ser. xli. B
Symonia quid sit quare peccatum graue. et quid intelligitur ꝑ spirituale aut spiritualiᵇ⁹ annexum. Ibidem. c. i. post B
Symonia peccatus est ad quod pecunia inducat multipliciter et multiplici munere. Ibidem capitulo. ij. ante B.
Symoniaci puniunt et per priuationẽ gratie diuine. et per suspensionem ordinis ꝛ beneficij symoniaci susceptorum. etiã per obligationẽ ad restituẽdũ. Sermo. xli. c. iij. M.
Sacerdos potest recipere pecuniam ꝑ missa quam dicit. Sermo. xli. c. ij. N.
Sabbatũ mutatuꝫ est in dominicã ꝛ cur alia festa sunt superaddita. Sermo. xlvi. c. ij. E
Sepelienda sũt corpa mortuorum. Sermo. lxxvij. c. i. B.
Sepultura qualiter ꝑdesse põt vel obesse. vbi supra. E.
Sepultura ecclesiastica si prosit mortuis. vbi supra. E
Sepultura si prosit in caritate decedentibus. vbi supra pᵒ E.
Sepultura ecclesiastica si obsit in peccato decedentibꝫ. vbi. ō. K
Sepultura quibus interdicatur Vbi supra. L.
Suffragia viuorum si prosint defunctis. Sermo. xlvij. c. ij.
Suffragia facta determinate ꝑ vno si prosint existentibꝫ in pur

gatorio. vbi supra.
Suffragia facta a viuis in pcō mortali existentibꝫ si prosint defunctis. vbi supra.
Suspicio tripler est. s. violenta leuis ⁊ temeraria. Ser. xlix. c. ij.
Suspicio de malo alterius potest tripliciter euenire. Vbi supꝝ.
Sepultura christi et multa circa illam. Sermo. lxx. A.
Superbiā quā deus verbo ⁊ exemplo docuit contēnēdam propter cuius odiū deus angelos malos eiecit de paradiso. et per scripturas odium eius predicat et qualiter cominatur superbis et quomodo istos humiliauit. Sermo. xxxij. c. i. A.
Superbia prelatorꝫ clericorꝫ religiosorum ⁊ laycorum. et qualiꝫ vnusquisqꝫ in suo genere vl'gradu superbꝰ existit. vbi. ō. c. ij. J.
Superbia diuiditur in quattuor species. scilicet cum quis credit bonū qō hꝫ habere a se vl'a deo propriꝫs meritis vel habere qō nō habet vl' propꝛ bonū qō habet ceteros spernit. vbi. ō. c. ij. E

Empus bene dispensandū. et de tribus conditionibꝫ tēporis scz brevitate. mobilitate ⁊ irrevocabilitate. Sermo. xxij. c. i. B.
Temporis vocabulus exprimitur tripler scz nūc ⁊ tunc ⁊ olim. vbi supra. c. ij. D.
Temporis tripler obfuatio scz naturalis superstitiosa et virtuosa. vbi supra. c. ij. L.
Timor dei efficacissima medicina est ad cōuertendum peccatores ad penitentiā. sermo. xvi. B
Timeri cur debeat ⁊ possit a nobis deꝰ q̄ summe bonꝰ ⁊ totus suauis est. sermo. xvi. c. i. post B.
Timor multiplex ⁊ eius sufficientia ⁊ qualiter potest homo in timore deficere aut proficere peccare vel mereri. vbi. ō. c. ij. E
Timor naturalis ⁊ timor vicios⁹ ⁊ timor virtuosus. vbi su-
Timorꝫ vsus qui [pra. F. ⁊. B est in patria q̄ dicit reuerētialis vbi supꝝ. c. ij. J.
Testamentorꝫ executio prodest et dilatatio p̄iudicat animabꝰ testatorꝫ in purgatorio. Sermo lxvij. c. ij. ante S.
Testamēta si possint ifringi. vbi
Testamētorꝫ executo [supꝝ. S
res si teneantur statim illa exequi. vt supra Y.
Transmutatio panis in corpꝰ christi vtrum fiat in instanti vl' successiue. sermo. lxv. c. i. L.
Transmutatio vtrꝫ p̄ncipaliꝰ respiciat sacerdotē q̄ vba. vtō. O.
Transmutatio vtrꝫ p ea annibilet̄ur subia panis. vbi supꝝ. B.

Erbuꝫ dei est vtile et fructuosuꝫ quo mediante oēs gentes crediderūt in rpm saluatorem nostrꝫ. Sermo. viij. A.
Verbi dei p̄dicati dignitas excellentissima ⁊ de officio p̄dicandi. Sermo. viij. c. i. post. A.
Verbum dei qui vult p̄dicare

fructuose dz q̄nq; ꝓditiones necessarias. vbi supra. c. q. N.
Verbi dei quinq; fructus z vtilitates habet. z q̄re vtile est omnibus illō audire libēter. vbi supra. c. iij. R.
Verbi dei auditio ad quā oīes inducunt a scriptura. a natura. z ab exemplis. Sermo. ir. c. i. B.
Verbū dei est audiendū cuz solicitudie. deuotiōe. z humilitate vbi supra. c. q. D.
Verbum dei audiri obligantur homines ꝓ loco z tempore et memoriter retinere ac opere implere. Sermo. ir. c. iij. G.
Verbū xpi vtrū plus cē videat an corpus xpi. Ser. ir. c. ij p̄o E.
Verbum dei audire cur nō ꝑmittit eccla ita expresse sic̄ z missas cū tante vtilitatis sit audire predicationes. Et fit hoc ꝓpter tria vbi supra. c. iij. ante D.
Vita homis fm triplicis statꝰ considerationē fm statum eius ante peccatū que erat sine passione. sine labore z sine moriendi necessitate. Sermo. xxxiij. c. i. B.
Vita homis fm statū eius pꝰ lapsum. z qualr plōgata fuerit vita homis ad multos annos et añ z post diluuiū modo abbreuiat etiam vbi supā. c. q. D.
Vita homis in beatitudie que erit cū plena sacietate absq; admixtione cuiuscūq; contrarij et cum ꝑpetuitate. vbi. ē. c. iij. G.
Vana gloria quid sit z quomodo differt a gloria sancta q̄ esse pōt in bonis z virtuosis z a gla beata. Sermo. xxxv. c. i. ante. B.
Vana gloria est fugienda. quia per illā offendit deus. tum quia homo ꝑ eam spūalr infatuatur tum etiā q; omes iusti ipsam conati sunt vitare. vbi. ē. c. ij. D.
Vana gla generat septē peccata que dicunt septē eius filie. vbi supra. c. iij. O.
Vemitra dei in filios diffidentie. Sermo. xxxvij. ante A.
Votoz emissio quō debet obseruari a qua multi deficiūt q̄ post impetratas gr̄as vota ꝑmissa non soluūt. Ser. xliij ante A.
Vorum dz habere septē conditiones ad hoc vt habeat rationē virtutis. sermo. xliij. c. i. B. B.
Vouere interdicit septē generibus ꝑsonaz in quibo est limitata rōnabilr facultas vouendi. vbi supra. c. q. D.
Votorum dispensatio. vbi supō capō. iij. ante P.
Vtrum expediat homini vouere. vbi supra P.
Vtrum sit magis laudabile et meritoriū aliquid facere cū voto vel sine voto. vbi. ē. O.
Vtrum expediat inducere iuuenes vt voto se obligent ad religionis ingressum. vbi supō R.
Vtrum votū possit cōmutari. vbi supra S.
Vtrum quodlibet votum commutari possit in votum religionis. Vbi supra T.
Vtrum oīe votum sit dispensabile et vtrū solus papa possit in votis dispensare. vbi. ē. V.

Tabula

Viduitas seruãda eius laudes atq; preconia quibus sublimatur. Sermo. lj. post. A

Viduitatẽ melius est fuare cũ ad secundas nuptias trauire. Sermo. lj. c. j. post A.

Vidua si liceat denuo nubere vel supra. B.

Viduitas cõmendat multipliciter. vbi supra. c. ij. D.

Viduarum regule seruande et qualis debet esse eorum cõuersatio. vbi supra. c. iij. B.

Verbum dei ad hoc exhortari debz populus verbo 7 exemplo. Sermo. lxvij. c. ij. post D.

Vult deus oẽs homines saluos fieri. sermo. vi. c. ij. añ B.

Xp̃o: vide. ē. ca. de. L. Nam latine scribi debet p litteram. c.

Xp̃s passus mortuus sepultus vbi supra.

Xpi anima. vbi supra cap̃. de. L.

Explicit tabula sermonũ fm ordinem alphabeti.

Titули sermonum ſm ordinem alphabeti.

De

Antichriſti aduẽm. Sermo.liij.
Amore dei erga pctóres.Ser.vi
Adulterij erecrando vicio.Sermo.xxxi.
Ambitiõis vicio.Ser.xxxvij.
Adulationis vicio ſimulato.
Bapniſma.Sermo.lxviij.
Bonoꝝ opeꝝ facilitate.Ser.i.
Bonorum operum qualitate ꝛ conditionibꝫ.Sermo.ij.
Cogitationibꝫ malis vitandis.ſermo.xlij.
Conc̃ptu mundi.Sermo.lxij.
Cõmunione ſacr̃i.Sermo.lxi.
Complacentia dei qñ ꝓuertunt̃ pctóres ad pniam.Sermo.v.
Confeſſiõis nc̃itate. ſer.xxxvij
Confeſſiõe.Sermo.xxviij.ꝛ ſermo.xxxix.
Contentiõis vicio. Ser.xxxvij.
Dãnatoꝝ pena.Sermo.xij
Diſcordie vicio.Sermo.xxxix.
Diuitijs.Sermo.xl.
Dierum feſtoꝝ cultu. Ser.xlvi.
Defunctis exhibẽda pietate.ſer.
Diuinitate ihu xp̃i.ſer.liij. (xlvij
Detractiõis vicio. Sermo.lvij
Exemplis a xp̃o nob exhibitis.ſermo.lxvi.
Fuga peccati. Sermo.xxxij
Feſtoꝝ dierũ cultu.Ser.lxvi.
Homicidij vicio. Sermo.lx.
Inuidie vicio.Sermo.lvi.
Jeiunio.Sermo.xvij.
Judicio curioſo ꝛ temerario.ſermo.xlix.
Juſtitie diuie ſeueritate.Ser.x.
Juſtitie diuine veritate contra origenistas. Sermo.xx.
Judicio remẽdo.Sermo.xxvij
Judicij ſignis.Sermo.xxv.
Judicij ordine ꝛ ꝓditõibꝫ. ſer.
Inobedientia.Ser.xxxvi. [xxvi.
Ira dei.Sermo.xxxviij.
Indulgentijs.Sermo.l.
Luxuria feditiſſima.Ser.xxx.
Litigationis vicio. Ser.xxxvij.
Miſericordia dei. Sermo.liij.
Miſericordia ꝓximis exhibẽda.Sermo.lxvij.
Mundi contemptu. Ser.lxij.
Mundo multa.Sermo.lxij.
Maledictionibꝫ diuerſoꝝ creaturarum.Sermo.lv.
Maria magdalena.Ser.lix.
Miſſa.Sermo.lxvij.
Morte dñi nr̃i Jeſu xp̃i.ſer.lxx
Obedientia dei q̃ mouere habent pctóres ad hoc. Ser.iij.
Oratione ſanctiſſima ꝛ eius laudibus.Sermo.xx.ꝛ.xx.
Oc̃onis impedimẽtis. Ser.xxj
Penitentie dilatõe. Ser.vij.
Pene dãnatoꝝ ẽuitate. ſer.xij.
Pene dãnatoꝝ gratuitate. Sermo.xij.ꝛ.xiiij.
Potentia dei. Sermo.xv.
Peccati fuga.Ser.xxxij.
Pietate ꝫ defunctis exhibẽda.ſ.xlvij
Purgatorij ꝛ eꝝ penis. ſ.xlviij
Parentũ honore.Sermo.liij.
Periurij vicio. Sermo.lvij
Paſſione dñi nr̃i Jeſu xp̃i ꝛ eius doloribus.Sermo.lxx.
Reſurrectione domini ꝛ eius ſo cunditate.Sermo.lxxi.

Tabula

Resurrectiõis dñi tẽporalitate qualitate ꝛ vitate. Ser. lxxij.
Resurrectõe generali oim defũctorum. Sermo. lxxij.
Sacrõ eucharistie. Ser. lxij.
Sacramenti eucharistie. sermo lxiij. et. lxv.
Sacramenti cõmunione. f. lxi.
Superbie vicio. Sermo. xxxij
Symonie vicio exercãdo. f. xli.
Timore dei. Ser. xvi.
Tempe bñ dispẽsando. ser. xxij.
Verbo dei vtili. Sermo. viij.
Verbo dei ꝛ eius auditione. sermo. ix.
Vita hominis. Ser. xxij.
Vane glie vicio. Ser. xxv.
Votoꝝ emissione. Ser. lxij.
Viduitate seruanda et eius laudibus. Sermo. lj.

Explicãt tituli sermonũ fm ordinem alphabeti.

Hec est tabula

omniũ sermonũ contentorũ in hoc volumine.

¶ Dñica in septuagesima.
De facilitate bonoꝝ operꝝ. Sermo primus.
Feria secunda.
De qualitate conditiõibꝫ seu regula bonoꝝ operũ. Ser. ij.
Feria tertia.
De bis q̃ mouere bñt pctõres ad obediendũ deo. Sermo. iij.
Feria quarta.
De infinita ꝫa dei. Ser. iiij.
Feria quinta.
De cõplacentia dei qñ pctõres cõuertuntur ad pniam. Ser. v.
Feria sexta
De inflammato ꝛ ardentissimo amore dei erga pctõres. ser. vi.
Sabbato dñice in. lx.
De dilatione penitẽtie. Ser. vij
¶ Dñica in sexagesima.
De fructuoso ꝛ vtili verbo dei.
Feria secũda. [ser. viij.
De verbo dei ꝛ eius auditione
Feria tertia. [ser. ix.
De seueritate diuine iustitie. sermo. x.
Feria quarta.
De seueritate dine iustitie ꝫ originalis. sermo. xi.
Feria quinta.
De grauitate pene damnatorũ.
Feria sexta.
De grauitate pene damnatorũ. sermo. xij.
Sabbato dominice in. l.
De ḡuitate pene dãnatoꝝ. xiij.

Tabula

¶ Dominica in quinquagesima
De potentia dei. sermo. xv.
Feria secunda.
De timore dei. sermo. xvi.
Feria tertia.
De ieiunio. Sermo. xvij.
Feria quarta cinerum.
De ieiunio Sermo. xviij.
Feria quinta.
De vsu et laudibus sanctissime orationis. sermo. xix.
Feria sexta.
De conditionibus que requiruntur in oratione. sermo. xx.
Sabbato. j. in dñica in. xl.
De impedimentis orationis. sermo. xxj.
¶ Dñica prima in. xl. in mane.
De tempore bene dispensando. sermo. xxij.
Post prandium.
De vita hominis. sermo. xxiij.
Feria secunda
De ventate tremendi iudicij. sermo. xxiij.
Feria tertia
De formidabilib⁹ iudicij signis Sermo. xxv.
Feria quarta.
De ordine et conditionibus iudicij. sermo. xxvi.
Feria quinta.
De necessitate sanctissime cõfessionis. sermo xxvij.
Feria sexta.
De sanctissima confessione. sermo. xxviij.
Sabbato dñice secunde in. xl.
De fructuosa et vtili confessiõe. Sermo. xxix.
¶ Dñica secunda in. xl. in mane
De fetidissimo luxurie vicio. sermo. xxx.
Post prandium.
De execrando adulterij vicio. Sermo. xxxi.
Feria secunda.
De fuga peccati. Sermo. xxxij.
Feria tertia.
De superbie vicio sermo. xxxiij.
Feria quarta.
De periculoso ambitiõis vicio. Sermo. xxxiij.
Feria quinta.
De vicio vane gl'ie. Ser. xxxv.
Feria sexta.
De inobedientia. sermo. xxxvi.
Sabbato tertie dñice in. xl.
De vicio contentionis. Sermo. xxxvij.
¶ Dñica tertia in xl. in mane.
De ira dei. Sermo. xxxviij
Post prandium.
De discordie vicio. Ser. xxxix.
Feria secunda.
De diuitijs. Sermo. xl.
Feria tertia.
De execrando symonie vicio. sermo. xli.
Feria quarta.
De cogitatiõibo mal' vitãdis. ser (mo. xlij.
Feria q̃nta.
De religiosa vorozum emissione. Sermo. xliij.
Feria sexta
De misericordia proximis exhibenda. Sermo. xliij.
Sabbato q̃rte dñice in. xl.
De simulato adulationis vicio. Sermo. xlv.

Tabula

¶ Dñica q̃rta in.xl.in mane.
De sacro cultu diep̃ festop̃.Ser mo.xlvi.
Post prandiũ.
De pietate defunctis exhibẽda. Sermo.xlvij.
Feria secunda.
De purgatorio et atrocissimis eiꝰ penis. Sermo.xlviij.
Feria tertia.
De iudicio curioso ꝛ temerario. Feria q̃rta. (ser xlix.
De sacratissimis ecclie indulgẽ cijs.Sermo.l.
Feria quinta.
De viduitate fuãda ꝛ eꝝ laudi/ Feria sexta. [bus.ser.lj.
De diuitate dñi nr̃i ihu xp̃i.f.lij
Sabbato de pas.
De aduẽtu antix̃pi. Ser.liij.
¶ Dñica de pass.in mane.
De bonore parentũ. Ser.luij.
Post prandiũ.
De maledictionibus diuersarũ creaturarum.Sermo.lv.
Feria secunda.
De inuidie vicio. Sermo.lvi
Feria tertia.
De detractionis vicio. ser.lvij.
Feria quarta
De plurij vicio. Ser.lviij.
Feria.quinta
De maria magdalena.ser.lix.
Feria sexta.
De horrẽdo homicidij vicio.ser mo.lx.
Sabbo dñica palmarũ.
De sacratissima cõione . ser.lxi.
¶ Dominica palmarum.
De contẽptu mũdi.Ser.lxij.
Feria secunda.
De mysterijs sacri cucha.f.lxiij.
Feria tertia.
De veritate sacramenti eucharistie.Sermo.lxiij.
Feria quarta.
De sacrãmto eucharistie.ser.lxv
Feria.V.in cena dñi.
De exemplis a xp̃o nobis exhibitis.Sermo.lxvi.
Feria.V.in cena dñi.
De missa. Sermo.lxvij.
Feria.V.in cena dñi.
De baptismo. sermo.lxviij.
Feria sexta in parasceue.
De passiõe dñi nr̃i iesu xp̃i ꝛ eꝝ doloribus. Sermo.xlix.
Sabbato sancto.
De morte dñi nr̃i iesu xp̃i. f.lxx.
¶ Dñica resurrectõis.
De ipa resurrectiõe dñi nr̃i iesu xp̃i.f.de eius iocũditate. ser.lxxi.
Feria secunda.
De resurrectiõis dñi tpalitate q̃ litate ꝛ veritate. Ser.lxxij.
Feria tertia.
De resurrectõe generali omniũ defunctorum. Ser.lxxiij.

Sacre theologie mgñ. necnõ sacri eloquij ꝓfessoris celeberrimi fratris Roberti de Liceo ordinis minorũ ꝓfessoris opus ꝯdragesimale perutilissimũ qõ de penitentia dictũ est Feliciter incipit.

Dominica in septuagesima de facilitate bonorũ operũ seu bñ opandi: propter quam peccatores ad pnitentiã redire debent.

Sermo I

Multi sũt vocati: pauci vero electi. Habentur hec verba Matth. xx. et in euangelio hodierno ꝓpter nimiã caritatẽ suã q̃ diligit deus rõnalẽ creaturã nõ desinit vocare miseros peccatores post lapsũ atq; ruinã peccati vt ad eũ redeant p pniam. Mouet eos et expectat blãde multifariã multisq; modis attrahit et allicit illos vt nõ desperẽt sĩ currãt ꝓfidẽter ad fontẽ clementie sue. Plerisq; vero negligãt rẽnuũtq; obedire voci eius suauissime existimãtes opa bona in quibꝫ penitẽtes exerceri oportz non solũ difficilia et dura sed oĩno impossibilia. Quo errore firmato in eorum mẽte licentiã in malo ꝓsequẽdi suscipiũt. in dieꝫ deteriores fiunt. Quapropẽ existimaui rem fructuosissimã facere si apuero quãto sit ad bñ opandũ. rectetq; viuendũ facilitas et suauitas. Vñ in ꝟ sermõe ad exortãda eorda dura petõr. ꝙs deꝰ vocat vt per pniam elector nũero asciscãt de facilitate operũ bonor cero verba facturꝰ. q̃m sapientissimus mũdi redẽptor i thematem iam ꝓposito explicat mãifeste tarditatẽ penitentiũ quibꝫ salus esse nõ pot. asserens multos fore vocatos. paucos vero electos. Quia pauci sunt fortes animo ad virtutũ opa aggrediẽda. ꝙb facilitatẽ actuũ virtuosor ostendã duri maxie ꝓpter tria.

Primo ꝓpter cãm originalẽ.
Scõo ꝓpter admissionũ diuinale
Tertio ꝓpter pmiũ eternale.

Et facile est vnicuiq; operi bonũ ꝓpter cãm originalẽ q̃ est bois voluntas libera q̃ nõ cogit.

Capitulum I

Primo ostẽdo facile esse vnicuiq; operi bonũ ꝓpter cãm originalẽ. Nã si recte ꝓsiderem⁹ Vñ est q̃ aliq̃ boni aliqui mali sint. nonnulli recte. nonnulli vero pernicio sissime viuãt inueniem⁹ ꝓfecto id puenire ab vnius cuiusq; libero arbitrio et spontanea voluntate. Hoc asserũt oẽs sapientes siue phi siue sancti. Vñ Aristoteles. v. ethi. c. vij. air. Ju-

a

stum opari oīe volūtariū est. Et in.iij.etbi.c.iij. Virtus volūtariū est: z nihil omin⁹ z malicia volūtariū ē. Et ibidē. Btūs iqt nullⁿ nolēs est. Et seneca lib. de moribⁿ ait. Oīe pctm̄ actio est volūtaria. Et idē ad lucillū. Valentior oi fortuna animⁿ ē. et in vtrāqz ptē ipe res suas ducit: beateqz ac misere vite sibi cā est. Et Salustⁱ⁹ in iugurtino. Dur atqz ipator vite mortaliū animⁿ est. Vnde augⁿ. li. v. de ciui. dei. c. x. dic. Sūt nr̄e volūtates i nob z ipe faciūt qcqd volēdo facim⁹ siue bonū siue malū. In libro ✠o de libero arbi. Peccatū asserit vsqz adeo forte volūtariū: qp ñ nō esset volūtariū: nullū eēt peccatū. Qō dictū etiā sacri canōes sepⁱ⁹ ꝓfitent. sic ptr. xlv. dis. ca. De iudeis. et. xv. q. j. c. Mento. ca. Illa. c. Non est et. xxxij. q. v. c. Sicut em̄ et. xxxij. q. iij. c. Nabuchodonosor. vbi dr. Vasis ire nūqz deⁿ redderet intentū si nō spōtaneū. inuenerek hō dr̄e peccatū. Et idē dr̄ de Sent. ercō. c. Lū volūtate. l. dist. Si q femia. c. Sicḡs. c. Quātū. c. Dicq. c. Sepe ꝓtingit. z C. ad. l. cornelia de siccarijs. l. j. et. ff. de furt. l. q in iure in ꝑn. Et b̄ retulit Tulliⁿ i ij. rbeto. noue inḡens. Volūtatē in oib⁹ rebⁿ spectare ꝓcurit. Et Seneca ad lucillū. Actio ait recta nō erit nisi recta fuerit volūtas. Ad b' em̄ autor Bratianⁿ insup ꝓfirmat qō dicim⁹ de pe. di. q. c. Si eni. §. Liberi arbitrij Nec ad vtutē nec ad vitia necessitate trahimur sz volūtate Hiero. aūt in qstiōib⁹ ad Helbidiā sic pulere loqt. Homies suo arbitrio derelicti sūt. Neqz eni bonū nc̄itate faciūt: sz voluntate vt credēres coronā acciptūt: ierduli supplicijs mācipenk. Et terrū ibidē ait. Deⁿ eqli cūctos sorte generauit: z dedit arbitrij liberalitatē vt facat vnuscsqz qō vult: siue bonū siue malū. Jntantū aūt dedit hoib⁹ libertatē vt vor impia disputat ꝓ creatore suū: z causas volūtat illiⁿ p̄scrutek. Hec ille. Que oia sapiens b̄reui stia colligit. Eccl. xv. vbi ait. Deⁿ ab initio ꝓstruit hominē et relict eū in mānu cōsilij sui. Et paulo post subdit. Appositit tibi ignē z aquā ad qō volueris porrige manū. Qaūt hō liberi sit arbitrij ꝑbat be. Tho. j. ꝑte sū me. q. lxxxij. Oīm nisi sic esset frustra: eēnt ꝓsilia exhortatiōes z ꝑcepta ꝓhibitōes ꝓmia z pene. insup idipm colligitur a sufficiēti agēnū diuisiōe. Quedā eni sūt q agūt absqz iudicio sīc lapis mouet deorsum absqz ꝓgnitione. Quedā agūt iudicio sz nō libo sīc aialia brūta. iudicat qdē ouis videns lupū eū eē fugiēduz naturali iudicio z nō libero. qz nō ex collectiōe sz ex naturali instinctu. Et simil'r est de qlibet brutorum

aīaliū. Sz bō agit iudicio: qz p
vim cognoscanuā iudicat aliqđ
esse fugiēdū vl' pseqndū. et qz iu
diciū illō nō est ex nakali instin/
ctu in pticulari opabili: sz ex col
lectōe rōis. ió agit libero iudicio
potēs idiuersa ferri. Rō quipe
circa ingēnia bz viā ad opposi/
ta. vtz in dyaleticis silogismis
rhetoricis, psuasiōibz. Particu/
ria aūt opabilia sūt qdā ingē
nia. Et ió circa ea iudiciū rōis ad
diuersa se bz. nō est determinate
ad vnū. Et p tāto neēe ē q' bō sit
liberi arbitrij eoipso q' ē rōnal'.

Decimotbo. Que vo sit dignita inf
libez arbitriū hoīs aut āgeloz
vel btōz siue ipi' sūmi dei: nō ē
ppositi nīi cū intēdā trīa clare pa
refacere cūctis qō. p hanc est pia
dicta. vtz q' q volūt bñ operari
et boni eē id facile pñt: qz ex eoz
volūtate id dependet. Qui vero
mali sūt. mala facere nō formi/
dant. ió sic facūt qz sic volūt et
ex pseqnn si ppē petā dānāt ma
li: p prer iusticiae opa saluāt bo
ni. null' dānat neqz saluat sunt'.
Sz nō immento ppē ea q dicta
sunt: circa tria dubitare prigit:
Prio circa liberi arbitrij violē/
tiā. Scdo circa liberi arbitrij ex
cellentiā. Tertio circa liberi arbi
trij pniaz. Prio dubitat circa
liberi arbitrij violentiā. Utz sez
B libez arbitrium cogi possit aut
violētari. Et q̄buscdā videt q' sic
Primo a ppa natura. Scdo ab
alia creatura. Tertio a creatrice
diuina ēēntia. Prio videt q̄busdā nō bñ intelligētibz q' liberū
arbitriū in aliq̄bz cogi possit et
violētari ab eoz ppa natura, p/
pter vehemētes q̄sdā passiones
et naturalē concupiscentiā q̄bz q̄si
vident impelli ad malicā inuo
lūtarij. sic pz de q̄busdā q nulla
disciplina. nulla correctōe. nulla
monitiōe timore: punitiōe: casti
gatiōeq; emēdāt. Quare vident
talibz adeo ānera vicia et petā ve
nā si velint abstinere nō possint.
Ego vo dico cū Geraldo odo/
nis sup. iij. erbicoz. q' nulla na/
turalē concupiscētia q̄ntūcūq; intē
sa p nativitatē vl' p etatē necessi
tat vl' cogit hoiez ad eē malū et
vicioſū inuolūtarie: eo q' p rōnez
vnusq̄sq; supare pt q̄scūq; passi
ones etiā potētissimas inclinātes
ad malū. Et b̄ patet nō solū ex
scīpture sacre testionijs. sz etiā ex
dictis atz exēplis moraliū pboz.
Sunt senece ebā ad lucillū di.
Errās eni si existimas nobiscuz
vicia nasci. Supuenerūt ingesta.
sunt nulli nos vicio natura pcī
liat. nos illa itegros ac liberos
genuit. hec ille. Quātr aūt dicā
malicioſissimi vident eē si volūt
bōi fieri pñt. Oūdit vale. max.
li. vj. de mutatōe moz et fortūe
ibi eni de Lucio Silla sic loqt
Lucio silla vsq; ad questure sue
cōuicia vitā libidine vicio lubri
ce artis amore inq̄natā p duxit.

Quapropt. L. mariū ꝓsulē molleste tulisse tradit: ꝙ sibi asperrimū in affrica bellū gerenti tam delicat⁹ questor sorte obuenisset cuiusdē virtus q̄si ꝓrupnis t disiectis neq̄tie q̄ obsidebat claustris carbenas iurgite iniecit mānib⁹. Mitridatē compescuit sociales belli luctus repsit. Ibidem narrat de Themistode pbo: q̄ adolescēs tanta fuit polut⁹ ifamia ꝙ se ab eo pī abdicauit: t mī ꝓpter filij turpitudinē laqo se suspendit. Quasit deinde robustiore etate pbo clarissim⁹ t athenarū ꝓnceps. Apparet ḡ et claz est ab homie volente supari posse omnē malā inclinationē: prauā q̄ cōsuetudinē. Scō videtur aliqs nō recte sapiētib⁹ ꝙ liberū arbitriū cogi possit aut cōpelli ab alia creatura. vtputa abinfluentia celesti videlicet corpoz siue a malicia demonū. Sz ō corporibus celestib⁹ quēadmodū nihil possint supi⁹ libez arbitrium ad illud cogendū diffusius suo loco dicā. Nunc audire sufficiat quid de dyabolo sit tenendum. Posset nāq̄ qs dicere ꝙ q̄ncūq̄ alios porcos t sapiēs pliat cū deb. li et insipienti ꝙ de neēitate vincat t supat illū. t p ꝓsequens cogit t violentat eum iuxta dictū phi. ar. etbi. Qui abiles sunt ingenio: naturaliter sūt dñi. Quivo lubrici corpe naturaliter sunt serui. Sed dyabolus potentioz et sapientioz homie importune tempat illū vt mala faciat. Ergo se quis ꝙ de neēitate hoiem vincat et superet: eiq̄ supato arq̄ deuicto vim inferat ac violēnaz. De sapia siquidē siue astutia hostis antiq̄. Aug⁹. loquit in li. de natura demonū dicēs dyabolum bñe mille nocendi modos. Qđ etiā notat in 8ere. xxvj. q. iij. c. Sciendū. De ptāte etiā ei⁹ loq̄t Job. xli. dicēs. Non est ptās super terrā que cōparet ei. Qđ Johan. in Apoc. xij. declarauit cuz dixit. Ve terre t mari: q̄ descendit ad vos dyabol⁹ bñs irā magnaz. i. ptātem. Q̄ importuna aut freqns sit ꝝ nos ei⁹ pugna. Petr⁹ apl'oz ꝓnceps. j. epla. c. v. clamās audiat Sobrij estote et vigilate q̄ aduer. vr dya. t l. ru. cir. q̄. quē deuo. Ergo vidz ꝙ nullus etiā volēs cauere sibi possit a malo et opari bonū cū dyabol⁹ instincte oēs oppugnet. Dis ita rñdeo ꝙ dyabol⁹ nō tēptat hoiem q̄n tū p̄ t q̄tū scit t q̄tū vult. sz q̄n tū a deo benigno nob ꝓmittit. Ar vt gennū doctoz pau. j. Coz. x. c. meminit. Fidel' ds ē q̄ n̄ patiet vos tēptari supi id qđ potestis. Sz facit cū tēptatōe ꝓuētum vt possit sustinere. Proꝑea debil' est hostis t nō vincat nisi volēte.

Terno instat aliq̄ ꝙ libe. arbitriū cogi possit ab ipsa creatrice diuia ēntia. et eo ꝙ Job. vj. scribit. Nemo pt venire ad me nisi

pater q̄ misit me traxerit illum. Sz tract⁹ē mot⁹ violētus vt dic̄ pbo.g̃ libez arbitriū violentat. Et puerb.xx.bī. Sic̄ diuisiones aq̄z.ita cor regis in mān dñi q̄/cūq; voluerit imutabit illō. Sz talis imutatio est q̄daz coactio. g̃ deꝰ cogit libez arbitriū. ⁊Pre terea ōs p̄t oia facere :qz ē oipotens.g̃ p̄t ⁊ cogere ac violētare libez arbitriū. ⁊Propter ō declarāda notāda sunt tria fm dām
E Boñ.in.ij.dist.xxv. ⁊Prio notādū q⁹ ō libero arbitrio possum⁹ loq; dupl'r.s.q̄tū ad actū exīorē et quantū ad actum interiorem Si loq̄mur primo mō respectu tal' actus p̄t intervenīre coactio. ⁊Potest eni q̄s cōpelli vt ipe no lente genua coraz ydolo flectat. Si aūt loq̄mur q̄tū ad actū interiorē qui.s.est velle eligere ⁊ cōsentire.sic nullo mō p̄t cogi nec ab agēte creato nec a deo creato
F re. Scō notandū q⁹ cū ōr libez arbitriū a deo nō posse cogi dupl'r p̄t intelligi.aut ita q⁹ ōs nō possit auferre libertatē ⁊ sug indūcere coactiōem. Et ō falsuz ē qz p imensitate potentie sue nō solū p̄t ⁊ditionē mutare naturez:sz naturā ipsaz creatā:in nihilū etiā vertere. Alio mō p̄t intelligi q⁹ ōs nō possit libez arbitrium cogere salua ꝓprietate libertat' ⁊ eius naīa. Et ō mō vez ē q⁹ impossibile ē deū libez arbitriū violētare posse p eo q⁹ implicat in se duo ⁊dictozie oppositā. Et boc em̄ q⁹ libez est si aliq̄d vult libere vult. Et hoc q⁹ voluntarium est si aliquid vult volūtarie vult. ⁊ sepo mouēte vult. qz fm Aristo.in.vij.ethi.c.iij. Volūtariū vtiq; videt ee cui⁹ principiū in ipso est. Et ō aūt q⁹ libez arbitriū cogit si q̄d vlt seruat' vult. ⁊ si q̄d vult inuite vult. si q̄d vult ab alio vlt.qz iuxta sniam Aristo.iij.ethi.c.j. Violentū est cui⁹ principiū est extra tale existēs in quo nihil ꝓfert opanō vl' patiēs ergo libez arbitriū a deo cogi nō est aliud q̄ actū ei⁹ sil' ⁊ semel ee libez ⁊ fuilē esse volūtariū ⁊ nō volūtariū. esse a se ⁊ nō a se. Si ergo est impossibile q⁹ claudat ī se vtrāqz ptē ꝺdictōis. nō tm̄ est impossibile creature. sz ipsi opi/mo deo.qz illō posse nō est posse. Et sic respōdendū est ad tertiuz obiectū. Tertiū notanduz q⁹ differt dicere volūtatem induci. volūtatē mutari.et volūtatē cogi. Cūe eni induci ōr q̄n aliq̄ persuasio ei fit q̄ disponit vt ad aliq̄ō appetibile inclinet: q̄ si valde intensa est nomē coactiōis sortitur q̄uis nō sit ꝛa coactio. Cūe aūt volūtas mutat' q̄n ipa nolēte vnū potēti virtute affectio immittit ei in ꝺriū. ⁊ de nolente fit volens.ita q⁹ vna affectio expellitur ⁊ ꝺria iducit.sic cū ōs amatoz ē rpaliū fac̄ rpaliū ꝓēptoz̄. Et de ō dicit Dauid in psal. Hec mutatio dextre excelsi. Et hec ōr esse q̄dā cōpulsio et tractio diui

AIL.Y.F.C.P
11.411

na. Tūc vo volūtas ōz cogi qñ intelligit ipsam inuitā aliqd vel le ꝛ repugnāte actu volūtat̄ de liberato aliena virtute mouēte et repugntia manēte ad aliqd inclinari nolēdo. Volūtas ḡ indu ci ꝑt ab agente creato. mutari vero ab alio nō ꝑt nisi ab agēte in creato. Et ꝓ hac mutatōe sumit tractu illa de q̄ dictuꝫ est oppo nēdo. Cogi aūt volūtas a nullo pōt. Et ꝟ Bern̄. tenuit in li. de libero arbitrio cū dixit Volūtas ꝓ ingenita sui nobilitate nulla cogit̄ nēcitate. Scō o dubitat̄ circa liberi arbitrij excellētiā: qm̄ hoc ꝙ homi ꝓcessum est ab opifice s̄umo ad decorē ꝛ gl'iaꝫ q̄daꝫ probare nitūtur ei credere dānū dedecus ꝛ detrimētū. Arguunt quippe sic. Optima est optima quecūꝫ facere. vt ait Dño. in li. de diuis noib. Sꝫ ōs est optim⁹. ergo debuit hoiem optimū facere. Sꝫ in verubilitate arbitrij nō fecit eū optimū qm̄ melⁱ⁹ erat homini peccare nō posse q̄ peccandi facultatē dare. ḡ de⁹ rectuꝫ minime condidit hoiem. Dio ḡ rñdeo fm Alexā. de ales. q̄ ꝓtesum. et di. Boñ. di. xxij. scōi lib. q̄ optimū, dupl'r ōz. s. simplicit̄ et in ordine. Deⁱ⁹ oīa q̄ fecerat vidit ꝛ erāt valde bona. i. optima. Bern̄. j. nō simpl'r s̄z in ordine in cōparatione ad totū vniuersum in q̄ nihil ē sup̄fluū. nihil diminutū: nihilq; inordinatum. Forma optima est: nō simpl'r et in se: quia leo melior est illa arq; nobilior in genere animaliū bruto rū ꝛ irrōnabiliū. Sꝫ in cōparatōe fm ordinē vniuersi. sic leo optimus est q̄ hō dignior est homo Sic hō optim⁹ est q̄ hō dignior est angel⁹ in sua natura. Omia hō ista ꝛ cuncta q̄ fecit ds fm ordinē ꝓsiderata optima sunt ꝛ optima esse dicunt. Scōm hūc igit ordinē de⁹ ꝓdidit hoiꝫ optimū qñ ei libratē dedit arbitriū: eo ꝙ finis homis est ipsa beatitudo. Ad beatitudinē vo ꝓseq̄ndā voluit de⁹ hoiem dispositum fore aliū merito inuenīte. vt sic hō beatificabil'r ampliore gl'ia refulgeret. et dei liberalissimi iusticie satisfaceret. Accedit itaq; liberi arbitrij conditio ad dei viuētis ꝓconiū q̄ iuste saluat bñfacientes ꝛ delinq̄ntes eternal'r punit Facit ꝛ ad homis laudē qui potuit mala facere ꝛ nō fec. Et quo Lact. in. vj. li. ō instit. ait. Nulla laus est nō facere q̄ō facere non possis. Hiero. vo diffusⁱ⁹ cōprobat ea q̄ dico in epl'a ad demetriadē. ꝛ. quā sic alloquit. tā ꝓpter dendū est ne forte illud remordeat te in q̄ temere ip̄eritū vulg⁹ offendit. vt tō nō vere bonuꝫ facētū hoiem puteꝫ. eo ꝙ bis facere malū pōt nec ip̄a natā astringāt ad im mutabil' boni necessitatē. Vaꝫ si diligent̄ rem tractes ꝛ ad subtiliorē intellectū animū cogas. hic tibi melior ac supior homis status apparebit. vñ pu

ratur inferior. in hoc enī gemini
mer discrimie in hac vtr⁹ q̄z
libertatis pte rōnalis aie decus
depositū est. hinc in quā tot⁹ na/
ture nr̄e bonor ꝓfluit hic digni/
tas hic premiū. hinc deniq; opti
mi quiq; laudē merent. Nec ess
bonis villa ⁊tus in bono ꝓseue
3 rantie si is ad ima transire non
possz. Hec ille. Tertio dubitat
circa liberi arbitrij pniam. Vtr⁹
scz pctōres om̄es q̄diu in statu
sunt vie ad pniam possint redire
Q̄ si nō faciant an suo libero ar
bitrio ⁊ volūtari male sit impu
tandū. Et rndeo fm ⁊itatē rei
affirmatiue q⁹ sic. Ad qō induco
doc. Aug. egregij sniaz inuincibi
lē q̄ in libro de libero arbitrio ex
emplū affert in mediū pbonis
et Nabuch. di. Nabuchodono/
sor pniam meruit fructuosam.
Nōne post inūeras impietates
flagellat⁹ rex iste vere penituit.
et regnū qō pdiderat rursus ac
cepit. Pharao aūt ipsis flagell'
duris or est effect⁹ ⁊ perijt hic mi
bi rōnē reddat. q̄ diuinū cōsiliuz
nimiū alto ⁊ sapienti corde dīu
dicat. Cur medicamentū vnius
medici mān ꝓfectū alij ad interi
tum. alij ad vitaz valuerit ⁊ salu
tem: nisi q⁹ xpi bon⁹ odor. alijs
est odor vite in vitā. alijs odor
mortis in mortē. q̄ntū ad natu
rā ambo boies erant. q̄ntuz ad
dignitatē ambo reges. q̄ntū ad
causam ambo capitū dei popu
lum possidebant q̄ntū ad penā
ambo flagellis clemēter admo/
niti. Quid q̄ fines cor̄ fecit esse
diuersos nisi q⁹ vn⁹ manum dei
sup̄ se sentiēs in recordatōe ꝓpe
niāt' ingemuit. alt' ⁊o libero
ꝓtra dn̄ mifricordissimā ⁊itatē
pugnit arbitrio. hec ille. Et notat
c. supi⁹ alt'. Nabuch. xxiij. q. iij.
In q̄bo verb̄ innuit Aug. q⁹ pha/
rao a deo pcussus decē plag⁹ hu
miliare se noluit ⁊ suo arbitrio
pniam sprevit. Nabuchodono/
sor ⁊o vt ōr Danielis .iij. post
septennem sui castigationem
q̄ fuit mutat⁹ q̄si in bestiā leua
uit oc'los ad celū ⁊ se deo būli/
ans: ⁊p̄ suis iniq̄tatibo ingemi/
scēs pctōr̄ venia fm Thco. ō lyr.
⁊ regni fastigiū sim'l adept⁹ ē
Neq; alia cā potuit assign̄ ḡre
ad deū pcurrit cor suū nisi q⁹ vo
luit. Volēs nabuchodonosor ⁊
nō inuit⁹ post pcm̄ salutē ē asse
cut⁹ volēs Pharao mētē indu/
rauit ⁊ perijt. Sūt filia exempla
discipl'or xpi. Petri negātis et
pditoris iude. q̄r alt' post pcm̄
flēdo ⁊ lacrimādo xpi miscōiam
inuēit: ⁊ i apl'atū restitut⁹ fact⁹ ē
apl'or p̄nceps regni celor̄ claui
ger. ⁊ in empirreo celo dign⁹ as/
sistere ihesu xpo filio dei'. Alter aūt
scz iudas desperōe vict⁹ laqo se
suspēdit. Quis eū ad desperōez
ad suspēdiū ⁊ summet crudelē oc/
asionē induxit nisi ei⁹ ꝓpria vo/
luntas. Sed penituit inquiens
iudas. vt ptz in euangelio Ma
thei. xxvij. vbi dicitur q⁹ pnia du

ceus retulit triginta argenteos principibꝫ sacerdotũ et senioribꝫ di. Peccaui tra. sang. iustũ. ꝙ vi dek ꝙ dnarii nõ debuit. ſz io. os aure. de pe. di. iij. in. c. Judas rñ dit dicẽs. Judas penituit ſi ma/ le: qz laqo ſe ſuſpẽdit. dicit etiaz in. c. Nemo. ó pe. di. j. Nemo pt bñ agere pniam niſi ſpauerit in dulgentiã. ſ Hinc Leo pa. in ſer. quodã iudã ſic alloquit. Scele ratior oibꝫ o iuda t infelitior ex tiriſti: quẽ nõ p nia reuocauit ad dñm: ſz ðſpatio trarit ad laqũ Fuititaqꝫ falſa pnia iude quã cõ ſecuta eſt deſpatio. Nec dubiuz ẽ ſi ad pedes dñi cucurriſſet inue niſſetqꝫ eũ ſiue i medio derisoꝝ et petentiũ decorẽ facie ei⁹: ac caput angelicis ſpiritibꝫ treme/ bundũ ſiue colũne inherentẽ. tĩ ea dure ligatũ: ac p pter flagel la terrã ſuo ſanguie madefacientẽ. ſiue inẽ duos latrones pẽdentẽ in cruce nudatũ: vulneratũ t to tũ ꝓfuſuz. t bũili corde indulgẽ tiã poſtulaſſz. nunqꝫ ei fuiſſet ne gata. Parathiſſim⁹ erat rp̃s ꝺ p petõribꝫ patiebat. p petõribꝫ ſã guinẽ ſuũ fundebat. p petõribuſ moriebat in cruce iudã ſi pniaz verã agere voluiſſz a ſe pio amo re ſuſcipe t idulgere gram qꝫ im partiri. Eſt de h dictũ Brariani de pe. di. j. c. His ptãtis. vbi ait. Arbitror ꝙ etiã iudas potuiſſet tanta miſatiõe dñi nõ ꝓcludi a venia ſi pniam nõ ſolũ apõ iu deos ſed apõ rp̃m agere voluiſſz

Quare volũtati ei⁹ aſcribenda ẽ ðſpatio illa ꝙ ſup oia petã diſpli cet miſericordiſſimo deo. Quid petri animũ monit vt poſt tam grande petrñ ab eo cõmiſſuz nõ deſperet ſz ꝓfideret in bonitate incarnati dei dulciſſimi ſui ma giſtri. Certe gra eius fuit quam ipſe Petrus volens acceptauit: volens nõ recuſauit. Egreſſus inquit euangeliſta foras fleuit amare. Lu. xxij. Quid flebat ꝺd dicebat: quid cogitabat in corde quid ſonabat i ore. Vide o aia mea t conſidera Petꝝ flentẽ et lacrimãtẽ. quia negauerat rp̃m hũano timore deuict⁹. Dicebat forte. O ꝙnta ẽ iniqtas mea. O ꝙꝫ graue petrñ. Negaui me ſcire ieſum quẽ vidi: quẽ amaui ꝙ me dilexit. Vidi eũ ſup aq̃s ambu lare. mortuos ſuſcitare. illũina/ re cecos. t mundare lepꝛoſos. et iureiurãdo diri me eum non no uiſſe. Deu me mg̃r mi dulciſſi/ me negaui noſce te quem aſperi oculis propꝛio tranſfiguratum in monte et captus pulcritudie et ſplendore claritatis tue diri. Faciamus hic tria tabernacula O pũſſime ſaluator mundi. O fons indeficiens omnis man/ ſuetudinis. Tu me ad tuam ſo cietatem vocaſti. Tu mihi reue laſti ſecreta tua. Tu mihi fami liarem te et affabilem exhibui/ ſti. Tu lauiſti humiliter pedes meos exemplũ hũilitat̃ me do cens. Tu inumera mihi bñficia

contuliſti z ego negaui te. O bone Jeſu peccaui: iniq egi. Tu vo miſericors indulge petis meis, et ñ me deſpicias pẽitentẽ. O q̃s libenꝰ peꝑat ei xp̃o cui tñ nulla intulit violẽtia. Sume z tu pec catrix aia exẽplũ. et ſi voluer, cũ pen'o g̃tioſuz tibi propinum q̃z dñm ibm rp̃m hẽbis. Si vero pcã tua dimittere noluerit tuã dãna tuã accuſa durilſimãvolũ tatẽ. Intellexit ꝺ Aug⁹. poſtq̃z ad lucẽ g̃ce dei venerat q̃ i libro 2 feſſionũ dicebat ad deũ. Vocaſti me z nõ erat q̃ ñderet tibi dicenti mihi. Surge q̃ dormis et exurge a mortuis. Ligat⁹ enim erã ñ alieno ferro ſz mea ferrea volũtate. O q̃nt⁹ ẽ nũer⁹ petõz q̃ cathena dyaboli trahũt ad infernа volẽtes. O miſeri.o. negligentes. O vobiſipſis crudeliſſimi beluæ. Surgite a mortuis. ſoluite vincl'a vitioz vñoz et ad deũ reuertimi: nec vos terreat opa bona que facile eſt exercere dũmodo adſit ip̃a volũtas.

Ex facile eſt opari bonũ ꝑ gratiã diuie g̃ce q̃ adiuuat oẽs illã volentes nec neminẽ cogat.

Capl'm .II.

Ecundo

oſtendo facile eſſe vnicuiq̃ opari bonũ ꝑter adiutoriũ diuiale. Paratus equidẽ ⁹ẽ adiuuare g̃ra ſua oñs volentes et cupientes facere bñ: vez tñ ſolẽt pleriq̃z ꝺ ip̃a g̃ra bñdicta dubitare boiez ãdiuãtẽ marie circa tria. Primo circa nẽcitatẽ. Scõo circa libertatẽ. Tertio circa ipeccabilitatẽ.

Primo dubitant aliq̃ de g̃tia ipſa circa nẽcitatẽ Utz ſit neceſſaria homi ad bñ opandũ ita q̃ abſq̃z illa ñ poſſit opari bonũ. et ꝓ vna ꝓte ſtat ſnia theologorũ qui in.q. ſniaz attribuũt oẽz motũ volũtat, et liberi arbitrij ad bñfaciendũ g̃ce. dãnatq̃z pelagianos hereticos q̃ dixerũt libez arbitriũ ſolũ z ꝑ ſe ſufficere homi ad opa bona. Hinc et mg̃r Sen. xxvij. di. li. q. inducit Aug⁹. li. j. retract. dicens hereticis pelagianis ſic libez aſſerũt voluntaꝫ arbitriũ vt g̃ce dei nõ relinq̃nt locũ quẽ ſm merita nra dari aſſerũt. Et z p̃fatus Aug. in pleriſq̃z locis pelagianos viriliter expugnat oñdẽs g̃ce neceſſitatẽ. Vñ ad Bonifa. papã di. Non poteſt bõ aliq̃d boni velle niſi inuekab eo q̃ malũ nõ ꝑt velle. Et i li. de p̃deſtinatõe ſcõz. Prius inq̃t eſt cogitare bonũ q̃z credere: z ip̃m cogitare bonũ ex dõo eſt. Et idẽ in li. ꝺ correptõe z g̃ra. Sine g̃ra dei nullũ prorſus ſiue volendo ſiue agendo facũt homines bonũ. Et idem ad valentinũ. Cogitare vel agere ſm deũ nulla rõe ſine g̃ra dei poſſum⁹. Et idẽ in enchiridiõ. Gratia preuenit vt velim⁹ bonũ. Et idẽ in li.

de ecclĩastĩc' dog. Mouet ad q̃/
rendũ salutẽ libertas arbitrij ſz
mouẽte ꝑs deo. Et idẽ in ſoli/
loquijs ad deum loq̃ns. Velle
etiã q̃ bonũ ẽ nõ poſſuz niſi tu
velis. Hoc idẽ dic' Bern̄. in li. de
libe. arb. cũ ait. Tria i nob opak
de⁹ cogitare. ſ. bonũ. velle z ꝑficere. Primũ ſine nob. ſcõz nobiſ
cũ. ſecũ ꝑ nos. Ad idẽ ẽ illõ Iſi/
dozi in li. differẽtiaꝝ. Hic eſt di
uine miſcẽte donũ: ꝑ q̃ bõe vo
lũtatis ẽ erit⁹. Et de h̄ mg̃r in te
xtu ſic ſcribit. Bona volũtas co
mitak gr̃am nõ gr̃a volũtatez.
Et doctoz gẽtiũ Pau. ij. Coꝝ. iij
candẽ ſniaz approbãs inqt. Nõ
ſum⁹ ſufficientes cogitare aliq̃d a
nobis. Ex q̃bꝰ oĩbꝰ colligimus
vſq; adeo gr̃am h̄ze neccariã ad
expleda ꝓtut; opa: vt etiã ſine il
la nec cogitare nec velle ea q̃s
poſſit. Et ꝑte altera ꝓbatiũ oſtẽdi
põt z rõne z exprimẽto. Rõne ſic
magis hz ſe vnũquodq; ad aliud
ad q̃ naturaliꝛ ẽ ordiatũ. q̃z ad
illõ ad q̃ nakaliꝛ ñ eſt ordiatũ.
Sz hõ naturaliꝛ ad bonũ ordia
tus eſt: nõ aũt naturaliꝛ ad ma
lũ. ꝙ magis ſe hz hõ ad bonũ q̃z
ad malũ. Si itaq; pt facere; ma
lũ. ꝑ ſe poterit etiã facere; bonuz
ꝑ ſe. ꝙ gr̃a nõ eſt neceſſaria ad h̄
q̃ opet bonũ. in ſup omis creata
natura pt in ſuũ actũ z illũ edu
cere abſq; adminiculo gr̃e. ſicut
ignis lucet z calefacit. canis la/
trat. celũ mouet. aq̃ fluũt z cere
ra hmõi in q̃bꝰ gr̃a nõ eſt. ꝙ aut
in ſuũ actũ z illũ educere. aut pe
tionis ꝙditiõis erit q̃z cetere crea
ture. Sz h̄ eſt falſum. ꝙ ꝑ naturaz
põt hõ ſuũ actũ educere. ſz actꝰ
eius eſt viuere ſm rõnez recta et
opari bonũ. vt ptz ex. i. ethi. Er
go videt q̃ gr̃a nõ ſit ei neccaria.
Exprimẽto h̄ adhuc clariſſimũ ẽ
q̃ quidã inuẽti ſunt tot gẽtiles
ydolatre z infideles q̃ virtutis
opa miro mõ ſũt ꝑſecuti. Quis
neget bonã fuiſſe iuſticiã. Bruti
fidelitatẽ. Marci reguli cõſtan
tiã. Mucij pauptatẽ. valerij pu
blicole continentiã. ſcipionis et
phoꝝ morales actus. Nõ opꝰ ẽ
nũc eoꝝ recenſere geſta. de q̃bus
tñ in biſtoziꝭ mlta legim⁹ lau
dabilia z memoratu digna. opa
ti ſunt g̃illi opa bona plima. et
tñ in eis nulla erat gr̃a ꝑ bui⁹
difficultatis ſolutiõe afferaz in
mediũ reſponſionẽ dñi Boñ.
qui in. ij. ſniaꝝ diſt. xxvij. diſtin
guit tripliciter bonũ q̃ hõ pt opa
ri. Primũ moraliꝛ ꝙditiõis. Se/
cundũ diſpoſitiõis. Tertiũ ordi
natiõis. Primũ bonũ ẽ cũ actꝰ
tranſit ſup̃ mẽſuraz debitã. nõ tñ
ordiat ad finẽ vltimũ ad ſũmũ
bonũ. ad bitudinẽ ſiue ad ipm
deũ. Sicẽ cũ q̃s nõ ꝓpt deũ. nec
vt ꝑcepto eiꝰ obediat: ſed tñ q̃z
rõ dictat ſubuenit miſero z in/
digenti fideliꝛ ſuata reſtituit iu/
ſticiã in ſeriozibꝰ adminiſtrat et
hmõi vt teſtatꝝ pbõ in li. poli. di.

bō poterit absq; gr̄a p naturaz q̄ bō est aial politicum: qz indiget diuersaz operationū. ō natura p̄uisit nos sil'bitare vt alter alteri subuēiret. Et iō dic̄. p. Solitari⁹ bō aut dē⁹ aut bestia. Ad talia bona p̄t libez arbitriū absq; gr̄a cuire cooperante sibi deo sicut cooperat aliis creatur'. Nā sine p̄mo agente nullū agēs p̄t agere. Scō m bonū ōz dispositiōis: z est illō qō fit p amore dei. licet ex caritatē. qō quidē deo ꝓgruo disponit ad finē vltimū vt dicet in sequēti sermōe. In tale bonū nō p̄t liberū arbitrium absq; mūere gr̄e gr̄is date p qō illūinet: dirigat z exeitet vt velit aliq̄d facere qō sit deo placituz.

Ternū bonū ōz ordinatōnis. qō scz ordinat in finē z fit in caritate. Et in ō nō p̄t libez arbitriū lapsum absq; auxilio gr̄ie gratū facientis. Et hac ergo diruīdco ad obiecta i p̄nū q̄ iz bō possit operari bonū morale sic̄ fecerūt gentiles z phi absq; gr̄a dei nōtū bonū meritoriū siue sit meritoriū: merito ꝓgruu siue merito ꝓdigni. et sic etiā soluūt rōes oppositeq̄ ꝓcludūt ō bono morali ñ meritorio. Scō nonulli dubitāt de gr̄a ipsa arca liberalitatē. Vtz scz ōs det gratiaz ipam facienti qō ēin se ex necessitate. aut ex liberalitate. Et q̄ ex necessitate arguēdo posset ostendi sic. Prio q: Aug⁹. sup illō. q. ad Tbi. ij. Negare seip̄m nō p̄t ait Cum sit iustus nō potest negare suā iusticiā. Ergo cū sit bon⁹ et misericors nō p̄t negare suaz bonitatē et misericō. qz promptior est ad largiēdū de misericō z bonitate q̄z ad puniēdū de iusticia Si g̃ non p̄t suā iusticiā negare facientibo malū. m'ro mag. nec suā misericō illis q̄ rec̄rūt eam. Sz q̄ fac̄ qō in se ē rec̄rit bonitatē eius z misericō. g̃ de necessitate dat illi. Scō qz Aug. sup illud ad Ro. v. Justificati ex fide pacē habeam⁹: ait. De⁹ recipit ꝓfugientes ad se aliter in eo essz iniquitas. g̃ impossibile est q̄ ñ recipiat fugientes ad se. qz impossibile est q̄ in eo sit iniq̄tas. Iz facies qō in se est ꝓfugit ad ip̄m. ergo necesse est q̄ ip̄m recipiat. Sz ip̄m recipe est p infusionem gr̄e. ergo z̄c. Terno impossibile est summā veritatē mentiri: sed necesse hz iplere illō qō dic̄. Sz diceres q̄ ꝓuertēti ad ip̄m ꝓuertet se. Zach. j. Cōuertimi ad me et ego cōuertar ad vos. g̃ cū faciens qō in se est ꝓuertat ad ipaz veritatē primā necesse est q̄ de⁹ cōuertat ad illū. Iz ō nō est nisi p gr̄az. ergo z̄c. Solui hec q̄stiō fm Aler. i. iij. volumie sūme: q̄ de⁹ dat gr̄az suā sola liberalitate Et cū cōcludit er hic q̄ dicta sz q̄ dat illā de necessitate. distinguēda ē dupler necitas. Prima vocat coactionis z p̄hibitionis

qua aliq̃ res cogat vl̃ pbibeat eē vel nō esse. Et hec nullo mō cadit in deo. Scōa nēcitas ꝺr imutabilitat̃ q̃ deo ꝓuenit. Et sic dicamus necesse ē deū esse imortalē nō ꝙ aliq̃ vis cogat eū eē imortalē. z necesse est nō esse iniustū: nō ꝙ aliq̃ vis pbibeat eū eē iniustū. sz qm̃ nulla res ꝑt facere vt nō sit imortal̃ seu vt sit iust⁹ Non dat igit ꝺs gr̃am de necessitate coactōis z pbibitōis. quia de⁹ nō cogi ꝑt: sz bñ de nēcitate immutabilitat̃. qz imutabilit̃ se hz diuia bōitas ad donū gr̃e oīm volēti recipe faciēdo: qō in se ē sic̄ sol imutabil̃r dat lumen suū oi volēti suscipe. sez disposito ad b̄: z se habēn i recta dispositōe ad solē q̃ oia reducunt ad illā affluētissimā liberalitatē dei qui q̃stū er se est creature rōnali coopat vt bona sit vt bñ opet: vt deniq; salua fiat. O indefici/ens pelag⁹ carnat̃ diuie q̃ tāta ē vt oibꝫ se offerat neminē abjci at nisi eā nolentē z respuentem. Hinc cyprian⁹ in epl̃a ad donatū sic suauissime loq̃t̄ Profluēs largit̃r spūs nullis finibꝫ p̄mit nec vllis coercētibꝫ claustris in certa metaꝝ spacia refrenat̃ manat iugit̃: eruberat affluēter. nostrū tm̃ pect⁹ sitiat z pateat q̃ꝫ tū illic fidei capacis afferim⁹ tm̃ inde gr̃e inūdātis haurim⁹. hec ille. Quā g̃ excusatōꝫ hīe poterīt qui bñ opari nolūt qñ deū scūt ad se adiuuandū paratū: qō ne gari nō ꝑt cū in ꝓmptu sint tot sanctoꝝ exempla q̃ carnē suam crucifixerūt cū vicijs z ꝛcupiscentijs. ieunādo. orando. vigilādo oberrādo in solitudinibꝫ z ferocissimos cruciatus: enā vsq; ad mortē ferendo. homies fuerūt martyres. boies ꝓfessores. homines etiā z delicate virgines q̃ seipsas mūdū ac tyrānos oīm et dira tormēta superare potuerīt eiusdē nature erant cui⁹ nos sumus. tm̃ qz obtulerūt corda sua dño inuenerūt adiutoriū abundantis gr̃e eius q̃ mediāte z assistente illis reliq̃rūt posteris tot virtutū exemplā. O vere dānabilis mal̃roꝝ malicia q̃ suā fragilitatē accusar̃ er q̃ recusant opari bonū supaddentes ꝙ de⁹ saluat q̄s vult sine aliq̃ eoꝝ dispositiōe siue ꝓsensu. sed audiāt Augustinū in libro de libero arbi. dicentē. Qui fecit te sine te: non saluabit te sine te. Nec ꝛria sunt eiusdē verba q̃ in eodē libro scribit cū asserit virtutē de⁹ in nob sine nobis opat. quia fm̃ Aler. de ales. Un⁹ idemq; sensus cōtinet̃ in oīb⁹. Nam cū dic̄ Augustin⁹. Deus opat virtutē ꝛc̄. notat duo ad salutē boīs ꝓcurrentia. Laudaꝝ effectiuā q̃ est ipa gr̃a dei. Et cām susceptiuā seu dispositiuā q̃ est ipa volūtas ꝓsentiens et ñ repugnēs. Un̄ ẏba augustini sic exponunt. Virtutem

deus in nob cõsentientib⁹ opaf sine nobis efficientib⁹. idipm cõ plectitur pmiũ dictũ qõ sic expo nit. Qui fecit te sine te: efficiente nõ saluabit te sine te ꝓsentiente.

¶ Tertio alij dubitãt circa impe cabilitatẽ. Utr⁹ et pñtia gre posit homo i hac vita esse sine petõ Et fm Aug. in li. de pfectõe iusticie. Heretici quidaꝫ arguebãt dicentes. Aut deus vult nos eẽ sine petõ. Aut cũ petõ nõ vult q⁹ sim⁹ cũ peccato. qz hoc inconueniens est. ꝯ vlt q⁹ sim⁹ sine petõ in pñti vita. ꝯ aut possum⁹ esse sine peccato. aut deus vellet aliquid quod nõ posset eẽ qõ est inconueniẽs magnũ. Et post mlta recitata pfatus doc. Aug⁹. firmit dicit q⁹ null⁹ in hac vita pt eẽ sine petõ veniali de cõi lege. Et b ꝓpter fomitẽ peti qui ẽ inclinãs ad malũ ꝛ auertẽs a bono ꝓpter qõ exclamabat apl⁹s Ro. vij. di. Qõ nolo malũ b ago. Et ite rũ. Uideo aliã legẽ in mẽbris meis repugnãtẽ legi mẽtis mee. ad dictũ ꝫo hereticoꝝ rñdet idem Aug⁹. q⁹ bõ pt eẽ sine petõ mortali in vita ista ꝑ gram. põt etiã esse sine petõ in gria. quantũ ꝫo ad pñtem statũ licz posset quis vitare petã venialia in pticulari et ꝑ aliq̃ intervallo tpis. non tñ in vniuersali nec oñi tpe. Ideo Joh. j. cano. c. j. inqt. Si dixerimus q: petm̃ nõ hẽm⁹. ipsi nos seducim⁹ et veritas i nob nõ ẽ. Et sap. ꝓuerb. xx. Quis pt dicere mundũ est cor meũ. Et ad Ro. xiij. Est aũt deus verax. ois aũt hõ mẽdax. et Greg. in pastorali. Nemo est q̃ ita viuat. vt aliq̃ tenus nõ delinq̃t. Et in auten. de monach. ℌ. triennij. Hũana natura labit ad delicta. sed ꝓpter ea nõ est diffidẽdũ de bonitate dei qz venialia petã caritatẽ ñ excludũt. ꝛ gfaz ab anima nõ ejciũt nec ianuã claudũt regni celorũ. De q̃uz q̃litate et ꝯdinõe in tractatu de petis plen⁹ erim⁹ dicturi. Nunc ꝫo satis esse debz q⁹ deus bñdictus tantã gfam nobis offert q̃nta sufficit ad petã mortalia deponendũ et euitandum quãtaq̃ nccria est ad virtuosos actus exercendos. Jõ salubre ẽ consiliũ. vtileq̃ remediũ ꝛ documẽtũ vt ꝑ sepe invocem⁹ deũ et q̃s mẽtẽ offeram⁹ in tẽtõe recta.

Q̃ facile dz esse vnicuiq̃ opanti bonũ ꝓpter indeficiẽs ꝓmiũ eterne vite qõ dak bñfactorib⁹.

Capitulũ. III.

Ertio ostẽ

dõ facile esse vnicuiq̃ opari bonũ ꝓpter ꝓmiũ eternale. ℙromittit enim omib⁹ bñ opantib⁹ ꝓmiũ eũe vite. de q̃ q̃q̃ i tribꝰ accidit dubitare. ℙrio in ꝯdignitate. Secundo in difficultate. Tertio in superioritate. ℙrimo solet dubitari in ꝯdignitate. Utr⁹. ſ. aliquis possit de ꝯdigno mereri vitã eternaz Et q⁹ nõ videk primo ¶

qz apl's Ro.viij. Nō sūt ꝑdigne passiōes bi ꝛpis ad futurā glīaz q̄ revelabit in nob. Et idē ad Ti tū.iij. Nō ex opib⁹ iustic̄ie q̄ fec⁹ nos. sz fm suā miscōiaz saluos nos fecit p lauacz regeneratōis et renouatōis spūsc̄i quē effu dit in nob abūde p ihm xp̄m salvatorē nr̄m vt iustificati gratia ipi⁹ heredes sim⁹ vite eṫne. Se cūdo arguit̄ p dictū glo. Ro. vi. sup illo vbo gr̄a dei vita eṫna q̄ sic inq̄t posset recte dicere. Sti pendiū iustic̄ie vita eṫna. sed ma luit dicere gr̄a dei vita eterna vt intelligeret⁹ deū in eternā vitā p sua miſatiōe nos ꝓducere nō meritis nr̄is. Ex his verb̄ appet q̄ hō nō mereat̄ ex ꝑdigno vitaz eternā. qz illud qō ex ꝑdigno q̄s mereat̄ non est ex miseratiōe dei. Tertio obijcit̄ qz illud merituz videt̄ esse ꝑdignū qō eq̄tur mercedi Sz null⁹ pñs vite act⁹ pt equari vite eṫne q̄ cognitōez z dilectōez videlic̄et nr̄m excedit. Excedit enī caritatē vel dilectōez vie. q̄ nō pt hō mereri vitā eṫnā de cōdigno In oppositū adhuc posset dici qz illud qō redditur fm iustū iudiciū videt̄ eē merces ꝑdigna. Sz vi ta eṫna redditur a deo fm iustū iu diciū. iuxt illud apli. ij. Tbi. iiij. In reliq̄ reposita ē mihi corona iustic̄ie quā reddet mihi dñs in illa die iust⁹ iudex. q̄ videt̄ q̄ hō mereat vitā eṫnā ex ꝑdigno. Re spondeo ad istā qōnē fm Tho. ꝑma scōe. q. vlt. qō. op⁹ meritorium hominis dupl'r cōsiderari ꝑt. Uno mō fm q̄ ꝓcedit ex libero arbitrio. Alio mō fm q̄ ꝓcedit ex gr̄a spūsc̄i. si ꝑsideret fm substantiā opis. et fm qō ꝓcedit ex libero arbitrio. sic non ꝑt eē ꝑdignitas ꝓpt̄ maxiaz ineq̄litatē sed est ibi ꝑgruitas ꝑpt̄ q̄ndam eq̄litatē ꝓportiōis. Videt enī cō gruū vt homi opanti fm suam virtutē ds recōpēset fm excellē tiā bōitat̄ sue. Si aūt loq̄mur de ope meritorio. fm q̄ ꝓcedit ex gr̄a spūsc̄i. sic est meritoriuz vite eṫne ex ꝑdigno qz tūc valor meriti attēdit fm virtutē spūsc̄i mouētis nos in vitā eṫnā. scōm illō Joh.iiij. Fiet in eo fons aq̄ salientis i vitā eṫnā. Attēdit enīaz ꝑtū opis fm dignitatē gr̄e per quā hō ꝑsoze fact⁹ diuie natre adoptat̄ in filiū dei cui debet he reditas ex ipo iure adoptōis fm illud apli Ro.viij. Si filij z he redes. Ad ꝑmā q̄ autoritatē apli dicendū q̄ loq̄t̄ de passiōibus scō rū fm eoz subiam ad autoritatē z ad dictū glo. rñdeo q̄ intelligūt q̄ntū ad ꝑmā cām quemē di ad vitā eṫnā q̄ est miſatio dei Meritū aūt nr̄m ē eā subseq̄ns Ad tertiū dicendū q̄ gr̄a spūsc̄i quā in ꝑnā hom⁹. z si n̄ sit eq̄lis gl'e i actu ē tn̄ eq̄lis i virtute sic est semē arboz in q̄ est virt⁹ ad totā arborē. Sic̄ p gr̄am inhabitat ho minē spūsc̄us q̄ ē sufficiēs cau sa vite eterne. Un̄ dr pign⁹ here ditatis nr̄e. q̄. Loz.j. Secūdo D

solet dubitari de ꝑmio vite eter
ne in difficultate. Qꝛ qui cum
maiori difficultate opaꝫ bonū
magis mereaꝫ. ꝛ ꝑpliore dono
glie remuneret a deo. ꝛ omissis
obiectoibꝫ q̄ ꝓ vtraq; ꝑte fieri
possent. dico cum doc. seraphico
boñ. in' libello q̄daꝫ q̄ Apologia
paupeꝝ aduersus calūniatores
intitulaꝫ ab ipo: q; tripler ē diffi
cultas ꝑma er genere opis: sic
difficili⁹ est oia vēdere ꝛ paupib⁹
erogare q̄ minimū aut minutū
de suis bonis erogare paupib⁹
er difficilius est pati mortē ꝓ
xp̄o q̄ absq; ipsa q̄scunq; alios
labores. Talis difficultas sim⁹
pliciter auget meritū. qz magis
mereaꝫ qui maius opaꝫ bonum.
Et de hac dicit Hiero. ad eustpe
rantiū hec verba. Nudū christū
nudus sequere duꝛ grande dif
ficile. sed magna sunt ꝑmia. Se
cunda difficultas ad bene opan
dū est er circūstāna exterisca ori
ginē trahēs. siaut difficili⁹ ē ab⁹
stinere a cibis ꝛ ieiunare vbi mł
tissunt ꝓuisiones ꝛ comedētes q̄
in solitudie. Et hec difficultas
ꝑ accidens auget meritū. q̄ndo
scz tales occasiones ab abstinen
tia retrahēres euitare nō potest
sed si quis hmōi temptatōes de
cimare nolet. nō ꝓpterea. qz
difficili⁹ opaꝫ bonū magis me
reaꝫ. Vnde hieronim⁹ aduersus
vigilātiū qui ei dicebat. Cur per
gis ad heremū. Rñdit vt te nō
videam vt te nō audiā vt tuo fu
rore nō mouear vt tua bella nō
pariar. ne me capiat oculus me
retrix. ꝛ pulcerrima ad illicitos
deducat amplexus. Rñdebis ḃ
nō est pugnare sed fugere. Sta
in acie aduersarijo armat⁹ obsi
ste. Fateor imbecillitatē meam
Nolo spe pugnare victorie ne
perdā aliq̄ victoriam. si fugero
gladium euitaui. Tertia est diffi
cultas er vicio ꝑsone agētis pue
nies. Sic difficili⁹ ē fuare casti
tatē ei q̄ diu libidini defuit q̄
illi qui ꝛ tinēter vixit. Et taľ dif⁹
ficultas meritū non auget. Ob
Hiero. expresse testaꝫ in epla ad
Eustoch. ad quā sic scribit. So⁹
roꝛ tua blesilla etate maioꝛ sed
ꝓposito minoꝛ septimo men
se post acceptū maritū v'duata
est. O infelix hūana cōditio ꝛ fu
turi nescia. Naz virginitatis co
ronā ꝛ nuptiaꝝ ꝑdidit voluptā
tem. Et quanq; fm pudicicie q̄⁹
dū teneat quas illā cristimas ꝑ
mōēta sustiere cruces spectan
tem q̄tidie in sororē qō in se vi⁹
det amisisse. ꝛ cū difficili⁹ erpta
careat voluptate. minoꝛē tamē
cōtinētie hīe mercedē. Hec ille.

Tertio dubitari solet circa bo
nū erne vite in suptionitate. An ꝑ
supius sit copiosi⁹ et affluenti⁹
bonū quibuslibꝫ ꝛpalib⁹ bonis
Et qz de illo diffusi⁹ tractaturi
erim⁹ loco suo ꝓ pñs suffeciat
audire sic dicentem Gregoriū in
omelia. Si considerem⁹ fra⁹
tres charissimi que ꝛ q̄nta sunt

que nob ꝑmittunt in cel' vilescūt animo oia q̄ būtur in terr'. Terrena namq; substātia supne felicitati cōparata pond⁹ est nō subsidiū. Temp̄alis vita eterne vite cōparata mors est pot⁹ dicēda q̄z vita. Ipse enim q̄tidian⁹ defectus corruptiōis q̄d est aliud q̄z quedā ꝑtinas mors'. Que aūt lingua dicere vel q̄s intellect⁹ capere sufficit illa supne ciuitatis quāta sint gaudia angelorū chorus interesse cū beatissimis spiritibus glie ꝓditoris assistere p̄nteꝫ deo vultū cernere incarcū scripturas lumē videre nullo mortis metu offia incorruptōis ꝑpetue mūere letari. bec ille. O vere bonū desiderabile. bonū amabile. bonū quietū. bonū ꝑfectū. bonū ab oi malo separū q̄ deus p̄ij̄ssimus parat laborantibus ꝑ suo amore. O bonum indeficiēs. Bonū excedens q̄cūq; tp̄alia cōmoda q̄libet hui⁹ seculi blādimēta. q̄ negligētes peritos et miseri ꝑ momentanea hui⁹ tēpis breuissimi ꝓsperitate amittunt. Quid dicā p̄t mag' ingtum q̄z dei iugum. refugere. ad q̄ sequit̄ tā copiosa merces. O surdi et stulti et tardi corde ad credendū. Nō sit vob difficile opari bonū. nō vos terreant art⁹ virtutū. Estote fortes. estote ꝓstātes ad būfaciendū. et audite voce benigni ihesu clamātis i euang. Matth. v. Merces vestra copiosa est in cel'. Ad quā nos p̄ducat ip̄e filius dei q̄ cum patre et spiritusancto viuit et regnat ꝑ ētna seculoꝝ secula. Amē.

Feria secunda

post dñicā in septuagesima. De qualitate ꝓditionib⁹ seu regula bonoꝝ operū quib⁹ pitōres scientes quid eos oporteat facere ad penitentiam animātur.

Sermo II.

Multi sunt

vocati. pauci vo electi Iteꝝ vbi. ē. Existima ui necessariū esse his q̄ volūt benefacere scire qualr b̄eant in bonis opib⁹ regularit: qm̄ dubia et ꝑplexitates q̄ sup id possent oriri facūt q̄nq; ignorātes viā dñi et salut' ꝑ p̄ceptoꝝ ꝓpositū bono deficere. Quare in p̄nti f mone de ꝓditō bꝰ bonoꝝ operum dicere statui vt sic null⁹ excusare se possit. d. nescire quod sibi esset agendū. Declarabim⁹ itaq; que opari bñ volentib⁹ expediat nosce vt ex b̄ mag. crescat vnusq̄sq; ad opa virtutis amplectāda qm ad illa vocat ꝺus pitōres q̄ nisi nouerint illoꝝ ordinē de electorū numero esse minime p̄sūt. id circo ad tria cōsideranda de bonoꝝ operum necessitate et qualitate sermo est extendendus.

Primū ꝺr extrinseca opatio.
Secundū exēplaris imitatio
Tertiū caritatiua informatio.

Ōs ad bene op̄ādū cū facultas adest necessari⁹ est actus extrinsecus nec sufficit intentio sola.

Capitulū. I

Primo cōsiderandū circa regulam necessariā bonoꝝ operū ꝺr extrinseca operatio ꝓ cui⁹ declaratiōe querit. Utr̄ ad bene operandum necessarius sit actus extrinsecus r videt ꝙ nō. Et ꝙ sola intentio bene operandi sufficiat ad salutē ꝓbat ꝓ sanctoꝝ dicta. Inquit enim Grego. in omel. Nunq̄ vacuus est manus a munere cū arca cordis repleta fuerit bona voluntate. Et Bernā. ꝺ hoc ait. Intentio sufficit ad meritū. bona actio requirit ad exemplū. Et glo. sup illud psal. Diri⁹ p̄fite⁹ aduersus me. votū ꝓ operatione iudicat. Et Aug⁹. xxq. q. v. c. Si ꝙd deus interrogat cor nō manū. Et Job̄. Enar. xxq. q. v. c. Qui piurare. Deus nō ex opibus iudicat. ſꝫ ex cogitatiōibꝫ r ex corde. Et de pe. di. j. c. Si cui. §. sequenti. Voluntas remunerat nō opus. r. xv. q. i. c. Si a sacerdotibꝫ. Magis inspector cordis est deus q̄ opis. Et voluntas ꝓ facto reputat. sic̄ ꝓz in. c. Homicidio⁹ in. c. Dis. i. c. nunq̄d. in. c. Noli. in. c. Homicidiū. r in. c. Si ꝓpterea. de pe. di. j. Dis r similibꝫ auctoritatibꝫ q̄dam inducēres dicūt nō esse bonis expediēs vt laborēt in actibus extrinsecis bonoꝝ operū. sed sufficit habere cor bonū r mentem bñ dispositā. Sed in ꝓriꝫ induci possunt alia dicta sanctorū. Ait enī Jaco. ij. c. Fides sine opibus mortua est. Et Amb. in libro de offi. Nō satis est bñ velle. sed etiā benefacere. nec satis tenet benefacere nisi id ex fonte bono ꝓcedat. hoc est ex bona voluntate ꝓficiscat. Que verba notantur. l xxxvi. dist. in. c. Nō satis. Et Paulus ad Gal. vi. Dū tp̄s habemus operemur bonū. Et Apoc. xxij. ꝺr deus iudex omnium di. Ecce venio cito r merces mea mecū est dare vnicuiq; ſm opa sua. Et Apoc. xiij. ꝺr de bonis. Opera enī illoꝝ sequunt illos. Et Mat. xvi. c. Reddet vnicuiq; ſm opera sua. Et ꝙbus oibus colligit ꝙ astringunt omnes salutē volentes acq̄rere nō solus ad benevolendū intrinsecus. sed etiā ad bene operandū extrinsecus. Insup p̄sens euangeliū explicat manifeste ꝙ operꝫ tantū dominꝰ mercedē tribuendaꝫ designat. Pro cui⁹ q̄stionis solutiōe notanda est ſnia di. Boñ. di. xl. secundi. vbi ait. Qui volēs operari bonū aut potest in actum extrinsecū. aut nō pōt. Si nō potest volūtas reputat ꝓ facto ſi tentio bona sufficiat ad eius meritū. q̄et ꝺr. ff. de re. iuꝝ. l. impossibilū. Ad impossibile nemo tenet. r hoc attestat Grego. i omelia sup Mat. Estimationem regnum deꝰ nō habet. Tantū va-

let quantum habes ꝙntū potes Si vero ꝺs dicit se velle opari bonū ꝛ potēs illud nō opaf cre/dens ꝓficere decapit seipm. qz talis volūtas semiplēa est ꝛ pigra nec rōem vtutis habet nisi ducatur ad op⁹. O quot sunt tali er/rore delusi q̄ cū admonenf vt benefaciāt rñdere solēt. Suffic̄ nobis intēto nfa. Sicut dic̄ vsurarius valēs vsuras restitueret nō restituās. Sufficit mihi intētio mea. Sno ꝙ bonā habeo volū/tatē ꝛ tñ illā nō exequuntur i re. Sic faciūt adulteri. sic fornicatores. sic talq̄ peccatores q̄plurimi. O miserabilē errorē quo fit vt insensati et stulti suas ifirmitates sanare nō curant.

Dō volentes bene opari dñm sequi xp̄m in generali. s. q̄ ad obſuātiā dinoꝝ pceptoꝝ ex debito ꝛ ꝓsilioꝝ de ꝓsilio. Ca II.

Ecunduz

considerādū circa regulā necessariā ꝛ q̄litatē bonorū opeꝝ ꝺz exemplar' imitatio. Ubi dubiū nō imerito ꝺclarandū occurrit. Utrū. s. necessariū sit velle benefacere seq̄ xp̄m in opibus bonis ea faciēdo q̄ ipe fecit. Et ꝓ vna pte ꝓbo ꝙ sic per dicta sctō/rum. Inquit em̄ Petr⁹. j. cano. ij. c. Christus passus est ꝓ nobis vobis relinq̄ns exemplū vt seq̄mini vestigia eius. Et Joh. i. ca/no. c. q̄. Qui dicit se in xp̄um credere debet quō ille ambulauit ipe ambulare. Et Aug⁹. in libro de doctria xp̄iana. Et sacro vnctionis xp̄ianoꝝ omniū vocabulū desc̄ēdit ꝛ nom̄ qō ille frustra sortit q̄ christū minime imitat. Et Grego. in omel'. Qui vestigia xp̄i dedignant sequi q̄ temerita/te sperāt ad eius claritatis gaudia ꝓtuenda puenire. Et in. c. Cū venissent extra de sacra vnctiōe. Ā christo xp̄iani dicunt tāq̄ vncti deriuant ab vncto vt omnes currāt in odorē vngentoꝝ illius cuius nomē oleū est effusum. Et Joh. viij. xp̄us ipe dicebat. Ego sum lux mūdi. qui seq̄tur me nō ambulat in tenebris: sed hēbit lumen vite. Et Joh. xiij. Exemplū em̄ dedi vobis vt quēadmoduꝝ ego feci vob ita ꝛ vos faciat. Et go ꝙ autoritates ꝓdictas cōcludere possum⁹ hoies de necessitate teneri ad seruāda opa christi. Et sic cū xp̄s fuerit paup ꝛ multi sint diuites. xp̄s virginitatem seruauerit m̄lti sint ꝓiugati. xp̄s per noctes orauerit m̄lti in suis lectul' dormiāt. xp̄s sine calceamentis incesserit m̄lti calceamēta deferant. xp̄s passus fuerit ꝛ mortuus in cruce. violēta morte atq̄ terribili ab oīb⁹ dereliq⁹. m̄lti morianf morte naturali inter manus ꝛ amplexus charoꝝ. Ergo tales ꝛ oēs alij qui vitā suaꝝ aliter ducunt q̄ xp̄s salui eē nō possunt. Et er ꝓsequēti sequer ꝙ damnabit tot⁹ mūdus. Et ꝙ nec sancti essent in padiso. q̄ nec ipi fecerūt q̄ fecit xp̄s. Non fuit ad colūnam flagellatus. Paul⁹

vt xp̃s. nō spinis coronat⁹. Petrus nō clauis cōfixus. Paulus primus heremita. Nō nud⁹ pendens in cruce inter duos latrones magn⁹ Antboni⁹: Nō felle et aceto potatus Hieronymus Nō derisus a irrisentib⁹ Augustinus. Igr cū ipi z alij multi modi in suis opib⁹ aliāq; regl̃as tenuerint quā xp̃s nō sunt beatitudines assecuti. si auctoritates ad hāc prem inducte aliter sanius nō exponant̃ z intelligāt̃. Pro altera pte arguere possumus q̄ nō sit necessariū ad salutē sequi xp̃m iesum neq; teneamur opera ei⁹ facere. Et arguo sic. Vnus quisq; tantū operari bonū meritoriū pōt quantū cōicat ei gr̃a sed nulli cōicat tanta gratia q̄ntum cōicatum fuit anime xp̃i. ergo nulli⁹ tenet̃ imitare xp̃m. qa illud impossibile esset. Ad soluti oné hui⁹ difficultatis induco dominū Bonauenturā dicentē in apologia paupet̃. Q̄ in xp̃o cōtingit repire triplices act⁹. Primi respiciunt dignitatē excellentie. Secundi ꝓdescensionē misericordie. Tertij informatōem vite ꝓfecte. Primi actus respiciunt dignitatē excellētie. vt illi in quib⁹ apparet sua potētia. sicut opera miraculosa. Vel sapie. sic reuelatio secret⁹ cordis. Vl̃ sic ueritas iudicij. sic ejcere vendentes z emētes de tēplo. z dura increpatōe arguere pōtifices. Vel auctoritas officij. sic sacramenta cōficere z manus ponere. ac relaxare petā. q̄ oīa christo cōueniunt. q; ipe erat deus oīpotēs erat homo z ex gr̃a vnionis oīa sciens. erat iudex z erat sacerdos in binōi operib⁹. velle seq̄ xp̃um fatuū esset z temerarium nisi ab ipo quis vel ab alio ab xp̃o auctoritatē habēte ad talia exeq̄nda foret deputatus. Vñ si q̄s diceret Volo miracla facere: q; xp̃s fecit p̃sumptuosus cēsend⁹ eēt. nisi ab ipo iesu xp̃o p̃tātem hanc accepisset. sicut apli. De q̄bus dic̃t Mar. rr. Cōuocat̃ iesus duodecim discipul̃s suos dedit illis p̃tātē spūs imūdor̃ vt ejcerēt eos et curarēt omnē languorē z oēm infirmitatē. Vbi⁹ non liceret alicui reuelare secreta cordiū z futura p̃scientia q̄ nescaret. q; z si xp̃s id egit sciebat illa. Nec recte faceret si q̄s p̃sicere vellet sacr̃m. q; z xp̃s id egit. nisi ad hoc ordinatus esset vl̃ a xp̃o. sic apli. vl̃ ab aliq̄ q̄ xp̃s designauit z deputauit. Vnde vt breuiter dicā. Christ⁹ ñ ē secūd⁹ i opib⁹ excellētie z dignitat̃. nisi pur ē creatū. Sēd act⁹ i xp̃o respiciūt ꝓdescēsiōem misericordie vt nuptijs ierit esse. inē hoiem familiarē cōuersari. i domo pharisei mag. z mar. de marbe publicāi z zachei publicanor̃ p̃cipis cōedere z bibere cibaria z pocula cōia q̄ sibi dabāt. tūtā icōsultē ñ dispicaz rudeq; ofert z b⁹i q̄ oīa facit voluit ñ vt sensualitati pacē ei⁹ eo nl̃a ꝓdō iuciebat ñ vt voluptati

deseruiret corpusq; suum nu/
triret in delicijs qui pro nobis
omnibꝰ pati venerat. sed vt in ta
libꝰ exemplis ꝓdesc̃deret in pfe
ctis. Q̃m si oēs actus eiꝰ quan/
tū ad apparentiā extitissent pfe/
cti facile potuissent hereticī asse/
rere passim ⁊ indistincte ad per/
fectōis opa oēs teneri. sicq; dam
nassent ⁊ iugiū. damnasset ciui
lem vitā. dānassent tales digni
tates. dānassent artificū officia.
dānassent possidentes diuitias.
dānassent denicq; oēs q̄ pfectio/
nis vitā nō obseruarēt. Verūtū
aduertendū est q̄ licet actus im
perfectionis q̄ fuere in rp̄o vide
renf impfecti q̄ntum ad apparē/
tiā. erant tñ pfecti pfectōis actꝰ
q̄ntum ad ei⁹ substantiā. q̄m sicut bo
nū ꝺr tripliciter ⁊ malū tripliciter
⁊ pfectum tripl'r. ⁊ ita impfe
F ctū ꝺr tripliciter. ¶Prio bonū
dicit tripliciter. q⁹ est bonū ex ge
nere. sicut actus trāsiens sup de
bitā materiā. vt ire ad ecclesiam.
ieiunare. orare ⁊ filia. Est bonus
ex circumstantia. sicut actus cir/
cūstantijs debitis informat⁹. vt
occidere hominē. q⁹ lex ita iubet
Est et bonū fm se q̄ nullo mo/
do p̄t fieri male. sicut diligere de
B um ex caritate. Scōm malus
ꝺr tripliciter. ¶Prīmo est aliquid
malū ex genere vt actus trāsiens
sup materiā indebitā. vt occide/
re hominē. Est ⁊ malū ex circum
stantia. sicut dare elemosynā di/
uīti. pauperi fame pire p̄missis
⁊ ieiūare p̄ inanē gl'iam. Est etiaz
malū fm se q̄ nullo mō p̄t fie
ri bene. sicut odire deum. et de fa
cto mortaliter peccare Tertio 2
pfectū ꝺr tripliciter. Est em q̄da
dam pfectū ex genere. vt actus
difficilis excellens. sic oīa religi/
re ⁊ religionē ire. Est q̄daz
pfectū ex circūstantia. sicut ēactꝰ
debit⁹ circūstātie pfectiōibꝰ ifor
matꝰ. sic fugere mortē nō ex infir
mitate ⁊ timore. sz p melioꝝ bono
siue q̄ntū ad deū siue q̄ntū ad pri
mū. Est q̄dā pfectū fm se. sic i/
ter blādicias ⁊ vana p̄missa acer
bitatez q; penaz fozn ⁊ leto animo
mortē subire p̄ rp̄o. Quarto 3
impfectū ꝺr tripl'r. Est q̄dā ip/
fectū ex genere vt actꝰ facilis ad
quē būanā infirmitas cōiter incli
tur vt possidere pecuniā. h̄ festo
rē. fm suū statū vt vestibꝰ ōlicā
tis ⁊ filia. Est q̄dā impfectū ex
circūstātia. sic dimittere vestē il/
lā violēter accipiēti p̄ fugā ma
iozi iniurie. Est ⁊ q̄dā ipfectum
fm se q̄ nullo mō p̄t stare cū euā
gelica pfectōe. sic fugere paupta
tē. Bonū q̄ fm se nullo mō p̄t cē
malū ⁊ ecōuerso neq; pfectū fm
se potest esse imperfectum ⁊ ecō
uerso. Sed bene bonū ex genere
potest esse malum ex circūstan/
tia. sicut si aliquis iret ad eccles/
iam vel faceret elemosinam vt
placeret hominibus et non deo
Et malum ex genere pōt esse bo
nū ex circūstātia. sic̄ si iudex ma/
leficos iuxt legū sāctiōes occideꝝ

Jta etiam pfectū er genere ꝑt cē impfectuz er circūstātia sic̄ intrare religionē cā alic̄ cōmodi tpalis ꝓsequēdi. impfectū adhuc er genere ꝑt pfectū fieri er circūstāna. sic̄ facere aliqđ opus ad debitū finē caritatis ordinatū er radice intime caritat̄ procedēs sicut declinare morē: nō ꝓpt̄ mor̄ sed ꝓpt̄ mai⁹ bonū ⁊ magis necessariū. quēadmodū Paul⁹ fec̄ qñ cuitauit enā fugiēs furorem iudeoꝝ ⁊ a fratribꝫ p murū submissus fuit ī sporta. Hoc modo xp̄s bñdictus oīa pfectissime fecit ⁊ oēs actus illi⁹ in quib⁹ apparet aliq̄ ipfectio pfectissimi erāt er circūstantia caritat̄ sue. Quo fit vt maioris pfectionis fuerit in ipso cib⁹ ⁊ potus q̄ in Johāne baptista illorum abstinēna. Maioris pfectiōis in eo cōuersatio cū hom̄ibꝫ q̄ solitudo Johānis in heremo: qm̄ hec ⁊ silia puenichāt er fonte sue ardentissime caritatis. Nam sic̄ bñanz assumēdo naturā in nr̄is q̄dem factus est būilis. sz in ꝓpꝛijs remāsit excelsus sic er summe caritat̄ dignatiōe ad act⁹ q̄sdā nr̄e imbecillitatis er ipfecti ꝓformes deꝓmit. ⁊ a summe pfectiōis recitudine nō curuatur. et iō talia opa in ipo pfecta fuerunt. Nozr acceptanda est ſnia falsa illoꝝ q̄ dicunt q⁹ pfectio ⁊ impfectio differunt. sic̄ duo ꝓria vt rectitudo er distorsio. iusticia ⁊ petm̄. glia er ignominia. vita er mors. Sz bene verū est q⁹ magis differūt sicut maius bonū ⁊ min⁹ bonū maius meritoriū ⁊ min⁹ meritoriū. iō nullo mō valet cōsequntia Virginitas est cōmēdabil' ergo mr̄imoniū vituperabile. virgīras est bona. g̃ mr̄imoniū est malū. quia hec duo nō differūt sic̄ bonū ⁊ malū sz sicut bonū ⁊ melⁱ⁹ Jdeo aug⁹ in li. de bono ꝓuga li ait. Bonū erat q⁹ Martha faciebat occupata circa ministeriū sanctoꝝ. sz melⁱ⁹ q⁹ maria a⁹ soror. Bonū susanne in ꝓiugali castitate laudam⁹. sz tñ ei bonum viduc anne. ac mr̄o magis marie virginis anteponim⁹. Bonum erat q⁹ faciebant q̄ de substātia sua xp̄o et eius discipul' mistrabant. sed melⁱ⁹ q⁹ faciebāt q̄ omnē substantiā dimiserūt vt xp̄m expeditⁱ⁹ seq̄rent. Dicit ille. Certi actus in xp̄o respiciunt informationē vite pfecte. sicut v̄ginitatē ⁊ paupertatē extremā seruare et similia. In his opib⁹ nō tenemur xp̄m sequi nisi vel in q̄ntuz volum⁹. sicut si voto nos astringerem⁹ ad obseruantiā diuinoꝝ ꝓsilioꝝ vl' in casu q̄ extrema necessitas exposcularet velut si aliquis morē pateret vt nō negaret xp̄m. Jdcirco mali iudices sunt q̄ ex opib⁹ pfectōis in christo aut sanctis eius cōsideratis eos lacerant. in q̄bꝫ talia opera oino reluicent. Si enim vident sacerdotē aut clericū vestes sibi cōuenientes ferentē protin⁹ insur

rantes illū redarguūt ⁊ dicunt. Nō sic fecē xp̄s. Si vident p̄latū ſm̄ ſui gradus dignitatē bono rata familia aſſociatū p̄cip⁹ aſſe runt. nō fecit sic xp̄s nec petrus. Si vident religioſum appoſita ſibi cibaria licet q̄nq; ōlicata nec cōtra ſue regl̄e aut ſtatutor⁹ ſuo rū p̄hibitōem comedentē ſeu ve ſtimēta ſibi p̄ceſſa habentes. aut eq̄rantē iterueniente legitia cau ſa ſtatim clamāt. Nō sic fecē dñs/ cus nō bñdictus. nō deniq; ipſe frāciſcus. Reputāt et bis malos ⁊ dānandos platos clericos reli gioſos tpales dños ciues nobi les ⁊ artifices oēs q̄ nō facūt q̄ chriſtus fecit ⁊ ſancti. O rudes i tellectus. O arida ingenia. O te merariū dānabileq; iudiciū. q̄ō diui Hieronȳ. verbis p̄fundit. inq̄t eī ip̄e ad Demetria. virgi/ nē ſcribēs. Prohibent mala pa piunt bona. p̄cedunt media. ſua dent p̄fecta. In duob⁹ p̄mis oē petūt p̄cludit. reliq; vero in nra poſita ſunt p̄tāte. vt aut vtamur cōceſſis ac licitis. aut ob maius p̄miū ea q̄ nobis p̄miſſa ſunt reſpuamus. Hec ille. Dicendū igit̄ q̄ tenemur ſeq̄ xp̄m in gene rali nō in ꝑticulari. i. vt bñfacia/ mus ſeruātes mandata dei. q̄ō ip̄e docuit q̄n adoleſcētulo eū in terrogāti ⁊ dicēti. Magiſter bo/ ne q̄d boni faciā vt habeā vitam eternā. Rñdit. Si vis ad vitā in greſſi ſerua mādata. Jō in quo/ libet ſtatu volentes ſeruare dei mādata poterūt obtinere vitā eternā. Hoc dico de regib⁹. ꝟ de p̄nc̄ipib⁹. ꝟ de militib⁹. ꝟ de mer catorib⁹. ꝟ de religioſis. ꝟ de ſe/ cularib⁹. ꝟ de virgib⁹. hoc de con iugatis. ꝟ ō oīb⁹ ibus deniq; mū di hominib⁹.

Q̄ō ſemp̄ homo debet bene/ facere etiā ſi ſit extra caritatē ⁊ ō vtilitatib⁹ bonor⁹ q̄ fiūt i pecca/ to mortali. Caplm. III.

Ertuz cō

derandū circa regulā neceſſariā ⁊ q̄litatem bonor⁹ operū ō: caritatiua iſor matio. Solēt eī q̄dā trepida/ re. ⁊ in ſeip̄is nō p̄fidentes. q: fa ciles ſe cognoſcūt ad ruendum in peccata ne benefaciēdo labo/ rē ⁊ tempus amittāt. Pro q̄ō in hac vltima ꝑte diſputandū ē vtrū bona facta in mortali pec/ cato ſint alicui⁹ valoris. ⁊ arguī poſſet q̄ nō. Pro ex verbo Gre go. in omel. Nec habet aliq̄d vi/ riditatis ramus boni op⁹ ſi nō māſerit in radice caritat⁹. Scō q: apl̄s ait. q̄. Cor. xiij. Si liguſ hominū loquar ⁊ angelor⁹. cari tatē aūt nō habeā factus ſum ve lut es ſonāns. aut cimbalū tinni/ ens. ⁊ ſi habuero p̄phetiā ⁊ noue rim myſteria oīa ⁊ omnē ſciam ⁊ ſi habuero oēm fidē ita vt mō tes tranſferā. caritatē aūt nō ha/ buero nihil ſum. Et ſi diſtribue/ ro in cibos paupē oēs facultā/ tes meas. ⁊ ſi tradidero corpus

meū ita vt ardeā. caritatē autem nō habuero nihil mihi p̄odest. ⁊ ad idem ē textus .1.q.1.c. Vide etiā.c. Teneam⁹. ⁊ est tritū vtrarūq; dictū. Opera in peccato mortali facta ad nihil esse p̄ficua Sed in oppositū est auctoritas Augu. in libro de li. arbi. dicens. Nullū malū impunitū. nullus bonū irremuneratū. P̄ro huius dubij declaratione tria sunt videnda. P̄rimū q̄diu ꝺr̄ q̄s extra caritatē esse in statu peccati. Secundū est bonū in charitate factū esse meritorium vite ēne. Tertiū an illi qui sunt in statu peccati adhortandi sint vt bñ faciant. P̄rimū videndū q̄diu dicat̄ q̄s esse in statu peccati ⁊ extra caritatē. ⁊ in hoc nō pauci solent grauiter errare tenentes q̄ post peccatū mortale cōmissum vsq; ad p̄fessionē sequentē, semper homo peccator sit extra caritatē. Sed ego dico q̄ post primū mortale vsq; ad p̄fessionē sequentem homo est i statu peccati. ita q̄ si vnus nunc peccet, hinc ad vnā horā vel ad vnā diem vl̄ ad vnū annū vel ad plures nō p̄teratur q̄diu nō p̄tenk semp est extra gr̄am et caritatē ⁊ bona p eū facta in peccato fieri dicunt. Si quis vero post mortale p̄missus statim aut paululū post esset cōtritus ⁊ a p̄tritōne vsq; ad cōfessionē sequentē vel vsq; ad aliqd̄ aliud peccatū mortale p quod nouiter perpetratū bona aliq̄ facerent illa essent facta in charitate. Qualiter autem per contritionē anima iustificetur ⁊ quare cōfessio vtra illā sit necessaria plenius dicetur in sequēnb. Secundū videndū est quid est bonum in caritate factū esse meritorium eterne vite. ⁊ dico q̄ cuz in beatitudine sanctoz̄ detur gradus. q; nō omnes equaliter illā percipiunt q̄tro plura quis i caritate operat̄ bona tanto plures illius beatitudinis gradus mererur. Verbi gratia si aliq̄s operatur decem bona in caritate. possibile est ip̄m in beatitudine sublimari ad equalitatē angelorū. Si idē superadderet alia decem bōa posset equari glorie archangelorū. Et quanto magis in bono p̄ficeret et bonis bona adderet tanto altius conscenderet ad altiorem beatitudinis statum. Dello ergo q̄ in peccato mortali operatur bonū dico q̄ nihil mereat de condigno q̄tum ad meritum vite eterne. Cū posito q̄ aliq̄s in statu peccati operatus cēt̄ tot bona q̄ omnes sancti simul si ad penitentiam rediens p̄opter illa moriatur in statu salutis nihilominus ex operib⁹ illis nullum gradum beatitudinis obtinebit. Et licet in statu peccati fecerit illa bona que fecerunt illi qui meruerunt esse cum angelis aut illi qui meruerunt esse cū archangelis. aut illi qui meruerunt esse cum ipsis virtutū

bus dñatōinib⁹ pncipatib⁹ po
restatib⁹ rbonis cherubin ⁊ se
raphin. cū ꝓpter illa tal' nō me
rebiſ esse etiā in ifimo angelo⁹
loco ⁊ ordine. Et b̄ mō bonū in
peccato mortali factū ō⁹ nihil es
se nihilq; ꝓdesse. s. q̄ ad meritu⁹
D eternevite. Tertio videndū an
illi q̄ sunt in statu pcī mortalis
monēdi sint ⁊ adhortādi vt be
ne operent ⁊ bñfaciāt. Et dico q̄
sic. dūmodo operent⁹ bono ani
mo ⁊ intentōe bonor⁹ādi deū ei
q; ac ei⁹ ecclie obediendi. q; talia
bona semp vtilia sūt semp q; fru
ctuosa nec pnt⁹ ō⁹ libalissimus
inanē esse laborē ḡtūitus ope
rantiū bñ ꝺnimo vt pt⁹ in fmo
ne ꝓcedenti. c. ij. ipe est q̄ obstia
tos et duros sua gr̄a gratis da
ta monet vt velit ⁊ operēt bonū
Adeo est a deo o pcōres' neḡssi
mi. Si q̄ vob firmātib⁹ mentē
in aliq̄ vro delicto de q̄ emēdari
nō vultis veniat in corde vt faci
atis aliq̄ bonū. vt iaunetis vt
oretis vt visitetis ecclias vt ele
mosinas pauplb⁹ erogetis ⁊ si
milia. Audite vocem dei ⁊ facite
q̄ imitat⁹ in a'o vro. Nō labo
rabitis etiā in pcō bñfaciendo
absq; mercede. Et vt id clari⁹ vi
deat⁹ oīb⁹ assignabo nouē vtili
tates q̄ puenūt ex bono facto i
mortali pcō q̄ ponūt ab Alexā.
de ales in. iij. volumīe summe.
P Pria ō⁹ delectatōis. Scōa sa
tisfactōis. Tertia diminutōis.
Quarta augmētatōis. Quinta
liberatōis. Sexta dispositōis.
Septia ꝓmuatōis. Octava al
leuiatōis. Nona glorificatōis.

P Pria vtilitas q̄ puenit ex bo
no facto in pcō mortali ō⁹ dele
ctatōis. Valet nāq; tale bonum
ad delectatiōem ⁊ iocūditatē mē
tis. Vnde Aristo. ait in. iij. ethic.
Null⁹ est q̄ nō gaudeat bōis o⁹
peratōib⁹. Et in. ij. rhero. Bñfa
cere ⁊ bene pati delectabilissimū
est fm naturā. Et. ix. ethi. Boni
opatio studiosa ō delectabil' est fm
seipam. Et Tullius in li. de sene
ctute. Consciа bene acte vite mē
mor⁹q; bñfactor⁹ recordatio io
cundissima est. Scōa vtilitas
D puenies ex bono q̄ sit in pecca
to mortali dicit satisfactio. Per
illud q̄dem satis fit ꝓcepto dei.
⁊ ecclesie. ⁊ inobedientie pena vita
tur. Nā si q̄s in pcō mortali exi
stēs teneat officiū diuinū dicere.
si illud omittit mortal'r peccat.
si vero illud ꝓsoluit satisfacit pre
cepto. Sic etiā si laic⁹ obligatur
diebꝫ festiuis audire missam licꝫ
in pcō sit si illā ex ꝓcepto omit
tat aliud pena mortale incurrit
Si vero audiat ꝓceptū implet
⁊ sic de relicīs est dicendū. Ter
R tia vtilitas ō⁹ diminutio. Valet
bonū in pcō mortali factum ad
diminutōem ⁊ talis pene. Me
renti siquidem pcōres q̄q; nō so
lū puniri eternal'r. sed ⁊ tal'r fla
gellari. Sed ꝓpter bōa q̄ faciūt
de⁹ tal' pena mitig at seueritatē
Dō putam⁹ esse sodomitas vsu

rarios et sacrilegos homicidas
giuros, blasphemos et scelera-
tissimos homines q̄s nisi fuaret
bona q̄ faciunt exterminaret de
terra potētissim⁹ deus. sed eos
suffert. eos tolerat. et sic q̄ mala
in p̄nti vita merent suspēdit. Jō
q̄nto mag⁹ quis voluntatē suaz
sentit ad p̄niam minus dispos-
tam. tanto magis conari debet
facere aliquod bonum vt sic sal
tem vitare possit terribilia iudi
cia dei. Quarta vtilitas ꝺr an
gmētatōis. Adauge siq̄dē deus
bis qui in peccato mortali aliq̄
sua p̄cepta fuare p̄tēdūt rpalia
bona q̄ dat salubrē acrē ferti-
les agros armēta fecunda. vbe
res fructus. lerā familiā. amico
rū copiā. sanitatis leticiā. bono
rū excellentiā et alia filia. Pro-
pterea dē deus petōribus oibus
illud Esa. j. Si volueritis. s. ad-
huc in petō existentes bñ facere:
et audieritis me bona terre come
detis. Quinta vtilitas ꝺr libe
ratōis. Liberat profecto bonū
a petōribus opantiū a ptāte dya
bolica. Quāto enī ds mag. pec
catis abūdat. tanto maiorē au
toritatē fuit dyabol⁹ sup eū. et fm
multitudinē petōrum. ita iusto
dei iudicio p̄mittit vexare et mo
lestare malos animā et corpus
simil q̄nq; ledendo. Si cū inter
tot peccata interserit aliq̄s op⁹
bonū pessim⁹ de⁹ restringit au
dacia eius tanq̄ magna est ope
ris boni vis etiā in petōribus vt ñ
solum dyabolo resistere sed illū
vincere valeat et expugnare. Est
de hoc exemplū Greg. in dyal.
libro de iudeo illo nō baptisato
qui nocturno tpe ecclīe sub q̄dā
antiq̄ tecto et in heremo sito ydo
lio consecrato signo crucis tim cō
munitus demones omnes q̄ ibidē
cōuenerant terruit atq; fugauit.
cui demones ipi p̄ signū crucis
tantū nullā molestiā inferre po
tuerūt. Certa vtilitas ꝺr dis
positio. Valz adhuc bonū factū
a peccatoribus vt magis dispositi
sint ad suscipiendā gr̄am dei vo
cantis et eos illustrātis ad p̄niaz
Unde de eo q̄ nō est parat⁹ pec
cata dimittere. Grego. ait de pe.
di. v. c. Falsas. Nec tñ desperet et
interim quicq̄d boni poterit fa
cere hortamur vt faciat vt omni
potēs ds cor illi⁹ illustret ad pe
nitētiā. Dic alex. in. iiij. volumi
ne sume cōsulit dis q̄ nō sunt para
ti sua petā relinq̄re vt sel in an
no fm eccl̄ie statutum sacerdo
ti se repentent eaz dicant. Ora
pro me ad deū p̄ q; tale petīm
habeo q̄d dimittere nō ꝓpono
Et ꝺ inqt ipse possibile esset vt q̄
credebat ꝓpositū malū mutare
nō posse tantā a deo assequatur
gr̄am vt mutet in alterū virum
et de nō contrito fiat contritus
Sic et Richardus in. iiij. di. xx.
cum q̄rit an valeant existentibz
in mortali indulgentie sacre et re
laratiōes q̄s facit eccl̄ia. Rñdit
q̄ q̄uis nō possit fieri remissio

pene manēte culpa. ꝛ er ꝓsequnt exñtes ī mortali idulgētiā nō cō sequnt. nī si factūr illō q̄d cōtinet in forma indulgētie prudēter facīūr. q; bona fcā in mortali petō petōz de congruo disponūt ad pniam. ꝛ illa mediante ad suscep tionē gr̄e ꝛ remissiōis petōz ꝑ diuinā miscōiā. hec Rich. Et q̄ ipse doctissime loq̄t Marie egy ptiace peccatric exēplū roborat et ꝓfirmat. Que er alexādria vbi xvij. ānis libidini publice deser uierat: discessit vt iret hierlym ā cū bis q̄ ibāt ad adorādū crucē xp̄i. nō eo ꝓposito vt a turpitudi ne sua desisteret. si tm̄ vt modi cū illud bonū ipsa cū alijs opa ret in itinere naugādo nauis suū corp⁹ ꝓstituit. Cū tandē hie rosolymā aduēiss. terq; tēptās ingredi tēplū er tanq̄ meretrix repulsaz passa a dño tacta se cō uertit: ad lacrimas petā deflere cepit. q̄ iā cognoscebat illa abhorre bat illa detestabat. illa amplꝰ non ꝑsecq̄ ꝓfirmabat: clamabat ad dñm. Miserere mei q; pecca ui nimis. Clamabat ad virginē mrem. Succurre ꝛ tu mihi cle mentissima gēnitrix dei. Ecce iā ter tio ingredi volui ecclīaz vt ado rarē crucē filij tui in q̄ pepēdit ꝑ me peccatrice. ꝛ viliter vt mere ar electa fuz. Succurre tu mihi o fons pietat. o miscōie spēm Et audiuit vocē de celo dicētem sibi. Si trāseris iordanē: salua eris. Qua voce ꝓfortata uez ad ecclīam accessit. ac cū libere ier uit absq; ꝯdictōe. ꝛ cū lacrimis et cōpunctōe cordis deosculata cruce foras ꝓdijt: affuitq; illi ꝑ sona q̄dā venerabil tot nūmos illi afferēs q̄t ad tres pāes emē dos sufficere potuere. Quibus emptis deserta trās iordanē pe tijt. ibi. xvij. annis extōni ꝓtēpla tioni insistēs: tres tm̄ illos pa nes ꝓsumpsit. Multiplicabant sic dēx miraculo dei. ita ꝙ toto illo tpe illā habitārūt. ibi etiā. xvij alijs ānis supuixit sine cibo ꝛ po tu gr̄a dei ꝛ cibo celesti recreata ibi abbatē Zosimā defta pcurrē tem spū ꝓphetico nō uit nomie ꝓprio eū vocauit būdictōem ab eo petijt. ꝛ vitā suā illi reuelauit postulauitq; vt sexto dñice resur rectōis die ad ripā iordanis san ctissimū sacrm dñi ferret. ibiq; eā expectaret. Distabat locꝰ ille iordanis flumie ꝑ dietas trigin ta. Recessit Zosimas fecitq; q̄ maria būil r petierat. ꝛ ipsa die pasce stās in ripa iordanis vidit eā venientē ꝛ frō crucis signo sup aquā siccis pedib⁹ ambulātem. Et cū pueniss̄et ad eū reuerētissi me cōmunīōe suscepta ꝑ eandez viā redire ad locū vñ recesserat. Eadē enī die ꝑ angelos ꝓporta tus fuit ꝑ oīe spacium illō quo distabat locꝰ ad quē redijt a iordane. Seqnti vo āno ad locuz illū Zosimas q̄uit viditq; i ter ra maria iacentē. corpusq; eius exanime ad caput vero scripturā

quandam dicentē sepeli Zosimā mane corpusculū que die pasce qua a te sacramētuz venerabile suscepit migrauit ad dñm. Intelleritq; p nōnisi angeli portauerunt eā qū p triginta dietas vna die iter pfecit. z cū de sepultura eius sollicit⁹ Zosimas cogitaret. nec hēret modū effodiendi terrā: vidit leonē ferocissimū ad se gradientē qui fortē cepit fodere sepulturecq; locū z quietissime pgrauit in q̄ recōdito corpore sancte leo viā suā tenuit: et Zosimas ad suā cellaz redijt in dño z solatus. O admirabil' bonitas pīs nr̄i dei q̄ nō respicat petā hominū cū redeūt ad penitentiā. Nō negligit etiā petōres ad pniam illustrare. si z ipsi bonis opib⁹ se adiuuare voluerint

X Septima vtilitas diar' continuatio. valz bonum in peccato mortali factū ad cōtinuandum et pseuerandū in bona vita. Facilius etiā pōt pseuerare i bono qui bñ facere cōsueuit q̄z qui bñ facere nunq̄z didicit. sicut diffusius dixi in tractatu de triumb⁹ sermone. j. c. ij. Hinc sapiēs Ecclesiastici. xij. c. ait. Non est ei bene qui assidu⁹ ē in malo. Octaua vtilitas ēt allenatio. Posito enī q̄ quis in peccato mortali faciens bonū propter suā impenitentiā esset damnatus virtute illius boni penā fortius sustineret. leuioz⁹q; ei fieret. Vnde Aug⁹. in enchiri. ait. Tale bonū facit vt tolerabilio⁹ fiat damnatio. Nona vtilitas dicitur glorificatio. Nam si peccator⁹ p penitentiā mortal' in statu salutis et p illā obtineat vnū tm̄ gradū beatitudinis in eo gradu erit cū ampliori gaudio accidentali: p/pter bonū q̄ in peccato mortali fecit q̄z si illō omisisset. Z nimentur q̄ omēs ex iusti z petōres ad opera bona ppter q̄ pijssimus deus prouocat. z ipse etiā peccatores eq̄nimiter ferre eisq; sua bñficia innumera impartiri largiens hic gr̄iam: z in futuro gloriam. in qua viuit z regnat p infinita seculoz⁹ secula. Amen. Z

Feria tertia

post dominicā in septuagesima de his que mouere habent penitentes ad obediendū deo: z qualiter omnes homines studere debent ad seruandum precepta altissimi.

Sermo III

Vlti sunt

vocati. pauci vo electi. Iterum vbi supꝛ. Data est ab omnipotenti deo suo digito conscripta ler mandatorum: ad que obseruanda omnes homines conuocauit. Sed paucissimi reperiuntur: qui vt decet tam excelso et gloriosissimo domino obedi

revelint nec recte excusare se pñt diuinoꝝ pceptorū trāsgressores quos oēs voces scripturaꝝ excitant ⁊ mutāt ad obedientiā dei. Et q; vt pmissum est in fmone precedēti. Merces erne vite nō dat nisi fuātibꝫ dei mādata. Id circo in ꝟ sermōe de bis q̄ merito inducūt nos ad ferēdus ingū obedientie dine ero dicturꝰ vt sic bi q̄ ad pniam redire disponūt magꝭ animent ad exeq̄nda opa bona ⁊ esse valeant de nūero illoꝝ paucoꝝ qui electi erūt. Notabimꝰ ꝗ tria esse illa q̄ nos ad dei obedētiā precipue ⁊ pncipaliter debent animare. Primū est legis excellentia. Secūdū dei reuerentia. Tertiū obedientie efficacia.

De excellentia mosayce legis. et q̄re nō seruat a nob nisi q̄ ad precepta moralia.

Capitulum .I.

Rumm quod nos animare et inducere debꝫ ad obedientiā dei ōr legis excellentia. Mandat quidē nob ⁊ intuitū / gitur fuare legē excellentissimā continentē pceptā ⁊ trutū: vt dic Aleran. de alex. in. iij. volumine summe. Sz p clariozi intelligentia buiꝰ ptis tria erūt dubia declaranda. Primū vtꝝ lex diuinoꝝ pceptoꝝ sit a bono deo data. Secundū vtꝝ lex moysi sit a nob q̄uenīter obfuata. Tertiū vtꝝ in pceptis decalogi sit regula salutis sufficienter assignata.

A Primū dubiū declarandum vtrū lex diuinoꝝ pceptoꝝ sit a bono deo data. q; lex illa est ea quā moyses dux pplī hebreoꝝ tulit ⁊ promulgauit. Et statim offerunt se hereticī asserētes illaz legem nō esse a deo sz a priape tenebraꝝ. Et arguebāt fm q̄ Augst. dic in li. ꝯ aduersariū legis ⁊ pphaꝝ dicētes. Dei pfecta sūt opa Sz lex moysi erat imperfecta. ad Heb. vij. Nihil ad pfectum adduxit lex. Ergo nō erat opꝰ bi Sz be. tho. j. q. q. cxviij. rñdit q̄ lex illa pro illo tpe bona erat et optima. licet imperfecta sit respectu tpis euāgelij et legis gratie. Quāt fuerit a bono deo, pbat triplr. Primo ex moysi sanctitate Secūdo ex xpi auctre. Tertio ex legis bonitate. Primo pbat B ex moysi sanctitate. Ipse equidē legislator sanctissimꝰ et amicus dei fuit amator veritatis ⁊ iustīcie sanctior. Nūma pompilio q̄ fm Isiō. vj. ethimo. leges dedit romānis ⁊ foroneo q̄ grecis ⁊ mercurio thermegisto q̄ egyptijs et ipso liguno qui leges tulit lacedemonijs de q̄bꝫ omibꝫ est. ca. Moyses di. vij. decretoꝝ. De sanctitate ꝺo moysi loquit sapiens Eccle. xlv. cum de eo dic. Dilectꝰ deo ⁊ hominibꝫ: cuiꝰ memoria in benedictione est. Simile illū fecit in gl'a scōz ⁊ magnificauit eum in timore ⁊ inimicoꝝ ⁊ in verbꝭ suis

monstra placauit. Glorificauit eū in ꝓspectu regū: z vnxit illum cōtra ꝓplo suo. z ondit illi gliam suā In fide z lenitate ipi⁹ sanctū fecit illū z elegit eū ex oi carne. Audiuit enī vocē ipsi⁹ z indurit illū in nube. et dedit illi cōr ad ꝑcepta z legē vite z discipline. Et nūeri. xij. c. de eo dicit. Erat moyses vir mitissim⁹ sup oēs homines qui morabant in terra. Et exō. xxxiij. recitat hystoria. q̄liē moyses ieiunādo q̄draginta dies. et xl. noctes legē accepit a dño. Et actuū vij. Stephan⁹ leuita accusātibus eū q̄si male sentiēt de lege et ō moysen rīdebat di. Moyses fuit q̄⁹ deo z erudit⁹ in oi sapia egyptioꝝ potēs i ꝝbo et in opibus suis. Et infra. Hic ē moyses ō q̄ dixit de⁹ filiꝰ isrl. Prophetam vob⁹ suscitabit de fratribus vr̄is tāq̄ me⁹m audiet. Et infra. Accepistis legē in dispositōe angelorū. et Gala. iij. apl⁹ inq̄t. Lex data est ꝑ angelos i mān mediatoris. Scdo ꝓbat q̄ lex moysi a bono deo fuerit data ex xp̄i auctre. Nā Matth. v. dixit. Nō veni solvere legē sz adimplere. Si igit̄ fuisset lex a ꝑncipe tenebraꝝ nō impleuisset eam. et Lu. ij. dr. Postq̄ impleti sunt dies purgatiōis marie sm legē moysi tulerūt illuz in hierlm vt sisterēt eū dño sic scptū est in lege dñi. et Luce. xvi. Hūt moysen et ꝓphas audiāt illos. et Lu. vlt. Necesse ē implere oia q̄ scpta sūt in lege moysi z ꝓphis z psalmis de me. Et apli sc̄i ēres volūtatez xp̄i de lege moysi et⁹ p̄dicata illā cōmēdarūt. Vñ ad Ro. vij. dr. Lex quidē sc̄a z mādatū sc̄m est Et. j. Thi. j. Scim⁹ aūt q; bona est lex. si q̄s ea iuste vtat. Tertio ꝓbat q̄ lex fuerit bōa ex legis bonitate. q; lex illa bonos ordinabat ad bonū illōs ꝑcipiēdo z malū prohibēdo. Nō enī dyabol⁹ legē tulisset p quā bonos fierent boni. z dyabol⁹ ipse eēt ꝓfundē dus. Scdm dubiū declarādū erat Utr lex moysi sit a nob⁹ cōuenienter obseruata. z videt q; nō. q; nos illi⁹ legis sum⁹ māifestissime violatores. Naz in lege illa mlta dant ꝑcepta q̄ nō obseruāt a nob. vtpura ꝑceptū de sanctificatōe sabbati Exo. xx. De celebratōe scenopegie pasce. pēthecostes z de esu agni paschal. de lapidatōe filij inobedientis. mlieris adultere. z violātis sabbatū. ac de alijs oibus de q̄bus dr in li. Leuitici. nūoꝝ. z exo. in plibus cap. Si lex illa bona erat. z xp̄s illaz impleuit ea faciēs q̄ z iudei facūt pseueranter quō p̄nt ea xp̄iani dimittere' absq; petō. Ad hāc difficultatē ego rndeo sm Alexā. de ales in. iij. volumie sū. et Tho. ꝑma scde. q. xcix. Q⁹ in lege moysi tria erāt genera ꝑceptoꝝ iudicialiū. ceremonialiū. moralium. Primo in lege illa erant ꝑcepta iudicialia quibus plectebāt delinquētes z puniebant rei. Sz seueritas talium ꝑceptoꝝ finē habuit

in aduentu ihesu xpi redemptoris p quā fcā est pax inf deū z homines pclōres. Et b inqt hiero. ad Damasum pa. de filio prodigo. Ler quippe iusticie renar clemētiam nō bēbat. sz q̄cūq; adulter fraudator homicida. et vt breuit dicā mortis crimie detinebāt nulla venia pnia lacrabāt a crimine culū p oculo. dentē p dente. animā p aia subebāt eroluere. Sz misit de⁹ filiū suū natū ex mliere. factū sub lege qui austentaret legē. euāgelij gra reperamr. Vñ apls ecclesijs scribēs. Bia inqt vob z pax a deo pre z dño Jesu xpo gra q̄ nō ex merito retributa est: sz ex donāte cōcessa. Pax vero q̄ deo reconciliati sum⁹ habētes ppinatorē nrm ibm xpm et ipse est ppinatio p pctis nris hec ille. Jō dicēdū q̄ p xpm dominū liberati sum⁹ ab onere iudicialiū preceptoz z a timore penaz legis q̄ nō obligabāt q̄ntū ad b nisi vsq; q̄ xps venisset qui adultere dixit Job. vij. Nec ego te pdēnabo. vade z āpli⁹ no. pec. Scō in lege erāt precepta cerimonialia: de q̄bz scribit Exodi xviij Esto tu ppls i bis q̄ ad deū sunt. ostendesq; ei cerimonias z ritū colendi. hec precepta continebāt oia ad dei cultuz pmenentia. de quibz in tractatu de legibus deo dāte tractabo distincte. Jō nūc sufficat declarare q̄re illa observare ptermittim⁹. Et dico q̄ id facim⁹ rōnabil'r et absq; peccato: qm̄ oēs cerimonie veteris legis vmbra erāt et figura eoz̄ que p xpm erant gerēda. Jō adueniēte vitate cessat figura. Vñ et apls ad Heb. x. dicebat. Vmbrā bōn lex futuroz bonoz. nō ipam imaginē rez. vmbra sic̄dē mi⁹ est q̄ imago tanq; imago pmeat ad nouā legē vmbra ad veterē. et itez Col. ij. Nemo vos iudicet in cibo aut i potu aut in parte diei festi aut neomenie aut sabbatoz q̄ sunt vmbra futuroz. et Aug. in. vij. li. de ciui. dei. c. xxvij. de hac re sic pulcre loquit. Omnes enī nō solū ppbetie que in verb sunt. nec mā pcepta vite que mores boim pietatēq; conformāt. atq; illis ifis pmetur. verū etiā sacra sacerdotia tabernaculū siue templū cerimonie z dies festi z oia alia q̄ ad eā religionē pmēt q̄ deo debēt. et grece ppie latria dicit ea significarūt et pnūciarūt que ppr eternā vitā fidelū impleta in xpo credimus. impleri cernim⁹ et implē da fidim⁹. hec ille. Sz q̄ argue re possum⁹. Quia cerimonie veteris leg̃ nō cessauerūt in christi aduentu. Prio q̄ Baruth. iij. dicit. Hic est liber mādatoz dei et lex q̄ est in eternū. Sz ad legem pmebāt cerimonie. g̃ durature erant in eternū. Scō bz q̄ oblatio leprosi mūdati ad legis cerimonias pmet. Sz etiā i euāgelio pcipit leproso mūdato vt bmōi oblationes offerat. g̃ ceri-

monie legis veteris nō cessauerit
christo venīēte. Tertio obijcit
eoꝝ circūcisio erat instituta in si
gnū fidei abrae. obſuatio autez
sabbati ad recolēdū bñficiū crea
tionis ⁊ alie solēnitates legꝭ ad
recolendū alia dei bñficia. Sz fi
des abrae est semp imitāda ergo
a nob. et bñficia creatiōis ⁊ alia
dei beneficia ſp sunt recolenda.
ergo ad min⁹ circūcisio et soleni
tates legis cessare nō debuerūt.
Rel̄sio ad hec oīa fm Tho.
prima scē.q.c.vj. Ad primū ꝙ
lex vet⁹ dr esse in etnū fm mora
lia q̄dē simplr ⁊ absolute. Fm ce
rimonialia vo q̄ntū ad vitarē p
ea figuratā. Ad scōm dicendū ꝙ
mysteriū redēptionis hūani ge
neris cōpletū fuit in passiōe xpi
Unde tūc dñs dixit. Cōsumma
tū est. Joh. xix. Jō tūc totalr de
buere cessare legalia iaz veritate
eoꝝ ꝓsummata. in cui⁹ signuz in
passiōe xpi velū templi scissuz ē
Matb. xxvij. Et ió añ passionez
christo p̄dicāte ⁊ miracla faciēte
currebat lex ⁊ euāgeliū. qz tā my
sterū xpi erat inchoatū qz nōdū
cōsummatū. Et ꝓpter ꝙ mādā
uit dñs añ passionē suā leprosos
vt legales cerimōias obſuarent.
Post passionē vo xpi vsqz ad tē
pus euangelij diuulgati legalia
cum euangelio currebant nō de
necessitate. sed et quadā ꝓgrui
tate ne scādalizent iudei. Ideo
Paul⁹ circūcidit Thimotheum
qui erat mr ex iudea erat. Titum vo
qui simplr erat gentil circūcide
re noluit vt in circumcisione ei
motbei oñderet sacramēta lega
lia non debere dānari. et in ꝙ
Titū circūcidere noluit oñderet
ea nō ee necessaria. Post diuul
gatū aūt euāgeliū sunt oīa p̄bi
bita ⁊ mortifera. Concordat hic
Alex. in. iij. volumīe sūme ⁊ Ri
char. in. iij. di.]. Ad tertiū obiec
tū sic rñdit Tho. q⁹ fides abrae
fuit cōmēdata in ꝙ credidit di
uine p̄missione de futuro semīe
in q̄ bñdicerent oēs gētes. Et ió
q̄diu hoc erat futuꝝ oportebat
p̄testari fidē abrae in circūcisiōe.
Sed postq̄z iam hoc est perfe
ctum oportet alio signo declā
rari. scilicz baptismo que in hoc
circumcisioni succedit. scdm il
lud apli Col. ij. Circūcisi estis cir
cūcisiōe nō manufacta. Sz in cir
cūcisiōe xpi cōsepulti estis in bapti
smo in q̄ ⁊ resurrexistis p fidē ope
rationis dei. hec ille. De sabbato
autem quod significabat p̄mam
creationem dicimus. quia muta
tū est in diem dominicū in quo
commemorat nova creatura in
choata in resurrectione christi.
Similiter alie solennitates ve
teris legis nove solennitatibus
succedunt. quia, bñficia illi pplo
exhibita significant bñficia nob
per christum concessa. Unde fe
sto pasche succedit festum passio
nis Christi et resurrectionis. Fe
sto pentecostes in quo data
fuit vetus lex successit festum

pentēs. in q̄ data fuit lex ſp̄ūs vi
te. Feſto neomenie ſuccedit feſtū
bē ꝫ gīs in q̄ prima apparuit il
luminatio ſol. i. xp̄i p copiā gr̄e.
Feſto tubaꝝ ſuccedūt feſta apl̄o
rū. Feſto expiatiōis ſuccedūt fe
ſta martyꝝ ⁊ ꝯfeſſoꝝ. Feſto ta
bernaculoꝝ ſuccedit feſtū cōſecra
tionis eccl̄ie. Tertio in lege moy
ſi erāt p̄cepta moralia de q̄bꝫ dr̄
Ecci. xvij. Addidit illis diſciplinaꝫ
et legem vite hereditauit illis'.
Vbi glo. ait. Diſciplina eſt eru
ditio moꝝ. Talia ḡ p̄cepta mo
ralia a nob obſuari dr̄ q̄ Exo.
xx. c. cōmemorant. Et hec dura
tura erūt vſq; ad cōpletū nūeꝝ
electoꝝ. Tertiū dubiū decla
F randū erat. vtꝝ in p̄ceptis deca
logi ſit regula ſaluris ſufficiēter
aſſigta. Naꝫ er. x. c. Exo. colligūt
tm̄ decē mādata vicꝫ primū Nō
habeb deos alienos. Scōm nō
aſſumes nomē dei tui in uanuꝫ.
Tertio memēto vt diem ſabba
ti ſāctifices. Quarto honora pa
trē tuū ⁊ mr̄ēm tuā vt ſis lōge
uus ſup terrā. Quintū. nō occi
des. Sextū. nō mechaberis. Se
ptimū. nō furtū faces. Octauū
nō loq̄ris ꝛ primū tuū falſuꝫ te
ſtimoniū. Nonū. Nō ꝯcupiſces
domū primi tui. Decimū. nō de
ſiderabis vxorē eius. In quib
p̄ceptis plene ⁊ trinenr oia p q̄
poſſꝫ hō cr̄nā ſalutē accipe. Ām
inq̄t Boē. in. iij. diſ. xxxvij. Dis
lex mādat iuſticiā q̄ cōiter dicta
nil aliud eſt niſi vt hō ad deum
ſit ⁊ ad primū ordinat⁹. Unde
Lu. x. et Math. xxij. Xp̄us dixit.
Diliges dñm deū tuū ⁊ primū
tuū ſicut teipm. In his duobuſ
p̄ceptis tota lex pendet ⁊ ꝓphe.
Ex h̄ moyſi data fuerūt due ta
bule lapidee. in q̄ꝝ prima conti
nēt mādata ad deū nos ordinā
tia. In ſc̄a : mādata nos ad p
rimū ordinātia. Sufficiētia ꝺ
mādatoꝝ p̄me tabule ſumi p̄t
tripl'r. Ex p̄te obiecti. ex p̄te ſub
iecti. ex p̄te act⁹ medij. Primo
ſumit ex p̄te obiecti ſic. nā cū in
deo ſint tres p̄ſone ⁊ tria appro
priata. ⁊ tripl'r gen⁹ cauſe. Fm q̄
cōparat ad creaturaꝫ tripler eſt
preceptū. Fm q̄ creatura rōnal'
ordinari habet ad deū. Nā fm
rōnē maieſtatis q̄ appropriatur
patri. ⁊ cōuenit deo fm q̄ eſt cā
efficiens creature ordinat p illō
p̄ceptū. Non habebis deos alie
nos. Scōm rōnē veritatis que
appropriat filio. ⁊ ꝓuēit deo fm
q̄ eſt cā formalis ⁊ exemplaris
creature ordinatur p illud. Nō
aſſumes nomē dei tui inuanuꝫ.
Scōm rōem bonitatis que ap
propriat ſpiritui ſc̄o: ⁊ ꝓuēit deo
fm q̄ eſt cauſa finalis. ordinat
homo per illō preceptum. Me
mento vt diem ſabbati ſanctifi
ces. Ita vt p hec tria ſubiaceat
ſumme maieſtati. credat ſum
me veritati. et adhereat ſumme
bonitati. Secūdo ſumit ſuffi
cientia ex p̄te ſubiecti ordinabil'
q̄ō eſt anima rōnalis in qua eſt

tripler vis motiua fm quā habet in deū ordinari videlicet rōnal. ꝛcupiscibil. ꝛ irascibil. Mādatū de ordīe respicit ipam irascibilē. Mandatū fm ipaz rationalē. ꝛ mandatū tertiū de sanctificatōe sabbati respicit ipam concupiscibilē. Tertio sumit sufficientia ex pte actꝰ medij. Tripler em̄ est actus fm quē bz bō i deum ordinari. vidz. Cordis. oris ꝛ operis. Penes actus operis attendit primū mandatū de adoratione. Penes actū oris attendit secundū mandatū q̄ pbibet falsā invocatiō nois diuini. Secundū actū cordis attendit tertium mandatū in qno pcipit sanctificatio mentis. Et sic mandata ad deū nos dirigēta sufficientissime tradita eē ꝛ sitat. Sufficiētia āt mandatoꝝ sc̄ōe tabule bñ pt ex pte actꝰ medij. Nā ad pximū ordinari habemꝰ fm beneficia ꝛ fm innocentiā. i. vt ei bñfaciamus ꝛ illi nō noceamus q̄ sunt duo pcepta iuris nature. de quibus dicit di. i. decretorum. Ius naturale est q̄ in lege ꝛ in euangelio ꝛtinet quo quisq; iubetur alij facere q̄ sibi vult fieri. et pbibet alij inferri q̄ sibi nōvlt fieri. Hñ xp̄s i euāgelio. Oīa quecunq; vultis vt faciāt vobis homines ꝛ vos facite illis. Hec est em̄ lex ꝛ pphete. Sc̄m bñficentiā igit ordinat bō ad primū per illud pceptū. Honora pr̄em tuū ꝛ matrē tuā. Sc̄m innocētiam vero necesse est triplicez ordinē obseruaꝝ. s. opis. oris. ꝛ cordis. i. vt primo nō noceam⁹. nō opere nō ore non corde. Nocere aūt dr̄ pōr primo suo tripliciter opere. Aut in psona ꝓpria. ꝛ hoc pbibet per illud pceptū. Nō occides. Aut in psona ꝛiuncta. et p hoc est illud pceptū. Nō mechaberis. Aut in possessione terrena ꝛ pro b est aliud pceptū. Nō furtum facies. Sc̄o pōt pmo nocumentū inferri ore. ꝛ ad id reprimendū dat illud pceptū. Nō loqueris contra primū ꝛc. Tertiū fm actū cordis primus ledi pōt Aut ꝛcupiscēdo eius vxorē. ꝛ sic est aliud pceptū. Non ꝛcupisces vxorē eius. Aut inordinate desiderando eius bona tpalia. ꝛ ō b dat vltimū pceptū. Nō cōcupisces rē primi tui. Et sic pz sufficientia mandatoꝝ. Sed statim est qui obiciat ꝛ dicat. Ex cuz septē sint capitalia peccata ꝛ nō nisi ō duo bꝰ fiat pbibitō. s. luxuria ꝛ auaricia nihilq; dicit ō superbia de accidia de gula de inuidia ꝛ de iracūdia.. Aut ergo ista nō sunt pcā. Aut regula pceptoꝝ defici et. qz illa nō pbibet. Ñdet dñs Bona. q̄ omnia hec pcā pbibētur in pceptis decalogi implicite Nā superbia pbibet in adoratōne dei. Inuidia ꝛ ira in fuga hominū dij. Accidia in sanctificatōe sabbati. Et gula in detestatōe luxurie. Luxuria aūt ꝛ auaricia prohibent expliciter ꝓpter maiorē pro

nitatē quā ad illā oīes vniuer
saliter bñr. Et ppter dicta asserit
Bona. q in oībus p̄ceptis quā
do deus explicite aliq̄d p̄hibet.
implicite p̄cipit eius ōtrium. z q̄n
aliquid explicare p̄cipit implicite
p̄hibet eius ōtrium. Est igitur
p̄ceptoz decalogi regula ꝓpēdi
osa breuis z suauissima ꝓtinens
oīa ad salutē spectātia. Ab ea⁹
obligatiōe nullus excipit. sz oēs
illā seruare tenent. Verūtamen
dolendū puto de xp̄ianoz ignā
ma ignorātiaq̄ multoz qui nō
p̄cepta dei transgrediunt. vez
etiā illa scire nō curāt. Di sunt q̄
si interrogent q̄ z q̄t sūt legis p̄
cepta. Rñdere mihi me scient. O
vere detestabil' ceatas. O rep̄hē
sibile malum. O dānabil' deniq̄
negligētia. Verificat certe in tali
bus illud Osee. iiij. di. Audite v
bum dñi filij israel. q̄ iudicium
domini cū habitatoribꝫ tre. Nō
est veritas nō est misericordia et
nō est scientia dei in terra. Ma
ledictū em̄ z mendaciū homici
diū z furtū z adulteriū inundaue
runt. Sanguis sanguinē tetigit
ppter hec lugebit terra z infirma
bit omnis q̄ habitat in ea. Hec
ilie. Que em̄ confusio q̄ verecū
dia inesse debet ignorātibꝫ salu
tis sue reglam cū sciant tot cātile
nas vanas. tot inutilia z curio
sa. z illud q̄ dei seruitū respicit
dei honorē deiq̄ obedientiā ad
discere nolunt.

Q Omnes dñt promptu ani
mo seruare p̄cepta dei ob reue
rētiā dine maiestat'. z q̄re deus
boiez obligauit ad illā La. II.

Ecundū

q̄ nos animat z in
ducit ad obedientiā dei ōr dei re
uerentia Dictat equidē ipa natu
ra reuerentiā exhibendā forē sū
mo imp̄atori celi terre angeloz
z hoim oīūq̄ creaturaz. Hoc
aūt maxime fit cū eius mādata
seruant ad q̄ ipe boines ligauit
rationabiliter maxime ppter tria.
Primo ppter auxiliationē. Se
cundo ppter iustificatōem. Ter
tio ppter humiliatiōez. Prio R
deus rationabil'r obligauit ho
mines ad obseruantiā mādato
rū ppter auxiliationē. vt sic auxi
liū haberet liberū arbitriū q̄ po
terat a bono deficere z in malū
declinare. Q̄n vt inq̄t Hiero.
ad Demetria. virg. Verūq̄ nos
posse voluit optim⁹ creator sed
facere tantum q̄ imp̄auit. Et si
obijceret q̄ obligatio repugnat
libertati. vt Aug⁹ dicit sup̄ Ge
nesis ad lram. Meliores iudi
cauit homines q̄ eos liberalit' de
seruirēt. Si ergo a p̄ncipio de⁹
reliquit hoiem in manu consilij
sui dando ei libertatē arbitrij vi
dek q̄ nullo modo debuerit ad
dere obligatōem p̄cepti. Rñde
ri p̄t cum Bona. Q obligatō ad
bonū nō repugnat libertati sim
pliciter. sed repugnat libtati pec
candi. Quāto aut̄ q̄s magis ibe

ret virtutibꝫ et euitat pctā tanto liberiꝰ esse censet. Qō plāe oñdit in sermone. i. de virtutibꝫ. Et hoc exp̄sse asserit Tulliꝰ in paradoxis. Dictū inquit est ab erudissimis neminē nisi sapientez liberū esse. Nā cū seruitus sit obediēcia fracti animi atq; abiecti z arbitrio suo carētis quis neget oēs leues. oēs cupidos oēs dēiqz improbos esse seruos. hec ille. Scō deus rōnabiliē obligauit hoies ad obseruāndā pceptoꝝ ꝓpter iustificatōez. Decēs nāq; est iustū iudicē ſm merita retribuere. Sed meritū z demeritū nō habet locū vbi nulla cadit obligatio legis. Quare ꝓuidēs fuit vt deꝰ hoiem cui ꝓtulerat liberū arbitriū ſm iusticiam remūeraret. Qꝫ si obiiceret q̄ maioris libertat, est dare aliq̄d sine merito q̄m cū merito. z ōs è liberalissimꝰ. ꝓuidet q̄ debuit homini dare bitudinē sine merito. et per ꝓmiſſionē sine mādatoꝝ obligatione. Dicā ꝓt q̄ ꝫ ō vez sit et pars te dei dānis bitudinē sine merito. nō m̄n è tāte gl̄ie z excellēcie ex pte suscipientis. z q̄m dñs in ꝓferendo ꝓmiū nō m̄n attendit sue liberalitat, mānifestatōez. imo ēt et gl̄ie nr̄e ꝓmotōez. Dicē q̄ maluit nob dare eēnā bitudinē ꝓpletōez mādatoꝝ z meritū obediēcie q̄m nllo merito precedēte. Neq; ꝓptereā merita nr̄a derogāt dine liberalitati. q; ōs remūerat vltra ꝓdignū. Ob q̄ō Dicē. in q̄stiōibꝫ ad beliditā exclamat dicēs. O q̄nta bitudo ꝓ quis mag̃ accipe. eēna ꝓ bulto. ꝓ moritur is sp viuēna z b̄ē deū debitorē. Et idē ad Celantiaz inquit. Quid tā ingratū q̄d tā supbū videri ꝓt q̄s aduersus eū viuere volūtatē. q̄ tō aliq̄d impat vt causas b̄at remūerādi. Neq; ei obsequū nr̄i ōs indiget. ſz nos illiꝰ indigemꝰ iperio. Hec ille. Ter tio rōnabiliꝰ deꝰ obligauit hoies ad obseruāda mādata ꝓpter humiliatōem. Decēs nanq; erat vt hō cognosceret deū supiorē z dominū suū. seq; aūt seruū z inferiorē. Et si ad eū famularum cūcta mouēt eiq; obediūt. vt insensibilia elemēta. ēra. aq̄. aer. ignis planete. herbe. arbores. z pecora cāpi. fōtes. flumina. z maria. volucres celi. z pisces maris. sol luna stelle z celestia corpa. q̄ tomagis hō sui creatoris iperio parere ds Sz heu heu q; i oꝛdie creaturā nilla è tā ptiax tā ꝓsūptuosa tāq; temeraria ad ꝓtēnēdū deū q̄s ingratissimꝰ hō. Qꝛ vt ait Aug. ad herātas. Ad nutū ds sol lūa via ñ duat ñ lūa ñ stelle. Cāpi decorāt floribꝫ frōdibꝫ crispat silua. i nēore cythariſat auicla. insensibilia z irrōnabilia obediūt ds. solꝰ hō ds volūtati rēsistit. Hec ille. Exp̄gisceminī itaq; o pctōres z audite loq̄nte deū Dauid. xuj. Custodite mādata mea que ego precipio vob. Et ds p̄pha ds nr̄ Job. xuj. di. Si dili. me mā. mea fua.

Qđ deo ē obediendū. q: p ob
dientiam assequitur homo tpa
lia spūalia ⁊ eterna. Ca. III.

Erriuzqđ nos iducere debet ad obediendū est obedi
entie efficacia. Est qdem obedi
tia efficacissima ad impetrandū
marime tria bona. Primū tpa
le. Secundū spūale. Tertiū eter
¶ nale. Primo obedientia ē ef
ficax ad impetrandū bonū tpa
le. s. p speritatē ⁊ rex tpaliū abū
dantiā. Qđ imortalis deus Le
uitici. xxv. sic declarauit dicens.
Si in pceptis meis ambulaue
ritis ⁊ mādata mea custodieritis
⁊ feceritis ea dabo vobis pluui
os tpib suis. Terra gignet ger
mē suū ⁊ pomis arbores reple
buntur. Apphendet messiū tritu
ra vindemiā ⁊ vindemia occupa
bit sementē ⁊ comedetis panem
vestrū in saturitate ⁊ absq pa
uore habitabitis in terra vestra.
Dabo pacē in finib vris. dormi
etis ⁊ nō erit q terreat. Auferam
malas bestias ⁊ gladius ñ trās
ibit terminos vestros. Persequ
mini imicos vros ⁊ corruent co
rā vobis. Persequent qnq; ōres
tris centū alios ⁊ cētū ex vobis
decem milia. Cadent inimici vri
in ꝓspectu vestro gladio. Respi
ciā vos crescere faciā ⁊ multipli
cabimini. Et firmabo pactū meū
vobiscū. comedetis vetustissima
verū ⁊ vetera nouis supueniētib
proiūcietis. Ponā tabernaculū
meū in medio vestri ⁊ nō abiiciā
et vos anima mea. Ambulabo
inter vos ⁊ ero vester deus. vos
q; eritis populus me⁹. Hec ibi.
Ve sunt pmissiones q̄s audiui
mus a deo factas in quib tem
pozalia bona offerunt possiden
do obseruantib dei mandata.
Sed ecō tra inobedientib in di
ca. sic deus oīpotens cōminat
di. Si spreueritis leges meas ⁊ iu
dicia mea ꝓtempseritis vt nō fa
ciatis ea q̄ a me ꝓstituta sunt et
ad irritū pducatis pactum meū
ego hoc quoq; faciā vobis. Visi
tabo vos velociter egestate ⁊ ar
dore q̄ ꝓficiat oculos vros ⁊ cō
sumat animas vras. Frustra se
retis sementē q̄ ab hostib deuo
rēt. Ponā faciē meā ꝓtra vos ⁊
corruetis corā hostib vestris et
subijciemini his q̄ oderunt vos
fugietisq; nemie p̄sequēte. Si
aūt nec sic obedieritis mihi ad
dam ad correptiones vestras se
ptuplū ppē pcā vestra ⁊ ꝓteraz
superbiam duricie vestre daboq;
vobis celū desup sicut ferrum ⁊
terrā eneā. Consumet incassū la
bor vester. Nō p̄ferat terra ger
men suū. nec arbores poma p̄e
bebunt. Si ambulauerit, et ad
uerso mihi nec voluerit is audi
re me addā ad plagas vestras vs
q; in septuplū ppter pcā vestra.
Immittā in vobis bestias agri
que ꝓsumāt vos ⁊ pecora vra ⁊
ad paucitatē cūcta redigāt ōser

te q̄ fiūt vie vſe. Qō ſi nec ſic vo
lueritis recipe diſciplinā. ſed am
bulaueritis, et aduerſo mihi ego
quoq; vos incedā t percutiā vos
ſepties ꝓpt̄ petā vīa. inducamq;
ſup vos gladiū vltorē federis mei
Cumq; fugeritis in vrbes mitta
peſtilentiā in medio vī tē. ibi.

D Scō obediētia ē efficax adi
petrandū bonū ſpūale dei ſcz g
nā. amicitiā t benuolētiā. Hec
fuit illa decora virtus ꝓpter quā
abrahām meruit audire angelū
ſibi dicentē. Per memetipm iu
raui d̄ē dñs qr fecisti rē hāc t nō
pepercisti filio tuo vnigenito ꝓter
me benedicā tibi t multiplicabo
ſemē tuū ſic ſtellas celi. et velut
arenā q̄ eſt i litore maris. poſſi
debit ſemē tuū portas inimico
rū ſuoꝝ. t bñdicent̄ in ſemīe tuo
oēs gētes terre. qr obediſti vo
ci mee. Hāde admirandū q; ob
ſequiū deo ꝓſtitit Abraam vt ei
obediret. ſz maiora ꝓſecut⁹ ē di
uine liberalitatis bñficia. Tēpta
uit fiāde illū ſic ſcribit Geñ. xxij.
id eſt experientiā fecit ſm Hug. de
Ipra. nō propē ſe ſz ꝓpt̄ alioꝝ exē
plū vt filiū ſuū dilectū t vnigeni
tū immolaret in mōte. Q; vnicꝰ
gratiſſimū erat impiū. Prio qr
iniūgebat ei vt rē ſibi chariſſima
ſe ꝓiuaret. Scō q; filiū ſuum
occidi t mori violenta morte pa
teret. Tertio q; ad b exeq̄ndum
et cōmittēdū ſuis ꝓpꝛijs mānbꝰ
aſtringebat. Quarto qr filꝰ ille
vnigenit⁹ erat. neq; aliud ex libe
ra vxore filium bēbat. Quīto qr
miraculoſe illū genuerat: ſenex
tam centū āno; cū vxore vetu
la t ſterili. Sexto qr magna ꝓ
miſſio facta erat abrae de ipſo.
Septimo qr ipe ꝙſaac ſolatium
erat miſi ſue t baculꝰ ſenectutis
ꝓpꝛie. Octauo qr debebat eiꝰ ſo
lū occidere ſz etiā in igne vrere.
Nono qr noluit dō eū ſtari au
dito ꝓcepto illō ꝓficere ſed tri
duo ꝓſeuerare q̄ſq; veniret ad
mōtē ad quē potuiſſet citꝰ ꝓpe
rare. Sz iō deo volente vſq; in
tertiū die ibidē nō pueneruīt. vt
ſic magis luceſceret firmitas vo
luntatis abrae ſm Nyc. de Ipra
Vñ t glo. Geñ. xxij. ait. Non eſt
iuſſus abrā ſtatim occidere fili
um. ſz ꝓ triduū ducere ad imola
tionis locū vt lōgitudine tpis rē
ꝓtatio augeret. t creſcentibꝰ cu
ris ꝓpria viſcera cruciaret. Ac
cepto itaq; ꝓcepto tam difficili
abraam nō ſe excuſauit nec ꝓce
pti cām interrogauit. nec in cuſ
executione filij blanditiis dulci
ꝓſentia mutatus eſt a ꝓpoſito
ibāt ſi ml'. eruntq; cū eis duo ſa
muli dom⁹ q̄ ligna inciderant
ꝓ holocauſto. t die tertō rema
nentibꝰ illis cū aſino tulit abrā
ligna t impoſuit ſup ꝙſaac filiū
ſuū: qui ſm Joſephum agebat
tunc annū. xxv. ipſe vo abraam
portabat in mānbꝰ ſuis ignem t
gladiū. O q; reuerēter cū perge
rēt duo ſil' dicebat ꝙſaac ꝓri ſuo
Ecce ignis t ligna vbi eſt victima

bolocausti. O q̄ ardenter rñdebat ei pater seipm suspirās seipsum vincens. Dñs puidebit sibi victimā bolocausti fili mi. Volūtate sensualitatis fore secum tacite colloquēte arḡz dicēte. Tu es victima quā ego ꝓpꝛijs mānibꝰ interficiā quē aduri sup altare vt sanctificā deo nr̄o. O q̄le spectaculū. O quale virtutis exēplū mente inspicere illos postḡz venerūt in montē postḡz ibi ꝓstruxerūt altare postḡz denḡz super illud ligna cōposuere. Jnq̄t em Josephꝰ in. j. annq̄tatū li. Os abraam anteq̄z filiū ligasset ad uocauit illū ad se. Dixitq; illi. O puer quē innūeris votis optatus a deo mihi ꝓferri. ꝛ dum perueniſes ad vitā. nihil est qđ ꝓ alimēto tuo nō fec. Neq; me felicioꝛē magis arbitrabar q̄ cum re ad hanc videre erat̄ successorem mei ꝓncipat⁹ reliquere. Eō gaudebaz qz dei voluntate tuꝰ pater sum factꝰ denuo fm eius placitū re reponā. Banc fortiꝭ porta dicationē. Deo nāq; te cedo q̄ mihi ꝓ omīa placabꝰ fuit et suffragatoꝛ. Natꝰ q̄ mozere non cōmuni mō hac vita egrediens sed a pr̄e ꝓpꝛio oblatꝰ cūctoꝛ ad legitimū sacrificiū. Reoꝛ em qz te dignū iudicauerit nō egritudine nec bello nec q̄libet alia passiōe q̄ solent hominibꝰ accidere hac vita liberare. sed cū igni ꝛ sacrificijs tuā animā suscipere et apud se retinere. Eritq; de cetero mei curā hūs senectutez regens qua gratia te maxime nutriebaz. Audiens hec ysaac būili voce patri rñdit. O pr̄ mi colendissime rem audio grādē ac duram asseris te pr̄ēm meuz velle me ꝓpꝛijs manibꝰ interficere et igne adurere vt obedies deo. Doleo nempe ḡtissime mr̄ cur̄ mee florez amittere. doleo pr̄s mei me diligētis experiri in me gladium sentiens. Doleo insup rali mō deserere dilectam mr̄em ꝛ te pr̄em meū cui parauerā in hac senectute sua in oīb⁹ subuenire. O chare genitoꝛ. o pater amantissime. Credebā me esse baculū senectutis tue. ꝛ ecce mihi dicis vt fortiter ferā mortē ꝓ te mihi inferēdā. O maudita res. o admirandū nouū quo viscera mea cōmouent: anima turbat. et cor undiq; vexat angustia. Verūtamen pat mi dulcissime. quia sic placet deo ita fiat. Et si nunq; b fieri ille mādasset. ꝛ tu tantū tu beres adhuc ꝓmptissimꝰ obedirem nō fugā a tua p̄sentia nō me defendam. Et hmōi verbis ꝓstrauit se in terrā patremq; ad huc alloquebat dicēs. Habes me filiū tuū ad vota pat̄ stringe manus meas et pedes meos funibus interfice me sicut tibi ꝛ deo nr̄o placet. O quid erat videre venerandū senē illū mirādo feruoꝛe ligare manus ꝛ pedes filij eleuantēq; cuaginatū gladium vt illū perimeret. O maudita

obedientia p̄is ⁊ filij. o vtriusq; ardentissima volūtas ad obseqūdum deo. O denicq; immensa diuine largitatis beneficia eisdem collata. Multa quidē susceperē ambo amplioza dona a liberalissimo deo q̄ fuerit illoz̄ ad obediendū cōmēdabilis feruoz volūtatis. Terna obedientia est efficax ad impetrādū bonuz eternale. Dixim⁹ em̄ in p̄ced̄ib⁹ fmonibo quēadmodū de⁹ benedict⁹ largit̄ eēne vite p̄miū omibo fuantibo eius mandata. Sed tanta est hūana nequitia q̄ magis homies dyabolo obedire volunt q̄ deo. Clamat deus. Non habebis deos alienos. Et dyabol⁹ dicit. Sint tibi diij tui tpalia bona q̄ magis q̄ deū diligas. noli sc̄pturis credere. noli debita vota ꝑplere Superstitōes incātatiōes ⁊ diuinatiōes sectare. Cultum dei negligas ⁊ p̄tēnas. sacris locis atq; ꝑsonis reuerentiā nullā exhibeas. ecclesiasticas leges aut̄ censuras despicias. vocicq; mee obedias et vt deū mimecolas. Clamat deus. Non assumes nomen dei tui inanū. Et dyabol⁹ dic̄. Sis p̄iur⁹. blasphema septuo maledic. nomē scīm dei ⁊ oim sc̄oz̄ suoz̄ ⁊ mīs ei⁹ nomiq; meū in oīb⁹ opib⁹ tuis frequēs cōmemora ⁊ dei nomen in turpib⁹ cantilenis admisce. Clamat deus. Sabbata sanctifices. Et dyabolus dicit. Die d⁹ festiuis nulla sit in te memoria dei nulla recordatio salutis ꝓprie et eterne bonoz̄. ecclesias fugias. ⁊ p̄dicatiōes euāgelij ad q̄s si accesseris nullā modestiā serues. vano aspectu mulieres ⁊ viros circūspice. vestibo inhonest̄ diebo illis vtere. ludo choreis atq; tripudijs tempus expendas. ⁊ p lucro tēpali iniq̄d opis facere poteris: facias. Clamat dō. Honora patrē ⁊c. Et dyabol⁹ dicit. Parētibo tuis infestus sis. disciplinā eoz̄ ⁊ correctionē fuge. pietatē reuerentiam et obedientiā eis denega. ꝓnumelijs illos affice. et si potes verb verbera adde aut̄ ō domo illos expelle. Clamat deus. Non occides. Et dyabol⁹ dicit. Iniuriā noli sufferre. sume de inimicis vindictam. da locum ire. perseqūte. interfice. et que non potes manu prosequere corde. Clamat deus. Non mechaberis. Et dyabolus dicit. Nullum sit ꝓtum quod non pertranseat luxuria tua. nō erubescas adulterari. fornicari. incestum molliciem sacrilegium. et sodomiam nephandissimam et innominalem perpetrare. Clamat deus. Non furtum facies. Et dyabolus dicit. Rape: depredare. furare quantum potes. nulla sit tibi conscientia ꝓpter lucrum de periurijs. de mēdacijs. de fraude et simulationib⁹. de iniustitia. de vsuris. de extorsionibus. de malis contractibus: et de ex-

cōmunicatōibꝫ. Clamat deꝰ. Nō dices falsum testimoniū ꝓximō tuō. Et dyabolꝰ ait. Loqre sine mensura in dedecꝰ alioꝝ de trahe vicinis extraneis sacerdotibꝫ religiosis plat̄. dñis. virginibꝰ viduis ꝛ̄ ꝓiugat̄. Clamat deꝰ. Nō ꝓcupisces vxorē ꝓximi tui. Et dyabolꝰ dic̄. Appone cor tuū ad alioꝝ bona desidera mortes ꝓpinquoꝝ tuoꝝ vt eoꝝ bona ad manꝰ tuas ꝓueniant. Et cū siue cōpatōe magꝰ audit vox dyaboli q̄s dei. O extrema demēcia. O stultitia ꝓnitiosissima fuire dyabolo ꝓ eternis incēdia. ꝛ relinq̄re deū liberalē ꝛ munificentissimū qui fuis ꝛ amicis suis pollicet gaudia paradisi. Ad q̄ nos ꝓducat xp̄s dn̄s filiꝰ: q̄ vivit et regn. per infinita secula Amen.

Feria quarta

post dñicam in septuagesima. De infinita misēdia dei q̄ ipe pater ꝓtissimus dulcissime vocat animā ad pniam. oīa etiā pessimoꝝ petōres ꝓmittēs eis liberaliter indulgētiā et remissiōes.

Sermo IIII

Dx dilecti mei ꝓlsantis.

Aperi mihi sorōr mea sponsa. Animē peccatrices ad penitentiam redire dispōite verba sunt ista originalr. Lāñ. v. ca. Pyssimꝰ oim ꝑ deꝰ offert petōribꝫ vt occasionē habeāt ad eū reuertēdi vberrimū fontē et indeficientes et inhauribilē misēdie sue. Neq; vnq̄ tam grandis petōr inuentus est q̄ ad eū ꝓfugere volens nō fuerit benigne misericordissime q; susceptus. Hec est illa misericordia q̄ fiduciā ꝓstare debꝫ cunctis petōribꝫ ne vnq̄ desperent. Hec ē illa decora et formosa regina q̄ sp̄ astat a dextris dei in vestitu deaurato circundata varietate. Hec est q̄ blanda voce humiliq; fmone delinq̄ntes admonet vt ad fontē aq̄ vite deum ꝓpitiū atq; benignū currāt sitientes. Et q̄m miserorū corda moliri nolūt. ꝛ duriora sapis indies obstinant in malo. statuit in hoc fmone verba facere de iocūdissima voce misericordie dei qua ipse dilectꝰ aiaꝝ sponsus illaqī petis errātes liberalissime aduocat. vt de erratis ꝓpūcte veniā ꝛ indulgētiā suscipiant. Nō bñ sensit anima peccatrix dispōsita iam ꝑterita mala corrigere et de cetero a futuris cauere dicens in ꝓbis notatis in themate. Vox dilecti mei q̄ creauit me qui me fecit̄, qui me redemit q̄ mihi pollicetur gaudia paradisi pulsantis ꝑ intrinsecas inspirationes ꝑ extrinsecas monitiōes ꝑ spūales illūinationes. ꝑ sacra

mētoꝝ dispensationē. Aperi mi bi sc̄z cor tuū o sor mea. o aia mea ad meā imaginē t filitudies facta. O spōsa mea quā despō saui mibi in fide cū sactō suscepi sti baptisma. t ego tibi meā gra tiā sum largit⁹. Aperi inq̄ mibi vt audias me exhortantē te q̄te nus pniam agas: t petōꝝ tuoꝝ veniaz indulgentiāq̄ a miscōia mea abūde suscipias. In q̄bus verbis de voce miscōie dei aiaz vocātis tria mr̄steria ꝓponim⁹ ?tēplanda. Primū ōr reuela tionis. Scōm ampliationis Tertium acceleratōis.

De pconijo t laudibꝫ mīe dei que pcōibꝫ demōstrat in scptu ris figurſ t exemplis.

Capm I

Rimū my

steriū ?tēplandū ōr re uelatōis in q̄ exārere licꝫ q̄liter dei miscōia q̄ pcōres allidit reuelata t pconisata ē. Et ad hoc ſdico q⁹ miscōia ipsa ma xime mānifestat in tribꝫ. Primo in scripturis. Scōo in enigmatibꝫ et figuris. Tertio in exemplis.

3 Primo mānifestat t reuelatur pconiū miscōie dei in scriptu ris; q̄ vident esse ſre q̄si q̄dā fami liares t domestice et cancellarie celi ad miseros pcōres et parte viuentis dei misse ac destinate. Jdeo reuerēter atq; iocūde illo rū lectio a cūctſ est audiēda. Di/ cant igit̄ ꝓphe t sancti q⁹ scrunt de miscōia dei. Moyses ad deū loq̄ns Exo. xxxiij. inq̄t sic. Dña/ tor dñe deus misericors t clemēs patiēs t mīte misatōis. t Deut xxx. Reuerteris ad dñz deū tuū. et audies vocē ei⁹. q⁹ de⁹ miseri cors dñs ds tu⁹. et sapiēs Ecci ij. Pius t misericors ē de⁹ et re mittit in die tribulatōis peccata et. c. xvij. q̄s magna miscōia dñi et ꝓpitiatio illi⁹ cōuertentiꝫ ad se. t. c. xvij. Quis adijciat enar/ rare miscōiā eius. t. lj. c. Letetur aia vra in miscōia ei⁹. Et sap. ij. Misereris oīm q̄m oia potēs. et. xv. Tu aūt dñe suauis t ver⁹ es patiēs t in miscōia disponēs omia. Et ꝓ Esa lxij. dñs ait. De relinq̄t impius viā suā. t vir ini qu⁹ co. ſ. t re. ad de. t mi. e. ce ad de. n. q. m. est ad ignoscendū. Et lvij. Jnuocabis t dñs exaudiet clamabis t dicet. Ecce adſuz: q⁹ misericors sum dñs ds tuus. et. lxij. In miscōia sempit̄na mi serui sum tui dic̄ redēptor tu⁹ dñs. et Joelis. ij. Conuertimini ad dñm deū vr̄m. q⁹ benign⁹ et mīsericors est patiēs et mīte mi sericordie t ꝓstabil' sup malicia populi. et Jonas. iiij. Sao inq̄t q⁹ tu de⁹ clemēs t misericors es patiens t multe miseratōis. Et dauid psal. cxl. Laudate nomē eius q̄m suauis est dñs: t in eter nū mia eius. Psa. cxix. Magni ficata ē vsq; ad celos mia tua/ t Psal. lxxxv. Tu aūt dñe suauis et mitis t multe miscōie oīmibꝫ

ſnuocantibꝫ te. et ꝑ. Miſere re mei deus. ſm mag. miaz tuã et ꝑ. cxxix. Idem hꝫ et Petr⁹ in epla. ij. c. Bñdictus de⁹ et pa ter dñi nri ihesu xpi q ſm magnã miſcõiã ſuã regenerauit nos in ſpem viuã. et Paul⁹ epbe. ij. ca. Deuz diues eſt in miſcõia. z ij. Coz. j. Bñdictus de⁹ z pi dñi nri ihesu xpi pi mi. z d. r. cõ. q. cõ. n. in. o. tri. nra. z arbanista ſpiritusſci virgo gloziosiſſima. Lu. ij Et miſcõia ei⁹ a pge. in pge. nimẽ tibꝫ eum. et Lu. vi. Eſtote miſeri cozdes ſicẽ z paz vr celeſtis miſecoz eſt. et Hiero. de pe. di. j. ca. Quia diuinitatis natura. ait. Diuinitatis natura clemẽs ẽ z pia. magiſqz ad indulgentiã prona qz ad vindictã q nõ vult mozte peccatoris ſi vt magis ꝓuertat et viuat. Et idẽ Hiero. in. c. vide de pe. di. j. Vide benignũ dñm miſcõiam cũ ſeueritate miſcentẽ et Amb. li. de pe. Deus miſcõiaz ſuã omibꝫ pmiſit et relaxandi licentiã ſacerdotibꝫ ſuis ſine vlla exceptiõe ꝓceſſit. et. xxvj. q. vj. c. Dis qui. M. ſericozdie dñi nec menſuras poſſum⁹ ponere nec tpa diffinire. Et qbꝫ oibus appendim⁹ deũ nr̃m benignũ eſſe
B miſericozdẽ z piũm. Scõo manifeſtat z reuelat preconiũ miſericozdie dei enigmatibꝫ et figuris. Loqbat ſepe dom⁹ ihs in parabolis ſm mozẽ paleſtinoz vt dicit Nico. de ly. Qm̃ ſic clarius potuit vitas eluceſcere mazime ꝓ diotis z rudibꝫ, put teſtat Dyoniſi⁹. j. c. celeſtis hierarchie et iõ ad ſuã et pris eius miſcõiaz nonficandã vſus eſt triplici enigmate ſeu metaphoza in pabola p eũ dicta. Pria fuit de egroto patiente. de q Matth. ix. vbi audiens murmurationes pharizeoz q ei detrahebãt. qz cuz publicanis et pctoribꝫ mãducaret ait Non ẽ op⁹ valentibꝫ medic⁹ ſed male habentibꝫ. eũtes aũt diſcite qd ẽ miſcõiã volo et n̄ ſacrificiũ. Non ei veni vocare iuſtos ſed pctoꝛes. Scõa parabola eſt de paſtore pditã ouem reqrẽte. de q Lu. xv. ſcribit. Qõ dimiſſis retr. alqs ouibꝫ in deſto ſollicitus paſtoz oberrantẽ vnã ouem id eſt deus peccatricẽ animã pq ſiuit diligẽter inuẽtaqz cuſtodiuit intactã. impoſitaqz ſup humeros ſuos gaudens remittendo. ſ. ſibi penitẽti potẽtia ſua oia pcta atqz delicta. Tertia parabola eſt de filio ꝓdigo ad pꝛẽz poſtqz omia diſſipauerat reuertẽte per quẽ vr Hiero. inqt ad Damaſũ papam de filio prodigo. Peccatoz homo vere penitens intelligit. Quẽ cũ vidiſſet a longe paſmiſericozdia motus occurrit illic cadenſqz ſup collũ illius oſculatus eſt euz, nihil illi impropera uit non triſtem vultum aut turbulẽtam faciẽ oſtendit nõ aſperis verbis contriſtauit. ſed qz leniter in domũ eũ introduxit. afferri fecit veſtimenta z anulũ

comuniū solēne p̄parauit cho
reas q̄ cantus ⁊ sonoꝝ melodi/
as in domo esse iussit. quia recu
perauerat filiū, mortuū ⁊ perdi
tum per quē intelligim⁹ peccato
rem compūctuz cui deus se gra
tiosissimū exhiber. Tertio ma
nifestatur ⁊ reuelat p̄coniū mise
ricordie dei in exēplis. Quotiēt
enī inuenti sunt p̄cōres qui ab
illo veniā postularunt oīes fue
rūt exaudiri. sic̄ p̄s in veteri ⁊ no
uo testō. Dauid eēdem p̄ pniaz
adulteriū simul ⁊ homicidiū a mi/
sericordeo deo veniā impetrauit.
De cui⁹ penitentia biero. ad Sa
binianū dyaconem lapsum ita
scribit. Tota pniam ondit p̄. l.
quādo igressus ē Dauid ad vro
rem vrie. et a Nathan p̄pha cor
rept⁹ rūdit di. Peccaui. statim
q̄ meruit audiri. ⁊ dīs abstulit
p̄cm tuum a te. Adulterio enim
iūxerat homicidiū et inde ꝙuer
sus ad lacrimas. Miserere ait
mei de⁹ fm magnā miam tuā.
Magnū enim p̄cm magna in
digebat misc̄ia. Unde iungit ⁊
dicit Multū laua me ab iniqui
tate mea ⁊ a p̄cō meo munda
me. Quoniaz iniquitatē meam
ego cognosco: ⁊ delictuz meum
contra me est semper. Tibi soli
peccaui. Rex enim aliū nō time
bat. et malū coram te feci vt iu/
stificeris i sermōibo tuis ⁊ vincas
cū iudicaris. Concluſit de⁹ omia
sub p̄cō vt omnibo misereatur
tantumq̄ p̄ fecit vt dudū pecca
or ⁊ penitens transierit in ma
gistrū vt dicat. Docebo iniquos
vias tuas. hec ille. Et idē ad ocea
num de Dauid loq̄ns inq̄t. Da
uid sancti ⁊ māsuetissimi viri bo
micidiū parit̄ et adulteriū septē
dieruz emēdauit fame. iacebat
in terra. voluptabat in cinere et
oblitus regie maiestatis lumen
querebat in tenebris: illū q̄ tan
tū respiciēs quē offenderat lacri
mabili voce dicebat. Tibi soli
peccaui ⁊ malū coram te feci. et
redde mihi letitiā salutaris tui:
et spū principali cōfirma me. Et
q̄ ita factū est vt qui me docue/
rat virtutibo suis quomō staret
nō caderem doceret per pniam
quomodo cadens resurgerē. hec
ille. Que omnia notanť. q. Re/
gum. xij. caplo. Est et de ninuiti
tis exemplum de quibus habet
in libro Jone p̄ totū. et de peni.
dist. j. c. Niniuite. vbi dicit ninui/
uite quos dom⁹ in euangelio
cōmendat penitētiam egerunt
in p̄dicatione Jone p̄phete
et ex misericordia domini in/
dulgentiam consecuti subuersi/
onis interitus subterfugere me/
ruerunt. Hec ibi. Et vt breuiť
perstringam exempla: adduco
illud dictū sancti Bernardi in
sermone. xxij. ad Jesum. de sua
misc̄ia loq̄nť vbi ait. Omīno p̄
ter māsuetudiez q̄ de te p̄dicať
currem⁹ post te dñe iesu audien
tes q̄ pauperem non spernas.
p̄cōrem nō horreas. nō horrui

sti ꝓfitentē latronē. nō lacrimā/
tem peccatricē. nō chananeā sup
plicantē. nō deꝑhensam in adul
terio. nō sedentē in theloneo. nō
supplicantē publicanum. nō ne
gantem discipulū. nō persecuto
rem discipuloꝝ. nō ipos crucifi
xores tuos. hec ille. Erꝑgisami
igitur o peccatrices anime. Au/
diuistī o petōres vocē dei q̄ mise
ricordiā suā infinitā nob decla
rauit. Nolite obdurare cordā ve
stra deponite petā atq; delicta.
Accedite ad eū ⁊ veniā obtinebi
tis. q; ipse est deꝰ misericordiaꝝ
qui ꝑ ezechielē ꝓpham. c. xviij. in
quit. Si aūt impꝰ egerit pniaꝫ
ab oībus petis suis q̄ opatus ē.
et custodierit oia ꝓcepta mea et
fecerit iudiciū ⁊ iusticiam vita vi
uet et nō morief: oīm iniq̄tatū
eius q̄s opatꝰ est nō recordabor
iniusticia sua quā opatus est vi
uet. nūq̄d volūtatis mee ē mors
impij. q̄si dicat nō. Et infra. No
lo mortē morientis. s. petōris sed
vt ꝯuertatur ⁊ viuat. Reuerti/
mini ⁊ viuetis.

De amplitudine et magnifi/
centia misēdie dei que remittit
oia petā grauia replicata ⁊ an/
tiquata petōribus penitentibꝰ.

Caplm II

Ecunduꝫ
myſteriū ꝓēplādū
circa misēdiā dei pec
catores vocantis ad pniam di
citur ampliatio in q̄ parefacien
dum esse duri quō ampla lata
ꝓfunda ac copiosa sit ipsa mise/
ricordia dei benedicti. q̄ licet in se
sit infinita. q; sit nihil aliud q̄ꝫ
ipse deꝰ ē. ſm illud Aug. de fide
ad Petꝝ. Quicqd est in deo est
ipse deꝰ. tñ etiā in suo effectu cō
siderata taꝫ grādis inuenitur q̄
oia nra superpetā atq; vincat.
Tria enī sunt in peccat/ horren
da et timēda valde q̄ tñ a miseri
cordia dei superant. Primū gra
uitatis ꝯditio. Scōm frequens
iteratio. Tertiū diuturna inten
tio. Primū q̄ in petis ꝯsidera
rat horrēdū ōr gūitatis ꝯditio.
q̄ū scz petū ex sua ꝯditione ⁊ ex
suo genere gue est ⁊ nephandus
Verū tamē tanta est misericor
dia dei q̄ nullū ē petū adeo ex
ecrandū. de q̄ si q̄s pniaꝫ egerit
indulgentiā nō recipiat. Quin
imo clementissimꝰ deus mia sua
illud penitenti plene remittit.
Vnde Crisō. de pe. di. iij. c. Talꝫ ait
Talꝫ mihi crede talē erga bonos
dei pietas q̄ nūq̄ꝫ spernit pniaꝫ
si ei pure et simpliciter offeratur
etiam si ad summū q̄s puenīat
malorꝝ. ⁊ inde tñ reuerti velit su
scipit eni deꝰ illū libenē ⁊ ample
ctit. Et hoc est q̄ dicit de pe. di. j.
c. In actōe. Cor contritus et hūi
liatū deus nunq̄ꝫ spernit. Sed
circa hoc dubitat de p̄tō in spi
ritū sanctum. Vtrum deus mi/
sericors remittat illud peniten
tibus: Et videtur q̄ non: quia
peccatum in spiritum sanctum

est irremissibile. Vñ Augustin⁹ in lib⁹ o fide ad ꝓetrū ait. Di qui peccant in ſpm̃ ſanctū nec ō nec ꝯ in futuro rēſſionē peccato⁹ accipiūt. Et idē in li. de ſmo. dñi in mōte. Peccare in ſpm̃ ſanctum est p malicia z inuidia fraternā impugnare caritatē p⁹ acceptā ſpūſancti gr̃am. qō peccatū nec hic nec in futuro remittitur. Hoc ipm magiſter ſnia rū confirmat. xliij. di. ij. Ergo videtur q⁹ dei miſericordia nō ſupat omne petm̃. Rñdet ad h Alexā. de alex in. ij. z in. iij. ſumme. vbi tractat de irremiſſibilitate peccati. Ade. Qō petm̃ tripliciter dicitur irremiſſibile. ſ. negatiue. ꝓnatiue. ꝓtrarie. Negatiue ō irremiſſibile qō nullo mō ꝑt remitti. ſicut pctm̃ Luciferi aliorūꝝ damnatoꝝ. ꝓnatiue ō irremiſſibile peccatū qō nō habet aliq̃d dignū vt remittat. z ſic omne peccatū mortale est irremiſſibile. q⁹ nullum petm̃ mortale habet aliquid p qō fit remiſſione dignus. Cōtrarie vero ō irremiſſibile. q⁹ habet ꝓriam diſpoſitōem ad gratiā ſine q̃ peccatū nullo mō ꝑt remitti. Et ſic est irremiſſibile peccatū in ſpm̃ ſanctū. q⁹ directe est cōtra effectū ſpūſancti. q̃ idem dicit gratia penitētialis. Sūt autem huius peccati ſex ſpecies. vt ꝑt p Augu. in Enchiridion. z de fide ad ꝓetrū. z de ſmone dñi in monte. z de baptiſmo puulorū. ſ. deſperatio. ꝓſumptio. inuidentia fraterne gr̃e. obſtinatio finalis impnia. z impugnatio veritatis agnite. quaꝝ ſpecieꝝ nūerus ſm Bona. in di. xliij. ſecundi ſic aſſignat. Oīs peccatus in ſpm̃ ſanctū est ꝓ penitentialē gr̃am. Tūc aūt est ꝓtra ipam ratōne ſui. aut rōe antecedentiū. aut rōne ſubſequentiū. Si rōne antecedentiū cū ad pniam antecedant tanq̃ due mole. ſpes z timor cōtra timorē est ꝓſumptio. contra ſpē deſperatio. Si rōe conſequentiū cū ad pniam ꝓſequat emēdatio q̃ conſiſtit in duobus. vidz i vera ꝓfeſſione. z bona ſatiſfactōne. ſic ſumunt due ſpēs. quarus vna est impugnatio vitat⁹ agnite. altera deteſtatio boni. Si rōe ſui. ſic est obſtinatio q̃ ꝓpendit etiā in finalē pniam. Dicit ꝙ peccatū in ſpiritū ſanctū irremiſſibile magis q̃ alia peccatoꝝ genera. q⁹ ſm magiſtrū. Vix aut raro aut difficiliter remittit⁹ p eo q⁹ nō tm̃ repugnat gr̃e. ſed etiā diſpoſitōi ad veniā z gr̃am ſuſcipiendā. Remiſſibile vero est ſcōm Bona. tū rōne diuine potētie remittentis. tū q⁹ homo pōt deillo penitere excepto finali impēnitēcie. q̃ etiā dupliciter ſumit. Vno modo p ꝓpoſito nō penitēdi. Alio modo p ꝓtinua pmanēcia i malo. Impnia ꝓmo modo ſupra est peccatū irremiſſibile ꝓprie nō negatiue. eo q⁹ claudit viā ad gr̃iam. z impedit ingreſſus ſpūſancti. poſſibile est vt de illa bō pēi-

ſcat ⁊ irremiſibil' fiet. Impenitentia ſcō mō dicta nullo modo ꝑ remittꝫ. Nec aūt nemi ē attribuēda vſq; ad illud inſtās i q̄ dicta de aliquo poſſet q̄ finalr ſit impenitēs. Hinc leo papa ō pe. di. vij. c. Nemo. ait. Nemo deſperād⁹ ē dū in ō corpe ꝓſtitut⁹ ē. Idē dr. xxxij. q. j. c. Ancillā. ⁊. xxxiij. q. iij. c. Corripiant. Patz ḡ oē peccatū p pniam liq̄fieri ad conſpectū miſericordie dei q̄ nihil tā tū abominat q̄ntū impniam et deſperationem. Hinc bieron. ad Ruſticū monachū ait. Nihil ſic offendit deū ſic cor impenitens. Solū deſperatōis crimē eſt q̄ venīā ꝓſequi nō ꝑt. Scōm q̄ in peccatis ꝓſiderak horrēdum ⁊ periculoſum eſt petōz frequens iteratio q̄n. ſ. freq̄ntius iterātur. Tñ tanta eſt miſericordia dei q̄ ſi q̄ſ incipet peccare a ꝓma hora dicī. ⁊ pacto petō ſtati pniaz ageret. ⁊ pnia facta ſubito laberet ⁊ poſt lapſū itez ſurgeret ⁊ p⁹ reſurrectōem itez caderet ⁊ p⁹ caſum denuo ꝓritōem hꝫet ſemp deū immobilr ꝓpciū inueniret ad remittendū. Hinc Auguſti. ō pe. di. iij. c. Adhuc iſtāt ait. Oīm quotidiana eſt offenſio oportet vt quotidiana ſit remiſſio. Cur docuiſſet dñs orātes dicere. Dimitte nobis debita nra. niſi ipe nob miſericors ꝓſeueraret q̄ nos ab hac petitōe nōvlr deficere. Et leo papa de pe. di. i. c. Multiplex miſericordia ō inqt. Multiplex miſericordia dei ita lapſibꝫ humanis ſubuenit vt nō ſolū per baptiſmi gr̄am ſed etiā pnie mediā ſpes vite repetet eterne. vt q̄ regeneratōis dona violaſſent ꝓpio ſe iudicio ꝓdemnātes ad remiſſionē criminum pueniret. Et Lactanti⁹ in li. di. inſti. ad. gl'. ſic loquit. Nemo pōt eſſe tā circunſpectus tam ꝓtudēs q̄ nō aliq̄n labak. idcirco de⁹ imbecillitatez nr̄am ſciēs aperuit homini poztū ſalutis vt huic neceſſitati cui fraglitas nr̄a ſubiecta eſt medicina pnie ſubueniat. Et Hieron. ad Ruſticū monachū de pe. diſ. iij. c. Septies. ait. Septies i die cadit iuſt⁹ ⁊ reſurgit. Si iuſt⁹ q̄modo cadit. ſi cadit quō iuſtus. Sed iuſti vocabulū nō amittit qui ꝑ pniam ſemp reſurgit. Et nō ſolū ſepties: ſed ſeptuagieſſepties delinq̄nti ſi ꝓuertak ad penitentiā petā donanť. Hoc xps Petrū docuit Mat. xviij. c. Sz nōnulli berenā temere aſſeruerūt duo falſa ⁊ merito reꝓbāda. Primū q̄ ſi bō cadat a pnia q̄ nōvere penituit. Cōtra q̄ dicit Alex. de ales in. iij. volūmine ſumme adducit diſtinctōem de veritate pnie di. Ex dupl'r ꝓt ſumi. Uno mō vt pnia vera dicak q̄ vez bz virtutis actū q̄ ē deteſtari malū cōmiſſū. ⁊ ꝓ illo tpe nullū ꝓmittere ⁊ ꝓponere nō cōmittere de futuro in q̄ ſtatu ſi q̄s deceſſerit ſaluus eſſet. Et ab hac poteſt bō cadere ⁊ in petā labi. Alio mōvt

dicatur penitēcia vera que pdu-
cit in finē vt finaľ cōtinuata et
ab hac nō est cadere. Sz adhuc
hereticī ad sui erroris robur au-
toritates ⁊ dicta sanctoꝝ adduc-
unt. Et ꝓmo illud Ambro. i ser-
mone q̄dragesime di. Pnia est
mala ꝑterita plāgere ⁊ plāgēda
iterꝫ nō ꝑmittere. q̄ qui iterꝫ pec-
cat verā pniam nō fecit. Secun-
do ad idē allegant Grego. sic di-
centē. Qui tra alia peccata ōplo-
rat vt tñ alia ꝑmittat adhuc pe-
nitentiam agere aut ignorat aut
dissimulat. Insup ad ꝟ ꝓpositū
būr Jlido. in li. de sum. bono sic
loquentē. Irriſor est nō penitēs
qui adhuc agit q̄ penitet nec vi
dek deū poscere subditus sed ſb
sannare supbus. Et bis cōcordat
Aug⁹. in li. soliloquioꝝ q̄ dicit.
Inanis est pnia quā seq̄s cul
pa inquinat. q̄ autoritates ⁊ alie
similes habenk in decretis ꝺ. pe.
di. iij. de q̄bus ꝑ solutōne Gzati
anus ibidē. §. Sed verba aut. Ex
illa verba autoritatū ñ ad diver
sa tpa ſz ad idē tpus referāk. vt. ſ.
eo tpe quo quis ōflet mala q̄ cō
misit ⁊ pniam facit nō peccet et
sceleza nō cōmittat. Ꝺō autē in
diuersis tpibus possit quis facere
penitentiā verā ⁊ post illā iterꝫ
posset peccare. ꝓbatur rōne co⁹ q̄
penitentia habet esse in libo ar-
bitrio ſm habitū vic q̄ vertibile
est ⁊ pōt a bono in malū ⁊ a ma
lo in bonū sepi⁹ ecire. Hoc etiā
apparet euidenter exēplo. Nā Ni
niuite ꝓpter verā pniam gratiā
consecuti sunt. sed post advomi-
tū redeūtes deū ꝓuocauerūt ad
iracundiā ⁊ eorū auitas. vt He
rodotus scribit a rege medoꝝ
subuersa est apud hebreos ſgnā
te Josia. Est et de ꝺ exemplū cō
uertens peccantis dauid q̄ peni
tentia quā fecit de peccato mor-
tis vite deū sibi placabilē fecit. ⁊
tamen post peccauit iterū in nu
murando populū. ꝓout habek
ij. Regū. c. penult. Quare filiāt
hereticī ⁊ confundank. Secūdū
falsum q̄ ipi ꝓdicant. est q̄ de-
us nō nisi semel peccata dimit-
tit. Quibus si obstent autorita-
tes allegate in principio buⁱ ſe
cunde particule. tamē ipi curioſe
suū errorem confirmare conan
tur dicuntq̄. Ex si baptiſm⁹ nō
iterak ergo nec penitēcia. Ad q̄
dominus Bonauentura in. iiij
di. xiij. sic respondet dicens. Ex
penitentia potest iterari. baptiſ-
mus autem nō. Primo q̄ i ba
ptiſmo imprimitur caracter qui
est indelebilis. in penitentia nō
Secundo quia baptiſmus est
cōtra morbum non iterabilē. q̄
lis ē morbo originaľ. Sz pnia ꝙ
morbū iterabilē. q̄lis ē morbus
peti actualē ⁊ medicina dz aptari
morbo. ⁊ ō baptiſm⁹ ñ iterak. pe-
nitēcia vo iterak. Sz q̄ volūtas ñra
ꝓuertit ⁊ fuertit. Concludi⁹ q̄ q̄
deus benedictus misericorditer
subuēit nostre fragilitati. Quis
nā nō nisi impie de illo. conq̄rk

O peccator negligens. O peccator obdurissime disrupe vincla colligatois. agnosce blandientē tibi dñm qui nō tm̄ semel'ſz milies miliū z rocies q̄riens postulaueris indulgētiā tibi p̄ferret in fdefesse. Terniū qō in petis cōsiderat horrendū ōr diuturna ō rentio. qñ petā diu rerenta sunt ita vt de illis pniam quis differat vsqz ad decrepitā senectutem extremūqz rpe vite. Et licet periculosum sit sic differre: posito tamē q̄ alios excederet ānos mathusalē q̄s expendit in iniuriam dei. ppositoqz in animo nūq̄ benefacere. cū anima tū a corpore egredif vere ingemisat z dolz: tāta est dei misericordia q̄ ei liberalissime parat. Hic Hieronȳ. ad Paulā de dormitōne Blesille. Secura esto o mi blesilla. Confidim⁹ p̄bantes vera esse q̄ dicimus nūq̄ est sera p̄uersio. Mor hec p̄mū in latrone dedicata est Amen dico tibi hodie mecū eris in paradiso. Et ibidē ad Damasiū papā. z ponit de pe. di. iij. c. Importuna. Christus de cruce in paradisum latronē tulit z ne q̄s aliqū sera p̄uersionē putaret fecē homicidij penā martyriū. Et tulit papa. xxvi. q. vi. c. Si p̄bȳt. Vera em̄ cōfessio in vltimo tpe pōt esse. qz dñs nō solū ep̄te sz etiam cordis inspector est. Sicut latro vnius momēti penitētia meruit esse in paradiso in hora vltia cōfessionis. Et Celestin⁹ papa in. c. Cognouim⁹ eadem cā. q. iij. q. ait. Perdidisset latro in cruce p̄miū ad rp̄i dextrā pēdēs. si illuz hore vni⁹ penitēta nō iuuisset. Cum esset in pena penitut. z p vnius confessiōe f̄monis habitaculuz paradisi eo p̄mittente p̄meruit. Vera q̄ ad deū p̄uersio i vltim̄ positor mēte pon⁹ est estimāda q̄z tempe. ppheta ō taliter asserēte Cū p̄uersus ingemueris tūc saluus eris. Et ad idē facit illud dictū Cypriani in epla. ij. ad Demetrianū. In isto mūdo manēti penitentia nulla sera est. Patet ia d indulgentiā dei aditus et q̄rentibus atqz intelligētibo veritatem facilio est accessus. O amplissia misericordia dei. O largissia caritas summi creatoris. q̄ rāta est vt si darek hō viator secū ferens peccata oia q̄ diaboli p̄miserūt et oēs homines q̄ in iudicio dānabunt. imo quot sunt in celo stelle z in mari aque gutte. in nemore frondes. z in prato lilia' et de illis pniam faceret ac hūili mente deū exorarer. p venia semper audiretur benigne.

Qō ōs remittit penitentibus propter suā miam petā sine dilatōe z ō iustificatōe ipi ac eius cōditoib⁹. Capl'm III.

Erciū mi

steriū p̄templandus circa misericordiā ōi dicitur acceleratois. Non enim differt deus remittere petā pe/

nitentibꝫ nō tempus aliqꝫ iterponit. Videt quasi simre salutez peccatoꝝ ꝺbus ꝙs ꝓmū fuerit cōtria vel cōpuncti statī eis paratt illoſq; iuſtificat. De ipa vo peccatoris z impij iuſtificatōe ſolet a doctoribꝫ dubitari marie circa tria. Prīo circa tpis circūſtantiam. Scōo circa opis excellentiā. Tertio circa miraculi relucētiā.

Prīo ſolet dubitari circa temporis circūſtantiā. Utꝝ. ſ. impius iuſtificet in inſtanti. Et ad ꝟ intelligendū notāda ſunt tria. Primū notandū ſm Thom. q. q. xcij. Q. iuſtificatio eſt ꝺdam motꝰ ꝙ anima mouet a deo a ſtatu c̄pe in ſtatū iuſtitie. Juſtitia aūt dicitur tripliciter. Uno mō ꝓut importat rectitudinē ordinantē actum hominis in ꝓparatōe ad alium ſingulare hoiem. Et ſic eſt iuſtitia particularis z ꝑtus cardinal. Secūdo modo ꝺr ꝓut importat rectitudinē ordinantē actū hois in compatōe ad bonū cōmune mlitudinis. Et ſic ꝺr iuſtitia legal. Tertio mō ꝺr iuſtitia ſm q̄ importat rectitudinē ordinantē actū hois in compatione ad bonū ꝓprīū. cū homo ſubijcit deo. z vires inferiores ſubdunt anie rationi. Et hāc iuſtitiā ꝓb. v. etbi coꝝ appellat metaphorice. Ab hac igit iuſtitia tertio mō ſūpta ſumit iuſtificatō paſſiue accepta ſcz ꝙ fieri iuſtū nō ꝙ facere iuſtū. Et ꝟ etiā nō ꝙ modū ſimplicis generatōis. qz ſic poſſet ꝓpetri ei qui nō eſſet in peccato dū iuſtificari acciꝑet a deo. ſic Adam i ꝑncipio accepit iuſtitiā originalem cū adhuc nō bīet peccatū. Sz ſumit ꝓut hmōi iuſtificatio in homine includit rōem motꝰ de cōtrario in ꝛrium. ſ. iuſtitia ad iuſtitiā. Secundū notandū. q̄ ad iuſtificatōem impij cōcurrūt q̄tuor ꝙ ordinē. Primū eſt gr̄a infuſio. Scōm motꝰ libi arbitrij ꝙ fidem formatā in deū. Tertiū eſt motus liberi arbitrij in detestationē peccati. Quartū ē remiſſio culpe. Tertiū notandū ſcōm Richar. in. iij. di. xvij. Q. iuſtificatio impij q̄tū ad ea que ſūt de eius eſſentia. ſ. q̄tū ad peccatorū remiſſionē z gr̄e infuſionē fit in inſtanti. qz ſm gl̄. Actuū. ij. ſup illo verbo. Factꝰ eſt repente de celo ſonus tāq̄ aduenientis ſpiritꝰ vehemētis. Neſcit tarda molimina ſp̄ūſancti gr̄a. Secūdo contingit dubitare de iuſtificatione impij circa opis excellentiaz Utrū ſit maximū opus ꝺi. Et videt ꝙ ſic. Dā in pſal. ꝺr. Miserationes eius ſup oīa opa eius. Et eccleſia cātat. Deus q̄ omnipotentiā tuā ꝑcendo maxime z miſerando manifeſtas. Et Augꝰ. ꝙponēs illud Joh. xiiij. Maiora hoc facietis. ait. Maius eſt vt ex impio iuſtus fiat q̄ creare celuz z terrā. Sed in ꝛrium arguere poſſumꝰ. Primo qz ꝑ iuſtificationē impij conſequit aliqs gratiam vie. q̄z ꝑ glificatōem cōſequē

aliqs grām patrie que maior ē. ergo glificatio angelorū vl'boim est maius opus q̄z impij iustificatio. Scōo arguim⁹ qm̄ iustificatio impij ordinat ad bonū particulare vnius bōis. Sz bonum vniuersale. s. vniuersi est maius q̄z bonū vni⁹ bois. vtz in. i. etbic. ergo maius opus est creatio celi z terre q̄z iustificatio impij. Rñdet Tho. i. ij. vbi supra. Q̄ opus aliqs pōt dici magnū dupliciter Uno mō ex pte modi agēdi. Et sic maximū est opus creatiōis in quo ex nihilo fit aliqd. Alio modo pt dici magnū aliqd ppt ei⁹ magnitudinē qō fit. Et fm hoc maius opus est iustificatio impij q̄ terminat ad bonū eternuz dine participatōis q̄z creatio celi et terre q̄ terminat ad bonū nature mutabil'. Un̄ Aug⁹. cū diceret Q̄ maius est vt ex impio fiat iustus zc. subiungit. Celū em̄ z terra transibūt: p̄ destinatorū autez sal⁹ z iustificatio pmanebit. Ad primū aūt argumentū qō infertur. q̄ glorificatio angelorū z hominū est maius opus q̄z iustificatio impij. Dicendū q̄ aliqd magnū dr̄ dupliciť. Uno mō fz ex intrinsecō absolutā. z b mō donum glie est maius q̄z donū gr̄e iustificantis impiū. Et fm b glificatio iustorū est maius op⁹ q̄z iustificatio impij. Alio mō dr̄ aliqd magnū quātitate pportiōis. sic dicit mōs ptus z miliū magnū Et b mō donū gr̄e iustificaťim⁹ ptū est mai⁹ q̄z donū glie beatificāntis iustū. qz plus excedit donus gr̄e dignitatē impij q̄ erat dign⁹ pena q̄z donū glie. dignitatē iusti q̄ ex b ipo qō est iustificatus ē dign⁹ glia. Et iō Aug⁹. vbi supra dicit. Judicet q̄ pt. Utz mai⁹ sit iustos angelos creare q̄z impios iustificare. Certe sic eq̄lis ē vtrūq̄z possibile. b maior ē misericordie. Ad scōm dicēdū q̄ bonū vniuersi ē maius q̄z bonū particulare vni⁹ si accipiat vtrūq̄z in eodem genere. Sz bonū gr̄e vni⁹ ē maius q̄z bonū nature toti⁹ vniuersi. Certio ptingit dubitare de iustificatōe pcōris. vtz sit miraculosa. Et dicūt Rich. z Tho. q̄ iustificatio impij z si fiat p potētiam supnaturalē agētis. tñ miraculosa nō est loq̄ndo ppie ō miraculo eo q̄ naturalē aīa ē gr̄e capax. Eo ei ipo q̄ facta est ad imaginē dei capax ē dei p gr̄az. vt Augu. dic. xiiij. de tri. Si vo ōs qñ qz tā vehemēt aiam moueret vt stati q̄ndā pfectionē iustitie assequereť. sic fuit in conversiōe pauli adhibita enā certeri⁹ admirabili visiōe z pstratione aliq̄z circūstantijs miraculosis. tūc ral' iustificatio miraculosa diceret. Jō cōuersio pauli tāq̄z miraculosa in ecclesia p memoraťcelebrať. Quāt vero deus nō cōcurrat semp ad iustificādos impios cum sibi signis nō interest nr̄a dijudicare. Nobis satis esse debet. q̄ p⁹ fa cinora ex delicta postq̄z inuetera

ta mala quandocūq; cū voluerimus gratiam eius z charitatem nobis conciliare semper advertamus illum inuenietis paratum nō differre animam peccatricem si eam compunctam viderit iustā facere. Redite ergo p̄uaricatores ad cor et cognoscite miseriā animarum vestrarum. Videte pericula inferni que vobis imminent. Cogitate clementiā māsuetudinem pietatem et misericordiam omnipotentis dei z eius tantes veterem hominem. reuertimini ad illum et agite penitentiam vt sic obtineatis gr̄az i p̄sēti z i futuro eēnā gl̄iaz Amē.

Feria quinta

post dñicam in septuagesima. ō compl̄ēna quā habz deus q̄n peccatores reuertuntur ad penitentiam.

Sermo. V.

Vr dilecti pulsant

Aperi mihi sororz mea sponsa. Iterū vbi supra. Excogitat creatoz nr̄ deꝰ sp̄ hominēs saluos facere. nō solūz iustos sed pctōres si eoz malicia nō obsistat. quos z si vocet cum misericordia. vt dictū est in p̄cedente sermone excitat adhuc vt ad penitentiam reuertant cuz voce cōplacentie. Ostēdit enī signis manifestissimis summā habere cōplacentiā de p̄uersiōe peccatoz. Nā nō solū peccata illis remittit. sed adhuc copiosa beneficia illi clementissime tribuit. Quā obrē in p̄senti sermone colligere volo q̄ sint effectus dine cōplacentie q̄ sequunt penitentiam anie audientis vocē dilecti sponsi. Et notabo treos p̄incipales effectꝰ. Primus ōr bonoz restitutio. Secūdus angeloz lenificatio. Tertius peccatoz exaltatio.

Qr deus restituit peccatoribꝰ penitentibꝰ p̄pter p̄placentiam quā habet de illorum p̄uersione omnia bona que fuerant p̄ peccatum mortificata.

Capitulum I.

Primus effectus

q̄ sequit ad cōuersionē petōris in q̄ relucet cōplacentia dei ōr. bonoz restitutio. Scōm cuī doctrinā theologoz Rich. de media vil. dñi Bonauē. z aliorz di. iij. q̄rti li. Deus restituet penitēti opa bona p culpā mortificata. q̄ antea viua fuerant. Ad q̄ dānꝰ intelligendū notāda sūt tria. Primū notandū q̄ oia bona opera in caritate facta aduenient mortali culpa mortificant z deperdunt. Sm illud Ezech. xviij. Si auerterit se iustus a iustitia sua z fecerit iniquitatē Sm omnes operatōes q̄s operari solet impiꝰ. nūq̄d viuet. oēs iustitie eiꝰ quas fecerat nō recordabunt. Secundū notandus q̄ cū ōr in scripturis deū nō re-

cordari vt in prefata autoritate aut nescare. vt Mat. xxv. Nescio vos. sic est intelligēdū q̄ nō scor dek aut nesciat illos q̄s nō approbat vt remūeratōe dignos. Nā vt inq̄t dīus Bona. in. i. di. xxxix Dupler est scia in deo. Vna q̄ dicit simplicis notiae qua p̄gnoscit omnia bona t mala in quā nulla cadit ignorātia. Alia vocatur scia approbatōis vt dicat scire aliq̄d q̄n illud approbat t nescire cū reprobat. Sic etiā nō recordari ꝺr nō q̄ oblivio cadat in eo. sed q̄ nō recordat malorū q̄ q̄s fecit. et de illis penituit vt ea puniat nec recordat bonoꝝ que quis fecit t p̄ petrā ab illis cecidit vt ea remuneret. Tertiꝰ notandū q̄ si q̄s ante petrā propter bona p̄ eū in caritate facta meruisset esse de secō aut de tertio vel de vltimo ordine angelorū t postea petrō aduenīēte talem meritū p̄didisset. t tal' ad pniaꝝ rediret. reminiscūt ei bona p̄terita q̄ fuerāt mortificata. eo q̄ i tali statu meriti est in q̄ erat āteqū caderet. vtputa si erat in merito quenienti ad secundū ordinem brōꝝ ad pniam veniēs in tli merito se reperiret. Et sic de oīb⁹ gradib⁹ b̄titudinis. Q̄ō expresse saluator noster innuit in pabolo de filio p̄digo Luce. xv. Que cuꝫ vidisset p̄ seminudū vestes laceratas habentē t discalciatū. i. p̄pter suā culpā p̄uatū merito p̄cedenti dixit ad suos suos. Cito p ferte stolā p̄mā t induite illum t date anulū in manū ei⁹ t calciamēta in pedes ei⁹. p q̄ omnia p̄cedens meritū deperditū p̄ peccatū bonitate dei penitēnti restitutū verissime intelligit. Sz̄ ꝑ b nōnulli arguūt p quoddā dugonis dictū. Nemo inq̄t in spe correctōis peccare debet. q̄ q̄ō semel amittit ip̄m amplius nō recuperat. Ad b rndet Bona. vbi supra. Q̄ dictū Hugonis intelligit de illo ope bono q̄ homo potuisset facere vl' fecisset illo tempore q̄ peccauit. q̄ō q̄dem nō recuperabit. q̄ si alio tpe velit facere q̄ō obmisit: p̄dit opus q̄ō deberet facere p̄ illo tempe. Et si adhuc instet p illud q̄ō Hieroñ. ait in. c. Quicūq̄. di. l. Reverti i pristinū gradū difficile est. Possumus rndere q̄ Hiero. loqtur ibi de gradu tpalis dignitatis. aut spūalis t ecclīastice. sic̄ ptz i verbis ei⁹. t in pleriscz. c. p̄cedentibus t p̄seq̄ntibus. Nos aūt loquimur de statu eterne salutis t merito triūphantis ecclesie.

£

Q̄ deus facit angelos letari i conuersione petrōrū. t de augmēto gaudij in angelis beatis.

Capitulum II.

Secundus effectus q̄ consequit cōuersionē peccatricis anie. in quo relucet p̄placentia dei ꝺr angelorū lenificatio. Facit vtiq̄ deus angelos oēs iubilare t exultare cū

peccato⁊ ꝙuenit ad pniam. Vñ Lu.xv.dr verbo chr̃i. Gaudiū est angel' dei sup vno pcōre penitente agente. Tā qđ intelligendū notandū fm Bona.dr.xxi.q̃ li ℞ gaudiū angelo⁊ crescēt pt intelligi dupl'r.aut extensiue aut intensiue. Extensiue dr crescēt qñ quis de plibus gaudet. Intensiue vero qñ effectus a⁹ de aliquo copiosius gaudet. Si q̃ loq̃mur de cremēto gaudij fm pmū modum. sic ver̄ est ⁊ doctores communit sentiūt q⁹ ipis btis angel' accrescat gaudiū ex salute pcōrū q⁊ de plibus gaudēt fm q⁹ plēs saluant. Si aūt loq̃mur d cremento gaudij quantū ad intensionē. sic est distinguendū. Nam gaudiū dupler est. Quoddā est gaudiū in q̃ consistit pmiū substantiale. ⁊ illud est gaudiū d bono increato qđ angel⁹ habet de deo ⁊ est in deo. Est itez gaudiū quoddā accidentale ⁊ illd est gaudiū quod angel⁹ habet de bono creato siue ꝓpio siue alieno. De huius vero gaudij augmēto tripler fuit opinio. Prima eoꝝ q̃ dixerūt q⁹ in angel' beat' accrescat vtrūq; gaudiū intensiue. q⁊ non dū sunt pfecti beati. q̃uis sit cōfirmati i gr̃a. Sz hec opinio falsa est. qm̃ pfecta btitudo in visione ꝓsistit dine essentie. Et Mat. xviij. dr. Angeli eoꝝ semp vident facē p̄is mei q̃ in celis est. Secunda opinio fuit eoꝝ qui dixerunt q⁹ neutrū gaudiū crescat in angel' intēsiue sed solū extēsiue. sicut charitas eoꝝ nō est maior q̃ fuit ab initio. q̃uis plēs nūc diligant q̃ tunc. Sz istud nō videtur pbabile. q⁊ si angel⁹ accrescat materia gaudij accrescit ⁊ ipm gaudiū. Tertia opinio catholica ⁊ secura est eoꝝ q̃ tenēt q⁹ i angelis nullo modo accrescat gaudiū in q̃ ꝓsistit pmiū essentiale q⁊ q̃tum ad illud pfecti sunt beati. Sz gaudiū in q̃ ꝓsistit pmiū accidentale accrescere pt nō solū extensiue. verūtamē intensiue ⁊ ratione boni ꝓpij. ⁊ ratione boni cōmūnis. q⁊ ministrando alijs bona opa faciūt in q̃bus pmiū accidentale merent. ⁊ q⁊ etiā conjuges suos ad btitudinē p̄ducunt sup quibꝰ cōgratulant. O q̃ vigilāter itaq; atq; sollicite debēt curare pcōres miseri de suis peccatis pniam facere q̃s expectāt omnes angelici chori q̃s iuuant angeli ad paradisi delicias. Venite inquiūt o pcōres fetidi. venite ad possidendā cuitatē oiuz bonoꝝ vbertate refertissimā. venite p̄ sanctā pniam ad cenam magni dei. Quid q̃ritis male operando cū tenebraꝝ ꝓncipe. q̃d cū cōmertio demonū. Quale pmiū de pctis ⁊ malis cōmissis speratis potestis. Stipēdia inquit aplūs peccati mors est Ro.vi.ca. Nostra sit vob gr̃a societas vt simul cōuiuam⁹ in felicissimo regno dei. O pcōres duri. O peccatores obstinati. Vos expectamus vt agatis pniam q̃ tm̄ placet deo nr̄o vt ⁊ nos velit etiā in

vestra conuersione letissimos fi
eri atq; iocundos.

Q deus etiã in ecclesia mul
tanti exaltat et sublimat ad di
gnitates spũales petrõres si fuer
tant ad pniam. Cap. III

Ertus ef
fectus q̃ ꝓsequit̃ con
uersionẽ petrõis dici
tur peccatoꝝ exaltatio. Voluit
quidẽ deus ostendere q̃m gratus
sibi est cũ petrõres ad pniam cõ
uertunt eos mirũ in modũ sub
limãdo et exaltãdo in vtraq; ec
clesia militãti. s. et triũphãti. Et iz
fm rigorẽ discẽpline q̃nq; factus
vt ab ecclesiasticis dignitatibꝫ p
pter crimina nonulli caderẽt ad
quas etiã post pacẽ pniam nõ
liceret redirevt scribit. l. di. c. Ut
constitueret. et c. Si lapsi. et ca. q̃
semel. et c. Presbyterũ. et c. Mi
ror. et c. Clericũ. et c. Clerico. et c. si
epõs. Verũtñ hõ nõ õr er despati
one indulgẽtie. Quinimo inuen
ti sunt q̃m plres q̃ post lapsum p
pniam restituti sunt ad spũales
ordines et ecclesiasticas dignita
tes. Fuit ꝓncepꝫ apl'oꝝ Petrus
restitutꝰ p pniam ad apostolatũ
et ꝓnapatũ apl'oꝝ. nõ obstãti ꝓ
cedenti petrõ. Sic scribit. l. di. ca.
Ponderet. et c. Considerandum
et c. Fideliores. fidelr in. c. vero. Si
post ordinatões. §. Si ꝫ alia pec
catoꝝ penitentiã inducunt exem
pla. ꝛr enim ibi sic. Maria sororꝫ a
aron postq̃ lepra ꝑcussa ẽ. q; in
moysẽ murmurauerat acta pnia
a petrõ mũ data est et ꝑstinã gra
tiã ꝓpberandi recepit. Aarõ post
conflatũ vitulũ in summũ sacer
dotẽ ꝓsecratus est. Dauid pꝰ a
dulteriũ et homicidiũ ꝓpbetie spi
ritũ recepit. et in ꝓprio gradu p
mansit. Achab quoq; post mor
tem naboth viri sanctissimi per
penitentiã bũiliatꝰ in regia sede
remãsit. et vt ꝑcreamꝰ mlta erẽ
pla veteris testamẽti. Petrꝰ ne
gauit xp̃m et postea ꝓnceps apo
stoloꝝ factus est. Paulꝰ stepha
nũ lapidauit. et nũ a deo in apl'm
est electꝰ. Mlti q̃q; ab hereſi ad
vnitatẽ fidei catholice reverten
tes in suis ordinibꝫ sunt recepti.
Alij vo ad epalem etiã gradum
sunt ꝓmoti. vtpute Augustinus
et alij plimi. Decibi. Verũtamẽ
inter oẽs petrõres p pniam resti
tutos ad ꝓcedẽtes q̃dus sive ad
alios alij q̃s ō nomo eis collatos
efficaciorẽ nob fiduciã et aim ꝓ
stãt tres illi nequissimi viri pau
lus superbissimꝰ. dauid luxuriosis
simus. marbeꝰ vero cupidissimꝰ
et auarꝰ. horꝝ tñ voces magis q̃
aliorꝝ voluit spũssanctꝰ in eccl'ia
resonare. Licet em̃ scripserit euã
gelia Johes Lucas Marcꝰ. ta
mẽ freq̃nterꝰ legit euãgelij scõm
Matheũ. Et licet inueniãt̃ psal.
aliorꝝ m'rorꝝ. nõ solũ illi q̃s Da
uid cecinit. in eccl'ia illos Dauid
sepi dicãtur. Licet etiã petrus
iacobus et iohes ac Judas thadeꝰ
epistolas canonicas scripserint.
tamen epistole Pauli magis in
diuinis officijs habentur in vsu

Dō ideo factū esse credendū est vt omnes gaudeant q̄ cara deo sit conuersio peccatoꝝ. quos tā sublimiter per pniam in ecclesia sua dignatus est exaltare. Quāta aute erit talium in regno celorum gl̄ia a redemptore mūdi dictum est Mat. xxi. Meretrices inquit t publicani precedent vos i regno celoꝝ. Et ō exemplo monstratū est i Charsi meretrice pulcerrima t formosa. q̄ postq̄ mltoꝝ animas illaqueauerat dedisset q̄ mltis occasionē sui poss iterficiendi. accedente ad eam Pafuncio sanctissimo viro ptrinonem t cōpunctionē suoꝝ sceleꝝ habuit. adustisq; omnibus vanitatibus in platea publica vt daret exemplū bis cum quibus peccauerat in cellula quadaꝝ parvula se inclusit. in qua per fenestrā paululum panis t aque quibus sustētaret die qualibet accipiebat. Cū ergo tribus annis fuisset inclusa. profectus pafuncius ad abbatem Anthonīū cui multa fuerabanta deo. vt ab eo inquireret si ei deus sua peccata remisisset. Narrata causa sanctus Anthonius conuocatis discipulis precepit vt illa nocte orarent. stat̄q; abbas paulus maior discipulus Anthonij vidit in celis lectū speciosis ac preciosis vestibus ornatum quem tres virgines sacre facie clara custodiebant. Cuiꝝ paulus diceret gloriā illam esse Anthonij: audiuit vocem dicentem sibi. Non est Anthonij: sed Charsis meretricis. Quo dicto mane audisset pafuncius cum gaudio discessit. Et cum illam eduxisset ō cella quindecim diebus supuixit. post quos meretrix penitens quieuit in domino. Audiuimus ergo ex tribus effectibus enarrari q̄ summa est in deo cōplacentia vt peccatores reuertātur ad illum. Et tamē cū ipse hac voce melliflua incitat omnes nescio vnde fiat nisi ex humani cordis duricia vt non audiatur. O infelix anima peccatrix. O seua inmanis t crudelior oi belua desine iam malefacere. impone finem delictis tuis. quere dominum deum tuum dum inueniri potest. vt accipias ab eo gratiam in presenti et in futuro perpetuam gl̄iam. Amen.

Feria sexta p̄ dominicā in septuagesima. de inflammato et ardentissimo amore dei ipe clementissimus pater peccatoribus quem exhibet t ostenditvt illos ad se trahat ac reuocet et inducat ad penitentiā.

Sermo VI

Hore lan

guco. Habentur hec verba i persona xp̄i nri dei et hominis salutem peccatorum sinentis originaliter Cā ticoꝝ ḡnto capitulo. Si cogitaret execrati petōres q̄ta dilectōe cōplectit illos pijssi? ō profecto

omni studio ⁊ vigilãtia deposi/ta delictoꝝ sarcina ad diligentes se pperaret. neqꝫ enī inueniri qs/piam pōt nō pater. nō mat. non frater. nō sororꝫ. nō filia. nō filiꝰ nō deniqꝫ domesticus qlibꝫ ami cus siue ppinquus qui tm̄ dili/gat eos quantū amat ipe mitis/simus pī celestis. Oō ꝓsiderās Hugo in li. de arra spōse sic allo quit aiam peccatricē. Sponsuꝫ habes ⁊ nesas pulcerrimū oim. facē eius nō vidisti. ille te videt. qz nisi te vidisset nō te diligeret. Noluit adhuc sei p̄m tibi pmenta re. sed munera misit. arraꝫ dedit pignus amorꝭ. Necille. Est vtiqz anime legitimꝰ ⁊ imaculatus sponsus deꝰ dei filius q̄ in cruce exaltatus clamat grandi ⁊ amo rosa voce diciteqꝫ anie ppter pec cata pereunti ⁊ ad inferna curr̄e ti illud Hiere. ij. Tu aūt fornicata es cū amatoribꝫ mltis. tm̄ re/uertere ad me ⁊ ego suscipiam te Quidnā dulcꝰ. q̄d suauiꝰ. q̄ due clementiꝰ p̄t audiri. Oīdit nem pe mltis diuersisqꝫ mōis rex re/gū deus nr̄ q̄ hoiem diligit eiusqz salutē etiā post pcā ⁊ nephā/da facinora ardentissime tint. q̄ propter vt euigilēt somnolenti pctōres et erpgiscant ad vocem beniuolentie summi dei in p̄senti sermone de amore quē deꝰ pec/catoribꝫ exhibet nōnulla erūt vi denda vt verificet in corde oim qō dictū ē in themate in psona illiꝰ. qz. s. amore lūgueo. In qbꝰ verbis de amore illo tria myste ria p̄cipaliter ꝓponimꝰ declaranda. Primū de ipius veritate Secōm de ipius voluntate. Tertium de ipius copiositate.

Qualiter deꝰ ex amore malis ⁊ pctōribus copiosissima bñficia sua largitur. Et quid est amor siue dilectio dei. Capm̄ I

Primum

steriū declarandū de amore q̄ deꝰ pctōres diligit ꝺ vitans. Nō posset nō imerito aliqs dubitare. An verꝫ sit q̄ ds peccatores diligat. Oīs si diceret q̄ sic. statī occurrēt dcā sacre scripture quibꝫ insinuari vi/det Primū. Vñ in psona dei ꝓ/uerb. xiij. di. Ego diligētes me di ligo. Et Job. xiij. xp̄s dicit. Qui diligit me diliget a patre meo ⁊ ego diligā eū. sed pctōres nō dili gūt deū. ḡ nō deꝰ diligit illos. ⁊ Eccl. xij. sapiēs inqt. Altissimus odio habet pctōres. Et Judith. v. scribit. Deꝰ pctōꝝ odit iniqtē. Et Augꝰ. xij. li. de ci. dei. ca. xij. ita asserit. Dicunt in scripturꝭ inimici dei oēs qui eiꝰ aduersant i/perio. nō natura sz vicijs nihil ei nocere valētes. sz sibi inimici em̄ sunt p̄tē nō resistēdi. sed volū/tate ledendi. Et idē Aug. in li. de pnīa refert. qō etiā ponit de pe. pe. di. iij. in. c. Sunt plēs. Scio dm̄ inimicū oīm criminoso. et David in psalmo ad deū sic lo/quit. Odisti omnes obseruan/tes vanitates. id ē peccata. ⁊ Sa pientie. xiij. ca. similiter dicitur

Capitulū I

Sunt deo odio impijs ⁊ impie
tas ei⁹. Si itaq; inter deū ⁊ pec/
catores est inimicitia ⁊ odiū q̄ de
est amor. qm̄ simul stare ista nō
possunt. Sed ⁊ est dictū sapiēr.
Sap. xij. q deo dicat. Diligis oīa
q̄ sunt ⁊ nihil odisti eoz q̄ fecisti.
Pro hui⁹ dubij declaratōne no
randa ē sn̄ia dn̄i Bona. di. xxxij.
xertij li. q̄ talis est. Q̄ deus non
dicit creaturā diligere rōne affe/
ctionis animi. sz rone cōicatōis
alicui⁹ bonitatis q⁹ dilectio ei di/
cit poni⁹ esse dilectio effectus q̄z
affectus. Cōicatio aūt bonitatis
dine si attendat q̄ntū ad effectuz
gratie nō se extēdit ad pctōres.
ideo ppt̄ hui⁹ boni subtractiōes
dicit illos odire. ⁊ sic itelligūtur
auctoritates supius allegate. sed
cōicatio alioz bñficioz ⁊ bonis
⁊ malis eadē est. ob qđ ⁊ malos
etiā diligit. nō vt malos. sz sua il
lis beneficia tribuēs vt boni fi/
ant. Sūt aūt inter cetera tria be
neficia pctōribus a deo collata.
Primū creatōis. Scōm guber
natōis. Tertiū sociatōis. Pri
mū bñficiū q̄ deus pctōribus cō
fert ex dilectiōe ⁊ amore ei⁹ crea
tionis. Quisnā estimat q̄ntū bo
nū est esse in numero creaturaz.
nō quarāt̄ q̄z sed rōnabilium
Nullo q̄dem precio emi posset
vnus ex oculi vel alijs mēbris no
stris. mlto magis nec alio q̄ poten
tia anime. ⁊ qđ est q̄ dedit aiam
cū potētijs ⁊ corp⁹ tā bonis q̄z
malis nisi deus. Et tur dedit. ni
si ex mera charitate ⁊ liberalitate
sua. Hoc est qđ Lactā. in. q. li. di/
inſti. ait. Deus veri pīs officio
fūcē⁹ ē. Ipe corp⁹ effinxit ipe a/
nimā q̄ spiram⁹ infudit. Illius
est totū q̄quid sumus. Et Bef.
in sermone. Paruū ne tibi vide
tur o hō cogita qualē te fec. Nē
pe fm corpus egregiā creaturā.
fm animā magis imaginē crea
toris insignē ratōis. pnāpē bea/
titudinis eē capacē. porro am
bo sibi coherere fecit artificio in
cōphensibili ⁊ sapia inuestigabi
li. Nec ē ante p̄meruit q̄ aī nō
fuit. Nec spes retributiōis fuit.
qm̄ bonoz nostroz nō eget. bec
ille. Sed q̄ nō recte de deo sent/
unt de eius beneficijs ingratissi
mi cōq̄runt. Dicūt enim. q⁹ licet
magnū bonū sit eē qđ p̄ creatio
nē pctōres a deo acceperūt. cū cū ōs
p̄scierit eos futuros malos at
q̄z damnandos cur illos creauit
Quibꝰ sic rñdet Aug⁹. xj. li. de ci/
ui. dei. c. xvij. Neq; enim deus vi/
lium nō dico angeloz sed vel ho
minū crearet quē malū futurū
esse p̄sciret. nisi prius nosceret qui/
bus eos bonoz vsibꝰ cōmenda/
ret. atq; ita p ordinē seculoz tan
q̄z pulcerrimū carmē ex quibus/
dā quasi antithetis honestaret.
Antitheta enim q̄ appellant in or
namētis elocutōis sunt decētissi
ma q̄ latine appellant apposita
vel qđ expressius dicit ꝯposita. nō
est apud nos hui⁹ vocabuli con/
suetudo. cū tamen eiusdē orna/

mentis elocutõis etiã sermo la/
tinus vtrãq; ymo lingue omnium
gentiũ bis antithetis. Et Pau/
lus apl's in .ij. epl'a ad Corinthe.
illum locũ suauiter explicat vbi
ipse dicit. Per arma iustitie a
dextris z sinistris p gl'iam z ig
bilitatẽ. p infamiã z bonã famã
vt seductores z veraces vt q ignore
mur z cognoscamur q̃si morie
tes z ecce viuim⁹ vt cẽptati z nõ
mortificati. vt tristes semp autẽ
gaudẽtes sic egẽtes. multos autẽ
locupleantes. tanq̃ nihil habẽ
tes z oia possidẽtes. Sicut ei
ista ꝯna cõtrarijs opposita ser/
monis pulcritudinẽ reddũt ita
quadã nõ verboꝝ sed rerꝝ eloq̃n
tia ꝓtrarioꝝ oppositõe fecit pul/
critudo componit. Hec Aug⁹. z
si adhuc argueret impij z mali/
gni q⁹ fm Aug. verba videret q̃/
si necessariũ foze vt aliq̃ mali es/
sent. vt sic seculi pulcritudo ꝑfice
ret. Ego dico q⁹ licet deus scõm
Augu. in li. de libero arbitrio no
uerit ex quocunq; malo bonum
eligere. tñ si null⁹ vnq̃ peccasset
siue angel⁹ siue homo adhuc vni
uersum pfectũ esset. nihilq; qõ
ad ei⁹ ornatũ spectarer siue ꝺco/
rẽ inuenireꝰ diminutũ. Neq; p/
pterea culpand⁹ ẽ sapientissimus
artifex deus q̃ creauit illos q̃ dã
nari debebãt. qm̃ nõ ꝓpterea dã
nat. qz sunt creati. sed qm̃ p⁹ cre
ationẽ suã voluntate facti sũt ma
li. Quimo in ꝺ maxime refulcet
immẽsa bonitas dei q⁹ tã grãde
beneficiũ conferre dignat⁹ ẽ etiã
illis q̃ ꝑsciebat futuros ingꝝtos
z malos. Secundũ beneficiũ
qõ deus peccatoribꝫ ꝓfert et dile
ctione z amore ꝺz gubernatõis.
Indiget equidẽ hõ auxilio oĩuꝫ
creaturaꝝ celi. s. z terre. celestiũ i
feriorũq; corpoꝝ sine q̃bus viue
re minie posset. Oĩa tñ ista ꝺi
sunt. de q̃ in psal. di. Dñi est ẽra
z plenitudo eius. orbis terra. ẽ.
Nihilomin⁹ ex clementia largi
fluaz affluẽtissima sua libere do
nat fructũ hoꝝ omniũ etiã im/
pijs z malis. Idẽ Hugo in li. ꝺ
arra spõse ait. Respice vniuersuꝫ
mundũ istũ z ꝓsidera si aliq̃d in
eo sit qõ tibi nõ seruiat. Dis na
tura ad hũc finẽ dirigit cursũ su
um vt obsequijs tuis famulet z
vtilitati deseruiat tuisq; oblecta
mentis pariter z necessitatibus
fm affluentiã indeficientẽ occur
rat. Hoc celũ ꝺ terra ꝺ mare hoc
aer cũ his q̃ sunt in eis vniuerꝰ
explere non cessant. Hec ille. Et
xp̃s i euãgelio Mat. v. ait. Plu
it sup̃ iustos et iniustos z solem
suũ oriri facit sup̃ bonos z ma/
los. Tertiũ beneficiũ qõ deus
erogat z largit ex dilectõe z amo
re ipis peroꝝ ꝺz sociationis.
Magnũ quippe donum est vt
vnusq̃sq; bẽat ãgelũ socium. Dic
magister sniaꝝ di. .xij. scõi li. alle
gat Hiero. sup̃ Mat. sic dicentẽ
Magna dignitas animaruꝫ vt
vnaq̃q; ab ortu naiuitatis suc in
sui ꝑfectũ z custodiã habeat an/

gelū ſpecialr delegatū. Et q̄ au/
toritate ſ̄ docto. theo. colligūt
a tria catholica documēta. Pr̄i
mū documentū ſm Alex. de ha/
les in ſcō volumie ſūme. t Ar/
chi. caniſta. ſup. c. firmime. de cō
ſe. di. iij. Q̄ duplex eſt hois na/
tiuitas. ſ. in vtero et vtero. Pr̄ia
eſt quādo aīa creatur ſil' t infun
dit corpori. Scōa vero quando
exit de ventre matris. Angel⁹ au
tē depurat hominī a pma nāt/
uitate. ſ. in vtero. Ratio aūt quā
re nō debeat ante infusionē ani
me angel⁹ deputari ad cuſtodiā
corpis ſm Bona. 1ª. q. di. xi. i de
claratōne littere eſt. q̄ illa cuſto
dia p̄ncipalr reſpicit ſpīm q̄ cor
pus. Et ideo nō decet ſpēaliē an
gelū ad ſuā cuſtodiā habere an
teq̄ ſpūs infundat nō debz etiā
differri vltra animeinfusionē. q̄
extunc defendere p̄t t adiuuare.
Vtrū aūt q̄dlz puulus carz ra
tionis vſu aliquē occultū eſſectū
habeat cuſtodia angeli q̄ntū ad
habitatōem t directionē in bo/
nū aſſignare eſt difficile. ſ. nega/
b re nō eſt tutū. Secundū do/
cumentū eſt q̄ angel⁹ beatus p
pter cuſtodiā hominis nō eſt in
homine inferior viatore neq; in
dignior cū id fiat ex dulcedie ſū
f mi dei Tertium documētum
eſt q̄ angelus nō deſerit obſtina
tū in peccatis vſq; ad mortē. Ra
tio eſt ſecundum Bonauentu/
ram q̄ p̄mior eſt bonus ange/
lus ad adiuuandum q̄z malus
ad perdendum. Si ergo malus
angelus nō derelinquit vſq; ad
mortē hoiez. etiā q̄ntūcūq; ſan/
ctū. nec bon⁹ hoiem q̄ntūcunq;
ſceleratū dimittit vſq; in finem.
Sed contra b inſtant nōnulli q̄
niā glo. ſup illud Hiere. ij. Cura
uimus babylonē t nō eſt cura/
ta delinq̄mus eā ait. medici ſūt
angeli quos a nobis repellim⁹
dū eoz conſilio nō acq̄eſcimus.
Itē Dam. di. q̄ antr̄p⁹ carebit
angelico p̄ſidio. Ex q̄bus colligi
poſſe videt Q̄ angel⁹ quādo/
q; ſubtrahat a⁹ homine p̄p̄ pec
cata cuſtodie beneficiū. Reſpon
det ad hoc Bona. q̄ cōmuniter
teneat doctor⁹ ſacre ſcripture.
Q̄ angelus nō omnino deſerat
obſtinatos q̄diu ſunt viatores
nec tamē ideo diligēter cuſtodit
bonos aut mediocriter malos.
Ideo cōmuniter dicitur q̄ quo
dam modo deſerit et quodam
modo ſemper cuſtodit. Explica
no autem horum poteſt diuerſi/
modo fieri. Nam aliquem cuſto
dit ab angelo poteſt dupliciter in
telligi. Vel ſecundum habitum
vel ſcōm actum. Voluerunt er/
go aliqui dicere. q̄ angelus ob/
ſtinatum ſcōm actum cuſtodien
di relinquit p̄o eo q̄ ipſe cuſto/
dienti angelo non obedit. im/
mo contra motus mentem ob
firmauit. Quātū v̄o ad habitum
non deſerit. q̄ ſemper p̄mpt⁹

est ei subuenire si quo modo ipz ad viā veritatis videat inclinari Sed hic modꝰ dicēdi nō sufficit qz nullus est adeo malꝰ z peruersus q̄n angelus bonus possit ei aliqō beneficiū custodiēdo largiri. Ergo si semp est ei promptus facere bonū. videt qꝫ nūq̄ obtrabat omnē actū. Et ideo est secundus modꝰ dicēdi. scz qꝫ dupler est custodie angelice actus. Unꝰ respectu corpis. Alr respectu spiritus. Unus ꝓsistit in repulsiōe hostis ne oppꝫmat corpa. Alr arcendo ipm ne puertat aias. Primi actus efficacia est in angelo. Secundi vero nō solū est in angelo. sed etiā in nob. Quantū ad primū actū bonus angelꝰ boiez vsqz ad mortē nō derelinqt. qz n̄ patit ipm a demone oppꝫmi vel occidi. nisi q̄n aliter exigit fieri sententia dīni iudicij. Quantū vero ad secundū actū. qz illiꝰ efficacia nō tm̄ est in angelo sed etiā i nobis subtrahit custodie beneficiū ab his circa q̄s videt se frustra exercere. vtputa ab excecatis z obstinatis. q nec recipiūt instructionē nec exhortatōnē. Scz cū custodia magis respiciat aiam q̄ corpus. adhuc nō videt oīno ꝓbabile qꝫ angelus omnē actū custodie subtrahat respectu anime. et ideo adhuc est tertꝰ modꝰ dicēdi ꝓbabilioz istis. s. qꝫ effectꝰ angelice custodie est respectu bonitz respectu mali. Respectu bōi conseruādi vl acqrēdi vel agēdi. Respectu vero mali discernēdi vel euitandi vel diminuēdi. bonus ergo angelꝰ obstinatos nō deserit q̄tū ad actū custodie q respicit malū. qz semp retrahit boies ne labant in peius. Quantū vero ad actū q respiciat bonū: obstinatos deserit. z antiqꝫm non custodiet. Nec Bona. Cōsidera nē anima peccatrix quāta fecit tibi deus. z cū admiratōe dic ei illō Job. vij. Quid est hō qz magnificas eū aut filius hois qz ꝓpitias eū. z quare apponis erga eū cor tuū. Cur o magne deus creare voluisti boiem paulomin⁹ ab angelis minoratū quibusliber alium a te creatis ꝓditisqz naturis excellētioꝛē imagine tua ō coꝛatū ꝓdotatūqz insignib⁹ potentijs anie rōnalis. quem ꝓscie bas tibi futurū rebellē atqz contrariū. Cur tot beneficia innūera creaturaqz tuaqz ꝓstas his q te fugiūt. q te despiciūt q te contemnūt. Grandis ꝓfecto numerus est eoꝛ qui te dereliqrūt vena aquaqz viuentiū. Dereliqrunt inqz te z auerterūt se a te q es via recta. omnes infideles idolatre iudei hereticī scismatici z xp̄iani diabolicis operib⁹ seruiētes excōicati sacrilegi ꝓditoꝛes seditiosi iracundi odiosi crudeles detractoꝛes murmuratoꝛes biligues falsarij cursoꝛes periurij ō ceptores mendaces cupidi raptoꝛes fures vsurarij sortilegi maleficī incātatoꝛes elati superbi hypo/

ente ambitiosi arrogātes inanis gloriē cupidi gulosi blasphemi. lusores fornicatores adulteri sodomite ⁊ alijs sceleribꝫ nephandissimis involuti. Et cū tu deus meus impasti terre vt sustinerēs illos p̄ducereq; fructus q̄b⁹ sustentare se possent iussisti soli et lune ⁊ stellis vt suos motus ex ercerēt ad illoꝝ vtilitatē. mādastiq; omnibꝫq; in celis terrisq; reperiunt vt se cōtinent p̄notati inimicus tuis. Cur insup ⁊ angelos cū talibꝫ cōuiuere etiam vsq; ad mortē ad illoꝝ custodiā dispositi sti. Cur ita blandiris tu deus iustus ⁊ rectus pctōribꝫ ⁊ iniquis. O pectora dura. O ferreas mētes. O saxa ⁊ adamātina corda eoꝝ q̄ intelligere nolūt q̄s ardēs sit amor dei etiā ad peccatores q̄ bus vt tactū est beneficia sua g̃tuitissime impartitur. vt sic occasionē habeant confidenter ad illum redire.

Qualiter deus g̃tuū de se est velliet oēs pctōres esse saluos et quare si sic vult non oēs saluātur. Capl̄m II

Ecundus

misteriū declarandū de amore quo deus peccatores diligit ꝺr de eius voluntate. Vellet em̄ d⁹ ex caritate sua omnes homines nō solū bonos: sed etiā malos saluos fieri fm illud apl̄i. j. ad Thi. ij. c. Oēs homines vult saluos fieri ⁊ ad agnitionē venire. Verūtū ex hoc apl̄i dicto ꝑpleta poterit esse dubitaq; mēs nō mitū recteq; intelligentiū. Nā si ō vult oēs homines saluos fieri, g̃ oēs homines saluabūtur. Qz vt inq̄t psal. Dia q̄cūq; voluit fecit dñs in celo ⁊ in terra in mari ⁊ in oib⁹ abyssis. Sz nō oēs homines saluabunt. igit nō vult d⁹ oēs homines saluos fieri. Solut hec difficultas p doctores sacros q̄ apostoli auctoritatē triplic̄ exponere solēt. Prīa exposito est Aug. quā inducit m̄gr̄ in tertio di. xlvi. ꝯ. li. Dō dictū apostoli p̄ intelligi. vt in eo sit distributio accōmodata. sic cū dicimus. Dis hō timet in mari. Sz cōem modū loq̄ndi. intelligēdū est q̄ est in mari. Silr si dicatur. M̄gr̄ iste docet oēs pueros bonos esse cuitatē. intelligit q̄ docet eos qui addiscūt. Null⁹ em̄ docet nisi p ipm. sic in ꝓposito p̄t eē sensus. q̄ d⁹ vult saluos fieri oēs homines q̄ saluant. qz null⁹ saluat nisi velit deus. Scōa exposi- D
tio est magistri in textu q̄ dicit q̄ ibi est distributio p̄ generibꝫ singulorū. ⁊ nō p̄ singul⁹ genez. Sicut cū dr. Omne animal fuit in arca noe. qz de oibus generibꝫ animaliū fuerunt ibi aliq; idiuidua Et sic deus de omni genere vult aliq̄s saluari. de grecis. de latinis. de iudeis. de platis. de subditis. et sic de alijs Tertia exposito est 3
fm Joh. Da. di. Q deus vult oēs homines saluos fieri volūtate antecedēte mō ꝙsequēte. Volūtas ānt antecedēs fm eūdē reliq̄sq; the

ologos. est q̄ ds vult aliq̄d absolute. Volūtas vero ꝓsequēs est qua ds vult aliq̄d considerat, cir cūstantys. Volūtas ꝑ añcedēs in deo est volūtas respectu eius ꝓpē qō deus boiem facē. t ē irrefragabilr bonoꝝ. Voluntas cōsequēs est q̄ vult aliq̄ fm psentiā meritoꝝ nō q̄ sequit merita. Pria. s. antecedēs ōr a magistris volūtas ꝓdinonal'. siue voluntas q̄ deꝰ vult q̄tū in se est. Scōa aūt. s. ꝓsequns ōr absoluta Dina aūt inter hanc voluntatez t illam nō est fm diuersitatem affectiōis siue modi volēdi q̄ sit in deo. si fm rōem cōnotādi t intelligēdi. put eī deꝰ ōr velle omnū salutē q̄tū in se est t antecedenr cōnotat in oīnibz boibz or dinabilitas ad salutē. tū ex parte nature date. tū ex pte gre oblate Dedit eī deus naturā fm quā possent boies cognoscere illum t cognitū q̄rere t quesitū inuenire ac inuēto inherere t p̄ salutē obtinere. Gram sibr obtulit dū filiū misit. cuiꝰ meritū omnū saluti suffic. Leges t mādata salutis tribuit et oūdit. Jpe ꝑsto est oīnibz inquirēnbz t inuocantibz eū. Velle ergo boiem antecedēr saluare: est ordinatū ad salutem facere t saluari volēri nō deesse. Vñ velle añcedēter saluare non cōnotat salutē. sed ordinabilitatē ad salutē. Velle aūt ꝓsequenter siue absolute saluare: est velle dare salutē ei qui ꝑsit ad salutē gueniturū p̄ suū auxiliū t gram et cōnotat salutr euēnū. Et sic nō est dicere q̄ deus velit oēs boies saluos fieri. Et hec tertia expositio magis efficax est ad clare intelligēda apli verba. ex q̄bz elicitur. q̄ amorosus deus nec in minimo deest ad succurrendū sbueniendū fauēdūq̄ petōnibz vt saluent. Qui si nō saluant ipi soli sunt accusandi meritoq; reprehendi q̄ bibere noluerūt aq̄z fōtis indeficientis amoris dini.

Qualiter deus ostendit amorē suū petōnibz illos supportando vocādo t offerēdo filiū suum vnigenitum ac sanguinē eius.

Capitulū III.

Ercūmisterū t templandū ō am ore q̄ deus petōres diligit dr ex ipius copiositate. Nā pter ea q̄ dicta sunt in p̄mo t secūdo misterio p̄cedentibz inuento adhuc papue tria signa exp̄mēna copiosissimū āplissimūq; amorē diuinū erga peccatoꝝ salutez. Primū ōr supportatio. Scōm vocatio. Tertiū oblatio. Primū signū ōr supportatio. Supportat equidē deꝰ t expectat patiēter peccatores q̄ post cōmissa petā iuste meritoq; puniri possent. Omnis eī q̄ petm facit et mortaliter peccat mereī subito puari q̄busliz būficijs corpalibus tempalibz t spūalibz. Mereī adhuc descendere viuēs in infernū. t q̄d est q̄ deus būe rigorē iustic cōtra petōres nō exer-

cet.quinimo differt vltionē non solum p dies sed menses ⁊ annos. O quot reperiuntur in hac mortali vita q̄ p decē aut viginti aut triginta aut plures ānos semp in peccatis dormierunt.⁊ nō illos nō exterminauit deus. An forte putam⁹ id factū esse q; sibi peccata nō displicēt.vel q; iniustus illa punire negligat.vl' q; ignorās illa nō videt aut impotens fact⁹ illa vindicare nō valz Absit vt ista cogitem⁹ de tō magno ⁊ imortali q̄ optim⁹ abominat omne malū.iustusq; nullu relinq̄t impunitū sapiēs oia videt.oia nouit.omnia pscrutatur cuius potētie nulla creatura resistere sufficit. Cur g̃ tamdiu punire peccata dissimulat.nisi q; languet amore. Hinc ē q̄ ⁊Petr⁹.q̄ epla.iij.c.ait. Dñs patiēter agit nolēs aliq̄s perire.sz oēs ad penitentiā reuerti. Et salomō Sapien.xi.dicit. Misereris omniū dñe.q̄m omnia potes ⁊ dissimulas peccā hoim ꝓpter penitentiā

Secundū signū exprimens copiosissimū amorē diuinū ꝟ vocatio. Apparet vtiq; ꝙtum velit deus peccatoz saluē q̄m nō solū illos nō punit ⁊ suffert.verū etiam mltiplicat intuitat ⁊ vocat. Quid nā sunt tot dei beneficia petōrib⁹ collata ꝟ q̄b⁹ paulo añ memoriā fecim⁹ nisi voces blāde ipos petōres allicētes. q̄d sc̄ptura sacre.q̄d scōz exēpla.q̄d doctoz ā diffusa dca. q̄d p̄missiones.q̄d cōmiatōes.q̄d p̄cepta legis.q̄d ecclesie sacramēta.q̄d denīq; vive voces tot p̄dicatorū ⁊ bnōi. Omnia siquidez ista clamor quidam sunt ad peccatorū aures fortiter sonans. Et tandē ab alto crucis audit vox illa nō parū pendēda pendentis in ea crucifixi iesu Sino sitio fmo. Sitiebat em̄ vt Bern̄.⁊ Aug̃.exponunt nostrā salutē. Vñ ꝛBern̄. ait. Ascendit in altū crucis vt ab omnib⁹ videret.voce mag̃ clamauit vt ab oibus audiret.clamor lacrimas edidit vt bō ei cō pateret. Qui ad eius clamorem nō erigat.ad vocē nō cōpungat. grauior est terra.durior petra. ⁊ fendior sepulcro. Tertiū signū in quo relucet erga nos amor diuinus dicitur oblatio. Pro salute nanq; peccatorum obtulit deus pater vnigenitū filium suū illum q; misit in mundū. Vnde Johan.iij. Sic deus dilexit mūdum vt filium suum vnigenitū daret.vt oīs qui credat in illū non pereat.sed habeat vitā eternam. Ipse vero dei filius incarnatus semetipsum obtulit in ligno crucis holocaustum ⁊ hostiam. sanguinem proprium fundens in remissionem peccatorum.qui tāte fuit efficacie vt sufficere posset ad salutem infinitorū hoim si tot darent. Vñ Apoc.i. Dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nris in sanguine suo. Sanguinē itaq; illum passim ⁊ indistincte effert oib⁹ peccatorib⁹ Offert in q̄ de capite suo spinis pungētibus

coronato de facie sua decora alaphis dure percussa. ꝰ manibꝫ ꝛ pedibꝫ clauis in cruce cōfixis. de toto corpe ad columnā crudelr flagellato. ꝛ de latere suo lanceā aperto ꝛ vulnerato. ꝓpter q̄ omnia devotꝰ Bern. sermōe xxij. super Cant. ait. Ad cumulū pietat̄ tradidit in morte aiam suā. ꝛ de ꝓprio latere pretulit preciū nr̄e satisfactiōis. Vñ ad seversiculum illū trahit. Apud dñm misericordia ꝛ copiosa apud eū redēptio. O amor vere incōparabilis. O amor incogitabil. Stat in cruce dei filiꝰ ꝛ petītibꝫ dicit. Si salvari cupitis. si salutē q̄rit̄. Et ego ꝓ vob vt salvami patri meo sanguinē innocentēq̄ vitam offero Sz tāta est humani cordis duricia vt paucissimi inveniant̄ q̄ velint sua pcā corrigere deoq̄ sūmo bono firmiter iherere. Qui aūt redire nō neglexerint salvabunt̄ p̄ misericordiā ꝛ clementiā illius qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Sabbato dñice sexagesime. De dilatione penitentie. ꝛ quare mlti tardāt seu differūt ad pniam redire. audiēt eos deū benignū sic misericorditer ipos vocātē.

Sermo VII.

Dm tempꝰ habemꝰ oremur bonū. Doctoris gentiū ꝙba sunt ista originaliter ad Gal. vi. Cū audiūt peccatores q̄z plurimi ea q̄ dicta sunt de benignitate benivolētia ac dilectiōe deivocātis ꝛ invitant̄ illos ad pniam statuūt in animo suo animo ad illā redire. Sz diabolica fraude decepti interponūt spacia tēpoz asserētes se pniaz facturos nō in p̄senti sed in futuro cū vel infirmitas aliq̄ vel languor gravis advenerit. vl cū senecta iam seculi delicias amplꝰ nō gustabit. Talibꝫ aūt sic opinātibꝫ ꝛ tutā ducere vitā essq̄z i statu salut̄ ꝛ gre. Verūtn̄ q̄z periculosissime errāt in ꝙ sermone agitur censent. in q̄ de dilatiōe pnie aliqua pulcra ꝛ vtilia deo duce pcurrā. q̄m nō est ꝓcrastinandū vt dñ faciam⁹ fm apli documētū qui di. in verbo in themate nr̄o ꝓpositis. dū tempus habem⁹. scilz nunc ꝛ nō postea. hodie nō cras opemur bonū ad deū ꝓ pniam revertentes. Vbi de dilatiōe penitentie seu ꝓlongatiōe tria mysteria occurrūt declaranda. Primū dicit causalitatis. Secūdus fatuitatis. Tertium iniq̄tatis.

Q̄ multi differūt penitere seducti a diabolo. aut ꝓ timorem aut ꝓpter pudorem. aut ꝓpter spem. aut ꝓpter desperationem.

Capitulum I

Rimū misterū dicit causalitatis. in q̄ erḡere licez q̄ est causa cū pcedēs efficaciā

et necessitatem penitentie cognoscentes illam differre volūt. Et possunt assignari ꝓncipalit quatuor cause potissime ac principales quibus homines ꝓtis involuntꝫ p crastinū penitere. Prima ōr timor. Secūda pudor. Tertia spes.
B Quarta desperatio. Prīa cā dicit timor. Timēt em̄ multi ad pniam redire. qz cogitāt laboriosum esse de suis culpis atqꝫ peccatis satisfacere. Sz his tria remedia ad timorē repellendū dari ꝓnt. Primū est ꝓsideratio ꝓsentis pene facilitat̄. Secūm cōsideratio ꝓsentis pene modicitatis. Tertiū ꝓsideratio ꝓsentis pene brevitatis. Primū remedium est ꝓsideratio facilitat̄. ꝛpossibilitatis pene quā exigit satisfactio. De q̄ dico tria notāda fz
B Tho. in. iiij. di. xv. Primū notandū q̄ licet pnia infructuosa sit sine satisfactōne. tm̄ aliud ē facere equalens. aliud possibile. Deus nō exigit a peccatore equivalens vel equale. qz h̄ est impossibile. Nā fm phm. i ethi. In his bonoribus qui sunt ad deuz ꝛ ad parentes non tenet̄ hō ad equalens. sed ad possibile. ideo tenet̄ hō satisfacere fm possibilitatez suā. Vñ apls ad Titū. iij. Non ex operibus iusticie q̄ fecimus nos.
C Secundū notandū q̄uis hō totū posse suū debeat deo. nō tm̄ exigit̄ de necessitate vt totuz q̄ possit faciat. qz h̄ est impossibile fm statū ꝓntis vite. cū oporteat hoiem circa multa sollicituz esse

Tertiū notādū q̄ facē aliq̄d acceptū deo ꝓ intelligi dupliciter. Aut virtute ꝓpria. ꝛ sic nulli⁹ potest satisfacere de pctis in deum cōmissis. Aut virtute alteri⁹. ꝛ sic vnusquisqꝫ merito xp̄i pōt satisfacere qđ est infinitū. Et si obijcerek q̄ xp̄s liberauit nos a pēa debita ꝓ peccatis nostris Iuxta illud. i. Petri. q. Peccata nostra ipe pertulit in corpe suo sup lignū Qđ exponēs magister sniaꝫ in iij. di. xix. ait. Peccata portare ē penā illoꝫ exoluere. Et ad hoc̄ dictū Esaie. liij. Vere languores nostros ipe tulit. ꝛ dolores nostros ipe portauit. Ergo nulla satisfactio penalis erit necessaria. vel si erit necessaria. nō plene xp̄s ꝓ nobis satisfec̄. Rnderi ꝓt fz Bon. in. iij. di. xix. Q̄ passio xp̄i liberat nos a pena pnie q̄tū est de se. qz fm q̄ dicit magister i littera. In baptismo oīs pena que ꝓ peccato debet̄ penit⁹ relaxat̄ Sed cū hō peccata iterat reddit se indignū tāto bñficio. Et p passionē nō remittit̄ ei tota pena. fz minoraꝫ. fm q̄ dicit mgr in lra quantū decet ꝛ expedit salua divina iusticia. Est ergo possibil̄ satisfactoria. Q̄m̄ vt scribit̄. ff. de reg. iu. l. Impossibilitū. Ad impossibile nemo tenet̄. Et vt Aug. dicit in fmone. Deus seruū pigrū nō dānat si ea que nullo modo fieri ꝓterāt impleret. Secundū remediū ꝫ timorē satisfactōis est ꝓsideratio modicitatis ipius pene. Dīs etenim

D

pena temporalis modicum est. et quasi nihil respectu future pene nō solus inferne sed etiā purgatorij. ō cuius gravitate suo loco disputabitur. Tertiū remedium contra timorem p̄tractus est consideratio brevitatis pene satisfactorie. Nam sicut brevis est vita ita brevius est penitentia p̄ quā salui esse valem⁹. Quā nullo timore penitentia est differenda. E Secunda causa quare plerīq; differunt penitētiā agere dicitur pudor sive verecūdia. Erubescunt enim ꝛ verecundant benefacere. quoniā solent vt plurimū homines mali quoꝝ mult⁹ est numerus volentes benefacere suamq; malam vitā emendare in derisum haberi. Sed ad cōfutationē erroris huiusmodi triplicem pudorē notare debemus videlicet. Primus dicitur commendabilis. Secundus vituperabilis. Tertius abominabil. Primus pudor seu verecundia dicitur cōmendabilis. cum quis scilicet erubescit malefacere. Naꝝ sm Joban. dama. Verecundia est timor alicuius turpitudinis. Quod arg. exp̄licauit in iij. etbi. Qui timet deceus ꝛ verecundus est. qui autē nō timet inverecundus. Et de verecundia loq̄t Valerius li. iij. Verecūdia est pars omnis honesti consilij. tutela solennīū officioꝝ. magistra innocētie. chara proximis. accepta alienis omni loco. omni tēpore favorabilem p̄ se referens multum. Et sapiens Salomon Ecclesiastici. xxxij. cap. sic ait. Ante grandinem p̄cibit chorusceatio et ante verecundiā p̄cibit gratia Verecundia refrenat̄ sensus moderat gustus. libzat verba. pōderat sermones. ornat senes. decorat iuuenes. magnificat regem sublevat subditos. extollit p̄celatos. ꝛ mores decorat. quoniam qui erubescitiui sunt hac erubescentia ꝛ rubore declināt mala. Sz ve mūdo a scandal' quoniaꝝ rarissima est hec erubescētia iter homines depravatos. Nā non erubescūt publice blasphemare ludere rapere venari periurāt̄ lasciua verba ꝛ scurrilia nō solus dicere sed cantare. inhoneſta vestimenta deferre. et p̄cipue mulieres pectus colla brachiaq; nudantes. ꝛ ornatu meretricio corā hominib⁹ exeuntes. ꝛ turpissima scelera adulteriū. fornicationis. stupre. sodomie. ꝛ sacrilegiū perpetrare. Scōs pudor ꝛ vituperabil. s. cū q̄s omittit ꝑuos actus etiā ad̄ salutē necessarios ne mali irrideāt eū. Certum em̄ est q⁹ displicet mal' vita bonorū. Un̄ sapiēs Prouerb. xxi. ait Anima impij desiderat malus. ꝛ xxv. c. idē ait. Abominātī impij eos q̄ in recta sunt via. ꝛ. xvij. c. Ambulās inc̄t recto itinere ꝛ timēs deū despicit̄ ab eo q̄ infami gradit̄ via. ꝛ. xij. c. Detestant̄ stulti eos qui fugiunt mala. et hoc ſ̄ō est. quia vt dicitur Johannis. iij. capi. Omnis qui male agit odit

lucem. Ō ꝓbum ponitur. xviij q.ij.c. Pernicios um. Verūtamē tales sunt ꝛ abominabiles ꝙ ne ir rideant ꝛa mal' maloꝝ socij efficiantur. Quando enī mali irrident eos ꝙ boni sūt.tūc ꝗ est ac si ceci irriderēt eos ꝙ vidēt aut claudi eos ꝙ recte ambulāt aut laceratas vestes hītes illos ꝙ regio habitu sūt amicti. Tertio dicitur pudor abominabil'.quādo scilicet quis ad pniam redire recusat eo ꝙ sua pcā turpit cōmissa confiteri confundit. De isto ꝓ pudore Lan° dicā in tractatu de cōfessiōe. Tertia causa quare multi pniam in longū ꝓrrahunt dicit spes. Hec aūt triplex ē. Prima diu vivēdi. Secūda tpalia degustādi. Tertia misericordiā consequendi. Prima est spes diu viuendi. de qua innumerabiles decipiunt ꝓmittentes sibi ꝑ ꝓlongitudinē dieꝝ. Nā vt inquit Licero in libro de senectute. Nēo ē enī tam senex ꝙ se nō putet ānū vivere. Et Hiero. ad Heruntiā. Nemo est tā fractis viribꝫ ꝛ taꝫ decrepite senectutis vt nō se putet adhuc annū posse supvivere Hūi obrepit obliuio ꝗ dicēs sue vt terrenū animal tā tāqꝫ soluēdū erigat in supbiā ꝛ animo celū teneat. Verūtn sic ꝗtūcunqꝫ ergo cogitare ꝙ velit diuturna vita sp̄ breuis erit. Vñ ꝛ Jacobꝫ.iiij. ait Que est vita nra. Vapor ad modicū parēs ꝛ deinde exterminabit. De vite aūt breuitate plene scribā in sermone de vita hominis ꝛ de contemptu mundi. ꝛ in sermone de tempore. ꝛ in tractatu de virtutibꝫ. Secunda spes ē tempoꝛalia degustandi. Sperēt enī diligentes mundū munda/nis bonis ꝓ libito posse diutius iocundari. Et tamen experientia docet ꝙ cūcta huius sēculi falsa ꝛ desiderata bona caduca sūt et vana nullam in se stabilitatē firmitatemqꝫ retinentia. Dicit seneca ad lucilū ait. Noli huic trāquillitati confidere. Momento mare cietur ꝛ eodem die vbi luserunt nauigia sorbent. Propterea a domino Jesu christo ꝓpulcre dicta est parabola quam Lucas scribit. xij. cap. Hominis inquit cuiusdam diuitis vbertas fructus ager attulit. Et cogitabat intra se dicens. Quid faciaꝫ quia non habeo quo congregeꝫ fructus meos. Et dixit. Hoc faciam. Destruam horrea mea et maiora faciam et illuc congregabo omnia que nata sunt mihi et dicam anime mee. Anima mea habes multa bona posita in annos plurimos. Requiesce comede.bibe.epulare. Dixit autem illi dominus. Stulte hac nocte animam tuam reperent a te. Que autem ꝓparasti cuius erunt. Sic est qui sibi thesaurizat et non est in domino diues. Tertia est spes misericordiam consequendi. Nam pleriqꝫ deliberant omne suum tempus in iniuriam creatoris sui expo/nere. et tandem ab ipso creatore

misericordiam impetrare. Nā c
spem refrenat sapiens cum dicit
Eccl. v. Ne dixeris. peccaui. & qd
mihi accidit triste. Altissimus est
patiens redditor. De propiciatu
peccatoꝝ noli esse sine metu ne/
qꝫ adiungas pecti supr pecti. & ne
dicas. Miseratio dñi magꝝ ē mlt
itudinis pcōrꝝ meoꝝ miserebi
tur. Misericordia eñ & ira ab il
lo cito p̄mat & in pcōres respi
cit ira eius. Ne tardes conuerti ad
dñm. Subito eñ venit ira illi⁹
& in tempore vindicte dispdet te

8 Quarta causa q̄re pcōres pe
nitentiā retardāt dr desperatio ad
quā inducunt ꝓpter tria videlicꝫ
Primo ꝓpter peccatoꝝ magni/
tudinē. Secūdo ꝓpter pcōrum
multitudinē. Tertio p̄opt pec/
catoꝝ vicissitudinē. Sed p̄ prece
dentia q̄ dicta sunt in sermōe de
misericordia dei oīa ista dissol
uunt. Non sūt ita qꝫ p̄tacte cause
sufficāres & necessarie ad retinē/
dum pcōres ne conuertāt ad deū

Quā farue agūt q̄ differunt
pniam ꝓpter impedimēta que
pnt differēdo cuenire ꝓpt q̄ ex/
ponunt se periculo maximo

Capitulum. II

Ecunduꝫ
misteriū declarandū
de dilatōe pnie dicitur fatuitas.
Qui eñ sic differūt quadruplici
fatuitate laborāt. Prīa dr pidi/
tatōis. Secūda abbuiatōis. Ter
tia ruinatōis. Quarta cessatōis

D Prima fatuitas dr periclitati
onis. qr illi qui pniam nō faciūt
cum possunt exponūt se pericl'o
nō facere illam possent cum cre
dunt. Vnde Piero. ad saluiniā
ō nebridio & viduitate sic ait. La
uendū est vulnus quod pericu/
lo et dolore curatur. Aliud est in
tegra naui & saluis mercātuꝫ por
tum intrare saluti. Aliud nudā
berendo tabulis & crebris fluctu
um cursibus ad aspernima sara
collidi. Dec ille. Potest equidē
euenire vt post diuturnam pec/
catorum cōsuetudinē malus ha
bitus non ita de facili amoueat
sicꝫ peccator ipenitēs fiat. Vn/
de & Job. xx. c. de tali sic loquit.
Ossa eius implebunt vicijs ado
lescentie sue & cum eo in puluere
dormient. Et sapiens Prouerb.
xxij ait. Adolescēs ambulās iur
ta viā suā etiā cū senuerit nō re/
cedet ab ea. Et Piere. xiij. inquit
Si mutare pōt ethiops pellē su
am. et pardus varietates suas.
sic vos poteritis benefacere cuꝫ
didicentis malū. Et boc est qō
peccatum ex consuetudine com/
missum morti Lazari compara
tur. Propter quod Augustinus
de pe. di. v. c. Sicut. ait. Sic tri/
bus gradibus ad peccatum per
uenitur. suggestione. delectatōe
consensu ita ipsius peccati tres
sunt differentie. scilicet. in corde
in facto. et in consuetudine tan
qꝫ tres mortes. Vna quasi i do
mo id est cum in corde consen/
tit libidini. altera qꝫ si plata tā ex
portā cū in fēm pcedat assensio.

Tertio cū invicio ꝓsuetudis male tanḡt mole terrā premit animus qñ in sepulcro tā ferēo quatria genera mortuoꝝ dñs resuscitasse quisḡ euangelium legit agnoscit. Nec ibi in glo. vero pōnunt bīē sua sup verbo. Tanḡt mens mala mors intus malus actus mors foris ꝙ sua. Tuba puella puer lazarus ista notant. Hanc vbo būc mortu lacrimando suscitat illū. Christus t in medico nasal⁹ eger bō. In lazaro āt suscitando qrtuor erant cōdinonea. Pria qz fetebat. Scda qa lapis erat eius sepulcro suppositus. Tertia qz ligatos hēbat pedes t manꝰ. Quarta qz sudario velata erat facies eiꝰ Job. xi. ca. Sic reperiunt spūaliter ista qtuor in peccatore qui longo spacio peccata retinuit. Pmo fetet deo angel⁹ t hominib. Scdo ē ei lapis suppositꝰ i. mala consuetudo. Un glo Joh. xi. ait. Dñs fremuit t lacrimatꝰ est t clamauit voce magna. quia difficile surgit quē mola male ꝙsuetudinis premit. Hoc ē qđ Juvenal⁹ pulcre decātat li. vi. satyra. i. Cōsuetudo mali tenet insanabile vulꝰ. Et Marcial⁹ cocus. Meno assueta malo firmꝰ beret ei. Et Ouidꝰ de arte amādi. Fac tibi ꝙsuescat nil ꝙsuetudine maius. Rotō. qz fm Aristo. ii. de memoria t rmiscētia. Cō suetudo est altera natura. t li. viij. etbi. Cōsuetudo nature assimilat. t li. i. arbero. Silis est ꝙsuetudo nature prope enīs qđ sepe ei qđ semp est. Est autē natura eius qđ semp ꝙsuetudo eiꝰ qđ sepe. Nec ille. Tertio baber manꝰ t pedes ligatos. qz impotens factꝰ est pꝰ pcm ad bn operandū. Quarto petōr habz facie velatā sudario. qz er q̄ in tenebrīs peccatoꝝ fuit spūalem visū amisit. De talibo nanḡt petōrbo inquit Sophonias i. c. Embula bunt vt cec. qz dño peccauerūt. Et Sap. ij. sapiēs ait. Excecauit eos malicia eoꝝ. Quare periculosum ē frequētare petā t pniam prolongare. Scda fatuitas illoz q̄ differūt ꝙuerti ad pniam dicīt abbreuiatōis. qz cū tps bne sit non curāt sibi de salute necessaria prudere. Fatuus nāḡt ñ immerito reputari posset si quis iter cepisset ad locū aliquem ad quē lōga esset via t vir ibi ambulans p totā diē vsq; ad noctem peruēre valeret. t ñ post ceptus iter stāo dēceret di. Hora vespertina vl hora ꝓpletoꝝ pficiā iter meū. Sic fatuꝰ ē q̄ ad regnū celoꝝ debet accedere hōrā tardaz prestolās q̄ se ad pniam conuertat. Tertia fatuitas eoꝝ q̄ differūt pniam facere ꝛ rumationis. qm̄ petā nō deponēs facile ad alia trahīt. Et quāto peccata magis mltiplicant magis grauāt animā. t ex ꝙsequēti cū maiori difficultate resurgit. Jō legitur in vitas patrū q̄ vēit vor ad bt̄m arsenū dicens. Egredere t estendā tibi opera hoīm. t egressus vidit etbiopē nigrū cedentē

ligna securi ꝛ faciente grandem
sarcinā et tēptabat leuare eā. sed
pre magnitudie nō poterat. ꝛ ite
rū scidebat alia ligna ꝛ addebat
sarcine. innitebaꝯ adhuc leua/
reillā ꝛ minus q̄ prius poterat
quā deponebat ꝛ iteruꝫ cedens
alia ligna sarcine adiūgebat. ꝛ fa
tigabat sic̄ ꝑ illā leuare ꝛ pro/
pter mai⁹ pondus maiorēq; gra/
uitatē nec̄bat illā mouere. Fuit
hec visio sibi exposita sic. Q̄ qui
cedebat ligna ꝛ addebat sarcine
bō petōr ē q̄ peccis onerat⁹ sepi⁹
illa leuare nō sufficit. ſz supaddēs
ꝛ alia itra se dicit postq; congrega
uero mlt̄a pcā ꝑ illa ponbō. tunc
illa leuabo ꝛ de illis pniam fa/
ciā. Quarta fatuitas ꝛ cessa/ 1
tionis. Cessat eēdem mlt̄ro cedens
ꝛ deficit illud q̄ fuerat bō ꝑ me
ditatus. ꝑmeditati nāq; fuerant
mlti mori in senectute ꝛ mortui
sunt in iuuētute ꝛ mori in domo
ꝛ mortui sūt extra domū. mori i
ter suos ꝛ mortui sūt inf extra/
neos. ꝛ mori loq̄ntes ꝛ mortui
sunt lingue vsu ꝑuati. mori i di/
uitijs ꝛ mortui sūt i egestate. mo
ri cū pnīa ꝛ mortui sunt obstia/
ti. O vita fallax. O vita fragilis
O vita mutabil⁹ cui⁹ extrō null⁹
p̄scire mortaliū pt. Vñ sapiēs
Eccl. ix. air. Nescit hō finē suū. sed
sicut pisces capiūt hamo ꝛ aues
cōphendunt laqueo. sic capient
homines in tpe malo cum eis
extemplo supuenerit.

Quā inic̄ sunt qui pniam tar
dant ꝛ conuerti ad dōm ꝛ agunt
contra deū ꝛ angelos ꝛ ꝶ sāctos
ꝛ contra omnē creaturam.

Capitulū III

Ertiū mi/
sterū ꝓtemplandus
circa pnie dilationē ꝙ iniquitas
Peccator nāq; q̄ pniam differt
iniqu⁹ ē q̄druplici inic̄tate. Pri
ma est ꝶ deum. Scōa cōtra an/
gelos. Tertia ꝓtra semp̄m. Quar
ta cōtra oēm creaturā. Prima III
inic̄tas est ꝶ deū cui appōit fel
in escā. iuxta illud psal. Dederūt
in escā meā felꝛ in siti mea pota
uerūt me aceto. Velut enī esca
dñi est op⁹ bonū. q̄ in eo domi
nus delectat tāq; inter flores. ſz
illō Cant. ij. Pascitur inter lilia
id est iter munda opa. Esce ḡ do
mini fel apponit q̄ bonis op⁹
que agit amaritudinē peccā ad
miscet pniamq; refugit. Talꝛ en
am qui senectutē ad pniam agē
dam expectat deteriorē ꝓtem vi/
te sue deo reseruat ꝛ meliorē dia
bolo imolat. Scōa inic̄tas ē 1
in angelos impenitentes vtiq;
pro suo modo q̄tū de se est ange/
los affligere nō erubescūt. Nā
licet angeli dñi impassibiles sūt
ꝛ omni nocūditate repleti. tamē
vt dixim⁹ in ꝓcedentibꝰ de ma/
lor cōuersione gaudiū aliq̄s ac/
cidentale suscipiūt. Hoc vo eis
deesse necesse est cum peccatores
nō conuertunt. Tertia iniqui 1
tas peccatricis anime impenitē
tis est in seipam. Nam duꝫ pec/
cator differt conuerti vult pon⁹

habere se malū q̄s bonū i firmū q̄s sanū seruū q̄s liberū i statu latronis q̄s in statu regis nil habē tem q̄s omniū bonoꝝ ecclesie p/ ciapem inuulem q̄s multū valē tes. Peccatū nempe facit hoiez malum infirmū mostruum fuū latronem. quia furatur bona di pauperem z inutilem. Quare iniquitas est in omnem creaturam. quia propter duriciā hominum peccatorum creature irrationabiles quodāmodo puniuntur. Obscuratus est enim sol tempore passionis christi ꝓpter iudeorum crudelitatē. perierūt in diluuio tot animalia z volucres celi propter peccata hominum. Maledicta sunt terra propter peccata primoꝝ parentum Expgiscamur ergo a peccatoꝝ tardi. Ecce nunc tempus acceptabile inquit apl's. q. Coꝝ. vi. Ecce nunc dies saluis. nemini dantes vllam offēsionē. nec deo nec angelis nec vobismetipsis. nec ēt creaturis per tarditatem cōuersionis vestre. Et sic facientes accipietis hic a deo gratiam z i futuro gl'am. Amen.

Dñica in sexagesima de fructuoso et vtili verbo dei quo mediante omnes gētes crediderunt in christum saluatorem nostrum.

Sermo. VIII.

Emen est

¶ bū di. Scribit hec ¶ba Lu. viij. z in euāgelio hodierno et ꝑsentis dominice. Nibil tam efficax esse potest ad conuersionem cuiuslibet peccatoris et cuiuslibet virtuosi cohortationē sicut deuota z frequens auditio verbi diuini. Scimus etenim per predicationē euangelij mundus totum ab idolatrie errore reuocatum. Nam antea omnes gentes vna exceptā populi iudeorū deos falsos cū dānatissimis superstitionibus excolebant. At vbi vox euangelij audita est in omni terra. omnis error ab eius ꝑspectu fugatus est tanq̄s si tenebre a lucis radijs fuissent depulse. Et hoc inquit Eusebi' pāphili li. i. de euāgelica ꝓparatiōe. nō em̄ perseqū xp̄m sec un sunt matres suas nepbādis nuptijs ꝓgnoscūt non bumanis vtcunq̄ carmbs sed the quoniā ad eos vsq̄ ꝑdicatio christi peruenit nec charissimos falsa religione impulsi filios iugulant. Hec certe ac talia pene infinita hominū quondā vitaꝝ vexabāt. Mansagetbe ac derbices trucidunt ꝓpinquos atq̄ affines suos qui senectute confici bantur miserrimos putasse ac ideo immolatas carnes eorum quos plurimi fecerant deuorabant. Tibareni viuos senioꝝ suos ꝓpinquorum. Hircani rapaces generis auibus ac canib ꝓiecere soliti. Que quidē cum

cta irreligiosissime faciebant. nē vero sola euāgelica virtute vndiq; truculentissima hec pestis expulsa est. Hec ille. Et vt plenius intelligat ab omnibꝫ q̄nta sit vtilitas diuini verbi in hoc sermone de ipso q̄uenienter tractabimus. eo q̄ saluator omniū in vbis allegat in themate dixit. verbū dei fore semen. s. spūale alium crismatum et donoꝝ. In q̄bus vbis tria mysteria sunt declaranda. Primuꝫ est de verbi dei predicati dignitate. Secundū de p̄dicantis verbū q̄litate. Tertiū de auditoris eiꝰ vtilitate. Q̄ q̄nq; sunt egregie et excellentissime dignitates verbi dei et officij p̄dicandi.

Capitulum I

Primum

sterium declarandum est de dignitate verbi dei p̄dicati seu officij p̄dicandi. Et ad hoc intelligendū subnotabimꝰ q̄nq; excellentias de dignitate eiꝰ. Prima est christi exercitatio. Secūda apl̄orū electio. Tertia miraculoꝝ concursus. Quarta p̄dicatoꝝ defensio. Quinta ecclesie sublimatio.

A Prima excellēs verbi diuini officij p̄dicandi est christi exercitatio. Dñs q̄dem Jesus deus et filius p̄dicare voluit et p̄dicationis officiū exercere. Vñ Mat. iij. c. dicit. Cepit iesus p̄dicare et dicere pniam agite. Et Luce. viij. ō ipse dicit. iter faciebat et p ciuitates et castella p̄dicās et euāgelisans regnū dei. Et vt colligit ex dictis euangelistaꝝ. p̄cipue Joh. viij. et xviij cap. septus docebat p̄dicando in templo et synagoga. Verūtn̄ nō abre quereꝛe quis p̄r. Utruꝫ xp̄s debuit solū iudeis et nō gentilibꝫ p̄dicare. Ad q̄d rndet Thomas. iij. pte. q. xlij. q. q̄uenies fuit p̄dicationē xp̄i tā p apl̄os q̄ p ipm a pncipio solis iudeis exhiberi triplex rone. Prio rone implentionis. Scōo rone ordinationis. Tertio rone triūphationis

B Prima rō ꝺꝛ implentionis. p̄dicauit enī xp̄s iudeis vt impleret promissiones factas antiqs p̄tribꝰ nō aūt gentilibꝫ. qm̄ populꝰ ille iudeoꝝ tm̄ viuebat sub dei vero cultu. Vñ apl̄s Ro. xv. ait. Dico xp̄m ministrū fuisse circūcisionis. i. p̄dicationis iudeoꝝ p̄pter veritatē dei ad confirmādas promissiones patrū. Et vt etiā Hiero. dicit sup illud Mat. x. In viam gentiū ne abieritis. Optebat primū aduentū xp̄i nūciari iudeis ne iusta haberēt excusationē dicētes ideo se dñm reiecisse. q. ad gētes trāsierit. Verūtn̄ sicut nō debuit in pncipio indifferēter suaꝝ doctrinā gentibꝫ cōicare. ita etiā nō debuit gētiles oīno repellere ne spes salutis eis p̄cluderet. ió aliq̄ gentiliū ꝓticulariter sūt admissi. sic samaritāa Jo. iiij. et chananea Mat. xv. p̄pter excellentiā fidei et deuotionis caꝝ. Secunda ratio quare xp̄s tm̄ iudeis et nō gētilibꝫ p̄dicauit ꝺꝛ ordinatōis. Erigebat nāq; debitꝰ ordo vt iudeis q̄ erāt ꝓpinquores p

C

fidem ꝛ cultū vni⁹ dei prius do
cuisset rp̄m ponere: ꝛ p eos trans
mitteret ad gentes sic in celesti
hierarchia p superiores angelos
ad inferiores diuine illūinatiões
puenit. Vñ hiero. sup illō ma
thei. xv. Non sum missus nisi ad
oues q̄ perierūt dom⁹ israel. Nō
mdt ꝺ dicat cū ad gētes missus
sim: sz q̄ p mū ad israel missus ē.
Et ꝺ predixit esaias vlr. c. [M]it
tam ex eis q̄ saluati fuerīt. s. ex iu
deis ad gētes in mare in. affrica
in libiā tenentes sagittā in italiā
in greciā ad insulas lōge ad eos
qui nō audierūt ō me ꝛ nō vide
runt gloriā meā. et annūciabūt
gloriā meā gentib⁹. Tertia rō
quare xp̄s voluit iudeis ꝛ nō gē
tib⁹ predicare. ō: triūphatōris
vt oñderet triūphū ꝛ victoriam
crucis ꝛ passionis sue p quā me
ruit prātem ꝛ dominiū sup gen
tes: f̄m illud Marth. vlr. Data
est mihi oīs pt̄as i celo ⁊ in trra.
Maioris fidē potestatis ꝛ vir
tutis ostensiuū fuit post passiōs
suā p apl'os reducere gētes q̄ si
ante passionē ipse pſonaliter eis
predicasset. Scōa excellentia
verbi diuini ꝛ officij predicandi
dicit apl'oꝝ electio. Ad ꝺ ſidē
illos elegit rp̄s vt ad predican
dū illos mitteret. Vñ Joh. xv.
dicebat eis. Ego vos elegi ō mū
do vt eatis ꝛ fructū afferatis et
fructꝰ vr manear. Post passio
nē vero suā ꝛ resurrectionē dixit
eis illud Marci vlr. Euntes in
mundū vniuersū predicate euā
geliū oīi creature. Et illō Ma
thei vlr. Euntes docete oīes gē
tes. Nō et ipsi pfecerūt de q̄bꝫ
ꝺr in p̄. In oēm trā exi. so. eoꝝ
et in fines. r. v. c. Ipsa vero exper
rientia docet q̄ ex eoꝝ doctrina
mūd⁹ totus illūinat⁹ est. Sz hic
queri ab aliq̄ pōt vtr apl'i ex di
uine gr̄e p̄tia aut aliq̄ vi seu ar
te ꝓpria predicādo rp̄l'oꝝ corda
mentesq; attraxerūt ad xp̄m. Et
dico q̄ nō potuissent tam ci
to euāgeliū oīb⁹ gētib⁹ cū illoꝝ
emēdatiōe predicare nisi eis af
fuisset virtus diuina ꝛ spūſca gr̄a
f̄m illud Marci vlr. Predica
uerūt vbiq; dño cooperante ꝛ ser
mone cōfirmāte seq̄ntib⁹ signis
Tria sunt illa q̄ vel p naturā
vl' p artē homines inducere pñt ad
aliq̄d credēdū vel opandū. que
tñ in apl'is xp̄m predicantibꝰ
nō sunt inuēta. Primū est dya
letica ꝛ logicalis argumētatio. se
cūdū est rhetorica psuasio. ter
tiū est bonoꝝ tpalium ꝓmissio.
Primū est dyalectica ꝛ logicalis
argumētatio. Argumētū nāq;
vt logici tradūt ē rō rei duplicē
facit fidē. Vñ argumēt⁹ cōmo
ti sunt pleriq; ad seq̄ndū platō
nē. Ar[. alq; pitagoꝛā. alq; reliq̄s
phos ꝛ eoꝝ discipuli facti. Si
milib⁹ insup argumētatorib⁹ Ar
nus appollinaris. Manichēus
Valentin⁹ Ebionitꝰ Fotin⁹
Nebion. Paul⁹ samosatenus.
Carpocarthes. Appelles. Mar
chion. Hermogenes. Novetus
Macedonius. Florian⁹. Tercu

lianus. Pelagius. Nestorius et ceteri alij suaꝫ heresim venena pestifera dissem̃iauerẽt q̃bꝫ con tamiati fuere ꝛ pl'i ꝛ nationes. Scõm q̃ põt homines inducere ad aliq̃d credendũ vel opandũ õr rhetorica psuasio. inq̃t enim Seneca ad Lucillũ incredibile non est qõ facile magnos viros dulcedo orõnis abducat a vero Et idẽ de ꝛsolatõe ad Paulinũ ait. potest eloq̃ntia q̃ pua sũt ap probare p magnis. rursus ma gna attenuare ꝛ ad ima deduce re. et Tulli⁹ li.ij. de orõe sic loq̃t Quid mirabili⁹ q̃ res splendo re illustrata verboꝫ tantaꝫ vim bꝫ illa q̃ recte a bono poeta di cta est vor atq; nimiꝫ regina re rũ oratio vt nõ mõ inclinãte eri gere aut stantẽ inclinare. sed etiã aduersantẽ atq; repugnãtẽ vt im perator bon⁹ ac fortis capere pos sit. hec ille. Sũt ad hũc ꝓpositũ ex empla. Nã recitat Valeri⁹ q̃nta sit vis eloquẽtie. et Tulli⁹ in q̃ stionibꝫ tusculanis. Oõ egesias cyrenaic⁹ phs q̃dã cerene ciuita tis egypti adeo copiose dissere bat de bono mortis mala vite plenissime demõstrãdo q̃ mlti auditis illis sibi inferebãt mor tẽ. quapropꝛ a rege ptholomeo ꝓhibitus est illa ampli⁹ edocere Refert adhuc Valeri⁹ õ studio et industria. Oõ Catho celoꝛin⁹ tam eloquẽs fuit q̃ nũq̃ ab ali quo grauat⁹ p aliũ defendi vo luisset. Et vt Plini⁹ dicẽ de viris illustribꝫ q̃dragesies q̃rer accu

f

satus p se solã cãꝫ dixit. optime q̃ fuit absolut⁹. et Tulli⁹ in. j. q̃ stionũ tusculanaꝫ scribit fuit in ea tãta eloquẽtia quãta illis tpi bus dici potuissꝫ. De tullio insu per sic ait. Lact. li. iij. di. institu. Tullius summ⁹ phs secte acba demice perfect⁹ orator sua elo quẽtia cozda hoim in mãibꝫ su is habuit vt quicq̃d vsq; ꝫ eloquũ per latinoꝛuꝫ alueos fluxit ab hũ fonte p gressum est. Quãta aut vis dicendi fuerit in eo apte no uit Plutarch⁹ vitã ei⁹ describẽs Dicẽ eni q̃ cũ cycero vẽit rhodũ ad appollonij milonis charissi mum oratorẽ ꝛ possidonij phi losophũ gloriosuꝫ tradit appol lonij cũ essꝫ ergo Ianne ligue rogãte Ciceronẽ vt grece aliq̃d declararet. qõ Cycero libens fecẽ Et illa declaratõe omes in stu porem versi nõ poterãt satiari de laudibꝫ cyceronis. Sꝫ et ap polloni⁹ venit in tantã admira tionẽ q̃ velut p extasim tractus non intelligebat. ꝛ p multã mo rã tacitus sedit dixit tandeꝫ. Te nempe cycero laudo ꝛ admiroꝛ Sꝫ me fortuna greco⁹ misit vt videã eruditionẽ et eloquẽtiaꝫ q̃ sola bonoꝫ nob relicta erat p re romã accessisse. Subdit ꝛ idem plutarch⁹ de facundia ciceronis q̃ dũ orauit apũ cesarẽ p quito ligario. q̃ ex aduersarijs cesaris erat tanta gr̃e admirabilꝫ fuit vt cesar in plimos colores vultuꝫ verterit. manifestũq; fuit q̃ ani mus cesaris mutabat. pharsali

cam tamē pugnantiū oratoꝛ at
tingeret ceſar velut amēs corpe
ac mēte alienat⁹ eſt quoſdamq;
e manibꝫ ſuis fluitiſſe libellos
dicunt. ḡre ceſar dulci oꝛōne vi
ctus eū crimīe libauit. Tertiuꝫ
qō pōt hoīes inducere ad aliq̄d
credendū vel opandū oꝛ tpaliū
bonoꝝ promiſſio. Sic mau
merb demulſit aures oim coꝛq̄
ipm colūt ⁊ venerant. p miſit eis
diuinas conceſſit laſcuias. ⁊ ad
oām voluptatē libere tarauit ha
benas. Quid igit de aplis p̄di
cantibꝫ euāgeliū tenendū ē. An
ipſi dyalectici aut rbetozica vl' foꝛ
te tpalia p̄mittētes. Abſit. De il
lis ereni ait Aug. li. xxij. ō ci. dei.
c. v. Ineruditos liberalibꝫ diſci
plinis ⁊ oīno q̄ntū ad eoꝝ do
ctrinas attinet impolitos non
peritos grāmatica nō armatos
dyalectica nō rbetozica inflatos
piſcatozes rps cū rbetib⁹ fidei
ac mare b⁹ ſedī pauciſſimos mi
ſit atq; ita vt ex oī gñe tā multos
piſces ⁊ tāto mirabiliozes q̄ntꝫ
rariozes etiā pb̄os ceperit. hec ille
Neq; in ſup tpale aliq̄d pollice
bant aplī p̄dicādo q̄q̄uidē ⁊ ip
ſi aſpnabāt tpalia (cūcta ſperne
daq; p ēna imortalīq; vita) cla
mabāt. Fuerit igit ipſi tube ſpiri
tuſſeri ſupno mūere dei ad offi
ciū p̄dicatōis deputati. Tertia
excellentia ꝓbi dei ⁊ officij p̄di
cādi oꝛ miraculoꝝ cbozuſcatio.
Cōcomitat q̄pe ſepe nūero ver
bū dei claritas miraculoꝝ. Haz
ſm Tbo. ſecunda ſcē. q. lxxvij

deus facit miracula maxīe p̄to
pter tria. Primo propter ſan
ctitatis alicuius demonſtratio
nem. Scō ppē fidei approba
tionē. Tertio ppter vitatis pre
dicate ꝓfirmatiōem. Prio fac D
de⁹ miracula ad oſtendā ſcītā
tē alic⁹ quā p merito vite vult p̄
ponere alīs in exēplū vtut: ſic
feat de magno Anthonio ma
chario ⁊ alīs. Scō fac deus J
miracula vt fidē approbet. Vñ
glo. ſup illō pſal. vt det illis he
reditatē gentiū ait. Hec fuit in
tentio miraculoꝝ vt crederēt gē
tes. Tertio fac̄ dō miracula ad R
ꝓfirmādā vitatē p̄dicatā. Et ſic
facta ſunt miracula ⁊ ſigna p̄di
cantibꝫ aplīs apoſtoliciſq; viris
Quiſnā explicet quot ſignis cla
ruit ꝓfeſſoꝝ dñi glorioſus ſcūs
Anthoni⁹ de ordine mioꝝ p̄di
catoꝝ egregi⁹. Referā ex multis
qō in ei⁹ legēda magna ꝓtinetur
Dū eni q̄dā die in ciuitate bitu
ricēſi pplo p̄dicaret tā ingens
multitudo ad eum audiendū
conuenit q̄ nullus locus ciuita
tis capere poſſet. Unde canoni
ci ciuitatis p̄ceſſionaliter ciui
tatem exeūtes cum populo ad
quod dā pratum lātiſſimuꝫ per
uenerunt. Dum beatus An
thonius predicare cepiſſet ſubi
to tempus ſurrexit tempeſtas
valida adeo q̄ omnes timere
ceperunt tam de pluuia futura
q̄ de coꝛruſcatōibꝫ ⁊ tonitruis: ⁊
ſic ceperūt fugere ⁊ velle abire.
Qō cernēs b. Anthoni⁹ dixit ei⁹

Ego pro pte dñi nostri ihesu xpi vob dico. q̄ nullꝰ vestꝝ aliquid mali habebit. Stetis firmi z nō timeatis: qui eiꝰ verb videtes immobiles ad audiendū p̄dicatōz eius steterūt. Et cū grando grossissima descendisset sup terram circa audiētes. nec grādo nec pluuia descendit: cū tñ grando ex nimietate ad altitudinē magnam oēm locū abiisset. Quo viso miraculo cūcti gr̄as dederūt. Et ꝟ miraculū sculptuz est in lapide frontispitio eccl̄ie maioris bituricēn. Quid dicam de sctō Petro martyre. q̄d de sctō p̄fessōre Frācisco. quid ō sctō Dominico. q̄d denicz de sctō Bernhardino. Longū certe eēt sigillatim eoruz miracula p̄ confirmatiōe euāgelij diuinit⁹ facta enarrare. Quarta excellentia diuini verbi et officij p̄dicandi ōz p̄dictoz defēsio. Defēdit eāde illos deꝰ q̄ nomē eius p̄dicāt marie a tribꝰ. primo ab emulis. scōo a dyabolis. tertio a piculis. Prīo defendit ōs predicatores ab emulis. Nam vt scribitur. ij. q. iij. c. Quicūqz. Quicūqz cōtristauerit doctorem veritatis peccat in xp̄m. et parrē omniū eracerbat deuz. ꝓpter qō et vita carebit. Hinc legit in vita bti Amandi epi. Qō cū p̄dicaret quidā ioculator irridebat eū qui arreptꝰ a dyabolo iniuriam factā sancto ex verb eiꝰ fatebat. z se diseerpens z lacerās vngulbus z dentibꝰ expiraut. Legit adhuc de btō Francisco: qō dum p̄dicaret in castro Citerne queda mlier supueniēs cū cimbalo pulsabat. z eius p̄dicatiōez irridebat: et a sctō Francisco premonita vt desisteret noluit obedire. Tandem scūs Franciscus dixit. Colle tolle dyabole qō tuum est. Et statim capta est mlier misera. z in aerē leuata ac deinceps amplius nō visa. Scōo defendet deꝰ p̄dicatores vbi ruīa dyabolis. Legimꝰ eni de be. Anthonio ō padua. q̄ vltima q̄dragesima añ obitū suū vacās predicatiōibꝰ z ꝓfessiōibꝰ audiēdis in p̄ncipio ipsius q̄dragesime a diabolo tēptatꝰ ē suffocari. Qui nomē virginis marie deuote inuocās: z crucē signū fronti impōnēs totā cellā lumie diuino circūfulsam ꝓspexit. et dyabolꝰ statim aufugit. Tertio defendit ōs predicatores a piculis. Sic̄ patet in Paulo q̄ de sepō die in epla hodierna. Qx fuit in piculis fluminū periculis latronū. piculis ex genere. piculis ex gentibus.

Quinta excellēcia vbi dei z officij p̄dicādi dictē eccl̄ie sublimatio. Sublimat eni eccl̄ia sctā officiū p̄dicandi triplr. Prīo mulierū exceptiōe. Scōo laycoruz ꝓhibitiōe. Tertio plaroz oblīgatiōe. Primo eccl̄ie excepit mulieres ab officio p̄dicandi. iuxta illud .1. Cor. xiij. Mulieres i ecclesijs taceāt. Et .j. Thi. ij. Docere mulieri nō p̄mitto. et de ꝓse. dis. xcij. c. Mulier. Mlier q̄ vis docta z sancta viros in cōuentu

docere vel baptisare aliq̄s non
presumat. Ad idē facit. c. Mulie
rem. xxxij. q. v. c. Mulier. xxxij.
di. Ratio aūt q̄re mulieribus inf
dictis actꝰ p̄dicandi fm Tho. ij.
ij. q. clxxvij. p̄t eē triplex. Pria
ꝓpt̄ ꝓditionē serui femine cui
propē pccīm ꝛuenit subiici viro
Docere aūt publice non pnnet
ad subditos sz mag ad p̄latos.
scḋa rō est ne animi hoim alli
ciant ad libidinē. qm̄ vt ait sa
piens eccliā. ix. c. Colloquiū mu
lieris q̄si ignis exardescit. z spēz
eius admirari reprobi facti sūt.
Tertia rō assignat: q; vt cēter
mlieres sunt insipientes z ñ sūt
in sapia pfecte vt eis possz ꝛue
nīēter publica doctria cōmitti.
Priuate tñ pñt mulieres doce
re q̄ sciūt. Scḋo eccliā magnifi
cat officiū p̄dicādi. laycoꝝ pbi
bitōe. q; pbibet layeis oib⁹ pu
blice p̄dicare. Vñ greg. nonꝰ ar
chiepo mediolanēsi ait illō q̄ō
notat extra de hereť. c. Sicut in
vno. Cum nōnulli layci predi
care p̄sumāt z verēdum cristat
ne vicia sub specie ✠tutis occul
te subintrēt. Nos attēdentes q⁹
doctoꝝ ordo est q̄si principꝰ in ec
clesia dei. mādamꝰ q̄tenus cuz
alios dñs apl̄os dederit alios
pphetas alios ✠o doctores in
terdiuꝰ laicis vniuersis cuiusꝯ
cunq; ordinis cēseant officium
p̄dicandi. Ad ℔ ꝓpositū diffuse
loquit ea plñ Cū ex imūcto. ex
tra. c. Ratio aūt assignat in glo.
sup dicto. c. Cū ex imūcto. Quia
singula officia singul' dñt eē cō
missa. sic etiā ap̄te pt. Ixxxix. di.
c. Singula. et nō solū de p̄dica
tione sz etiā de q̄busliber alijs
negocijs ecclesiasticis se intro
mittere laica nō dñt. sic pz extra
de iudicia. c. Decernimꝰ. et ō reb⁹
ecclesiasticis nō alie. c. Cū laicas
et arbitrijs. c. Cōtingit. z consti.
c. Ecclesia. et xcvi. di. c. Būq̄dē.

Tertio eccīa magnificat ✠bū
dei z sublimat illud p̄laroꝝ ob
ligatōe. Obligat enī p̄latos vt
de p̄dicatōe sollicitam curā ba
beant. Vñ extra de offi. iudi. oꝛ
di. c. Inter cetera. sic hētur. Inf
cetera q̄ ad salutē spectāt popu
li cristiani pabulū verbi dei p
marīe sibi noscit nēcnus. q; sic
corpꝰ materiali. sic aīa spūali ci
bo nutrit. eo q⁹ nō in solo pane
vivit hō. sed in oi ver. qō pce. de
ore dei. Vñ cū sepe ꝛtingat q⁹
epi ꝓpter occupatōes multipli
ces vl in valitudies corporales
aut hostiles incursus seu occasi
ones alias ne dicamꝰ defectuꝫ
scientie qō in eis reprobandū est
oīno. nec ō cetero tolerādū p se
ipsos nō sufficiūt mīstrare ✠bū
dei pl'o marie p amplas dyoce
ses z diffusas generali constitu
tione sanxim⁹. vt epi viros ido
neos ad scē p̄dicatōis officium
salubriť exeq̄ndū assumāt porē
tes in ope ✠f mōe q̄ plebes sibi
cōmissas vice ipsoꝝ cū per se idē
nequerint sollicite visitātes eas
verbo edificēt z exemplo q̄bus
ipsi cū indiguerint ꝛgrue neces

saria subministrēr ne p necessa rioz defectu cōpellant desistere ab incepto. hec ibi. in clemētina vero Dudū. De sepulturis. de aplica auctē. ꝓedik predicatorib⁹ z miozibꝰ vt in eoz ecclīs locis z plateis cōmunibꝰ pplo et clero libere valeāt p̄dicare ex hoza dūtaxat exceptā q̄ ipsi oz/dinarij locoz p se p̄dicarēt: aut coz̄ se facerēt solenniter p̄dica ri nisi p̄riū et eoz̄ volūtate ma neret. Arbitroz aūt z ego dispo sitiōe spūssancti actū ee vt p̄ua ta licentia p̄dicandi minoribꝰ z predicatoribꝰ impartirek. q̄ñ ni si ipsi ceteriq; mēdicātes ercole/rent vineā dñi sabbaoth vtrice veprez z spine iam implerent illā cūctaq; erroribꝰ multiplici bus z hereslibꝰ eēnt maculata. bi paupes frēs desudāt studijs lr̄az vt p̄dicationum suarū ful gore orbem illuminent.

QX quinq; sunt p̄ditiōes ne cessarie in vnoq̄q; qui vult bñ fructuose et vtiliter p̄dicare ver bum dei. Lapl'm II.

Ecundum

mysteriū declaranduz est de q̄litate seu condi tione p̄dicantis verbū dei z no tabim⁹ q̄nq; p̄paras ꝓditiōes quas bñe dz q̄ officiuz predica/tionis exercet. Prima dr sāē entia. Scōa mūdicia. Tertia sa pientia. Quarta caritas. Quita pati entia. Prima cōditio q̄ in vnoquoq; predicāte inuēire de bet dicit scientia. vbi aduertēdū est fm Alexan. de ales in. iij. vo lumine summe q̄ triplex est do ctrina. Prima simplicis erhor tatiōis. Scōa assumpte p fessio nis. Tertia p̄dicatiōis. Prima est doctrina simplicis erhorta tionis q̄ pōt vnusquisq; fraēna admonitōe cozrigere z docere p rimū suū. et hec cōmunis ē om niū fm quā oēs scire tenentur simbolū. oratione dñicam. p̄ce pta decalogi. petā capitalia. opa misēdie. z ecclie sacramēta. Se cūda doctrina dr assumpte pro fessiōis fm hāc vnusq̄sq; scire debet ea q̄ ptinēt ad facultatez suā ad min⁹ cōpetenē. Sic me/dici scire dñt regulas mediane et nō iunste. Junste vo scire de bent sentētias legū z nō medici et sic de alijs. Tertia doctrina dicit predicatōis. cui⁹ ministri id est p̄dicatozes scire tenentur nō tm̄ credēda sz etiā exposito nes preceptoz. ita vt saltem cō peren ter doctī possint alios in/struere z docere. Vñ extra ō be reti. c. Cū ex iniuncto. dicit. Sci entia valde nēria est sacerdoti bus ad doctrinā. q; iurta ꝓbꝰ ꝓpheticū labia sacerdotis custo diunt. id est custodire debēt scīē tiā fm glosam. Que verba etiā notant. xliij. di. c. Sit rector. Et viij. q. i. c. Oportz vbi sic bētur. Oportet eum q̄ docet z instruit animas rudes eē talē vt p̄ ingenio discentiū semen p̄m possit

aptare ꝛ verbi ordinē ꝑ audien
tum capacitate dirigere. Debet
ergo a primo cē eruditus ꝛ do
ctus. et. xvi. q. i. cāp. Sic viue. et
ea. Si clericat⁹ ꝺz. Multo tēpe
disce ꝛ postmodū docebis. ꝛ. xxx
viij. di. c. Ignoranta. Sacꝛ cōsi
liū inquit. Ignorāta mr̄ cūcto
rum erroꝝ maxime in sacerdo
tibꝰ viranda est qui docēdi offi
cū in pplo dei susceperūt. Sa
cerdotes eni admonent legere
sanctas scripturas. Paulo apo
stolo dicente ad Thimo. Atten
de lectioni. exhortatiōi. ꝛ doctri
ne. Et ad hoc facit. c. Si in laicō.
et. c. Nulli sacerdotū. ꝛc. Si in
tra. et. c. Qui ea ꝑfata. di. xxxvij.
et. lix. di. c. Ordinatos. ꝺz. Qui
mihi me lr̄is operā dedit prece
ptoꝝ cē nō potest lr̄aꝝ. et Hie
ronim⁹ ad Nepotianū ita scri
bit. Diuinas scripturas sepi⁹ le
ge. imo nunq̄s de manibꝰ tuis
sacra lectō deponat. Sermo sa
cerdot⁹ scripturaꝝ sale ꝑdit⁹ sit.
Nolo te declamatorē cē ꝛ fabu
lū garralū q̄s sed ministerij peri
tū ꝛ sacramētoꝝ dei tui eruditi
simū. Verba volutare ꝛ celeritā
ti dicēdi apud imperitū vulg⁹
admiratiōnē sui facere indocto
rū hoim est. Et q̄bꝰ oibꝰ colligi
tur q⁹ nulli⁹ ꝓdicare ꝺz nisi sit
doct⁹. ita vt salē in eo sit medio
cris scia. ꝛ si nō mr̄tū eminens
vt hr̄ cē de cleo. c. Cū nob. Sz vt
biero. inqt ad paulinū. Dō me
dicoꝝ cē ꝑmittūt medici. tractāt
fabrilia fabri. Sola scripturaꝝ
ars est quā sibi oēs passim ven
dicant. Scribim⁹ indocti docti —
q̄s poemata passim. hanc garru
la anus. Hanc delir⁹ senex. hāc
sophista verbosus. hanc vniuer
si ꝑsumūt. lacerāt docēt anteq̄
discant. Alq. Adducto supcilio
grandia ꝯba trutinātes inr̄ mu
lierculas de sacris lr̄is philoso
phant. hec ille. Sz nōnulli im
periti. illitterati ꝛ idiote ꝑsum
ptiōis vento turnefacti scientiā
dānāt studia lr̄aꝝ sacraꝝ vitupe
rant. laudāt vo⁹ grantiā ꝛ rusti
catē Asserūt eni xp̄s būilimos
piscatores apl'os. s. ad ꝓdicādū
misisse. Dō paul⁹. i. Coꝝ. i. ap
probat ꝺi. Que stultra sūt mūdi
elegit ꝺs vt ꝓfundat sapientes
Si igit apl'i oino rudes ad ꝓdi
cationē euāgelij sunt electi. non
videt rōni ꝓsonū dicere scias fo
re ꝓdicanibꝰ necessariū. Talibꝰ
sic arguēntibꝰ rñdet hiero. ad pau
linū. Sancta q̄pe rusticitas so
lū sibi prodest ꝛ q̄stū edificat et
vite merito ecclias christi nō no
cet si destruēntibꝰ nō rsistat. Ma
lachias ꝓphā. imo ꝑ Malachiā
domin⁹ interrogat sacerdotes
legem intrantū sacerdotis offi
cium est interrogatū respōdere
de lege. Et in Deutero. legim⁹
Interroga pr̄es tuū ꝛ annūcia
bit tibi fr̄es tuos ꝛ dicēt tibi
in psal. quoꝝ. xcviij. Cantabiles
mihi erāt iustificatōes tue in lo
co pegrinatiōis mee et in deseri
ptiōe viri iusti cū eū arbori vite
dauid q̄ est i paradiso ꝓpararet in

ter ceteras ⁊ tutes. ℔ etiã intulit
In lege dñi volũtas e⁹ ⁊ i lc. a⁹
meditabit die ac noc. Daniel in
fine sacratissime visiõis Justos
ait fulgere q̃si stellas ⁊ intelligẽ
tes. i. doctos q̃si firmamẽtũ. Vi
des q̃tũ inẽ se distãt iusta rusti
citas ⁊ docta iusticia. Alij stellis
alij celo. alij cõparãt. Quãq̃ iu
xta hebraicã veritatẽ vtrunq̃ de
eruditis possit intelligi. Ita eni
apud eos legim⁹. Qui ãt docti
fuerint fulgebũt q̃si splẽdor firma
mẽti. ⁊ q̃ ad iusticiã eruditi
m'tos q̃si stellas i pperuas eter
nitates. Cur ẽ: Paul⁹ apl'os vas
electõnis. Nempe q: vas legis et
scripturaꝝ sctãrũ armariũ erat
pharisei stupẽt i doctrina dñi et
mirant in Petro ⁊ Iohe quõ le
gem scãt cũ nõ didicerint lras.
Quicq̃d eni aliꝰ exercitatio q̃
ridiana in lege meditatio tribue
re solz ℔ illis spũssetũs suggere
bat. ⁊ erãt iuxta qõ scriptũ ẽ do
cibiles deo. hec ille. Et cu⁹ verb
clare dephẽdim⁹ q: Iz apli scias
nõ habuerint acq̃sitã tñ illã ha
buerẽt infusaꝝ. Silr pi nr Fran
ciscus ex dono spũssci tñ pleni
tudinẽ gr̃e ⁊ scie accepit vt pdi
cãs oẽs in stupore ꝓuerteret au
diẽtes. Vñ dicit Bon. iij. pte le
gẽda maioris de eo sic ait. Erãt
eloquia ei⁹ nõ inania. nec risu di
gna. Iz tute spũssceti plena. erãt
medullas cordis penetrãtia ita
vt in vehementẽ stupore audiẽ
tes ꝓuerterẽt. ⁊ in. xij. pte legẽde
inq̃t Erat ℣ bũ ei⁹ velut ignis ar
dens penetrans intima cordis
omniũq̃ mẽtes admiratiõe re
plebat cũ nõ bũane inuẽtionis
ornatũ prenderet. Iz diuie reue
latõis affiatu redoleret. Scõa
conditio quã pdicator̃ hr̃e dz di
cit mũdicia. Debet eni cẽ mũd⁹
et imaculat⁹ nõ solũ in se Iz pri
mis exẽplo bono illos edificãs
Quia vt inq̃t Grẽ. in ome. Cu⁹
vita despicit restat vt ei⁹ pdica
tio ꝓdẽnat. Et Iero. ad nepo
tianũ ait. Nõ ꝓfundat opa tua
sermonẽ tuũ. ne cũ in ecclia loq̃
ris tacit⁹ dẽ rñdeat. Cur ẽ que
dicis ipse nõ facis. Delicat⁹ ma
gister ẽ q̃ vẽtre pleno deiunq̃
disputat. Et Iohes crisi. dicit. c.
Multi. ait. Si bñ vixeris ⁊ bñ
docueris ppl'm instruis. Si bñ
docueris ⁊ male vixeris rui, soluis
pdẽnator̃ es. Nã bñ viuendo ⁊
bñ docẽdo ppl'm instruis q̃mõ
debeat viuere. bñ ãũt docẽdo ⁊
male viuẽdo dcũ instruis quõ
te debeat condẽnare. Ad ℔ ꝓpo
situm etiã lactantius in. iij.
libro. di. institu. ait. Homines
malunt exempla q̃ verba. quo
niã loqui facile est prestare diffi
cile. Vtinam quidem tam mul
ti benefacerent q̃ multi bñ lo
quuntur. Et idem in. iij. libro. in
quit. Qui docet tantũ ne faciãt
ipsi ꝓceptis suis detrahũt pon
dus. hec ille. Nec sufficit extrin
secus exemplum bonum prebe
re: nisi ⁊ mens ipsa pdicatoris
intrinsecus fuerit mũda. q: vt
inquit Grego⁹ sup ezechielem

Sermo dulcedinē non ḃz infra-
cū sanctā vita reprōba remordet
P Tertia cōditio p̄dicatoris ꝟbi
dei ōz sapia siue prudētia. debet
nanq; prudēter doctrinā cōmu
nicare. ita vt nō sp oia dicat nec
semp oia taceat. ſz p loco et tpe
ſm q̄ videri auditoribus vtilitati
melius conuenire. hinc Greg. in pa
storali ait illud qō pōt. xliij. dis.
c. Sit rector. Sit rector discretus
in silētio vtilis in ꝟbo ne aut ta
cenda p̄ferat. aut p̄ferēda reti
ceat. Nā sic incauta locutio in
errorē p̄trahit. ita indiscretū si
lentiū eos q̄ erudiri poterāt in
errorē derelinq̄t. Sepe nanq; re
ctores improuidi būanā grām
amittere formidātes loqui libe
re recta primescūt. hec ille. Et li
cet in q̄libet officio publico ex
gat prudentia. ipsa tñ multū est
necessaria his q̄ predicāt ꝟbum
dei. ita vt locis psonis et tpibus
suos sciant aptare ſmōes. Naz
ſm apl'm sapiam loq̄mur inter
p̄fectos. paruulis aūt lac dam⁹
in potū. verūtamē p sepe ꝛiuz
fieri vidē⁹ ab insipientibus. p̄re
dicauit q̄dā tpe meo cōtā vetul'
vij. vel. viij. de ludo nlcaz. et do
minica sequēte deuicto sodomie
Alter ꝟo in die spūssancti cōtā in
genti multitudine doctoz viro
rum laudes narrauit scti Ber
bardini et similia multa omitto
ne videar probos p̄esvelle co
rigere. illud tñ silentio nō ē pre
tereundū. Qō quidā qui seruen
tes ſz vere pon⁹ furētes vocari
p̄nt: gloriant sub specie detesta
tionis vicioz talia publice tāq;
sordida et obscena spurissimaq;
verba fant q̄lia min⁹ q̄libet hi
strio iocula toz satyra et fetidissi
mus leno loqui erubesceret. et
q̄z imprudenti doctrina q̄ plu
res nedū petā quedā que ignora
bant didicerūt. vez etiā tilla p
petrari conati sunt. O reprehen
sibiles. O vicioſi. O denicq; ne
phandi vicioz corruptores. Au
dite beati Francisci ꝟsiliū in re
gula sic dictū. Moneo q̄q; et ex
hoto fres meos in dño Ihu
christo vt in predicatōe quā fa
ciunt sint examinata et casta co
rū eloquia ad vtilitatē et edifica
tionē ppli annūciādo eis vicia et
virtutes penā et gloriā cū breui
tate ſmonis. Nōnulli gloriant
ap'l'm induxisse ad risū et trufas
Contra q̄s hiero. ad nepotianū
ait. Lacrime auditoriū laudes
tue sint. hec ille. Tales aūt magi
dicendi sūt truffatores q̄s predi
catores qui q̄busdā gesti colla
tionibus et truffis conant ap'l'm in
risum vertere. igit qui prudēs ē
vicia hec reprehēsibilia. de quib⁹
dixim⁹ vitare curat. Quarta Q
conditio p̄dicantiū ōz parcitia.
Euenire quippe solz vt in mul
tos q̄ laudāt p̄dicatores inueni
antur nōnulli detractores qō
diuia agit dispēsatione. vt pon
dere detrahētiū fum⁹ dep̄mat
inanis glie q̄ omni possit ex verbi
blandiētiū. hinc Greg. vj. q. j. c.
Sunt plurimi inquit. Sūt plu

rimi quiritam bonoꝝ amplius q̄ debent laudant et ne qua elatio de laude subrepat permittit omnipotēs deꝰ malos in obtrectatione ꝛ obiurgatōe prorumpere. vt si q̄ culpa ab ore laudātiū in corde nascit ab ore vituperātiū suffocet. becille. Patiēter itaq; ꝛ equo animo ferēdi sunt rumusculi plebis. nec curandū est de omnib⁹ q̄ dicunt nisi talia essent propter que si nō prouocarent infamia notabilis in p̄iudicium animaꝝ oriri posset. Vnd Hieronimꝰ ad nepotianū ait. Caue ne dominū rumusculo aucuperis ꝛ offensam dei populoꝝ laude cōmutes. p infamiā et bonā famā christi miles graditur nec laude extollit. nec vituperatione frāgit ꝛ leta p̄tēnit ꝛ tristia. Per diem sol nō vrit eū. neq; luna p noctē. Hec ille. Et vere nisi p̄dicator patiens extiterit multam sentiet amaritudinē qui q̄ vnꝰ laudat. alter vituperat. laudāt docti subtilitates ꝛ p̄fūda dubia scripturaꝝ vituperāt ista vulgares ꝛ ignorātes. Extollūt ignorātes ꝛ mulierculę vulgarca q̄dam exempla siue fabulas ꝛ de illis viri periti qui nō hūt deuotionē risum suscipiūt. et sic p varietate audientiū varia ē opinio variusq; apprehendꝰ vnoquoq; p̄m suū motū referente. Quinta cōditio p̄dicatoris cuāgelij nuncupatur caritas. Nec facit p̄dicatores querere nō que sua sunt. sz que iesu christi. et .j. ad Cor. xiij. et. x capitis doctor gentiū ait nō querēs quod mihi vtile est. sz q̄ō multos vt salui fiāt. Quęrt que sua sunt q̄ predicant aut cupiditate glie aut apperitu ambitionis honoꝝ ꝛ dignitatū aut amore lucri ꝛ spe questus aut deniq; respectu cuiuslibet cōmodi tpalis. Nō stant ista cū caritate que deum diligere facit propter se ꝛ p̄ximū p̄opter deum.

De quinq; fructib⁹ et vtilitatibus verbi dei. ꝛ quare vtile est omnib⁹ illud audire libenter.

Capm̄ III

Ercīū my

sterium declarandus est de vtilitate audientiū verbū dei. et licz multi sint fructus et vtilitates deuote audientiū verbum dei. tamē nos in p̄sentiaꝝ tīm quinq; explicabim⁹ q̄tenus his fructib⁹ excogitatis vnusq; q̄ animē ad libēter ꝛ deuote audiendū illud. Prima ꝺ illūinatio. scōa p̄fortatio. tertia fructificatio. q̄rta delectatio. quinta exemplatio. Prima vtilitas verbi dei ꝺ illūinatio. illuminat q̄ppe intellectū hois sic̄ sol illuminat mūdū. Et de ꝺ inq̄t Dauid in ps̄. Declaratio sermonū tuoꝝ illu. ꝛ intel. d. par. Et iterꝝ. Lucerna pe. m. v. t. ꝛ lu. se. m. Illūinat siquidē mēs attēte audientium et cū vtilitate. Primo respectu credendoꝝ vt sciāt fidei rudimēta. Scō respectu colendoꝝ vt

deū colāt creatorē. Tertio respectu ab horrēdoꝝ vt vicia abhorreāt et vitent. Quarto respectu acceptādoꝝ vt vtutes acceptēt et insequnt. Quinto respectu spernendoꝝ vt mūdū spernāt ꝛ ei⁹ bona. Sexto respectu agēdorū. vt opa agāt que mādant i lege. Septimo respectu timēdoꝝ vt penas inferni timeāt. Octauo respectu desiderādoꝝ vt beatitudinē eēnā desiderēt. Nam nisi hec ꝛ hmōi pplis pdicarent hoēs velut ceci vanis inuoluerēt erroribꝫ. Scōa vtilitas quā conse quunt verbū dei audiētes dicit cōfortatio. Nālz multi sciāt bona que opari tenent ꝛ mala a q̄ bus sibi cauere dēnt nō q̄nq; nec bōa faciūt nec mala fugiūt deuiēt quadā tupiditate vl' pon⁹ sensualitate ꝛ delectatōe hoꝝ tpaliū. Alq etiam q̄nus sciāt penas inferni forte timēdas: desideran dūq; celū pieq; xpi passionē deflendā nō cor hūm insipidus sine timore sine desiderio ꝛ sine vlla pietate. Quz vo tales audiūt verbū dei frequent̄ cōfortant ad deponendū omnē tepiditatē ad amplectandas virtutes ad surgendū a peccatis ad cōparien/dū xpo passo ad timēdos gehēnē cruciatus. ꝛ ad desiderādum regnū dei. Quia vt Hiero. ait ad Paulinū. Habet nescio q̄d latentis energie vim vocis ac⁹ et in aures discipuli de doctoris ore transfusa fortius sonat. Vñ et belebines cū rodi erularet ꝛ legere illa Demosthenis oīo quā aduersus eū habuerat mirātibꝫ cūct' atq; laudātibꝫ suspirās ait. Quid si audissetis ipaz bestiam sua vba resonātē. hec ille. Quāta ār sit vis in vbo dei p̄dicatio apparet vndiq; ex mirād' exēplis tā aplorū q̄ aliorū. Petr⁹ nanq; post susceptōz spūsci vna p̄dicatione tria milia aiaz cuerunt ad xp̄m. Act. ij. Quid fecit Paul⁹ vas electionis. quid reliq omēs apostoli ꝛ discipuli xp̄i. Et dicebo nostris vnde q̄si renouata videtur religio xp̄i sustētata ecclesia et pcōres ad pniaz animati nisi ex auditu p̄dicantiū. O verbū dei būdictū. o verbū salutifez. o predicatio fecūdissima. o instrumētuz salubre quo cōmoueri possunt mētes dure ad agendā pniam ꝛ corda oim ad vtutes sectandas. Tertia vtilitas audientiū verbū dei dicit confirmatio. Fortificat eni eos qui boni sunt vt in meli⁹ p̄ficiant ꝛ p/seuerēt-ita q̄ ex verbo dei q̄si cōseruant ꝛ nutriunt sicut plantula que vt viricitarē fuet irrigat aquis. Ideo xp̄s ait Matb. iij Non in solo pane viuit homo. sed in oī verbo q̄d pcedit de ore dei. Quarta vtilitas ē delectatio. Delectat eteni vbū dei et recreat spūalit audiētes. Naz omnis anima bona lerāter audit magnalia summi imperatoris celoz. Et q̄nq; aliquē diligit de ipso libent loq̄t ꝛ libēter audit bene ō illo loqntes. Sic q̄ deū

amāt ⁊ er xp̄o sunt verba q̄ audiunt. vt ōz Joh. viij. Et marie magdalene q̄ dilexit multū. Lu. vij. saturari nō poterat audiēda verba mellifl̄ua xp̄i ihesu. Luc. x.

x Quita vtilitas ōz exēplario. ⁊Prebent nāq; audiētes verbuz dei exēplum bonū ꝓmisio suis. ⁊Nā sepe ꝓtingit vt bi q̄ infime sūt cōditōis videātes viros ḡues vt puta religiosos viros. doctos nobiles ⁊ honestos ciues ad p̄dicatōz ꝓfluere animēt. ⁊ ipi ad eā audiendā diligēter. Ergo vt finē huic ſmoni faciā cū tam grādia tamq; mirifica sint ꝓuilegia verbi diuini oēs aduoco cūctos inuito singulisq; clamo. Venite ⁊ audite vt audiēdū verbū dei acquirere possitis eius gr̄am ⁊ deinde pcire ad hr̄ām gl̄iaz in q̄ christus benedictus viuit et regn. in secula seculoz. Amen.

Feria secunda

post dominicā in septuagesima. De verbo dei ⁊ eī⁹ auditōe.

Sermo IX.

N corde bono ⁊ optimo audientes verbū retinēt et fructū afferūt in patia. verba sūt xp̄i ihesu saluatoris originaliter luc. viij. Quāuis multa dicta sint in supiori ſmōe de p̄dicatoverbo dei. restant adhuc de eius auditōe aliq̄ differenda. Opus enī est ꝓfutare illos q̄ vl audire respuūt vl negligēter audiūt: aut audiētes nō custodiūt verbū. Et requera satisq; necessaria est hec ꝓfabulatio vt iudicāt homines ad audiēdū verbū diuinū cū effectu ⁊ vtilitate salutis sue. Nam nō desunt dyaboli tēptamēta ad remouēdas mētes ab auditu spūalis doctrine cum ipsa sit q̄si sagitta vulnerās astutiam eius. idcirco de auditōe verbi dei dicere volētes notabim⁹ in hoc sermone principaliter tria mysteria declaranda. ⁊Primū ōz inductio. Scōm modificatio Tertium obligatio.

Qualiter omnes inducunt ad audiendū verbū dei a scriptura a natura et ab exemplis.

Capitulum I

Primum mysteriū declarandū de auditōe verbi dei ōz inductio. ad illū eternū audiendū inducimur ꝓpter tria. ⁊Primo ꝓpter naturā. scōo ꝓpter scripturā. tertio ꝓpter exempla. ⁊Primo inducimur vt libenter audiam⁹ verbū dei ab ipa natura. Nam vt Seneca ad lucillū ait. Docilis natura nos edidit. Et ſm Ciceronē in sua rheorica. is docilis est qui vult attente audire. Et vt idē cicero in q. tusculā. ait inest mentibus nr̄is insatiabilis quedam cupiditas veri videndi. Dō in. i. de officijs cōfirmat di. Omnes trahimur ⁊ inducimur ad cognitōis ⁊ scientie cupiditatem in qua excellere pulcrū pu

tamus ꝛ hoc ꝑm Arist. explicauit in. j. metha. inq̃ens. Omnes homines natura scire desiderãt et in. iij. etbi. et. ix. pte pbleuma tũ asserens. Addiscere quidẽ facile ꝛ delectabile natura oĩbꝫ ẽ. Cum ꝙ quasi incredibil' sit nũerꝰ ignorãtiũ viã dñi. et ꝓdicatorũ illã docent. natura ipsa mouere debet oĩm animos ad illos audiendũ Nec valet ꝙrundã de se supba ꝓsumptio q̃ se credunt oĩa scire. qm̃ vt ait sapiẽs Prouerb. j. Audiẽs sapiẽs sapiẽtior erit. Quinimo null' ẽ adeo peritus qui peritior fieri non possit. Vnde Lact. de ira dei de Socrate ait. Socrates cũ ẽet oĩm philosophoꝝ doctissimꝰ vt ceteroꝝ argueret in sciẽtiã q̃ se aliquid teneret arbitrabãtur ait se nihil scire nisi vnũ ꝙ nihil sciret. Et mercurius thermegistus philosophorũ maximꝰ dicebat. Maxima pars eoꝝ que scimꝰ est minima pars eorũ que ignoramꝰ. Jõ notabilia valde sunt hiero. verba q̃ ad palmachiũ ꝛ oceanũ ita scribit: dũ essem iuuenis nimio feruebam amore discẽdi nec iuxta q̃rũdaꝝ presumptionem ipse me docui. Appollinarem audiui antiochie freq̃nt ꝛ colui tã cautꝰ sperebatur caput ꝛ magistrum ponens q̃ discipulũ docebat. Perreri eñ Alexandriã audiui dictũ in multis ei grãs ago quia q̃ nescibã didici. q̃ sciebaꝝ illo docente nõ perdidi. putabãt me homines fuisse secessisse discẽdi. Veni rursus hiero solymã ꝛ hebreum quo labore q̃ precio. Barnabã nocturnũ habui ꝓceptorem Timebat eni iudeos ꝛ alteꝝ mihi exhibebat Nico demũ. hec ille. Si itaq; tantꝰ doctor luce sciẽtie ꝓdit audire vt addisceret nõ erubescebat que ꝓsumptio illa est eoꝝ q̃ vel ignorantes vl' pauci docti sunt dicentiũ se ꝓdicatores nõ velle audire. q: illa nõ egent propter tales vtiq; Seneca li. de trãquillitate animi ait. Puto mlt̃os ad sapiam venire potuisse si nõ putassent se peruenisse

Scdo inducimur vt ꝑmpte audiam⁹ ꝟbũ dei ab ipsa scptura. Concordãt q̃pe voces oĩm scripturaꝝ nedũ diuinaꝝ. veruꝝ etiã ꝛ moraliũ pbꝝ. Q̃ vnusquisq; sollicitus eẽ dz ad discendũ. Vnde Arist. j. etbi. ait. Qui neq; ipse intelligit neq; aliũ audiens in animo ponit hic inutilis natꝰ est. et Macrobiꝰ li. q. saturnaliũ. Sine doctrina vita ẽ q̃si mortis imago. et Tull'. li. q. q. tus. Vt ager q̃uis fertilis sine cultura fructuosus eẽ nõ ꝑt sic sine doctrina animꝰ. Et idem li. j. de oratore. Non ignoro ea q̃ bona sunt melioꝛa fieri posse doctria et iuriscõsultꝰ. ff. de fide cõmissa rijs libertatibꝫ. l. Apud iulianũ inq̃t cupiditas discendi est optima rẽ vuicẽdi. Vñ iulianꝰ dixisse ferꝛ ꝛ si alteꝝ pedẽ i sepulcro haberẽ adhuc discere q̃d velleꝝ Vnde est q̃ etiã sapiẽs Ecci. vj. ait. Si inclinaueris aurẽ tuam

B

accipies doctrinā. et si dilexeris. audire sapiēs eris. Et idē puer. xij. Qui diligit disciplinā. diligit scientiā. Et puer. xvij. qui cupit discere incidit in mala. et Prouerb. xix. Suscipe disciplinā vt sis sapiens in nouissimis tuis. Et. xxij. ibidē Inclina aurē tuaz et audi verba sapientiū. Sūt et alij hmōi scripturaz voces q̄si innūerabiles hortantes hoies vt pmpto animo audire velint verba doctoz z sapiētū vt z ipi p exercitiū discipline docti cuidere possint. Terno inducamur ad audiendū eos q̄ docent bene beateq; viuere ab exēplis Scribit eni Vale. maxim⁹ Ru. ō studio z industria. q̄ō etiā refert tullius lib. de senectute. Ob solon pbus significauit versib⁹ se quotidie senescētē aliq̄d discere. Supremo vero die vite assistētibus amicis quedāq; inter seferētibus satis iam pressus caput erexit interrogatusq;. Quapropē id feci? rndit. vt cū illō quicq̄d est de q̄ disputans peopero moriar. Et z Hiero. ad Paulinū inducit multoz pboz exēpla q̄ auiditate discendi nullū timuerūt laborē. Legim⁹ inquit in veteribus historijs quosdā lustrasse puincias nouos adisse populos maria trāsisse vt eos q̄s ex libris nouerant coram quoq; viderent. Sic pitagoras memphiticos vates. sic plato egyptū z architam tarentinū eam oram italie que quondā magna grecia dicebatur laboriosissime peragrauit vt qui attentis mḡ erat z port⁹ cuiusq; doctrina achademie gymnasia pfonabāt. fieret pegrinus atq; discipulus malens aliena verecunde discere q̄z sua ip:udēter ingerere. Deniq; cū Iras q̄si toto fugiētes orbe pſequitur captus a pirratis z venūdat⁹ ty/rāno crudelissimo paruit capti uus vinct⁹ z fuus. Tam ē quia pbs maior emēte se fuit. Ad ex tum liuij lacteo eloq̄ntie fonte manantē et vltimis hyspanie galliazq; finib⁹ q̄sdā vemiseno biles legim⁹. z q̄s ad sui cōtemplationē roma nō traxerat vnq⁹ hominis fama pduxit. Habuit illa etas inauditū seculi celebrādumq; miraculū vt orbē tantā ingressi aliud extra orbē q̄rerēt. Appollonius ille magn⁹ et vulgus loquit siue pbs vt pitagorica tradit intrauit persas trāsiit cācasū albanos citas massagetas opulentissima in dic regna penetrauit z ad extremū latissimo phison aie trāsmisso pcūit ac brachmanas vt hiarchan in throno sedentē aureo. z de rantali potantē inter paucos discipulos de natura de morib⁹. de cursu diez et siderū audiret docentē. Inde p be amitas babylonis caldeos medos assirios pbartos syros fenices arabes palestinos reuersus alexandriā perrexit ethiopiam vt gymnosophistas z famosissimā sol'mēsā videret i sabolo. Inuēit vir ille

£

vbiq; dā discere et sp̄ficiēs sp̄ se melior fieret. Scripsit sup̄ ō plenissime octo volumib⁹ philostratus. hec ille. Etidē hiero. ad nepotianū cōmēdās sapientie studiū ait ō demoscene. Sapiēs vir ille grecie Demoscenes cū expletis centū septē annis se mori cerneret dixisse ferk se dolere. q̄ tūc egrederet e vita cum sapere cepisset. Dic igit exemplis damnari p̄ temeritas illoz q̄ se existimāt omia scire. omia sapere. oia denicq; itelligere. Quo fit vt p̄dicatores doctos nō solum audire recusent. vez etiam et sepe parui pēdāt z aspnentur. et dictis m̄ clarissime cōstat nil vnicuiq; tm̄ conuenire posse q̄n tum audire disciplinā z eruditōnem. Nam et eius auditu fructū nō mediocrē suscipiūt viri z mulieres. senes z parvuli. boni et mali. docti pariē z indocti.

Q verbum dei est audiendū cum solliatudine. deuotōe. z humiliare. Caplm II

Ecunduz

mysterū ptemplādū dicit modificatio. in q̄ aperire licz q̄liter dei v̄bū sit ab omib⁹ audiēdū vt in oib⁹ fuek ordo debit⁹ z mēsura. Et ad h̄ intelligendū dico q̄ v̄bū audiri debet triplr. Prio solliate. Secūdo deuote. Tertio humiliter.

D Primo verbū dei audiendū est solliate. vt qui fructū a⁹ bie cupit eo nek a p̄ncipio interesse sermoni. Nam sūt nōnulli qui ad p̄dicationē ꝛfluunt. sed tamē ob pigritiā z somnolentiā raro integrā illaz audiūt. Alq̄ vo auaricia victi dieb⁹ ferialib⁹ nolūt p̄dicatōes audire timētes amittere tempus z lucra. Quib⁹ ego dico q̄ nō bñ faciunt quoniā si audirent ḡnāliter ita p̄dicatiōes nō exp̄deret in illis audiendis trium diez spaciū. Et tamē maius esset lucrum anime q̄ inde euenire possz q̄ lucrum omniū tempaliū bonoz. Sed si alicui tanta necessitate constringerek. q̄ nisi laborando victum acquirere non posset. tunc illū ad audiendū verbum dei nō compellerem. quoniā vt ait Aristo. in. ethopicoz. Melius est philosophari q̄ ditari. sed nō indigenti necessarijs. Secundo est audiendū verbum dei deuote. Et E hoc dico aut propter eos qui in predicatōne dormiunt. aut propter illos qui inter se confabulārur. aut propter alios qui de ambulando cum suo strepitu z irreuerentia predicatorē z ipsuz audiētes turbant. aut propter lasciuos et vanos iuuenes: leuesq; mulierculas que dum predicatur mutuo se se iocando cō cupiscendo ridendoq; conspiciunt. in quib⁹ nulla est cōpūctio nulla fides. nulla religio. Et propter hos oibus facit illud dictum Augustini. j. q. j. c. Interrogo sic. dixi vos, fratres vel sorores diate

mibi qd plus esse videt vob corpus xpi an ꝟbū xpi. Si ꝟo vultis rñdere ꝟ dicere debet, qz nō min⁹ verbū dei q̄z corp⁹ xpi. Et tō q̄nta solicitudie obfuamus qñ nob corpus xpi ministrat ne er ipso de manibꝫ nr̄is aliqd in terrā cadat tāta solicitudie obfuem⁹. ne verbū dñi q⁹ nob erogatur dū aliud cogitam⁹ aut loquimur de corde puro depereat. qz nō min⁹ reus erit q̄ verbū negligenter audierit q̄ ille q̄ corp⁹ christi sua negligētia in terram cadere p̄miserit. hec ille. Archiō. vero sup ℔. c. dic. Qō cōparatio corp̄is xpi ꝛ verbi p̄dicati nō sit respectu dignitatis ꝛ excellentie sed respū efficacie. qm̄ nō minore efficacia ꝓsequit qui cū deuotione audit ꝟbū dei q̄z qui cum reuerētia suscipit corp⁹ xpi. Vñ glo. sup dicto verbo di. Verbū id est p̄dicatio q̄ plures ꝓuertit et plus facit cōpungi hoiem ita vt oia pcā p eā tollant. ſz p corpus xpi tollunt tm̄ venialia. vt de ꝓse. dis. ij. c. Iterat. Tertio est audiendū verbū dei būiliter Consistit āt būilitas i auditore vt bn̄ intꝑtet ꝛ in bona parte suscipiat ea q̄ p̄dicant. Naz reperiunt ꝛ quidē plurimi q̄ vellent omia fm appetitū suū dici. nec cogitant q⁹ in p̄dicatione sanctificandū est tot varietatibꝫ psonarum. Alij autem si nō sentiunt euangelij tertū de verbo ad verbū explicari statim detrahunt murmurāt arguūt. d. xp̄m misisse apl'os ad p̄dicandū euāgeliū. Et tm̄ quicqd reducit ad dei ꝛ ad ꝓximi caritatē quicqd inducit hoies ad deū colendū. timendū ꝛ diligendū. quicqd deniq; ipsos a vicijs retrahit. ꝛ ad ꝟtutes hortat recte euāgeliū dicitur Vñ hiero. in epla ad Gal. scribit illud qđ ponit. j. q. j. c. Marcion. Marcebion ꝛ basilides ꝛ cetere hereticoꝝ secte nō habēt dei euāgeliū q⁹ nō bñt spm̄ sc̄m̄ sine q̄ būanū sit euangeliū qđ docet. Nec putem⁹ i verb̄ sc̄ptu rarū cē euāgeliū. ſz in sensu non in superficie. sed in medulla. non in sermonū foliꝭ ſz in radice rationis. Hec ibi nōnulli insuper egreferūt ſi qñq; vita reprehendant. eo q⁹ ipſi vicioſi sunt nec de suis vicijs corrigi patiūt ꝓ q̄ bus est illa Hiero. ſnia ad nepotianū. Neminē spāliter me⁹ fmo pulsauit. Generalis de vicijs disputatio est. Qui mihi p̄r⁹ iracūdꝫ iracūdi voluerit ipse de se q⁹ talis sit confitebit. hec ille. Concludo igit dicēdo omibꝫ illud Jaco. j. In mānsuetudine suscipite insitū ꝟbū qđ saluare pōt aias vrās.

QX obligant homies ꝓ loco et tpe audire verbū dei ꝛ memoriter retinere ac opꝫ implere.

Capl'm III.

Ertiū my

steriū declarandū dicitur obligatio. Obligant siqdez homies circa auditionē ꝟbi dei maxime ad tria. Primo ad illō

audiendū. Secundo ad rennen
B dū. Tertio ad faciēdū. Prio
obligant boies ad verbū dei au
diēdū. Nō accipi pt. tū qz vnus
quisqz suā salutez desiderare dz
quā alter pōt verbo dei mediāte.
tum qz ad ꝟ̄ inducī scīptura. vt su
per⁹ visum ē. Sz q̄ri pt. Cur n̄
p̄cepit eccīa audiri diuinū verbū
tā scīptū. sic̄ missas cū tāte vti
litatis sit audire p̄dicatōes. z di
am⁹ q̄ ꝟ̄ fit. q̄ p̄ tria. Prio ppt̄
obligatōem curatoꝝ. scōo ppt̄
paucitatē p̄dicatoꝝ. tertio ꝓpter
incōmoditatē ppl̄oꝝ. Prima
D ratio est ꝓpt̄ obligatiōem cu
ratoꝝ. Nā q̄ curā aiaꝝ dz tenet
suo ppl̄o p̄dicare. sic̄ pz in. c. su
per⁹ allegato in sermōe p̄cedēti
inf̄ cetera de offi. iudi. ordi. z. xxx
vj. dist. c. Ecce. et. xvi. q. j. c. Adiū
mus. c. Ecce. Si g̃ plan⁹ obligāt
suo ppl̄o p̄dicare g̃ populi ꝓ lo
co z tpe p̄dicationis dēnt audire.
Vñ ō ꝓse. di. j. c. Sacerdote. ōr
Sacerdote verbū in eccīa faci/
ente si qs egressus fuerit de au
dito⁹ ecclesiē. et in. c. Omnes
fideles. ōr Oēs fideles q̄ cōue/
niūt in solēnitatib⁹ sacr̄ ad eccle
siā z scīpturas apl̄oꝝ z euāgeliū
J audiāt. Scōo non obligaūt
ecclesia ad audiēdū ꝟ̄bū dei de/
termiate. sic̄ ad audiēdū missas
ꝓpt̄ paucitatē z raritatē p̄dica
toꝝ. qz rari sunt q̄ p̄dicēt z mul
R ti sūt q̄ celebrāt missas. Tertia
rō est ppt̄ incōmoditatē ppl̄oꝝ.
Nā multi sūt rurales z in mō/
tibꝰ habitantes z i alijs locis q̄b⁹
difficile sic eēt audire p̄dicatiōes
sicut z missas. Non tñ excusant
hmōi ꝓ⁹ loco z tpe addiscere q̄
aliquā viam q̄ sunt f̄m statum
suū eis necessaria ad salutem.

Scōo obligāt homies ad ver L
bū dei retinēdum. Debz nanqz
vnusqsqz facere qđ in se est vt z
sīnō omniū que p̄dicant salutez
aliq̄ memoriter teneat. Ad qđ
multū ꝓdesse pōt domestica
confabulatio z cōmunicatio eiꝰ
vroꝛe filijs aut amicis de his q̄ M
p̄dicata sūt. Tertio obligāt ho
mines ad verbū dei faciendū.
Nam vt ōr Luc. xj. Beati q̄ au
diūt verbū dei z custodiūt illud.
et Matb. vij. xp̄s intulit. Dis
qui audit verba mea z facit ea
assimilat viro sapiēti qui edifi/
cauit domū suā supꝑ petrā. Et de
scendit pluuia z venerūt flumia
et flauerūt venti z irruerūt sī do
mū illam z nō cecidit. Fundata
enim erat supꝑ firmā petram. z
omis q̄ audit verba mea z non
facit ea. similis est viro q̄ edifi
cat domū suā supꝑ arenam. z de
scendit pluuia z venerūt flumia
et flauerūt venti. z impegerunt
domū illam. z cecidit z fuit ruī/
na eius magna. Hinc etiā z Ja
cob⁹. i. c. ait. Estote factores ver
bi z nō auditores tm̄ fallentes
vosmetipsos. qz si qs auditor ē
verbi z nō factor. hic cōparabit
viro cōsideranti vultū natiuita
tis sue in speculo. Consideravit
enim se z abiit et statim oblit⁹
est q̄lis fuerit. ergo seruenk em

nia q̄ tacta sunt de auditiõe ꝟbi dei vt sit semẽ cadens in bonaz terrã. nõ secus viã. nõ supꝑ petrã nec inter spinas. afferẽs fructũ ꝓout saluator benignꝰ i lectiõe euangelica explicauit. quã ꝛ apo suit ꝑ similitudinẽ loq̄ns ideꝝ illam exposuit. sicut ꝓz in tertu sapiẽter ꝯcludens. Qõ q̄ bona corde deuotaꝝ mente dei ꝟbũ audiũt fructũ in ꝑsenti suscipiunt gr̃e et in futuro gẽnis glorie in q̄ xp̃s saluator omniũ sedet ad dexteram patris. cũ quo viuit et regnat in secula seculorum Amen.

Feria tertia

post dominicã in sexagesima. De seueritate diuie iustitie que mouere debet peccatores ad penitentiam. Sermo X.

Eddet v

nicuiq̄ ſm opꝰa. Domini nr̃i Jesu xp̃i verba sunt ista originaliter Matthei. xvi. Letantur plurimi i malis suis. neq̄ de illis penitẽtiã agere vllo pacto proponunt. q̄nã non arbitrantur deũ peccatorũ suoꝝ vltorẽ. Quinimo falsa sibi blandiũtur et ꝑsuadent nullã post hanc vitam obstinatis peccatoribꝫ penaz a iusto iudice forte paratã. Quo fit vt in dies deteriores fiant et ad vicia quilibet sine timore labant. Quapropt̃ in ꝓsenti ſmõe aliqua de diuine iustitie liberalitate seueritate differre statui. vt ꝑ eius tremendã ꝯsideratiõz dura peccatorũ corda mo lestãt quibꝫ ostẽdemꝰ q̄ seue si se nõ correxerint punient a deo. q̄nã ipse vt verba ꝓposita dicũt reddet vnicuiq̄ ſm opus suũ bonũ. scz gaudia paradisi ꝛ malis gehenne cruciatũ. in q̄bꝫ verbis de diuine iustitie seueritate tria mysteria sunt ꝯsideranda. Prim̃ diuine punitio. Secũda restrictio. Tertiũ permissio.

Qualiter deus punit malos post hanc vitam si se nõ correxerint contra eos qui dicũt non esse aliud malũ neq̄ bonum q̄ illud qõ experimur in ꝓsenti.

Capitulum Primũ.

Primum

mysteriũ considerandum de seueritate diuine iustitie dicit punitio in quo declaranda est falsa ꝛ erronea sententia ꝛ opinio eoꝝ qui dicunt. Non expedire peccatoribus ad pniam reuerti. q̄ post hanc vitam nullũ amplius sentietur malũ. Contra tales ergo theologi sacri sic potentissime arguunt. Vbicũq̄ est sũma iustitia. ibi debet esse iusta meritorũ retributio. Sz cũ nõ puniat malos in hac vita. ergo puniat illos post hanc vitaz. Maiꝰ ꝓpositio constat ex dicto Tullij

Capitulum I

in epistola de casu reipublice. d. Justicia est constās ⁊ perpetua voluntas ius suum vnicuiq; tribuēs. Et hec ē diffinitio iusticie q̄ hr. ff. ō iusti. ⁊ iur. l. iusticia. Et institutra de iusticia ⁊ iure. l. Justicia. Probare etiam debemus tria que continētur in ratōe pretacta. Primo iusticie diuine veritatem. Secūdo malorum in hac vita impunitatē. Tertio cōtra ipsos rigidam asperitatem.

Primo probare debemus diuine iusticie veritatē. Et ad hoc sūt scripture sacre copiosissima dicta. Vnde Dauid in psalmo c. ait. Justus dominꝰ ⁊ iusticiā dilexit. equitatem vidit vultus eius. et Psalmo .xviij. Justicie dñi rec. le. c. et Psal. xxx. In iustitia tua libera me. et Psalmo xxxix. Annūciaui iusticiā tuam in eccla mag̃. et Psal. lxx. Memorabor iusticie tue solius. Et pſ. lxxxvij. Justicia ante eū ambulabit. et Psal. xlvij. Justicia dñi plena ē terra. et Psal. lxxxvij. Justicia ⁊ iudicia p. se. te. Et pſ. cr. Justicia eiꝰ mānet in se. se. et Esa. j. Dicit dñs iusticia mea nō deficiet. et Esa. lx. Judutus est iusticia ⁊ lorica. et Baruth. j. Domino deo nostro iusticia. et Hiere. xij. Justus quidē tu es domine. et. j. Thimo. iij. In reliquo reposita ē mihi corona iusticie quā reddet mihi dñs i illa die iustꝰ iudex. Sz aliqs pōt arguere. Q̄ in deo nulla sit iusticia. Primo q; fm pbm. v. ethi. c. ij. dñi ad seruū non est iusticia quia iusticia in quadā equalitate ad alterū consistit. sed deus ē dñs omniū. g̃ in ipso nō ē iusticia. Secundo arguitur quia iusticia respicit debitū. Deus autē nulli ōbitor est. g̃ in ipso non ē iusticia. Hanc qōnē solute rich. de media vil. l. xxi. dis. iij. ar. Q̄ iusticia p̄t accipi p rectitudie volūtat̄ q̄ vult aliqs reddere vnicuiq; in distribuendo vel cōmutando qō ei debet. Et fm ō duplex est iusticia. s. distributiua q̄ aliqs vult oib; q̄ sunt de cōmunitate distribuere bōa cōia fm debitā proportiōis equalitatē. Et cōmutatiua qui aliqs in cōmutādo vult ſuare ōbitam eq̄litatem fm q̄ntitatē. Cōmutatiua iusticia, p̄prie loq̄ndo in ō non est. quia nulli est debitor ex legis necessitate ⁊ de bono retribuit vltra meritū. ⁊ de malo citra ōmeritū. Justicia vo distributiua in deo est. Omib; eīm distribuit bona sua fm debitā proportiōis eq̄litatē. Ad p̄mū g̃ argumētū dicendū Q̄ licz dñi ad ſuū nō sit iusticia cōmutatiua fm plenaz rōnē eiusdē. q; inter dñm ⁊ ſuū nō est eq̄litas. eo q̄ oia q̄ sunt serui sūt dñi. Tamē dñi ad ſuos p̄t ee iusticia distributiua q̄ nō requirit eq̄litatē q̄ntitatis sz proportionalitatis que est eq̄litas duaꝝ p̄portionū q̄ ꝓsistit in hoc ſuꝰ proportionaliter retribuit scōm merita sua. Ad scōm dicēdū q̄ ⁊ si ō nulli crea

ture sit debitor & recepto tñ debitor est et promisso. Nulli enī est debitor nisi cui vult. Si autē querat quare vult nō rñdebo. nisi quia vult q; voluntas sua est prima causa. Hec rich. Ergo q̄z nus deus nihil patiat et peccat, cōmissis. nihilq; a⁹ infinite bonitate adaugeat et bonis commissis. tñ malos punire bonos q; premiare et iusticia distributiua debet qm̄ sic ipse promisit. Dixit enī p prophetā ps. xxxvj. Qui malignant extermiabunt et Apocalip. xx. Ecce venio citor merces mea mecū est dare vnicuiq; sm opa sua. Propter hoc dixit sapiēs prouerbioz. v. Iniquitates sue capiēt impiū & funibus petōz suoz cōstringet. et Prouer. xj. Simplicitas iustoz diriget eos. & supplantatio puersoz vastabit illos. et Prouerb. xiij. Peccatores pseqtur malū & iustū retribuētur bona. et Prouer. xiij. Dom⁹ impioz delebit tabernacula iustoz germinabunt. et Job. xxij. Opus bomis reddet illi deus. & iuz vias singulorū restituet. et Paulus ad Galath. vi. ait. Que enī seminauerit hō. hec & metet. Et p̄ma ad Coz. iij. Unusq̄sq; propriā mercedē accipiet sm suum laborē. & Epbe. vj. Unusquisq; q̄cūq; fecerit, bonū hoc accipiet. Que autoritates & sctōz dicta iusticiā distributiuā summi dei narrāt. Sed oppbare debem⁹ petōz impunitatē, scz q; in hac vita non omnes peccatores de suis malis puniunt. Et ad hoc est autoritas Job. xij. d. Abundant tabnacula p̄donū. et Hiere mie. xij. Qui sic deū alloquit. Quare via impioz prosperatur bñ est oibz q̄ prevaricant & iniq; agūt. Plantasti eos et radicē miserū & proficiūt & faciunt fructum. et Abacuch idē dic. j. ci. Quare nō respicis sup iniq̄ agētes & taces devorante impio iustiorem se. Et ne m'ra dicam⁹ Expiēna oim rerū magistra docet, qualr m'ri iniq̄ i via sua mala p̄spank. Tertio probare debemus ꝑra illos sic prosperātes preparatā esse post hanc vitam rigidā severitatē penamq; horribilem damnationis eterne. Et ad hoc propositū sic dicit Augustin⁹. xx. libro de ciui. dei. cap'o. vj. Nunc autē & mala ferre equo animo disam⁹ que patiuntur & boni. & bona non magni pendere que adipiscūtur et mali. Ac per hoc & in his rebus in quibus nō apparet diuina iusticia salutaris est diuīa doctrina. Nesamus enī quo iudicio dei bonus ille sit pauper mal⁹ iste sit dives. iste gaudeat quem pro suis perditis moribus cruciari debuisse meritis arbitramur cōtristetur ille quē vita laudabilis gaudere debuisse p̄suadet. Exeat de iudicio nō solū inultus. verū etiā dānat⁹ innocens aut iniqtate iudic̄ pressus aut falsis obrut⁹ testimonijs.

Econtrario celest⁹ aduersari⁹ a⁹ nō solū impunius vez cuiā vindicatus insultet. Impi⁹ optime valeat pius languore tabescat. Latrocinétur sanissimi z q̄ nec verbo quēq̄ ledere potuerūt diuersa mozboz atrocitate affligant infantes. Vtilis rebꝫ hūanis in natura morte rapiat. Et qui videt nec nasci debuisse diutissime insup viuat. Plen⁹ criminibꝫ sublimet honozibꝫ z bominē sine q̄rela teneb⁹e ignobilitans abscondāt tē. hmōi q̄ q̄s colligit quis enūerat. Que si haberent in ipsa velut in absurditate ꝓstantiā vt in hac vita in q̄ homo sic facer psal. eloquit vanitate sic is factus est. z dies a⁹ sicut vmbra ꝑtereūt. nōnisi mali adipiscerent trāsitoria ista bona atq̄ terrena. nec nisi boni talia paterent mala posset ꝟ referri ad iudiciū iustū dei. siue etiam boni gnū. vt q̄ nō erant assecuturi bona eterna que facūt brōs tpalibꝫ decipent. vel p malicia sua vel pro dei miseria ꝓsolaret bonis. z q̄ nō erāt passuri eterna tormēta tpalibꝫ vel pro suis q̄busc̄q̄ vel q̄nulisc̄q̄ peccat⁹ affligerent. vl' ꝓp' ē implēdas virtutes exercerētur malis. hec ille Et ides in li. de ciui. dei. c. vij. ait. Placuit q̄ppe diuine prudentie preparare in posterꝫ bona iustis quibꝫ non fruent iniusti z mala impijs q̄bꝫ nō exercitabunt bonis. ista vero tpalia bona z mala vtrisq̄ voluit ee cōmunia vt nec bona cupidi⁹ appetant q̄ mali quoq̄ bre ceruunt nec mala turpiter euitent. q̄bꝫ z boni plerunq̄ afficiūt. Interest āt plurimū qualis sit vsus vel eaz rez que ꝓspere vel eaz que dicunt aduerse. Nam bonus rēpalibꝫ nec bonis extollit. nec malis frangit. Malus autem vtrisc̄emodi infelicitate punit. q̄ felicitate corrumpit. Vñdit tñ de⁹ sepe etiaz in his distribuendis euidentius operationē suā. Nā si nūc omne penū māifesta plecteret pena nihil vltimo iudicio reseruari putaretur. Rursus si nullū peccatuz nō puniret aperte eius diuitas nulla esse diuina prouidentia crederet. Simil'r in rebus secūdis si nō eas de⁹ q̄busdā petentib⁹ euidentissima largitate concederet nō ad eū ista ptinere diceremus. Iremq̄ si omib⁹ ea petentibus daret nōnisi ꝓp' talia premia fruendū illi esse arbitrarentur. nec pios nos faceret tal' seruitus sed pon⁹ cupidos z auaros. hec ille. Non letētur q̄ peōres z inimici dei q̄bus bland⁹ ē mūd⁹ si ꝓspa viderint sibi cuncta succedere. q̄ nō est abbreuiata man⁹ dñi q̄ peā q̄ nūc impunita relinq̄t strictius puniēda reseruat post hanc vitā. O pfidi peccatores ad vos clamo vobisq̄ dico. Nolite ꝓfidere in iniq̄tate. Nolite inebriari dulcedine bonoz hui⁹ mūdi. q̄ oia tpalia cito deficient z illoz gaudiuz q̄ō in pūcti gustatis vob cōuertet in

luctum. Non tristenk insup bi q deo fuiūt si in pñti aliq̄ō panāk laboriosum. qz post laborē cala mitatis et crūnas obsequnk qes et par oimq; bonoz affluentia in repromissa felici ac brā vita.

QX p vno solo petō mortali iustus deꝰ dānat eternal'r animaz neq; sufficiat penitēna de omīb⁹ alijs si vnū solū retineat.

Lapl'm II

Ecundum

mysteriū declarandus de seueritate diuine iu sticie ꝺz restrictio in q̄ disputan dū est ꝫ nōnullos q̄ ml'ta p̄ctā relinq̄ntes aliq̄ō tm̄ sibi in q̄ de lectenk refuāt ꝓfidentes p tales pniam posse saluari. Querik q̄ vtrū taz restricta tanq̄ arcta sit dei iusticia vt p̄ vnū solū pec catū mortale dānare velit cum qui de oīb⁹ alijs pniaz egerit il lo solo refuato puniēs illū z p illo' z p oīb⁹ alijs. Et rñdek q̄ sic tra q̄ si vnꝰ mille petā mortalia cōmisisset. et p illis oīb⁹ tandez vno dūtaxat excepto longā feci sset pniam morereq; cū illo pec cato mortali dānatus vtiq; fo ret z poneret pro illo ac p alijs de q̄bus pniam egerat illo vno stante. probak aūt ꝺ q̄ dicim⁹ tripl'r. Prio autoritate. scōo rōe tertio exemplis. Primo auto ritate. Unde sapiēs Ecci. xix. ait. Qui in vno peccauerit ml'ta bo na p̄deꝛ. et Jaco. ij. c. ꝺr illud q̄ ponik de re. iur. c. deflcat. Qui to tā legē fuauerit offēdat aūt in vno factus est oīm reꝰ. Et de pe. dis. iij. c. Pniaz agere p̄ e. c. Si apo stol⁹. Greg. ait. Quid cui p̄dest si petā luxurie q̄s ōfleat. z tm̄ ad hec auaricie estibus anhelat. et Aug. in li. de pnia inc̄t illud q̄ ponik de pe. di. iij. c. Sunt plēs. Sunt plures q̄s penitet pecc̄as se sed nō oīno refuātes sibi q̄dā in q̄bus delectenk nō animaduer tētes dñm multū simk z surdus a demonio liberasse p ꝺocens nos nunq̄ nisi de omīb⁹ posse sanari. Si enī vellet petā ex p̄te refuari ꝺnēz septē demonia p ficere poterat ser expulsis. Ex pulit aūt septē vt oia crimia sil' eyacnda doceret. Legionē autē ab alio eyctēs: neminē rel'q̄t de oīb⁹ q̄ liberatū possiderēt: ostē dens q̄ si petā peccata sint mille oportere de omibus penitere.

Scōo p̄bak rōne q̄ deꝰ nec pe nitentiā acceptat illoz q̄ sibi alī q̄ō petm̄ refuāt. neq; si eos dā nat illoz penā remittit. Et est p̄ ma ratio. ꝺ. Bonauen. z Rich. de media vil. in. iij. dis. xv. Quia oīe petm̄ mortale ꝫ̄ria gratie gratū facienti sine q̄ petā remit ti nō p̄t. Et q̄ in aia nō p̄t esse simul petm̄ z̄gia p̄dicto vno pec cato mortali tm̄ huic gr̄e ꝫ̄rian te nō p̄t de alijs venia impetra ri. Et dicik rō ista cōtrariationis.

Scōa rō est quā tangit Tho. iij. p̄re. q. lxxxvj. que dicit p̄t falsi ficatōis. Nam ꝺs petā nō dimit

tit sine penitentia vera Sed penitētia que est in anima adhuc vl'actu vl' volūtate peccāte mortalr est pnia falsa. ḡ deus p talē pniam falsam minime peccā dimittit. Ideo ait Isidor⁹ de pe. disq. c. Irriso. Irriso est non penitēs q̄ adhuc agit qō penitz nec videt deū poscere subditus sed subsannare supb⁹. Et de pe. di. v. c. Frēs nros. di. Falsam penitentiā constat eē cū spēr' pluribus de vno solo pnia agitur.

Tertia rō f̄m p̄fatos theolo. est pfectōis. q; deus pfectissim⁹ nihil facit imperfectū. Cum ḡiustificatio impij sit op⁹ dei debet esse opus pfectū. Aut ergo nihil dimittit f̄m ordinē sue iusticie. aut totū f̄m condescensionē sue infinite misēie. Et h̄ inq̄t Aug. in p̄allegato. c. Sunt plēq̄ q̄daz impietas infidelitatis est ab eo qui iust⁹ z iusticia est dimidiam sperare veniaz. Nec p̄terea tñ desperandi sunt pctōres qui de multis pniam agūt vno refutato cū facili⁹ possint ad gr̄am et verā pniam redire. si mlta peccā vel aliq̄ liq̄ nō omia deponāt.

Tertio probat q̄ tam arcta sit dei iusticia vt p̄ter vnū solū peccatū mortale dāner eiz qui cū illo et hac vita migrauerit manifestis exemplis narrat q̄dem Grego. in. iiij. dyal'. libro. q̄ fuit in mōasterio q̄dam monachus vnus. q̄ cū appareret vir prob⁹ et totus religiosus exteri⁹ lōge aliter q̄ apparebat fuit. Nā cū se ieiunare cum fr̄ibus demonstraret: occulte manducare consueuerat. Corpis āt supuenīte molestia ad vite extrema p̄ductus est. Qui cū iam essz in fine frēs oīs ad se qui erāt in mōasterio vocari fecē. At illi putabāt viro moriente magnuz quid ac delectabile se ab eo audire. Quibus ipse afflictus z tremens cōpulsus est prodere cui hosti traditus cogebat exire. naz dixit q̄m me vobiscū ieiunare credebatis occulte cōmedebā. Et ecce nunc ad deuorandū draconi sum traditus q̄ cauda sua gentua mea pedesq̄ colligauit caput vero suū intra meū os mittēs spīm meū ebibens abstrahit. Quibꝰ dictis statim defunctus est atq̄ vt penitendo liberari potuissz a draconē quē viderat expectar⁹ non est q̄ nimirū constat q̄ ad solā audientium vtilitatem viderit.

Ad idem est exemplum quod recitat Cyrillus scribēs ad Augustinū de transitu hiero. Nepos inquit quidē me⁹ Ruffus nomine vtroq; primatus parente a teneris annis ad meas deuenit manus qui vtinam ex vtero non exisset ne illi quod sustiner contingisset. Quem tanta diligentia enutriui vt a pluribus a me genitus putaretur. Crescens itaq; infelix puer etate q̄dē nō sapia ingēti pulcritudie corpis decorat⁹ sz nō aie a cūctis dilectōe superflua colebatur. Jamq; xviij. etatis sue anno im-

beallis ꝛ miserrimus expirauit. De cui⁹ morte rãtus ab oĩb⁹ in sonuit luct⁹ q̃ vix ꝑ menses' potuit quietari. Ar ego nimie eius incũbens dilectioni pluries rogaui gloriosum hieronimũ vt mihi q̃d accideret nepoti meo reuelaret. Quanti aũt mihi die q̃dam hora nona tant⁹ affuit fetor q̃ nullaten⁹ potui sustinere Et dũ tacitus admirarer vnde tant⁹ fetor esset supra meũ ver tice elevatis oculis infelicẽ nepotẽ meũ vidi terribili visione ita q̃ visus in eũ imprimare nõ audebam. Nã catbenis igneis circũligat⁹ flãmas fetidissimas erũpebat. Ad hãc terribilẽ visionẽ subito me tant⁹ timor invasit. vt dũ plurimũ loq̃ vellẽ formare voce penit⁹ nõ valerẽ. Postremo aliq̃ntulũ ad me rediens si me⁹ erat nepos voce cepi percũrrere tremebũda. Ad hec inquit ille vlulatibꝫ ꝛ suspiriꝫ. Vtinã nõ essem ne tam diris essem cruciatibꝫ deputat⁹. Nam scias me ꝓpetuis tribꝫ mãsionibꝫ tartareis ꝓmãsuꝝ. Heu q̃d. His dictis tant⁹ mihi dolor affuit vt per plurimos sim mirat⁹ quõ e vita prinus nõ decesserim. Longis ãt expletis colloquijs ab eo sussitatus fui. Cur ita diuinã miseri cordiã ꝓdiderat cũ tot ꝛ tantis videret pollere. Pro nulla inq̃t me scias causa fore damnatum nisi q̃ in ludis maxime delectabar. Atq; in morte voluntarie postposui confiteri. Quibꝫ dictis disparuit. et tantus fetor remãsit vt in illũ locũ ꝑ magnuꝝ spaciũ null⁹ ausus sit introire. hec cyrillus. Ve igit hijs q̃ cuꝝ talia vel legũt vl audiũt nõ nimẽr nõ mutanꝫ non ꝙuertunt ad dñm deũ suũ. Nam si ꝑ vno peccato solũmõ hoiem deꝰ iustitia eternaliter dãnat quid faciet ꝑ multis. O somnolenti pectores. O peregrini velocissimi et aduene in hoc seculo ꝓsiderate q̃ ventura sunt ꝛ agnoscite q̃nta vob in penitentibꝫ ꝛ in peccatis obstinatis diuina iustitia cõminat mala nec sufficit aliqua pecta relinquere, vt patꝫ ex dictis nisi omia parite relinquantur.

Qualr deus iusto iudicio permittit eos q̃ pniam differũt vsq; ad extremũ vite impugnari variꝫ impedimentis.

Capl'm III

Ertiũ mi

sterii cõtemplãdũ de severitate dine iustitie contra pectores impenitẽtes dicit ꝑmissio. Cõsueuerũt nãq; in peccatis suis aliq̃ esse securi ꝑmittẽtes sibi in extremo vite pniam se facturos. Verũtn iustitia dei severa q̃ frequenter ꝑmittit tales impugnari maxime a tribꝫ quibꝫ eoꝝ pnia impeditur. Primo a passionibꝫ. Secundo a demonibꝫ. Tertio a parentibꝫ. Primo ꝑmittit deus tales peccatores impugnari a passionibꝫ. Nam vt inq̃t Scot⁹

in.iiij. Solet euenire q̄ in extremo vite q̄n̄ pct̄ores infirmātur in sensitiua pte adest maximus dolor t maim⁹ timor. Dolent relinq̄re mundū qué cū suis bonis magis dilexerūt q̄ deū. Timēt mortē q̄ ꝓuat oīm terreno bono t vita tpali quā ꝓposuerūt eterne. O q̄ntus labor coꝛ coꝛda mentes q̄ occupat. Alterat er hmōi passionib⁹. Rō q: Fm Aug⁹. Passiones tristabiles pl⁹ ratiōne suffocāt q̄ delectabiles. Inde fit vt ip̄i miseri q̄ ꝓposuerūt malefactēdo in extremo vite ad pniam venire nihil de deo cogitent, nullā de ꝓpria salute meditā habeāt. Q: vt Aug⁹. in Fmone de innocētib⁹ ait. Persecutitur hac alia diuersione pct̄or vt moriens obliuiscat sui q̄ dū viuerz oblitus est dei. Sūt de h̄ q̄ndie exēpla clarissima. Nā t ego vidi q̄ndā in extremis laborantē q̄ diuissimus erat t diuitias nō sine peccatis ꝓgregauerat. Cūq̄z monerē eū vt iā anie salutē q̄reret male libēter audiebat hmōi verba. Quinimo in lecto in q̄ iacebat se voluēs suspirabat gemebat imo rugiebat dicēs. O q̄ntū laborauī vt thesaurisarē t alij gaudebūt de thesauris meis. O diuitie mee. O pecunie mee. O iocūda mea q⁹ vos possidebit z quibus vos relinquā. Et in his t illis rennēs coꝛ t aiam miserimus
xij expirauit. In ciuitate cenā spolitana puella quedā formosa fuit que vanitatib⁹ semp intenta nil de futura vita cogitabat. hec infirmitate pcussa monitōes t hortamēta salutis abhorrebat. sic mihi retulerūt q̄ viderūt t audierūt illā. Tandē invalescente morbo cū cerneret infelix iuuencula deprimo sibi imminere mortē, rogauit instāter matrē vt eā vestiret t pciosis indumēt⁹ q̄ ferre consueuerat ornaret poliretq̄z eā tā q̄z si ad nupcias cēt accessura. Annuit ei mater fecitq̄z q̄d filia volebat. O terribile iudiciū. O stupendū t admirabile dictū. Sic ornata sic induta suspirādo clamare cepit iuuencula vana. Heu q: moriar ego sic pulcra, moriar ego sic decora, moriar ego in taz tenere etate. Dicebāt illi circūstātes. Cōmitte te deo filia, qa benignus t clemēs ē. At illa magis lemētabiliter rīdebat. Et q̄d mihi cū deo. Veni o diabole suscipe tu aiam meā. Inter q̄ vba expirauit dānata t desperata. Se cūdo ꝓmittit de⁹ impugnari peccatores ipenitētes in extremo vite a demonib⁹. Ipi teteni spirit⁹ maligni t si a circūstantib⁹ nō videant apparēt tñ bis q̄ morunt aspectu horribilissimo rēptāteq̄z infestāt ac conant durissimo certamine, vt de misericordia dēsperent. Vñ Beda refert de gestis anglor. Q: rex q̄dā anglie adolescent⁹ noie habuit militē i armis probū, sed coꝛruptū in moribus. Cū aūt imꝛouisa infirmitate ferieret a rege visitat t monetur ad pniam qui renuit dicens

i

q̄ videret ꝺ facere ex timiditate
cord'. Cū vo ad mort' ꝺ duceret
termios ite⁊ rex visitauit eū cō
fortans vt peniteret. O dñe mi
rex tarda hora est cū iā iudicat⁹
sum ⁊ dānat⁹. Nā paulo anteq̄
huc intrares ingressi sūt duo cla
rissimi iuuenes q̄⁊uus sedit ad
pedes lecti mei. alter ad caput et
dixerūt. Iste adiudicat⁹ est mor
ti. Videam⁹ si aliq̄ ius habea
mus in eo. Et vn⁹ extraxit libꝝ
speciosissimū sz valde paruulus
de sinu suo lr̄is aureis ⁊ fulgen
tibꝰ conscriptū. in q̄ legēs vidi a
liq̄ q̄a bona q̄ fecerā in iuuētu
te mea añq̄ mortal'r peccassem.
Et cū miro mō exaltarē in visio
ne boꝝ. ecce duo terrimi ꝺmo
nes intrauerūt. ⁊ vnū magnum
libꝝ lr̄is nigris scriptū in q̄ vi
di oīa peccā mea. Et dixerūt de
mones angel' q̄ ibi erant. Quid
ibi facitis cū in eo nullū ius ha
beat' ⁊ liber vr̄ nihil valeat. sz no
ster. Et rñderūt angeli q̄ vez est
⁊ receisserūt. ⁊ bi duo ꝺones cru
ciāt me. Quibꝰ dicē' ifelicissim⁹
erpiauit. Est ḡ molest⁹ diabol⁹
morientibꝰ nō solū impijs atq̄
peruersis. sed etiā sanctis ⁊ ami
cis ꝺi. Scribit em̄ Cyrill⁹ ad au
gustinū in trāsitu Hiero. Q̄ Eu
sebi⁹ vir sanctissim⁹ quondā hie
ronymi gl'iosissimi discipul⁹. cū
esset e vita migraturꝰ aduenīēte
die q̄ sciebat Hieronymi reuelatōe
migrare sciebat. die tertio pēūte
labore febriū cōcussus valide se
sup terrā mḡi nō imemor nu
dū deferri fec̄ a frib⁹ ⁊ a singulis
osculū accipiēs benigna eos con
solatōe ꝓfortauit vt in sctō ma
neret ꝓpositō. deinde saccū quo
operiebat gl'iosus Hieronym⁹
deferri ⁊ supra se poni fecit or
dinauitq̄ se nudū instar magi
stri sui hieronymi gl'iosi extra ec
clesiā in q̄ iacebat sancti Hiero
nimi corp⁹ sepeliri. Post hec cor
pore sacratissimo dñi se muniēs
deo ⁊ btō hieronymo deuote se
cōmēdauit. Et sic p triduū locuti
one corp⁹ ali ac visiōe ꝑuat⁹ circū
stantibꝰ fratribꝰ psalteriū ac pas
sionē dñi ac alia sctā legentibus
Die vo q̄ moritur⁹ erat añ bea
te anie exitū p duas horas vene
rabil' Eusebi⁹ cepit ira terribiles
actus pagere q̄ circūstātes mo
nachi pauore pterriti velut amē
tes i terra iacebāt. Nā q̄q̄ trās
uersis ocul' manibꝰ sil' iūct' voce
dira facieq̄ terribili clamabat. nō
faciā nō faciā. mētiris mētir'. p⁹
hec ad terrā rediēs faciē i ꝛra fir
mabat q̄tū poterat clamās. Ad
iuuate me fratres ne pereā. Q̄ō
monachi videtes lacrimātibꝰ o
culis eum interrogauerunt quid
esset. Ad q̄s ille. Nōne videt' de
monū agmina q̄ me deuorar̄ cu
piūt. Et illi q̄d te facturꝰ volebāt
cū dicebas. nō faciā mētir'. At il
le. conabāt nāq̄ vt nomē ꝺi blas
phemarē. ⁊ ego ꝺ nolle facere ac
clamabā. Dicebāt insup vt ꝺ ꝺi
misericordia desperarē eo q̄ esse
dānat⁹. Quibꝰ ego rñdebam q̄
mentirent. Absco ꝺebā aūt facē

meā ne videre eoꝝ aspectū q̄ taꝫ terribil est vt sustin eri nō possit. Si g̃ hic dei amicꝰ tā durū p̄e/liū a demonibꝫ sentit. q̄d facient pcōres nephādissimi qui tādiu diabolo fuerūt. Tertio p̄mit t it deꝰ pcōres ip̄enitētes impugnari in extremo vite a parētibꝫ a domesticis ꝛ p̄pinq̄s. Ipi eq̄/dez sūt q̄ egrotātibꝫ confessionē nominare nō audēt sacerdotes ꝛ religiosos noīare volētes indignā/ter expellūt notarios si ꝓparuerint vt testā ꝓficiāt turpit eiciūt O amici carnales. O inimici a/mi maꝝ caroꝝ vīoꝝ. De vob dr Mat. x. Inimici hois domestici ei⁹. Propterea salubrit̄ p̄uisum est p. c. Cū infirmitas. de pe. ꝛ re. dicit em sic. Cū infirmitas corpalis nō nūq̄ ex pcō p̄ueniat dicē/te dño lāguido quē sanauerat. Vade ꝛ amplius noli peccare ne deteri⁹ tibi ꝓtingat. p̄senti decre/to statuimus ꝛ stricte p̄cipimus medicis corpoꝝ vt cū eos ad infirmos vocari ꝓtigerit ipos añ oīa moneāt ꝛ induc̄at vt me/dicos aduocēt animaꝝ vt post/q̄ infirmo fuerit de spūali salu/te p̄uisum ad corpal medicie re/mediū salubrius p̄cedat. cū cessante cā cesset ꝛ effect⁹. Hec ibi. Si permittēte deo ad puniendam negligentiā impenitētiū nec ipi medici statutū ꝟ saluberrimus ecclie obstat. Timendū igit ē oīibꝫ peccatoribꝫ ne seq̄at eos iusticia dei. Jō in tpe oportūo si/ne dilatione studeāt ad pniaꝫ re/dire vt illa mediāte faciāt se di/gnos gratia ꝛ ꝓsequēti btā gl̄ia i qua viuit deus in seclua seculo/rum. Amen.

Feria quarta

post dñicā in sexagesima de seue/ritate diuine iusticie ꝓtra origenistas qui dicūt in fine oēs dia/bolos ac homines fore saluan/dos.

Sermo XI

Eddz vnī

cuiq; fr̄ op̄a sua. Sapientissimi filij dei v̄ba sūt ista Mat. xvi. c. originalr̄ scḡra. Of/fert se nob er omi parte magⁱ ac magis tremēda iusticia dei q̄ nō respicit p̄sonas hoim. non curat angeloꝝ dignitatē. si oīibꝫ pec/cantibꝫ ꝛ de pcō nō penitētibus cōminan̄ indifferēter dānatōes eternā. Sūt tñ Origenistę quidam pertinaciter asserentes q̄ in fine deus lapsis angelis ꝛ dānatis veniam dabit. quodq; in/fideles omnes revocabūtur ad celum et q̄ christiani qui libꝫ habitabunt in paradiso. itaq; dei misericordia superabit omnem nigiditatem iusticie eius. Contra tales in p̄senti sermone dicere statui ostendere q̄ si fortis et a/spera sit diuina iusticia ꝓtra pec/

catores quoscunq; Ad qđ intelligendū ꝓsiderandāq; illā ꝓpositionē ex triplici parte. Primo ex parte angelorū malorū. Secūdo ex ꝑte infidelitū execratorū. Tertio ex pte christianorū falsorū.

Qualiter erravit Origenes circa saluationē malorū angelorum. ⁊ quō tantus error per sacras scripturas roboratur.

Capitulum I

PRimo ꝓponim⁹ considerandū dei iustitiā terribilē ⁊ seueraz ex parte angelorū malorū. Nam eos excellentissimos nobilissimos perfectissimosq; in donis nature multos ⁊ quasi innumerabiles ꝓpter vnū solū peccatū superbie a paradiso seu empyrreo celo electos eternaliť ꝓdemnauit Verū pro clariori noticia hui⁹ ꝑtis tria dubia emergūt disputanda. Primū vtrū Origenis opinio fuit ꝙ mali angeli saluabūť Scōm vtq; mali angeli sunt īferno. Tertiū vtq; per scripturas probari possit ꝙ angelorū malorū pena nunq; finiet. Circa ꝓmū dubiū est triplex modus dicendi. Primus est q̄rundā q̄ Origenē excusare volūt dicūtes eū falsa aut reprehensione digna nō solū scripsisse. ſz nec docere potuisse. Sz inuidie quorundā attribuunt oīa q̄ de origene erronea et hereticā pdicanť. Inuidi autē talia origeni vt illū criminarenť impoſuerūt. Nouenť aūtisti ō fensores origenis ad sic tenēdū. Tum ꝓpter eius sanctimoniā. tum ꝓpter ꝓfundā sciam. tū ꝓpter feruentissimū zelū. Haz vt colligit ex dictis Eusebij in historia ecclesiastica. Et Hiero in li. ō viris illustribus. Origenes habuit patrē Leonidā christianum ⁊ martyrē post cuius martyrium cū rebus patrimonialibus ob confessionē nois christi esset ꝑuat⁹ cum matre vidua ⁊ sex fratrib⁹ paup; derelictus habens ānos circiter. xvij. etatis studio litterarū intent⁹ se matrē ⁊ fratres de eo qđ docendo lucrari poterat sustētabat ⁊ sepius martyr migrasset ad dñm. nisi mater ei⁹ pia fraude nocte vestes ei⁹ subripuisset. Consecut⁹ ē tandē a deo scie gratiam. Eratq; potentissim⁹ ī grāmatica ⁊ oībus secularibus litteris in oīi quoq; phia ⁊ naturali eruditione ꝓfectus. sz instructus maxime in lectiōe ⁊ doctrina diuinorū voluminū. Unde ꝓ incredibili scientie sue progatiua doctor ecclesie alexandrine a demetrio ipius loci epo institut⁹ ē. cathedrāq; doctoris post pantbenum ⁊ clementē tertius obtinuit. Cuius. s. clemētis ipe auditor extiterat. Ubi dū ꝺbum dñi doceret palam tā viros q̄z femineſ ıstruxit. Et vt oēs maledicti turpis occasionē infidelibus tolleret quoddā min⁹ ꝓfecti sensus sz feruentis fidei castitatis opus exercuit. Nā illud euāgeliū attendēs Sunt eunuchi q̄ se castrauerūt

ꝓpter regnū celoꝝ mor illud in se cōpleuit. tūcq; nulla aduersarijs detrahendi occasiōe relicta vigilanē doctrine ꝛ pdicatōi vacauit in abstinēcia plima. in ieunijs ꝛ vigilijs. et eius vero auditorib⁹ mlti martyres fūt effecti. et nūq; pmisit ea q̄ i ecclesijs discrebat a notatoribus erapi nisi q̄n septuagesimū etatis sue annuꝝ agēs mlto vsu ꝛ labore plimum in ꝟbo dei fiducie acceperat. Jli. aūt i. vi. etbimol. li. sic de ipō ait Origenes in scripturaꝝ laborē tam grecos q̄z latinos opeꝝ suorū magnitudine superauit. Denicq; Hiero. scr milia librorū eⁱ⁹ se legisse fatet. ꝓpter hec oīa. q̄ nō videt q̄busdā vt diximus q̄ origenes tā grauiē potuerit errare. vt diceret etiā dānatos angelos fore salnādos. Sz his ego respō deo. q̄ nullⁱ⁹ est tā sanctⁱ⁹. tam iustus. tam doctⁱ⁹ in lege dñi tāq; exercitatⁱ⁹ in via eiⁱ⁹ vt cadere nō possit fm cōmunē legem. Sapientior certe mūdiorq; ipō Origene erat in celo empyreo Lucifer. ꝛ nō ꝓpter peccata expulsus est inde. Quare aūt deⁱ⁹ pmittat ruere eos q̄ diu in ꝟtutib⁹ pleuerauerūt penitⁱ⁹ ignoramⁱ⁹. q; iudicia dei abyssus mlta. Secundus modⁱ⁹ dicendi de origene ē aliorū qui tenent ipm errasse sed post errorem ad priam venisse. Ostendūt aūt plancū q̄ndam qui ascribit Origeni. nō planctⁱ⁹ ille inter apocriphas scripturas annumerat. vt ptz. xv. di. c. Sancta romana ecclesia. Tertⁱ⁹ modus dicendi de Origene. ē q̄ in veritate errauerit. Vñ Augⁱ⁹. xxi. li. de ci. dei. c. xvij. vl. xxi. ait. Nūc iam cū misericordib⁹ nr̄is agendum esse video ꝛ pacifice disputandū q̄ vel oīb⁹ illis hominib⁹ quos iustissimus iudex dignos gehenne supplicio iudicabit vel quibusdā eoꝝ qui nolunt credere pena sempiterna futura. si pⁱ⁹ certi xpi metas. p quibusq; peccati q̄ntitate longioris siue breuioris eos inde estimāt liberādos. qua i re misericordioꝝ pfecto fuit Origenes q̄ ipm diabolū ꝛ angelos eiⁱ⁹ post grauiora. p meritis ꝛ diuturniora supplicia ex illis cruciatib⁹ eruendos ꝛ sociandos sanctis angel' credidit. Sed illū ꝓpter ō ꝛ ꝓpter alia nōnulla nō imerito reprobauit ecclia Nec ille. Et hiero. ad palmachium inqt. Si mihi creditis Origenista nunq; fui. ꝛ si nō creditis nē esse cessaui. Male sētit ō filio petius de spūsancto aiaꝝ de celo ruinā impie. protulit verā totⁱ⁹ carnis resurrectionē negauit. Et idē ad Desiderū ait. Origenes melior in bonis. peior in malis fuit cuiⁱ⁹ hereses in libris periarchon quos ipe ꝓposuit maxime inuenire dicunt. Et idē aduersus Vigilantiū sic loquit. Opera mea ē ꝛ studij mlt⁹ legere vt ex plurimis diuersos flores carpā. nō tā pbaturos oīa q̄z ō bona sint electuros. Assumo mlt⁹ in manu mea vt a mlt⁹ mlta cognoscaꝝ

Origenes hereticꝰ qđ ad me ꝙ illū in plerisqꝫ hereticū cē nō dubito. errauit em̄ de diaboli pnia errauit ⁊ de aiaꝝ statu ⁊ qō hīs deteriꝰ ē pfem ⁊ spūsctm̄ in cōmētarijs esaie seraphi esse testatus ē Si errasse nō dicerē ⁊ hec q̄tidie nō anathemanisarē essem erroꝛ illiꝰ soci. Neqꝫ em̄ ita ꝺ̄bem illiꝰ bona suscipe vt malo quoqꝫ suscipe videamur. Ad idē in mltis scripturis bñ interpꝛtat est ꝛpphetaꝝ obscura disseruit ⁊ tā noui ꝙ veteris testamēti releuauit maria sacra. Hec ille. Secundū dubiū erat. vtꝝ mali angeli sint in iferno. Et ad ꝺ̄ rñdet dño Bona. di. vi. q. li. d. cū Alex. de ales in. q. volumie sūme. Qꝫ locꝰ demonū post lapsum vsqꝫ ad diē iudicij nō est locꝰ subterraneus quē vocamꝰ infernū. s. aer caliginosus in q̄ generaliꝛ ꝺ̄monū habitat mltitudo. Vtꝝ aūt alii qui detrusi sint in infernū ꝺ̄ ego nescio nec iuenio determinatuz a sanctis. Hoc aūt bñ credo ꝙ alii qui descēdēt ad toꝛmēdas animas ꝛm ꝙ bñt inē se deputata maledictionis officia. Si etiā in isto aere puniant pena ignis. diuersi sūt diuersa. Quidā dicūt ꝙ sic. Iz minꝰ intēse ꝙ post iudicium. Alij aūt dicūt ꝙ talꝰ pena differtur eis vsqꝫ ad iudiciū. interim grauē penā susapiūt. ex eoꝙ sūt in isto aere caliginoso. qz locꝰ in quo ꝑditi sūt erat celū empyreū qꝺ̄ est luminosū. ⁊ ē eis locꝰ naturaliꝛ ad quē nō pñt amplius reuerti. Tertiū dubiū ꝓpositū ē Vtꝝ ꝓ scripturas ꝓbari possit ꝙ nūqꝫ diaboli saluabunt. Et ad ꝺ̄ Aug⁹. xxi. li. de ci. dei. c. xxiij. inducit duas autoꝛitates. Una ē Joh̄. Apoc. xx. di. Diabolꝰ ꝙ seducebat eos missus ē in stagnū ignis ⁊ sulphuris vbi bestia ⁊ pseudo ꝓphete cruciabūt ꝺ̄die ac nocte i secula seculoꝝ. Alia ē autoꝛitas xpi ꝙ Matth. xxv. ait. Ite maledicti in ignē eternū ꝙ parus ē diabolo ⁊ angelis eiꝰ. Et qꝺ̄ sic Aug⁹ dicē. ꝙ hic dicit finē pnū. ibi ꝺ̄ in secla seculoꝝ. Quibꝰ vbis scriptura diuina nil aliud significare cōsueuit nisi ꝙ finē xpis nūqꝫ ḥz. Jō Augu. audacter in li. de fide ad petrū sic loquit. Firmissime crede dyabolū ⁊ angelos eiꝰ in ignē eternū a xpō esse mittēdos vbi nūqꝫ carebūt pena quā eis ꝓparauit diuina iusticia. Si igit ꝺ̄ⁿ tā dure punit āgelos qz peccauerūt ⁊ i malicia sua obstinati pmāserūt. quō securi sūt trāgressoꝛes hoīes diuinoꝝ pceptoꝝ. O reprobi offē sores maiestatis dīne. O pīūptuosi ⁊ temerarij executoꝛes oium malaꝝ affectionū cur nō timens. cur nō pauescat. cur deniqꝫ non cōpugimi ad ꝓminantē vocē sūmi dei. Jpe ꝙ ḋē vt in ꝛmōe pcedēti ptz ad vos clamitat. Nisi cōuerti fueritis. sic ā gelis nō pepercit nec vob parcā. sic angelos a sedibus celi cieci. ita ⁊ vos eiciā. sic illos ꝑpetuos cruciādos dānaui. ita ⁊ vos dānabo. O tremēda iusticia dei cui resistere nulliꝰ pt nō

boices ñ angeli ſpūs potētiſſimi
Qualr iuſticia dei dānabit oēs
infideles. qđ ſentiendū ē de p/
uul' ō pbis ⁊ alijs infidelibus.

Ecūdo p/
ponim⁹ ꝓſiderādam
terribilē iuſticiā ōi er
parte infideliū exceccator. quos
oēs ⁊quot fuerūt quot ſunt vl'
erūt cū ifidelitate moriētes' dā
nāti ꝑpetue deputauit. Scien
dū tm q⁹ tripler ē ifidelitas. ꝓ/
ma puulor. Scōa pbor. Ter/
tia malicior. ꝓma ē infideli/
tas puulor. ⁊ hec ō: fm puram
negationē er b solo q⁹ puuli nō
hūt fidē. Et hec fm Tho. q. q.
x. nō bz rōem peti. ſz magis pene
qz tal' ignorātia dinor er peto p
mor gntū ſecuta ē. Jō q cū tali
infidelitate moriūt dānant qđē
nō ꝑpē infidelitat' petīm. ſz ꝑpē
originalē culpā ab ill' ſeruā. ita q⁹
oēs puuli ſine baptiſmo moriē
tes ⁊ in lege veteri ſine alijs ſme
dijs ꝓ petīm originale adhibitis
erāt de nūero dānator. Verūtn
de illis dubitari ſoler. vtr puniē
di ſint pena mali' ignis. quoni
am Aug⁹. de fide ad petrum ait
Firmiſſime tene puulos q ſñ ſa
cramēto baptiſmatis de hoc ſe/
culo tranſeunt eterne ignis ſup
plicio ſempiterno puniēdos. Et
idem in Enchiridion contrarū
videtur dicere. Miniſſima in/
quit ſane eorum erit pena qui p
ter peccatum quod originaliē cō
traxerunt nullum inſuper addi/
derunt. Sed ſi punirentur pena
ignis nō eſſet miniſſima. Jō di
cit domin⁹ Bona. in. q. di. xxxiij
q⁹ quidam attendentes rigorez
diuine iuſtitie ac ſententiā q de⁹
hominem prouno modico mo/
tali in quo momentanea ⁊ qua/
ſi nulla fuit delectatio cruciat e/
ternaliter. dicunt q⁹ paruuli cre/
mabunt igne materiali. ſōge ra/
mē minus q illi qui peccauerūt
peccato actuali. Et ō dicūt ſenſiſ
ſe Augu. cū dicit in enchiridion
penā paruulor eſſe miniſſimā. ⁊
in li. de fide ad Petrū. Paruuli
cruciabunt eterno ſupplicio. mi
niſſimā cm illā vocat. nō abſolu
te. ſed reſpectu alior. Sz cū val/
de durum videatur q⁹ deus tam
dure tam aſpere agat cum par/
uulis ſic decedentibus. Jō alia
erat poſitio mitior que magis
concordat pietati fidei ⁊ iudicio
rationis. Nō quia paruuli dece
dentes cum originali culpa ca/
rent iuſticia ⁊ ſpirituſſancti gra/
tia que eſt pignus hereditat' ce/
lne priuantur ineternum viſione
dei. Quia non in carne fuit fedi/
tas. ideo ponentur in loco vilior
pene infernali. Sed quia nō ha
buerunt in ſe actualem delecta/
tionem peccati nec in ſpiritu nec
in carne. ideo non ſentiunt pene
ignis acerbitatem. et huic opini/
oni inhereret ipſe magiſter in lit/
tera et in rertu. Ad dictum vero
ſancti Auguſtini prallegatum
in ipo libro de fide ad Petrum
dicere poſſumus. Quod ipſe ſic

locutus est nō intendēs dicēr q̄ paruuli sensibiliʳ cruciēnt. ſz potius manifestare voluit penam eoꝝ quantū ad carentiā visionis dei. ⁊ q̄ntū etiā ad vilitatē loci. ⁊ hoc valde abundāt exp̄mit plus dicens ⁊ minꝰ volens intelligi. nec sine cā sic loquit. Facit em̄ b̄ ad extirpādā illā hereſim q̄ dicebat puulos nulla pena puniri. Vñ sicut in moꝛib⁹ documentū est. q̄ qui vult ab vno extremoꝛū puenire ad mediū debet ōcli nare ad aliud extremū. sic docet ph̄s. vij. ethi. c. ix. Nō punient q̄ puuli pēa sensus ⁊ materialʳ ignis sed pena dāni ⁊ carētie visiōis diuine. Vtrū aut̄ insit eis aliquis doloꝛ interioꝛ satis apō doctos dubiū est. Quidā eni voluerunt dicere carebūt cognitiōe ⁊ doloꝛe. Cognitiōe q̄dem exigente dei iustitia. ⁊ doloꝛe exigente miseri coꝛdia diuina. iustitia nāq; exigit vt nō det eis post hāc vitam donū aliqō cognitōnis qō in hac vita nō habuerunt. Vñ sic caruerūt cognitōe fidei ⁊ oīm̄ genere cognitōis intellectiue illi q̄ moꝛtui sūt ante vsum rōnis. sic etiaz carebūt post hāc vitā nec diuturnitate tp̄is addiscēt. Miſericoꝛdia exigit vt nō hēant penā actualis doloꝛʳ. cū nō habuerīt maculā actualʳ culpe. Et iō iusto suo iudicio p̄uat eos deꝰ oīm̄ eoꝝ cognitōe q̄ p̄nt eis inferre doloꝛē. Melꝰ est em̄ talia ignoꝛare q̄z scire. ſz qꝛ difficile est intelligere q̄ aīa segata nō bebeat vsū rōis ⁊ nō cognoscat ea saltē quoꝝ cognitio est ei naturaliʳ inserta. cuz er pte coꝛpis impedimētū non bēat. Jō alq; aliē opināt. ſ. q̄ aie paruuloꝝ habebūt cognitiōez ⁊ habebūt doloꝛē. Sēt ei' ppē q̄d facte sūt. ⁊ scient se ab illo bono merito oꝛigialʳ culpe esse puatos. ⁊ m̄ nō habebūt doloꝛez q̄ mereaī dici ꝯmis. q; ñ habebūt remoꝛsū q̄ p̄diderit illō bonuz ppē. ppīa negligētiā ⁊ ꝯtemptū Et p̄ tāto doloꝛ coꝝ erit multo mitioꝛ q̄z doloꝛ adultoꝝ. Sz opinio ista bñ stare ñ pt. m̄ ppē b̄ q̄ doloꝛ ille ē absq; spe. ⁊ ita cuz murmure ⁊ desparōe. m̄ etiā q̄a doloꝛ aīe redūdat in carnē. Et si talʳ doloꝛ et delibatōe p̄cedit nō videt esse absq; actuali obligatione. Propterea est tenꝰ modꝰ dicendi p̄obabilioꝛ ⁊ cōmunioꝛ Q̄ anime paruuloꝝ carebūt actuali doloꝛe ⁊ afflictiōe. non tamen carebunt cognitiōe. Et hoc potest satis rationabiliter intelligi per hunc modum. Decedentes eni in solo oꝛiginali medium tenent inter babētes gratiam et culpam actualem. et q̄niam status retributionis ōbet respondere statui vite p̄sentis in tali statu debent anime puuloꝛum poni vt quasi medium teneant inter beatos et eꝛnis ignibus cruciatos. Quoniā q̄ beati carent malo pene sensibilʳ ⁊ cuz b̄ bñt dei visionē. dānati ecōtrario sunt in tenebris et puniunt pena sensibili. Paruuli ſz oꝛdi-

nem rectum diuine equitatis debent cõcarein vno cũ dãnatis: et in alio beatis. Sz nõ possent cõcarecũ beatis in babẽdo diuinã pscientiã. qz rũc in nullo cõcarent cũ dãnatis. Presentia ei visionis dei nõ stat cũ pena sensibili. Jõ beatis cõcant in b̃ q̃ carẽt omni afflictione exteriori z interiori. cũ dãnatis vero in b̃ q̃ priuant visione dei z lucis corpalis. Paruuli igit sic dino iudicio iter beatos z simpl'r miseros q̃si in medio pstituti b̃ nouerũt. Et cuz er vna parte psideratio generet desolatõem. er altera cõsolatõez ita equa lance dino iudicio eorũ cognitio z affectio liberant. et in tali statu ppetuant. vt nec tristitia deijciat nec letitia reficiat. Et in b̃ mirabil' ostendit ordo dine sapie q̃ cũcta nouit suis locis disponere z ad suã gl'iam ordinat. Hã sic in btis potissime manifestat' m'ricordia. z in dãnatis iustitia. ita in istis misericordia sil' et iustitia. Et er b̃ prz q̃ nõ facit deus aniãs frustra q̃s nouit de corpe ante susceptõnẽ baptismatis egressuras. Omnia em̃ fac̃ deus ad suã gl'iam manifestandaz Hã si tu qras q̃d puuli faciunt. vtrũ addiscãt vel pferãt v'l aliqõ opus exerceãt. Breuit' ego rñdeo Qx dine iustitie ẽctas z immutabilitas in eod̃ statu q̃tũ ad corpa z quantũ ad aniãs siue ad pgnitiuã. z q̃ ad effectiuã ppetualiter eos pfolidat. vt nec pficiant nec deficiãt. nec letent' nec tristentur sed semp sic ẽnt formit' maneant vt sint materia laudãdi diuinuz iudiciũ q̃ sic equũ z iustum ẽ vt nullũ malũ relinq̃t impunitũ. z nullũ bonũ irremuneratũ. z pfectissime teneat mediũ inẽ superfluũ z diminutũ. Nec Bonauẽ. Ego aũt dico q̃ difficile est assignare puuloz danatoz q̃litatẽ z pditionẽ. Nob tamẽ sufficeꝫ dz q̃ dei iustitia eos ppetuo pdemnabit. Et in b̃ redarguẽde sũt libidinose matres fornicarie z adultere imo fratricide quaz culpa fit sepe nũero vt v'l in vtero v'l extra vterũ parnuli interficiãtur. O nephandissimũ scel'. O detestandũ malũ q̃ fit vt anie simul z corpa perimãt. Scõa infidelitas est moraliũ phoz q̃ sm rõis regl'am viterũt extollẽtes virtutes. vicia vero reprobãtes. tamẽ fidẽ nõ habuerũt nec explicitam nec implicitã. Quipfecto omnes er dina iustitia cũ dãnatis sũt deputati. Nec durũ videri debz ista sentire de sapiẽtibz huius seculi. Qm̃ vt inq̃t Paul' ad Ro. j.c. Inexcusabiles sunt. qz cũ deũ cognouissent nõ sicut deum glificauerunt aut gr̃as egerũt. Iz euanuerũt in cogitationibz suis et obscuratũ est insipiẽs eoz cor et dicẽtes se esse sapiẽtes stulti facti sunt. Terna est infidelitas malicioso q̃ sm tho. ij. q. x. c̃ per pretaricatẽ ad fidem qñ. s. aliquis repugnat auditui fidei vel ipam pteminit. Et in b̃ ppie pficit rõ infidelitatis q̃ pcm̃ ẽ mor

tale. Et in hac implicati sunt iudei. idolatre. machometani ⁊ alij contradicētes xp̄iane fidei q̄rū procdolor grādis est numerus. oēsq; dei iusticia damnabit ad inferos. etiā si alia petā nō haberent. Nec valz opīo illoz q̄ dicunt vnūquēq; in sua fide vl' lege ex q̄ credit eā bonā posse saluari. Oz vt scribit extra de sum. trini. ⁊ fide catho. Una est fidelium vniuersal' ecclia extra quā nullus oīno saluat. Et de hac dicit Cyprian⁹. xxiij. q. i. c. Loquitur. Hāc vnā ecclesiā i cātico cānicoz spūssanct⁹ ex pson arpi dñi designat di. vna est colūba mea formosa mea. Hāc eccl'ie vnitatē et btūs paul⁹ docet ⁊ sacramentū vnitatis oñdit di. Un⁹ de⁹ vna fides vnū baptisma vnū corp⁹ ⁊ vnus spūs vna spes vocatōis nostre. Ad idē est c. Oñs vetus. xxiij. q. i. ⁊ c. aliud. de ꝓse. di. iij

Qualiter iusticia dei damnabit oēs malos xp̄ianos sine penitentia morientes. ⁊ quare pena eoz grauior erit aliorum.

Capitulū III

Tertio ꝓponim⁹ considerandā accerrimā iusticiā dei ex parte xp̄ianoz falsoz q̄s cū diabol' ⁊ infidelibus i ꝓpō morianť cōdēnabit. Et ad ꝟ clari⁹ intelligēdū de illoz damnatōne notabimus tria. ꝓmo verificatōnem. Secō rōem. Tertio grauationē

ꝓmo notabim⁹ verificationē. vñ. s. verificari ꝑt q⁹ xp̄iāi mali cū in pnia morientes saluari nō possint. Ad ꝟ sufficiat audiť Augu. in li. de fide ad ꝓetrū di. Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites nō oēs q̄ intra ecclesiā catholicā baptisanť accepturos esse vitā eternā. sed eos q̄ percepto baptismate recte viuūt. i. q̄ abstinēt se a viciis a ꝓcupiscētijs carnis. Regnū em̄ celoz sicut herecia infideles atq; scismatici nō habebunt. sic catholici criminosi possidere nō poterūt. Et sic alio se locut⁹ est Aug⁹. ꝓpter verba christi di. Mar. vij. Nō oīs qui dicit mihi dñe dñe intrabit i regnū celoz. Multi dicent mihi in illa die dñe nōne in noīe tuo ꝓphetauim⁹ ⁊ in noīe tuo dēmonia eiecim⁹ ⁊ in noīe tuo virtutes multas fecim⁹. Et tūc ꝓfitebor illis. q⁹ nūq̄ noui vos. Discedite a me oēs q̄ opamini iniq̄tatez

Secūdo notabim⁹ rōem q̄re sal⁹ baptisati christiani dānabūtur cū Mar. vlti. dicat. Qui crediderit ⁊ baptisat⁹ fuerit saluus erit. Et ad ꝟ rūdet Jacob. ij. ca. Q̄ fides sine opib⁹ mortua ē. ꝛō notāda est illa Amb. sūia q̄ ponit. xxij. q. v. c. Cauete ffres. Cauete inquit fratres mendaciū. quia omnes q̄ amāt mendaciū filij sūt diaboli. Mendaciū nāq; est xp̄ianū se dicere. ⁊ opa xp̄i nō facere Mendaciū nō solū in falsis ver

bis. sed in simulatis consistit o/
ribus. Et vt Augustinus di
cit in.iij. de doctrina christiana.
Et sacramento vnctionis chri/
stianorum omnium vocabulus
descēdit. z nomē qō nomen ille
frustra sortit q̄ xp̄m minie imi/
tat. Quid mirū igit si ꝓtra ma/
los xp̄ianos seuiat iustitia diui
na q̄n̄ z ipi crimino si flagitiosi vita
sissimiq; reperiunt. Heu heu nō
solū de infidelibus ꝙz de xp̄ianis di
ci p̄t illud ꝓphete. Corrupti sūt
z abominabiles facti in studijs
suis nō est q̄ faciat bonū. Nā ba
ptismate dū tarat excepto xp̄o
istis deteriores sūt in mal' mori
bus xp̄iani q̄z iudei siue gentiles
nō est in eis ꝟ est ꝓ maiori pte i
plūs fides. nō religio nō pietas
nō reuerētia nō timor nō amor
dei nō zelus nō iustitia nō simpli
citas nō rectitudo nō vitas non
īnocētia nō ꝓpassio nō libalitas
nō humilitas nō mā suetudo ñ
molestia nō ꝓtinētia nō sobrie/
tas nō pudicitia nō castitas. q̄n
īmo vbiq; regnāt vicia p̄ria he/
reses. supstitiones erronee crude
litates irreuerētia ad sacra p̄sum
ptio amor seculi tepiditas iniu/
stitia duplicitas fraudulētia falsi
tas nequitia auaricia sup̄bia
iuidia odiū īcōtinentia lasci
uia in oīa abominatōie blasphe
mie sacrilegia et huiusmodi. O
christiāi tantum nomine et non
re. O christiani omni dolo ma
lignitate pleni. Quo ītis. quo
ītis. quo vesperatis ire cum tā/
ta mole vitiorum vestrorū. Cer
te vobis dico q̄ nisi redieritis ad
virtutum semitam z ad pen itē/
tiam habitabitis i inferno quo
niam vt dictum est sic exigit ipa
diuina iustitia. Tertio nota/
bimus de damnatione christia/
norum falsorum grauatione.
Nā ceteris paribus grauius in in
ferno punient xp̄iani falsi q̄s in/
fideles dānati. qō cōstat exemplo
Machabei alexādrini in cui⁹ vi/
ta legit q̄ quadā die dū ipse de/
ambularet in heremo reperit ca
put cuiusdā defuncti et dū oras/
set interrogauit cui⁹ caput illud
fuerit. Et respondit se paganum
fuisse cuidam. Dixit ei Macha
bi⁹. Vbi est anima tua. Respō
dit. In inferno. Cuiq; require/
retur si multū in profundo essz.
Respondit q̄ tantum quantus
distat celum a terra. Cui Mach
abius. Sunt ne aliqui profun/
diores. Cui ille profūdiores sūt
omnibus falsi christiani qui xp̄i
sanguine redempti et sacro ba/
ptismate mundati tot beneficia
parupendunt. Soliciti ergo cu
remus omnes errata corrigere
de peccatis que cōmisimus dum
facultas adest. dum tempus da
tur veram agere penitentiam vt
sic euadamus mortem gehenne
qua liberet nos benedictus de⁹
dei filius christus Jesus qui est
benedictus in secula seculorum
Amen.

Sermo XII

Feria quinta p' dominicā in sexagesima. de gravitate pene dānatorū cōtra illos q̄ debent levi cruciatu terreri damnatos. Ser. XII

Cruciabūtur die ac nocte in secula seculorū. Scribunt hec ꝥba Apoc. xiij. Satis dura et insensibilia sūt corda illorū q̄ nō paveſcūt nō rimēt nec movent ad vocem terribil' iustitie dei. cui p̄fecto nulla ꝥtus creatura resistere nec i minimo q̄dem pōt. Nā licz in superioribus mlta dicta sint de illa. tamē adhuc nōnulla occurrūt ōclarāda quibus merito ꝓpungi dz vnus quisq; pctōris mēs excecata. Nō lochmur somnū. nō recitam⁹ fabulas cū narram⁹ severitatē iustissimi z oipotentis dei q̄ omnīū inimicorū asperrim⁹ vltor est. idcirco cū timore audiēda sūt eloquia divina scripturaz q̄ p emendatione nra manifestāt nob̄ q̄ grauis z dura erit damnatorū pena. de q̄bus ōr in themate q̄ cruciabunt in penis atrocissimis per infinita secla. In quibus ꝥbis de gravitate pene damnatorū assignabim⁹ triplicē rōem. Prima ōr localitatis. Scōa horribilitatis. Tertia eternitatis.

QX grauissima erit damnatorum pena p̄ propter horribiles cōditiones inferni. et de inferni veritate et qualitate.

Capitulum I

Prima ratio quare grauissima est damnatorū pēa ōr localitatis. Nā ꝓcludent in loco satis inepto. s. in inferno. in quo tres sūt penales ꝓditiones videlz Prima ōr vilitatis. Scōa tenebr⁹ositat⁹. Tertia paupertat⁹. Prima penal' conditio inferni et loci dānatorū ōr vilitatis. Est em infernus loc⁹ vilissim⁹ in cētro terre velut carcer dānatorū a ōo sapientissimo ordiat⁹. Nec⁹ fictio est. sicut Tulius invectiuaz in cātilenā li. iij. videt asserere. Ut inquit aliq̄ formido improbis esse posita apud inferos antiq̄ supplicia impijs ꝓstitura esse voluerunt. In quibus ꝥbis q̄ videt innuere q̄ ad terrorē impiorū sapientes ficte de inferis sūt locuti. Sz talē errorē eliminat et destruunt maxime tria q̄bus p̄bat inferni veritas merito cū timore exercitanda. Primū est theologicalis ratio. Scōm scripture ꝓfirmatio. Tertiū fidei ꝓfessio. Primū qō ostendit inferni veritatē est theological' ratio. Nā vt colligit ex dictis sancti Thome. Richardi de media villa. z dñi Bona. in. iij. di. xlvij. Sicut se habz misericordia dei ad electos. ita se habet eius iustitia ad reprobos et malignos. Sed misericordia dei ꝓparauit electis locū delicio sum z amenū celū. s. empyreuz in q̄ eternal' gmanebunt. Ergo iustitia ꝓparauit reprobis z ma

ligatis locum vltimū t horren
dū in q̄ eternaliter cruciabūt. Ista
ratio fundat sup dicti Aug. qui
tir. li. de ciui. dei. c. xiij. ait Ordo ē
partiū disparitq; rez sua cuiq; lo
ca tribuēs dispositio. t li. v. ibiō
ca. tr. di. De⁹ nihil ordinatū reli
q̄t. q̄ vnicuiq; rei locū tribuit suo
ponderi pmiente. Sz qō ē pō/
dus in corpib⁹ est amor in spiri/
tib⁹ t creaturis rōnalib⁹. Vnō
idē Aug⁹. xi. li. de ciui. dei. c. xxviij
inquit. Ita corp⁹ pōdere sic ani
mus amore ferf. t. xiij. li. pfessio.
Amor me⁹ pond⁹ meū eo fero
quocūq; fero. q̄ sicut deus ordi
nat corpa in suis locis fm exigē
tiā suoz naturaliū ponderū. sic
ordinat creaturas rationales in
locis fm exigentiā amoz. Et q̄
sicut electi sunt i celo. qz celestia
terrenis ppositi sunt in suo amo
re. ita reprobi erūt sunt in loco
infimo. qz in suo amore infima
t terrena supioribus t celestib⁹ p/
posuerūt. Locꝰ aūt omniū infi/
mus est in centro terre. Jō sub
terra in centro infer⁹ est. Vñ
Jsi. li. xiij. ethimol. Infernus
dr q̄si inferi⁹. Et hāc rōem secu
tus est Zenopheus de q̄ sic inqt
Lactan. in. vi. li. diuinaz institu.
Esse inferos Zenophē docuit
sedes pioz ab impijs esse discre
tas t illos quidē q̄etas ac dele/
ctabiles incolere regiōes hos ve
ro penas luere in tenebrosis lo
cis atq; in sceni vorag̃inib⁹ bor
rēdis. Et Seneca in tragedijs.
Ingēs vorago faucib⁹ vasthis pa
tet latūq; pandit oīb⁹ populi
ter. Secundū qō ostēdit in/ c
ferni veritatē est scīpture testifi/
catio. Dis nāq; scriptura tāvete
ris q̄ noui testamēti tam doctō
rum sacroz q̄ t gentiliū moza/
liūq; phoz infernū pdicat. Vñ
Gen. xxxvij. Iacob dixit. Descen
dā ad filiū meū lugēs in infernū
Et Job. vij. Qui descēdit ad ife
ros nō ascēdit. Et. xvij. c. Si su/
stinuero infer⁹ domus mea est
Et idē. xiij. Quis mihi h tribu/
at vt in iferno ptegas me. Et idē
xvi. In puncto ad inferna dscen
dunt. Et dauid in psal. vi. In in/
ferno q̄s confitebit tibi. Et psal. ix
Conuertant peccatores in infernū
Et psal. xv. Nō derelinq̄s aiam
meā in inferno. Psal. xvij. Do/
lores inferni circūdederunt me.
Et psal. xxix. Erubescāt impij t d
ducant i infernū. Et psal. xlviij
Sicut oues in inferno positi sūt.
Et psal. lxxxvi. Vita mea iferno
appropinq̄uit. Et psal. cxvij. Pe
ricula inferni inuenerūt me. Et
sapiēs Prouer. ix. In pfundū
inferni ruit ei⁹. Et Ecclesiastes
ix. Cordā filioz hoim implētur
malicia t temptu in vita sua t
post h ad inferos deducerentur
Et Cant. viij. c. Dura sic infern⁹
emulatio. Et Esa. xiij. Infernus
subtus conturbat⁹ est in occur/
sum aduentus tui. Et ibidē. Ad
infernū detraheris in pfundū
lacī. Et Ezechiel. xxxij. Oēs inter
cūcīi interfecti q̄ gladio descen
dūt ad infernū. Et Apocalip. xx

Mors et infern⁹ dederūt mortuos suos. Et Actū .ij. Dūc ōs suscitauit solutis inferni doloribus. Et .ij. Pet. ij. De⁹ angel⁹ peccantib⁹ nō pepcit. sz rudentib⁹ inferni detractos in tartarū tradidit cruciandos. z Phil. ij. In nomine ihesu omne genu flectat celestiū terrestriū z infernoꝝ. et inglo. xiij. q. ij. c. Tempus. sup verbo abditis infern⁹ est sub terra z celū supra. Et notat extra. xxiij. q. iij. c. Nec aūt vita. Et Lu. xvi Mortu⁹ est diues z sepult⁹ i inferno. z Mat. xi. et tu capharnaum vsqz ad infernū descendens Et Virgili⁹ in. vi. eneidos. Facilis descensus auerni. Et Senec. in tragedijs. Nūqz stigias ferē ad vmbras inclita ⁊ tus. Nec letheos secus p amnes nos fata trahēt. Sūt z alie innumere q/ si autoritates ꝓbantes ꝙ infernus sit loc⁹ subterrane⁹ deputatus dānatis. q̄s breuitat⁹ causa dimittim⁹. Sz increduli q̄dam statim subridēdo rīdent sactos de infer/ sita fuisse locutos vt homines terrerent ꝙt paulo ante cōmemorauim⁹ q̄ audiri debēt Hieronymū ad palmachium z Oceanū sic scribentē. An putamus fratres ꝙ socādo ꝓphete predicent. ridēdo loquant apli. xp̄s iudiciū infantilr ꝓminetur Sz loci nō sunt vbi supplicia intercedūt. Si iocādo passi sē credant z iocādo locū sūt. Esayas serra secat. Daniel leonib⁹ deputat. paul⁹ trūcat gladio. petr⁹ in cruce dñi exemplo suspenditur. Et ꝺ totū vt nos a peccatis sua doctrina reuocarēt. Hec ille. O igit impia. O peuersa. O fraudulēta. o dāq̄ diabolica cogitatio eoꝝ q̄ existimāt infernū nō esse Quid⁹ sufficere dñt z satisfacere tot clarissima testimonia. Tertiū qō ostendit inferni veritatez est fidei ꝓfessio. Naz in simbolo apl'oꝝ ꝺ de christo. z scribit. c.i. de summa trini. z fide catho. descendit ad inferos. Secunda conditio penal'inferni ꝺ tenebrositas. Est em̄ infern⁹ loc⁹ obscurus z totus tenebrosus. Vñ Mat. xxij. dicit rex de ñ habēte veste nuptiale. Mittite eū in tenebras exteriores. Et Job. x. ca: Dimitte me inquit vt plangam paululū dolorē meū. añq̄z vadam z nō reuertar ad terrā etc̄. Nota ndū fm Rich. in. iij. disti xv. Q lumē p se est delectabile per accidēs vero pōt esse tristabile inq̄ntū aliq̄d ostēdit qō displicet. Et quia infernus locus ē oīs tristicie. tō simplr loc⁹ tenebros⁹ est in q̄ nō est aliq̄s purū lumen qō visum delectet. est tñ ibi aliq̄s lum̄ obscuritati ꝓmixtū quo dānati videri possint vñ doleāt. z h inquit Greg⁹. xx. li. moral'. v/ sus finē dicēs. Ignis inferni q̄s/ uis ad ꝰsolatōem nō luceat tamē vt magis torq̄at ad aliq̄d lucet. Nam seq̄ces quosq̄ suos secum in tormēto reprobi flāma illustrante visuri sūt quoꝝ amore deliquerūt. Hoc ipm in sentē

Capitulum I

tia.d. Isi6.li.i. de summo bono Igne gehenne ad aliqd lumen habere. ad aliqd vero nō habere hoc est habere lumē ad damnationē vt videant impij vnde doleant. z nō habere ad ꝓsolatiōez ne videant vnde gaudeant apta fuit compano de camino trium puerorū ad exemplū ignis gehēne. Nam sicut ignis ille nō arsit ad trium puerorū suppliciū. zarsit ad cōburēda ligamina vinculoꝝ. ita ignis gehēne lucebit miseris ad augmentū penaꝝ vt videant vnde doleant. z nō lucebit ad consolatiōem ne videant vnde gaudeāt. Inter hui⁹ vite et future infelicitatis miseria multa discretio est. Illic em̄ miseria est propter cruciationē doloris et tenebre ꝓpter lucis auersionē quoꝝ vnum in bacvita est. id est miseria et aliud nō est. in inferno autem vtrūqꝫ ē. Hec ille. Simpliciter ergo locus inferni tenebrosus erit. ad quē sol non erpādat lumē suū. nō luna nec stelle in q̄ nihil videbit nisi qō habet incutere terrorē. sicut Exo. x. dicitur de tenebris egypti. Facte sūt tenebre horribiles in vniuersa terra egipti tribꝰ diebꝰ nemo vidit fratrē suū nec mouit se de loco in quo erat. Sup quę vba dicit Nico. de lyra. q⁹ tenebre ille ideo dicunt horribiles. quia iter illas videbāt egyptij visiōe imaginaria fantasmata q̄dam et figuras turpes que nō paruū eis ingerebant timorē. ita z in inferno erunt horribiles tenebre. qa damnati inter illas z vere videbant se mutuo inter tormentorū angustias laborantes z visione imaginaria inspicient maligños spiritus qui dānati diuersis modis z figuris horribilissimis apparebūt. O q̄ dolenda erit horailla qua miser peccator intrabit infernū nunqꝫ visurus lucem per tot annoꝝ milia z p⁹ iudiciū p infinita secula. O quātus timor tunc cor eius inuadet cū videbit nocte sine die tam lōgissimā sibi factā. Nā sīb in mūdo viderent homines nocē protrahi vsqꝫ ad mēsem vel annuꝫ cuncti clamarent ad sidera misericordiā. Inquit Virgilius. i. georgicoꝝ de obscurato sole p⁹ cessans mortē. Illic etiā exercito miseratus cesare romam. Cum caput obscura nitidum ferrugine texit. Impiaqꝫ eternam timuerunt secula noctem. Que igitur mens qualisue animus fiat dānatus in tenebris inferni vbi nō solum priuati erunt interminum omni splendore et luce delectabili verum etiam vt dixim⁹ quicquid videre poterunt accedet eis ad meroꝛem et luctum. Tertia penalis conditio inferni dicitur paupertas. Omnes quidem ibi habitantes paupertate affligentur et egestate nimia. Et q̄ in hoc mūdo affluebāt diuitijs abūdabāt tpalibꝰ bonis.

possidebant thesauros ⁊ impa/bant alijs induebant purpura ⁊ byſſo. dormiebāt in lectis eburneis. nutriebāt canes ⁊ pascebāt aues celi. gaudebāt in sonis can/tias ⁊ choreis. ⁊ letos ducebant dies. oibus his in inferno pen/sus expoliati gutta aque concu piscēt ⁊ illā bre nō poterūt. put exp̄sse redemptor nr̄ apuit Luc̄ xvi. asserēs de diuite epulone. q̄ instanter rogabat abraam q̄tenꝰ mitteret Lazarū vt intingeret i a/quā digitū nō totū ſz extremaz partē ad eū deferret orazq; eius i poneret nec fuit exaudit⁹. De q̄ Grego. in omel. dicit. Guttaz aq̄ petijt q̄ micas panis Lazaro ne gauit. Ideo audiet flebil' vor di uitū ⁊ potentū in inferno sic la/mentantiū. vt dr Sap̄. v. Errauimus a via veritatis ⁊ iusticie. lux mē nō luxit nob ⁊ sol intelligen/tie nō est ort⁹ nobis. Lassati su/mus in via iniq̄tatis ⁊ p̄ditōis ⁊ ambulauim⁹ vias difficiles vi am aūt dñi ignorauim⁹. Quid nob̄ p̄fuit superbia nr̄a. aut diuitiarū iactātia ꝓtulit nob. Transie rūt omnia illa tāq̄ vmbra ⁊ tan q̄ nunci⁹ p̄current ⁊ tanq̄ nauis que p̄transit fluctuantē aquam cui⁹ cū p̄transierit nō est vestigi/um inuenire neq; semitā carine illi⁹ in fluctib⁹. aut auis q̄ transvolat in aere nullū inuenit argumentū itineris illi⁹ sed tm̄ soni/tus alaz verberās leue ventum ⁊ scindēs p vim itineris aere cō/motis alis trāsuolauit. ⁊ post ꝫ nullū signū itineris inuenit illi⁹ aut tāq̄ sagitta emissa in locum destinatū diuisus aer ꝓtinuo in se reclusus est vt ignoret trāsitus illius. Sic ⁊ nos nati ꝓtinuo ō sinim⁹ esse ⁊ vt⁹ q̄dem signuz nullū valuim⁹ ostēdere in mali/gnitate autez nr̄a consumpti su mus. Dec ibi.

Q̄ grauissima erit damnato rū pena p̄pter lamēta ⁊ blasphemias q̄ fūt in inferno ⁊ p̄p̄ſ so/cietatē demonū. Cap̄ II

Ecūdara no q̄re grauissima erit dānatoz pēa dr horribilitaſ. Nā inter cetera quib⁹ miseri illi afficient dolore tria e/rūt marie horribilia. Primum horribil' lamētatio. Scōm horribil' blasphematio. Tertiū horribil' sociatio. Primū horribile erit lamētatio. Ibi inchoabit xp̄s erit flet⁹ ⁊ stridor dentiū. Secūdū vero Rich. in. iiij. dist. l. Non erit ibi corpal' flet⁹ in q̄ntū est q̄ dā resolutio corpaliū lacrimarū q̄ tal' resolutio tūc nō erit. ꝫ pri net ad corruptibilē statū. tūc erit ibi marim⁹ dolor iterior q̄ signi ficabit p signa in facie ⁊ ocul' cū turbatiōe ⁊ motu capitis. ⁊ cū stri dore dentium vultuſq; tristicia Quis nā exp̄licet q̄nt⁹ meror erit in cordib⁹ dānatoz. inc̄ illos stre pitus vlulat⁹ atq; q̄relas. O be ati q̄ nūc lugēt. vt ait xp̄s Mat thei. v. q̄m ipi ꝓsolabūt. Et Luc̄. vi. Ve vob q̄ nūc ridetis q; luge

Capitulū II

D bitio ⁊ flebitis. Scōm horri
bile erit blasphemare. Pro de
sperātōe vnqz blasphemabunt
dānati seipos. pcm suos. deuz
⁊ angelos ⁊ oēm creaturā. Unō
Apoc. xvi. Job. ait. Blasphema
uerūt deū celi p̄ doloribz ⁊ vul
neribz suis. Ad h̄ est exēplū qd le
gīt in summa de septē dōis. Cū
J quidā vsurari⁹ infirmaretur ad
mortē. nec sacerdos vellet sibi sa
cramēta p̄ferre nisi restitueret vl̄
cautionē faceret. illeqz recusaret
adhortabant ad h̄ filiū ne ad in
fernū descēderet monēs. ille ⁊o
rīdebat. Nescit̄ qd petit̄. si vel
lē male ablata restituere retinq̄
rē vos pauper⁹ et egenos. meli⁹
est se p̄mittere misericordie
dei q̄z misericordie hoim. ⁊ in hac
pertinacia mortu⁹ ē vsurarius ille
ac in iferno sepult⁹. Ex filijs au
tē ei⁹ duobz dicit alē ad alterū.
Pr̄ nr̄ dānat⁹ est. nō imitemur
eū retinendo vsuras p illū erro
tas. sz reddam⁹ debitoribz vt sal
vari possim⁹. At ille rīdit. Ego
meā ptē retinebo. nec illā restitu
ere curo. Si pr̄ nr̄ vsuras fecit ⁊
nō restituit. pe ⁊ ego nō penam
portet. Alter q̄ portiōez suā resti
tuit ⁊ se cūctis deferēdi obsequi
se totū tradidit. Dū aūt q̄ in se
culo rēmāserat mūdanis se im
mergeret infirmat⁹ ad mortem
neqz penitēs secut⁹ ē p̄cem. Dū
frat audito rogauit deū vt p̄rio
⁊ frīs ei⁹ statū ei dignarē oīndē
re. Una igīt die cū orater vidit
terrā apta ⁊ in inferno p̄cem in
flammis penitus sepultuz ⁊ filiū
um eius fratrē suū tacentē super
eū maledicebatqz p̄ filiū dicēs:
Maledicta sit hora in q̄ genui
te fili. ⁊ tu sis maledict⁹. qz p̄pt̄
te feci vsuras. nec volui restitue
re ne te paupem relinq̄rē. Et p̄
pter h̄ crucior i hac flāma. Et fi
li⁹ rīdebat p̄ri. Maledictus sis
tu p̄r. ⁊ maledicta sit dies i qua
me genuisti. qz exēplo tuo docui
sti me fenerari ⁊ vsuras extorta
nolusti reddere. p̄pt̄ q̄s crucior
in inferno. Et p⁹ ambo p̄t̄ emulā
tes blasphemabāt cūcta creata
⁊ creatorē illoz. Dū cernēs ille
seru⁹ dei gr̄as deo egit q̄ eū libe
rauit h̄ tāto malo. Tertiū hor
ribile erit sociatio. Erūt nāqz so
cij dānatoz nequissimi spūs ⁊ ma
ligni diaboli. Quātū cīm sit coz
societas dira atqz molesta p̄t cog
nosci p effect⁹ pestilētes q̄s exer
cent in illā q̄s deo p̄mittēte obsi
dēt in hac vita. Nā adeo illos rur
bāt ⁊ sic gūt̄ verant vt q̄nqz sic
obsessi muti aut surdi fiāt. q̄nqz
manibz p̄prijs seipos lacerēt et
discerpāt. q̄nqz nisi carbonis cō
stringerent cētā domesticos ⁊ a
micos conent⁹ op̄mere. Quid
igīt faciāt diaboli cū illā q̄s in infer
no volētē deo p libitu suo vexare
poterūt si talia agūt h̄ cū dies q̄
de coz manibz ⁊ pāte p̄t̄ penti
tuo liberari. Null⁹ p̄fecto aut co
gitare aut dicere p̄t q̄s ipossibil
erit dānat̄ miserio sociētō dia
Cr̄ōnabil̄ punit (bolo
de⁹ dānatos pena etna seu ifini

ta p duratõem lz actꝰ pcī fm se
sit infinitꝰ ꝛ tpal'. Cap. III.

Ertia rō

ꝯgreꝯuissima erit dā/
natoꝝ pēa ꝺz eternita/
tis. Duraſa q̄ppe i ſcīpturꝭ ſctis
pōit pēa dānatoꝝ ineternū. vtz et
dictꝭ. Uerūtñ vt Aug. dic. xii. li.
de ci. ꝺi. c. ti. Quidā iuſtū putāt
vt pctis q̄tūlibz magnis quo. ſ.
tpe ppetrat' pēa q̄ſq; dāneť eter
na q̄ſi vllꝰ id vnq; iuſtica legis
attendat vt tāta moza tpis q̄ſq;
pūiať q̄nta' moza tpis vñ pūireť
admiſit. Octo genera pēaꝝ i le/
gibꝫ eſſe ſcribit Tulliꝰ dānū. vin
cula. ſuberа. talionē. igīminiā. exi/
liū. mortē. Fuituť. Quid hoꝝ eſt
qō i hac tpe p cuiuſq; pcti cele/
ritate coapteť vt tāta vidicet mo
rula q̄nta depēndiť ppetratuꝝ
niſi forte talio. Jā ei agit vt ō pa
tiať q̄ſq; qō feč. Uñ illō é lectio.
Oculū p oculo. dēte p dēte. Fie/
ri ei pt vt tā bui tpe q̄ſq; amit/
tat oculū ſeueritate vidicte quā
itulit ipe alī ip robitate peccati
Porro ät ſi aliene feie oſculū i/
ſtitū rōis ſit ſuberе vidicare nōne
q̄d illō pūcto tpis fecerit i ꝓpa/
bili horaꝝ ſpacio ſuberať ſuauī
tas voluptat, extigue diuturno
doloze pūiť. Quid i vicliis. Num
q̄d tādiu q̄ſq; iudicāꝺ ē i illꝰ eſſe
ꝺebeť q̄diu feceꝝ meruit alliga
ri, hec aug. Qui ēt de dāno iḡmi
nia ꝛ exiliorꝝ fuituteꝝ trēdit q̄ ple
rūq; iſtigūť p momtaneo ſi deli
cto lōgo tpe diuturna q̄ lō eťna
cē ñ pñt. qz pñs vita ñ pt cē eter
na. Quātomagꝭ ḡ approbāda ē
ꝺei ſeuera iuſtica q̄ pctā pūit eť/
na pēa. lz i tpe ſit ꝓmiſſa. Uerū/
tñ vt tāte vitati meliꝰ aniꝰ acče
ſcat ex dictꝭ ſcoꝝ tres ꝓncipales
rōes apriſſime ꝓducūť q̄bꝫ liq̄do
cōſtat iuſte deū facere cū punit
malos eťno ſupplicio. Pria rō ē
ppē volūtatē. Scōa ppē obiēm
Tertia ppē ꝛceptū. Pria rō ē
ppē volūtatē. Nā ſi ꝓſiderem⁹ i
pctō volūtatē. iuſtū ēvt pcīm dā
natoꝝ eťna pēa pūiāť. qz oē pec/
catū tñ gue ē q̄tū volūtas ad il
lud ardēti ſe iclinat. Et qz volun/
tas maloꝝ q̄diu i hac vita ſunt
ita ſe iclinat ad pctīm q̄ ſp velit
peccare. Ergo iuſtꝰ iudex q̄ coz a/
ſpicē magꝭ q̄ opꝰ ꝺz eos pēa ineť
nū duratura pūire. q̄dnā ē q̄ taz
miti ſe ſciūt moriturос ꝛ tñ pec
care ñ ꝺebūt. Uelūt ad ianuas
mortꝭ ꝛ ō pctis ñ dolēt niſi q̄ ſp
peccāť vellēt qō vtiq; ipe ꝺs ſcru
tator cordiū oc'lo ſapie ſue cla/
riſſie itueť. Hāc rōez tāgit Bze.
uū. li. ꝺyal'. vbi petrꝰ irrogat cū ꝛ
dicē. Sarevellē quō iuſtū ēvt cul
pa q̄ cū fine ppetrať ſñ fine pūi/
atur. ꝛ gre. rñꝺz. Hoc certe petre
diceret. ſi iuſtꝰ iudex ñ cordа hoiꝝ
ſz fca pēſaret. Jniq; ei iō cū fine ꝺ
liq̄t. qz cū fine viueť. Nā voluiſ
ſet vtiq; ſi potuiſſet ſñ fine viueť
vt potuiſſet ſñ fine peccāť. Oſtē
ꝺūt ei qz i pctō ſp viueť cupiūt q̄
nūq; ꝺ ſinūt peccāť ꝺū viuūt. ad
magnā ḡ iuſticā iudicāť. prieťve
nūq; careāť ſupplicio. q̄ i hac vi
ta nūq; voluerť carere pctō. hec
ille. Que ſba ēt habēť ꝺ pe. di. i. c

voluisset. Et ad ꝺ facilius qꝺ scribit. xciij. di. c. diacōl. vbi sic habetur. Moderatio dei ac pietas solū nīm reditū q̄rit ac nos cupit lōga sua bōitate saluari. Si nō cōuertimur. si duri colli sum⁹. si in pctīo vsq; ad mortē illiate p/duram⁹ assidue peccātū nō miserek de⁹. Ad idē ē ca. Legat⁹. xxiij. q. q. Aug⁹. in sup de pe. di. vij ca vlt. i fine ait. Qui impenitēs morīt oīno morīt. t eīnaliter cruciatur. Qui āt ipenitēs finit si sp vīueret sp peccaret. Scōa rō q̄ reōs iuste eīnaliter dānat. t punit iniqs. ē ppt obiectū. Quelibet ei offensa ꝓsiderat ñ solū respectu act⁹. sꝫ respectu dignitat⁹ illi⁹ q̄ offendit. Quanto etenī psona q̄ offendit dignior ē. tāto cīpa in illā ꝓmissa grauior. t p ꝓñs pēa ꝺz esse durior. Sīē q̄ regē offendit grauī⁹ punit q̄ q̄ offendit suum famulū vl aliquē rusticū. Qui ḡ mortaliter peccat deū q̄ est infinitū bonū offendit. t caritatē p q̄s ē societas bīoꝝ. ḡtīs visione dei q̄s beatoꝝ societate eīnaliter pꝺuari ꝺz eīna pena puniri. Beī. aūt sr Lāf. di. Q̄ q̄ mortaliter peccat vlt nō cē deū. qꝺ sic pbat. qui vult deū aut impotēte. aut inustū. aut insipiēte cē. vult deū ñ cē Sz q̄ mortaliter peccat vellet deū aut sua pcā nescire aut vidicare nō posse. aut vidicare nolle. ergo vellet deū ñ cē deū. t q̄ deū vlt ñ esse deū. merito puniēd⁹ ē eīno supplicio. Terna rō q̄re iuste de⁹ malos eīnaliter dānat. ē ppt cōtēptū. Pctōres nāq; ꝓtīnunt. infinitū bonū t eīnū gaudium qꝺ potuissēt eligere. Et q; voluntarie elegerūt eīnū malū iuste illis eīna supplicia ꝺdonant. Vñ Aug⁹. xxi. li. de ci. dei. c. xij. inquit Facit⁹ ē malo dign⁹ eīno q̄ in se peremit bonū qꝺ esse posset eīnū. Nec ille. Audiūt siquidē peccatores scīpturas clamātes ꝓmittētesq; tā felicissima t copiosa bōa atq; iocūda i regno celoꝝ amicis dī. Et ipi ꝺ his ñ curāt. vocat eos ꝺs p dā scōs. p horatiōnē. p hortamēta. p bonoꝝ. p istructiōes doctoꝝ. p crores ꝓmiationū. p suauitates bñficioꝝ. Vēīte ict ad cenā magnā ad iocūda gaudia. ad gaudia sēlicitas vbi bonū absq; malo t letīcia absq; merō. Et tñ ipi sic blādiētē deū nolūt audīr. q̄nimo ipīs q̄tū pñt suis malōpibus ipugnāt t psequunt. O bñdictus dei ordiata iustitia q̄ malos eīnis cruciandos ꝺputasti null⁹ pfecto de te ꝓqri pt. O mirabil⁹ dā natoꝝ ꝺdinatio q̄ tāta crpetīr seueritate vt finē illoꝝ pēa nūq; suscipiat. Duꝝ cē boi sano p diē t nocte assidere lecto t ī q⁹ mollitie voluptari. duꝝ cēt cuiq; dissoluto inuent p lōga spacia cū formosis iuuencul⁹ pulchisq; ornatis suntis chorisare. duꝝ cēt mlierem le cuicūq; corpis ornatū tra ꝺpōere. Et vt crpenēta docet hec b⁹i q̄ solaciose t delectabil⁹ fieri solēt fastidiū inducunt assiduitate sui. Heu iquā heu cur dormiūt pctōres. cur nō euigilāt. cur ñ coꝛ

rigūt malá vitā. cur nō ꝓsiderāt
q̄ eis pan sūt i inferno cruciat⁹
horrēdi. t nō sp ibi bitabūt post
centū ānos. post mille. post mi/
lia miliū. imo nūq̄ pena iporū
terminabit. O aia sterilis. O aia
dura. O aia insensata. O aia vi
ciosa q̄d agis. q̄ue tēdis iter. qua
re ad iternū ꝓperas. vt ibi iter
nū infelicit viuas. Reuertere er/
go ad dñm deū tuū q̄ te liberz a
pericul' dānatōis. t tibi ꝓcedat gr̄
tiā in pñti. t in futuro gl̄iaz in q̄
viuit deus per infinita scula se/
culorum. Amen.

Feria sexta p⁹ dñicam in sexagesima. De grauitate pene dānatoꝝ ꝑ illos q̄ pl⁹ timēt mala vite pñtis q̄ future.

Sermo XIII

Ruciabū

tur die ac nocte in se/
cula scl'oꝝ. Apoca. xx. Magꝝ pfe/
cto detestabilisq̄ ē crudelitas eo
rū q̄ cognoscētes ꝓpr̄ sua petā i
minere sibi interitū dānatōis ex
ne nō timēt. nō formidāt. nō cor
rigūt vitā suā malā. Quidnā ma
gis vnusq̄sq̄ ꝓtimescere debz q̄
cruciat⁹ acerbissimos atrocesq̄
penas ac luct⁹ intolerabiles ifer
ni. Timēt plerīq̄ in hac vita cri/
stentes labores angustiās pau/
pertatē egritudines illatas ꝓtu/
melias dāna. Futurē exilia carce
res tēpestatē aer'. vehemētiā vētō
rū aliaq̄ pricla q̄bz verari solz ge
nus mortaliū. Sz reuera si recta
saperēt magis tiere deberēt ad in
ferna descēdere. vbi labores angu
stie tormēta calāitas luct⁹ gemi/
t⁹ suspiria clamores lamēta blas
phemie fames t sitis ignominia t
ardor ignis ꝛc. q̄bz dānati mole
stabūt t nūq̄ deficiēt. Et q̄m nō
paꝝ ꝓdesse ꝑt vnicuiq̄ talia co/
gitāri ad ꝓtritōes t dolētōes pcō
rū. Idcirco adhuc i pñti sm̄one
guitate pene dānatoꝝ aliq̄d pse
quemur. Et notabim⁹ treis rōes
papuas q̄bz itelligere valemus
dānatoꝝ penā fore gr̄uissimam.
Prīa rō ex ꝓgnitōe. Scōa ex ꝓna
tōe. Tertia ex sparatōe.

Q̄ gr̄uissima ē dānatoꝝ pena
eo q⁹ nihil ꝓgnoscēt ꝑter illō q̄
ꝓtristari possūt t illoꝝ scia.

Capitulum I

Rima rō

onis dēs gr̄uitatez pene
dānatoꝝ ex ꝓgnitōe. q̄ nihil co
gnoscūt aut ꝓgnoscēt pñt nisi ea
vñ dolere possint atq̄ ꝓtristari
Ad q̄s pleni⁹ itelligēdū tria du/
bia ꝓponim⁹ declarāda. Primū
ē ex dānatoꝝ scia. Scōm de nia
distāna. Tertiū de bēatoꝝ gloria.

Primū dubiū ē ex dānatorū
scia. vtꝝ. l. dānati vrāt scia i hoc
mūdo acq̄sita. Et arguit q⁹ nō. pri
mo q̄z i vsu scie magis ē delectatō
vñ ph⁹. vij. etb. c. viij. vī ight ma
gnaf ph⁹ delectatōes bīe. t Lact
i. i. li. di. isti. Null⁹ ē suauior aie
actꝰ q̄ ꝓgnitio viratis. sz dānati
nullā hnt delectatōes sic nec bti
tristitiā. g̃ nō vrūtur aliq̄ scientia

L Scdo arguit er illa maxima pbi. Si de q̃ min⁹ videt inesse z inest. g̃ z de q̃ magʒ. ſz g̃ aliq̃ſ penas bui⁹ mõi q̃ minie ſũt reſpectu penaꝝ inferni pdit vſus ſcie g̃ mt̃ro forn⁹ deficiet ad penas
D inferni q̃ marie p̃dicant. Tertio arguit q̃ dãnati magʒ poſſẽt cogitare de deo q̃ de q̃cũq; alio intelligibili. qz ꝓpinquor ẽ intellectui coꝝ. Sz ſic dic̃ magʒ ſniaꝝ i iiij. di. l. Dãnati p⁹ iudiciũ in profundioribꝫ tenebꝝis erũt vbi nulla luce deꝝ videbũt. g̃ mt̃ro min⁹ de q̃cunq; alio itelligibili cogitabũt. Sz ꝛ argui pt. Prio da
E Luc̃ xvi. dr̃ q̃ abraã dixit diuiti dãnato. Fili recordare qz recepisti bona in vita tua. Nõ ſibi ñ diceret niſi ille vti potuiſſz ſcia acq̃ſita in h̃ mũdo. Scdo arguit
F qz dãnati odiũt deũ. ſz null⁹ odit illũ de q̃ nõ cogitat. g̃ dãnati de deo cogitãt. z a ſili pñt ꝺ aliq̃ſ co
G gitare. Tertio arguit qz dãnati bũt remorſũ ꝛ ſcie z verme. ſz cõ ſcia nõ remorderet niſi de perit̃ q̃ cognoſcũt. g̃ in dãnatis eſt vſus ſcie. Rñdet ad hãc q̃ſtionẽ Rich de media villa. z dñs Bona. in iiij. di. l. q̃ dãnati vtunt ſcia acq̃ſita in h̃ mũdo marie q̃ntuꝝ ad aliq̃. Conſiderãt em̃ mala q̃ fecerũt z bona opa q̃ omiſerũt vt h
H vſus ſcie ſit ad maiorẽ coꝝ afflictionẽ. Ad pmũ g̃ argumtũ in oppoſitũ ẽ dicẽdũ q̃ q̃ſtus vſus ſcie ſit p ſe delectabil. ñ p accidẽs p̃t eſſe triſtabil. In dãnatis
I p⁹ iudiciũ erit coꝝ natura tri
plena ꝓhẽnſa triſtitia vt oĩno ſint indiſpoſiti ad aliq̃m ꝺlectationẽ. Et qz ſic dic̃ pbs. q. de aia Act⁹ actuoꝝ ſũt in patẽte bene diſpoſito. Jõ vſus ſcie nullã in eis delectatõnẽ poñt generare Notãdũ tñ q̃ demones añ iudiciũ pñt bñe z iterdũ bñt aliquas mo dicas delectatões vanas et mt̃rũ reſpſas amaritudie. aie ãt dãnate nullã penit⁹ vnq̃ habe
J bũt delectationẽ. Ad ſcõm argumẽtũ dicẽdũ q̃ q̃ſtus ille pene ſint maiores q̃ iſte. nõ tñ ita poterũt auferre dãnat̃ vſũ ſcie ſic poſſent aliq̃ pene hoĩbꝫ in h̃ mũdo. qz organa corpoꝝ illoꝝũ ex volũtate dei ſuabunt incorruptibilia ad maiorẽ afflictionem Que organa h̃ p vehementiam
K penaꝝ aliq̃ñ ꝓtingit corrumpi. Dãnati tñ mt̃romin⁹ erũt apti ad vſum ſcie niſi reſpectu coꝝ q̃rũ ꝓſideratio erit ad augmẽtum ſue triſtitie. Ad tertiũ argumẽtũ dicendũ q̃ q̃ſtus de⁹ ſit ꝓpinquior intellectui coꝝ p eſſentiaꝝ q̃ alia obiecta. nõ tñ ſub rõe obiecti. niſi inq̃ntũ eſt puniens. z ſic
L de eo marie cogitãt. nõ ex amore ſed odio. Inq̃ntũ aũt eſt dulcis ꝛ mt̃ricors minie de eo cogitãt Scõm dubiũ ẽ ꝺ nr̃a diſtãtia. Vltr̃ vicꝫ dãnati diſtãtes a
M nob ꝓgnoſcãt ea q̃ circa nos fiũt Et videt q̃ ſic. vt dr̃ Luc. xvi. Dixit ille diues dãnat⁹ ad abraã ſeq̃q; fres br̃. g̃ ſciebat adhuc illos ſupuiuere. In ꝺriũ cãuendũ eſt auctoritas Aug. in li. de cura p mortuis

agenda q̄ ponit. xiij. q. ij. c. Fatēdū. vbi ait. Fatēdū ē nescire q̄dē mortuos q̄d h agāt. Rñdet ergo ſm Rich. i. iij. di. i. Q. dāna-
tos ꝓgnoscere q̄ circa nos fiunt
M pōt intelligi tripl'r. Per sciam. p cōiecturā. p reuelatōez. Primo mō nō ꝓgnoscūt ea q̄ circa nos fiūt. q; cognoscere sic nō pōt nisi acapiēdo sil'itudies a rebꝫ ad q̄s accipiēdas requirit ꝓportionata p pinq̄tas intellect⁹ ad ipam rē. q̄; tuis āt distāna nō impediat cognitiōnē intellect⁹ respectu rei cui⁹ tā bz spēm. tñ ꝓportionata distātia q̄ lis ē inf aias q̄ sūt in iferno t ea q̄ circa vivos fiūt in b mōo impedit cognitōez intellectus respectu rei cui⁹ tā nō bz spēm. q; pbibet
N spēi acqsitōem. Scō mō dānati cognoscūt mlta q̄ circa nos fiūt. Et statu ei ꝑterito in q̄ bomies viderūt. postea ꝓcurāt mlta q̄ accidūt circa eos. t sic ꝓgnoscebat ille diues dānat⁹ q̄nq; fratres suos adhuc vivere. q; secū in tormēt; nō videbat. nec cū requiescentibꝫ in sinu abrae. tñ nō erat cognitio certa. q; mortui ex spēali ꝓuilegio q̄nq; pniam faciunt
O in loc' in q̄bꝫ peccauerūt. Tertio mō ꝓgnoscūt aliq̄ q̄ circa nos fiūt vl' ꝑ reuelatōez demonū vel aiaꝝ ad eos descēdentiū. si nūq; fit eis aliq̄ reuelatio. nisi tal'r vñ tristent. t sic pt; sol'o ad obiecta.

P Tertiū dubiū ē de scōꝝ gl'ia. Utꝝ. s. dānati videāt scōꝝ gl'iaz in celo. Et ad b rñdet Rich. vbi supra. q; dānati scōꝝ gl'iam non vidēt. q; visio ē cognitio intuitiua. t clara. ꝓprie loqndo de visione. sic em̄ nō possūt videri gl'ia beatoꝝ q̄n viderent bri. t ipe deus Cū g̃ gl'ia in ꝑfecta coꝝ ꝓiūctōe cū deo ꝓsistat. Nō em̄ pōt videri i mediante. t clar' ꝓiūctio aliq̄ꝝ q̄n videant ipa ꝓiūcta. In generali tñ. t prim in spēali cognoscunt gl'iam beatoꝝ q̄st arguēdo. Nullū em̄ vidēt dānatū q̄ tenuerit fidē t bonos mores Vlñ cogit intellect⁹ coꝝ assentire q̄ta ē sacra scīptura. t ex cōsequnti q; boni bēant ea q̄ ipīs in sacra scīptura ꝓmittunt. Et q; beatitudo in sacra scīptura ꝓmittit iustis nō tm̄ i generali. sz etiā prim in spēali. iq̄tū est bonū trāscēdēs oia tpalia bōa. iō dānati cognoscūt gl'iam beatoꝝ nō tm̄ in generali. sz prim in spēali. De hac ꝯo cognitōe dānati tristant ꝓpt̄ iuidiā felicitat; aliene. t carētia beatitudis ꝓprie. Post iudiciū tñ dānati eo q; ad ꝓprias penas q̄si totalr coꝝ cognitio reflecteret. cognitōem istā nō habebūt. nisi forte in esse generalissimo. q; p ꝓplemētū doloris. intellect⁹ coꝝ pōtete argumētatōi nō vacabit. O q̄nta igit̄ erit i dānatis āgustia. q̄nta amaritudo. quātaue tristicia q̄n cognoscent distincte oia pcā ꝑ illos ꝓmissa quāt⁹ dolor q̄n cognoscēt bona q̄ facere potuerūt. q̄n cognoscent mala q̄ patient. q̄n reuelabunt eis ea q̄ in b mūdo fiūt vt displiceātā habeāt q̄n ꝓsiderabunt q; boni t amici dei sunt in ꝑpetui

gloria ꝓpter hec ⁊ hmõi omnis eoꝝ cognitio erit eis dolorosa.

Qualr ḡuissima erit dãnatorũ pena eo ꝙ illoꝝ desiderium nũq̃ implebit.⁊ quid est quod ipi appetũt Ca. II.

Ecũdaratio oñdens ḡuitatẽ pene dãnatoꝝ ꝺ ꝑiatõis.

Fertur nãq; eoꝝ volũtas ad desiderandũ ea quoꝝ ꝑriũ sp euenier. Primũ est britudis ꝓcipatio. Secõm pcti delectatio. Tertium Qsui annihilatio Primũ qõ dãnati appetũt ẽ britudis ꝓcipatio. Nã fm Rich.in.iij.di.l. Cũ petrus vt Aug⁹. dicat. rir. de ci. dei ca.xij. delere nõ possit extrẽa nature vestigia in dãnat̃ remanet aliq̃ naturalr cognitio ⁊ appetit⁹ naturalr. Cũ ḡ ꝑm⁹ mot⁹ naturalr appetit⁹ sit respectu finis in generali. qr fm pbm in.viij.etb. ca.xij. Finis ẽ ꝓncipiũ in appetibilibꝫ ⁊ agibilibꝫ seqr ꝙ dãnati naturalr appetũt finẽ in generali. Sz vltim⁹ finis ẽ britudo. se quit ḡ ꝙ naturalr appetũt beatitudinẽ in generali q̃uis appetitu debili ⁊ expli. Sed hic naturalr appetit⁹ in his ex ꝺlibatiua volũtate q̃ ad ꝺ puenit. qr bonũ qõ naturalr appetũt ꝺ circũstãtijs malr appetũt. nec ẽ iste appetit⁹ ad eoꝝ ꝑpletõem.ſz magis ad afflictõem. Naturalr ei appetere qõ appetẽs videt se nõ posse ꝑsequi magna est afflictio appetentis. fm aũt Tho.ij.q.q. xvij. In dãnatis nulla est spes beatitudinis ꝑsequẽde. qm̃ sic de rõne britudis est vt in ipa quietet̃ volũtas taliꝫ ꝙ britudis certitudiliter se nunq̃ britudinẽ amissuros.ita de rõne dãnatõis est vt in ipa molestet̃ volũtas. sic vt dãnati certitudinalr sciãt se nunq̃ beatitudinẽ adepturos. Secundũ qõ damnati appetũt est peccati deleto. Vellent enim se nõ peccasse.⁊ illõ est impossibile Verũm dicit dñs Bon.di.l.nulli.Q̃ mala volũtas dicit dupl'r. scz actus ⁊ habit⁹. Timor ḡ filius damnatus nõ aufert habitum male volũtatis.sed aufert actus. Iste enim nõ vult luxuriari.qr timet puniri de ipa.tamẽ voluntate habitũ nõ aufert.qr si separet impunitas vellet vtiq; luxuriari.Sic est intelligendũ in dãnatis.Qõ dolor penalis aufert aũ ipsorum voluntate actũ volendi peccare.quia reuera dãnati nõ appetunt luxuriari nec dominari ꝓpter penas quas ex illis actibus sentiũt se incurrisse Habent tamen habitum male voluntatis per quam appeterẽt peccare si non crederent ex ꝺ puniri. Damnati ergo vellent se nõ peccasse.non ꝓpter hoc ꝙ peccatum eis displiceat. quia inuitum. sed quia displicet eis pena iusta. Et ideo ipi malam habent voluntatem hoc volendo. et ideo adhuc viuit in eis voluntas peccandi.licet dolore penarũ impediãt ne exeat i actũ suũ.

R

Tertiū qō dānati appetūt est sui annihilatio. Et circa ꝫ varie opinati sūt etiā magni doctores An. ſ. dānati vellēt nō esse. Qui dā nāqz dicūt. qꝫ dānati nō pñt velle nō esse. qz ꝫ nō est appetibile. nec p accidēs nec p se. ꝛ allegāt Augu. in li. ō libero arbitrio di. Si qō dixerit nō esse q̄ miserū esse me mallē nō deo. ¶ Mētiꝫ isup. Et Brian. ij. de aia di. Dia appetūt esse ꝛ illꝰ cā agūt q̄cq̄d agūt fm naturā. Et idē Augꝰ. in li. ō libero arbitrio. Cōsidera q̄ rū bonū ē esse qō ꝛ bū ꝛ mīfi volūt. Et idē. xi. li. de ci. dei. ca. xxvij inqt. Ita vo q̄dāvi naturali ipz esse tocūdū ēet ñ ob aliō bi q̄ miseri sē nolīt iterire. Et paulo iferꝰ ait. Quid aialia oia ꝛ irrōnabilia q̄bꝫ nō ē datū ista cogitare ab ī mēsis dzaconibꝫ vsqz ad exiguos ꝓmuscos nōne se eēvelle ac qz ob ꝫ iteritū fugere oībꝫ q̄bus pñt moribꝫ idicāt. Est adhuc in ꝓpōtu rō talꝫ. qꝫ p electio pñsuppōit electionē. ſz nō eē nō ē eligibile. qz oē eligibile bz apparētiaz bōi. ſz ipm ñ eē nō bz apparētiā bōi. qz qō apparet bonū apparz eē. q̄ ꝛc. Alij āt docto. vt do. ſbtiꝫ Rich. de media vil. ꝛ dñs Bon. di. lv. li. iij. di. Q. Dānati vellēt ñ esse nō volūtate naturali. qm̄ id velle nō pñt. qz eē ī pena meliꝰ ē q̄z nihil esse. cū ī nihilitate nulla penitꝰ sit bōitas. Et hīc dic pbus ij. de generatōe. In oībꝫ in q̄bꝫ esse meliꝰ ē desiderare naturā loquēdo de melioritate naturali. Volūt ḡ dānati se nō esse volūtate deliberatiua. nō p se ſz p accidēs. inq̄ntū. ſ. ad nō esse seq̄tur carēna pene quā p se appetunt. Vidēt em̄ ex suo esse qꝫ nō pñt cōseq̄ delectatōez nec vtilitatem nec p suū esse vidēt posse acq̄rē aliq̄ bonū. Jō nō est miz si tali esse vellēt carere vt malꝫ q̄ esse do patiunt carerēt. Nā nō tā bonū est p se obiectū volūtatiꝫ. ſz ēt carēna mali q̄zuis nō ꝓmo. Quapropt̄ 8z. v. etbi. c. vi. q̄in bōi rōe fit miꝰ malū ad maiꝰ malū. qa minꝰ malū magꝫ ēligibili maiozi. Et rōe bꝰ carētie mali ñ ē eē per eē apphensum pt esse dānate volūtatiꝫ obiectū. Et q̄bꝫ colligimꝰ bāc scōaz opionē seq̄ntes. qꝫ tāta pēa dānati veraēvt si possibile ēet vellēt ñ esse. Et b ē qō Job. dixit Apoc. ix. In diebꝫ illꝭ querēt homines mortē ꝛ nō inuenīet eam. desiderabūt mori ꝛ fugiet mors ab eis. Et Augꝰ. li. de miseria bꝰ mūdi dicit. O mors q̄z dulcis es q̄bꝫ tā amara fuisti. Te solā desiderāt q̄ te vehemēt̄ oderūt. Et si q̄rat cur deꝰ dānatos esse nō ꝓuat ꝛ ad nihilū redigit. Rñdet tho. i. ij. q. lxxxvij. ar. iiij. in solutōe ꝓmi arg. qꝫ b ē p tres causas. Prima est. quia redigi in nihilum eum qui peccat non conuenit diuine iustitie. quia repugnat perpetuitati pene que ē fm diuinam iusticiam. Secunda est. quia esse presupponitur ad meritū et demerituz. Tertia rō ē. qz p inordinatōem peccati

esse nō tollit vel corrumpit. ꝛ cō
priuatio eē nō pōt eē pena debi
ta alicuius culpe. Dicit rō mera
phorice in nihilū redigā. Fm illō
pō. Ad nihilū ꝺducet⁹ eē in ꝑspcū
quo maligⁿ. qz. ſ. ſpūalibꝫ bo/
nis ꝓuat. Vñ. i. Coꝛ. xiij. Si ca
ritatē nō habuero nihil ſum.

QX ḡuiſſima erit pena dānatoꝝ eo q⁹ erūt ō ſpati nec ſuffra
gia eccleſie pñt eis prodeſſe aut cōmunicari. Cap. III.

Ertia ra/

tio oñdens grauita
tem pene dānatorū
dicit deſperatio. Nā inē tot aſper
rima mala ꝺ eis vnū ſupaddi/
tū adaugeꝛ ipſoꝝ doloꝛē. qz vt
ꝓꝛ deſperati ſunt ſcientes ꝛ er
pertentes nullo eccliē ſuffragio
eoꝝ penā poſſe mitigari. Nā ſi
colligerēt in vnū oēs lacrime
oēs otōes. oēs ieiunia. oēaq; pie
tatis opa q̄rūcunq; iuſtoꝝ q̄ in
hoc mūdo placuerūt deo ꝛ offe
rēt ꝓ vno damnato, nihil eis
ꝓdeſſent. Et licꝫ ꝺicā canoniſte
dixerūt q⁹ ſuffragia eccliē ꝫ nō
ꝓſint dānatis q̄ntū ad libatio
nē a pena. ꝓſunt q̄ntū ad ali
quā mitigationē ſiue alleuiatio
nē. cōtra eos eſt inſta theologo/
rum. ſcīv. di. q̄ri ꝫ. di. QX ſuffra
gia eccliē nullo mō ꝓſunt dāna
tis. eo q⁹ ſunt extra caritatē. ꝛ cū
nō ſint ad vitā ordinati nec poſ
ſint beatitudine participare nō
ſunt ex caritate diligendi. Cari/
tas aūt eſt q̄ fac ſuffragiū acce
ptabile ob qꝺ ſuffragia ipſis ni
hil ꝓſunt. hec Rich. Jō di. xiij.
q. ij. c. Pro obeuntibꝫ. Pro ob
euntibꝫ q̄pe ꝓſulciſſe cognoſce
re ſi liceat ꝑ eis oblatōes offer
ri. Sancta ſic tenet eccliā vt q̄ſ/
q; ꝑ mortuis vere catholicꝰ offe
rat oblatōes atq; ꝑſoluat mēoriā
eoꝝ faciat. ꝛ q̄ꝰ oēs penis ſub
iaceam⁹ ꝓgruit vt ſacerdos pro
mortuis catholicꝭ mēoriā faciat
et intercedat. non ꝛ rō pro impijs
q̄ꝰ ſpiani fuerint rale qꝺ age
re liceꝫ. hec ibi. Et idē ponitur
in. c. Cū acce. de cele. miſ. Si cō
tra hāc opinionē inducunt aliq;
exemplū Traiani. de q̄ legit in
vita beati Greg. QX cū qꝺaꝫ die
ipſe feſtinaret ad bellū. vidua q̄
dam occurrit ei di. Obſecro vt
ſanguinē filij mei innocēter per
empti vindicare digneris. Cūq;
traianus ſi ſanⁿ reuerteret ꝺiffe
ret ſe vindicare. Vidua dixit. et
quis mihi ꝺ ꝑſtabit ſi tu in pre
lio mortuⁿ fueris. Traianⁿ rñ
dit ille q̄ poſt me impabit. Cui
vidua. Et qꝺ nbi ꝓderit ſi alt
mihi iuſticiā facerit. Traianⁿ di
xit. vtiq; nihil. Et vidua. Nōne
inꝺ melius eſt vt tu mihi iuſti
cia facias q̄ alteri hāc trāſmit/
tas. Tūc traianⁿ pie cōmotⁿ de
equo deſcendit ꝛ vidue iuſticiaꝫ
miniſtrauit. Ferē nanq; dum
filius Traiani ꝑ ordē eq̄rando
nimis laſciue diſcurreret filiū
vidue interemit. et Traianⁿ fili
um ſuū qui ꝺ fecerat vidue loco
filij ſui defuncti tradidit et ma

gnifice ipam dotauit. Dū igit q̄ dā vice defuncto Traiano Bre go. p fo3 traiani transiret t a⁹ mā̄suetudīe recordat⁹ fuiſſz ad ſancti Petri baſilicā p3ār. t ibi dē p3o a⁹ erroze amariſſime fle uit. Tūc ſibi diuit⁹ reſpōſum ē. Ecce petitionē tuā cōpleui t traiano penā eīnā pepēi. De cetero aūt caue ne p3o dānato aliquo p̄ces fundas. Damaſcen⁹ ār in quodā ſuo ſmōe dī. q̄ Breg. au diuit voce diuinit⁹ eū alloqntē Vocē tuā audiui t traiano ve/niā do. Patz g̃ er b̄ exemplo q̄ oratio Bre. profuit traiano dā nato. Si ſup b̄ diuerſi diuerſa ſunt opinati. Aliq̄ ei dixerūt q̄ traian⁹ fuit reuocat⁹ ad vitā vbi grām ꝓſecut⁹ ē t veniā meruit. et ſic gl̃iam obtinuit. Alij aūtez dixerūt q̄ aīa traiani nō fuit ſim pliciā a reatu pene eīne abſolu/ta. ſed a⁹ pena vſq̄ ad tp̄s. ſ. vſ q̄z ad diē iudicij fuit ſuſpēſa Alij aūt ē inquiūt ſic eſt Joſues dya con⁹ q̄ vitā bti Bre. ꝺſcripſit q̄ nō legit̄ oraſſe ſz fleuiſſe t freq̄n ter de⁹ miſ tus ꝓcedit q̄ homo q̄nis deſiderās petere nō p̄ſu mit. Jō aīa traiani ñ fuit ab in ferno liberata t in paradiſo re/poſita. ſed tm̄ ab inferni cruci tib⁹ facta exempta Pōt eni aīa et in iferno eriſtere. t inferni cru ciatus per dei miaz nō ſentire. Alio3 tñ opinio cōmunio3 eſt t verio3 q̄ traian⁹ ta pena libe/ratus. t ad gl̃iaz ſit aſſumptus oꝛōne ſcti Bre. q̄ nō eſt factum ſm cōmunē legem t ſm diſpoſi tionē diue ſapie q̄ p̄euidēs Bre go. oratur̄ p traiano nō dāna uit ipm̄ p diffinitiuā ſentētiaz. Et iō ñ eſt dicēdū ex illo exēplo vno et ſingulari q̄ dānatis per ſentētiā diffinitiuā eccl'ei ſuffra gia p3oſint. cuz nec in minimo poſſint fauere. Quinimo audiē dū ad ſalubre documētū t obſ uandū ſapiētis eccl'ſ. ix. Oēcūq̄z inḡt p̄t man⁹ tua facere inſtanter opare. q̄ nec opus nec rō nec ſci entia nec ſapia erūt apd iferos q̄ tu p̄perās. Vigit dolenda dā natoꝝ pena q̄ mitigari t adiu/uari nullo mō poterit nēq̄ p̄ces virbo. nō lacrimis. nō diuitijs. nō amicoꝝ ſuffragijs. nō ami/corū potentia. nō denīq̄z aliqua omniū creaturaꝝ induſtria. O timēda vindicta dei ad cui⁹ ꝓſpe ctum velut̄ cera ante faciē ignis petōres eliq̄ſcūt. O peccatores inebriati dulcedie bonoꝝ h⁹ ſeculi fugite irā dei. t nolite pugnare cū omipotēti deo q̄ dānatis vt dictū eſt tā tremēda comiatur mala. a q̄bꝫ noſtre p ſuā clemē tiā liberet. cui eſt honoꝛ t omis laus t gl̃ia. p infita. ſe. ſe. Amē.

Sabbato poſt

dñicā in ſeragesimo. De ḡuitate pene dānatoꝝ ad terroꝛē incoꝛ rigibiliū t obſtinatoꝝ. XIIII

Ḟucia/

būtur die ac no/ cte in ſecla ſcl'oꝝ.

Apoc.xx. Cum mēte revoluo ḡn
tcerūt in iferno anguſtie repro
bor admirari pīmū cogor aut
tādiu petōres diſſimulāt agere
pniam. Et certe ſi de his malis
de q̄bꝫ loq̄mur baud nūq̄ aut
poſt lōgiſſima ſpacia tempo
traberenk aliq̄lē de ſua impeni
rentia excuſatione bīent. Sꝫ cū
tam exiguū velociſſimūq; ſit bꝰ
labilis vite tps poſt qō mali in
corrigibiles deſcendūt ad tar
tara neſcio quid ipſi dicere poſ
ſint. Rep̄henſibiles quidē ſunt
et pro ſua tarditate merito re
darguēdi. t luc̄ in p̄cedētibus ex
plicauerimꝰ. mīt rapꝫ duras mē
tes domare ſuffic ūt. tñ adhuc
de ḡuitate pene dānatorū non
nlla occurrūt cōſiderāda. ḡruꝫ
ꝫſideratione diligēti molliātur
pinaces mētes obſtinatorum
petōrū. Dicemꝰ q̄ grauiſſima
eſt t ſatis acerba pena dānato
rū adhuc ſtriplici rōe. Prima
ꝺr incōbuſtio. Scōa ꝺr ſupe
ratio. Tertia ꝺr puatio.

Qualē dānati patiūt acerbiſ
ſimā penā ꝓpter ignē inferni et
de illꝰ ignis terribiliſſimis ꝫdi
tionibus. Cap. I

Rima ra
tio q̄ oñdit grauitas
pene dānatoꝝ ꝺr cō
buſtio. Tradent nanq; dānati
miſere eternis ignibꝫ cōburēdi.
Et ꝺ colligit ex ſcripturis ſacris
Vñ iob.xx.ꝺr, Devorabit eos
ignis q̄ oñdit ſuccendet. et Judith
vlti. Dabit ignē t vermes i car
nes eorū. et Abacuc.ij. Laboza
būt ꝑpli in multo igne. et Eſaie
vlti. Vermis eoꝝ nō morietur et
ignis eorū nō extinguet. et Da
uid in pſ.x. Pluet ſup petōres
laqos ignis. et Ezech.xxij. In ig
ne ire mee ꝫſumpſi eos. et Apo
calip.xvij. In vna die venient
plage aꝰ mors t luctꝰ t fames
et igni cōburet. et Apoc.xx. Qui
nō eſt inuētus i libro vite ſcptꝰ
miſſus eſt in ſtagnū ignis. Et
Matb.xij. Enbūt angeli et ſe
parabūt malos ō me.iu. t mit.
eos in ca.ig. et Matb.vij. Oīs
arbor q̄ nō facit fruc. bo. ctet
in ig. mittet. t Matb.xviij. Bo
nū eſt tibi cū vno oculo in vitā
intrare q̄ꝫ duos ocu. bītē mitti
in gebēnē ignis. t Matb.x. Eū
timete q̄ bz ptātem corpꝰ t aiaꝫ
pdere in gebēnā. et Matb.xxv
Ite maledicti in ignē eternum.
Verū tñ de b ignē dubitat ar
ca tria. Prio arca veritatē. ſcō
arca poteſtatem. tertio arca q̄li
tatem. Primo contingit du
bitare de inferni igne ara verita
tem. An ſꝫ ſit ignis verus bñs
formā t naturā m t ſpeciem ig
nis. Et reſpondet Richar. in. iij
Q quorundā opinio fuit q̄ ille
ignis ñ eſt corpeꝰ. ſꝫ ē q̄dā ſpūal
pēa q̄ ꝓpt ſuū acumē meraphо
rice ꝺr ignis. q; vt ipſi dicunt. Cū
diuīa potēna reprobos poſſit cru
ciare ſufficiēt ſpūali pēa ſup fluū
fuiſſꝫ i iferno pōere corpeū ignē

Et ad hoc adducūt illū Lu.xvi. de diuite q̄ dicebat liguaz suam cruciari in hac flāma. Cum enī ꝓstat aiam illi⁹ diuitis linguaz corpalē nō habuisse videt q̄ sic scriptura ibi de lingua loq̄t meta.aliq̄d spūale vocās linguam ita aliq̄ penā spūalem metaphorice vocet ignē. Sz opinio falsa est z ꝙ scripturaz q̄ distinguit inter ignē z dānatoꝝ penā spūalem q̄ vocat noie vermis Vñ eccl̄as.vij. Vindicta carnis impij ignis z vermis. Jō cōiter doctores oēs ꝓcludūt.rlinq.di. quarti.q̄ in iferno est ignis corpor⁹ a pncipio mūdi cū alijs creaturis ꝓduct⁹ z ordinat⁹ ad reprobos cruciandū. Et ħ asserit Aug⁹. in li.de mirabilibꝫ sacre scripture. Et idē in li.xxi.ō ciuitate dei.c.x.ait. Gehenna illa qō z stagnū ignis z sulphuris erit. Cui consonat illud Bre.in.xij.dyal'.li.di. Ignē gehenne corporeū eē non ambigo. Et fm theologos Ignis ille q̄ntū ad illud qō in eo est de eēntia ignis ē eiusdē spēi cū igne elemētali. q; sic ois aq̄ oīa aq̄ est eadē specie fm pbm i.topi.ita omis ignis omi igne est idē specie. diuersificat tamen quo ad dispositionē z operatōem quia sibi cōperit aliq̄ actio que igni elemētali nō ꝓuenit. Nam ignis in aliena maria multū diuersificat in operatiōibꝫ suis fm exigentiā dispositiōis materie. Qō pcte patz in fulgure vbi ignis respectum hz ad diuersas materias fm diuersitatē celest̄ influētie in maria incorporate. Vñ aliq̄n nō ledit maria molem z dissoluit dura z ecōuerso. Qñq; calefacit z nō cōburit. et ecōuerso. Aliq tñ opinant q̄ in inferno sit ignis in materia ꝓpria q̄ suis ibi nō lucear nisi ad modicū z satis imꝑfecte. Patz ergo q̄ in inferno ver⁹ ē ignis ad malorꝝ cruciatū dispositus z deputat⁹. Scōo ꝓngit dubitare de igne inferni circa ꝑtē. Utrūz possit incorporeos angelos z spūs separatos cruciare. Et ad istā q̄onē multi multipl̄r rnderūt. Naz q̄dā dixer⁹ spūs separatos igne nō affligi nisi ꝓ priuatiōne boni desiderati. et q̄ priuatiōe tanq̄z quodā malo ꝓsenti in eis vehemens ꝙ tristicia generat. Et hec fuit opinio Algazelis.vi.lib.phisicoꝝ. Sed ħ hec sunt dicta sctoꝝ di. spūs incorporeos posse pena corpalis ignis affligi. s. cui apte di. Greg. in.xij.li.dyalo. et Aug⁹. xxi.li.de ciui.dei.c.x. Jō alij dicūt spūs separatos cruciari igne corporeo inq̄ntū videt ipz ꝓparū ad hoc vt eo crucient in corpibꝫ suis sicut latro suspēdend⁹ patibulo ipm videndo cruciat anteq̄z suspendat in eo. z hec opinio non sufficit. q; nullo mō ꝑt ad angelos malos applicari. q tñ illo igne in ꝑpetuū crudabunt. Qui dā aūt alij dicūt q̄ crudabunt igne corporeo inq̄ntū eoꝝ intelle

ctui imꝑmet supercellens illi⁹ ignis fili⁹tudo. Sꝫ ꝟ dicꝝ defi/cit. qꝛ fm pb̄m. iij. de aīa. Non sic excellēta intelligibil' ledit in tellectū sic̄ excellēta sensibilis le dit sensū. qꝛ post excellens sensi bile sensus impedit in sentēdo sed intellect⁹ p⁹ excellēs intelli gibile. nō min⁹ intelligit infima sed magꝭ qꝛ sensus appꝛhendit p organū corporeū. intellect⁹ aūt nō. Nonulli insup tenēt q̄ spūs separati igne corporeo crudeliꝰ nō inq̄ntū ipm appꝛhendūt ap prehensiōe simplici sꝫ cū firma estimatiōe q̄ est p̄ꝛius sue natu re q̄uis estimatio falsa sit. Vñ Bucē. ir. mera. loq̄ns de dispo/sitōe aiaꝝ a corpib⁹ separataꝝ di cit sic. Anime male vident penā quā imaginauerāt in ꝟ mō et affligūt ea. Forma enī imagina ta nō est debilioꝛ sensibili. sꝫ est maioꝛ impssiōe z claritate sic̄ vi dem⁹ in somnijs foꝛtasse enim somniatū maiꝛ ē p modulo suo q̄ sensibile. tūc q̄ro magꝭ illud q̄ō est in alio sec̄o est foꝛtius q̄ q̄ō est in somnijs ꝓpt̄ paucitatez impediēnū z expeditionē anime z claritatē recipiēte. Sꝫ hec opi nio inc̄ueniēs videt. qꝛ fm hoc spūs nō paterent ab igne corpoꝛeo sꝫ a sua falsa estimatōe. pꝛeterea nō videt pꝛobabile q̄ de mones q̄ subtilitate ingenij vi gent illū ignē estimarent sue na ture p̄ꝛiū z lesiuū nisi ita eēt i re Alij adhuc dicūt q̄ spūs patiūt ab igne coꝛpoꝛeo. nō ꝓ ꝟtutē illi⁹ ignis absolute. sed inq̄ntū ē in/strumētū diuine iusticiae. Videm⁹ enī res mꝛas hās actōes in vir tute ꝓpꝛie agētis q̄ eas non cōpeteꝛēt absolute. Verbi gꝛa Calor naturalis in ꝟtute aie ꝙuer tit nutrimētum in carnē. Lumē solare a luna receptū z cū virtu te lune ab eo derivatū in ꝟtute lune generat humiditatē et fan tasma in ꝟtute lumīs itel lect⁹ agentis mouet intellectū possi bilē. Coꝛpa celestia cū inanima/ta sint cā in ꝟtute intelligētiarū motricū generāt in his inferio/ribꝰ vitā. vt pꝛ in generatis ꝓ pu trefactōem. Securis in virtute motoꝛis scindit arboꝛē. Tenen do ḡ q̄ ignis affligat spūs inq̄n tum est instrumētū diuine iusti/cie adhuc ꝓgrendū est magꝭ in speciali p quē modū dicūt alicꝰ q̄ supnaturaliꝛ impssa est igni i fernali q̄dā spūlis virtus ꝓ quā spūs affligit naturali virtute ig nis ad ꝟ nō coopāte nec dispo/nēte. qꝛ vt dicūt ñ ē possibile vt aliq̄ virt⁹ naturaliꝛ actiōe cū ꝓ se ad cam nillo mō nec cōplete nec incōple te possit attingere. ꝓ tāto ḡ ille ignis affligere ꝺꝛ spūs. qꝛ supꝛ/naturaliꝛ vt⁹ cr̄is in eo sic̄ in sub iecto illos affligit. sic̄ aliq̄ subtia supnaturaliꝛ balbata possꝫ dici vilum disgregare. Sꝫ hec opi nio i mbo deficit. Vnū ē q̄ fm cā ignis ñ affligit illos spūs vt instrumētū. qꝛ oꝛtet q̄ō in in strumēto sit aliq̄ naturaliꝛ aptitu

do ad illã actionẽ ad quaz applicatur a virtute motoris vt pariz in securi respectu actus scindendi: et in malleo respectu actus conterendi. Aliud est quia
D non videtur probabile virtutem spiritualẽ esse imediate in re corpali. licz i subiecto ita vt sit
E ibi manẽs z nõ in fieri. sic ponit opinio ꝓdicta. Tertiũ est qõ videm⁹ q⁹ naturale lumẽ rõnis ꝑ qõ solũ intellect⁹ nullo modo potest attingere ad visionez dei cooperi cũ lumie glie ad illam visionẽ. Verũtamẽ q⁹ in actõe supnaturali q̃ a deo non est mediate finita virtute. sz tm̃modo imediate vt creare nõ ꝑt cooperi virt⁹ supnaturaľ. Idcirco dic̃ Rich. q⁹ ignis infernaľ non obstãte q⁹ sit corpoz⁹ spũs separatos afflgit in q̃ntũ est diuine iustiae instrumẽtũ cos afflgit afflictiõe ad quã disponit naturaľ virtus illi⁹ ignis. nec tñ qualemcunqz afflictiõez ꝑt causare in illis spiritibꝰ nisi in virtute increate iustiae ꝓncipaľr illos spũs punientis. mouẽtis. z dirigẽtis illã ignẽ ad illoz spirituũ cruciatum. In illo enĩ igne est naturalis aptitudo vt eius spẽs recipiatur in intellectu spũs separati sed q⁹ ꝑ talẽ modũ in illo intellectu imprimať. z vehemẽtia talis q⁹ ita ad se revocat seu cõuertit intẽtionẽ ipsi⁹ spũs q⁹ ꝑ hoc ita notabiľr impediať in illaruz cõsiderationẽ ꝫ suã volũtatez z ꝑ tale impedimẽtũ sibi sit ꝙ graui onere ꝺ̃ est ꝑtutẽ iustiae indite. In illo etiã igne ẽ natura ł aptitudo vt in ipo sit spũs separatus sic̃ in loco diffinitiue. Sz q⁹ spm̃ separatũ detineat ꝫ suã voluntatẽ hoc ei ꝙuenit in virtute iustiae indite. Illa aũt inuolũtaria detẽtio est ipsi reprobo spiritui inexplicabiľ cruciat⁹. q̃uis etiã ille ignis sua virtute naturali tm̃ nõ posset in spũ separato causare dispositionẽ repugnãtẽ illi dispositioni q̃ ꝙuenit eẽ spũs fm debitũ statũ sue nature. tñ i eius causatiõe cooperať virtute indite iustiae inq̃tũ est instrm̃tum eius. Et apꝓhensiõe aũt ꝓdicte dispositiõis q̃ ꝫria est bono statui nature generať in ipo reprobo spũ cruciatus exprimẽtaľ. vñ Greg. xiij. dyaľ. di. Quia nõ solũ videdo sz etiã experiendo incendiũ patiť. Per petm̃ aũt in spũ est dispositio vt igni infernali mõ ꝓdicto in patiẽdo subdatur Et sic ptz q⁹ deo volẽte poterit ignis afflgere spũs separatos.
F Tertio ꝓmngit dubitare ọ igne inferni circa q̃litatẽ seu ꝓpetuitatẽ. Vñ. s. erit q⁹ post generalẽ resurrectõz corpa dãnatoz in illo igne ꝓpetuo patientur. et nec ignis deficiet. nec corpa illa ꝫsumeńt. z sz possint multa dici tñ principaľr ọ est ordo diuine iustiae. Vt ei inqt Rich. Ille ordo exigit illa corpa i eternis supplicijs fore ꝓmãsura. z tõ assistẽte influẽtia dei generali adꝺ̃ vt ignis ille infernaľ illa corpa fortiter calefaciat z afflgat nõ adest tamen adꝺ̃ vt cõsumat. Sicut

aũt creatura nõ potest manere in esse suo nisi in suppositi influẽna dei generali. Sm qõ dicit Aug. iiij. sup Gen. ad lrã. Et cõmentator sup pmã ppositionẽ de causis. sic dico q actionẽ suã habere nõ põt nisi illa influẽna generali assistẽte. sic patuit in passione ieſu xpi qñ fuerũt tenebre sup vniuersam terrã. nõ sup trã iudeoz tm vt aliq̃ sentiẽt z male. Eclipsis ãt solis q̃ ad vniuersũ ozbẽ nõ potuisset eẽ p solã interpositionẽ lune. vñ cũ interpositione lune fuit alia cã. s. q3 influentia generalis cause prime. tunc nõ affuit soli ad irradiandũ. Et sic hec influentia adesse põt ad ẽ vt reos sit z nõ operata aliq̃ndo adest ad ẽ vt creatura hẽat vnã suã actionẽ z nõ aliã. Et hec est principalis rõ q̃re ignis infernal' calefaciet dãnatoz corpa z affligat nec tñ cõsumet. Hec rich. Aug. ẽo. xxi. li. de ci. dei ait. Dẽs hmõi opationes ignis ifernalis attribuit voluntati z potẽtie dei a q̃ sunt de nihilo inesse cuncta producta. diuersisq3 nature sue proprietatibz z legibz regulata. Vñ e. ij. eiusdẽ li. ait. Ostendã vñ cõuincant increduli posse bũana corpa animata atq3 viuẽtia non solũ nunq3 morte dissolui sed eternoz q̃ igniũ durare tormẽtis. nolũt eni hoc ad omipotentis nos referre potentiã. q̃ aliq̃ exemplo psuaderi sibi flagitant Quibus si rñdebim⁹ eẽ animalia pfecto corruptibilia q3 mortalia que tñ in medijs ignibz viuant nõnullũ etiã gen⁹ vermiũ in calidarum aquaz scaturigine reperiri quaz feruorẽ nemo ipune z tractat. Illos aũt nõ solũ sine vlla sui lesione ibi eẽ: sed eẽ esse nõ posse. Aut nolũt credere si oculos nõ valemus. aut si valuerim⁹ siue oculis demõstrare res ipsas siue p testes ydoneos edocere non satis esse ad hoc exemplũ rei. de qua q̃stio est cadez infidelitate cũ tendent. quia hec animalia nec semp viuũt. z in illis feruoribz sine doloribz viuũt Sue quippe nature conuenientibus vegetanẽ illis non cruciantur elemẽtis quasi nõ incredibile sit vegetari q3 cruciari talibus rebus. Mirabile est enim dolere in ignibz. z tamẽ viuere. sed mirabili⁹ in ignibus nõ dolere. Si aũt ẽ credunt cur nõ z illud. Et aliq̃. c. dicit liber fidez ait. Quid adhuc a nobis rerum posumus exempla quibus doceamus nõ eẽ incredibile vt hominum corpora sempiterno supplicio punitoz. z in igne animã non amittant. z sine detrimento ardeãt. z sine interitu doleãt. Habebit eni tunc ista corporis substantia qualitatẽ ab illo indita q̃ tã miras z varias tot rebus indidit q3 videm⁹ vt eas q3 mirari sũt ñ miremur. Nã sic scripserũt q̃ natas aialiũ curiosi⁹ indagarũt. Salamãdra i ignibz viuit. Et q̃dez nobilissimi Sicilie mõtes q̃ tanta tẽpis diuturni-

tate ac vetustate vsq; nūc ac de/
incepo flāmis estuāt atq; integri
p̄seuerāt satis idonei testes sūt
nō oē qō ardet absumi et oīno
indicant nō oīe qō dolere pōt
posse etiā morī. Quis enīm nisi
de⁹ creator oīm dedit carni pa/
uonis mortui ne putresceret. Ex
cū auditu incredibile videretur
euenit vt apud carthaginē cocta
nob apponerēt hec auis. de cui⁹
pectore pulparū q̄ntū visum ē
decerptū fuam iussim⁹. Qō p⁹
diez tm̄ spacū q̄ntū alia caro q̄
cūq; cocta putresceret p̄ latū ac
q; oblatū nihil nostr̄ offēdit ol/
facrū. Jtēq; repositū post dies
ampli⁹ q̄ triḡīta idē qō erat in
uētū ē ideoq; p⁹ānū nisi q⁹ aliq̄n
tulū corpulētie siccior̄ z ꝓtior̄
fuit. Quis palee dedit vel tā fri
gidā vim z obrutas niues fuet
vel tā feruidā vt poma imma/
tura maturet. De ipso igne mi/
ra quis explicet q̄ queq; adusta
nigrescūt. cū ipe sit lucidus z pe
ne oia q̄ ambigit z lambit colo
re pulcerrimos decoloret atq;
et p̄runa fulgida carbonē terer
rimū reddit. Neq; id q̄si regulari
ter diffinitū est. Nā ecōtrario la
pides igne candēte decocti z ipi
hūt candidi z q̄uis mag̃ illeru
beat illi albescāt cōgruit tñ luci
quod albū est sic nigrū tenebr̄.
Cū itaq; ignis in lignis ardeat
vt lapides coquat ꝓnos hz nō i
ꝓr̄is rebz effectus. Et si enī lapi
des z ligna diuersa sint ꝓna. tñ
nō sunt sic albū z nigrū. z quoz
vnū i lapidibz alterū fac i lignis
claros illos clarificans bicob/
fuscās cur in illis deficeret nisi
in ist̄ viueret. Quid in carboni
bus. Nōne mirāda est z tāta in
firmitas victu leuissimo fran
gank p̄ssu facilimo ꝓteranket
tanta firmitas vt nullo būore
corrūpank. nulla etate vincank
vsq; a deo vt̄ eos sustinere sole
ant q̄ limites figūt ad ꝓuincen
dū litigatorē q̄s̄q; p⁹ tpa q̄ntū
libz exciterit. fixūq; lapidē limi/
tē nō cē ꝓtenderit. Quis eos in
terra non būida infossus vbi li
gna putrescēt tamdiu durare
incorruptibilr̄ posse nisi rex ille
corruptor ignis effecat. Jntuea
mur etiā miraculū calcis erce/
pto eo de q̄ iā satis dixim⁹. Ex
igne cādescat q̄ alia terra reddū
tur etiā occultissime ab igne i g/
nē ꝓcipit. cūq; tā gleba tāgētibo
frigida tā latenter fuat vt nulli
nr̄o sensui p̄sus apparear. Ex
cōptus exprimēto etiā dū nō ap
paret sciak cē sopitus ꝑ ppr̄ qō cā
vīuā calcē loq̄mur velut ipse ig/
nis latēs ata sit inuisibil corpio
Jā vo q̄ mixt̄ ē q⁹ cū extinguit̄:
tunc accendit. Et enim occulto
igne careat aqua infundit aq̄ p
fundit. z cū ante sit frigida inde
feruescit. vñ feruēria cūcta frige
scunt velut expirante q̄ illa gle/
ba discedēs ignis q̄ latebat ap/
paret. ac deinde tanq̄ mortua
sic frigida ē vt abiecta vñ ñ sit
arsura. z quā calcē vocabam⁹ vi
uā vocem⁹ extinctā. Quid ē qō

hoc miraclo addi posse videat
et nō addit. Naz si nō adhibeas
aquā sī oleū qō magis fomes
est ignis nulla eius pfusiōe vel
infusiōe ferue scit. Hoc miracu-
lū si de alīq̄ indico lapide lege-
rem⁹ siue audirem⁹. tm nostrū
exprimentū venire nō posset ꝓ
fecto aut mēdacū putaremus.
aut certe grāditer miraremur.
Quaz ⁊o rez añ nros oculos
quotidiana documēta versant
nō genere min⁹ mirabili. sz ipa
assiduitate vilescūt. ita vt ex ipa
india q̄ remota ē paru⁹ orbis a
nob desierim⁹ nōnulla mirari
que ad nos pmerūt mirāda ꝓ
duci. Adamantē lapidē muln
apō nos būt ⁊ marie aurifices
insignitores gēmarū. qui lapis
nec ferro nec igne nec alia vi vl
la ghibet ꝓter hircino sangui
ne xinci. Sed q̄ eū būt arq̄ no
uerūt nunq̄d ita mirātur. sic bi
quib⁹ ꝑmū oñdit potentia ei⁹.
Quib⁹ aūt nō oñditur fortas-
se nec credūt. aut si credūt inex-
perta mirātur. et si ꝓtigerit exper
riri adhuc quidē mirātur insolu
ta sed assiduitas experiendi pau-
latim subtrahit admiratiōis in
citamentū. Magnetē lapidem
nouim⁹ mirabilē ferri eē rapto
rem q̄ cū primū vidi vehemēt
inhorrui. Quippe ꝑcernebā a la
pide ferreū anulū raptū atq̄ su
spensum. Deinde tanq̄ ferro q̄
rapuerat vim dedisset suā com
munēq̄ idē feasset anul⁹ alter
admotus est eundēq̄ suspēdit
atq̄ vt ille ꝓior lapidi sic alter
anul⁹ ꝓiori anulo coherebat.
accessit eodē mō tert⁹. accessit ⁊
quart⁹. iamq̄ sibi ꝑ mutua cir
culis neris nō implicatorū in-
trinsecus. sed extrinsecus adhe
rentiū q̄si catbena pependerat
anuloz. Quis istā vim lapidis
nō stuperet q̄ illi nō solū inerat
verūetiā ꝑ tot suspēsa transibat
et inuisibilibus ea vinculis subli-
gabat. Sz multo est mirabili⁹
qō a fratre ⁊ coepiscopo meo se
uero mileuitano de isto lapide
comperi scipsum nanq̄ vidisse
narrauit. quēadmodū batana
rius quondā comes affrice cuz
apud eū ꝓtraheretur ep̄s eundē
ꝓtulerit lapidē ⁊ tenuerit sub
argento ferrūq̄ sup argentum
posuerit. deinde sic subter mo-
uebat manū q̄ lapidē tenebat
ita ferrū desup mouebat⁹ ar
gento medio nihilq̄ pariēte cō
citatissimo cursu ⁊ recursu infra
lapis ab homine sup ferrū rapie
batur a lapide. dix q̄ ⁊ ipse cō-
speri dixi q̄ ab illo audiui cui
tāq̄ ipe viderim credidi. Quid
etiā de isto magnete legerim di
cam. Q̄ñ iuxta eū ponitur ada
mas non rapit ferrū. ⁊ si q̄ñ ra
puerit vt ei ꝓpinquerit. mor
remittit. India mittit hos lapi
des. sed si eos cognitos nos de
sistim⁹ admirari. q̄nto magis il
li a quib⁹ veniunt. et c. v. idē ait.
Agrigentinū Sicilie sale perbi
bēt cū fuerit admot⁹ igni velut
in aq̄ fluere. cū ꝙ oppositaq̄ velut

in igne crepitare. Apō garamantbas quendā fontē tam frigidū dicūt vt nō bibat. tā feruidū no etiā vt nō tangat. In epiro aliū fontē in q̄ faces vt in ceteris extinguūt accense. ꝛ nō vt in ceteris accēdunt extincte. Asueston archadie lapidē. ꝓpterea sic vocari q̄ accensus semel iā nō possit extingui. Lignū cuiusdam ficus egypte nō vt ligna cetera i aqs natare ꝛ mergi. ꝛ qō ē mirabile cum in imo aliq̄diu fuerit in de ad aq̄ superficiē rursus emergere q̄n madefactꝰ debuit humorē pōdere ꝓgrauari. hec Aug. Que verba ob suā plenitatē nō sunt rē trualiter recitāda ꝛ tm̄ vulgariter. Ex q̄bus manuducimur q̄ oīs potētia dei cuiꝰ virtute facta sunt omia. et mouent dānatos in inferno eternis ignibꝰ facē cruciari. O q̄ vrens. o q̄ ardēs. O deniq̄ q̄ laboriosa est illa flāma in q̄ miseri lugebunt clamabūt suspirabūt ꝛ nō exaudiētur. O si possibile cēt vt aures ad os ponerem⁹ inferni audirem⁹ ꝓfecto diuitē epulonē. imo secū oēs superbos. oēs auaros. oēs luxuriosos. oēs deniq̄ pctōres clamorosis vocibꝰ lamētātes atq̄ dicentes. Heu heu q̄ ardens est iſta flamma. Quis dabit nob ad refrigerū guttulā aq̄. Quis nos liberabit a cruciatibꝰ gehenne. Quis nos ꝓsolabit in tot meroribus ꝛ vbi sunt amici. vbi beniuoli. vbi diuitie. vbi virt⁹. vbi potētia. O vita nīa plena oīm dolore. omniq̄ angustia. O vita destituta oīm auxilio. omiq̄ solatio. Credite credite o incorrigibiles pctōres. Nō parcet vob iusticia dei nisi petā depositeritis. Quinimo vos pūget in ignem eternū. O q̄d erit cē in igne illo q̄n ad modicū sustineri nō pōt cocturā candele. et vt Esa xxxiij dicē. Quis poterit habitare de vob cū igne deuorāte. Quis habitabit de vobis cum ardoribus sempiternis.

Qualr pena dānatoꝝ superat oēm aliā penam seu purgatoriā seu presentē q̄ in hac vita haberi potest. Cap. II

Ecūda rō qua oñdit grauitas pene dānatoꝝ ꝛ superatio. Superat enī omnē aliam penā. Qō vt melꝰ itelligat tripler pena ē distinguēda. Prima pena ē mūdi Scōa pēa purgatorij. Tertia est pena inferni.

Prima pēa est mūdi q̄ in hac vita sentit. licz multipliciter sit vt experientia docz tñ terribilis fuit illa quā pro xpo sancti sustinuerūt ꝛ quibꝰ ꝛ Ad hebr. xi. Ludibria et verbera experti sūt insuper et vincula ꝛ carceres. Lapidati sūt secti sunt. tēptati sūt. in occisione gladij mortui sunt. Circuierunt in melotis ꝛ in pellibꝰ caprinis egentes angustiati afflicti. Quis nam explicet quot tormentoꝝ genera exāsierūt tyranni quibꝰ cruciari mandabāt martyres scōs

Capitu. II

Quis enarrare sufficiat q̃t disci
plinis iaunys z otonibo carnez
suã amici dei crucifixerũt cuz vi
cijs. Et nõ oia ista minima sunt
z q̃si nihil in cõparõe pene dãna
torũ. Ideo Greg. in. iij. moza. li.
xxi. Ecce aũt dũ vti Job vlnera
cruciatuz; ꝓsidero repite men
tio oculos ad Jobãe deduco z
nõ sine ꝗuissima admiratõe per
pẽdo q̃ ille philosophie spiritu
intra mẽtis vtez; replet⁹ atq; vt
dicerim anteq̃ nasceret renat⁹.
Ille amic⁹ spõsi ille q̃ int' natos
mulierũ maior nemo surrexit. Il
le sic prophera z pluscz; ꝓpha ab
iniqs in carcere mittit. z p puel
le saltu capite trucat. Et vir tan
te sobrietatis prorsus nurpium
nouit. Nunq̃d credim⁹ aliquid
fuisse i q⁹ vera q̃ illa sic despecta
mozo tergeret. Sz qñ ille vl'i c i
bo peccauit q̃ locustas solũmõ z
mel siluestre comedit. Quid bo
vel de q̃litate sui tegimi nis deli
quit q̃ camelozũ pilis corp⁹ ope
ruit. Quid de ꝓuersatõe sua of
fendere potuit q̃ ẽ heremo nõ
recessit. Quid illũ logatar; rea
tuo polluit q̃ diliuci⁹ longe ab
hominũ fuit. Qñ illũ vel silentij
cul pa arrigit q̃ ad se venientes taz
vehemẽter increpauit di. Ge
mina viperarũ q̃s docebit vos
fugere ab ira vẽtura. Quid est q̃
q⁹ Job dei testimonio ꝓferk. et
nõ plagis vsq; ad sterq̃linũ ster
nit. Quid est q⁹ Jobeo dei voce
laudat. z nõ p tremulentoverb
in saltatõis ꝓmiũ mozit. Quid
est q⁹ oipotens de⁹ sic vehemen
ter in ẽ seculo despiat q̃s sic sub
limiter añ secula elegit. nisi ẽ q⁹
pietati fideliũ p z qm̃ idcirco sic
eos premit in infimis q̃s videt
quõ remunerer in sũmis. Hinc
q̃ venusq̃sq; colligat q̃d illic pas
suri sint q̃s reputat si hic sic cru
ciat q̃s amat. Aut quõ sentenk q̃
in iudicio arguẽdi sunt si sic coz
vita ꝓmik q̃ ipo iudice teste lau
dank. hec ille. Et ad idẽ est illud
hiero. ad palmachiũ z Oceanũ
di. Job scũs in tẽptatõe ad gl'az
suã deuot⁹ sic in suo dolore cla
mabat Quid prodest mõ in toz
mẽto lux. Ut q̃d mihi iũcta sũt
genua. ut q̃d vbera suxi. cur ñ in
ventre mẽtis mortu⁹ sum z mor
tt de vtero exiui nõ protin⁹ obij
Si ẽ dei amic⁹ dicebat i lumie
q̃d ab inimico a⁹ dicek in tene
bzis si ille dolz genua sibi fuisse
ꝓiũcta. cui⁹ pedes o dei nimoze
sp cucurrerũt q̃d dicitur⁹ ẽ. cui⁹
nũq̃ in vtrate steterk. si ille inge
misat quẽ febzis vzebat q̃d di
citur⁹ ẽ quẽ gehẽna ꝓsumet. Di
splicet z illi q⁹ nat⁹ est vtero vixit
q̃ dñ vixit. q; illũ vermis mozi
tur⁹ edebat q̃d facient q̃s ignis
etn⁹ z vermis nũq̃ mozitur⁹ et
pectat. Scõs ẽ pẽa purgatorij
de q̃ suo loco dicem⁹. Eterna ẽ
pena inferni. cui oio alia pẽa tã
mũdi q̃ purgatorij ñ ẽ cõparãl.

Quã grauis erit damnato
rum pena ꝓpter carentiam vi
sionis diuini. et de differẽna pe
ne sensus z pẽa dãni. Ca. III.

Ertia rō qua oñdit grauitas pene dānatoꝝ dicit priuatio. Priuabūtur siqdē dānati in eternū visione dei. Et vt dicit Rich. vlt. dis. xij. li. Inter penas dāni carentia visiōis dei ē maxima ⁊ tristicia tāta ex illa carentia apphensa vt proueniēs ex actuali malicia ꝓprie voluntatis ē maxia inf pēas sensus. qz quis dānati nō appetāt videre deū ꝓpter amorē sue bōitat' tñ vehementissime illud appetūt ꝓpter desiderū proprie delectationis eo q̄ credere firmit cōpellūtur ex illa visione maxima delectatione in vidente causari. Carentia enī visiōis illi⁹ apphensa vt ex actuali malicia ꝓprie voluntatis proueniēs maior est pēa q̄ pena sensus. In paruul' tñ mitior est hec pena dāni. qz ipāz apphendūt nō esse in eis causaz ex actuali malicia sue ꝓpie voluntatis. Procurent g̃ pctōres dū temp⁹ ⁊ facultas dat ad veram redire pniam. qm̄ vt tactū est in p̄cedentib⁹ irreparabilibꝰ erit infernī tactura in q̄ nō semel suffi cit introisse. semel quippe dānat malos de⁹. semel sniam irrevocabilē profert. O q̄ amara erit illa dies. imo illa hora q̄n peccatrix aia terrenū ꝫ corp⁹ olim quēs p̄sentabit erā iuita ⁊ nolens coꝝ maiestate summi dei. suscipietq; punitiōes ⁊ penā de lictoꝝ suoꝝ. Ideo dico q̄ nō est expectanda sed potius timēda dies illa. Ergo ꝓuertimini pctōres ⁊ agite pniam vt ꝺo⁹ misereat vestri. q̄ est bñdict⁹ in se. Amē

Dñica in quinquagesima. De potētia dei ꝓpter quā hūiliari debēt pctōꝝ corda vt ad pniam redeant.

Sermo XV

Onis plebs vt vidit ꝓdidit laudē deo. Habenk hec ꝥba Lu. xviij. et in euangelio pñtis dñice ex miraculo cecī illūinati per Xp̄m. de q̄ lucas meminit in euangelio hodierno cōmoti fuere vniuersi q̄ rem tā grandē viderūt magnificare omipotentē dū. cui⁹ solius virtute cecus ille potuit illūinari. Clamat inq̄t euāgelista Jesu fili dauid miserere mei. Et ad vocem xp̄i dicētis sibi Respice. Fides tua te saluū fec. Subito videndi bñficiū obtinuit ⁊ accepit. Neq; alia vis quāincreata dominatis talē potuisset effectū producere. Jō admirātes illi q̄ hoc inspexerūt deū extollendo laudabāt. Nos vo qui nō solū hoc vnū sed tot miracla et videmus ⁊ audim⁹ magis ac magis laudibꝰ eius debemus insistere. Q̄ vtiq; plene ecclesiast⁹ cum ob ei⁹ reuerentiā timorē pariter et amorē pcā delinq̄m⁹ ⁊ mutibꝰ

Capitulum I

inberendo. Et qm̃ ad id faciẽdũ satis efficax est ꝓsideratio altissime potentie dei. Idarco in pñti fm̃e de illa crim⁹ tractaturi q̃ ten⁹ illã cõmozãtes ad pniam reuertamur z corde cõpuncti cũ plebe pariẽ collaudem⁹ imortalẽ deũ. De cui⁹ potẽcia tria mysteria pncipalia ponim⁹ cõrem planda. Primũ ꝺr vniuersalitas. Scõm qualitas. Tertium claritas.

Q deus possit nõ solũ oñe possibile sz etiã oñe impossibile agenti creato dũmõ illud nõ dicat imꝑfectionẽ. Cap. I.

PRimum mysterũ ꝓ templandũ de potẽcia dei ꝺr vniuersalitas. In q̃ di sputãdũ est. Utz deus sit oñ potẽs. Et ꝓ qte vera et affirmatiua ẽ cõfessio fidei. Nã in vtroq; simbolo patz. s. z apłoꝝ deũ omi potentẽ decantam⁹. Et ꝟ colligitur ex vtriusq; testamẽti pagina. Vñ genes. xvij. dixit de⁹ ad Abraã. Ego sum de⁹ omꝑs. ambula coꝝ me. et Beñ. xxxv. dixit deus ad Jacob. Ego sum deus omꝑs cresce z mꝛplicare. et Genes. xlviij. Quia iacob remisit filios in egꝛm̃ ait. Deus me⁹ oipotens faueat eũ vob placabilẽ. et Exo. xv. Oñipotẽs nomẽ ei⁹ Thob. xiij. Nõ est ali⁹ ꝺs oipotens ꝓter eũ. et Judith. xvi. Deus omꝑs tradidit holofernẽ in manꝰ femine z ꝓfudit eũ. z Job. xij. Ad omipotentẽ loquar z disputare cum deo cupio. Et. xxiij. Deus mollitus est cor meũ z oipotẽs ꝓturbauit me. et Hester. xiij Mardochẽ⁹ oãs dixit ad deũ. Domine rex omnipotens indicione tua cuncta sunt posita et non est qui possit resistere voluntati tue. et sapiens Ecci. i. Vn⁹ ẽ altissim⁹ creator oim oipotens rex z metuend⁹ nimis. et Apoc. j. Ego sum alpha z o. pncipiũ et finis dicit dñs de⁹ q̃ est z q̃ erat et qui ventur⁹ est oꝑs. et Apoc. iij. Clamabãt q̃tuor aialia. sanctus scũs scũs dñs ds oꝑs. Et Apoc. xv. Magna z mirabilia sunt opa tua oipotens dñe ds. Et. xvi. Audiui alterꝫ angelũ dicentẽ. etiã dñe ds oipotens vera et iusta sunt iudicia tua. Sed ꝫ hãc veritatẽ instan põt triplicẽ Primo q; de⁹ nõ põt oñe possibile. Scõo q; nõ ꝓt q̃libz impossibile. Tertio q; in deo nihil est defectibile. Primo instat q̃ deus nõ sit omipotens. er eo q̃ nõ potest oñe possibile. Nam mꝛa sũt possibilia agẽti creato vt posse pati. posse currere. posse peccare. posse mori. posse mentiri. que tñ nullo mõ potest ds. ergo nõ est oipotẽs. Ad ꝟ rñdet dñs Boñ. di. xlij. primi. Q fm pbi sententiã quedã sunt q̃ dicũt potentiã q̃ntũ ad modũ dicendi. dicunt tñ impotẽtiã a gte rari vt posse mori. posse corrũpi. Naz si interrogarẽ aliquẽ quid magis eligeret an potentiã bre

moriendi aut illa ꝓuari. Rñdeꝛ ret ꝓtin⁹ magis velle illa poꝛ tēna carere. ⁊Ꝓpꝫ b̄ intelligendū notādū est. q⁹ q̄dam sunt q̄ posse est potētie simpl'r ⁊ pfecte vt posse intelligere. diligere ⁊ operari. Quedā sunt q̄ posse est potentie tamē impfecte vt currere et ambulare. Isti eni act⁹ dicunt siml'actionē ⁊ passionē siue defectū in agēre. Quedā q̄ posse est impotētie simpl'r. vt pꝛiuatiōes vt posse peccare. posse mori et hmōi. Scōm b̄ intelligendū q⁹ cū potentia dei sit potentia pfectissima illa ꝑt ōs p se ⁊ in se q̄ sunt potētie simpl'r. vt intelligere ⁊ operari. Illa vero q̄ sunt impfecte potētie ꝑt quidē nō in se sz p se ꝑt. Et b̄ qō est ibi pfectiōis in se nō ꝑt ꝓpter illud q̄d est ibi impotētie ⁊ impfectōis q̄ in eo nō cadūt. Illa āt q̄ sunt simpl'r impotētie nec ꝑt in se nec p se.] ⁊Per se nō pōt qꝛ nihil est adeo qō nō sit a deo p se et īmediate Hoc autē quod est defect⁹ non pōt eē in deo nec a deo. qꝛ deus nō deficit i eēndo nec in agēdo. Jō aug⁹. vt recitat mgr̄ in textu remouet a deo quatuoꝛ. s. mori falli. miseꝛ esse et mētiri. qꝛ ista dicūt defectū ipi⁹ hois. Nam q̄ drupler est act⁹ ⁊ q̄drupler potētia. ⁊Prima est potētia viuificatiua. ⁊ hui⁹ actus ē viuere. ⁊ ꝯ hūc est defectus mori. Secūda ē cognitiua. cui⁹ actus est noscere et ꝛra hūc est defect⁹ falli. Tertia est potētia affectiua. ⁊ hui⁹ actus est velle siue amari ⁊ delectari ⁊ ꝯ bunc est miseꝛ eē. Quarta est potentia opatiua. ⁊ b⁹ actus est agere. ⁊ ꝯ hūc est vinci ⁊ superari. Et his āt q̄tuoꝛ generā actuū remouent a deo s. coꝛpales siue īstrumētales. vt currere ⁊ ambulare. Actus culpabiles vt peccare ⁊ mētiri. Actus passiui vt vinci ⁊ superari. Act⁹ defectiui. vt mori ⁊ falli. Et tales act⁹ habēt potentiā ꝓiunctā defectui. ⁊ sic ꝑz solutio obiectōis ꝓme. Sēdo instat ⁊ obiat q⁹ de⁹ nō sit omi potēs. qꝛ nō pōt oē impossibile Nam impossibile ōr tripler. vel fm naturā vt de ceco fieri vidēre. Vel fm tps vt te nō fuisse ex q̄ fuisti. Vel fm disciplinā vt idē eē nigrū ⁊ albū. qꝛ oīs scientia suppōit illud ꝓncipiū q⁹ duo opposita nō pūt sil eē vera. Sz deus nō ꝑt impossibile fm naturā. quia vt dic̄ Aug. in li. de vera innocēcia. De⁹ ita est oīpotēs vt nunq̄z rōm siue institutā euellat. et idē Aug. sup Gen. ad lr̄am. Tam nō ꝑt de⁹ facere ꝯ naturā quā bonā instituit quā nō ꝑt facere ꝯ volūtatē suā. Non ꝑt etiā de⁹ facere īpossibile fm tps. qꝛ vt inqt Hiero. ad custodiū. Cū cetera possit de⁹ nō ꝑt de coꝛrupta facere virginē. Qō dictū nō est intelligendū q̄n deus possit repare claustra. sz q̄ coꝛrupta est ipossibile est nō fuisse coꝛrupta. Jtē nō ꝑt de⁹ ipossibile fm disciplinā. s. vt duo opposita sint simul in eodem subiecto. vt ꝑz

omnib⁹ sapientib⁹. ergo sequit⁹ q⁹ de⁹ nō sit omnipotēs. Rñdet dñs Bonauē. q⁹ nos iudicamus
D aliq̄d īpossibile q̄ dupl'r. Uno mō p limitationē natural' potē
tie vt virginē parere. Alio mō p
E limitatōem nature intellectiue. vt duo corpa eē siml' in eodē lo/
co. vl' idē corp⁹ eē in diuersis vl'
mai⁹ corpus eē in minori loco q̄
nullo mō possum⁹ capere cū nr̄a
imaginatio sp dicat oppositum
Uñ etiā q̄n de⁹ sic facit in sacro
altaris necesse est vt ratio sup̄ se
F cleuet ⁊ credat. Tertio mō iudi
camus aliq̄d impossibile p̄ter
proportionē omis existēt̄e. f. m
omnē cōparationē. s. principij. me
dij. ⁊ vltimi. vt p̄teritū nō fuisse
prereritū. Omnis ens potēcia q̄
itelligit aliq̄d facere respicit ens
vel in rōne p̄incipij vel termini.
vl' vtroq⁹ mō. Uñ de⁹ p̄t facere
de ente nō ens. ⁊ ō nihilo aliq̄d
⁊ deyno aliud. Sz nō p̄t ō vno
ente facere nō ens. q⁹ hoc nulli⁹
G ē potēcie. Quarto mō iudicam⁹
aliq̄d impossibile f̄m il lustrarō
nē veritatis eē ne ⁊ ordinē diuīe
sapie. Sūq⁹ duo opposita insint
eidē. ⁊ f̄m idē hoc pa ꝑtas eter
na eo ipso q⁹ veritas est indicat
et illustrat vt iudicet impossibi
le. sicut duo ⁊ tria nō eē quinq⁹
Uñ q̄ dr q⁹ deus nō p̄t q̄dlib⁹
impossibile. q⁹ non p̄t impossi/
bile p limitationē naturalis po
tentie. Rñdem⁹ q⁹ hoc ē falsū
sicut experientia docet in op̄ibus
miracl'o sis. Et ad illud q̄ obij
citur ex dictis Aug. Dicendū q⁹
est dupler ordo nature special' ⁊
generalis. Ordo nature spālis
transmutari p̄t ⁊ destrui. quia
p̄t in alterā diam reo relabi.
Sz generalis nō sic. Special' or/
do attenditr f̄m potēciā nature
spālis. General' ordo f̄m potē/
ciā obedientie q̄ est general'. Con/
tra būc ordinē nō facit de⁹. sz ꝑ
aliū. Quia vt ait Aug. xxi. li. ō ci
uitate dei. Illud est vnicuiq⁹ rei
naturale q̄ō de ipa facere dispo
suerit o⁹ potēcie volūtas. Et de
hoc diffusi⁹ dixi in ser. de mira/
culis in. q. Utr⁹ potēcia dei i mi
racula faciendo sit ꝑcia nature
Jō sufficit nūc ꝯcludere q⁹ deus
p̄t oīe impossibile f̄m limita
tionē nature. q⁹ potēcia dei non
est limitata sed infinita. ⁊ iō sup̄
naturā. Secūdo p̄t de⁹ q̄dlib⁹
impossibile p limitationem no
stre intelligentie. quia potentia
eius superat nostram intelligen
tiā. Ideo Basilius dicit ⁊ Hy/
larius. Plura potest deus face
re q̄ intellectus possit intellige
re. Quod ap'lus Paulus etiā
ad Ephe. iij. confirmat dicens.
Potens est omia facere supab/
undanter quā petimus aut in/
telligimus. Impossibile vero
tertio modo non potest deus.
quia illud facere est nihil face/
re. et ideo cum preteritum nihil
sit deus non potest facere p̄te
ritum non fuisse p̄teritum. Im
possibile etiā quarto mō nō p̄t
deus. q⁹ illud eēt posse inordi/

nata contra ordinē sapie sue. et quoniā deus sic est omipotens vt nihil possit nisi qđ suaz potentiā decet z nō deordinat sapiam ideo hec impossibilia nō potest.

D Terno instat qđ ds nō sit omipotēs. qz in eo nihil est defectibile. Si potētia cēt in deo. tunc esset aliqđ imperfectū. qz fm Aristotelē. ix. meta. Qualibz potentia melior est alia. Nā forma melior est materia z actio q̄z potentia actiua. Est enī finis eius. Sz nihil est melius eo qđ ē a deo. ergo nulla potētia sibi erit attribuēda. Ad h̄ rñdet Tho. pte. i. q. xxv. qđ duplex est potētia. actiua scz z passiua. Prima est p̄ncipiū agēdi in aliud Scōa est p̄ncipiū patiendi ab alio. vt ptz. v. meta. Potentia passiua nō est in deo sed actiua tm̄ eoq̄ sibi marie cōpetit eē p̄ncipiū actiuū z nullo mō pati. Jō ad auctoritatē anst. dicendū est qđ qñ actus aliud est a potētia oportz qđ actus sit nobilior potētia. Sz actio dei non est aliud a potētia eius. ſz est vtrunq̄ essentia diuina. qz fm Aug. li. de fide ad petrū. Quicqđ ē in deo. est ipse deus. Cōuenit igit oipotentia ipsi deo fm fidei scīē z scripturā rū sacraz dogmata. et tō instantie p̄tacte cū iam sint solute ei p̄iudicare non p̄nt.

Qualr omipotētia dei est incōmunicabilis. z tm̄ ab illa dependet omnis alia potentia. z ipsa nunq̄ deficiet sz durabit in eternum. Cap. II

Secundus

mysteriū p̄explandus potētia dei ꝺ q̄litas.

In q̄ notabunt tres eius q̄litates seu p̄ditōes. Prima ꝺ incōmunicabilitas. Scōa p̄ncipalitas. Tertia ꝺ durabilitas. Pria qualitas seu p̄ditio potentie dei dicit incōicabilitas. Nā licz deus multa dederit tā angelis q̄z hoibus. tm̄ nūq̄z cōmunicauit omipotentiā suam. Nā vt dicit dñs Joñ. di. xvij. tertij li. Omipotētia cōmunicari nō p̄t alicui creature. qz ois creatura eo ipso qđ ex nihilo est deficit a summa stabilitate vnō nō existit p̄ seipam. Ipse ficit a sūma simplicitate vñ non agit p se totā. deficit a sūma immēsitate vñ distare p̄t ipsa virtus a substātia. z qm̄ p se nō subsistit nec in se nisi sustentet a diuīa potentia. qm̄ nō p̄t seipam sustinere. tō impossibile ē ipsam eē ois potētē. Rursus qm̄ ex seipsa totā nō agit nō p̄t in totā rei subiam z tō nō p̄t eē omipotens cū non possit totū p̄ducere. Postremo qz virtus eius distat a substātia tm̄ p̄t cōgnosci qđ omne nō deficiet vnō nō potest in oia. Sicut ḡ soli deo p̄uenit summa stabilitas. sūma simplicitas. summa imēsitas. sic etiā omipotētia q̄ necessario req̄rit hec tria. Sz dubiū est de alia xp̄i an ei cōmunicata fuerit omipotētia. qm̄ videret qđ sic ex verbis eius Math. vltio. Data est mihi inqt omis p̄tās in celo z in

terra. Ubi gl. hoc nō de coeēna
pīis dicitare. sz de assūpta ōz hu
manitate. Et ite glo. sup illud
Lu. j. Dicent magn⁹. d. Nō q
añ ptū v̄ginis magn⁹ nō fuerit
sed q; potentiā dei fili⁹ nakalie
bz hō et rpe erat acceptur⁹. Ve
rūtamē Rich. de media vil. in
iij. dis. xxij. ꝓcordās cū Boñ. ce
teriq; theologis dic. Q aia xpi
nō ē omps. q; oipotentia indu
dit actiuā potētiā infinitā inten
siue. Jn aīa āt christi cū sit crea
tura nō est nec eē pt actiua potē
tia infinita intēsiue. q; cū vnum
qōq; agat fm qō ē in actu z pa
tiat in q̄ntū est in potēcia q̄ntū
cōs bz de actiua potentia tm bz
ō actualitate. Ergo potēcia acti
ua infinita includit actualitatē
infinitā in hōte illā potentiam
actualitas aūt infinita in nulla
creatura eē pt. q; omis actuali
tas creature cū passibilitate p/
mixta est. possum⁹ tñ dicere q
aīe xpi cōmunicata sit oipoten
tia eo mō q̄ cōicat ei nomē z exi
stēcia deitas hocē p cōicationē
idiomatū. q; ozt bz ex psonali
vnīōe. Sic eni possumus dicere
q hō est omps. Et sic intelligūt
glo. sup⁹ allegate fm sez illum
modū loq̄ndi q̄ idiomata cōie/
cturāt. Scōa ꝓditio seu q̄litas
potētie dei ōz p̄ncipalitas. Jpa
eteni vna sola p̄ncipal' z singla
ris est potēcia q̄ a nullo depēdet
a q̄ sunt oēs alie. Ut̄ rps i euā
gelio Jo. xix. dixit Pilato. Nō
haberes in me ptātem nisi tibi
esset datū desup. Et Paul⁹ ad
Ro. xiij. Non est inde ptās nisi
a deo. Que v̄ba ponunt. xxx. q.
j. c. Quid culpat. iō nihil pt̄ cre
atura nisi qō de⁹ iubet vl' sinit.
Et tādiu potuerē hoies z pote/
rūt dānari q̄diu sibi placuerit.

Tertia ꝓditio diuine potēe 2
dicit durabilitas. Ipsa q̄dez est
que sp durabit z nō deficiet. vñ
Daniel. vij. Ptās a⁹ ptās eter
na. q̄ nō auferet z regnū a⁹ q̄ nō
corrūpet. Et reuera ita ē q̄n oia
reḡ mōi q̄ potentissima olim
fuere ad nihilū deuenere. de q̄/
bus lati⁹ dicem⁹ cū tractabim⁹
de ꝓtemptu mūdi.

Q̄ omi potentia dei cogno
sci pōt p creationē z ꝓfuationē
rez. ac p punitionē oīm malo/
rū tam angelo⁹ q̄ hominū.

Capm III

Ertiū my

steriū ꝓtemplandum
de potentia dei ōz claritas. Nā
licet sit infinita. tñ magnitudo
eius in mpliti effectu nob ōcla
ratur. Prim⁹ ōz creatiōis. scōs
conseruatiōis. tertius punitiōis.

Prim⁹ effectus in q̄ declarat M
nob potēe dei mag̃nudo dicit
creationis. Nam totū hūc mū/
dū constat eius v̄tute eē factū.
Jpse eni de⁹ potēcia sua cuncta
creauit de nihilo in q̄ admirari
cogimur ineffabilē potentiā ei⁹
Nam si oēs phi viri docti oīm
huius seculi sapientes. oēs deni
q; reges z p̄ncipes terre quotq;

fuerunt vsq; in hanc horam et quot sunt enam t ḡt erunt vsq; ad ꝓsummationē mūdi ꝓgrega renť in simł. t ōliberarēt siue cō tenderēt ō nouo in esse ꝓducere vnū minimū floscułū cāpi aut minimū vermiculū terre. vł pi/ sciculū aq. aut auiculaz celi. ꝓfe cto laborarēt inuanū. Et ḋs est qui creauit oīa q̄ fundauit ęraz qui mari eā circūdedit q̄ cōdidit celos solē t lunā t cūcta sidera q̄ sunt in eis q̄ angelos t homes fecit ad btitudinē ordiatos. Nē pe dn potēcia. O magne dē tibi nō imerito loquit Dauid in ps̄. di. Potēs es tu t vitas tua in circūitu tuo. Tu dnāris po/ testati maris. motū aūt fluctuuz ei⁹ tu mitigas. Tui sunt celi et tua est ęra. orbē ęre t plēitudiez eius tu fundasti. aq̄lonē t ma/ re tu creasti. Scōs effectus in quo relucet potēcia dei ō: ꝓfu tio. Nā vt inq̄t Hzeg. Cuncta in nihilū tēderēt nisi man⁹ ꝓdito/ ris ꝓfuaret. Que verba ponūť in tertu a mḡro dist. xxxvij. seō li. Et sicut creaturas in cē ꝓfuat ita cū vult alias ꝓprietates im mutat. Ipsa eq̄dē potencia dei diuisit mare rubz in diuisiones Exodi. xiij. Ipa fuit q̄ tot signa oñdit pplo iudaico in deserto vt pt; Exo. in seq̄ntibz. c. Ipsa tēpe rauit ignē vt nō vreret pueros positos in fornace babylonis. Dañ. iij. Ipsa denq; supna po tentia dei quoscūq; miracłosos effectꝰ supnaturaľr est opata.

Terti⁹ effect⁹ in q̄ declarať no bis magnitudo diuīe potentie ō: punitio. Punuit sp equidē q̄ voluit de⁹ oēs inimicos su/ os. et null⁹ vnq̄ inuēt⁹ est q̄ va luerit se ab illo defendere. Non angeli nō boies q̄ cōfidebant t gloriabanť in virtute sua. Et ḋs angelos malos de celo empir/ reo. et ō illa delictosa habitatōe priuatos oīi beatitudie erire fecit. Potēcia dei. Quis a terre stri paradiso ꝓmos boies q̄ impa bāt auibz celi piscibz maris t be stijs terre ad hāc vallē lacrima/ rū eiecit. Potēcia dei. Quis gi/ gātes potētissimos t robustos submersit in aq̄s diluuij. Potē cia dei. Quis tot reges t tyran nos tot malos boies crudeles et impios ḡt in mūdo fuere. vt Sennacherib. Pharao. Holofernes. Anthioch⁹. Nero Domician⁹. Julianus. Antho/ nius. Seuerus cesar pompa⁹. Hanibal t reliq̄ extermiauit de terra. Potēcia ō. Quis oēs boies mundi stare cogit añ tri bunal iudicātis rōnem de suis opibz reddituros. Potentia ō. O miseri mortales. O vermi/ culi. O ꝓsūptuosi pcōres. An ꝓfidimus in viribz vīis. An igno ramus q̄z mag̃ sit potēcia dei nr̄i. Et cur illū ꝓtēnimus. cur ei⁹ ꝓcep tis nō obedimus. cur ei⁹ moniť nō acq̄escimus. cur a pcis q̄ sibi displicent nō abstinem⁹. Hūilia mini inq̄t Pe. in. j. epla. j. Sub potenti mā dei vt vos exaltet

Capitulum I

quoniã qui se hũiliat exaltabit. et qui se exaltat hũiliabit. Ergo vt finis sit bn⁹ fm̃is id agere vniusq; q̃z debz vt ꝓsiderata potentia dei reuertat ad pniam et eã plebe collaudet illũ qui opa tua est penitẽtib⁹ liberalr indulgere ꝓcedẽs h gram z in futuro gliam. In q̃ viuit z reg. de⁹. per infinita secula seculoꝝ. Amen.

Feria secunda

post dñicam in quinq̃gesima. De timore dn̄ que est efficacissima medicina ad ꝓuertẽdũ petões ad pniam. Ser. XVI.

OMnis

plebs vt vidit dedit laudẽ dño Luc. xviij. Hec verba scribunt que dicta sunt in p̃cedẽtib⁹ mouere dñt oim hoim corda ad deũ omipotentẽ vt illũ timeãt et vereant. Vñ aũt pauciss̃imi sunt q̃ ei⁹ timore hũc sctm̃ habeant. Idcirco in h fmõe de ipso erim⁹ tractaturi. Ipe eteni deũ optime laudat q̃ eũ vt decet timet accolit. Nã vbi timor ẽ ibi et fuga mali siue peti. q̃z vt dicit Aug⁹. sup. r. Joh. Timor est fuga mali spũalis ne ꝓdat hõ q̃s amat. Vt igit plenã de ipo habeam⁹ noticiam tria p̃cipalia mysteria ꝓponim⁹ declaranda.

Primũ dicit ratio. Secũm distinctio. Tertium duratio.

I

Cur deus qui summe bon⁹ est ac cunctis suauis et dulcis timeri debeat z poſat a nob is.

Capm I.

Rimum

mysterũ declarandũ dicit rõ in q̃ disputandũ est cur de⁹ timeri debeat. Nam videt quibusdã id nullo pacto ꝓuenire. eo q⁹ obiectũ timor⁹ est malũ. Vñ Anst. q. retho. Illa inq̃t timem⁹ et q̃bus nob mala ꝓueniũt. Sz de⁹ ẽ sũmũ bonũ a quo non egrediunt nisi bona fm Dyoni. in li. de diuinis noib⁹. Ergo de⁹ nõ p̃t esse timoris obiectũ. z ꝓñs nõ erit timend⁹. Sed in ꝓtrũ est omis scriptura q̃ vt deũ timeam⁹ am plissime cõmẽdat z clamat Vñ Deut. iij. dei viuẽs. hec sũt verba ad Moy sen. Congrega ad me populum vt audiat sermones meos et discat timeri me omni tempore. Et ibidem. vi. c. Dominũ deũ tuum timebis et illi soli seruies. et Josue. xxij. c. Timete deum et seruite illi corde pfecto. Et. j. Regum. xij. Timete dominũ z fulte illi soli in veritate. et Thobie. iij. Multa bona habebim⁹ si timuerimus deum. z Judith. xvi. Qui timẽt te magni erũt apũd te p̃ omia. Et psal. ij. Seruite dño in timore. Et psal. v. Adorabo ad tẽ. sanc. tu. in timore tuo. Et pũ. cxviij. Cõfige timore tuo car. m. Et sapiẽs ecci. j. Timor dñi gloria z gloriatio

et letícia ⁊ coꝛona exultationis Et ibidē. Timēte deū bñ erit in extremis ⁊ i die defunctōis sue bñdicēt. Et iteꝝ ibi. Initiū sapie timoꝛ dñi. Et.q.c. Fili accedens fuitutē dei. sta in iustícia ⁊ timoꝛe Ibidē.c.x. Glia diuitū honoraꝝ ⁊ pauꝑ timoꝛ dei ē. et.xix. Da locū timoꝛi altissimi. qꝛ ois sapia timoꝛ dñi. et.xxiij. Nihil melꝰ q̄ timoꝛ dei. ⁊.xxv. Bēs vir cui datū est bñe timoꝛē dñi. et Pꝛouer.xxij. Timoꝛ dñi fōs vite ⁊ declinet ꝙs a ruina moꝛtis. ⁊.xxiij. Timedeū fili mi ⁊ regem. ⁊ Malach.j. Si ego dñs vbi timoꝛ mē. ⁊ Nec.v. Quare nō ambulas i timoꝛe dñi. ⁊ Ple.x. Nō ē simil tui dñe magꝰ tu ⁊ magnū nomē tuū i foꝛtitudine. ꝙs nō timebit te o rex gentiū. et Michee.vi. Salꝰ erit oibus timēnbꝰ nomen tuū. Et.ij. Coꝛ.v. Scientes timoꝛē dñi hominibꝰ suadēribꝰ. ⁊ Xp̄o math. x. Eū timete ꝙ bꝫ ꝑtātem coꝛpꝰ et animā ꝑdere in gehēnā. et ꝓpter hec omia Jo. apoc. xiij. ait Vidi alteꝝ angelū volātē p mediū celū bñtem euāgeliū eēnū. vt euāgelizaret sedētibꝰ sup̄ ꝛrā. et sup̄ oēm gentē tribū ⁊ liguaꝫ et ppl'm dicēs mag̃ voce. Time te deū ⁊ date illi glīaꝫ ⁊ honoꝛē. Ex his autoꝛitatibꝰ apparet ꝙ deus est timēdꝰ. ⁊ ꝓ solutōe obiectionis facte notandū est ꝑm Tho. q. ij. q. xix. Qō timoꝛ duplex obiectū hꝫ ē pt. Quoꝝ vnū est ipm malū. qō bō refugit. aliud aūt est illud a q̄ malū ꝓuenire pt. Primo mō ois q̄ est ipa bonitas obiectū timoꝛis cē nō potest. Secō aūt mō pt esse obiectū timoꝛ inq̄tū timoꝛ ab ipso vel ꝑ cōparatiōez ad ipm nobis pōt aliquod malū imminere. ab ipo ꝙdē pōt imminere malū pene qō nō ē simpl'r malū sed ꝑm ꝙd. Bonū aūt simpl'r cū bonū dicat in oꝛdie ad finē. malū aūt imporꝛtat bꝰ oꝛdinis pꝛuatiōem. Illō aūt est malus simpl'r q̄ excludit oꝛdinē a fine vltimo qō ē malū culpe. malus aūt pene est ꝙdē malū inq̄tum ꝓuat aliq̄d ꝑticulare. Est tn bonū simpl'r inq̄tū depēdet ab oꝛdine vltimi finis. Per cōparatōnē aūt ad deū pōt nob malum culpe ꝓuēire si ab eo separemur Jō dicere possumꝰ q̄ triplici ratiōe dꝰ mento sit timēdꝰ a nobis ⁊ ab oibꝰ boibꝰ. Pꝛio rōe separatōis. scō rōne flagellatōis tertio ratione dānatōis. Pꝛimo timendus est deus ratione separationis. qui licꝫ ipse sit bonus grande tamen malum est ipsi anime q̄ ꝓpter suam culpā ab illo separat. maius eternꝫ malū est ꝑ culpā separari a deo q̄ sine illo oēs atrocissimas penas sustiere. vñ Anſ. i li. de similitudinibꝰ ait. Si ꝫ cernerē pctī pudoꝛē tibi iferni boꝛꝛoꝛē ⁊ necessitatē coꝛ hꝫem imergi ꝓpus me i iferni mergerē q̄ i me pctm̄ dimitterē. mallē eni purꝰ ⁊ innocēs gehēna itrare q̄ sordē pollutꝰ ⁊

sorde indut⁹ celestia regna tene re hec ille. Et nimirū ira ē q̄ oē dānū incōpabil'r est ab ipo deo. Dō ꝓsiderans David post com missionē pcī dicebat. Fuer mi bi lacrime mee panes die ac no cte dū ōr mihi q̄tidie vbi est ōs tu⁹. Cognoscebat se q̄ppe a deo sepatū t dolebat ꝓsiderabat dā nū t tristabat Audiebat suā ꝓsci entiā sibi dicētē. Ubi ē ōs. Ubi fons oīs boni. Ubi q̄ te creauit vt sui partiᵹpē in cēna gl'ia face ret. Et tunc amarissime flebat. Heu me q̄ pdidi illū pdidi in/ quā q̄n p pcīm ab illo di scessi et me spōte sua gr'a ꝓuari. O flen dū malū. O dolendū dānū pdi disse deū. O peccatrix. O vana creatura. Cur peccare nō times. q̄n certissima ē potes p pcīm ꝓuari deo. Times pdere tēpalia hec t caduca bona cur nō times pdere deū celi. Timēd⁹ itaq̄ est vt dictū est ōs ne p pcīm aia se/ parek ab illo. Scō timēd⁹ est de⁹ rōne flagellatōis. Ipe eq̄dē est q̄ t sepe t multipl'r p pē pcā petōres flagellat. Multa inq̄t ps. flagella petōrū. Ab illis aūt nulli⁹ vt in supiori ꝑmōe tracta tū est se defendere valz. Non va luit se defendere Sennacherib cū centū octoginta q̄nq̄ milibꝫ ar matoꝝ q̄n vna nocte angel⁹ do mini oēs illos interemit. et filij ipsius sennacherib iudicio dei p cussert eū gladio t interfecerūt in templo. vt ꝛ. iiij. Reg. xix. c. Nō valuit se defēdere. Antioch⁹ cū oī potentatu suo quē sup/ bia replerā ignē spirantē in iude os man⁹ dei horribili plaga p/ cussit. t de curru cecidit. Jsq̄ q̄ il bi videbak cīā fluctibꝫ mar' im perare sup būanū modū superbia repletus. t montiū altitudines in statera appēdere būiliat⁹ ad terrā in gestatorio portabak ma nifestā dei virtutē i semetipo cō testās. ita vt de corpe impij ver mes scaturirēt viuētes in dolo/ ribꝫ carnes eius affluerēt odore etiā illi⁹ ac feroze erat⁹ ḡuarek Et q̄ paulo ante sidera celi tāge re arbitrabak cuꝫ nemo poterat ꝓpter intolerātiā ferozis porta re. In doloribꝫ etiā suis dicebat Justū est subditū ē deo t mor/ talem non paria sentire de deo. Jgit homicida t blasphem⁹ pes sime pcussus. t vt ipse alios tra cauerat peregre i mōtibꝫ mise/ rabili obitu vita defūct⁹ ē vt bī ij. Mach. ix. Nō valuit se defen dere q̄ deum Herodes agrippa cū suis delicijs de q̄ refert euse/ bi⁹ in. ij. eccl'. historie li. et Jose/ phus. xx. li. antiq̄tatū. Q̄ cum re gnasset tribꝫ annis in impio iu deoꝝ vēr' cesaree ciuitate q̄ pri us turris stratonis appellabak vbi in honorē cesaris spectacula omibꝫ edidit. Ad quā ciuitatem maria nobiliū ciuiūq̄ multitu/ do ꝙuenerat. Scōa ꝥo specula toꝝ die indut⁹ veste fulgenti mi rabil'r auro t argēto ꝓtexta inci piente die pcedit ad theatrū vbi cū ꝑmos solis radios argentee

vestris gremio suscepisset reperc
cussio splēdoris duplicatā spe/
ctantibꝫ lucez fulgor metalli vi
brantis effudit. ita vt intuētibꝫ
pstringeret aciē terroris aspect⁹
Et p̄ b̄ plus aliq̄d de eo q̄z hūa
na natura est artifex arrogātia
mentiret. Jlico ergo adulantis
vulgi cōcrepāt voces honorem
sonātes hinc atz illinc deū accla
māt. Post paululū vero mortī
ferā corde passionē suscipiens t
vehemēter vteri dolore pcussus
cū festinatione a suis ad regalia
portak̄ q̄s ipsi respicies dicebat.
Heu ego vester deus ducor ad
mortē. Post q̄nq; vero dies ni/
mio vētr⁹ dolore ꝓfect⁹ vitā pua
t⁹ ē. Quid dicā ō herode ascolo
nita. Quid ō dyocleciano t ma
ximiano. Quid de Domiciano
Quid de herode. Quid denicz
deoibꝫ pſumptuosis t arrogā/
tibꝫ petōnibꝫ q̄s dei man⁹ būili
auit. Longū certe eēt singulorū
exempla recēsere. Jdcirco null⁹
in seipo ꝓfidere dz nō in delicijs
nō in pulcritudie. nō in fortitu
dine. nō i dominio. nō vlq; in
quocūq; rpali p̄sidio. Ab omibꝫ
timēd⁹ est deus. q̄z p̄t oēs etiaz
tempak̄a aspera disciplina casti
gare. Terna rō q̄re timēdus
est ō⁹ ō⁹ damnatiōis. Jpe nan
q̄z vt dixim⁹ in supioribꝫ dāna
bit iniq̄tātis ignibꝫ crucādos
et lz dānatio iniq̄z mala sit eis
quos affligit. vez tn̄ bona t in/
q̄ntū ꝓuenit a initicia dei ordi/
nata ad malos puniēdos. tō vt
rōnes p̄tacte bn̄ ꝓcludūt ōs me
rito est a nobis timēdus.

De multiplici timore et suffi
cientia ei⁹ t q̄liter p̄t hō in timo
re deficere aut ꝓficere peccare vl̄
mereri. Caplm II

Ecūdum

mysterū declarādū
ōz distinctio. Ut eni
colligk̄ et dictis mgr̄i in iij. di.
xxxvij. triplex timor p̄t distigui
Prim⁹ ōz naturalis. scōs vicio
sus. tertius virtuosus. Prim⁹ E
timor dicit naturalis q̄ ortk̄ ab ip
sa natura q̄ quilibet timet natu
raliter quelibet ꝛria atq; nociua.
Qui timor nō est meritor⁹ nec
demeritor⁹. Hic timor fuit in
christo de q̄ ōz Matb. xxvi. Ce/
pit ibs pauere t tedere t mest⁹
esse. Scōs timor ōz vicios⁹ F
qui naskak ꝓcupiscētia. et b̄ du
plicat. q̄z aut a ꝓcupiscentia sui.
aut a ꝓcupiscētia suoz. Si a cō
cupiscentia sui ōz timor humā
nus. Si a cōcupiscētia suoz vo
cak timor mūdan⁹. Timor hu
man⁹ est cū aliq̄s timet pl⁹ de/
bito corpori suo. Hic phibetur
Matb. x. et vbo xpi dicēt. No
lite timere eos q̄ occidūt corp⁹.
et Job. xij. Qui amat aiam suā
perdet eā. Et sumik tbi aīa p vita
licat etiā sumik Mat. iij. Joh. x.
et in plenisq; scripture sacre loc̄
p hoc timore cohibendo. d. Jo.
crisō. xi. q. iij. c. Nolite ei. Nolite ti
mere eos q̄ occidūt corp⁹. ne for
te ꝓp̄ timorē mortis nō libere

dicatio q̄ audistis. Jō non ercu sank q̄ ȳitatē quā p̄dicare tenēt tacent timore dem icti. Nō ercu sat̄ Petr⁹ q̄ tali timore negauit dñm xp̄m. Nō ercusanⁱ denīq; qui peccāt ꝓp̄ timorē alic⁹ p̄so nalis nocumēti. qz vt dic̄ Aug. in li. de n. dei. z pomk. xxxv. q. v. c. Jta ne. pot⁹ dz q̄libet ma la tolerare q̄ malo ꝓsentire. Et de b̄ dz. xxxi. q. ij. c. Lotari⁹. Nec etiā occasores corpis sunt timē di ꝛ iusticiā boies impellentes. Sūt de b̄ exēpla martyꝝ et virginū. alioꝝq; amicoꝝ dei q̄ potius mori elegēr q̄ negare xp̄z. aut facere ꝛ bonos morel. Sic susāna passa ē pon⁹ falso crimie accusari ꝓdēnariq; ad mortē q̄ libidinosis sentib⁹ in adulrio cō sentire. vt dr̄ Dañ. xiij. Sic setā illa vidua tpe Antiochi ꝓelegit cum septē filijs q̄s ipsa ad martyriū monuit et induxit crudelr vitā finire q̄ ꝛ legē carnes māducare pozcinaⁿ. sic Katherina sic Lucia. sic Agnes. sic reliq̄ tan dē virgines magis elegerunt ad mortē rendere q̄ a suo sponso xpo viuētes discedere. O neq; z subdola excusatio eoꝝ q̄ mouēr peccāt afferētes id facere ꝓpter būanū timorē. Nūquid dei ad tutorio nō pōt a volentib⁹ superari ciusdē quippe nature cui⁹ z nos sum⁹ fuer sanct⁹ z sere in quib⁹ būan⁹ timor locū non būit. Est ali⁹ timor q̄ dr̄ mūdan⁹ q̄ nascitur a ꝓcupiscentia suoꝝ. z est q̄ aliq̄s nimio timet ō rebus suis q̄ sit vt mag⁹ q̄ velit p̄dere deū q̄ hec mūdialia bōa. Iste tior fuit in iudeis cū occidēr xp̄m. Dicebāt enī vt scribit Job. xij. Si dimittim⁹ eū sic. oēs credēt i eū. et venient romāi z tol. n. lo. z gen. B

Tert⁹ tior dr̄ ⁊ tm⁹ q̄ nasc̄ a gra. et si a gra ḡtis data dr̄ timor fuil. Si a gra inchoata dr̄ timor initial. Si a gra ꝓsumata dr̄ tior filialis. Timor fuil' D est vt ait Aug. cū ꝓp̄ timorē gehēne bō abstinet a pcō. et de b̄ timore dic̄ do. Bon. dis. xxxiij. tertij li. Ob̄ ē donū spūsc̄. q̄ vt dic̄ Aug. q̄ allegat mḡr in lra. Bon⁹ e tior fuilis z vtil⁹ p quez sit paulatim cōsuetudo iusticie Insup sic donū dei ē nosce sine credere pēas fukos ꝓ eo q̄ ē ibi q̄dā cord' illūnatio z directio. sic donū dei ē illas penas eternas refugere z timere ꝓ eo q̄ ē ibi donō ē q̄dā cordis illūnatio et fluxus ꝓcupiscēt' al' restrictio. et i b̄ q̄dā rectificatio. Sz possū aliq⁹ ꝛ b̄ obijcere sic oē donū. s. s. pōt stare cū spūsc̄. qz. s. s. nō repugt suis donis. sz q̄n. s. s. infūdit tūc timor seruil' expellit. sic dr̄. Aug. q̄ mḡr allegat in textu. ḡ tior seruil' nō ē donū. s. s. Rndz Bonauē. Q donа. s. s. sunt in m'tiplici dr̄ia. Ob̄ dā nāq; donuz est a spūsc̄. sz nō cū. s. s. qz ꝓpat ad spm̄ salut'. z tale donū est tm̄or fuilis. Quoddā donuz ē a spūsc̄. z cū. s. s. qz p ipm̄ ꝓsecrat habitacl'm. s. s. sic est donū caritatis. Quoddā vero est donum

quod est a spūsco ⁊ aliqñ cū spi
ritusco aliqndo sine spūsco. sicut
donū qđ est ad. ſ.ſ. mānifestatōez
⁊ est ordinatū nō solū ad ꝓpriā
sed etiā ad alienā vtilitatē. sic do
nū ꝓphetie ⁊ donū scie q̄ aliqñ
in bonis. aliqñ in mal' reperiri
bñt. Cū b̄ dr q̄ donū spūsci cō
patit secū. ſ.ſ. Dicendū q̄ istō bz
instātiā in scō dono qđ ordiat
ad habitatōz spūsco ꝓpandā.
Est ali⁹ timor ꝓuenies a gra in
choata q̄ dr initial' q̄ est cū pfe
cta caritate. quia per hunc ti
morē timet puniri aliqs ⁊ timet
a deo separari quē tā amat. sed ti
mor separatōis ꝑncipalior est. ali
us ē timor filial' qui ē cū carita
te pfecta q̄ qs cauet offēsā ꝑtis
celestis sic bon⁹ fili⁹ etiā si sciret
er illa offensa nihil mali sibi ac
cidere. Sz vtinā bonos mūdano
⁊ būano timore postposito mo
dicū de illo fuisl timore tenerēt
Sz ve mūdo a scandalis q̄ nō
est timor dei ante oculos hoim
nō filialis nō initialis nō vtiq;
seruilis ꝓpetrāt quippe mala le
tantes ⁊ gliantes ridētes ⁊ pui
pendētes terribilia iudicia dei.
Quis aiunt hodie ppli petōres
poterit nos offendere. q̄d nobis
mali aut nocumēti ꝑt euenire.
Et si qñ audiūt petōres cōmina
tem irā ⁊ indignatōez dei videt
eis audire in somniū aut fabu
lam. O fatuitas repbensibilis
O ꝑsumptio detestabilis nō ti
mere deū Nā in diluuio periere
gigātes eoq; dū timere noluerūt.

De visu timoris q̄ est i patria
qui dr timor reuerentialis.

Capl'm III

Ertiū my

steriū dr duratio. Vi
dendū nanq; est si in patria vbi
sancti viuūt ꝓpetua pace quiete
securitate ⁊ leticia erit aliqs ti
mor dī. Et b̄ ꝓpt verba ꝓphetie
dicēs. Timor dñi scūs pmanet
in se. ſ. Et omissis obiectōib⁹ au
diēda est snīa do. Bona. q̄ ꝑta
cta. xxuij. di. tertiū li. dic̄ q̄ timo
ris est facere tria videlz. Penā
vt fugiat. Offensionē vt ipaz ca
ueat. Maiestatē summā vt illi
subiaceat. exhibeat debitaz reue
rentiā. et sm b̄ tripler est doni
timor; differētia. Vn⁹ timor
est q̄ ꝑncipal'r respicit penam. et
iste est seruil' vt supi⁹ dictū est.
Alius ẏo q̄ vnū oculū bz ad
penā. sz tm ꝑncipalior ē habz ad
offensam vitandā. Et hic est ini
tialis. Tert⁹ ät q̄ vnū oculuz
habet respectu offense, vitande
aliū respectu reuerētie exhibēde
Et hic est filialis. Cui⁹ ⁊ si vsus
sit in refugiēdo vt reparet a deo
excellentior. tamē et magis ꝓci
pu⁹ vsus est i reuerēdo deū ⁊ i re
fugiēdo a sūma maiestate q̄ ꝓpriā
ꝓsanitatē. ⁊ hic q̄dē vsus fuit in
christo. de q̄ dr Esa. xi. Requiescet
sup eū spūs timoris dñi. Et est
in sanctis angelis. ⁊ erit in oib⁹
beatis q̄ etiā nominari ꝑt timor
reuerentialis. ⁊ ꝙtū ad istū ocu
lū et vsum manet donū timoris

in patria. Quantum vero ad illos inferiores rollit. quia isti cō petunt ei ſm ſtatum impfectionis. q; vero remanet ei vſus p̄n capalis. hinc eſt q; nō dicit euacuari. ſed magis pfici ⁊ ſaluari. hec Bona. Ergo vt inquit pſal. Beatus vir qui timet dñm. quia timor dñi expellit peccatū. Eccliā. j. c. Et qui timēt dñm p̄parabunt corda ſua ⁊ in conſpectu illi⁹ ſanctificabunt animas ſuas. Eccliā. ij. Et q̄ timet deum faciet bona. Eccliā. xv. Et vt Hieronym⁹ inquit in epliō. Timor virtutum cuſtos eſt ſecuritas ad lapſus. facilis ergo pateret vnuſquiſq; timere deum vt ſic illum collaudet et benedicat q̄ timentibus ſe largit in p̄ſenti gr̄am ⁊ in futuro gloriā in qua omnes ſancti erbi bebunt ei cum gaudio timorem ⁊ reuerentiam p̄ infinita ſecula ſeculorum. Amen.

Feria tertia p̄ dñicam in quinquageſima. de ieunio ad quod penitentes debēt animari. Sermo. XVII.

Conuertimini ad me in toto corde veſtro. in ieunio. ⁊ fletu ⁊ planctu. Dei viuentis ad peccatores verba ſunt iſta originaliter Joelis. q. c. Prope iam eſt ſancte quadrageſime deuotiſſimū tempus in q̄ ſancta mater eccleſia cūctos fideles inducē ad p̄niam. hortat̄q; marie vt cō miſſas culpas ieiunando abluant ⁊ expurgent. Verūtū vt hieronymus dicit ad palmachium ⁊ Oceanū. Quoꝝ deus venter eſt cultum nolunt amare ieiunium. Sunt nōnulli q̄ ieūia ſpernunt. ieiunare nolunt. irridēt ieiunātes. ⁊ q̄ō his deterius eſt ō ieiunio falſa predicant ⁊ loquūt Aiunt enī ad nihil fore vtile ieiunium. neq; deo gratū. ſtomachum affligere fame. abſtinereq; a cibis quos deus creauit aduertendum. neq; ſapientis eſt aut boni viri eſſe debent vt ſe fame macerando corpus velit perimere ante tempus. Quapropter in hoc ſermone de ieiunij laudib⁹ verba facere arbitratus ſum p̄utile aeq; neceſſariū. Nā ad illos per os p̄phete Joel inuitat nos ſpūſſanctus vt̄z in vbis p̄miſſis in thematе. In q̄bus de ieiunio tria myſteria p̄oponimus contemplanda. Primū ō; diſtinctio. Scōm inſtitutio. Tertium commendatio.

De multiplici ieiunio. ⁊ quid eſt ieiunū p̄out eſt pars penitētie ſiue actus ſatisfactionis

Capitulum I

Rimū mi

ſterū p̄templandū deieūio dicit diſtinctio. Ut enī pōt colligi ex dicto Alexā. in. iij volumie ſumme. ⁊ Ruch. in. iij. di. xv. Triplex eſt ieiunium. Primū dicit naturale. Scōm generale. Tertiū ſpeciale. Primus

est ieiunii naturale cū qs nō comedit in nocte. nec mane cū statim surgit de lecto nec i loco aut rpe q̄ edere nō licet. nisi vrgente necessitate. Tale ieiunii non est meritorii. qz i his q̄ isūt a naka nec laudant nec vituperant. vt ptz er. ij. Ethico. Secundū est ieiunii generale. qñ. s. abstinem⁹ a pctis z offensione dei. Et ō b̄ inquit Aug⁹. sup Job. z ponit ō conse. di. v. c. Ieiunii magnus z generale est abstinere ab iniqtatibꝫ z ab illicitis voluptatibꝫ seculi. Et de b̄ loquit̄ Pl⁹ papa. de conse. di. v. c. Nihil di. Nihil prodest homini ieunare z orare z alia bona religiosi agere. nisi mēs ab iniqtate et ab obtractationibus lingua cohibeat̄. Glo. vero sup dicto. c. in verbo. pdest. dic̄ ad vitam eternā. vt de pe. di. ij. c. opponit̄. c. Si qs aūt. Ñ et nos ō clarauim⁹ ad qd valent bōa opera in mortali pctō facta. De ieiunio etiā ista generali Ambro. i omel̄. di. lxxvi. sic loquit̄. Quid prodest ieunare viscerib⁹ z luxuriari venatibꝫ abstinere a cibis z errare peccatis. an putat illū ieiunare fratres q̄ primo diluculo nō ad ecclesiā vigilat. nō btōrum martyꝝ sancta loca perquirit. sz surgēs ꝓuocat seruulos dispōit rbetia canes ꝓducit salt⁹ siluas q̄ pluſtrat. De b̄ qd̄ loquitur Grego. in omel̄. q̄dragesime. In cassuꝫ caro afflict̄ si a prauis voluptatibꝫ animus non refrenat. Hiero. etiā de b̄ sic scribit. Tūc pclara est apud deū abstinentia corpis cum anim⁹ ieunat a vitijs. Tertiū est ieiunii speciale. qđ sic Alexā. diffinit in. iij. sūme. Ieiunii est abstinēna a cibo z potu fm formā ecclesie instituti satisfaciendi vl̄ vitādi pctm̄ vl̄ acq̄rendi vitā eternā. Et qua diffinitōe b̄ q̄ materiale in ieunio est abstinere a cibo z potu scōm formā eccl̄ie. formale vero vt id bono animo z recta intentōe fiat. ꝓpterea ieunātes cū intentione corrupta z viciosa z depuata dānank a xp̄o q̄ ait Mat. vi. ca. Cū ieunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. exterminant enim facies suas vt appareant hoibus ieiunantes. Amē dico vob⁹ q̄z ꝛc. Ieiunii ḡ hipocrite ꝛ infructuosum est. q̄z ōficit in eo rō formalis ⁊ tuosi ieunij. Ieunātes ⁊ o cū intentōe recta ad rep̄mendā vicia carnis. z ad satisfaciendum deo ⁊ tuose facere cōprobant. q̄ niā fm Tho. ij. ij. q. clxvij. Abstinētia b̄ mō ꝓsiderata ē pte subtractiua tpantie z bz rōem timoris

De institutōe ieunij q̄dragesimal̄ z q̄tuor tpoꝝ aliorūq; ieuniorum.

Capitulum. II

Ecūdum

mysteriū ꝓncipale de eius institutio. Possumus em̄ distinguere triplex ieunium ab ecclia institutū. vicz. Primū ōr q̄dragesimale. Scōm tē

D porale. Tertiū ꝑticulare. Pri
mū est ieiunū q̄dragesimale qđ
ꝓgrue instituū est adhuc ꝛplī
ꝛōe. Primo rōe tpis. Secun/
E do numeri. Tertio termi. Pri
mo q̄dem rōe tpis q̄dragesima
le ieiunū est ꝓuenīēter tpe veris
institutū. Primo rōe trāsgressi/
onis primor ꝑntū q̄ peccarunt
in vere ſm Ꝫler. in. ij. volumine
summe. Et si diceret vñ probari
F posset q̄ tpe veris fuit illū hō in q̄
peccauit Adam. Ego rñdeo q̄ b
colligi ꝑt er q̄dam hīstoria quā
memini me legisse rome in q̄dā
Jſiō. erbi. li. vij. existēn in biblio
theca de ara celi. Qđ iō dico qa
in alijs libris ejusdē Jſido. b nō
viderim. Dicāt ḡibi. Q̄ post ascē
sionē dñi saluatoris apli occupa
ti i ꝓdicatiōe euāgelij nihil ō ob
seruantia pasche. q̄. ſ. die celebra
ri deberet tradere potuerūt. Tū
vero ipi exhoc mūdo transisset
per vniuersū orbē diuersa itro
ducta fuere ieiunia. Ut oſe Gal
lia vnū dīē anni. i. vij. Kal. aprīl
pascha tenebat. Orientales vero
sicut hīstoria eusebij cesariē. nar
rat quocūq; die mensis mar
tij. xiij. veniſſet paschā celebrāt
In italia sūt alij plenos q̄dra/
ginta dies ieiunabāt. Alij vigin
ti. alij dicebant octo dies in qui/
bus mūdus ꝓducīt sibi sufficer
ieiunare. Alij q; dñs q̄draginta
dies ieiunasset. alij q̄dragīta bo
ras abstinere deberēt. Cū be ta/
les obseruatōes per singulas ꝓ/
uincias tenerēt. Rome memor
erat sacerdotibꝰ vt sibi erat vna
fides dissonarēt ieiunia. Tūc pa
pa victor romane vrbis epūs di/
rexit vt daret autoritatē ad theo
philū cesarie palestine epm. quia
tūc in hierosolima eccīa metro
polis dicebat. vt inde paschalis or/
dinatio ꝓueniret vbi christus in
carne fuisset versat⁹. Accepta ita
q; autoritate Theophil⁹ tantus
opus sibi iniunctū ꝓsidere. ſi non
solū sue patrie. sed taliū ꝓuin
ciaꝝ q̄ plēs epos ⁊ viros sapien
tes ad ꝓsiliū ꝓuocauit. Cūq; grā
dis illa multitudo eruditissimo
rum virorū fuisset in vnū collata ꝑ tu
lit Theophil⁹ episcop⁹ autori/
tatē ad se directā ⁊ qđ sibi erat i
iunctus patefecit. Tunc pariter
omnes illi viri docti dixerunt.
Primū nobis dic quid a nobis
petis. Theophil⁹ dixit eis. Quē
diē primū creditis in mūdo crea
tū ⁊ ꝓcordarūt oēs ō dominico
Theophil⁹ epūs dixit. Quō ō ꝓ/
bare poteſtis. Rñderunt illi. Ex
autoritate dīne scripture que ait
Factū est mane ⁊ vespe dies ꝑ/
mus. deinde ij. deinde iij. iiij. v.
et. vi. vij. in quo quieuit deus ab
omni opere suo quem diē sab/
batum appellauit. Cuī ergo sab
batum dies sit nouissimus quis
potest esse prior. nisi dominicus
Ac Theophilus acceptauit. Ite
rum interrogauit. De tempo
re. quid vobis videtur. Quattu
or enim tempora in anno acci/
piuntur. Ver estas. autumn⁹. ⁊
hyems. Qđ ḡpe credim⁹ ꝓmū

factum episcopi respõderũt ver
Theophil⁹ di. Probate qõ di/
citis. z illi. Habem⁹ scripturã q̃
ait. Germinet terra herbã virẽ
tem z afferentẽ semen fm gen⁹
suũ. signũ quoq; pomiferũ faci/
ens fructũ. z hoc tempe ver; vi
demus fieri. Theophi. dixit. Ve
rũ est. tñ quoniã tribus mensi/
bus veris tempus accipit q̃ lo/
co mundus cepit esse. In prin
cipio. medio. vl̃ fine. Epi rñderũt
In cẽnoctio. i. in. viij. kal'. aprilis
Theophil⁹ dixit probate qõ di/
citis. At illi ex scriptura dicente.
Fecit deus lucẽ z vocauit diem
fecit tenebras z vocauit noctez.
z diuisit deus lucem a tenebris.
Theophilus dixit. Ecce de die z
tempe pbastis. de luna q̃d vobis
videtur. Quõ dicitis fuisse crea/
tã. crescentẽ an plenã an minuẽ/
tem. Episcopi rñderunt. Plenã
di. scriptura. Fecit deus duo lũi/
naria magna z posuit ea in fir/
mamento celi vt lucerent super
terram. Luminare maius vt pre
esset diei z luminare min⁹ vt p̃
esset nocti. z cũ tali inuestigatiõe
in illo concilio statuerũt pascha
nõ debere celebrari ante. xi kal'.
aprilis. multaq; alia ordinaue/
runt ad pasce celebritate pertinen
tia. Quare clare ptz primi parẽ/
tes tempe veris in p̃napio mũ/
di q̃ in paradiso terrestri fuerãt col
locati diuinũ contempserũt pre
ceptũ. Et ideo tali tpe xp̃s mo
tuus est z in carne cũ hominibꝫ
conuersat⁹. Secũdo tpe ver;
conuenicẽ fuit q̃dragesimali ie/
iunio. qz tunc marie insurgunt
z inualescunt motus carnales.

Tertia ratio est propter me/
moriã dñice passionis q̃ celebra
tur in vere. Nã vt inquit Augu.
xviij. li. de ci. dei. c. lv. mortu⁹ est
xp̃us. viij. kal'. aprilis. Secũ/ D
do ieiuniũ q̃dragesimale est pue
nient' institutum rõne numeri
diez. Nã numero q̃dragenario
institutũ est. qz dõ tenemur red
dere decimas. Et decima pars die
rũ anni sunt. xxxvi. Et quia tene
mur satisfacere pro transgressio
ne decalogi fm ordinationem
quattuor affectionũ supdduñt
quatuor dies ad designandũ ie/
iuniũ purgatiuũ esse inordinati
onis quatuor affectionũ. Et oĩa
hec colligunt' ex dictis Greg. i. c.
Quadragesima de consecratiõe
di. v. Propterea numerus ille q̃
dragenarius est penalitatis z af
flictionis. Quadraginta cñ die
bus z q̃draginta noctibus pluit
deus aquã diluuij in penã mun
dane corruptionis. vtz Gen. vij
cap̃. Quadraginta annis p̃ de/
sertum vagauerunt filij israel vbi
male afflicti sunt z mortui. z a/
lij per illã peregrinatiõem mere
rũt. vtz in li. Numeri. Quadra
ginta diebꝫ ieiunauit Moyses
vt legem dñi mereret accipe. sic
scribit Exodi. xxxiij. Quadragin
ta diebꝫ dati sunt Niniuite ad pe
nitendũ. sicut notat Jone. iij. ca.
Quadraginta diebꝫ Helyas pe
regrinatus est vsq; ad montem

dei ozeb.iij. Reg.xix. Quadragi
ta diebꝫ xp̄s ieiunauit in deſto.
Mat.iiij. Quadragita diebꝫ ſte
rit poſt reſurrectōē ⁊ ꝯſcēdit celos
aſcēderet Actuū.i. Ideo ſm hūc
numerū q̄dragenariū diez̄ qua
drageſimale ieiuniū ⁊ inſtitutuz.
De q̄ ſic ⁊ ecclia. Lex ⁊ pphe
te p̄mit⁹ ꝺ p̄rulerat poſtmodū
xp̄s ſacrauit omniū rer atq; fa
ctoz tpoz. Tertio ieiunium q̄
drageſimale fuit ꝓuenienter inſti
tutū rōe termi. qz inꝑponat i nō
ꝓnnuū determinatū ad tp̄s nō
perpetuū. Nō eſt facti ſm Ale.
in.iij. Tum ꝓpter būane infirmi
tatis debilitatōem. tū ꝓpter fa
ſtidiū ⁊ inue afflictōis. tū ꝓpter
annubilatōem deuotōis. Na ⁊ ti
nuū ieiuniū ⁊ ꝓpetuū debilitas
boīs ſuſtinere ñ poſſet ſi illū diſcre
mini diſponeret. Faſtidiū aſſli
ctōis ni mio fangarz ⁊ impatie
tiā induceret ⁊ deuoto ieiunā
di p̄ret. Si aūt q̄reret. quare do
minica die nō ieiunam⁹. Rñdet
Alexā. q̄ fit in memoriaz leticie
dñice reſurrectōis. Dicit em̄ i de
cre.c. Jeiuniū. de ꝯſe. diſt.iij. Je
iuniū dñica die ⁊ q̄nte ferie nēo
celebrare dz vt inter ieiuniū xp̄i
anoz ⁊ gētiliū ⁊ vacuet ſcredēn
um ⁊ infideliū a tp̄i hereticoruz
vera ⁊ nō falſa diſcretio habeat
Nec ibi. Tpe tñ q̄drageſimali
diebꝫ dñicis abſtinem⁹ a carni
bus ⁊ lacticinijs vt ieiuniū nr̄z
cōforme ſit ieiunio xp̄i q̄nta cō
gruit. Sebo ꝓncipal⁹ inſtitu
tū fuit ieiuniū tpale. ſ. q̄rtuoz tē
poꝝ ab eccleſia. de q̄ ſic dī. Calix
tus papa. lxxvi. di.c. Jeunium.
Quater in āno apud nos celebra
re didiciſti ⁊ ueniēt⁹ nūc ꝑ q̄tu
oz tpa fieri decernim⁹. vt ſic an
nus ꝑ quartuoz volutꝫ tempora
ſic nos q̄ternū ſolēne agam⁹ ie
iuniū ꝑ q̄tuoz anni tpa. Aſſigna
tur ꝺo a doctoribꝫ rō q̄re i iſtis
q̄tuoz tpibꝫ ieiunam⁹. vicz vt e/
mendem⁹ q̄ in iſtis q̄tuoz tem
poribꝫ petā ꝓmiſim⁹. Et fiunt ꝑ
tres dies vt ſatiſfaciam⁹ in die
q̄ delinq̄m⁹ in mēſe. Et fiunt
in feria q̄rta. qz tūc dñs a Juda
tradit⁹ fuit. In ſexta qz crucifix⁹
In ſabbato qz iacuit in ſepulcro
⁊ triſtes fuerūt apli de nece dñi.

Tertio inſtitutū ē ab eccleſia
ieiuniū pncipare. ſ. in vigilijs q̄rū
dam feſtiuitatū. Naz vt ſcribit
Jobes beleth. Mos fuit annq̄
tus. vt in ꝑparis feſtiuitatibus
ſcōz boies cū vroribꝫ ⁊ filiabus
ad eccleſiā veniēt. ⁊ ibi cū lumi
naribꝫ pnoctarēt. Sz qz multa
adulteria in bis vigilijs fiebant
ſtatutū fuit vt vigilie in ieiuniū
ꝓuerterent. Nomen tñ antiquū
retentum eſt. quia non ieiunia.
ſed vigilie appellantur.

De laudibꝫ ieiunij qđ ꝓbis ⁊
erēplis ꝓmēdat ab oibꝫ ſcris tā
veteris q̄ noui teſtamenti.

Capitulum III

Ercitū mi

ſteriū ⁊ tēplandā ꝺ ie
iunio ꝺz ꝓmēdato. Na lz mlta
ſint quibꝫ ieiuniū ⁊ abſtinentia

cōmendari posset tñ laudes aº accipiemus a tribꝫ. ꝓmo a gentilibꝫ ꝛ phis. Scdo a pfibꝫ et pphetis. Tertio a doctoribꝫ ꝛ sanctis. ꝓmo accipimꝰ laudes ieiunij ꝛ abstinētie a gētilibꝫ philosophis. Jpe etiñ suo mō abstinentiā magnificare studuerunt. Vñ Valeriꝰ maximꝰ cōmēdat mulieres romanas q̄ abstinebāt a vino. Jnquit enim li. ij. Fuit antiquoꝫ illa simplicitas i cibo capiendo būanitatis sil ꝛ ꝓtinētie inder certissima. Nā maris virꝫ prādere ꝛ cenare in ꝓpatulo nō erat verecūdie. qz nec illas epulas bēbant q̄s ocul populi subiicere erubescerēt. Vini vsus oli romanis feis ignotꝰ fuit ne. s. in aliqō dedecꝰ plaberent. qz priorimus a libero pre rpantie gradꝰ ad concessam venerē esse consuevit. Dicearchus vt ait hiero. ꝙ iouiani in li. antiqtatū. laudat aurea secula saturni. qñ cū tunc omnia bumꝰ funderet nulli⁹ comedebat carnes. sz vniuersi viuebāt pomis ꝛ herbis q̄ terra spōte gignebat. Xenocrates phūs de tripholomi legibꝫ tria tñ precepta in templo eleusine resideī scribit. Venerādos deos honorandos ꝓntes. Carnibꝫ nō vtendū. Tullius in q̄stio. tuscu. ꝓmemorat. Q lacte demonij magis persimonia delectant huiꝰ rei Xenophon. Theophrastꝰ ꝛ pene oēs greci scriptores testes sūt. Cheremon historicus vir eloquentissimus narrat de vita antiquoꝫ egypti sacerdotū q̄ omnibꝫ mūdi curis postpositis semp dum in templo fuerī ꝛ rez naturas causasq; ac rōes fideꝫ ꝓtemplari sē. nūq; se mulieribꝫ miscuerūt nū q̄s cognatos seu ꝓpinq̄s ac liberos q̄dem viderunt ex eo tpe q̄ cepissent diuino cultui deseruire ꝛ carnibꝫ ꝛ vino semp abstinuerunt. panem raro vescebant ne onerarēt stomachū. ꝛ si qñ comedebāt rursum ꝓiter bisopuꝫ sumebant in cibo vt escā gñoze illius caloze decoquerēt. Euboluꝰ quoq; q̄ historiā mitradis mīs volumibꝫ explicauit narrat apō persas tria esse magoꝫ genera q̄rum ꝓmi q̄ sunt doctissimi ꝛ eloquentissimi excepta farina ꝛ olere nihil amplꝰ in cibo sumebāt Eripides in creta Jouis ꝓphas nō solū carnibꝫ. sed coctis cibis abstinuisse fert. Barsafrines vir babilonicus in duo genera apō indos gymnosophistas diuidit quoꝫ vnum appellat Bragmanas alteꝫ Samaneos q̄ tante cōtinētie sē vt pomis arboꝫ iuxta gangē fluuiū alant. De Bragmanis etiā scribit Didimꝰ i epistola ad Alexandrū. Q pura et simplici vita viuūt. nullis rerus capiunt illecebris. nihil appetūt amplius q̄ nature ratō flagitat Nulla apud eos morboꝫ genera. nullus medicine vsus. qz per simonia est illis medicina. Si q̄ tñ gentiles boies abstinebant vt mundanā sapiam acq̄rerent q̄d nos agere debemꝰ vt in vera

apia pficiam⁹. audium⁹ em̄ q̄n
si apud illos habita sit abstinen
P tia. Secūdo accipim⁹ laudes
ieunij a pūb⁹ t ꝓphetis veter⁹
testamēti apud q̄s nō parū ce
lebre ē reputatū. Vñ psal. xxxiij
Dauid ait. Humiliabā in ieūio
aiam meā. Et Joel. i. Sācrifica
te ieunīū. Et Thob. xij. Bona ē
oratio cū ieunio. Et Judith. viij.
dicit de filijs israel quādo time
bant impetū holofernis. humi
liauerūt animas suas in ieūijs
ipi⁹ t mulieres eo⁹. Et de iudith
viij. c. dicit. Jeunabat omnibus
diebꝫ vite sue p̄ter sabbata t ne
omenias t festa dom⁹ israel. et
i. Regū. vij. Quando filij israel
prelaturi erāt cū philistheis ieu
nauerūt inq̄t scriptura in die il
la t dixerūt. Tibi peccauim⁹ do
mine. Tertio accipim⁹ laudes
D ieunij t abstinētie a doctoribus
t sanctis. Q̄s nāq̄ doctores ec
clesie abstinentiā t ieunīū mirifi
efferunt laudibꝫ quoꝝ dicta ele
gantissima adducent in scq̄nti ſ
mone cū ōr de fructibus ieunij.
Nunc vero tm̄ ꝓtemplari suffi
ciat scoꝝ ecclēsia q̄ ieunādo t ora
do carnē suā crucifixerūt cum vi
cijs t ꝓcupijs. Refert Eusebi⁹ li.
ij. eccliastico. Q̄ inē scōs egyptios
q̄s euāgelista Marc⁹ instituit vinū aut cārnes nemo gustat
tm̄ aq̄ est eis pot⁹. t panis cū sa
le ysopo abo. Jrē Diero. ad Eu
stochiū cū vitam ꝓmēdasset ce
nobitaꝝ q̄ apud eos viuit panē
leguminibꝫ t olerib⁹. subiunxit.
Ad tertiū gen⁹ veniā quos ana
chorytas vocant q̄ de cenobijs
exeūtes excepto pane t sale am
plius ad deserta nihil p̄ferūt b⁹
vite auctor paul⁹ illustrator. an
thoni⁹. t vt ad supiora conscen
dam p̄nceps Jobes bapti. fuit
Et idē scribēs vitā pauli p̄mi be
remite sic inq̄t de illo. Q̄m i o
rationibꝫ in solitudine durit eta
tē. Cibū t vestimentuz ei palma
p̄tebat. q̄ nec an impossibile
videri. Jesum testor t sāctos an
gelos vidisse me monachos e q̄
quib⁹ vn⁹ p. xxx. ānos pane or
deaceo et aqua lutulēta vixit. q̄d
dicemus de abstinentia omniū
confessorum christi. Jllarionis.
Zgarthonis. Amonis. Serapio
nis. Basilij. Benedicti. Franci
sci. omnium q̄z aliorum. Nullus
etenim inuentus est qui in deli
cijs seruierit deo. Jdeo patz per
omnia exempla tam christiano
rum q̄m iudeorum sive etiam gē
tilium q̄ abstinentia sublimanda est. non spernenda. Habem⁹
exempla auium que fame t ab
stinentia amicabiles fiunt ho
minibus et familiares. Ergo se
cundum intentionem spiritus sā
cti ecclesiā scām dirigēs. dispona
mus mentem et animam. vt in
choemus hoc sacratissimuz qua
dragesimale ieunium quo me
diante obtinebimus hic gratiā
et in futuro gloriam quam nob
largiat clementissimus de⁹ cui

est honor et gloria per infinita seculorum secula. Amen.

Feria quarta cinerū de ieiunio ad qō maxime tali die ecclesia ꝙuocat ꝛ inuitat fideles. Sermo. XVIII

Thesaurizate vobis thesauros in celo. Verba sunt saluatoris nr̄i originaliter Mat. vi. ꝛ in euāgelio hodierno. Ecce aduenerūt dies pnie ad redimēda peccata. ad saluādas animas. Hodie nāq; initiū est sacri q̄dragesimal' ieiunij de q̄ cātat ecclia. Paradisi portas ieiunij tpo nobis aperuit. Idcirco cū omni solicitudine ꝛ deuotōe vigilare debemus ad ieiunia venerāda. qm̄ p ipa acq̄rimus thesauros regni celoꝝ. Et qm̄ sapientissim⁹ omiū magister in ꝓbis allegatis i thematе ꝙuocat nos vt de futura vita nob̄ puideam⁹. iō in h̄ fmone fideles xp̄i ad ieiunij reuerentiā p̄cipuā merito iducem⁹. Videbim⁹ aūt de ipo ieiūio adhuc tria mysteria principalia. Primū dicāt ꝙditōis. Scōm obligationis. Tertiū fructificationis.

De cibis a quib⁹ abstinendus est in ieiunio ꝛ de tēpore siue hora comedendi diebꝫ ieiuniorꝝ ꝛ q̄re nō est determinata q̄ntitas cibi sic vitabilitudo comedendi.

Capitulum I

Rimū mi

sterium videndum de ieiunio dicatur conditio. Scōm enim ecclesie ordinatōem triplex ꝙditio ponit de ieiunio. Prima ōr q̄litas. Scōa qualitas. Tertia quātitas. Prima ꝙditio ōr qualitas. qz in ieiunio fz formā ecclesie abstinendū est ab aliq̄bꝫ cibis vt puta carnib⁹ ouis ꝛ lacticiniis. Ova vero ꝛ lacticinia interdicūtur ieiunantib⁹ inq̄rum sunt ora ab animalib⁹ carnes habentibus. sicut patet di. iij. c. Deniq;. Notandū tamē q̄ in ieiunio q̄dragesime interdicunt vniuersaliter omnia supradicta. sicut notat de cōse. di. iij. c. Nō oportet. Piscium tamen esus vt sit infirmitatis solacium non vt luxurie pariat incentiuum concedit. Et licz esset a marinis beluis abstinendum. tamen de consuetudine est tollerandum. quoniam quis nimis emungit elicit sanguinem. vt patet in dicto. ca. De nq;. In aliis vero ieiunijs abstinentia a carnib⁹ semper p̄cipitur. Ab ouis autē ꝛ lacticiniis non nisi fm consuetudinem patrie. Nam vt dicit Hieronym⁹ lxvi. distin. cap. Vtinam. Et extra de sepulturis cap. Certificari. Vnaquaq; patria abundat i suo sensu. Concordat bis Richardus in. iij. et Thomas secunda sōe. q. cxl vij. ar. viij. rēspōsione tertij argumenti. Sed dubitari potest cur ieiuniorum tēpore non p̄cipitur abstinentia ab vsu vini cū ō illo tot mala dicāt

Nam sapiēs ꝓuer. xx. ait. Luxuriosa res vinū. Eccle. xxxi. Mltos exterminauit vinū. Et pau. ad Ephe. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Et Hiero. ad Eustochi. Hoc moneo ꝟ obtestor vt sponsa xp̄i vinū fugiat ꝑro veneno. Et idē ad Furiā. O filia si aplus castigauit corp⁹ suum ⁊ in seruitutem redegit quō tu iuuencula adhuc i feruore iuuentutis posita dapibus ⁊ vino plena poteris esse de castitate sc̄a. Idem insuper cetera sācte paule laudes bāc ip̄e enumerat sigl̄are. qz. s. a vino abstinētissima fuit. Inquit em̄ in descriptione eius vite. Sic referam quod ex pertuli sum. Mense milio feruētissimo estibo incidit in ardores febris ⁊ post desperatōem cuꝫ dei misericordia respirasset ⁊ medici suaderent ob refectiōem corpis vino esse opus tenui. ⁊ quo ne a quam bibens in hidropē verteret. Et ego dam beatū Epiphaniū papā rogarē vt eaꝫ moneret. Ille ꝑ pelleret vinum bibere vt erat ꝓuidens ⁊ solers ingenij statim sensit insidias et subridēs iniciū esse qđ ille deberet intimauit. Quid plura cum beatus pōtifex post multa hortamēta exisset forte quererē mihi quid egisset respondit. Tantū profeci vt seni homini pene p̄suaserim ne bibat vinū. Silr ad laudē abstinentie m̄ros sanctoꝝ vita iducat qꝫ vinū non gustauerit. Ergo si tam celebris est illa abstinentia videret qꝫ salubriter fuisset p̄ceptū vt ieiunātes vinū nō biberent. Rūdet ad ꝟ Aleran. in. iij. summe. ⁊ Rich. xxv. q̄rti. Qꝫ est carnū magis ꝓmouet ꝓcupiscētiā q̄ vini potus. qz cū ad incitationē ꝓcupiscētie ꝓcurrāt tria. scz abūdantia caloris ⁊ spirituū ⁊ semis. Ex esu carnū mltiplicatur semē. qz in eis est mltū ō nutrimēto. Et ideo ex eaꝫ esu mart me mltiplicat supfluitas tertij digestionis q̄ semis est materia. Ex esu ventosoꝝ mltiplicat abūdantia grossoꝝ spūum. Ex potu vini abūdantia caloꝝ. Et abundantia semis est magis incentiua ꝓcupiscētie q̄ abūdāta calor̄ marie causans ex potu vini. qz illa citō euanescit ⁊ calor i semie manet. Licet q̄ vinum ꝓuocatiuū sit ad libidinē nō tñ sicut carnes. Ideo ecclesia iniunxit abstinentiā a carnib⁹ ⁊ nō a vino. Et si adhuc querat q̄re nō a vino dicat Aleā. Qꝟ ꝟ factū est ꝓpter infirmoꝝ renuitōem. qz mlti fuissent obedientie ꝓceptores cū tolerabilius sit a carnib⁹ q̄ a vino abstinere. Etiā sic instituit est ꝓpter necessitatē digestiōis. Mlti etem̄ hñt debile stomachū q̄ bus necessari⁹ est vsus vini ꝓpē digestionē ꝑficiendā. Scda cōditio ieiunij ꝟ rpalitas. Nā fm Tho. q. q. v. supra. ar. vij. Ieiunantibus assignat tps ꝓmedi sez hora none. Cū em̄ ieiunij ordinet ad delectionē ⁊ cohibitōem culpe oꝑtet qꝫ aliqd addat sup

B

cōmunē ꝙ suetudinē. ita tñ q' ex ꝟ ñ m'tū natura ḡuet. Est autē debita z cōis ꝙ suetudo hoīb comedendi circa horā sertā. tuz ꝺa tā videt esse ꝙpleta digestio nocturno tpe naturali caloze interius revocato ꝓpter frigꝰ noctis arcūstans. tū etiā q' tūc natura corpis hūani indiget iuuari. Ut ergo ieunātes aliquā afflictōez sentiant ꝙueniēt eis tarat hora nona que ꝙuenīēs est mysterio passionis xp̄i que ꝙpleta fuit hora nona qñ inclinato capite tradidit spm̄. hora aūt illa ꝺeterminat fm grossam estimationē Si vero diceret q' statꝰ veteris testamēti ē pfectior q̄z noui. Sz in veteri testamēto ieunabāt a vespera diei pcedētis vsq; ad vesperā diei sequentis. vt̄z Leuitī. xxiij Ergo sic ꝺz fieri in nouo testamento. Rñdet tho. q' statꝰ veteris testamēti ꝙpat nocti. statꝰ vo noui ꝙpat diei. fm illud Ro. xiij. c. Nox pcessit dies aūt appropinquit. ꝛō i veteri testamēto ieunabāt vsq; ad nocte. non aūt in nouo. Notandū tñ fm Aler. q' hora nona nō ē in pcepto. vl' si sit in pcepto. q̄z bz magnā latitudinē. nisi ē determinata. Jō si qñq; puenīat vel plonget cā necessaria vl' rōnabili nō ex h ieunans peccat mortal'r. Vñ qñq; religiosi possent ita mane surgere z tātū fatigari añ horā sertā q' ex dispsatōe ordis possent anticipare horā nonā. De plōgatōe aūt hore q̄z ex ꝙmissiōe pꝰ horā nouā nō aufferet pena. sz ponꝰ augeat z est magis superogare q̄z a debito ꝺficere. Silr q̄ nulla hora comedit nō ꝺficiat. sz magis superogat Hec Aler. Tertia ꝙdicio ieunij ꝺz q̄titas. Ordinauit enī ecclesia q' semel comedat in die. ñ aūt plies. z q̄libet vice paz. q̄z ñ potuit determiare in ieunio q̄n titatē pōderis. cū vnus sz nature sue q̄litatē magis cibo ꝺigerat q̄z alius. sz bñ q̄nritatē viasiticus dinis. Excessus aūt in q̄ntitate sz minuat meritū. non tñ soluit ieiunū. nisi esset minꝰ z īmoderatus. vt si aliqs excederet in quātitate ꝺbi notabiliter mltiplicādo fercula. comedendo varia ꝺbaria. deuorādo vsq; ad sūmuz ventris vt detineat rempꝰ ne afligatur. Talis inquā soluit ieiunium z decipit seipm Vñ Aug. in ser. ꝺ q̄dragesima ait. sunt quidā obseruatores q̄dragesime delicioſi potius q̄z religiosi q̄ vasa in quibꝰ cocte sunt carnes tā q̄z īmunda horrentes deuitant et sua carne ventris aut gutturis luxuriā nō formidant. Jeunāt aūt vt nō soliti am ieunādo minuāt edacitatē. sz vt īmoderate in differendo augeāt auiditatem. Artificiosio ac peregrinio ꝙdimoꝺ diuersitatibꝰ gulā irritāt tātūq; capiūt māducādo q̄ntū ꝺbi digere pūt nō ieunādo. Et Hiero ny. ad Furiā ait. Nōnulli vitaz pudicā appetētes i itiere medio corruūt ꝺū carniū abstinentiaz ieuniū putāt et stomachū legu

minibꝰ onerant. Dia tñ intelligēda sūt cū discretōe. qz vt scribitur. i. q. v. ca Discretio mater est oim vtutū. Dō ió dicerī. qz mlti idiscretas ieunioz regłas ꝓsiderantes qñ ꝛ nimis arta imo eis ipossibilia sumūt ieunia. ꝓ quibꝰ ꝙrendis stat sniā illa bieron. ad rusticū monachū dicit. Balneaz fomēto. nō ḡras q̄ calorē corpis ieiūioz frigore extinguere q̄ ipa moderata sint ne nimia obilitēr stomachū ꝛ refectōnē maiorē poscētia erupāt incrudelitatē q̄ parēs ē libidinū Et idē ad Nepotianū de vita clericoz ait. Tantū tibi impone ieiuniꝰ q̄ntū ferre potes. Sint pura casta simplicia moderata ꝛ nō superstitiosa ieunia. Et idem ad Demetriadē ꝙgnē inqt. Ne qz vero imoderata nbi impam ieunia ꝛ enormē ciboz abstinētia q̄bus statim corpa delicata franguñ ꝛ ante egrotare incipiunt q̄s sancte ꝙuersatōis possint facere fūdamēta. Pboz quoq; snia est moderatas esse virtutes Et idez ad Rusticū monachum ita scribit. Sunt qui amore cellularum immoderanſqz ieūijs tedio solitudinis, ac nimia lectione dum diebus ac noctibus iuribus suis personant verturtur in melancoliam vt hypocritis magis fomentis q̄ nostris indigeant monitis. Idcirco seruāda est regula Fulgentij q̄ ita scribit ad Probum. Ieunijs sic est adhibenda tem peries vt corꝑ nostrum neqz saturitas exciter nec media immoderata debilitet. Saturitas facit vt incassuz ieiunemus. debilitas vero ne ieiunare possimus. Hec ille.

Q obligantur homines ad ieiunium vel propter preceptuz ecclesie. vel propter impositam penitentiam. vel propter inditionem episcoporum.

Capitulum II

Ecunduz

mysterium videndū de ieiunio dicitur obligatio. Obligantur siquidē homines ad ieiunia sub pena peccati maxime propter tria. Primo propter ecclesie preceptionē. Secundo ꝓpter penitentie ac voti ꝛpletionem. Tertio propter episcopalem inditionem. Primo D
obligantur homines ad ieiunium propter ecclesie preceptōem qz. s. ecclia pcipit vt aliq; ieiunia a fidelibꝰ obſuēt. qz vt scribit. ruffinꝰ q. i. c. q̄sq; s. Quisq; p̄cepti nō obtēpat reꝰ ē ꝛ debitor pene. ꝛ paulo iferꝰ. Dō papiki pat. ꝛ qō impat ncēe ē fieri. Et di. xij. c. precepti, ōr. Precepti aplicis ñ dura superbia rsistat. sz ꝙ obiam q̄ a scā rōana ecclia ꝛ aplica auctate iussa sē saluticeri ipleāt. ꝛ eadē dis. c. Nō decz Calicti pa. ait. Sic filius dei venit facere volūtatē pris sic ꝛ vos iplere volūtatē mris vestre que est ecclesia. Ad idem ē. c. Sic oēs. xix. di. vbi sic dicit. Sic omnes apostolice sedis sancti

ones accipiende sunt tanq̃ ip̃i⁹ diuina voce Petre formate. Et idem hꝫ in.c. Memoriã. in.c. Enumero. Et in.c. Nullivas. eadẽ di. Et ꝫ colligit ex ꝓbis xp̃i dicẽtis Mat. xvij. Qui ecclesiã non audierit sit tibi ethnicus ⁊ publicanus. Sancta ḡ mater eccl̃ia instituit ieiunia quedã sub p̃cepto fidelibꝫ obseruãda. Et p̃mo instituit ieiuniũ q̃dragesimale ꝺ q̃ supius diximus. Clericis aũt q̃busc̃unq; iniunctũ est ieiuniũ a q̃nquagesima. sic̃ ꝓz di. i. ca. iij. Statuimus. ⁊. c. Denicꝙ. ſꝫ consuluũ est nõ p̃ceptũ ſm glo. Secundo p̃apit ieiuniũ q̃tuor tpo rum. sic̃ notat. xxvi. di. c. Jeiunium. c. Constituim⁹. ⁊. c. De ieiunio. Tertio p̃apit ieiuniũ i oĩbus vigilijs ap̃lor. Philippi et Jacobi ⁊ Johãnis euãge. dũtaxat exceptis. vt apparet extra ꝺ obſuantõe ieiunioꝝ. c. Consiliuꝫ Quarto p̃apit ieiũiũ ivigi. natiuitatis dñi. q̃ si venerit feria sexta bi q̃ nec voto nec regla ad abstinentiã carniũ astricti sunt tali die carnibꝰ vti p̃ñr ſm ꝙsuetudinẽ ecclesie generalẽ. Nõ tñ reprehendendi sunt bi q̃ ab eis ob deuotionẽ voluerint abstinere. Extra de obseruatõe ieiunioꝝ. c. Explicari. Quito p̃apit ieiunium in vigilia pentheco stes. xxvi. di. ca. Nosse credo. Sexto p̃apit ieiuniũ in vigilia assumptionis virginis marie. Extra de obſuatione ieiunioꝝ. c. i. Septimo p̃apit ieiuniũ in vigilia Johãnis baptiste. ⁊ beati Laurẽtij. ⁊ ꝺ de ꝙsuetudine apparabat q̃ ligat ⁊ tenet vt ꝫ di. i. c. Consuetu. ⁊ di. ri ca. Eccl̃iaꝝ. ⁊. c. In his. Nam ſꝫ Asten. in summa sua. Si in aliq̃ regione vel dioc̃esi sit aliq̃ ieiuniũ consuetũ qꝺ tñ nõ est p̃ceptũ per ius scriptũ nihilominus ab existentibꝫ ibidẽ est obseruãdũ. Nec ꝺ puto intelligendus ꝓ illis tñ q̃ in locis illis domicilium bñt. sed etiã ꝓ aliꝙs forensibus ⁊ peregrinis q̃ eo tp̃e ibi se reperirẽt. Vñ Aug⁹. xij. di. c. Illa autez ait Mater | mea medio lanũ me secura inuenit eccl̃iam sabbato nõ ieiunante cepat fluctuari q̃d ageret. Tũc ego consului de hac re beatissime memorie Ambrosiũ ep̃um. At ille ait. Cum romã venio sabbato ieiunio. cum mediolani sum nõ ieiuno. Sic et tu ad quã forte eccl̃ie veneris eius morẽ serua si nõ vis relinquere cuiq̃ scandalum nec quẽq̃ tibi. Nec cũ matri renũciassem libenter amplexa ẽ. Bñ. vero in dicto. c. sup̃ ꝺ bene veneris dicit. Viatores tenent sec̃ cõsuetudinẽ loci ad quẽ veniunt. Et ꝺ idem colligi videt er. c. Que contra mores di. viij. ⁊ in textu et in glo. ⁊ in. c. Quisq̃s. xli. di. Octauo p̃apit ieiuniũ in vigilia sancti Bartholomei q̃ seruari debꝫ ſꝫ consuetudinẽ festi. dicto. c. Consiliũ. extra de obseruatõe ieiuniorũ. Jeiunia aũt trũ dierꝫ rogationũ añ ascensionẽ dñi q̃ ponũt de ꝙse. di. iij. c. Rogatiões. ſꝫ glo.

ibidem sunt de ꝯsilio nō de ꝑcepto nisi vbi esset ꝛrium de cōsuetudine approbata. Sil'r ieiunū aduentus si est in ꝓria de cōsuetudine est ꝑceptū. aliter nō sc̄m Hostiē. licet honestū sit q̄ ieiunent clerici z maxīe p̄sbyteri. In decretis etiā inuenit q̄ sit ieunādum feria quarta. sexta. z sabbato. de ꝯse. di. iij. c. Jeunia. z. cap. Sabbato. nō illud ꝯsilium est. nō ꝓceptū. nisi de ꝯsuetudine approbata. In diebꝫ nō sabbatis a carnibꝫ abstinendū esse dic̄. ca p̄. Quia dies. de ꝯse. di. v. Et ꝫ vtiq; cōsiliū est. nisi adhuc ꝛrium videret ꝑ ꝯsuetudinē. In omnibus vero vigilijs festoꝝ q̄ secunda feria veniūt ieiunandū est in sabbato. vt ptz in. c. Et pte. z. dicto. c. Consiliū. extra de obſuati one ieiunioꝝ. Notandū tamē q̄a ꝑcepto ieiunij excusant z absoluunt q̄ legitimā hūt causam siue necessitatē vt nō ieiunēt. q̄a vt scribit in sepe allegato. c. Consiliū. Necessitas legi nō subiacet z in. c. Remissionē. Necessitas nō habet legē. i. q. i. Sz caueat vnusquisq; ne decipiat seqūz Quoniā si q̄s posset ieiunare ꝑ vno flore no lucrando. posset etiā ieiunare vt impleret ecclesie ꝑceptū. Pōt tamē aliq̄ rōnabilr excusari a ieiunio. Et ꝓmo excusant pueri. q̄ fm Tho. z Rich. ꝓpter debilitatem nate indigēt frequenti cibo nimꝫto sumul sumpto. Indigent mꝫto nutrimento ꝓpter vtutem augmenti. Jō vsq; in finē tertij septēnij. id est. xxi. anni ieiunare nō obligant. Et ꝑ hoc est dictū illud Hieronȳ. ad Lerbā. Bīi annos robuste etatis piculosa ē veneris abstinēna z gulo. Tū cōueniens est vt ante dictā etatē iducant homines ad ieuniū. Cum ꝓpt generalē ꝯmunitōez z misericordie dei impetrationē. sicut dicit Joel. ij. Coadunate senes cōgregate puulos z sugētes vbera Cum etiā ꝓpter vicioꝝ refrenationē. q; vt plimū z maxime tpibus his iuuenes sunt lasciui et dissoluti. Ego vero dico z teneo q̄ ꝯsiderata malicia q̄ in multis supplet'eratēt corruptela ōtestabili nepbandissimoꝝ facinoꝝ q̄ perpetrant tā a masculis q̄ a fem̄is q̄ tales nō solū inducēdi sūt ieiunare. imo stringēdi sūt q̄s valentes onus ferre ieiunij etiā aī xxi. annū ad illud credo fore obligatos sb ꝑcepti. Secundo excusant a ꝑcepto ieiunij pauperes q̄ nō hūt ad comedendum in vna comestiōe sufficiēter. Terno excusantes q̄ ꝓpter laborē nimiū ꝯmode ieiunare nō valent Nec obstat si dicat q̄ ꝑceptū cōsilio nō est ponēdū. Cū ḡ ieiunare sit in ꝑcepto. peregrinari vero ad indulgētias est de ꝯsilio ḡ nō videt q̄ ꝓpter pegrinatōez sint soluēda ieunia. Quia vt dicunt Rich. z Tho. Intētio dantis ꝑcepta de ieunijs excludere nō fuit a tāo pias z necessarias causas. Sec⁹ tū est de ꝑcepti legis nature. Quarto excusant se

neos ⁊ debiles. Quinto infirmis. Sexto mense nobilium seruitorez de quibus dicat Rich. q si ex causa necessaria puenerint aliquā tulū comedēdi horā ex toto vl' modicū plibendo ne fruendo deficiāt ⁊ bñ faciūt iā posito mēsis vl' modicū ante ita q ꝓpter tpis connuatōem vna mēsa habeat ōputari nō peccāt. sic nō peccant qui surgūt de mēsa. vt ꝓ vino vadāt vl' crenia deferāt ⁊ intez reuertentes ad mēsam ꝓtinuāt. Septio excusant laborātes q dicunt viuunt nec possent laborare siml' ⁊ ieiunare. Octauo excusant mulieres pregnātes ⁊ q lactant filios ⁊ generalr oēs quibus legitima adsunt impedimēta. De dispensatiōe tñ ieiunij ſm Alexā. notandū. q si euidens cā sit pōt statim bō p seipz statuti obſuātiā preterire. pserim si nō pōt de facili bſe recursum ad supiorez. Si aūt causa sit dubia debz homo ad supiorē recurrē q autori
¶ tatē bz in talibz dispēsare Secundo obligant boies ad ieiunium ꝓpter pnie vel voti impletionē. qñ. s. quis teneret ieunar cū sibi fuisset inuncta ꝓ pnia aut
D voto se obligasset Tertio obligant boies ad ieiunū ꝓpter episkopalē indictionē. qñ. s. episcop⁹ in sua dioceſi indiceret aliqō generale ⁊ districtū ieiunū. puta ꝓ pace. pro serenitate aeris. ꝓ pluuia postulūda ⁊ hmōi. tūc oīs eius cure subiecti obedire tenentur. vt exp̄ſſe ponit de ꝓſe. di. iij. ca. Pronunciandū. ⁊ di. v. c. Ieiunia. vbi ōz. Ieiunia in ecclesia a sacerdotibz ꝓstituta sñ necessitate rationabili non soluantur. Hec ille.

Q Ieiunū fructuosum est vtile ad bona tpalia ⁊ bona corpalia ⁊ ad bona spiritualia.

Capitulum III.

Ertiū mi

sterū videndū de ieiunio ōz fructificatio. Possum⁹ nanq triplicē eius fructū annotare. Primus ōz corpalis. Secund⁹ tpalis. Tertius spiritual'

P Prim⁹ ieiunij fructus ōz corporalis. Ipe etēm ꝓ dest corpori tripliciter. Primo refrenando Secūdo sanādo. Tertio fortifi-

D cando. Primo ieiunū ꝓ dest corpi ipm refrenando. Nā nullū remediū est ita efficax ad repmēdū carnis rebellionē ad spm sicut macerare ⁊ affligē illā ꝛ potissimū p ieiunū. Et q̄ nō indigeat tali medicina qñ oīs pugnāt. verant. ⁊ agitant stimulo carnis. Jō Paul⁹. q. Cor. ix. ca. dicebat. Castigo corp⁹ meū et in seruitutē redigo. Et b Hiero. ad Rusticū monachū inqt. Vas electionis in cui⁹ pectore xp̄s sonabat macerat corpus suum ⁊ subiecit seruituti. ⁊ tñ cernit naturalē carnis ardorē sue repugnāre spiē. vt q nō vult bō agere ꝓpellat. ⁊ quasi vim patiēs vociferat ⁊ dicat. Miser ego bō q̄s me liberabit de corpe mortis huius.

Et tu te arbitraris absq; lapsu' z vulnere posse trāsire nisi omī custodia seruaueris cor tuū. Et idē in epla ad Furiā de viduitate ſuanda apls inqr. Macerat cor pus suū z anie subjcit imperio. ne qō alijs p̄cipit ipe nō seruet. Et tu adolescentula feruēte cibis corpe de castitate secura es. quasi di. nō. Et idē i epla ad custodiū. z pomk. t.c. Si paul⁹. xxxij. q. v. Si paul⁹ inqt apls vas electōis z p̄parat⁹ in euāgelio xpi ob carnis aculeos z incētiua vicioꝝ rep̄mit corp⁹ suū z in seruitutē subjcit ne alijs p̄dicās ipse reprobꝰ efficiat. z m̄ videt aliaz legē in mēbris suis repugnātez legi mētis sue z captivantē se in lege peccati. Si post nuditatem iejunia famem carceres flagella supplicia in semet reuersus exclamat Infelix ego bō de me liberabit de carcere mortis hui⁹. tu te putas securā esse debere. In epistola vero ad salutinā de nembridio z viduitate idē Hiero. sic loquit. Sicut ira sci boim est z irā nō p̄ficere christianis. sic vis caro concupiscat ādem ea q̄ carnis sunt z quibusdā illecebris ad mortiferis anime voluptates trahit Sed nīm est voluptas ardorē maioze christi amoze restringere et lasciuiens iumentū frenis medie subiugare vt nō libidinē. sed cibos grat ac desideret z sessores spiritum. s. moderato atq; cōposito portet incessu. Quorsus ista Vt boiem te esse noueris z nisi caueas passionibus humanis subiacere. De eodē cuncti facti sum⁹ luto bisdem compacti ero: dq; z in serico z pannis eadem libido dñak. Nec regū purpuras nimet nec mendico z spernit squalorē. melius; ē stōachū te dolore q̄ mentē impare corpi q̄ fuit gressu vacillare q̄ pudicicia. Et i epistola ad Demetriadē virginē idē dicit. Iginita sunt diaboli iacula que simul vulnerant z inflāmāt et a rege babylonis tribus pueris p̄parant. Sed quō ibi q̄rut spēm habens filij dei incensus mitigat ardores. sic in animo signali roze celesti z iejunioꝝ frigore puellaris ca'or extinguitur z humano corpi angeloꝝ puerſatio p̄parat. Itē in epla ad Eustochiū sic refert. Sollicite p̄uidēdū est vt quos saturitas a paradiso expulit esuries reducat ñ q̄ deus intestinoꝝ nostroꝝ deus lectet rugru. sed q̄ aliter pudicicia tua esse nō possit. p̄terea et ipe Hieronym in serpo ostēdit q̄ alijs p̄dicauit eius vba sunt ad Eustochium loq̄ntis. Quotiēs in heremo constitutus z illaqueata solitudine q̄ crusta sol' ardoribꝰ horridū monachis p̄stat habitaculū putabā me romāis interesse delicijs. Sedebā solus q; plenus erā amaritudine. horrebant sacco membra deformia z squalida cutis situ ethiopice carnis obduxerat. Quotidie lacrime. quotidie gemitus z si quādo repugnārem somn⁹ imineꝰ oppſ

sisset nude humo vir ossa heren/
tia collidebam. De cibis vero et
potu taceo cū etiā languētes mo
nachi aqua frigida vtant⁊ coctū
aliquid acceperisse luxuria sit. Ille
igit ego q̄ ob gehenne metu tali
me carceri damnauerā. scorpio
nū trū socius ⁊ feraꝝ sepe chorꝰ
intererā puellaꝝ pallebāt ora ie
iunijs ⁊ mens desiderijs estua
bat ⁊ in frigido corpe ⁊ sicca ia
carne sp̄ mortuo sola libidinū in
cendia buliebant. Itaq; oīm cō/
silio destitutꝰ ad Jesum iacebaꝝ
pedes rigabā lacrimis ⁊ crīe ter
gebā ⁊ repugnantē carnē ebdo/
madaꝝ inedia subiugabā. Non
erubesco ꝓfiteri infelicitatis mi/
seriā q̄n potꝰ plango nō esse q̄
fuerim. Memī me clamante di
em crebro iuxtisse cuꝝ nocte nec
prꝰ a petōris cessasse ⁊ uerbo q̄
reddiret dño impante trāq̄llitas
Jp̄am q̄q; cellulā meā q̄si cogi/
tationū meaꝝ ꝓsciam primesce
bā. Et mihi met iratꝰ ⁊ rigidꝰ so
lus deserta penetrabā. Sicubi
concaua vallū aspa montū ru
pū p̄rupta cernebā ibimet ora/
tionis locꝰ. Et vt mihi testis ē dño
post mltas lacrimas. post celo
cōos inberētes nōnunq̄ vide/
bar mihi interesse agmibꝰ ange
lorꝝ. Dec hiero. Si q̄d de aliis
oībus sanctis dicā. Nōne p ab/
stinentiā afflictōes q̄ieuniorꝝ su
peraueꝛt luxuriā. Et vt de aliis
taceā dicā trū q̄ debtō Frācisco
scribit in sua legēda di. Bon. in/
quit em̄ sic attēdēs illō apli ver
bum. Qui aūt sunt xp̄i carnē su
am crucifixerūt cū vicijs ⁊ ꝓcu/
piscētijs vt crucis armaturā iu/
giter suo ferret in corpe. tāta di/
scipline rigiditate sensuales ap/
petitus arcebat vt vix necessaria
sumeret sustentatōi nature. Dif/
fiale nāq; fore dicebat necessita
ti corpis satisfacere ⁊ pronitati
sensuū nō pere. Propt̄ q̄ cocta
cibaria sanitas rpe vix admitte
bat ⁊ raro. admissa vero aut con
ficiebat cinere aut ꝓdimēti sapo
rē admixtōe aq̄ vel plūmū red/
debat insipidū. De potu vini q̄d
dicā. cū de aq̄ dū sitis estuaꝝ ar
dorē vix ad sufficiētiā biberit. ps
ergo q̄ p ieiuniū corpꝰ aie nimi
cū marie refrenat. Scōo pro
desticiuniū corpi ipm sanando
Nā visum est p experientiā q̄ ma
gis pdest sanitati corpis absti/
nētia moderata q̄q; nimiꝰ ⁊ exces
siuꝰ ciboꝝ vsus. Ultimo vt plu
rimū ex gula oēs egritudies eue
nire solēt. Vñ de ꝓse di. v. ca. Ne
tales. dr. Morbi saturitate ni/
mia ꝓcreāt. Et Seneca ad Lu/
cillū sic ait. Medicia quondam
paucaꝝ scia fuit herbaꝝ quibꝰ si
steret fluens sanguis vulnera co
irent paulatī. Dein in hāc pcēit
tā multiplicē varietatē. Nec ē mi
rū tūc illā minꝰ negocij habuis/
se firmis adhuc solidisq; corpibꝰ
⁊ facili cibo nec p̄ artē voluptā
tēq; corrupto q̄ postq̄ cepit non
ad rollēdā sz ad irritandā famē.
quare inuēte sūt mille ꝓdituī q̄
bus adhibitis exaratet. Que ō

sideratiōb alimeta erant onera sunt plenis. Inde pallor ꝛ nemorū vino marcentiū tremor ꝛ miserabilior ex cruciatiōbꝫ ex fame macies. Inde incerti tabentium pedes ꝛ semp ꝙsi i ipa ebrietate titubatio. Inde ꝛ in totā cutē bumor admissus distēdensqꝫ venter dū male assuescit plꝰ capere ꝙꝫ potest. Et tandē cōcludit multos morbos mlra ferdā fecisse. ꝛ Johānes os aureū ō ꝓse. di. v. in. c. Nihil, ꝟ ipm ꝓfirmat dr. Abundātia morbū facit ꝛ molestias igerit ꝛ egritudines generat. Jōo Biero. ꝫ Jouinianū ait. Egrotanti tibi nō alic sanitas restituitur nisi tenui abstinentiꝫ castigato ꝙ dicta sr. Et idē Biero. in. c. Legimꝰ. de ꝓse. di. v. Legimꝰ ꝙdam morbo articlari ꝛ podagre humoribꝫ laborātes ꝓscriptiōe bonoꝝ ad simplicē mēsaꝫ ꝛ paupes redactos ꝓualuisse. Caruerūt em̄ solicitudine dispēsande domꝰ ꝛ ep lax largitate ꝙ et corꝓ frāgūt ꝛ aiam. Tertio ꝓdest ieiuniū corpi ipm fortificando. Nā moderata ieūio et conseqnti corpa magꝭ sanat magis robusta reddūt. Et si dicat ꝟ nō esse vez. qm̄ ꝓ ieiunia debilitant corꝓis vires. Sm illud psal. Genua nra infirmata sūt a ieunio. Rndere possumꝰ ꝙ Paulus dicebat. ꝙ. Loꝝ. xi. Cū infirmor tūc fortior sum. eo ꝙ infirmitas et debilitas corꝓis reddebat eū fortē ꝛ ꝓptū ad ōi obsequia. Secundꝰ ieunij fructꝰ ōr tpalis. Prodest em̄ adhuc triplicater tpalr. Primo placando Secundo liberando. Tertio impetrādo. Primo prodest tpalr placādo deū qm̄ iratus ꝓpr̄ peccata populi tpali flagello eos ꝓcutere ꝛminat. sic ꝓz Jone. ii. ꝓ totū de Niniuit, de ꝙbus ita ait Biero. li. q. ꝫ Jouinianū. Niniue ciuitas magna irā dei ieūioꝝ miseratiōe retorsit quā vtiqꝫ sodoma atqꝫ gomorra placassent si pniam agere lacrimasqꝫ penitentie fundere ieiunio ꝓclamāte deū ꝛaliare voluissent. Missus siquidē fuit ad niniuitas Jonas ꝛ audierūt illi vocē aꝰ ꝛ timuerūt deū ꝛ ieiunātes ꝛ orātes irā aꝰ placauerūt. Secundo ꝓdest homi ieiuniū tpalr liberādo. s. a periculꝭ ꝛ aduersitatibꝫ humꝰ secli sic ꝓz de multꝭ ꝙ ieiunātes ob reuerentiā ꝗgnis ꝛ aliorꝝ sctorū liberati sūt a mltis piculꝭ celi terre ꝛ mariū. Tertio ꝓdest ieiunium tpalr ipetrādo. s. tpalia bñficia. vt pluuiā tpe siccitatꝭ. sanitatē tpe infirmitatꝭ. serenitatem tpe imbriū. pacē tpe guerraꝝ. et hmōi. Tertiꝰ fructꝰ ieiunij dr̄ alis spūalis. Prodest em̄ spūalr tripliciter. Prioclarificādo. Secūdo edificando. Tertio glificando. Primo ꝓdest clarificādo. Nām ad ꝓspicacitatē ꝛ puritatē oratōis et ꝛtemplatōis miro mō disponit. Nōne lectio. ozō. ꝓdicatio ieiuno stomacho melius capiunt ꝛ exercent. Dic biero. ꝫ Jouiniaū ait. Daniel atqꝫ tres pueri in

terp̃tationē somnioꝝ ieunia re uelant pastiq; legumiby p:udē tioꝛes t pulcioꝛes inuemūtur. hec ille. Johanni euangeliste in insula pathmos ieunāti reuela ta sunt secreta celestia. Apostoli ieunātes spūsancto lumine sūt illustrati Actuū.ij.pdest ieuniū spūaliter abādo. Cū em̄ mēs fu erit illuminata t dine ꝓtempla tioni intēta ex ꝓseq̄nti ōlectatōi spūali inebriat. Tertio pdest ie iuniū spūaliter glificando. qa p illud introducimur in btām vi tam. Sicut Helyas post ieūiū rapt⁹ est in celū.iij.Re.ij. In bu ius aūt mysteriū post ieunium quadragesimole stati resurrecti onis celebrat glia. ḡ aīo feruenti vnusq̄sq; fm facultatē suam bo die ieunium inciptat vt sic in fi ne adipiscatur eternam gloriaꝫ. Amen.

Feria quinta

post diem cinerū. Deus tu t laudi bus sanctissime oꝛōnis ꝓ eos q̄ dicūt nō esse oꝛandū. neq; p bo nis acq̄rendis neq; pro mal' eui tādis. Ser. XIX.

Accessit ad

eū centurio rogās eum. Notanḋ hec ẏba Mat. viij. t in euāgelio hodierno. ⁊ Prōptissi⁹ de⁹ sp est ad liberal'r exhibēdū nob̄ bñficia sua. q̄ iō sepe nō acci pim⁹. qz negligentes sum⁹ ad fi ducial'r postulādū. Nam q̄ pent accipit t q̄ q̄rit inuenit t pulsan ti aperiet. vt ōz Lu. xi. t vtiq; satis claruꝫ est in hist̄oria sancti euan gelij die hodierna recitati i q̄ cō memoꝛat sanitat' donū a cristo collatū puero centurionis galiti co t male habēti. Qō vtiq; xp̄s fecit ꝓmot⁹ fidelib; p̄cib; centu rionis hūil'r eū deprecantis. Om̄ aūt apud alios incredulos t in deuotos oīs oīonis vsus vil' t inuti lis reputat. Idcirco in p̄'senti ser mone de ꝓmēdanōe t laudibus oīs oīonis em̄ tractaturi. vt sic oīs vere penitēs audeat cū centurio ne clamare securꝰ ad dñm iesuꝫ xp̄m. Notabim⁹ ḡ tria p q̄ p̄ncipaliter ostendem⁹ vsum oꝛōnis cōmendabilē esse t in bacvita oī bus ꝓuenire. ⁊ Primū ōz ꝓioꝝ debilitas. Secm̄ ōz sanctoꝝ di gnitas. Tertiū ōz oīuꝫ idigētia.

Confutatio debiliū rationuꝫ q̄s pleriq; adducere solēt ad oī dendū q⁹ sit supfluum oꝛare.

Capitulum I

Primum

q̄ oīdit ꝓmēdabilis vsus oꝛōnis ōz ꝓioꝝ debilitas. Nā q̄ dicūt nō esse oꝛandū neq; p bōis acq̄rēdis neq; p mal' amo uendis. assumūt ad defensionē erroꝛis sui triplicē rōem. videl;. ⁊ Pria ē dine ꝓuidētie. Secda di uine ꝓmanētie. Tertia dine cle mētie. ⁊ Pria ratio ē dine pui dentie. Dicūt em̄ q⁹ fata nostra t oīa ista inferiora nō regunt' a p uidētia dei. t ex ꝓseq̄nti pspera t

aduersa bona ꝛ mala ab ipo nō
puenire. Si aūt interrogarētur
a q̄ ergo ista gubnāt. Alīq̄ resp̄
debūt q̄ a fato. alīq̄ q̄ a fortūa.
alīq̄ q̄ a nulla puidēa. ſz veni
unt ſic. Primi dicunt q̄ oīa ista
q̄ in ō mōo fiūt ꝛ q̄ hoibus acci
dūt veniūt a fato. noīe fato ītel
ligēdo influentiā celi ꝛ planetaꝝ
ſm quā aſſerūt oīa regulari.
Et buⁱ opionis fuit Quidius q̄
in li de triſtibꝫ dixit. Ratio fatū
vincere nulla valet. Idē ꝓfirma
uit Seneca i tragedijs di. Fatiſ
agimur credūt fatiſ q̄cq̄d agim⁹
mortale genus vēit et alto. Et ō
cōſolatōe ad paulinū di. Mura
re fata nō poſſum⁹. ſtāt dura et
nerozabilia. Et Lucā⁹ li. vi. ſqr.
Preceps agit oīa fatū. Nec me
dq̄ dirimūt mozbi vitāq̄z necēq̄z
Et Junena⁹ li. xiij. ſatyra. i. Ser
uis regna dabunt captiuis fata
triūphos. Et Tuli⁹ li. i. de diuia
tione. Fato oīa fiūt. Et Quīntilia
nus in declaratiō bo. Fato viui
mus languem⁹ qualeſcūq⁹ mo
riemur. Medicina q̄d ꝓſtat niſi
vt vita nemo deſper. Jn̄ eſt q̄ q̄
dā aſtrologi ingerūt ſe ad iudi
candū de futuris euentibus bo
minū deuitaꝝ moribꝫ regū. ō pa
ce ꝛ guerris populoꝝ. de diuitiſ
ꝛ paupertate. de fecunditate ſte
rilitate vxoꝝ. de honoribus et
dignitatibus acquirendis ꝛ ſil'i
bus quaſi iſta oīa dependen
tiam habeant ſicut a cauſa neceſ
ſaria ab influentia planetarum
et celeſtium coꝝpoꝝ. Et et ō vſū
eſt in prouerbium inter vulga
res. q̄ non uult ozare deuz cū
iam diffinitum ſit q̄ vnuſquiſq̄z
aut bō habere aut mali pati ha
beat. Contra quos Auguſtinus
li. v. de ciuita. dī ca. i. ſic ait. Proz
ſus diuina prouidentia regna cō
ſtituuntur humana que ſi ppte
rea quiſq̄ fato tribuit q̄ ipſam
dei voluntatem vel poteſtatem
fati nomen appellat. ſententiaz
teneat linguam corrigat. Cur ñ
hoc primum dicit quod dicturⁱ
eſt cum ab illo quiſq̄ queſierit
quod dixerit fatum. Naz id ho
mines quando audiunt vſitata
loquendi conſuetudinem nō in
telligunt niſi vim poſitionis ſi
derum qualis eſt quando quiſ
na ſcitur ſiue concipitur q̄ aliqui
a dei voluntate alienantur. Ali
qui etiam et illa hoc pendere cō
firmant. Sed ille qui ſine dī vo
luntate decernere opinantur ſi
dera qualis quiſq̄ ſit id bonoꝝ
habeamus. malorum vero pa
namur ab auribus omniuz re
pellendi ſunt. non ſolum coꝝ
qui veram religionem tenent ſz
qui deoꝝ qualiumcunq̄z vo
lunt eſſe cultoꝝes. Nec enim opi
nio quid agit aliud niſi vt nul
luſ omnino colatur aut rogetur
deus. Et paulo inferius ſubdit.
Quale deinde iudicium de bo
minum factis deo relinquitur q̄
bus celeſtis neceſſitas adhibe
tur cum dominus ille ſit et ſide
rū ꝛ hominū. hec ille. Si q̄s vo
bīs obīceret q̄ aſtrologi ꝓſepe vera

dicunt audiat Augusti. p̄ fati li. ca. vij. di. Non immerito credit cum astrologi multa vera respondent occulto instinctu fieri spūm nō bonoꝝ quoꝝ cura est falsas z noxias opiones ō astra libi fatis inserere būanis mentibus atq; firmare. Jō friuola est mathematicoꝝ snia q̄ nos nostrosq; successꝰ astrꝫ subdere moliunt. Scōi asserūt oīa ista inferiora moueri ad impertiū foꝛtūe z disponi. Ūñ Plutarchus li. ō remedio ire dicit z inducit Suripidē sic loquentē. Deꝰ magꝝ regit. qua vero in foꝛtune manibꝰ decelinq̄t. Hanc foꝛtunā rudes hoīes z idolatre gēiles deā q̄n dam esse putauerūt. Ūñ Lact. li. iij. Crediderūt inquit populi foꝛtunā q̄ndā deā esse rez būanaꝝ varijs casibꝰ illudētē. q; nesciēbāt vñ sibi aut bona aut mala venirent. Nos tñ sic opinātes Aug. li. iiij. de ci. dei. c. xviij. sic deridet. Foꝛtuna dea putat z colit. Certe omnes deos vtriusq; sexus si sexum habent non nisi bonos estimare debemus. Hoc Plato dicē ō alij philosophi hoc excellētes reipublice populoꝝ rectoꝛes. Quomodo ergo dea foꝛtuna aliquādo bona est. aliquādo mala. In foꝛte quando mala ē dea non est. sed in malignū demonē repente conuertitur. Sed Aristoteles lib. ij. phisicoꝝ dicit foꝛtunā esse casum per accidens in agentibus fm propositū. Et tunc vt dicit Thomas ni. ij. sum me contra gentiles. z dominus Bonauentura dis. xxxvij. secundi libri. Licet aliquid sit casuale vel foꝛtuitū respectu agentis particularis. vtpote particularis nature z intellectus creati. nihil tamen est casuale aut foꝛtuitum in spectu prouidentie dei a qua oīa preuisa sunt z preoꝛdinata. Certi contendunt prouidentiaꝫ dei nullam esse circa ista inferioꝛa et hominum facta. sed omnia curꝛere sic sine vlla prouidentia regulante. qui erroꝛ pernicioſiſſimus est z damnatur. Tum ratione. tum autoꝛitate. Et licz mlte rationes ad hoc possent induci. tamen dicam eam quā Thomas ponit in iij. contra gētiles capō. lxij. ait enim sic. Impossibile est q̄ aliqua non cognoscēta finē operent propter finē et oꝛdinate perueniant in ipsum nisi sint mota ab aliquo habente finis cognitionem. sed omnia coꝛpoꝛa naturalia mouentur z operantur propter finem. licet illuꝫ non cognoscant. Ergo opoꝛtꝫ q̄ tota operatio nature ab aliqua cognitione oꝛdinetur. Preterea omnia que sunt natura distincta in vnum oꝛdinem non conueniunt. nisi ab vno oꝛdinante colligantur in vnum. In vniuersitate autem rerum sunt res distinctas et contrarias naturas habentes que tamen in vnum oꝛdinem conueniunt. ergo opoꝛtet q̄ vnus sit vniuersoꝝ oꝛdinatoꝛ et gubnetoꝛ. sūt ad hoc

etiã scripture sacre auctoritates. Bit enĩ sapiẽs Sapiẽ. xviij. Tu aũt in sapia tua gubnas omnia Et Eccli. v. Ne dicas coꝛã ãgelo tuo nõ est ꝓuidentia. Et Matth vi. repbendẽs xps imoderatam solicitudinẽ coꝛ q̃ diffidũt gubnari posse a deo oñdit q̃lit ipe ꝓuidentia sua decoꝛat terrã floꝛibus pascatq; aues ꝛ volucres celi. Jõ Lactã. li. i. di. instiꝫ dei ꝓuidentiã negãtes pulcre sic loq̃t Suscepto igit illustrãde vitatis officio nõ putaui adeo necessariu ab illa q̃stione initiũ sumere q̃ videt ꝓma esse natura sit ne ꝓuidẽtia q̃ rebꝰ oĩbꝰ consulat an foꝛtuitu vl facta sint oĩa vl gerant. Cuiꝰ sñie auꝰ est Democritꝰ ꝓfirmaꝛ Epicurꝰ q̃s tamen ceteri pbi ac marie stoyci acerrime retulerũt docẽtes nec fieri mundũ nec ꝰstare nisi summa rõe potuisse. Sꝫ ꝛ M. Tullius q̃uis academice discipline defensoꝛ esset de ꝓuidentia gubnatrice reꝝ ꝛ mlta ꝛ sepe disseruit q̃ ꝛ facit. tũ in oĩbꝰ pbie sue libꝝ. tũ maxime in bis q̃ sunt ꝰ natura deoꝝ. Nec difficile sane fuit paucoꝝ boim ꝑua sentientiũ redarguere mẽdaa ceteris pbis in hac vna re nõ dissidentibus. Nemo enĩ ẽ etiã tã rudis tã ferus moꝛibꝰ q̃ oculos suos ĩ celũ tollẽs tã ꝛ sine sciat cuiꝰ ꝓuidentia dei regaꝛ hoc q̃ cernit̃ aliquã ẽ esse intelligat ex ipaꝝ motu magnitudĩe pulcritudine vtilitate ꝛpatõne nec fieri posse quin illud q̃ mirabili rõe ꝓstat consilio aliq̃ maioꝛe sit ĩstructũ. Nec ille. Dicim⁹ ergoꝛ catholice tenem⁹ q̃ oĩa regunt fm ꝓuidẽtiã dei q̃ bona vel mala boibus iuste tribuit fm q̃ iudicat meli⁹ cõuenire. Scõa rõ ĩre dicunt aliq̃ nõ esse oꝛandũ. est dine permanentie. Dicũt enĩ q̃ ꝛ oĩa fiant fm dinã ꝓuidentiã. aut ipsa nihil aliud sit q̃ ipe deꝰ. ꝛ ipe deꝰ sit ĩmutabilis. fm illõ Mal. xviij Nõ est deꝰ q̃si bõ vt mentiat ne q̃ vt filiꝰ hois vt mutet. ꝛ Malach. iij. Ego dñs ꝛ nõ mutoꝛ. et Jacobi. i. Apud quẽ nõ est transmutatio. Et Augꝰ. in li. de natura boni. Solꝰ deꝰ ĩmutabilis ẽ. Ergo si disposuit bñ facere bonibus indigẽtibꝰ ablq; oꝛõe illoꝝ illud implebit. Et si deliberauit mala aliq̃ imꝓtiri nõ ꝓter oꝛõẽ cessabit. Sꝫ ꝫ istos ẽ auctoritas Hiere. xviij. vbi deꝰ sic loquitur. Repẽte loquoꝛ aduersum gentẽ et aduersus regnũ vt eradicẽ ꝛ õstruã ꝛ dispdam illõ. Si pniam egerit gẽs illa a malo suo q̃ locutꝰ sum aduersum ea agã ꝛ ego pniam sup malo q̃ cogitaui vt facerẽ ei. Et subito loq̃ꝛ de gente ꝛ de regno vt edificẽ ꝛ plantẽ illud. Et itez Ezech. xxxiij deus dicit. Si dixero iusto q̃ vita viuat ꝛ ꝓfisus in iustitia sua fecerit iniq̃tatẽ oẽs iustitie eiꝰ obliuiõi tradent. ꝛ in iniq̃tate sua quã operatus est morieꝝ. Si aũt dixero impio morte morieꝝ. ꝛ egerit penitentiã a pcõ suo vita viuet et

B

nō moueat. Et ꝺ̄ est qꝺ dicat. xxij. q. iij. c. Unusquisq; Ipe dominus suā frequēter mutat sniam. t in. c. Incōmutabil' idē hō. Et ō pe. di. i. c. Nouit. Nouit deꝰ mutare sniam si tu nouer, emēdare ꝺ̄licta. Et quibꝫ ꝝbis ꝓz ꝙ fm ꝙ nos mentē nr̄am t voluntatē opa siue in bonū siue i malū dirigim⁹. ita ipe sniam suaꝫ aut revocat t imutat. aut exequitur sine sui imutatōe. Nā vt dicē Aristo. viij. phisi. t. xi. metha. Deꝰ est mouēs oia imobilis. t Boe. Stabilisq; manēs das cuncta moueri. Jō dicit dñs Boē. dist. viij. i. li Q̄ ꝺ̄na cēntia ē imutabil'. Nā nō mutat loco. qz vbiq; est nō tpe. qz eternitas sil' est ñ forma. qz pure ē actꝰ. Uñ mutatio nē fm formā tollit simplicitas. fm tpe tollit eternitas. fm locuꝫ tollit imensitas. Et iō in deo est sūma stabilitas. t inde oīs motus causalitas sine sui itaq; mutatiōe ꝓdurit deꝰ i tpe mundū sine sui mutatiōe carnē nr̄am assumpsit. sine sui etiā mutatione peteniby et ozanniby sua ꝺ̄a largit. Nā vt inqt Tho. q. q. q. lxxx iij. ar. ij. Et diuina puidentia nō solū disponit ꝙ effectus fiant. sꝫ etiā et qbus causis t q̄ ordine p uenīāt. Inter alias eteñ causas sūt etiā quoꝝūdā effectuū cause actꝰ humani. Uñ opter hoies agere aliq̄ nō vt p suos actꝰ ꝺ̄iuinā ꝺ̄ispositōem imutēt. sꝫ vt per actꝰ suos implent quos ꝺ̄ā effectus fm ordinē a deo ꝺ̄isposituꝫ Et idē etiā est in naturalibꝫ causis. Nā neq; q̄ plantat est aliq̄d, neq; q̄ rigat sꝫ q̄ incrementū dat deus. vt dicit in. c. Cū nō sit i homine. extra de decimis. t tamen si hō ñ plātat aut ñ seminat deꝰ nō dat incrementū. Sile t de oratōe. Nō eñ ꝓpter ꝺ̄ oramꝰ vt diuinā ꝺ̄ispositōez imutemꝰ. sed vt illud impetremus qꝺ deꝰ ꝺ̄isposuit mediantibꝫ ozōibꝫ nobꝫ donare. vt Greg. dicit in. i. dyal'. li. Terna rō quā assumūt negātes t dānātes ozōis vsuꝫ ē diuine clemētie. Deꝰ inq̄unt clemētissimꝰ ē t libalissimꝰ. iō cum noscat oīa q̄bꝫ indigemꝰ nō ē opus ozōnibꝫ ab eo illa petere. Qz vt i quit Senc. Nulla res canꝰ emit q̄s q̄ pubꝫ empta ē. Jō sūme libralitati eiꝰ nō ꝙuenit bñficia ꝓstare rogareꝰ. Ad ꝺ̄ rñdz Aug. ad pbā ꝺ̄ ozādo deū. Q̄ ꝺ̄ multa nobꝫ er sua libalitate ꝓstat ñ petita. sꝫ ꝙ aliq̄ vlt ꝓstare nobꝫ petētibꝫ. ꝺ̄ ꝓpē nr̄am vtilitatē. vt. s. fiduciā q̄ndā accipiamꝰ recurrēdi ad deū. t vt recognoscam⁹ eū ee bonoꝝ nr̄oꝝ actoꝛ̄ sic iterum ūtur oēs obiectōes supꝺ̄icte q̄bus ozōis vsus impugrabat. qz debiles sē t nl'iꝰ roboꝛ̄ aut moīti.

Q̄ vsus ozōis ꝙmēdat auctoritate t exēplo scōꝝ vet̄is t noui testam̄ti t papue dñi nr̄i ihu xp̄i

Capitulum II

Ecūdum quo ꝙmēdabil' ozōis vsus ꝺ̄ est sanctoꝝum dignitas

Omnes eterñ sancti verbo t exemplo pariter orare nos docuerũt. Vñ Dauid in psal. xxxi. orõnem p̃mẽdãs ait. Subdit⁹ esto dño t ora eũ. Et psal. v. Qm̃ ad te orabo dñe mane exaudies vocẽ meã. Et psal. xxxiij. Exq̃siui dominũ t exaudiuit me et ex omnibus tribulatõibꝫ meis eripuit me. et sapiẽs Eccli. xxxv. Orõ humiliãtis se nubes penetrat. Et Thob. iij. Bona ẽ orõ cũ ieiunio. t Ierẽ. xxxiij. Clama ad me t exaudiam te dicit dñs. Et i. Per. iij. Oẽs vnanimes in orõe estote. Et Jaco. v. Orate p inuicẽ vt saluami. Et doctor gẽtium paul⁹ Ro. xij. Spe gaudẽtes in tribulatõe patiẽtes orõni instãtes t i. Cor. vij Vacet̃ orõni. t Phil. iij. Nihil solliciti sit̃. sꝫ i oi orõe t obsecratiõe cũ gr̃az actõe petitões vre innotescãt apũ deũ. t Col. iij. Orõni istate vigilãtes i ea. t i. Thi. v Volo viros orare i oi loco leuãtes puras mãꝰ. t i. Thes. v. Sine intermissiõne orate. Et xp̃s in euãge. Lu. xi. Petite t accipietis t̃c. t Lu. xviij. Oportet sp orare et nõ deficere. t Lu. xxij. t Matth. xxvi. Vigilate t orate ne intret̃ in tẽptatõem. t Mar. xiij. c. Orate ne fiat fuga vra hieme vl sabbato. t Mar. xiij. Videte vigilate t orate. Et qũ docuerit scñ verbis ope ꝓpleuerit atq; orãdo ãplissima dei mũera ipetrauerũt. Vñ Deũ. xxv. Isaac deprec⁹ est deus p vxore sua Rebecca eo q; ẽt sterilis q; exaudiuit eũ t dedit Rebecce ꝛceptũ. Et Exo. viij. ix. t x. capi. Orauit moyses p amotiõe plagaꝝ ab egypto t exaudit⁹ ẽ. ix illi malitiẽnt. t Exo. xvij. In bello qũ habuerit filij isrl̃ ꝙ amalechitas pl⁹ fec̃ moyses orãdo q̃z Jo sue pugnãdo. t Exo. xxxij. Post adoratões vituli qñ videbat dominꝰ velle delere ppl̃m. moysen per orõis instantiã obtinuit veniã. t Nume. xi. Per orõez moysi absorbt⁹ ẽ ignis q; devorabat castra murmurãtiũ. t Nume. xij Per orõem moysi curata ẽ maria a lepra. t Nu. xxi. Per orõez eiã moysi liberat⁹ ẽ ppl̃us a serpẽtibꝫ Et i. Regũ. i. Anna q; sterilis erat orauit dñm t ꝛcepit ꝛ peperit filiũ t vocauit nomẽ eꝰ samuel. eo q; a dño postulasset eũ t i. Reg. vij. Orãte samuele filij israel debellarunt philistheos. et Thobie. vi. Raphael angel⁹ monuit thobiã iuniorẽ ne demonem haberẽt prãte in eũ vt oraret. Et Judith. iij Tempore psecutionis Holofernis filij isrl̃ orabãt deũ vt visitaret ppl̃m suũ. t Judith. xiij. Armis orõnis munita illa mulier vidua caput amputauit holoferni. t Esaye. xxxviij. c. Orantem cum lachrymis Ezechiam exaudiuit deus. et addidit diebus eius annos quindecim. Et Danielis xiij. ca. Susanna per orationem liberata est a criminatione falsa et damnatione mortis. Et Jone. ij. capi. De ventre pisis per orationem ad litus maris adductus est ionas

Et.i.Machab.xi. Videꝫ Jonathas qꝫ oēs exceptis paucis ꝺre liquerūt eū pugnantē ꝫ alienigenas scidit vestimēta ſua ⁊ rogauit dñm ⁊ poſtea miſericordiam obtinuit ⁊ victoriā. Et.ij.Machꝫ Onias ſummꝰ pōntifex orauit ꝓ heliodoro dīna ꝟtute grauiꝫ flagellato eo qꝫ voluerat erariū expoliare. Deus aūt illivitā dōauit. Quid referā de orōnibꝫ apoſtolorꝫ aliorūqꝫ ſanctorꝫ ꝙ orādo tot mira fecerūt. Sz oibꝫ dimiſſis brevitatis cā ad xp̄m eſt ꝺuenīdū. De ipō ſiquidē ꝺr Mat. j. Abijt in deſertū locū ibiqꝫ orabat. Et Luce. vi. Erat pnoctās in orōne dei. Et Lu. x. Facta eſt dū oraret ſpecies eiꝰ altera. Et Luc. xxij. ⁊ Mat. xxvi. legit ad patrē oraſſe. Et ad Heb. v. de ipō dicitur. Cū clamoreualido ⁊ lacrimis exauditꝰ eſt ꝓ ſua reverētia. Sz circa ꝫ nōnulli dubitāt cur xp̄s oravit cū Augꝰ. dicat li. de corre ptōe ⁊ gra. Nemo q̄rit ab aliq̄ qꝺ ꝑ ſe pōt. ſed xp̄s oīa poterat ꝑ ſe. g̃ nihil debebat ab alio petere nec orare. Ad ꝫ rñdet domiꝰ Bona. di. xvij. iq̄. li. Qꝫ decēs fuit ꝙueniēs orare xp̄m ꝓpꝑ tria Primo ꝓpter meritū. Secūdo ꝓpter exemplū. Tertio ꝓpter augmentū Primo ꝓpter meritum. quia ſua petitiōe ⁊ poſtulatione merebat nobis qui minꝰ idonei eramus ad ſuſceptionez beneficiorꝫ dei. Secundo orauit ꝓpter exemplū. ſ. vt ī ſeipō inuitaret nos ad orōnis ſtudium in cuiꝰ exercitio marie ſupatur ad uerſarius. Tertio orauit ꝓpꝑ argumentū vt oſtenderet ſe eſſe verꝫ hominē ⁊ vere a deo miſſuꝫ Petere g̃ ⁊ orare competit xp̄o ſm naturā aſſumptā. Et ſic ſoluitur qꝺ dicebat in contrarium Concludēdo eſt g̃ hec ſcōa pars principalis noſtri ſermonis in q̄ probatū eſt per exempla ⁊ auctoritates ſanctorꝫ qꝫ orōnis exercitiū ap̄me eſt commendabile.

Qꝫ omnes indigēt auxilio dei ad acquirendā bitudinem. ad vitanda pericula ⁊ ad temporalia bona impetranda.

Capitulum. III

Tertiū quò oſtendemꝰ ad orōez oēs obligari ꝺbere ꝺr indigētia Oñes etenī cuiuſcūqꝫ ſtatꝰ gradus ⁊ ꝺitōis exiſtunt egēt a ꝺo adiuuari marie q̄tum ad tria. Primo q̄tum ad beatitudinez acq̄rendā. Scōo q̄tū ad pcula vitāda. Tertio q̄tum ad tpalia bona impetrāda. Primo ſci gent oēs a deo adiuuari q̄tū ad bitudinē acq̄rendā eo qꝫ nullꝰ illā viribꝫ ꝓpriis aut ꝟtute valz adipiſci. Jō vnuſq̄ſqꝫ orare debet cū petro dī. Dñe ſalua nos qꝫ vt inq̄t pſal. Gr̃iam ⁊ gl̃iam dabit dñs. Scōo indigēt oēs a deo adiuuari ꝓpꝑ pcla euitanda qꝺ fragilitā ꝺitio ſubiecta eſt. Et de his ſic elegāter loquit Augꝰ. xxij. li. de ci. dei. c. xxj. Sz preter puerilēs penas ſine qꝺꝰ

dia nō ꝑ qō maiores volūt q̄ vir aliq̄d vtil' volūt q̄t q̄nt' penis gen' cogitet bōanus q nō ad malicia nec tia q̄ iniq̄. ꝫ ad cognitōes ꝓnēt. miseriaq̄ cōes quis vlla cogitatōe compbēdit q̄nt' ē met' q̄nta calamitas ab orbitatibus aꝛ luctu a dānis ꝛa dānatōibus ꝛ deceptōibus ꝛ mēdacijs boim. a suspitionibus falsis. ab oīb violētijs. facinoribus sceleribus alienis. q̄nquidē ab eis ꝛ dānatio ꝛ captiuitas ꝛ vincla ꝛ carceres ꝛ exilia. ꝛ cruciat' ꝛ amputatio mēbroꝝ ꝛ ꝓuatio sensuū ꝛ oppssio corpis ad obscenā libidinē oppmentis explendā ꝛ alia mlta horrēda sepe ꝓtigūt. Quid ab inuīcē, casibus q̄ fortuitis gaudijs ꝛ epulationibus imbribus illusionibus choruscatiōe tonitruū grādine fulmine morib' biatibus. terraꝝ oppssiōib' ruinarū ab offensiōib' ꝛ pauore. vl' etiā malicia numeroꝝ a tot venenis fluctuū aq̄ꝝ aurarū. bestiarūq̄ ac feraꝝ. nō tm̄ molestijs ꝫ etiaꝫ mortiferis morsib' a rabie q̄ cōtigit a rabido cane vt etiā a blāda ꝛ amica suo' dño bestia nōnūq̄s vehemēt' ꝛ amari' q̄s leones draconesq̄ metuat. faciet q̄ hoiem quē ꝓtaminauerit cōtagione pestifera ita rabiosum vt a parentib' filios ꝛ ꝓiuge pe ius oīm bestia formidet. Que mala patiunt nanigātes. Que terrena itinera gdientes. Quis ambulat vbicūq̄s nō inopinat' subiacens casibus. De foro q̄dez domū redies sanis pedibus suis cecidit pedē fregit. ꝛ ex illo vl'ne re fuit. Quid videtur sedēte securi'. De sella in q̄ sedebat bely sacerdos cecidit ꝛ mortu' ē. Agricole imo ꝓ o oīs homines quot ꝛ quantos a celo ꝛ terra vl'a piscibus aialibus casu' metuūt agroꝝ fructibus. Solēt tm̄ de frumēto tandē colligi ꝛ recōditis cē securi. Sz q̄busdaꝫ q̄ nouim' ꝓuētū optimū frumentoꝝ fluui' imꝓuisus fugientibus boibus de horreis decit atq̄ abstulit. Cōtra mille formes demonū incursus q̄s innocentia sua vidit. Q̄nquidē etiaꝫ pusillos baptisatos q̄b certe nihil est innocēs' aliq̄n sic verant vt in eis marie deo ista sinente mōstrēt' vite fidei calamitas et alteri' ꝓsiderāda felicitas Jā ꝓ o de ipo corpe tot creāt morboꝝ mala. vt nec libri medicoꝝ cūcta cōprehensa sint in q̄bus pluribus' ac pene oīb' ad numēta ipsa ꝛ medicamēta tormēta sunt vt boies a penaꝝ crimio penali eruant auxilio. Et ꝫ in ꝓfata autoritate mlta dixerit Aug'. ꝓpē que null' viuere secur' dz nisi q̄ confidit in deo. Nos tm̄ diebus nr̄is tāta vidim' euenisse q̄ merito fatu' reputare possz q̄ ꝓ oratiōes ad dñi auxiliū nō cōfugit Tpe nāq̄ iubilei Anno dñi. m. cccc. l. regnante. Nicolao q̄nto pontifice mario hora. xvij. cū ingēs mlitudo ppli cunctis ꝛ redeūtis

Ygregata eēt apud pontē sub ca
stro scti ägeli adeo intra sese exi
stentes ibi cōpressi sunt vt ill'er
ceptis ḡ in flumīe cadentes sub
mersi sūt ducētoꝝ ⁊ septē boim
suffocatoꝝ i pōte ꝓdicto corpa
sunt inuēta. Qpe alfonsi regis ar
ragonie ⁊ vtriusq; sicilie ex no
cturno ⁊ repētino terremotu in
ciuitate neapolitana aliisq; ciui
tatib⁹ regni ⁊ terris ruēnb⁹ ex i
promiso domib⁹ ⁊ edificijs mul
ta milia boim periere. anno dñi
M.ccccl.v. in dñica de passiōe
in ciuitate venetijs ꝑter morē i
lacunis illis nauicule plime sb
merse sunt. multisq; vtriusq; se
xus parīē naufragiū passis. No
ui ⁊ ego ēpm Brixiēn. ḡ morsu
canicule sui quē in camera deti
nebat post. xl. dies i rabiē ⁊ sue
critat⁹ ē. Noui ego ñ vnū ⁊plu
res ḡs fulgur de celo veniēs ex
impulso vita ꝓuauit. Vidi tot
et tāta ꝓicula. q⁹ si illa enūerare
vellē lōgissima p fecto tpm spa
cia occuparē. O vita labilis. O
vita innūerabil' piculis circūda
ta. O vita misera ⁊ laboriosa in
q̄ nullus secur⁹ esse pōt. Nō ꝓpt
dunitias. nō ꝓpt celsitudinē ḡd⁹
nō ꝓpter amicoꝝ copiā. nō ꝓpt
acutā prudētiā. Jō b vnū nob
dx'cē singl'are refugiū vt orātes
recurram⁹ ad deū. Tertio in
diget boies a do adiuuari q̄tū
ad bōa tpalia impetrāda q̄ ⁊ si
tanq̄ ꝓncipalia petenda non
sint. vt Augustin. ait ad pbū po
stulari tū pnt tanq̄ q̄dā admi
nicula q̄ b⁹ adiuuamur ad tenē
dū ad būtudiez inq̄tū. s. p ea vi
ta corpal' sustētat. ⁊ inq̄tū nob
organice defuiūt ad act⁹ ⁊ tutū
vt etiā dic̄ phs. i. etbi. Centurio
ni ōrauit p sanitate pueri ⁊ ex
audit⁹ ē. Accedam⁹ q̄ ⁊ nos cuꝝ
ipo orātes deū oipotentē ⁊ ora
tionib⁹ insistētes vt dignet nob
salutē aie. deinde si ei placuerit
et corpis imparīri ꝓcedens hic
gr̄am suā: ⁊ in futuro gl'az Amē

Feria sexta p⁹

diem cinez. De ꝓditionib⁹ que
requirūtur in orationibus vt de
bito modo fiant.

Sermo XX.

Rate.

O Verba sc̄i dñi
nñi Jesu xp̄i in
euāgelio hodi
erno Mat. v.
Puta m'tos q̄ ex his audierūt
ꝓsideraverūtq; diligent' ea q̄ di
rim⁹ in sm̄one ꝓcedenti iā delibe
rasse de cetero feruēti⁹ solito ora
ni vacare. Sz scire vellēt q̄liē orā
dū est vt oro ipoꝝ nō sit inanis
⁊ infructuosa. Ea ꝓpter hodier
na die de mō orōis aliq̄ ⁊ q̄dem
nēcria declare curabo. Nā audi
m⁹ xp̄m saluatorē in verb i the
mate allegatis ad orōnē nos ex
hortantē. Ut q̄ voci ei⁹ ꝓmptio
re animo vnusq̄sq; pareat ⁊ obe
diat triplicē modū in orōne ob
seruādū ondem⁹. Pam⁹ mod⁹
dicit exp̄ssionis. Scōs mod⁹

Capitulū I

dicit attentionis. Tertio modus ordinationis.

Qualr in oione necria est vocalis explio vt in plibus et gre nō sufficē orare tm̄ metalr. I.

Rimo

B dupliciter fuit ē in oīe dicit explicitis. qz dz orando explm mere vocē qō gerit in corde. Fm illō pō. Voce mea ad dñm. voce mea ad. d. deprecor suz Effundo in ?spcu eo? ozōnē meā et tribu. meā añ ipm pnūcio. Et Matth. vi. xp̄s docuit oratēs vo ce dicere Pr nr̄ rc. Et ad inflāmādū fideliū corda q̄ rex varie tate sar̄ mouenk sctā ecclia vtra ozōem dñicā hymnos: psalmos et alias diuinas laudes i officijs in q̄bz orak ds statuit decātari b factū est mediolani tpe scōrum Ambrosij et Aug. vt dic̄ Aug⁹. ir. ?fes. Sz ? b argui pt q̄ oio nō dz cē vbo aut voce exptssa. Sūt ad b aūctes scōz doctorū Vñ amb. li. de sacrīs. Qñ oras inq t noli verb clamare. Et glosa matth. vi. In fide interiori orak de⁹ nō strepitu labiorz sed deuotiōe virtutū. et Jsid. li. de sūmo bo. Oio cordis ē nō labiorz. Nō eni verba deprēcātis ds attēdit. sz orant cor inspicit. et Aug⁹. in li. de fmōe dñi in mōte. Vos aūt cū oratis introite in cubnacla vra q̄ sunt ipsa corda. Et itez ibidez ait. Claudēdū est ostiū. i. corpali sensui resistendū vt oratio spūal dingat ad pcm q̄ fit in hymnis cordis vbi pater orak in abscondito. Et itez ibi. Agere debem⁹ apd dñm verb sz rebz q̄s alio gerim⁹ cū deuotiōe pura z simplici affectu. et Aug. ad pbm. Multū loq in orando est rē necessarias z supfluas agere verb. z Gregor⁹ Veracit orare est amaros in cōpūctōe gemit⁹ nō cōposita vba resonare. q̄ fm tantoz doctorū documēta nō videtr in oīe vox foze necria. Rndent ad hāc difficultatē rollendā Alex. de ales in. iiij. volumine sūme. et Rab. in. iiij. di. xv. z Tho. q. ij. q. lxxxij Qx dupler est oratio. Prima est B cōmunis q. s. fien bz p ministros ecclie i psona totius ppli q̄ ad horas dicēdas obligank. vt in. c. pbr̄ byter. de cele. miss. Et talis oio debet innotescere ppl'o p q̄ offertur vt excitek ad deuotōz. Jō clerici q̄ obligank ex statuto ecclie et religiosi q̄ tenēk ex voto regle aut statutoz vigore dicere horas debēt illas voce exprimere. Et si qñ ?ningat vt extra choz p scillas psoluāt tā alte debēt vba proferre vt ipsi saltē intelligāt qd soquūk. et in. c. Dolētes. rep̄hēdūk illi qui sinco pando z sine deuotiōe diuinū officiū celebrāt. Se cūda ē oio singlar. s. q̄ offert ab C hoie inq̄tū est singlar psona siue orat pro se siue p alio. Et q̄uis nō sit necriū talē oionē cē sensibili voce. tū vox ei adiūgit explicatiōe. Prio rōe deuotōis excitāde Scdo rōne reuerētie exhibende Tertio rōne affectōis explicāde.

p z

D Primo rõe deuotiõis exaitan
de. vt sz p vocẽ z verboz sonuz
coz exaitet ad deũ mag' timẽdũ
colendũ diligẽdũ siue desiderã
dũ. Et q̃dã enĩ nakali vntõe aie
ad corp' motus corpis diuersi
modeaie affectões exaitãt et af
fectiões aie marie si sint fortes
diuersas mutatões facũt i coz
pe. iõ cũ q̃nqz z q̃si sepi' ꝓtigat
ꝙ orare volẽtes z ꝓpt ponde' car
nis z ꝓpt occupatões secli z ꝓpt
dyaboli rẽptamẽta mẽtez hãnt
aridã insipidã debilẽ. et de deo
paz cogitãt aut certe nihil ad
tũgẽda est talũ orõni vor viua
i q̃ noiat magn' z excell' bon'
pius clemẽs. mificoz z hmõi.
vt p talẽ platões euiglẽt q̃si sen
sus interiores. Idẽ dico ꝺ genu
flectõibz. de pstratõe ad trã. de
tonsionibz pectoris z filibz. Nõ
indiget his q̃ oim coꝛda scruta
tur z videt. Sz iõ fiũt vt p tles
motus. gestusqz corpis coꝛpoz
mẽs exaitet. z mẽs mag' inflã
mata efficat' p orões vniat ꝺo
E Scõo adiũgit vor orõni rõe
reuerẽtie exhibende. vt sciz deo
reuerẽtiã impẽdam'. nõ tantũ
corde sed etiã lingua. qm̃ vt ait
Jo. damasce. in. iij. li. q. ex du
plici nakã cõpositi sum' intelle
ctuali. s. z sensuali duplicẽ bono
rẽ debem' deo offerre. s. spũalẽ
et corpalẽ. Si tñ i casu adeo q̃s
esset in ꝓtẽplatõe pfect' q̃ voca
lis oõo remitteret interiorẽ fer
uoꝛẽ. tũc nõ esset vocal'r orãdũ
F orõe singl'ari. Tertio adiũgit
vor orõni rõne affectiõis expli
cãde. Nã et abũdãtia coꝛd; loq̃t
os. vt ꝺr Matth. xij. Q̃nqz ita
feruet interi' aĩma (inqz) inflam
mat in dei amoꝛe. aut humiliat
in ei' timoꝛe. aut obligat in eius
recoꝛdatõe bñficioz ꝙ q̃si vim
patiẽs in vba ꝓtrãpe cogit. Sic
legit de be. Fraciscꝺ que sel' audi
uit btũs fr̃ leo ei' soci' z pfessoꝛ
p longũ spaciũ in orõe eleuatũ
a terra clamãtẽ z dicentẽ. Quis
es tu z q̃s suꝛ ego. Et dũ hec ea
dẽ verba sepi' replicaret suspira
bat lugebat z tot' videbat liq̃
facẽ amoꝛe. Nã vt ipse postea i
terrogãti eũ fratri Leoni ꝑdicto
qui cũ explozauerat retulit ꝑdi
cta vba. iõ sic dixisse q̃m in coꝛõ
suo tã p fũda versabat sui cogni
tio sue. s. paruitat' z dei magni
tudio. a q̃ ipse puul' z mim' rã
copiosa bñficia susceperat. spera
batqz se vberioꝛa susceptuꝝ ꝙ
er vehemẽtia animi cũ admira
tiõe deũ ꝓpellabat laudare bñ
dicere dicendo sibi. Quis es tu
deus me' q̃ nullo indiges in q̃
est oẽ bonũ. z q̃s sum ego q̃ ni
hil boni habeo nec hẽ possum
nisi tu ꝺs me' ꝺederi. Quis es
tu q̃ teipm etiã mihi dare ꝓmit
tis. Et m'ra alia buliebat in coꝛ
de ei' ꝓpt q̃ vba ꝑdicta ingemi
nabat. Sil'r dicit Berñ. Miles
et doctoꝛ de assisio q̃ fuit ꝑmua
quẽ sctũs fraciscꝰ trauit ad xpm
anteq̃z mũdũ reliq̃sset. inuital'
setqz q̃dã sero in domo sua pau
perẽ Fraciscũ cũ in ꝑma vigilia

noctis obseruasset eū quid face bat. audiuit eū in oīone positū eū suspiriis z lacrimis sepi⁹ repli cante. Deus me⁹, z oīa de⁹ me⁹ z omnia. In qbo verb vr ipse post ea declarauit dño Bern. p fun/ dissime z eplabat excessum ma/ iestatis diuine z infinitā bonita tem summi dei.

Q in oīone necessaria est at tentio fm vim prime intentōis et qualr b mō oīo est fructuosa licz non sit p omnia attenta.

Capm II.

Ecundus

B modo⁹ qui fuando⁹ cīn oīone dicit attentiōis. Debz nā qz oratio q̄ntū fieri pt cē attēta. qm̄ vt dic̄ Hiero. z ponit de cō/ se. di. v. c. Non mediocrē. Non verb tm̄ sed cordē orād⁹ cē deus Quapropt melior est q̄ndoq; psalmoz decantatio cū cordis pu ritate ac serenitate z spūali hilari tate q̄ psalterij modulatio cum anxietate cordis atz tristicia. Et ad b facit. c. Nunq̄. de cō se. dis. v. et. c. quādo. de cō se. di. i. Et ad idē sunt apostoli verb a. i. Cor. xiiij. dicentes. Nam si orē lingua: spūs me⁹ orat. mens āt mea sine fru/ ctu ē. Quid g̃ est. Orabo spiritu orabo z mēte. Sz sat⁹ dux b vi detur q̄ndo etiā z sci viri orātes mētis euagationē patiūtur fm illud p̄s. Cor meū dereliq̄t me. Quō g̃ qui impfecti sūt poterūt orando sp cē attenti. Et si oratio sine attentiōe infructuosa est q̄o poterit orando mereri. Idcirco ad b clare intelligendū tria sunt notanda fm Rich. Tho. z Ale/ xandz vbi. s. Primo notan D dum q̄ si adsit intētio debita et actualis in principio orōnis voca lis: cuius postea non cōcomitet tā oīo vocal⁹ est meritoria z im/ petratiua p virtutē p̄me intētio nis: nisi interrūpat postea p in/ tentionē p̄tā. sic cū aliqs ex bo na intētōe incipit pegrinari vel elemosinā dare. totul⁹ act⁹ seq̄ns meritor⁹ est vrute prime intentio nis: q̄uis cessat sua intētio actu alis. Scōm notandū q̄ tripl̄r est orōis effect⁹. Prim⁹ meredi 3 et ad hūc effectū nō er necessita te requirit q̄ attentio adsit oīo ni p totū. sz vis prime intētōis sufficit vt dictū est. Scōs effect⁹ est impetrādi z ad hūc etiā sufficit intētio vt in primo. Tert⁹ ef fectus est spūal⁹ delectādi mēn tem orans spūali delectat⁹ p̄tem platione dei: z ad talē effectū ne cessaria est attētio. z q̄nto maior est tēro maior delectatōz z spiri tualē gustū sentit ille q̄ orat. Si tñ aliqs b gustu bona intētione orās. co q̄ nō cēt attētus etiaz p̄ volūtatē suā nō gauderet. Non p̄propterea tanq̄ infructuosam orōnez relinq̄re dz. qm̄ rarissimi sunt q̄ orando sp possint mentē attentā hābē. Jō dz in legēda sci Bern. Q quadā vice cū ipe equi tans in itinere cuidā rustico ob/ uiasset maria. sic se offerēte b cor dis in stabilitore in orōe Bern.

conquestus est. Qđ rustic⁹ audi
ens mot eū despexit. ⁊ in oꝛōib⁹
suis coꝛ firū ⁊ stabile dixit se bñ
Volēs ät Bernard⁹ eū ꝓuince
re ⁊ a sua temeritate cohercere di
xit. Seqstrare parūper a nob. ⁊
tota q̄ poteris attentiōe oꝛōnē
dñicā inchoato quā sine alīq̄ coꝛ
dis eua gatiōe finire poter⁊ equū
cui insedeo ꝓculdubio tibi dabo
Tu aūt mihi i fide tua spōdeas
qđ si alīqđ ibidē cogitaueris ḃ
alīqten⁹ nō mihi celabis. Letat⁹
ille ⁊ tanq̄ se lucratū iam repu
tans audac⁹ recedit. ⁊ seip̄m re
colligēs oꝛōem dominicā dicere
inchoauit. Vix aūt oꝛōis exple
tut dimidiū. et ecce importuna
cogitatio de sella coꝛdi suo se in
gerit vt⁊ bñ eam debeat cuꝛ iu
mento. Qꝛ ille aduertēs cōcitus
ad Bernardū redijt. ⁊ qđ in ipa
oꝛōne solicite cogitauerit indica
uit. ⁊ de se vt pu⁹ temere nō pñū
pñit. Tertiū notandū q⁹ ꝛpler
est attentio. q̄ oꝛōni vocali ꝑt ad
hiberi. Vna quidē q̄ attēdit ad
verba ne ḡs in eis erret. Scōa q̄
attendit ad sensum verboꝛ. Ter
tia q̄ attēdit ad finē oꝛōis. sc⁊
ad deū. ⁊ ad rē ꝓpter quā oꝛatur
que est maxie necria. et hanc ha
bere pñt etiā ideote. quicunq; q̄
ad oꝛōnē accedit ea itētiōe vt bo
noꝛat deū. seq⁊ oꝛando sibi subꝛ
ciat et cōmēdet si dolens ⁊ male
cōtentus meis patiꝛ vagano
nē nō pdit oꝛōnis fructū q̄tum
ad effectū meriti et impetratōis
licet ꝑuck effectu delectationis.

Idarco deponēdi sunt scrupuli
et extremitates ꝑsue q̄ bo nōnul
li dyabolo instigante deuicti ab
oꝛōne desistunt existimantes eo
q⁹ attenti non sunt inuanū oꝛa/
tioni vacare.

De ordine in oꝛōne seruādo
et q̄lit⁊ possum⁹ rogare sc̄os tan
q̄ intercessoꝛes ⁊ aduocatos no
stros. Cap. III.

Ertiꝰ mo

dus in oꝛōe seruād⁹
dicit ordinatiōis. De
ber oꝛatio ee ordinata vt oꝛans
intendat impetrare a deo omne
donū qđ postulat. qꝛ vt inq̄t p̄s
Gratiā ⁊ gliam dabit dñs. Sā/
ctis vero ꝑcis sunt porrigende
tanq̄ intercessoꝛib⁹ et aduocat⁊
nostris apud deū. Nā vt inquit
Bon. di. xl v. q̄rti li. Deus insti/
tuit ⁊ voluit q⁹ sc̄os rogarem⁹ us
triplici ee cā. Prima ꝓpt nostrā
inopiā. scōa ꝓpt dei reuerentiā.
tertio ꝓpt sc̄oꝝ gloriā. Prima
ꝓpt nr̄az inopiā siue in ꝑtem/
plando. siue in amādo. siue i me
rendo. Sum⁹ inopes in ꝑtem/
plando summā lucē q̄ ipse deus
est. Sum⁹ inopes in amādo. qꝛ
miser hō magis q̄nq; sentit se af
fectū ad vnū sanctū q̄ ad ipsum
deū. Sum⁹ inopes in merēdo.
eo q⁹ exigua sūt ⁊ parua merita
nr̄a. Idēo ds voluit nos rogare
sc̄os vt in ipsis eū ꝑplemur vt
ꝑ ipsos fidutiā habeam⁹. ⁊ ꝑ eo
rum merita indigētiā nr̄am sup
pleamus. Scōa causa est ꝓpt

dei reuerentiã vt hõ peccator ad deũ q̃ũ ꝓ reuerẽtia nõ audiens ꝙfugere implozet auxiliũ amicorũ ei⁹. Terna cã est ꝓpẽ scõz gloriã vt ipe de⁹ glorificẽ in sãctis suis. quoz amoze deuoti eorũ gr̃as dona z bñficia plurima dignãt ꝙferre. Neq; audiẽdi sũt illi q̃ dicũt supfluũ ee ad scõs ꝓ oziones ꝙfugere q̃n ecclia sancta oziones porrigere ꝙsueuit. Quinimo q̃die exprimur gr̃ũ ꝓdest nob deuotõez scis dei exhibere de q̃bz ozi in ps̃. Lexaudi o. m. in mon. vñ ve. aur. mihi. Pus nãq; scõz ꝓtho z ꝓapue virgis gloriose liberati sunt m̃ti a piculis maris. Alq; ab vlceribz z egritudinibus desperatissimis sanati. Alq; a dyaboli temptationibus penit⁹ mũdati. Alq; ab infamiis et crimib⁹ falsis plene purgati. Alq; a varijs diuersisq; tribulationibz z angustijs ad quietẽ et tranq̃llitatẽ ꝓduci narrẽt ista q̃ erpti sunt. Dicãt deuoti scti Nycolai. sancti Francisci. scti anthonij. scti Bernardi. scti petri martyris z alioz scõz quid acceperit quid obtinuerit illos inuocãdo. Clamẽt pissime virgis fideles deuoti q̃d mũera dei ad inuocationẽ nois Marie abũdãter in pectauerit. de q̃ Bern. ait. In pculio. in angustijs mariã cogita mariã inuoca. ꝙ sim⁹ ꝓmpti z fiducialr ozãdo inuocem⁹ scõs q̃z patrocinio obtinere poterimus hic gr̃am z in futuro gl̃iam in q̃ viuit deus trinus z vn⁹ ꝓ infinita secula seculoꝝ Amen.

Sabbato post

diem cine ꝙ. De impedimẽtis contrarijs ozõi ꝓpter q̃ ozantes non exaudiuntur.

Sermo. XXI

Rat eni

e ventus ꝓrius ei. Scribũt hec ẽba Marci. vi. c. et in euãgelio hodierno. Lonq̃rũtur plurimi z quidẽ absq; vlla rõne q⁹ in suis ozõibz nõ exaudiunt a deo neq; impetrant ozando q̃ volũt iz nõ intelligũt. q̃ vt Aug. in q̃st. xxi. q. i. c. Decime. Benefacere de⁹ sp est ꝓpt⁹ iz hominũ malicia ꝓhibet Cessante q̃ ex pte hoim defectu nõ est cõtra ad dandũ man⁹ oipotentis dei liberalissima. Querit nanq; ipse vt sua beneficia eroget mentes nras bene dispositas. Vnõ naufragiũ timentibz discipulis in nauicula ꝙstitutis sic in euangelio hodierno legitur Ihesus dixit Confidite. Nam propterea imminebat eis periculum z contrariebãtur venti quia erat cor eorum obcecatum. nec vt decebat confidebant in virtute magistri sui. Sic et oãnibus euenire solet q⁹ quãdoq; non exaudiũtur. quoniã non ozant cum ea spe et fiducia quã habere dñt in benignissimo deo. verũtamẽ vt magis quieret animꝰ eorum qui dolent q⁹ eoz pces deus nõ

implet. In pñti ſmõe de impe/dimẽtis oꝛonis enim⁹ tractatum videbimuſq; q̃lia ſint ſpedimenta q̃ ꝓhibeãt oꝛãtib⁹ ne exaudiant ſicut venti ꝓhibebant in mari diſcipul⁹ z notabim⁹ tria ꝓncipalia impedimẽta. ⁊Primũ ẽ iniuſticia. Secũdũ iniq̃tas. Tertium impatientia.

QXpter iniuſticiã vel oꝛãtis vel oꝛõnis. vel coꝛ ꝓ quib⁹ oꝛaꝝ q̃ñq; deus oꝛões non exaudit.

Capitulum. I.

⁊Rimũ im/

pedimẽtũ q̃re mlꝛoties deus nõ exaudit oꝛãtes ẽ iniuſticia q̃ implet eẽ ꝓt. ⁊Prima ẽ ex pte oꝛãtis. ſcõa ex pte oꝛõis. tertia ex parte ei⁹ ꝓ q̃ oꝛatur. ⁊Prima iniuſticia eſt ex pte oꝛãtis q̃n oꝛãs adeo ẽ iniuſt⁹ vt exaudiri n̄ mereat. Siꝝ ꝓ clariori noticia q̃/rit: vtꝝ petões impetrẽt aliq̃d a deo ſuis oꝛõnib⁹. Et arguit q̃ non ex verbis ſcꝑture. Scribit nanq; Eſa. i. Cũ extẽderitis manus veſtras auertã oc̃los meos a vob. z cũ multiplicaueritis oꝛõnẽ nõ exaudiã. man⁹ eni⁹ vre ſanguine plene ſũt. et Eſa. lix. Ecce nõ eſt abbreuiata man⁹ dñi vt ſaluare ne queat. neq; aggrauata ẽ aur⁹ ei⁹ vt nõ exaudiat. ſz iniq̃tates veſtre diuiſerũt inꝛ vos z deũ vrm. z petã vra abſcondẽt faciẽ ei⁹ a vob ne exaudiret. man⁹ enim vre ſanguine plene ſũt: z digiti vri iniq̃tate. Labia vra locuta ſunt mẽdacium: et lingua vra iniq̃tatẽ fab. et Diere. Treñ. iij. Nos iniq̃ egim⁹ z ad iracundiã puocauim⁹ te idcirco tu es inexoꝛabil⁹. et Dauid in pſ Iniq̃tatẽ ſi aſpexi in coꝛde meo nõ exaudiet dñs. Et ꝓuer. xxviij Qui declinet aurẽ ſuã ne audiat legẽ oꝛõ ei⁹ erit execrabil⁹. et Jo. ix Sam⁹ q; petões ẽs ñ exaudit Et criſoſt. ſup̃ math. Qui oꝛat et peccat nõ oꝛat deũ: ſz deludit. et ꝓuer. xv. Lõge ẽ dñs ab impijs. z oꝛões iuſtoꝝ exaudiet. Et ꝓtra auctoꝛas Criſ. eſt q̃ ſic gloſat dictũ ꝛpi Lu. xi. Dis q̃ petit accipit: ſi ne iuſt⁹ ſiue petõr. Et ad idẽ Auguſtinus ſup̃ Job. ait. Si peccatores nõ exaudiret deus: fruſtra publicanus dixiſſ. Deus ꝓpit⁹ eſto mihi petõri. R ñdeo ꝓ hui⁹ dubij ſolutione ſeq̃ndo Alexã. in. iiij. ſummę volumic. q̃ oꝛantes homines in triplici varietate poſſunt inueniri. Nam aliq̃ licet valde pauci iuſti ſunt. i. ſine petõ mortali. z ideo hoꝝ potẽtiſſima eſt vt oſtendim⁹ i ſermõe de vſu oꝛõis in ipſo Moyſe. Et iõ Jac. v. dicitur. Multũ enim valẽ de precatio iuſti aſſidua. Aliq̃ ſunt peccatores obſtinati qui diuti⁹ in malo ꝓſeuerantes non ſe voluerũt corrigere a deo vocati nõ ſe voluerunt emẽdare obduraverunt coꝛda ſua ſpernẽtes dei iudicia. Hi cum quandoq; propt̃ ſuam duriciem dei manum eos caſtigantem ſentiant in tribulatiõe poſiti clamãt. Domine dñe et domin⁹ auertit faciẽ ſuã ab eis. quib⁹ dicit illud ⁊Prouer. i. c.

Capitulū I

Vocauit z respuist: certēdi manū meā nō fuit q̄ aspiceret. Despexistis oēm ꝯsiliū meū z increpatiōes meas neglexistis. Ego q̄q in interitu vr̄o ridebo z subsannabo vos cū vob q̄ timebat, aduenerit cū irruent repentina calamitas. z interi⁹ q̄si tēpestas ingruerit q̄n venerit sup vos tribulatio z āgustia tūc inuocabūt me z nō exaudiā. mane ꝯsurgēt et nō inuenīēt me eo q̄ exosam habuerint disciplinā Aliq̄ orantes sunt petōres būiliati. q̄z licz q̄nq̄z peccent nō tñ sp retinēt ꝓpositū male volūtatis būiliant deo timēt illū ob eiusq̄ reuerentiam aliq̄ bōa opa faciūt. bi in suis necessitatibus orāt deū. suā q̄ implorāt clemētiā. Cōfortādi sunt certe tales vt sperēt i dño qui ex misericōdia sua eos audit nec inuanū orare permittit. q̄n vt Aug. inq̄t in. c. adhuc instant de pe. di. iq. Cur docuisset dñs orātes dicere. Dimitte nob debita nr̄a. nisi misericors ipe nob pse ueraret q̄ ab hac petitiōe nō vlt nos deficere. Hec ille. Peccator erat publican⁹ z būiliatus erat dic⁹ e. Lu. xviij. Petōr ejectus et orōnē ei⁹ ꝓpt̄ būilitatē erat diuit deus. Petōres nititute z orantes z ieunātes dei iudiciū euasert. Jō q̄ petōres sūt dūmō nō sint obstinati z obdurati in malicia sua fiducialr orent ad deū. Autoritates aūt in ſ̄riū alligate intelligēde sunt de petōribus obstinat⁹. aut de illis q̄ pe/ tunt aliq̄d a deo ſm desideriū petri q̄s de⁹ aliq̄n ex misericōdia nō audit. q̄nq̄z vo ex vindicta exaudit ꝓmittēs eos ampli⁹ ruere i petā. q: vt dicit Aug. De⁹ q̄daz negat ꝓpitius q̄ ꝓcedit iratus.

Seda iustitia ē ex pte orōis q̄n. ſ. oro nō hr̄ rōnē vtut̄. Nā vt di. Bon. dis. xvij. iij. li. In q̄libet oratione duo sunt ꝓsiderāda maria. ſ. z forma. Materia oratonis respicit desiderū petēt. Forma vo respiat discretōs ꝓponentis. q̄n. ſ. ille q̄ orat cōmittit oia volūtati dūte sic faciebat xp̄us q̄n orās dicebat ad p̄tē. Pr̄ si possibile ē trāseat a me calix iste verūtñ n̄ mea volūtas sz tua fiat Qui sic orat z si nō sp impetret q̄d petit z desiderat. nunq̄z tñ orat sine merito. q̄n sic orādo deus honorat q̄ q̄nq̄z denegat tpalia ista bona petentibus. q: vt dett illa sic saluti eē ſ̄ria. Et b legit in vita scē Petronille quā scūs Marcell⁹ sēp̄sit. q⁹ cū ipsa filia eēt Petri apli z speciosa nimis deo volente febribus laborare cepit. Discipuli ait petri dicēt ad eū. Cū oēs a te sanent infirmi cur petronillā iacere ꝓmittis. Quibus petr⁹ rñdit. q: sic expedit ei: vez tñ ne puret ipossibilitas sanitatis ei⁹ in noie iesu xp̄i illā sanabo. di xitq̄z ei. Surge petronilla veloc⁹ z mistra nob. Que stati sanata surrexit z ministrauit eis. Cōpleto aūt ministerio petr⁹ dixit ei. petronilla redi ad lectū tuū: q̄ statim redijt z vt

B

p̄ius febribꝫ laborare cepit. at vbi in dei amorē cepit eē p̄fecta eā p̄fecte sanauit. Sicle est qđ legit in vita scti Tho. cantuarien. Cū eni q̄dā quē scūs Tho. dum viuebat valđ dilexerat gutē ifirmareť iuit ad eū tumbā ꝛ p̄ sanitate rogauit. impetrauitq; illaz ad libitū. Sz dū sanat⁹ rediret cogitare cepit q̄ illa sanitas forsan aīe sue nō expediret. vnđ ite rū ad sepulcꝝ rediēs orauit vt si nō eēt vtile aie sue ꝓtinuo ipa infirmitas rediret. statimq; redijt sic p̄ius. ⁊ Propterea diam⁹ q̄ q̄ bene orare volūt oia tāqē cōmittere debēt volūtati dīne. Tertia iniusticia ē ex p̄te ei⁹ p q̄ orat.

L Fiūt eni q̄q; oīones p aliq̄bus q̄ nō merent beficia q̄ postulāt p ipsis. Vñ de⁹ dixit ad Hiere. de p̄l'o iudaico pessimo ꝛ indurato. Tu noli orare p p̄l'o hoc nec assumes p eis laudē ꝛ orōz ꝛ nō obsistas mihi. q; ego nō exaudiā te. Sz ad hoc facit exēplū sci Bartholomei: de q̄ in sua legenda sic hr̄. Q̄ anno dni. ccc.i. Sarraceni sicilīā inuadētes. Liparitanā īsulā vbi corp⁹ sci Bartholomei quiescebat vastauerūt. ac ei⁹ sepulcrū ꝓfringētes ossa ip̄i⁹ dispserūt. Appuit aūt scūs eudā deuotissimo dī. Surge collige ossa mea q̄ dispersa sunt. Cui ille q̄ratiōe colligere aut aliq̄ē tibi honorē exhibere dēm⁹ cū deleri p̄miserit nec auriliū nob impēdat. Cui ille. Per multū tps meruit meis dñs hunc p̄l'o pepcit. sicoz petiis nimiū inualescētib⁹ ꝛ ad celum clamātib⁹ iā p eis nō valui veniā impetrare. Siet hic dubitari solet an p oīb⁹ in hac vita exāntib⁹ sit orādū. Et respōdet Tho. vbi s. arg. vltio in rīsiōe ad. iij. argumentū. Q̄ p petētib⁹ est orādū vt p̄uertāt. q; sic nulli q̄diu h vita subtrahēdū ē correptōis beneficiū. q; nō possum⁹ distingue re p̄destinatos a reprobatis. vt Aug. dic̄ li. de correptōe ꝛ gratia ita etiā nulli ē denegādū orōis suffragiū. p iust' etiaz ē orādū vt p̄sequerent ꝛ p̄ficiāt ꝛ vt nō superbiant dū considerāt se alioz suffragijs indigere.

Q̄ sepe deus nō exaudit orātes: q; ipsi veniā petētibus dare nolunt aut crudeles sunt pauperibus aut diffidentes de deo.

Caplm II.

Ecūdum

īpedimētū ꝟrū orantib⁹ ne exaudiāt ꝺr̄ iniq̄tas q̄s inueniunt in eis ponissime tres iniq̄tates. vlct ⁊Prima dicit irremissibilitas. scđa ꝺr̄ crudelitas. tertia infidelitas. ⁊Prima ꝺr̄ iniq̄tas irremissibilitatis q̄ orātes nolūt p̄mittere suis q̄ eos leserūt veniā petētib⁹ indulgere ꝛ offensas remittere. Jō ꝺr̄ Eccl. xxviij. Relinq̄ p̄ximo tuo nocēti tibi. et tūc deprecāti tibi petā soluent. Xp̄s aūt in euāg. Matthei. v. orare iussit p̄ sequentibus et calūniantib⁹. sed circa hoc in dubio satis versat animus ⁊Pri

mo q; in sacra scripta inducunt
mlte impcatões ꝛ inimicos. Di
cit enī in pō. Erubescant ꝛ pertur
bent oēs inimici mei. Et alibi.
Erubescāt impq ꝛ deducant i in
fernū muta fiāt labia dolosa. Et
alibi Cōfundant ꝛ reuereant inimici mei ꝛc. Scō q; vindicari de inimic' in malū inimicoꝝ ce/
dit. sed sancti vindictam de inimic' petūt. sic patz Apoc. vi. vbi martyres xpi inducūt di. Vsq; quo nō vindicas sanguinē nr̄m de his q̄ habitāt in tra. Helyas rogauit vt ignis descēderet de celo q̄ ꝛsumeret duos ꝓncipes q̄nq̄ genarios ꝛ erauit⁹ ē. iij. Reg. i. Tertio q; opatio hois ꝛ ei⁹ oīo nō deberet esse ꝛtia. sz hoies q̄n q; impugnt licite inimicos alio/q̄n ota bella eēnt illicita. q̄ videt q; nō sit p inimicis orandū. Respōdet Tho. vbi. q; eo mō q̄ re
nemur diligere inimicos: tenemur ꝛ p eis orare. Diligim⁹ enī in eis naturā nō culpā. Diligere etiā inimicos in generali est in p cepto nō ātin spāli. vt sz hō fm p;pationē animi sit parat⁹ etiā specialr inimicū diligere ꝛ cum iuuare in necessitatis articlo vel si veniā peteret. sz in spāli inimi
cos diligere absolute ꝛ eos iuua re pfectois ē. Silr ꝛ necessitatis est vt a cōmunib⁹ nīs oīonibus q̄o p alijs faciam⁹ inimicos nō excludam⁹. Q; aūt spāliter orem⁹ pfectōis est: nō necitatis nisi in aliq̄ cāu specialī. Ad p̄mū q̄ di
cendū q; impcationes q̄n in sacra scriptura ponūtur ad duplr pñt intelligi. Uno mō fm q; ppbe solent figura im pcantis futura predicere. vt Aug⁹. dicit in li. de fmōe dñi in mōte. Scō mō p ut ad hāt palia mala pcōnib⁹ q̄n q; a deo ad correptōem mittūt. Tertio mō intelligunt petere n̄ ꝛtra ipsos hoies sz ꝛ regnū pcī vt sz correctione hoim pctīn de struat. Quarto mō cōformādo voluntatē suā dine iustitie circa dānatōem pseuerantiū in pctō. Ad scōm dicendū q; sic in eodē libro Aug. ait. Vindicta sēz est xp̄i diuinā instīciā. q; vt inqt pō Letabit iust⁹ cū viderit vindictā Ad tertiū dicendū q; licitū ē impugnare inimicos vt cōpescant a pctis. eoq; cedit i bonū coz. ꝛ sic sz etiā orādo petere aliq̄ palia mala inimicoꝝ vt corrigātur. et sic oīo ꝛ opatio nō erūt ꝛtraria.

Scōa inictas ōr crudelitas q̄n orantes deū liberalē inuenire volūt. ꝛ ipi primis suis auari sunt ꝛ crudeles. Jō thob. xij. ōr Bona cōio cū ieiunio ꝛ elemosina. Tertia inictas ōr infidelitas. Oīat mlt sine fide sumēdo fidem p fiducia siue cōfidentia. Jō ōr Jaco. i. Si q̄s indiget sapiētia postulet illā a deo: postulet aūt in fide nihil hesitās Haz vt inqt pō. xxxij. Oculi dñi i eos q̄ spant sup mia ei⁹. Et puerb. xxx. Elipe⁹ ē dño spannib⁹ in se. et Ecci. ij. Respicite filij ꝛ satorem nationes hoim. q; nullus sperauit in deo ꝛ ꝛfusus est.

Qd deus qñq; non exaudit orantes ppʒ illoꝝ impatiam. ⁊ qualr orandū est pseueranter.

Lapʒm III

Ertiū im

pedimētū ꝓtiū orantibꝫ ne exaudiant ðz impatiētia. Sūt ei mlti q si statim nō exaudiant cū orāt efficiunt impatiētes murmurāt de deo. ⁊ ad eū āpli⁹ redire nolunt deū eē duꝝ tenacē ⁊ auaꝝ dicen. Quibꝫ sonare dz vox euāgelica xpi di. Luce. xi. Quis vr̄m hēbit amicū ribit ad illū media nocte di. Amice accōmoda mihi tres panes. qz amic⁹ me⁹ vēit de via ⁊ nō habeo qđ ponā añ illū. Et ille deint⁹ rñdēs dicat. Noli mi hi molest⁹ eē. Jā clausuꝝ ē ostiū et pueri mei sūt in cubili nō possum surgere ⁊ dare tibi. ⁊ ille p seueraverit pulsans. Dico vob et si nō dabit illi surgens eo qꝫ amic⁹ eius sit ppʒ importunitatē rñ a⁹ surget ⁊ dabit illi q̄t̄ꝫ bz necessarios. ⁊ ego dico vobis Petite ⁊ dabit vob. Ubi xp̄us docꝫ nos pseuerant orare. qz p seuerāna ꝓtinua in q̄libꝫ opere arduo sanctis ꝓdest. Jō ait Ouidi⁹ li. ij. de pūcto. Percusso crebro saxa cauāt aq̄e. Et li. iij. di. Gutta cauat lapidē nō vi sꝫ sepe cadendo. Et li. j. de arte amādi. q̄d magꝫ ē duꝝ saxo. q̄d molli⁹ vnda. Dura tñ molli saxa cauant aq̄. et Job. xiij. Lapides excauant aq̄ et alluuione paulatim terra ꝓsumit. Nec ꝓpterea qz replicatis vocibꝫ de⁹ vult exorari illiberal⁹ ⁊ inurban⁹ est cēsend⁹ qz iō q̄nq; sua bñficia rogatus differt cōferre vt nos bñliet vt corda nr̄a magꝭ inflāmet vt bñficia sua sapidiora reddat. Amoueātur q̄ impedimēta ꝓdicta ⁊ erit trāquillitas in anima orantis. Cui xp̄s hic dabit gr̄am ⁊ postea gloriam. Amen.

Dñica prima

in quadragesima in mane.

De tempe bñ dispensando.

Sermo XXIII.

Ece nūc

tēpus acceptabile.

Doctor⁹ gētiū ꝓba sunt ista. ij. ad Cor. vi. et in epl'a pñi dñice. Ponderāda sunt ꝓba apli q̄ de tpe dic̄ in lcōe occurrent epl'e: qm̄ nulla gr̄a ꝓficiosior q̄ctura q̄z pditio tpis. Illud nāq; datū ē nob a deo vt possim⁹ mereri regnū eē. si tm̄ defecerit sine merito deficiat etiā spes nr̄e salutis. Dixim⁹ eni in p̄cedentibꝫ ꝑmonitibꝫ de iustitia dei q̄liter bi q̄ in ferno sūt eē oēm statū. omneq; tpis merēdi dolēt se eē positos. Solerter itaq; vn⁹ q̄sq; studere dz vt tempus sibi ꝓcessum fructuose dispēset. qđ qz plerisq; neglegūt. Jdcirco in p̄nti ꝑmōe de tpe erim⁹ locuturi. de q̄ ꝓncipaliter tria mysteria ꝓponim⁹ cō templāda. Primū ðz ꝓditio.

Capitulum I

Scōm diāk nomiatio. Tertiū ōr obseruatio

De trib⁹ ꝓditionib⁹ tp̄is. ſ. breuitate. mobilitate. ⁊ irrenocabilitate. Cap'lm I.

Rimum

myſteriū ⁊ tēplādū de tpe ōr ꝓditio in quo attente ꝓſiderare debem⁹. q̄t ſunt ꝑncipales tēpis ꝓditiones. ⁊ ꝓducam⁹ illas ad tres. viz ⁊ Prima ōr breuitatis. ſcōa mobilitatis. tertia irrenocabilitat'.

B ⁊ Prima cōditio tp̄is ōr breuitatis. q⁊ vt inq̄t ⁊ Paul⁹. i. ad Cor. vij. Temp⁹ breue eſt. ⁊ ō triplic' ⁊ Prio reſpectu ſui. ſcōo reſpectu dei. tertio reſpectu nr̄i. ⁊ Primo tp̄s breue eſt reſpectu ſui. q⁊ incepit eē ⁊ deſinet ee. q⁹ tp̄s incepit eſſe ꝓ ꝓ dicta ſcōr doctor. Vñ Laſ. ſup p̄s. luj. ait. Temp⁹ nūc cepit q̄n mūd⁹ ſumpſit initiū. Et Aug. li. i. ſ. Beñ. Tp̄s nō erat ante q⁊ mūd⁹ nō eēt. ſed eē cepit. et Joh. li. i. ō ſūmo bo. Nulla aī ꝑncipiū mūdi fuer̄t tp̄a. q⁊ cuj⁹ ip̄m ſit creatura in ꝑncipio mūdi factū eē credendū ē. et Aug. li. v. de trini. Tp̄s nō cepit in tpe. nō enī erat tp̄s anteq⁊ eēt tēp⁹. et ſi diceret q⁹ oē q̄d cepit eē aut cepit eē in tpe aut i eternitate Sic̄ tp̄s cepit eē nō cepit eē i eternitate ſ cepit eſſe in tpe. Vñ⁊ Boñ. ij. diſt. libri. ij. in declaratiōe ſſe. Ex ꝑm Aug. differt dicere aliq̄d fieri ex tempe nō in tpe ⁊ cū tpe. q⁹ cū importat ordinē, ſ. portet cōtingentiā cū importat ſimilitatē, et ideo factū eſt in tpe nec ex tpe niſi q̄ excedit a tpe. Quia ſ̄ tp̄s et ea q̄ in ꝑmordio tp̄is creata ſ̄t a tpe nō excedunt. Jō dic̄ Aug. ea eē creata cū tpe. nō in tpe. nec ex tpe. ꝑm aūt Bedā quez mḡr inducit in tertu ſ̄tuor fuerunt a ꝑncipio creata. ſ. materia ꝑma. angelica natura. celū empirreū. et temp⁹. Dicit nō do. Bona. q⁹ temp⁹ accipi ꝓſuevit in ſcr̄tur' ſcōz q̄drupl'r. ſ. cōmunissime. cōiter. ꝓpie ⁊ mag'. ꝓpie. Cōmunissime tp̄s dicit mēſurā cuiuſli bet duratōis create. ⁊ ſic accipit illud Beda cōit dicit mēſuram cuiuſcūq⁊ mutatōis. ſiue illi⁹ q̄ eſt de nō eſſe in eē. ſiue alteri⁹ q̄ ē de vno eſſe in aliud eſſe. Et ſic accipit tp̄s Rich. de ſcō vic. in glo. ſup Beñ. i. c. vbi dicit Omne q̄d cepit ex tempore cepit. Tertio modo accipitur ꝓpie. et ſic dicit mēſurā variatōis ſucceſſiue ſiue ſit ſucceſſiua ſucceſſiōe regulari ⁊ ꝓtinua ſiue ñ. et ſic dic̄ Aug. ad Oroſiū. q⁹ affectiones varie angelor⁊ mēſurant tpe ⁊ eis variatio rer⁊. Quarto mō accipitur mag'. ꝓpie. et ſic ōr mēſura motus ſine variatōis ſucceſſiue cōtinue ⁊ regulate ſm regulā mot⁹ octaue ſpere. ⁊ ſic cōſueuit accipi ab Arist. ⁊ cōmentatore. iij. phi. et iſta eſt coartata tp̄is acceptio. Et ſic tp̄s cepit eē. tra deſinet eſſe Vñ apoc. x. Jo. ait. Angel⁹ quē vidi ſtantē ſup̄ mare ⁊ ſup̄ terrā leuauit manū ſuā ad celū ⁊ iura

ust p viuentē in secula seculoꝝ q̄ creauit celū ⁊ ea q̄ in ea sūt q̄ tps amplius nō erit. Quēadmodū autē cessante motu celi: cessabit etiā tēpus. Plen⁹ dicā in ser. de ꝓcēptu mūdi. Sc̄o tps ē breue respectu dei. Nā ds ē eēn⁹ sine tpe. sine successiōis mēsura: qm̄ vt inqt Arist. iiij. phi. Ea dicūtur tpe mēsurari q̄ principiū ⁊ finez habēt. Est āt reperire principiū ⁊ finem in oi eo qđ mouet̄ q̄ tpo oino est immutabile sic̄ nec successionē. ita nec principiū nec finē hre pōt. Jō cū de⁹ sit marie immutabil' sibi marie cōperit vt sit eēn⁹ q̄ ds ē suū ee vniforme. Vnde sic̄ est sua eēntia. ita ē sua eēnitas Et ꝟ exīstit Aug. di. ad marcellinū. De⁹ sol⁹ est q̄ eternitū nō hz Sz q̄ soli deo nō cōperat eēnitas ꝓbare possz aliquis p dicta scripture. vñ Daniel. xij. hz. Qui ad iusticiā eruditi multos. fulgebūt q̄si stelle in ꝑpetuas eēnitates. Si si sol⁹ ds ē eēn⁹ ñ erūt plēs eēnitates. et David in psal. mōtes vocat eternos. Illūinās inqt tu mirabil' a mōtibus eēnis et Deut. xxxij. colles vocant eēni et Matth. xxv. Ignis inferni ad huc noiat eēn⁹. q̄ nō est sol⁹ deus eternus. Rūdz tbo. pte. i. sūme. q. x. q̄ eternitas vere ⁊ ꝓprie in solo deo ē. eo q̄ ꝓsequit̄ immutabilitatē. vt dictū est. Sol⁹ āt de⁹ oino est immutabil'. Sciēdū tamen q̄ aliq̄ ab ipo immutabilitatē recipiunt. fm ꝟ aliqđ eēnitatis ei⁹ ptipant. quedā ꝓ q̄ntū ad ꝟ immutabilitatē sortiunt a deo. qz nunq̄z desinūt ee. Et sic hz Eccl. i. Terra ꝓ in eēnū stat. Quedam etiā eterna in sc̄pturis dicūt ꝓpē diuturnitatē durationis. hz corruptibilia sint sicut i verb allegat̄ dicūt eēni mōtes ⁊ colles. Quedā ampli⁹ participāt de rōe eternitatis. inq̄ntū bñt trāsmutabilitatē. vl fm ee vt ignis inferni. vel fm suā operatōz sicut angeli et beati videntes deū in q̄bo non erūt q̄ntū ad visionē beatificaz volubiles cogitatōnes. vt docet Aug. iij. de trini. Vñ dicūt hre vitā eēnā fm illō Job. xvij. Hec ē vita eēna vt cogn̄scāt te vez deū Multe g̃ eēnitates sc̄ qz mlti sc̄ participantes eēnitatē eius dei ⁊templatōe. Dicam⁹ g̃ q̄ sic sol⁹ deus ē bon⁹ p suā eēntiā. vt dicit Boēt⁹ in li. ꝟ ebdomadibꝫ Sic oia alia sunt bona p participatōz ita solus de⁹ ē eēn⁹ p suā eēntiam. Alia ꝓ dicuntur eēna p participationē. Tertio tps ē breue respectu nr̄i. Quid enī de tpe dicā ad vitā pñtē nob ꝓcesso audiamus sapientū sctōz q̄z voces. Jnqt ei Job. viij. c. Sicut enī vmbra sic dies nr̄i sup terrā. Et. xiij. Hō natus de muliere brē. vi. tpe. repleꝝ mul. mi. q̄ q̄si flos egre. ⁊ ꝓ. ⁊. f. v. vm. Et. xviij. Breues dies ho. sūt Et Greg. xv. moꝝ. Omis lōgitudo tpis vite pñt' pūct⁹ ee cōgstat cū fine terminet. et Jsid. li i. soli loquiox. Quotidie dies vitam⁹ appropinq̄t. q̄tidie ad finē tendimus. ad mortē q̄tidie ꝓperam⁹.

preterea valēt ad has res dies electi. q̄ terrenis oīb⁹ corpib⁹ siue animālib⁹ fm diuersitates tpaliū motū⁹ fidez positio dñatur: ꝓsiderēt q̄s innūerabilia subvno tpis pūcto vl nascāt vl moriant vl inchoant. z tā diuersos ēpt⁹ hēant vt istas obſuatiōes cui vis puero ridendas ee ꝓsua deāt. dec ille. Et reuera q̄ oīa inchoanda aut agēda ꝓsuadēt fm Matb. dogmata non solū peccāt. vez esse z sepius inuenīūt se delusos. Nam vt egoīpe noui astrologū quēdā in ciuitate Lamerim qui vir domū erirevolebat absq; ānotatiōe cursus sidez z plāetaz. hic vt a fidedignis in pfata ciuitate mihi relatū est oblatas sibi vrozes p plēs ānos respuit. qm fm suā astrologiam nō videbat sibi tps salubre. Tā dē vt ipse dicebat fm astroz. fa uoze vnā accepit. illāq; durit cui predicabat diu secū in letica vicinuz. si vir p ebdomadā steterit simul. et statim rixe discordieq; pestilētissime exorte sūt inf ipm et vrozē. z modico post tpe elapso vrozis infirmitatē cecidit et mortua est. Astrologo vo mēte est vis fidez. Idē etiā sortiretē q̄ndā cū mercatoribus q̄busdā fecit. z sepringētos florenos ad negociādū p pte sua deputauit. Emerūt āt mercatores mariaz q̄ntitatē croci. q̄ cū vellēt venetias destinare. noluit astrolog⁹ onerare mulos donec vidit ꝓsum arte sibi astra blādiri. Fatebaturq; copiosum lucz z crocillo sibi ac socijs puēruz. vez nūcū er Ancona nauis q̄dā croco pdicto alijsq; mercatb⁹ onusta discessisset flanctib⁹ ꝛrijs vēis tēpestatesq; inualescēte naufragiuz passa ē. Dō cū audiss astrolog⁹ nunq; dincepe astris credere voluit. Jō obstinēcū est a talibus obſuātijs z in oi ope nro diuinā ē implorādū auriliū: z inuocādū nomē dñi nri iesu rpi. qm vt 9. rrvi. q. q. Qui sine saluatore saluē vult dēe. z sine vera sapiēcia cristimar se prudentē fieri posse: nō sanꝰ is eger. nō prudēs is stultꝰ in egritudine assidua laborabit. z in cecitatis noctia z demētia pmanebit. Tertia obseruātia tpis 9z ⁊ tuosa eoz. s. qui cōsiderātes ea q̄ dicim⁹ cogitēt tps visitatōis sue. bi siqdē dū illud bñt conāt operari bonū audientes vocē dei. de q̄ Pau. i epla dic. Tpe accepto exaudiui te. z in die salutis adiuui te. Ecce nūc. s. in pñti vita tps acceptabile ordādi ieiunādi. pegrinādi. plāgendi et lacrimādi. p delictis aliēa restituēdi ꝓfitendi petā sanctificādi deo et prio ⁊ nutūq; actꝰ aggredi dipr q̄ ꝓsecq; valebim⁹ et in b scō dei grāz: z in fuco ciꝰ lenādi: in q̄ cum rpo regnabim⁹ p oīa se. se.

Ñica prima

in q̄dragesima infra dē. De vita hominis fm triplicē statum ꝓsiderationem.

Dn in so
lo pane viuit homo
Verba sunt salua/
toris nr̄i originaliʒ
Matb. viij. ☞in euāg. hodierno.
Naturale est aiantib⁹ cūctis vt
suę oia se vitāq; suā tueant. Jō
Boet⁹ in. iij. de ꝓso. ait. Omne
nanq; aial tuen salutē laborat
mortē ꝓniciēq; deuitat. Habeꝯ
qu ꝑpe vita ab homib⁹ rōnalib⁹
cario⁹ ac ꝑcios⁹ cūctis rebus.
Ꝓio illa eteni ꝓfuāda nullū la
borē refugiunt q̄libet alia mala
patiēter tolerant ☞ sollicitissime
oia opportuna remedia ipsaꝫ vitā
adiuuātia excogitāt ☞ inueniunt
Verū tñ nullo ingenio nulla vi
nullaq; arte fieri pt vt nō finiaꝯ
et determineꝯ. Ea ꝑpꝫ elaboran
dū est vt illa acq̄raꝯ vitaq; i eter
nū erit durata. qm̄ vt dic̄ salua
tor nr̄ in verb ꝑmissio. Nō in so
lo pa. vi bō. q; nō hic sola vita ē
q̄ sustētaꝯ manali pane. ſz et alia
longe felicior. lōge melior. longe
q; diuturnior q̄ reſicaꝯ btā visiōe
dei. Cum ꝙ pauciſſimi reptiaꝯ q̄
ad illā desiderandā suā mentem
inflāmēt. ꝑpterea in b̄ fm̄ōe de
vita bois crim⁹ ☞ ba facturi quā
ꝓsiderandā ꝑponim⁹ fm̄ triplī
cem statū. videlicꝫ Primo fm̄
statū nature cōdite. Scōo fm̄
statū nature lapse. Tertio fm̄
statum nature beate.

De vita bois fm̄ statū ei⁹ añ
ꝑtm̄ q̄ erat sine passiōe. sine la/
bore ☞ sine moriendi necessitate et obligatione. Cap. I.

Rimo cō
sideranda ꝑponit bo
minis vita fm̄ statū
nature ꝓdite siue innocentie vel
originaliʒ iusticie añ. ſ. q̄ primi pa
rentes peccassent. et in tali statu
reꝑim⁹ triplicē ꝓditōem būane
vite. Prima ꝓditio ꝺr impassi/
bilitaſ. ſcōa trāquillitaſ. tertia
immortalitatis. Prima illi⁹ A
vite ꝺr impassibilitatis. q; vive
bat tūc bō ſne passione. nullūq;
cōtrariū eū ledere poterat. Vñ
Jsiō. li. de tri. quē mgr̄. xir. dr̄. se
cūdi li. allegat sic inq̄t. Si bō in
paradiso inocēter viueret. nec ig/
nis eū vreret. nec aq̄ mergeret.
nec aer̄ absentia suffocaret. nec
omnia q̄ nocent mortalib⁹ impe
dirent. et Aug. xvij. li. de ciu. dei.
c. xvi. Viuebat itaq; bō in padi/
so. sic̄ volebat q̄dm̄ b̄ volebat
q⁹ deus iusserat vivebat fruens
deo et q̄ bono bon⁹ erat. Vive/
bat sine vlla egestate sp ita vive
re bñs i ꝑāte. Libus aderat ne
esuriret pot⁹ ne sitiret lignū vite
ne illū senecta dissolueret. Nihil
corrupnōis in corpe vl̄er corpe
vllas molestiaſ. vllis ei⁹ sensib⁹
ingerebat. Null⁹ intern⁹ mor/
bo null⁹ ictus metuebaꝯ extrinsec⁹.
Sūma in corpis sanitas erat i
animo tota trāq̄llitas. hec aug.
Sed ꝫ ista instare possum⁹ ☞ ar
guere multipl̄r. Ꝓio sic nul
la dos corpis gl̄iosi cōperere po
terat corpi nō gl̄ioso. ſz corp⁹ pri

moꝛ parentū nō erat gl'iosus. qꝛ coꝛpꝰ efficit gl'iosum p redūdantiā aīe beate ꝛ aīa primoꝛ pntū nō erat btā qꝛ nō videbat eēntiā dī. g̃ coꝛpib⁹ ill' nō potuit cōpetere aliq̄ dos coꝛpis gl'iosi. sz impassibilitas vt docent theologi. xlix. di. vij. Dos ē gl'ificatoꝛ coꝛpoꝛ. g̃ dos talis in primis pntib⁹ esse nō potuit. Scō arguit qꝛ sentire ꝛ intelligere ē q̃dā pati sed in statu innocētie bō sentiebat et itelligebat g̃ patiebat. Tertio arguit qꝛ omne molle naturaliꝫ passibile est a duro. g̃ si coꝛpꝰ hominis primi obiectū fuisset aliq̄d duꝛ pateret ab eo. ꝛ sic fuisset passibil'. Ad. i. ar. rñdet Scotus di. xlix. q. ij. Qō impassibilitas sumit dupl'r. quedā est q̃ privat et potētiā ꝛ actū patiēdi. ꝛ hec dos est coꝛpoꝛ gl'ificatoꝛ q̃ nec pati untur nec pati pñt. et hec nō fuit in pntib⁹ primis. q̃dāto est impassibilitas q̃ privat actū ꝛ non potentiā. ꝛ hec nō est dos q̃ fuit in bois⁹ ꝙdict⁹. qm̃ si possent pati. tm̃ q̃ā diuinū fuassent impenū nūq̄ passi fuissent. Ad secundū obiectū rñdet scūs Tho. pte. i. q. xcvij. Qō passio ꝛ dupliciꝫ. Uno mō p̃prie. ꝛ sic patiunt q̃ a sua naturali dispositiōe remouet. passio eni ē effect⁹ actionis. In reb⁹ aut̃ naturalib⁹ ꝛria agūt ꝛ patiunt ad inuicē. q̃ꝛ vnū remouet alterꝫ a sua naturali dispositiōe. ꝛ sic dic̃ Damas. Q passio ē mot⁹ p̃ter naturā. Alio mō ꝛ passio cōtter fm̃ q̃cūq̄ immutationē etiā si pꝛtineat ad pfectōꝫ nature. ꝛ sic intelligere ꝛ sentire ꝛ hmōi q̃ ordinant ad bonū nāe largo mō dicūt passiones. Luꝫ aīt ꝛ erat bō impassibil' intelligendū est q̃ bō nō patiebat passiōe primo mō dicta. Ad tertiū argumentū rñdet p̃fat⁹ doctoꝛ q̃ in illo statu poterat bō p̃seruare coꝛpus ne pateret ab aliq̄ duro partim q̃dā p̃p̃riā rōem. p quā poterat vitare nocua. partim etiā p̃ diuinā puidentiā q̃ sic eū tuebat vt nihil ei occurreret et improuiso a quo lederet. Act⁹ g̃ cuiuscunq̄ agentis ꝛria in coꝛpꝰ bois esset impedit⁹ ne illud ederet a potētia dei. Ipsa eq̃dē suspēdit vim ignis vt nō ostenderet nō vꝛeret nec calefaceret tres pueros missos in fornacē succensam nimis iussu Nabuchodo. vꝛi Daniel. xiij. Sil'r sertissima ego Agnes flammis iniecta nihil nocumēti passa est. et Jo. euāgelista iussu Domiciani crudelissimi Rome i dolei feruētis olei missus diuina se pꝛtegēte gr̃a illesus exiuit. Quib⁹ exemplis ꝛ silib⁹ mãuducimur vt ea ēe indubitāter credam⁹ ea q̃ dicūt de impassibilitate bois in statu innocēte. Scōa cōditio vite bois in statu nature ꝙdite ꝛ tranq̃llitas. Uiuebat eq̃dē in trāquillitatem q̃ere absq̄ aliquo penali labore n̄ erat ei op⁹ fodere terrā. serere cāpos. colere agros. plātare vineas. cōstruere domos. pgrare. pascuas. nauigare maria. texere linū aut lanā

vel alia facere qua cū sudore s no bis fiūt: vt vita nr̄a misera fuit ē tēt. Habitabat in paradiso deliciarū. vt inq̄t Damas. li. ij. z Aug⁹. xviij. d ciui. dei. vbi aeris puritas z serenitas aderat. vbi humor spōte suos fructꝰ gignebat. vbi animalia z volucres celi homini deo obedienti obediebāt. z si dicerē qđ Gen. ij. dr. Dō deꝰ posuit eū in paradiso voluptat⁹, vt operaret ḡ possz dici q̄ posuit eū ad laborē. Respondit Aug. sup Genesi q̄ opatio illa nō laboriosa nō tediosa. sz solacios̄a z delectabilis erat q̄lis nūc cē solet i his q̄ plātulas q̄sdaz irrigant aut flores colligūt. Tertia conditio vite hois in statu nature cōdite dr i mortalitat⁹, erat enī absolutus hō ab obligatōe mortis q̄z ppt̄ peccī inobedientie incurrit. Vñ aug⁹. in q̄nto nouī z ve. testi inquit. Deus hoiem fecē q̄ q̄diu n̄ peccaret i mortalitate vigeret. et li. xij. de ciui. dei. c. iij. ait. Fatendū est p̄mos hoies ita fuisse institutos. vt si nō peccassent nullū genus mortis expirent. Sz eosdē primos gentes ita fuisse mortē mulctat⁹. vt q̄cq̄d corp⁹ stirpe eōr eorū cadē pena teneret obnoxium. p magnitudine quippe culpe illi⁹ naturā dānatio mutauit in penas. vt qđ penal'r p̄cessit in peccātibꝫ primis hoib⁹ naturaliter seq̄retur in nascētibꝫ ceteris Si aūt diceret quō poterat corpus illud ex elemētis ꝫrijs compositū indissolubile p̄māer ecuz cōpositū ex ꝫrijs naturaliter sit dissolubile. quia vt dic̄ Auicēna Contraria sp appetūt ire i regiones ꝫrias. Rnder Hugo. li. de sacrīs di. q⁹ i paradiso celesti hō p̄t nō peccare z nō p̄t peccare. pōt nō mori. z nō pōt mori. q⁹ ibi ē peccandi z moriēdi omnimoda impossibilitas. Et in mūdo p̄t hō peccare. z nō p̄t nō peccare. pōt mori z nō p̄t nō mori. q⁹ est ibi peccādi z moriēdi necītas. In paradiso vo terrestri hō potuit peccare z potuit non peccare. potuit mori z potuit nō mori. ita q⁹ i eo fuit moriēdi et peccādi possibilitas sine necītate. Scūs aūt Tho. in. i. p̄te. q. xcvij. dicit q⁹ aliq̄d p̄t dici incorruptibile tripl'r. Uno mō er p̄te mat⁹. e. eo sc̄z q⁹ non hz materiā sic̄ angel⁹. vl' hz moñaz q̄ nō est in potētia nisi ad vnam formā sic̄ corp⁹ celeste. z h dr incorruptibile fm naturaz. Alio mō dr aliq̄d incorruptibile er p̄te forme. q⁹. s. rei corpali inheret aliqua dispositio p quā totalis a corrept̄oe exhibet. Et h dr incorruptibile fm gloriaz. q⁹ vt dic̄ August. in ep̄la ad Dyoscor. Cam potēti natura fec̄ dr aiam vt ei⁹ bitudinē redūdet i corp⁹ plenitudo sanitat⁹, z incorruptiōis vigor. Tertio mō dr aliq̄d incorruptibile er p̄te cause efficient⁹, z h mō in statu innocētie fuisz incorruptibil' hō z īmortal⁹. q⁹ vt August. d. in q̄nto nouī z ve. testi.

Immortalitas illa erat fm vim q̄ndā supnaturalē i anima

residentē. nō aūt p aliquā dispo
sitionē corpori inherentez. ita q̄
mors t corruptio boi nō nocuis
set. qz ōs ita statuerat. ideo dicit
adhuc Aug. in li. ō bap. puloz
Fiebat ordo iustitie vt sic aia do
mino suo. ita corp̄ ei obediret.
O damnosa trāsgressio. O gra
uis inobedientia p̄ moz pentz
qua tipi t nos cū eis illi⁹ status
omnia iura pdidimus.

De vita bomis fm statū eius
post lapsuz. t q̄lit plongata fuit
vita hominū ad mlcos annos
et ante post diluuium et modo
abbreuiatur. Cap. II.

Ecūdo cō

sideranda p ponit ho
minis vita fm nature
lapse. Et q̄tū ad p positū spectat
tria de illa inqrere debem⁹. ⁹Pri
mū ōr plongatio. scōm dubita
tio. tertiū abbreuiatio. ⁹Primū
de vita hois inqrendū ōr plon
gato. Nā licet p⁹ petrī data sit
plena prās horrende morti vt
cūctos hoies vita priuaret. Ta
men de mltis legim⁹ q̄ longissi
mis annis viterunt. Vñ gen. v.
habek q̄ Adam vixit annis nō
gentis triginta. et Seth. nōgen
tis duodecim. t Enos nōgentis
quīq. et Cayna nongētis sexa
ginta q̄nq. et Lareth nōgēt' sexa
ginta duob. et Mathusalē non
gentis sexaginta nouē. Sz ō bis
annis apud plerosq; satis dubi
tatum est. an tales fuissent q̄les
et nunc sunt anni nostri. Nam vt
inq̄t Aug. li. xv. de ci. dei. ⁹Plin⁹
scōs cū audissz hoies ad tot an
nos puēsse. hec oia in scia tpm
venisse est arbitratus inquiens
quosdā terminasse annuz estate
alios hieme. Archades triū mē
siū ānos habuisse. Egyptios q̄t
tuor. Laurmos tredecim. Anar
canas sex. Et hoc quidem dicere
volucrūt q̄ decem āni illi⁹ tpis
accipiunt p vno anno nro volē
tes q̄ nōgēti anni ex illis cēt ex
nostr' nonagīta. Vez tū falsuz
esse ꝓstat. qz vt ex codicibz hebrai
cis colligit centū triginta ānoruz
erat adam q̄n tertiū filiū genuit
qui āni fm illos tredecim et no
strīs cēt. Et bō tredecim ānoz
nō potuisset filios generare. Sz
omittam⁹ Adam q̄ fortasse etiā
q̄n crem⁹ē potuit. Quid de seth
qui fm hebreos erat centūq̄nq;
annoz q̄n genuit Enos: ac per h
nōdum hēbat vndecimū annū.
Enos aūt septuaginta ānoz erat
q̄n genuit malabel: t sic erat se
ptē ānoz. Quis bō septēnis ge
neratiōi tūc āni septuagīta nūcu
pandi q̄ septē fuerīt. t p̄pterea di
cim⁹ cū p̄fato Agustino: q̄ tales
erāt tūc āni q̄les t nūc q̄n p̄bari
pōt via triplici videlicz ⁹Primo
autoritate scōd rōne. tertio expe
rientia. ⁹Primo p̄bat aūctē. Nā
triq. p̄fati li. Aug. in duē sēpturā
dicentē. Sexcentesimo āno vite
Noe mēse scōo die septimodeci
mo mēsis rupti sunt oēs fontes
abyssi magne. t iterū Gen. viij.
⁹Requieuit arcba mēse. vij. xxvij

die mensis sup mōtes armenie. At vero aq̄ ibant ꝛ decrescebant vsq; ad decimū mēsem. Et post subdit Sercētesimo primo āno vite Noe prio mēse prima dies mēsis imminute sūt aq̄ sup̄ trā. Et q̄b⁹ verbis apte deducit q̄ inter sercētesimū annū ꝛ sercentesimū primū vite Noe fluxerit mē/
R ses. rij. Sco̅ phaᷓ q̄ anni illi tales erāt q̄les sunt nr̄i rone Josephi i. j. antiq̄tatū li. asserēs biero. egyptiū Beroſiū caldeuz et manetan in li. quos de antiq̄tate scripserūt de ānis illis ꝙcor dare nobiscū inducat rōes q̄sdā psuadentes homies antiq̄s potuisse tā diu viuere. Et has rōes assumpsit sibi Nico. de lyra sup
Z Gen̅. v. c. Prima rō sumit̄ ex bonitate cōplexionis primor̄ parē/tū qui fuer̄ a deo imediate formati. Et p ꝙsequens optime cōplexionati. ꝛ sic ad longiorē vitā dispositi. Et illa bonitas cōplexionis magi venit ad homies p pnāq̄s illius tpis q̄s ad remotos tempis moderni. Scā rō su
M mit̄ ex mō tēperate viuendi. Ut eni dixim⁹ in p̄mōe de iciunio. Victus sobri⁹ facit ad corporis sanitatē. ꝛ p ꝙns ad ꝙuationē ꝛ plongationē lōgioris vite. Ter
N tia rō sumit̄ ex bōitate nutrimēti quia aīa diluuiū fere nascētia fuere meliora q̄s post. qz inundatio diluuij fuit p maiori pte ex aq̄s oceani sallis q̄ inducūt sterilitatem terre. ꝛ p ꝙseqūs reddūt pe tota terre nascētia ex q̄b⁹ breuia
tur vita homis. Quarta rō sumit̄ ex pfectiōe scientie Ade qui cognouit vtutes fructuū herbarū lapidū pciosor̄. et oim rer̄ naturaliū q̄ faciūt ad ꝙseruandaz sanitatē ꝛ vitā plōgandā. ꝛ de his docuit homes illi⁹ tpis. Quinta rō sumit̄ ex bono aspectu siderū sup̄ regionē illā in q̄ manebunt qui aspectus multū faᷓ ad longitudinē vite. Sz p motū celi cōnuū mutat⁹ ē tpe precēte. Sexta ratio sumit̄ ex dispositiōe divina b ordināte vt p longā vitā hominū multiplicaret̄ gen⁹ humanū. Tertio phaᷓ q̄ illi āni tales erāt q̄les sunt nr̄i experiēta. Nā vt inqt Aug⁹. viij. c. li. xv. de ciui. dei. Non potuissent tot homines ex vno adhuc viuēte p ordinata pmixtia ꝛ honesta mr̄imonia multiplicari. nisi illius vita fuisset diuturna. Vt eni dic̄ magister historiar̄ sup. x. c. Geneſis Phs in li. q̄stionū sup Gen̅. narrat q̄ ex trib⁹ filijs Noe adhuc eo viuēte post diluuiū nati sunt v. ginti q̄tuor milia virorū ꝛ centum exceptis mlieribus ꝛ paruul'. Vixit quippe Noe post diluuiū annis trecentis nonaginta. ꝛ fuere oēs anni vite ei⁹ nōgenti nonaginta. vtz Gen̅. ix. Dic̄ etiā Aug. vbi. s. q̄ ex vno Abraam nō mlto amplius q̄dringētis annis numerosiras hebree gentis tanta pcreata est. vt in exitu eiusdē populi ex egypto sexcēta. M. homines fuisse referant bellice iuuētutis. Secundū ingrendū de vita ho

minis lapsi dicit dubitatio. Dubitat nāq; ḋdam vez post diluuiū vixerūt homines vltra centuz z viginti ānos. ꝓpter ꝟba q̄ Geñ. ix. dixit dñs ad noe. Nō ꝑmanebit inḋt spūs me⁹ in homine. qz caro est. Erūtq; dies illi⁹ centū viginti annoz. Et rñdet Aug⁹. ca. xxiij. li. de ci. dei supius allegati Qd iste nō fuit termin⁹ hūane vite post diluuiū. sz terminus assignatus ad pniam his q̄ in diluuio erant perituri. Et vt testatur mgr̄ in hystoria scolastica. Deus dixit illa ꝟba añ ānos. xx. q̄z cepisset arca fieri. q̄ legit facta in cētum annoz spacio. Vl fm strabum. Eo anno dixit ds ꝟba illa quo cepit arca fieri. Sz qz in malicia ꝓcreuerauerūt añ ꝓfitū fmiñ. s. anno centesimo deleti sūt Qz etiā post diluuiū vixerūt homines supz centū et viginti ānos. prz in scꝛptura. vt cū dr̄ Geñ. xi. Sem centū annoz erat q̄n genuit arphaxat biennio p⁹ diluuiū. z post vixit ānis ḋngentis ḋn quaginta q̄uoz. Thare vixit ānis ducētis ḋnqz. z Geñ. xxv. dr̄. Qz Abraā vixit ānis centū septuagintaḋnqz. Isaac etiā vixit ānis centū octuaginta. vez Geñ. xxxv. et sic inuēti sūt q̄plres alij q̄ p⁹ diluuiū vixerāt vltra centū viginti ānos. Tertiū inḋrendū ē vita hois lapsi ēt abbuiatio. Nāz omissis illoz. tempoz q̄ ꝓtenefit conditōi hoīs ꝓsiderare debem⁹ q̄z fragil⁹. q̄z debil⁹. q̄ue breuis sit vita hoim nīi tꝛpis. Vir vn⁹ reputatur e mille q̄ centenariuz: immo octenariū aut septuagenariū nūerū attingat annoz. Dehc nēpe vt in plūbus nimis repēte vita. Quisnā nō videat q̄t q̄tidie infantes. q̄t pueri. q̄t adolescētuli robustissimi iuuenes z decore puelle cū luctu z lacrimis ducant ad sepeliendū. O vana spes. O ēce ꝑtis fiducia eoz q̄ ꝓfidūt in iuuentute. in diuitijs. in magnificētijs. z filijs bonoribus dñijs z solacijs. Pretercūt nāq; oīa istave lut vmbza. O miū vita brevissima est. Faciāt hoies q̄cūq; velint vt ad senectutē attigat. z in etate crepita morianf adhuc satſ angustū satisq; breue videbit sapiētibus oīne tꝑs vite huius.

De vita hois in btitudine q̄ erit cū plēa satietate absq; admixtione cuiuscunq; ꝑtis z cum ꝓpe turitate. Cap. III

Ertio cō

siderandū est vita hominis fm̄ statū nature btē. q̄m tandē illa sola desideꝛāda est alla amabil⁹. illa dēq; oīm studio perqrēda. Pro illa solicitantissime est cogitādū q̄ vere vita est. In q̄ potissime tres ꝓditōes excellētissime reperiunt. Pria ōz sanctas. Scda puritas. Tertia eternitas. Pria excellētissima cōditio vite btē ōz sanctas. qz in illa S
er plēa oīm bonoz ex ꝓticipatione plene satiabit anim⁹. fm illud pī. Satiabor cū apparuerit gl'ia tua. Et de hac satietate copi

Tositus disserim⁹ in fmone debti tudine in li. de vtutib⁹. Seda conditio excellentissima vite btē ōz puritas. q; pura erit ⁊ mūda ab oī malo. sine ab oī ⁊rio. Vñ Job. apoc. xxi. de btis sic ait. Ab sterget de⁹ oēm lacrimā ab oculi eoꝝ. ⁊ mors vltra non erit neq; luct⁹ neq; clāor neq; dolor erit vltra. ⁊. vij. c. idē ait. Nō esurient neq; sitiēt amplius neq; cadet super illos sol neq; vll⁹ est⁹. Tertia ꝓdito excellentissima vite btē ōz cognitas. Vltra nāq; illa dura/bit incertū et nō ōficiet. Propterea sic pulcre in sept⁹ scīs nominat cēna. Vñ. ij. Mach. vij. c Rex mūdi defunctos nos p suis legib⁹ in eēne vite suscitabit. ⁊ sapien. v. Justi ār in ppetuū viuēt. ⁊ i. Pet. v. Deus oīs gē vocauit nos i eēnā gliaz suā. ⁊. vj. c. i. Abūdanter ministrabit nob⁹ introit⁹ in eēnū regnū dñi nri ⁊ saluatoris Jesu rpi. Et ad Gal. vi. Qui semiet inspū de spū ⁊ metet vitā eēnam Et Jo. iij. rps dr. Sic dō dilexit mūdū vt filiū vnigēitū daret. vt oīs q; credit in illū nō pereat. sed hēat vitā eēnā. Et. vi. c. Hec ē volūtas patris mei q; misit me vt oīs q; videt filiū ⁊ in eū credit nō pereat. sz hēat vitā eēnā. Quel mee vocē meā audiūt ⁊ ego agnosco eas ⁊ sequūt me ⁊ ego vitā eēnaz do eis. ⁊ Mat. xix. Oīs q; reliq̄rit domūs vl fres aut sorores aut patrē aut matrē aut vxorē aut filios aut agros ppt nomē meū cēt⁹plū accipiet ⁊ vitā eēnā possidebit. ⁊ Mat. xxv. Jbūt hi i supplicū eternū. iusti āt in vitā eēnā Mirū certe cū tāta sit mīt⁹ vel cordia imo insipiētia q; tā mira tā alta tāq; iocūda audiētes de btā vita ad eā ꝓperare non cogitant. nā si tāta facūt p ꝓfuatione vite pūtis. cur eēnā eadē ⁊ silia facere recusant p adeptōe vite future. Hec vita laboriosa ē. illa ōlitiosa. hec iēera. illa trāq̄lla. hec instabil⁹. illa firma. hec pcl'osa. illa secura. hec dubia illa certa. hec pericul' plena. illa pcula nō formidās. hec cōis bōis ⁊ mal'. illa ꝓpa tm̄ bonoꝝ. Hec tādē buiusmodi momēranea ⁊ caduca. illa vero vt dr⁹ ppetua ⁊ sempiterna Digē dānabil' reprehensibiliusq; i prudētia hoim h⁹ seculi q; tm̄ procurāt panē vt viuāt. viuāt inquā ad modicū ⁊ q̄si nihil. ⁊ nō q̄rūt virtutes. nō pniam. nō bōa opa per q̄ viuere possint vita illa btā perhēni. Jnqt rps. Nō i solo pane viuit hō. qz nō hec sola vita ē magnificāda cui panis ē necessarius. sz alia cogitāda in q̄ ōs pscētia sue claritat⁹ pascit inuentiū oīum tā angeloꝝ q̄s hoim desideria ⁊ apetit⁹ vbi oēs piter cū laudabim⁹ ipm̄ deū fontē bonorū oīm q; sit bēdict⁹ p infinita secula seculorum. Amen.

Feria secunda

post primam dominicam i quadragesima. De veritate tremendi iudicij contra eos qui de illo male sentiūt. Ser. XXIIII

Capitulū I

Ymvene

rit filꝰ dei in maie/ state sua ⁊ oēs angeli eius cū eo. tūc sedebit sup sedem maiestat⁹ suę. ⁊ congregabūt añ cū oēs gētes. Saluator⁹ nīr ꝓba sē ista originaliter Mat. xxv. ⁊ in euā. dicit. diē terribilē vltimi iudi/ cij ꝓsiderātes sat⁹ semꝑ timeri debem⁹ ne sil' cū dānat⁹ ⁊ diabo lis ꝓtrudamur i ignē eternū. Sunt ēt mīri q̄ letant cū malefaciunt et deū nō timēt ac boies nō ve renf q̄ credēt nolūt q̄ fili⁹ hominis ventur⁹ sit ad iudicādū oēs nōes q̄s ad oibus erigendā. Ea ꝓpter vt Aug. li. xx. de ci. dei. c. i. De die vl timi iudicij dī q̄ ipe dōauerit lo cuturi eūq; asserturi aduersus i/ pios ⁊ incredulos tāq; in edificij fundamēto ꝓpus ponere dēm⁹ te stimōia diuina. Dicit ille. In ꝑ ira q̄s fm̄ōe defudabim⁹ oi ingenio vincere curiosos incredulosq; cō fundere q̄ vita tē iudicij p scri/ ptur⁹ sacros⁹q; doctor⁹ dicta diluida oīdem⁹. Et vt ordinate veniam⁹ in cāpū notabi m⁹ in ꝑfm̄ōe triplex testimoniū q̄ ꝓbat futur⁹ vniuersale iudiciū Primū ē patrū ⁊ ꝓphar⁹. Se/ cundū xpi ⁊ apl⁹or⁹. Tertium ec/ clesie et doctor⁹.

Qd oēs pfes ac ꝓphe veteris testamēti diuin⁹ inspirati ꝓdixerūt xpm esse venturū ad iudicandos vivos ⁊ mortuos.

Capitulum. I

Rimū te/

stimoniū q̄ ꝓbat futurū iudiciū vniuersale ꝺr patrū ac ꝓphetar⁹. Et li Aug. v. c. ꝓfatli. xx. de ci. dei. dicat ꝓpus eligēda esse testimōia noui testamēti q̄ veteris, q̄m q̄uis vera ꝓpria sint xpi bus noua tñ añponēda sē dignitate. vez in ꝺ dicēdi genere mihi pl⁹ satisfacē vt a veteris testamēti pagina sumam originē. Jō audiam⁹ q̄d ibi ponit de viro. Gen. xv. c. ꝺs ad abrām loq̄ns ait. Ego iudicabo. ⁊ Deut. xxxij Judicabit dñs ppl'm suū ⁊ in fuis suis miserebit. ⁊ Job. xix. Fugite a facie gladij. q̄ vltor iniq̄tatū gladi⁹ ē et sciote ē iudiciū. Et. i. Reg ij. Dñs ascēdit in celos ⁊ intronuit ⁊ ipe iudicabit orbē terrarū. Et psal. ix. Parauit in iudicio thro nū suū. ⁊ psal. lxxi. iudicabit pau peres ppli ⁊c. ⁊. cir. Judicabit in narōibus implebit ruinas ⁊c. Et Prouer. xxij. Judicabit dñs. et cir. A dño egrediet iudiciū singlo rū. ⁊ Eccles. iij. Justū ⁊ impiū iu/ dicabit dñs ⁊ tps oīs rei tūc erit Et Sap. iij. Fulgebūt iusti et tā q̄si scintille ⁊c. Et Judith. xvi. ca. Ve gēti insurgenti sup gen⁹ me um dñs ei oipotēs iudicabit in eis in die iudicij visitabit illos. ⁊ Esa. iij Stat ad iudicium dñs et stat ad iudicandos ppl'os. Dñs ad iudiciū vēiet cū seatoribus ppli sui et principibus eius. Et vnde ⁊imo capitulo. Non fm visionē

r 2

oculoꝝ iudicabit neqꝫ ꝑz auditū
auriū arguet. ꝑz iudicabit in iusti
cia paupes ⁊ ar. in equi. ꝑ man.
terre ⁊ percutiat terrā virga oꝛ̄ sui
Et. c. xiij. Ecce dies dñi veniet cru
crudel' ⁊ indignatōis plen⁹ ire fu
roꝛisqꝫ ad ponendā terrā in soli
tudine ⁊ petōres ei⁹ ꝑterendos
ē ea. ⁊. li. c. Brachia nostra ppl'os
iudicabūt. ⁊ Ezech. vij. Judicabo
te iurta vias tuas. Et Dañ. vij.
Judiciū sedebit. ⁊ Joel. ij. Lōtur
benk oēs habitatores terre. quia
venit dies dñi. qz ꝓpe est dies
tenebraꝝ ⁊ caligis dies nebule ⁊
turbinis. ⁊ Michee. iiij. Judica
bit populos m'tos ⁊ corripiet
gentes fortes. ⁊ Sophonie. i. c.
Jurta est dies dñi magn⁹ iurta
⁊ velox nimis. Dies ire dies illa
dies tribulatōis ⁊ anguste dies
calamitatis ⁊ miserie dies tene
braꝝ ⁊ caliginis dies nebule et
turbinis dies tube ⁊ clāgoꝛis su
per ciuitates niniuitas ⁊ sup an
gulos excelsos. ⁊ tribulabo ho
mines ⁊ ambulabunt vt ceci qꝛa
dño peccauerūt ⁊ effundet san
guis eoꝝ sicut pul⁹ ⁊ corpa eo
rū sicut stercoꝛa. Sz ⁊ argentuꝫ
eoꝝ ⁊ auꝝ eoꝝ nō poterit liberaꝛ
eos in die ire dñi. In igne celi e
ius deuorabit oīs terra. qz ꝑsū
mationē cū festinatōe faciet cun
ctis habitātibꝫ terrā. Sēm aūt
Augusti. Tps iudicij aliqñ dies
iudicij aliqñ dies dñi nūcupat.
Nūc vero vltī iudicij dīni diem
dicimus nouissimū rpī. Nā per
qō dies ꝺ iudiciū tendat incertū
est. Sz scriptu raꝝ more dies so
let poni ꝓ rpe Si vo alīqs ob
ꝫceret ꝛ auctoꝛitates p̄dictaꝛ qui
bus iudiciū asserit qꝺ alt cēt in
telligēde eo. vt hī Naum. i. Non
iudicabit deꝰ bis in idipm. Sz
nūc deus iudicat de singul' opi
bus hoim cū cuilibet post moꝛ
tē retribuat penā vl'gl'iam ergo
eos iteꝝ ñ iudicabit. Rñdz rub.
xlvij. di. ḡrti Qꝫ iudiciū ꝺ nūc iu
dicat deꝰ cuiuslibet ꝓsone singu
laris nec ē oīb⁹ manifestū nec tri
buit totū ꝑmiū nec totū suppli
ciū. qz punit alias nō in coꝛpib⁹
sil'r ꝑmiat de cōi lege. Illud aūt
iudiciū qō futuꝝ ē erit oīm siml'
⁊ oībus manifestū ⁊ reddet cuili
bet sui ꝑmiꝫ ⁊ sin suppliciꝫ cōple
mentū ⁊ ꝓpositū et aīa ⁊ coꝛpo
re iudicabit. Sic ḡ ptz qꝺ nō iudi
cabit bis in idipm. qz pena qua
animaby añ inflixerat iteꝝ nō in
fliget. sz qō decerat supadder. hic
Augꝰ. li. lxx. ō ci. dei. ca. i. ait Jste
dies iudicij ꝓpꝛie ꝛaz vocat eo qꝺ
nullꝰ ibi erit impite ḡrele locus
cur iniustꝰ ille sit felix ille iustus
infelix omniū nāqꝫ tunc nisi bo
noꝝ vera ⁊ plena felicitas ⁊ oī
um nō nisi maloꝝ digna ⁊ sum
ma ifelicitas appebit. Hec ille.

Qxp̄s ⁊ eiꝰ apli p̄dixerūt a
perte vniuersale iudiciū ee futu
rū qꝺ oēs boni ⁊ mali ꝓgregabūt
ante tribunal iudicis.

Capitulum II.

Ecundus testimoniū qꝺ ꝓbatur ⁊

futuꝝ iudiciū est xp̄i ꝛapl'orum
Jpe nāqꝫ saluator cū oburgarz
ciuitates in qb⁹ ✠tutes magnas
fecerat neqꝫ crediderāt. Mat.xi
ait. Ve tibi corozaī, ve tibi bethsaida. qz si in tyro ꝛ sidone facta
essent ✠tutes q̄ facte sūt olim i
vob in cilicio ꝛ cinere pniaz egissent. Uerꝫtñ dico vob tyro et sidoni remissius erit q̄ vob in die
iudicij. Et Mat.xij. Viri niniuite surgēt in iudicio cū generatōe
ista ꝛ cōdēnabit eā. qz pniaz egerūt in p̄dicatōe Jone. Notāduz
tñ p intelligēia ✠boꝝ istoꝝ sm
Rich. in q̄rto di.xlvij. Qō extendēdo nomē iudicādi q̄nqꝫ mōis
p̄t alicui Juenire iudiciū. ⁹Prio
et ordinaria ptāte ꝛ sic iudicabit
tota trinitas. Scōo delegata
ptāte ꝛ sic iudicabit filiꝰ. s. xps in
q̄ntū hō Jo.v. ⁹P̄r oē iudicium
dedit filio. Et Dañ.vij.c. Aspiciebā donec thzoni positi sūt et antiquꝰ dieꝝ sedit et infra. Aspiciebā in visiōe noctis et ecce cū nubibz celi q̄si filius hois veniebat
et vsqꝫ ad antiquū dierū peruenit
et in ꝓspectu eiꝰ obtulerūt eū et
dedit ei ptātem et honorē et regnū vt oēs tribꝰ pplī et lingue ipi
seruirēt et ptās eiꝰ ptās eēna q̄
nō auferet et regnū eiꝰ q̄ nō corrūpet. Terno assessoꝝ dignitate et sic iudicabūt viri p̄fecti q̄
erūt p p̄fectōne meritoꝝ suoꝝ
assistētes iudici. vñ de ap̄lis Luce.xi. xps ipe dixit. Jō ipi iudices vestri erūt. et Mat.xix. ap̄lis
ipis retulit. Amē dico vob q̄ vos
q̄ secuti estis me ⁊c. Quarto
approbatōe. ꝛ sic iudicabūt oēs
electi. Oēs em̄ approbabūt iudicis sniam. Un Apo.xix. Jo. audiui q̄si vocē turbaꝝ multaruz
in celo dicentiuz alleluia. Saluacio ꝛ ✠tus deo nr̄o qz vera ꝛ iusta sūt iudicia eiꝰ. Quito ꝓpatione. qz minꝰ malt iudicabunt
magis malos ꝛ sic sumit iudicium in auctoritate p̄allegata ō mi
nuitis. ⁹Predicauit insup xp̄us
futurū iudiciū Matb.xxij. Ubi
post paboli de bono semine in
agro seminato ꝛ zizaniꝝ exortꝰ.
tandē illā sic exp̄suit. Qui seminat bonū semē ē filiꝰ hois. ager
aūt est mūdus. Bonū vo semē
hi sūt filij regni. zizania aūt sunt
filij nequā. Inimicꝰ aūt q̄ supseminauit ea est diabolꝰ. messis vero cōsumatio secli est. messores
angeli. Sic ḡ colligent zizania ꝛ
igni ꝓburunt. sic erit in ꝓsumatione secli. Mittet filiꝰ hois angelos suos ꝛ colliget de regno eiꝰ
oīa scādala ꝛ eos q̄ facūt iniquitatē et mittēt eos in caminū
ignis. ibi erit fletꝰ ꝛ stridor dentiū. Tūc fulgebūt iusti sic sol i regno p̄tis eoꝝ. Qui habet aures
audiēdi audiat. Ut autez scribit
Augꝰ. vi.c.xx.li. de ci. dei. Christꝰ
in hac auctoritate iudiciū q̄dem
vel diem iudicij nō nominauit.
sz eū mlto clariꝰ ipis rebz exp̄ssit ꝛ in fine seculi futuꝝ esse p̄dixit. In eodē etiā loco euangelij christus iudiciū faretur q̄n
sequit. Simile est regnū celoꝝ

sagene misse in mari ⁊c. vsq; ibi ⁊ stridor dentiū. ⁊ vt dicit⁹ hāc veritatē futuri iudicij p̄ christū p̄dicatā accipiam⁹. adest lectō sancti euāgelij hodierna in qua non solū de futuro iudicio. sed ⁊ mō do de quo in sequentibus sermōibus dicem⁹ fit specialis mētio. Apostoli missi p̄ hūc iudiciū p̄nunciauere. Vñ ·Pet⁹ ·ij. epla. iij. ca. ait. Venient in nouissimis diebus in deceptione illusores iuxta p̄prias cōcupiscias ambulātes ⁊ dicentes Vbi est p̄missio ⁊ aduentus ei⁹ Ex quo enī patres dormierunt oīa sic p̄seuerant ab initio creature. Latet enī eos hūc volentes q̄ celi erāt p̄ dū et terra de aqua et p aquā ꝯsistens dei verbo per quā ille rūc mūd⁹ aqua mūdat⁹ periit. Celi aūt qui nūc sunt ⁊ terra eo dē verbo repositi sūt ignere seruādi in die iudicij ⁊ p̄dītionis impiorū hominū. vnū vero hūc nō lateat vos carissimi. q; vn⁹ dies apud dñm sicut mille ānī. ⁊ mille anni sic vnus dies. Non tardat dñs p̄missionē suā sic q̄dā existimāt. Aug⁹. aūt hāc auctoritatē. xviij. c. xx. li. de ci. dei exponēdo dic. Celos istos aereos intelligim⁹ q̄tum locū ac spacium aq̄ diluuij crescēdo supauit. nō autē illos supmos vbi sol ac luna ac sidera ꝯstituta sūt. Et Jaco. v. ait ·Patiētes estote fres vsq; ad aduētū dñi. Ecce agricola expectat p̄ciosum fructū terre patienʒ ferens donec accipiat tp̄aneū ⁊ serotinū. ·Patiētes estote ⁊ vos et confirmate corda vestra. q̄m aduentus domini appropinquabit. Et ·Pau. ij. Cor. v. sic ait. Oēs enī nos manifestare oportz ante tribunal xp̄i vt referat vnusquisq; p̄pria corpis. prout gessit siue bonū siue malū. Quid dicēt amplius incredituli vbi tā validissima et fide digna de vēturo iudicio audiūt testimōia. O ptinaces peccatores. o vermiculi debilissimi credite credite. Nō sūt locuti p̄phete nō apli nō denīq; christus verba mendacij q̄ veritatez tanto ope dilexerūt vt p illa etiā mori nō recusarēt. O somnolēti. o pigri et carnales hoies recordemini de p̄mo aduentu iesu xp̄i filij dei de q̄ p tot annorū milia acclamatū est. veniet veniet ad redimendū pplm̄ ⁊ ad saluādas gētes. ⁊ tandē venit ⁊ q̄ p̄dicta fuerāt de ipo in scripturis plene compleuit De scdo mō aduēt⁹ scriptura sacra p̄clamat oīa ⁊ loqt Jdeo firmit̄ est tenendū q̄ oīno veniet. Veniet inquā fortis ⁊ terribil⁹ et excelsus ⁊ gl̄iosus in maiestate ⁊ gl̄ia ad humiliādos superbos. ad reprobandū luxuriosos ad arguendū auaros. ad p̄dēnādum tandē crūs cruciatibus cum corpe et aīa q̄scūq; mixtos peccatores. O aīa sterilis q̄d agis. quid dormis. Cur vērum iudicē tam secure ubi p̄minātē nō times quare petā tua nō corrigis. nō dimittis nō emēdas. Quō cūctis ꝯpere corā iudice audebis tā equissimo. ·Propterea Joh. Apoc. xiij. au-

dinit angelū voce magna clamā tem. Timete deū ⁊ date illi glīaz et honorē. qz venit hora iudicij eius. O prelati ⁊ magni viri ec/clesie. o imperatores. o reges. o p̄n cipes. o barones. o duces. o mili tes. o doctores. o iudices populi o philosophi. o eloq̄ntes orato/res. o deliciati iuvenes. o formo se puelle. o annosi senes. o solliciti mercatores. o artifices. o iudei o gēntiles. o christiani. O ꝯgines o vidue. o ꝓiugati. Timete deuz. timete deū. timete deū. qz veniet et non tardabit.

Q Hōes doctores ecclie sancte loquāt terribilia ⁊ tremēda valde ⁊ de futuro iudicio generali.

Capitulum III.

Ertiuz re

stimoniū q̄ ꝓbat futuz iudiciū ꝺr ecclie ⁊ scrō doctoz. Ipa nāq; ecclesia in vtro/q; symbolo tā apl̄oz q̄s patrū vēturū xp̄m ad iudiciū ꝓfitet. Et ꝺ est septim⁹ articul⁹ fidei. vt dicit glo. c.i. de sum. trini. ⁊ fide catholica. sup. ꝟbo vēturus. Jō Aug⁹. ca.i xx.li. de ci. dei ait. Tenet oīs ecclesia deū vez xp̄m de celo esse ventuz ad iudicandos vivos et mortuos. Insup de hoc iudicio clare et sepius loquunt sacri doctores. Vñ Bern⁹. i q̄dam epla ait. Veniet dies illa quādo pluꝛ valebunt pura corda q̄ astuta ba. cōscia bona q̄s marsupia plena. quonīā ꝺs non ille non flectet donis. nec follet verbis. ⁊ Hieron⁹. ad Sabianuz dyaco/nū lapsum. Parce queso anime tue et crede deū futuz iudicium. Et idem ad Asellam de fict⁹ amicis. Ante tribunal cristi stabim⁹ sibi patebit qua mente quis vixerit. Et idem ad Heliodorū de cō temptu mūdi. Veniet veniet dies illa qua corruptivum hoc et mortale induat incorruptionez et im mortalitatem. Beatus ser uus quem invenerit dominus vigilantem. Tunc ad vocem tu/be pauebit terra cuz populis tu gaudebis cum iudicatur a domino lugubris mundus. im mugi et tribus ad tribuz pectora fe/rient. Potentissimi quondaz re ges nudo⁹ latere palpitabunt. Et bibebitur cum prole sua venere tunc ignitus iupiter. Adducetur et cum suis stultus Plato discipulis. Aristo. argumēta non p/derunt. Tunc tu rusticanꝰ ⁊ pauper exultabis et gaudebis ac dices. Ecce crucifixus deus. Ecce iudex qui obvolutus pannis in p̄sepio vagit. Hic est operarij ac questuarie filius. hic matris gestatus sinu hominem deus fugit in egiptum. Hic vestitus coccino. hic sertis coronatus. Hic magus demonium habens et samarites cerne manus iudee quas fixeras. Cerne latus romane quod foderas. Videre corpꝰ an idem sit quod dicebar⁹ clā nocte sustulisse discipulos. hec ille

Et idem ad ꝓ Palma. ⁊ occanum Aderit illa dies in qua facta nostra ꝙsi in ꝙdam tabula depicta mũda erũt. O quãt⁹ i die illa erpediſſet ſi et ſenſu corpor⁹ et viſcerũ vigore caruiſſet ꝙnti paſtores pbis quãti ruſtici oratoribꝫ quãti ebetes ⁊ muti argumẽtis ꝓferendi ſũt ceteꝝ. Et gre. omeſ. xxxix. ꝓſentꝫ xpis ſi q̃ ita ẽ agẽda lencia vt nũq̃ amaritudo ſequẽtis iudicij recedat a memoria. Quis ꝙdicere põt. qđ audet. quis debet tã ꝓbatiſſime virati Ecce tã audituim⁹ tã ꝓclariſſimas voces q̃ peccatoribꝫ terribile dei iudicũ ꝓminãt futurꝫ. Nõ leretur nõ ſecuri viuãt. ſi nõ puniũt in hac vita. Non ſũt vane voces ſcripturaꝝ qua vbe perõribus ⁊ malefacẽtibꝫ nũciant. Ve ait ſapiẽs. Eccl̃ia. ij. diſſolutis corde. Et. xli. Ve vob viri impij q̃ dereliquiſtis legẽ dñi. Et. Eſa. i. c. Ve genti peccatrici. ⁊. iij. Ve impio in malã ſuis. ⁊. xlv. c. Ve q̃ ꝙdicat factori ſuo. ⁊ Apoc. xviij. Audiui vocẽ vni⁹ aq̃le volãtis ꝑ mediũ celi voce magna clamãtis ⁊ dicentis. Ve ve habitãtibꝫ i terra. i. iniq̃s peccatoribꝫ ⁊ malꝫ boibus. O bũana ꝓſũptio. o deteſtabilꝫ ⁊ piculoſa ꝓfidẽna eoꝝ q̃ in malavita ẽ iudiciũ nõ formidant. O inſenſati perõres cogitate diligẽter qđ acturi eritis vel qđ rñſuri in extremo iudicij die ⁊ dũ ꝓgnoſciꝫ nullã ẽ in vobis oſtutiã. nullãq̃ virutẽ qbꝫ iudicio extmo poſſit⁹ obſiſtere. reuertimini ad pniam vt ſic eſſe valeatis de nũero electoꝝ q̃ ꝓpiẽt ꝝgnũ eternũ. in q̃ vos cũ oibꝫ ſctis viuit et regnat in ſecula ſeculoꝝ.

Feria tertia ſe

cũde ebdomade in q̃dragelima deformidabilibꝫ iudicij ſignis.

Sermo XXV

ẽjciebat

e ẽtes emẽtes ⁊ vendẽtes de templo. Ma. xxi. ⁊ in euãgelio hodier. Quã terribilis apparebit in iudicio chriſtus clare oſtendit nobis ſacra euangelica lectio hodierna. in qua narratur celebre ac famoſum iudiciũ ⁊ ſignum poteſtatis que erat in chriſto qui ſolus potuit flagello facto ẽ funiculis grandem multitudinẽ foras templũ ejcere. Conuenerãt quidam ibi vt ſolet fieri populi in magno numero. neq̃ inuentus eſt quiſq̃ qui potuerit reſiſtere virtuti que erat in vno ſolo homine ieſu chriſto ꝓpter lateꝛem eius diuitatem. Ipſe ergo vt potuit ejcere adhuc in noſtra humilitate conſiſtens oĩs vendentes et emẽtes de templo venturus eſt in maieſtate ſua ad ſegregandum a conſorcio iuſtorum cũctos peccatores impenitentes. ante tamen aduentũ ei⁹ precedent terribilia ſigna que in hoc ſermone merito cõtemplari debemus vt per illoꝝ recordationẽ deũ timẽtes ⁊ ad pniaꝝ

redeũ tes ñ iueniamur in nũero illoꝝ q̃s tp̃s tã acriter a sua facie ciciat ꝛ eternal'r 2dẽnabit. De ipis g̃ signis iudicij tria misteria principalia erũt declarãda. Pmũ. 02 2ditio. Scõz rõ. Tertiũ conclusio.

Qiminente iudicij tpe mlta signa fiẽt in sole luna stellis i celo ꝛ in terra. in angel'. ꝛ q̃si in oibus alijs creaturis. Cap. I

Rimũmi

steriũ 2templãdũ de signis 02 2ditio. in q̃ videre debem⁹ q̃lia erũt ꝛ cuius 2ditõis signa iudicij. Vñ Rab in. iiij. xlviij. di. inducit Piero. q̃ in annalibus iudeoꝝ scribit se legisse q̃ndecim signa q̃ sunt hec. Pria die maria oia eraltabũt q̃ndecim cubitis supra oẽs mõtes. Scõa die oia equora pternent in pfundũ ita vt vix possit videri. Tertia die redigent in statũ antiquũ. Quarta oẽs belue q̃ mouent in aq̃s 2gregabũt ꝛ ele uabunt supꝝ aq̃s mugientes. Quinta oia volatilia celi 2gregabũt i capis ꝛ nõ gustabũt neq; bibẽt sz emittẽt voces q̃sdam q̃si flebiles. Sexta flãmina surget ab occasu sol'ignea 2 facie firmamẽti vsq; ad ortũ currẽna. Septima oia sidera erratica ꝛ fixa spergẽt et se igneas comas sic comete. Octaua magn⁹ terre mot⁹ erit ita vt oia alta edificia pternent. Nona oẽs lapides scindentur ꝛ vna petra collidet aliã. Decima oẽs plãte fluent sanguineũ rorẽ. Undecima oẽs mõtes et colles et edificia in puluerẽ redigentur. Duodecia oia animalia venient ad cãpos de siluis ꝛ mõtibꝫ rugientia et nihil gustãtia. Tredecima oia sepulcra ab ortu sol' vsq; ad occasum patebũt cadaueribꝫ ad resurgẽdũ. Quartadecia boies ꝺ habitacul'suis recedẽt discurrendo attoniti velut amẽtes ꝛ ñ audentes loq̃. Quintadecia oẽs homines morient ꝛ resurgẽt cũ mortuis lõge añ defunctis. Et q̃uis incertũ sit vtꝝ talia signa sint pcessura iudiciũ cũ Piero. ea non affirmet. sed tm̃ legisse se asserat tñ ex euãgelico tertiu tria signa infallibil'r ꝛ certitudinal'r colligũt. Pmũ 02 corpoꝝ celestiũ imutatio. Scõm angeloꝝ ꝛ tutũ cõmotio. Tertiũ signi redẽptoris apparitio. Pmũ signũ ba/ B
bek Mat. xxiij. vbi 02. Sol obscurabit ꝛ luna nõ dabit lumen suũ ꝛ stelle cadẽt de celo. Et Luxxi. Erunt signa in sole ꝛ luna ꝛ stellis. Et h̃ pdixit Eso. xiij. Stelle celi ꝛ splẽdor eaꝝ nõ expandẽt lumẽ suũ. obtenebrat⁹ est sol in ortu suo. ꝛ luna nõ splẽdebit in lumine suo. Et Apoc. viij. Quartus angel⁹ tuba cecinit ꝛ percussa est tertia ps solis. tertia ps lune ꝛ tertia ps stellaꝝ ita vt obscurarẽt tertia ps eaꝝ. Circa obscuratiõem sol' notãdũ ẽ fm Alex. in iij. pte sũme ꝛ Rab. q̃ sequũtur magistrũ. xlviij. di. q̃rti li. q̃ solẽ et lunã obscurari pt intelligivel

in ipo aduẽtu iudicis. ꝛ sic dicũt obscurari non sui lumis ꝓuari one sz supueniẽte maioris lumi nis claritate. Et ꝺ ꝑdixit Esayas xxiij. Erubescet luna ꝛ ꝓfundet sol cũ regnauerit dñs exercituz in mõte syon. et in Jerusalẽ et i conspectu senũ suoz fuerit glosi catus. Põt etiã itelligi solẽ ꝛ lunã obscurari añ iudicis aduẽtuz ꝛ sic patienter ecclipsim supnaturaliter. qm̃ si paterent ꝑ naturã non oporteret hec ꝺoni inter signa ea mirociens ꝺ accideret. Illaqẽ sententia Tho de ar. li. iij. di. xlviij. ar. ij. in rñsione ad scꝺam istantiã. Sz credendũ ẽ ꝙ ꝺ naturaz patient sit ecclipsim ad ꝛrorem hoim. Per naturã enim ipossibile eẽt ꝙ sit paterẽt eclipsim. quia naturalis eclipsis sol causat ꝑ iterpositõem lune int aspectũ nr̃m solisq. Et naturalis eclipsis lune ꝑ interpositõez tre diametraliter solẽ ꝛ lunã. De illa ꝑ eclipsi sic ꝑ phetauit Jobel. ij. Sol vertet i tenebras ꝛ luna in sanguinẽ añq̃ veniet dies magn⁹ dñi ꝛ horribilis. De casu etiã stellaz fm Augu. xx. de ci. dei. c. xviij. Credẽdũ est ꝙ tropica sit illa locutio q̃ ꝺz stellas cadere de celo co ꝙ ꝓprie loq̃ndo verificare nõ posset. qa corpa celestia ñ sũt ẽuia nec corruptibilia. vt dic̃ Aristo. de celo et mũdo. Jõ dicũt cadere de celo q; videbunt lumie suo ꝓuari supueniente claritate maioꝛi. Vel ꝑt intelligi ꝙ stelle cadẽt de celo q̃tũ ad apparitõem. q; inflãmati vapores in tãta mlitudie ꝺ scendẽt ꝙ videbit aspicientibz ꝙ sint stelle de celo cadẽtes. Sc cũ ꝺ signũ erit ãgelicaz vturuz cõmotio. De q̃ Mat. xxiij. Virtutes celoz mouebũt. Et ꝺ fz ꝺctoꝛes ꝑfatos ꝑt dupliciter itelligi. aut ꝑ ordine vturũ q̃ fm Dyonisiũ li. de ãgelica hierchia ẽ medi⁹ i media hierachia. aut ꝑ oĩb celestibz spiritibz. Prio ꝑ tãto vturtes celoz ꝛ mouebũt. q; ãgeli illi⁹ ordis q̃z officiũ ẽ circa mũdũ regimẽ gerere faciẽdo aliq̃ facta ĩsolita ad revocãdũ mentes hoim in deũ ꝑ modicũ rpo ãte xpi aduẽtũ faciẽt. facta maioris admiratõis q̃z nũq̃z añ fecerint ꝛ in ipo xpi aduẽtu movere cessabũt corpa celestia. Accipiẽdo vturtes ꝑ oĩb angelos bñs dicũt moveri fm mgiam nõ meru dãnatõis vl aliq̃ perturbatõe pauoris. Sz q̃dã admiratõe coz q̃ videbũt ꝛ sic itelligit illõ Job. xxvi. Colũne celi pauẽt ꝛ ꝓtremescũt ad nutũ ei⁹. Tertiũ signũ ꝺz signi redẽptoris apparitio. de q̃ in euãgelio. Tũc appebit signũ filij hois ꝙ multiplicit ꝑt intelligi fm Aler. in. iij. Uno mõ signuz illõ ꝑt dici signũ crucis. De q̃ cãtat ecclia. Hoc signũ crucis erit i celo cũ dñs ad iudiciũ venerit. ꝛ sic Crisost. Crux appebit sole lucidioꝛ exñs. Secꝺo mõ põt dici signũ passiõis in carne xpi. iuxt illud Zacha. xij. Videbũt in quez trãsfixerũt. Et Apoc. i. Videbit eũ oĩs oculus ꝛ q̃ eũ pupugerunt

Tertio mō pōt intelligi signum crucis impssum mētib⁹ fideliū. Hec sūt signa q̄ colligūt ex euā/gelio. Ut vt Lucas addit. In ter/ris erit pssura gentiū p̄ confusione sonit⁹ maris ⁊ fluctuū vsq; ad vni/uersa orbi. Jō nō ē dubitāduz q̄ añ diē iudicij videbūt frēs ista si/gna nō solū in luna ⁊ stell. uez/ētiā i aere. in aquis. in fra. i arbo/ribus. in mari. in aialibus. in aq̄s. in fluminibus ⁊ in oib⁹ abyssis.

Q signa p̄dicta in p̄cedenti capīo fiēt ad significandū fribi/lit̄ē iudicio ⁊ ad accusādū petā vl q̄si ad p̄parādū suo mō mise/ris damnatis. Capl'm. II

Ecunduz

mysteriū p̄tēplādum ōz rōis. i q̄ p̄siderare dēm⁹ q̄re p̄dcā sig̃ fiēt añ diem iudicij. ⁊ dici p̄t q̄ ppt̄ tres rōes. P̄ria rō ōz oñsionis. Secunda accusatōis. Tertia cōpassionis.

P̄ria rō ōz oñsionis. ad oñdē/dū q̄ fribil'e erit aduentus filij ōi iudicātis q̄n creature sue tantus terror ē incutiēt boib⁹. Jō Greg. in omel. di. M'lta dūt mala p̄/currere vt malū valeāt fine fine nūciare. Nā si timēt boies insoli/tā sol' obscuratōem. sic Virgi. di/cit in georgicoz. Ille etiā extincto miserat⁹ cesare romano. Luz ca/put obscura nitidū ferrugine te/net. Impiaq; etnā timuēre secla nocte. Si timēt nō cōsuetas te/nebras sic egypti de q̄bus dicitur Exo. xi. Facte sūt tenebre horri/biles in vniuersa terra egipti tri/bus diebus nemo vidit fratrē suū nec mouit se de loco in quo erat Si timent terremotū. si vento/rum vehementiā. si nocturnos strepit⁹. si draconū aut serpentū sibilos. leonūq; rugitus ⁊ h mōi q̄nto magis timebūt tremēdaz vocē seueriss'imi iudicis dānanti ⁊ exp̄obrantis malos. Secun/da rō illorum signorum dicitur accusatio nis. Omnes em̄ fere cre/ature immutabunt parate ad vi/dictam contra peccatores. iuxta illud Sapien. v. Armabit crea/turam ad vindictā inimicorum suoz. Nam cū deus oñes crea/turas fecerit ad hois vtilitatem ⁊ omnes deo obedierint homi/ni seruiēdo. ipe vero homo rebel/lio ⁊ inobediens creatori suo ex/titerit. iō accusabūt eū quasi inī/tum. Clamabit nāq; suo mō ce/lū. O dō oiporēs ego boi mini/strauī cī planet' meis influendo ſ̄ frā. et alia opādo q̄ tulisti. ipe/vo te offendit. q̄ vindicta iustissime/ud'r. Clamabūt sol ⁊ lūa ⁊ stel/le. O dō magne nos dedimus p̄cōrib⁹ lucē vt tuū p̄cēremur ip'iū. illi vo i oib⁹ te p̄tēpserūt fac q̄ vindictā. Clamabit̄ mō aer clamabit terra. clamabūt aque ⁊ oīa q̄ in eis sūt. Jō Hugo d̄ sā/cto victore ait. In illa die victo/rius nihil hēbit q̄ respōdere pos/sit hō pctōr. vbi celū ⁊ tra sol et luna dies et nocte⁹ et totus' mū/dus stabunt aduersum nos in testimonium peccatoz nostroz

Tertia ratio illoꝝ signoꝝ dicit ꝓpassiõis. Mouebũt vtiq; q̃ si quodã affectu pietat; t ꝓpassionis oĩs creature ad ꝓpatẽduꝝ dãnato miserie. Vñ Crisꝰ. super Mat. ait. ꝓPatrefamilias morieñte domꝰ eꝰ turbatur. familia plãgit t nigris se vestibꝰ induit. sic hũano genere circa finẽ ꝓstituto celi mysteria lugẽt t candore exposito tenebris induunt. ꝓPlãget q̃ sol dãnatõem hoĩm. plangẽt luna. plãgent stelle oĩa elemẽta t vniuersa q̃ creata sũt. O q̃ durꝰ es .o tu petꝛ q̃ ferreꝰ q̃ tibꝫ pi crudelꝰ q̃ te dãnandũ cõspicis t morti sempiterne adiudicandũ t tñ nõ ploras. ꝓPlãge q; sole plãget. ꝓPlãge q; plãget te luna. Plãge q; plãget te stelle. Sz meliꝰ plãge vt nõ plãgas. ꝓPlãge q̃ offendisti deũ vt tibi indulgeat. ꝓPlãge p̃ ꝓtritõem t postula veniã. ꝓPlange p timoꝛe vt sic penaꝫ effugias. O sareũ pectus O adamãtinũ cor. O insensibil' mẽs peccatricis aĩe q̃ audiendo ea q̃ dicimꝰ nõ ꝓmouet nõ ꝓpũgit nõ erubescit nõ deponit peccata nec reuertit ad dñm deũ suũ.

Et terribil' erit vox tube vocãtis mortuos ad iudiciũ. t q̃ vtus dina erit cã efficiẽs reformatõis corpoꝝ t resurrectõis mortuoꝝ. et vox tube erit causa istrumentalis. Capl'm. III.

Tertiũ mi

sterũ ꝓremplanduꝝ de signis iudicij dicitur conclusio. Concludent nãq; oĩa signa terroꝛi in illo vno pauescẽdo qõ erit vox tube. De q̃ Ioꝛ. xv. c. Canet eñ tuba t mortui resurgẽt ꝛc. fm aũt Richar. xliij. di. q̃rti li. Vox tube nõ erit causa efficiẽs reformatõis corporũ t vnionis aiaꝝ ad illa sz vtus dina. erit tñ causa instrõlis. Ioh. i. Thes. iiij. ca. In iussu et i voce archangeli et in tuba dei de celo. Vbi ponunt tria q̃ ꝓcurrent ad resurrectõm mortuoꝝ. ꝓPrimũ erit iussio. Scõm reformatio. Tertiũ sonatio. ꝓPrimus erit iussio. q; xps iubebit puluueres seu ptes quascũq; corporũ mortuoꝝ recolligi p̃ ministerium angelicũ. Et hoc notauit apl'us cũ dixit in iussu. Scõm erit reformatio. ꝓPrecipiet etiã xps ex illis puluerib' recollectis corpa reformari. et reformata, aias vniri q̃ duo fient vnũ p vtutẽ dinã Et istud notat ab apl'o cuꝝ dixit. In tuba dei. Tertiũ ꝛ sonatio. Archangeli eñ q̃ fuerunt custodes ꝓuinciaꝝ in ꝓuinciis q̃s custodierũt clamabũt fortiter et sensibiliꝫ sono articulato et medíãte aliq̃ sensibili creatura formata. Clamabũt inquã q̃ oĩa coã iudice ꝓpareãt diffinitiuam sniam et irreuocabilẽ auditurí. Et ꝟ notauit apl's cũ dixit. in voce archangeli. De hac aũt sonoroſa tuba sic inqt Crisꝰ. sꝛ Mat. Vlere vox magna vox tube terribil' cui oĩa obediũt elementa. q̃ petras scidit. ĩferos aperit. portas

tartareas frangit. vincula mor/ tuor̄ dirūpit. z de p̄fundo ab/ ysſi aias corp̄ibus suis assignat Dec aūt oīa cū ꝑsumant i o/ pere q̄ sagitta trāsit in aere dicē te aplo. In momēto in ictu oc̄li in no. tu. Et hiero. sup̄ Mat sic loquit. Quotiēs dicē iudicij consi dero toto corpe ꝑtremisco. siue eīm comedā siue bibā siue aliq̄d aliud facā semp̄ videt illa tuba terribilis insonare auribus me is. Surgite mortui z venite ad iudiciū. Et idē ad Eromaciū z be liodorū. Ego i sceler̄ meor̄ latēs sepulcro z peccator̄ vinculis colli gatus quotidie dñm cum illū cla/ more expecto. Hieronym⁹ veni fortas. Ego dēq̄ tuta oīa timeo Quid audis peccator. Quid hie ronym. dicit. Et q̄s ipe erat. Nōne sanct⁹. nonne ꝓbus et virtuosus nōne a curis terrenis penit⁹ ab solutus. nonne pnia macerat⁹ nōne in dei ope assiduus z tam clamat. Ego timeo. z tu non ti/ mes tu. O amator̄ seculi. O ne gligēs in via dñi. O peccator ne quissime ꝑtremisce z ꝑcutiantur viscera tua. depone fatuitatem mentis tue qua fit vt nō timeas z sepius mente retro lue hieronym i ꝓba di. Ego timeo. Ad h̄ fac exemplū q̄s Barlaam dicit de Josaphat. Rex q̄dam magn⁹ ep̄ianus trī z deuot⁹ vt plurimū mestus oīb⁹ appebat ꝛc. O amara vor o dura. o tediosa pec catoribus oībus q̄ dicet eis Sur gite z venite ad iudiciū. Ergo ꝓ/ uideamus vt dñi temp⁹ adest et facilius dak p̄ pniam recōciliēr deo q̄ offendimus vt bonita/ te sua ipe absoluat nos a pecca/ tis annumeretq̄ sociorum sētor̄ concedēs nob̄ gr̄am z in futu ro gloriam q̄ sit benedictus ꝓ in finita seculor̄ secula. Amen.

Feria quarta

Secunde hebdomade in q̄dragesima. De ordine et ꝓdictionibus iudicij generalis z de sententia d̄ dānatos ferēda ac d̄ suauivo catōe elector̄. Ser. XXVI.

Iri nini

uite surgent in iudi/ cio. Verba sunt ista dñi nr̄i Jesu xp̄i Matth. xij. c. et in euāgelio hodierno. Cōmemo rabat freq̄ntius saluator nr̄ di/ ectissimi diem iudicij. q̄m nihil terribili⁹ peccatoribus potest dici Quis nā tā demens tā stult⁹ tan q̄s obstinatissimus esse p̄t vt cuz audit se iudicandū diuino iudi/ cio reseruari timeri non debeat. Judicabit d̄s oēs homines q̄s angelos q̄ peccauerūt et ꝑtra eos snīam ꝓferet irrevocabilē. Q̄m tamē ꝓter ea q̄ dicta sūt de futuro iudicio generali nō parū vtile est meditari z ꝓsiderari ea q̄ in illo iudicio fienda sunt. Jdcirco in p̄senti sermone adhuc d̄ ipo aliq̄ dicimus tractaturi. De quo adhuc tria mysteria ꝓponi mus ꝑtemplāda. Primū d̄ ordinatio. Scōm revelatio. Ter/

tum p̄miatio.

De ordine iudicij tā fm locuz q̄z modū. z qualit ab oibus siue bōis siue mal videbit xp̄s i ma/ iestate sua. Cap. I.

RIm̄ū mi sterū ꝓ tēplanduz de iudicio generali dicit ordinatio. Ordinabit etēm fz doctores q̄z tū ad tria. Prio q̄tū ad locum. Scdo q̄tū ad modū. Tertio q̄z tum ad aspectū. Prio ordina bit q̄tū ad locū. De q̄ aliq volue rūt dicere q̄ erit vallis iosaphat ꝑ ꝓ̄ha Joel. iij. c. di. Adducā oēs gētes in vallē Josaphat z di scceptabo cū eis. Si mḡr sm̄arū rl viij. di. q̄rti li. quē ena ceū theo logi subsequūt reprehendit illos q̄ dictū illud ꝓprietatē volūt itelli gi. Qm̄ oēs bones i valle illa ꝓ̄ bēdi nō posset. Et ꝓpt̄ea ē potiꝰ intelligendū mystice z spūaliter Eo q̄ vallis Josaphat interp̄ta tur vall' iudicij. Dic q̄ magister. q̄ xp̄s descēdet ad iudicādū sup̄ montē oliueti. de q̄ in celū ascen dit. z sedebit in aere in loco alto. z forte circa locū illū in q̄ apli ō sierūt ip̄m cozporal' videre q̄n ascē debat in celū. Bones aūt cōgre/ gabunt in valle Josaphat cui p̄ eminet mōs oliueti. et q̄t in illa poterūt capi tot erūt ibi. Alij cir ca vallē q̄dam ꝓpinquꝰ. q̄dáve ro remotꝰ. Electis ꝙo erūt bus ad dextrā iudicis nō in t̄ra sed i aere. Juxta illō. j. Thes. iij. Ra piemur cū illis in nubi bo obuiā xp̄o in aera. Si em̄ nō raperent in aera nisi post iudiciū q̄n cū iu dice ibunt in celū nō dicerēt ra/ pi obuiā xp̄o sed post xp̄m. Viri rūpfecti magis eminēt z ꝑpe iudicē erunt. Magis aūt cōgru um erit q̄ xp̄s veniat ad iudicā/ dū in aere sup̄ montez oliueti q̄z sup̄ locū in q̄ passus est. qz pas/ sus est in forma infirma. z iudi/ cabit in gl'iosa sic in gl'iosa ascen dit. Scdo ordinabit iudiciū q̄z B tū ad modū. De sūmis nāq; ce/ loz̄ descēdet filiꝰ dei cū potesta te mag̃ z maiestate. cū oibus an gelicis chor', z sua gl'iossima ma tre. Deferēt aī cū angeli passio nis instrumēta et miraclo refor mata. videlz. Columnā. coronā spineā. crucē. clauos. spongiaz. z lanceā. z oēs electi resūmptis corpib; pcedēt et obuiā. Quoꝝ pcessionē z ordinē pie cōtempla ri possumꝰ. fm q̄ Job. in Apo. describit. ait enī. vij. c. Audiui nu merū signatoꝝ centū q̄draginta/ q̄tuor milia signati. Ex tribu iu da. xij. milia signati. Ex tribu ru ben. xij. milia sig̃ti. Ex tribu gad. xij. milia signati. Ex tribu Aser. xij. milia signati. Ex tribu nepta lim. xij. milia sig̃ti. Ex tribu ma nasse. xij. milia signati. Ex tribu Leui. xij. milia signati. Ex tribu Simeō. xij. milia signati. Ex tri bu Jsachar. xij. milia signati. Ex tribu zabulon. xij. milia signati. Ex tribu Joseph. xij. milia sig̃ti. Ex tribu Beniamin xij. milia si gnati. Post hec vidi turbā ma/

gnā quā dinumerare nemo po
terat ex oīb⁹ gentib⁹ et tribub⁹ t
linguis t pplis stātes ante thro
nū in ꝓspectu agni amicti stolis
albis t palmis in manib⁹ eorū.
Et clamabāt voce magna dicen
tes. Salꝰ deo nr̄o q̄ sedet super
throno t agno. In q̄ visione po
nit Johēs numer⁹ elector⁹ accipi
endo more scr̄pture numerū de
termiatū p indeterminato ōsen
dēdo illū p noīa tribuū filiorū
israel. p quē mystice designat sta
tus illor⁹ q̄ erāt saluādi. Pri
mus ḡ statꝰ ex tribu iuda. q̄ inc
pīt ꝓfessio cōpebit in iudicio t
signat oēs pctōres. oēsq⁹ pecca
trices. q̄ post mīta scelera t pctā
cōmissa redierūt ad pniam. ō q̄
bus xp̄s dixit. Meretrices t pub
licani p̄cedent in regno celorū.

Scūs status cōpebit ex tribu
ruben q̄ inc̄pīt filiꝰ visionis.
t signat oēs viros doctos t illu
minatos scīa. q̄ deū in oīb⁹ ma
gnificauerūt Tertiꝰ statꝰ com
pebit ex tribu Gad. q̄ inc̄pīt ur
accinctꝰ latrūculꝰ. t signat quos
liber ꝓiugatos q̄ in scō mr̄imo
nio cū dei timore t obediēnavi
erūt. Quartꝰ status cōpebit
ex tribu aser. q̄ inc̄pīt ab⁹ vl
diuitias bōis t sīgt oēs sacerdo
tes diuites q̄ missi sūt sacꝰ.

Quītꝰ statꝰ cōpebit ex tribu
neptali. q̄ inc̄pīt dilatatō mea.
t signat oēs religiosos q̄ se dila
tāt nō solū ppt̄ deū ad fuanda
p̄cepta. sz etiā ꝓfitia. Sextꝰ sta
tus cōpebit ex tribu Manasse q̄
inter̄pīt ab obliuio. t signat oīm
monachos t solitarios q̄ oblīti
cuiuscūq⁹ cure t pal. etiā t actio
nis spūalis p̄ replanuā vitam
deo placere studuerūt. Septi
mus statꝰ cōpebit ex tribu Si
meon q̄ inc̄pīt obediēna t sīgt
oēs filios q̄ mortui sunt sub cu
ra pntū. q̄b⁹ in vita fuerūt obe
dientes. Octauꝰ status ꝓgebit
ex tribu Leui. q̄ inc̄pīt assum
ptus. t signat oēs p̄latos eccl̄ie
qui assumūt ad regimē aiarū.

Nonus statꝰ cōpebit ex tribu
Isachar qui interpretat vir mer
cedis et signat mechanicos t ar
tifices omnes qui laborant pro
mercede. Decimus status cō
parebit ex tribu zabulon. q̄ iter
pretat p̄tegumentū fortitudi
nis. t signat omnes ip̄atores re
ges p̄incipes et alios quoscun
q⁹ dominos qui ob rem publicā
defendendam augendam tuen
damq⁹ habuer̄t p̄matū. Un
decimus status comparebit ex
tribu Joseph qui interpretatur
augmentum. t signat omnes bo
nos mercatores qui sua indu
stria sollicitudine t labore quita
tum bona multiplicant t au
gmētāt. Duodecimꝰ statꝰ cō
pebit ex tribu beniamin q̄ inter
pretat p̄tinēta. t signat oēs cōti
nētes q̄ vicia carnalia mortie sūt
detestati. Post quos veniēt oēs
martyres ꝓfessores t apl̄i t pn̄
tabūt secū altissimo ip̄atori dño
iesu xpo laudātes t bñdicentes
et letitia nomen sanctum eius.

Exalto vero latere dāmnati oēs
reassumptis corpib⁹ suis vnacū
diabolis compebūt. Primi erūt
omnes desperati quoꝝ capitanei
erunt Chayn q̄ interfecit fratrē
Judas q̄ vendidit xp̄m. Secun
di erūt oēs viri docti q̄ fuerunt
sapiētes vt facerēt mala. bñ autē
facere nesciērūt. Ibi erūt inflati
theologi. ibi curiosi vani phi
losophi. ibi arrogātes iuriste. ibi
procuratores vadnocati dolosi
ibi notarij falsi. ibi oratores mē
daces vadulatōib⁹ veritatem ō
spicēres. Certi erunt oēs vxora
ti q̄ matrimonij federa violaue
runt. Ibi erūt q̄ p̄tractērūt i gra
dib⁹ p̄hibitis aut cū ordinib⁹ sa
cris aut post p̄tinentie vota. ibi
erūt mulieres adultere q̄ de bo
nis viroꝝ nutriuerūt filios alie
nos. Quarti erūt oēs mali sacer
dotes q̄ curā animaꝝ acceperūt
cū essēt insufficientes q̄ nō dixerūt
officiū ad qđ tenebāt q̄ celebra
runt in mortali peccato q̄ tenue
rūt secrete vel publice cōcubinas
vsacramēta p̄ p̄cio vendiderunt
Quinti erūt oēs mali religiosi q̄ ñ
seruauerūt regl'as suas q̄s p̄mi
serunt deo obseruare q̄ peiores
fuerūt in moribꝫ q̄ stipendarij
superbi p̄sumptuosi ypocrite inui
di malivoli iniq̄ versipelles do
losi detractores susurrones bilin
gues mēdaces sacrilegi ercōtra
ti. vādem damnabiles hereticj.

[redacted]

[redacted] Septi
mi erūt oēs superbi q̄ paren
tib⁹ suis inobedientes eos spre
uerūt affligerūt q̄ et molestaue
runt vtumeliys cōuicijs impro
periys et q̄nq̄ ꝯberib⁹ nec debi
tam impenderūt reuerentiam.
Octaui erūt oēs lupini p̄lati q̄ ñ
intrauerūt p ostiū in oulle neq̄
vocati fuere a deo sic aarō. sz mu
nere p̄cio arte dolo importuni
tate tpaliq̄ fauore valiys inde
bitis modis ecclesiasticos rapu
erūt honores. et bona ecclesiarum
nō pauperib⁹ quoꝝ sunt: sz pro
pinq̄s et amicis et q̄s pro eleō
nib⁹ et meretricib⁹ distribuerūt.
vc. Noni erūt omnes mali mer
catores fraudulēti falsarij simu
lati ptiri deceptores et vsurarij.
Decimi erūt oēs tyranni et ma
li dñi q̄ seipsos deificāres non ti
muerūt deū. et suos subditos q̄
verunt iniuste. Undecimi erunt
oēs artiste neq̄ q̄ suas artes cuz
ininstitia et alioꝝ damno exercu
erūt. Duodecimi erūt oēs incon
stātes et luxuriosi. et oēs alij pec
catores q̄ a pte sinistra p̄sentā
bunt coram iudice clamātes ac di
cēres. Heu heu cur nati sumus.
O q̄s amara est dies ista. O mi
seri nos quo trahimur. Vic nob
quia p̄gimus ad rigorosum iu
dicū. Certio ordinabit iudicium
q̄tum ad aspectū. Fm eū Aler.

in.iq. Rich. t Bona. di. xlviij. q̄ si li. Boni et mali visuri sūt iudi ciū viuoz t mortuoz. Mali i forma q̄ filij dei sūt in claritate q̄ iudicabit. nō in infirmitate q̄ iudicat⁹ est. fiet em̄ vt ure diuina supnaturaliter videāt formā gl̄iosam corpis xp̄i ad ampliorē illoz confusionē. q̄ q̄libet eorum tristabit ac confundet videndo gloriā eius quē vehemēt odit. Damnati em̄ vehemēt odiūt deū non sub rōe q̄ bon⁹ e. sz sub rōe qua eos punit. Cognoscēt insup dānati diuinitatē xp̄i nō p clarā visionē sz p effect⁹. Boni vo videbūt gl̄iam corpis xp̄i cū gaudio t letitia oculo corpali. t gl̄iam aie oculo mētali t ēt clare videbūt diuinitatē. Fietq; adhuc supnaturaliter vt ita cū videāt et audiāt q̄ sūt a remotis sic̄ ꝓpinqui. Tūc sic̄ dicit Crisost. sup Mat. Plāgent iudei videntes viuētē t iudicantē quē q̄si hoiem mortuū existimabāt t cōuicētes se corpe vulnerato sceleris suū negare nō poterūt. plāgēt t gētiles q̄ vanis disputatōibus decepti pboz irrōnabilem stultitiā putauerūt esse deū colere crucifixū. Plangent se xp̄iani petōres q̄ magis dilexēt mundū q̄ xp̄m. Plāgent se hereticī q̄ puz hoiem crucifixū dixerūt. cū videāt ip̄m esse iudicē in quez iudei trāsfixerūt. Nec ille. O q̄nta erit etiā in dānatis afflictō q̄n tuscz meroz cū videbūt multitudine electoz. Tūc vere scribit sap. v. Stabūt iusti in magna ꝓstantia aduersus ꝛc. t sequit. Hi sūt quos aliq̄n habuim⁹ in derisuz et insultū impio. Nos insensati vitā illoz estimauim⁹ insanam et finē illoz sine bonore. Ecce q̄modo ꝓputati sūt inter filios dei t inter sanctos sors illoz est.

Qualit̄ accusabunt in die iudicij t nota fient petā oium nec potit q̄s defendere se aut excusare

Capitulum II

Ecundus

mysteriū ꝓremplandū ō iudicio vocat revelatō. Revelabunt q̄ppe oia dānatorum petā tā publica q̄ secreta. Circa quā revelatiōem occurrent tria. Primū ōz accusatio. Secūm rectificatio. Tertiū arratio. Primū ōz accusatio. Stabūt namq; tres accusatores ꝑ petōres. Primus erit diabol⁹ q̄ dicet. Equissime iudex iudica istū esse meum q̄ noluit esse tu⁹. Tu⁹ erat p naturā me⁹ est fact⁹ p suā malitiā. mihi inobediēs. mihi obediens. Iudica g̃ istū esse meuz meūq; damnandū. Cognoscēt enī tunc fatui petōres q̄ quē errauerūt. accedere diabolus p̄suasiōibus. q̄s videbūt oēs demōes ꝑ illos clamāres. Secūs accusator erit proprius sce⁹. Nā vt inqt Rich. in.iq. di. xliij. In iudicio cognoscet quilibet bō petā sua q̄ fecit tā iusti q̄s reprobi. Mali ei ꝓgnoscēt vt ex illā afflictōe amplius

crudenk. Boni vo q; ex cognitione remissionis ; idulgẽtie ãpli⁹ cõsolabunk ; diñ mifficordiam collaudabũt. Nõ solũ autẽ ipsimet. sz sigillati vniuersq; manifesta erũt oium bona ; mala. Sz noticia illa ; dinlgatio petrõrũ q̃ fecerũ ; electi nõ generabit eis penã nec ignominiã nec ?fusionez ãnimo cedz ad coz gliaz p pẽ pitentiã quã fecerunt. Et h̃ dixit Brego. iiij. moral. vsus finẽ quit exponẽs illõ psal. Mifficordias dñi in eternum cãtabo. Quõ mifficordias dñi cãtat in eternũ q̃ miserũ se ignorat fuisse ; si misericordie trãsacte nõ meminit vñ largitori misericordie laudes reddit. Manifestatio g̃ petrõz ãntrum ad reprobos. nõ q̃tuz ad iustos erit accusatio. Tert⁹ accusator erit tot⁹ mund⁹. Vñ Crisf. super Mat. In illa die vltionis nihil est q̃d rideam⁹. vbi celũ ; terra aqua sol ; luna dies ; nocres et tot⁹ mũdus stabũt aduersũ nos in testimoniũ petrõz nostrorum

R Scõm q̃d occurret in reuelatõe petrõz erit testificatio. Tres em̃ testes hẽbit tũc ? se peccator Vnũ supra se. s. deũ. Scõm intra se. s. cõsciaz ꝓpaz. Tertiũ iuxta se. s. ꝓpriũ angelũ boi ad custodiam deputatũ. q̃ trãq; ?saue oim q̃ bõ fecit ? eũ testimoniũ ꝓhibebit. Vñ Job. xx. Reuelabũt celi id est angeli iniq̃tatẽ ei⁹.

G Tertiũ q̃d occurret in reuelatõe peccatoz erit artatio. Arte em̃ erũt tũ ; stricte vie oim petrõz quando nõ poterũt negare nõ excusare nõ appellare nõ fugere nõ impetrare veniã nõ hr̃e refugium. O q̃s flebil' erit tũc dãnatoz cõditio. nõ valebũt eis ꝑces. nõ clamores. nõ gemit⁹. nõ ꝓtes. nõ amici. nõ denicz q̃cq; aliud. Vñ Crisf. sup Mat. Nõ erit tũc resistendi vtus ? deũ nec fugẽdi facultas ante facẽ ei⁹. nec pnie locus. nec satisfactõis tps. et Bre. in omel. inq̃t. O q̃s anguste erũt tũc vie reprobor. Supius erit iudex irat⁹. infer⁹ horrendum chaos. a dextris petã accusantia a sinistr; infinita demõia ad supplicii trabẽtia. intus ?scia vrẽs fortis mũd⁹ ardẽs. miser peccator sic ?prehensus q̃ fugiet. latere erit impossibile. apparere intolerabile. Dec ille. Poterit tunc vnusq̃sq; dicere illud psal. Quo ibo a spũ tuo. ; q̃ a facie tua fugiã. Si ascẽdero i celũ tu illic es Si descẽdero in infernũ ades. si sũpsero pẽnas me. diluculo habitauero in extremis maris. Etem̃ il. m. r. de. me ; r. t. m. de. tua.

Qualis in iudicio xp̃s alloq̃t electos blãde atq; benigne. malos vo aspe sat; ; dure. ; quõ ipi sepabunk a iustis.

Capitulum III.

Tertiũ mi

sterii ?tẽplanduz de iudicio ór premiatio

Circa q̃d adhuc tria debem⁹ attentissime ?templari. Primuz

ōz electoz allocutio. Scōm dānatoz ꝓtristatio. Tertiū oim ſeparatio. ℣Primū ōz electoꝝ allocutio. Loquit nāq; rp̄s electis ſuis tria ſuauiſſima verba. ℣Primū ℣bū erit dulcis vocationis. qñ facie leta z vltu hilari ad deterā ptem ſe ℣tens aſpiciens ſuā dulciſſimā matrē z ceteros electos z ſcōs. poñtq; dicere. licet in euāgelio nō ponat. O gēitrix mea veneranda z digniſſima regina celoꝝ ecce iā rp̄s eſt vt cunctis hoīb; q̄ fuerūt in mūdo innoteſcat gl'ia tua. videātq; oīs merita tua. Tu nēpe es illa que humilitate caritate ceteriſq; virtutib; ad tuū vterū me inclinaſti. Tu me nouē menſib; in ventriſ tui tabernaculo tenuiſti tu me natū deū hoīem in p̄ſepio adoraſti inuoluiſti pānis z lacte tuo mel ſtuo me pauiſti. Tu cū lacrimāte me cernebas. lacrimabar'. cuz vigilāte vigilabas. cū patiēte patiebaris. Tu me in brachijs ſepe portaſti z corde z ope ſp me. cū fuiſti. Mecū p̄ dolore cū crucifigebar in cruce crucifigebaris in alia. Et cū a toto mūdo eſſem derelictus. tu ſola firma ī mea fide mānſiſti. Junxiſti volūtatem tuā voluntati mee. Sancta būlis et deuota celeſtia ſemp deſideraſti. En iā toti mūdo piter cōgregato z ego excelſa gl'iam tuaz quā mbi dare volui patēter mōſtrabo. ℣Poſtmodū vero aplīs refert. Vos diſcipli mei filij z fratres delecti q̄ reliq̄ſtis oia ꝓpter nomē meū z paupes z pegrini per terraz orbē fideli laboraſtis et tandē pariēter morte ſuſtinuiſtis. Et poſt martyrib; dicet. O vos feruētes martyres q̄ ꝓ meo amore tormēta et penas horribiliſſimas ſuſtinuiſtis. et mori potius q̄ me negare elegiſtis. Deinde alloquet ℣gines. O vos ℣gines mūdi q̄ ſanctā illibataz q̄z caſtitatē tāto ope amaſtis. Et vos ſancti ꝓfeſſores q̄ corpa veſtra artiſſima pnia maceraſtis. O vos omnes ſancti religioſi q̄ abnegaſtis ꝓpriam voluntatē. O denīq; vos qui miſericordie opera ꝓximis veſtris exhibuiſtis. Eſurui enī et dediſtis mihi māducare. ſitiui et dediſtis mihi bibere. hoſpes eram et collegiſtis me. nudus et cooperuiſtis me. infirmitate z in eo. z viſi. me. Venite ad me vos diligentes. Veīte ad me fontem omniuz bonorum ad me ſummum gaudiuz. Ad me ſummam pulchritudinē Ad me ſummum ſolacium. Veni o cara genitrix. Venite o omnes electi. O dulce venite. o vox dulcior ſuper mel et manna. Et quid facient tunc damnati qui nonvocabuntur. Audient tamē chriſtum vocantem electos ſuos. ℣Percutient ꝓfecto pectora clamabunt et dicent. Ve nobis cur nati ſumus. Ve quia vocati ſunt illi et nos nō vocamur et nobis nihil dicitur. Quinimmo expectantes ſumus audire ſententiam horribil' dānatōis.

Secundū ꝟbū suauissimum qđ loquet xp̄s electis suis dicꝫ bñdictōis. Nā post vocatōez sb/ iūget eis benedictōem suā dicet qz vt pie credo p̄mo mr̄i sue. Be nedicta sis tu. bñdicta sit anima tua. bñdictū sit coꝛp9 tuū. bene/ dicti sint oēs labozes tui. Deinde dicit ⁊ ceteꝛ. Benedicti sitis vos oēs electi mei. O q̄s ḡra erit bñdictio illa oib illis. O q̄s gra tuis ip̄is dānatis q rūc intelliget q̄ntū p fuit benefacere amaī de/
x um ⁊ odire pcm̄. Tertiū ver/ bū suauissimū qđ loquet xp̄s e/ lectis suis ꝺ remuneratōis q̄m subiūget. Possidete paratum vob regnū a ꝯstitutōe mūdi. Regnū in q̄ est ois iocūditas. ois pleni/ tudo bonoꝛ. ois suauitas. omis trāq̄llitas. ois par. ois ꝯcoꝛdia. ois leticia. ois q̄es. oīs diuitie ois sarietas. oē denigz bonum. Nullū incómodū. nulla tristicia. null9 doloꝛ. null labor. nulla infir mitas. nullū fastidiū. null9 meꝛoꝛ. nulla discoꝛdia. nullū denigz malū. O petōꝛes insensati. Cur nō conami ⁊ vos regnū illō acq rere. cui tot9 mūd9 cū oib suis bonis ꝯparī nō pt. Secunduz cōtēplandū ꝺ dānatoꝛ ꝯtristatio. Nā post ois q̄ supꝺicta fūt vehemēt petōꝛes ꝯtristabunt p/ pter tria. Prio ppt̄ exprobratio nē. Aerit nāq; xp̄us exp̄obrabit illos di. illō vt̄ iste q̄ Crist super Mat. xxi. Ego ppt̄ vos hō faci9 sum alligat9 ⁊ deriſus ccſ9 ⁊ cru cifixus. Ubi est tantoꝛ iniuriaꝛ meaꝛ fruct9. Ecce p̄cū sanguis mei quē dedi p redēptōe anima rū vr̄aꝛ. Ubi ē fuit9 vr̄a quam mihi p p̄cio sanguis mei dediſt̄. Ego sup gliam meā vos habui cū essem ōs apparēs hō ⁊ vilio/ rē me oib rebꝰ vr̄is feciſtis. Nā omnē rē vilissimā terre ampli9 dileriſtis q̄ iusticiā meā ⁊ fidez. Hec Crist. O sceleran in/gti pec/ catoꝛes q̄d mali feci vob. Quid p vestra salute facere debui q̄ nō feci. Videte caput meū splendi/ dū ꝺ est illud qđ p vob spinis fu it coꝛonatū. Habui faciē meaꝛ nūc sole lucidioꝛe fetidissim̄ spu tis p vob deturpatā. Coꝛpus ḡlioſum q̄ inspiaī p vob fuit dure flagellatū ⁊ in cruce confi/ xū. Ecce signa. Aspicite loca cla/ uoꝛ. aspiciate mā9. aspicite pedes aspicite latus. Jnq̄t em̄ Crisoſti. Veniet xp̄s in iudicio nō solum vulnera. sz exp̄obratissimā oſtē dēs mortē. Secōꝺ ꝯtristabūt ppt̄ pec catoꝛes ppt̄ ꝯsiatōez. Jn rāt̄ ei āgustus ꝯstituti oēs scōs ꝯsios debūt. Tertio ꝯtristabūt ppt̄ se tēriatōez q̄n audiēt tonitruū illō gāde ⁊ formidabile vocē. s. iesu xp̄i indignāt ip̄is di. Jte male. i ignē e. q̄ pa. ē dia. ⁊ an. ei9. Terti uz ꝯtēplādū ꝺ oiuz sepatio. O si vellem9 ꝯtēplari q̄n sepabūt̄ i iusti a ꝯsorcio iustoꝛ ⁊ avisiōe ꝺi ḡta erit illoꝛ lamēta q̄s flebiles voces prūpem9 certe i lacrias. Jbūt q̄dē ip̄i dānati emlātes ⁊ q rulātes i ignē eternū. Justi āt i vi tā eternā i q̄ regnābūt cū xp̄o p infini ta scla scloꝛ. Amē.

Capitu. I

Feria quinta

scde hebdomade in q̃dragesima De necessitate sanctissime ꝓfessionis ꝫ eos q̃ dicũt superfluũ esse aut inane ꝓfiteri pcã sua sacerdoti. Sermo XXVII.

Lcedẽtes

discipuli ei⁹ rogabãt eũ dicẽtes. Dimitte illã q̃ clamat post nos Mat. xv et in euãgelio hodierno. Ordinauit xp̃s sacerdotes suos mediatores fore futuros inter ipm et pcõtes penitẽtes voluit vt absolutõis bñficiũ ipi sacerdotes per ꝓfessionẽ sacrãlem largirent. Dõ mystice innuit in euãgelica lectione. in q̃ narrat quẽadmodũ apli p quos significant sacerdotes supplicabãt xpo p chananee filia sanitatẽ postulante per quã peccatrix aia denotat. Quĩ vero apõ nõnullos curiosos erat opinio q̃dã falsa q̃ asserunt nõ fore oportunũ imo superfluũ et inane sacerdotib⁹ ꝓfiteri pcã Idcirco in psenti sermõe de necessitate ꝓfessionis tractare curabim⁹ q̃s necessariã esse cũctis penitentib⁹ ondemus triplici rõe. Prima ratio ꝑ ter doctorum scripturaꝝ testificationẽ. Secũda propter xp̃i institutionẽ. Tertia ꝑ ter ecclesie pceptionem.

Q̃ p dicta sanctoꝝ doctoꝝ ꝑ bari ꝑt qualiter confessio peccatorũ sit penitentib⁹ ad salutem necessaria. Caplm. I

I

Rima rõ

qua oñdit q̃ ꝓfessio sit necessaria ad salutẽ. est ꝑ ter doctoꝝ et scꝑturaꝝ testificatõem. Et añ q̃ inducant testimõia ꝑmittẽda est õ ꝓfessiõe distinctio q̃dã quã ponit Alexã. in. iiij. volumine sũme. et Tho. q. ij. q. iij. q̃ dicit q̃ triplex est cõfessio. Pria eoꝝ q̃ fit fidei. et ista est ꝑprius act⁹ fidei. De qua Paul⁹ Ro. x. ait. Ore aũt cõfessio fit ad salutẽ Scõa ē ꝓfessio gr̃aꝝ actõis siue laudis. et ē act⁹ latrie. q̃ ordinat ad honorẽ deo exterius exhibẽdũ. De q̃ David in psal. Cõfitemi dño q̃m bon⁹. A B

Tertia est ꝓfessio sacrãl. q̃ fit sacerdoti. Et de hac Ray. ait i sũma de pe. Confessio est cõtrã sacerdote legitima ꝑpriaꝝ pcõꝝ declaratio. Et de hac sancti dicunt. Q̃ loco et tpe expediat ad salutem. Vñ de. di. i. c. Nõ põt. inducit Amb. li. de paradiso sic loquens. Nõ põt quisq̃ iustificari a peccato nisi ꝑ nitẽs fuerit añ ꝓfessus. et ibidẽ Amb. in fine hõe q̃dragesime inqt. Ecce nũc tps acceptabile in q̃ ꝓfessio a morte aiem liberat. Cõfessio paradisum aperit Confessio spẽ saluãdi tribuit. vñ scriptura dicit. Dic tu iniq̃tates tuas vt iustificeris. Itẽ Joh. os aureũ in. c. Perfecta In corde cõtritio. in ore ꝓfessio. in opere tota humilitas. hec est fructifera penitentia. Et idẽ de pe. di. i. c. Nõ põt. Nõ ꝑt q̃squã gr̃iam vite cele- C

stis accipe nisi purgat⁹ fuerit ab omni sorde peti p̄ pēitētie cōfessionē. Et Aug⁹ in li. de penitentia. Agite pniam q̄lis agit in ecclesia vt oret p̄ vob ecclia nemo sibi blādiat⁊ dicat. Occulte ago apud deū ago. Nouit de⁹ q̄ mihi ignoscat q̄ in corde ago. ꝙ sine causa dictū est. Que solueritis in terra erūt soluta ⁊ in celo. ꝙ sine causa claues dare sūt eccl'ie di. q̄ si dicat nō. Et idē in eodē libro. Quē peniteat oīno penitear. dolorē lacrimis ostēdat. repsentet vitā suā deo p̄ sacerdotē p̄sueniat iudicū dei p̄ ?fessionē. Et augu. in li. de pe. Confessio ē salus aiaꝝ. dissipatrix viciorū. oppugnatrix demonuꝝ. Quid plā. Obstruit os iferni et portas aperit paradisi. Et de pe. di. c. Mlt̄iplex mīsericordia dei. Leo papa inquit. Mediator dei ⁊ hoīum xp̄s iesus hāc p̄posit̄ ecclie tradidit ptātem vt ?fitentib⁹ pnie satisfactōem darēt⁊ eadem salubri satisfactōe purgatos ad cōiné sacramētoꝝ p̄ianuā reconciliatōis admitterēt. Et idē in sermonib⁹. Nō remanet in iudicio condēnandū q̄ fuerit confessione purgatū. Et q̄bus colligitur q⁹ penitentes ad confessionem D sunt obligati. Sed contra posset quis arguere. Primo q⁹ null⁹ teneť manifestare inhonesta corpis sui. ꝙ mlto min⁹ nec anime. Secō q⁊ vt dicat Ambro. sup lucā. Petr⁹ doluit⁊ fleuit. q⁊ errauit vt hō. Nō inuenio E quid dixerit. scio q⁹ fleuerit. Lacrimas ego satisfactōes nō lego Et Crisost. ait. Lacrime lauāt delictū q̄ō voce pudor est confiteri.

Tertio arguit q⁊ si esset necessariū hoies confiteri sacerdoti ℔ nō videť esse nisi ad tarandam emēdā peti. Sz hō pōt sufficienter tarare emēdā p̄ petō suo. ergo videť q⁹ cōfessio nō sit necessaria. Rñdet ad hec Rich. i. iij. di. xvij. di. ad p̄mū. q⁹ ihonesta corporis erpedit aliq̄n manifestare medico ad sanitatē ?sequendaꝝ Iuxta illud Boetij. Si opa medicantis erpectas oportet vt vulnus ōtegas Sic etiā inhonesta anie māifestāda sūt sacerdoti tā q̄ medico spūali. Ad scōm vero dicit Rich. Q̄ mlta facta sunt q̄ scripta nō sūt. Et q̄n ōz q⁹ lacrime lauāt delictū. excludit cōfessio publica nō aūt secreta q̄ cuz lacrimis intelligit. Ad tertiuz E insup argumentū dicit Rich. q⁹ ille q̄ est nimis familiaris vni p̄te iudex nō dz esse in illa causa. vt notat extra ō offi. ⁊ ptā. iudicij ōle. c. Insinuāte. q⁊ dic gl. ibidē. Familiaritaſ affectio vitatē ipe dire solz. Nō aūt nimis familiaris ē carni sue. ⁊ tō nō ē rōnabile q⁹ sit iudex i illa cā in q̄ agēdū ē de punitōe carnis sue. q̄uis illa punitio sit ad aie correctōnem. Mlti insup si scip̄os iudicaſ ō berēt de ḡuissimis petis sibi cō sciam nō facerēt. repirenkqz vsurarij q̄ vsuras nō cōdēnarent. raptores ⁊ fures q̄ restitutiōez nō

approbarēt. adulteros z fornicatores q̄ lumīnā ecclesiarēt et hmōi. Quare oportune ꝓuisuz ēt i foro ꝓscie alīq̄ s. sacerdotes de peccatis nr̄is qñ illa cōfitemur habeant iudicare.

Ex confessio est de necessitate salut' eo q̄ rpe legis gr̄e fuit ista instituta a dño ihesu rpo. z quō intelligit q̄ sit de iure nature. z q̄liter i lege scripta fuit figurata.

Capitulum II

Ecūda rō

q̄ oñdit q̄ cōfessio sacramētalis sit ad salutē necessaria. ē ꝓpr̄ epi institutōis. Instituta q̄ppe fuit ꝓfessio in lege gr̄e a dño ihesu rpo ſm Rich. vbi supꝫ. i plicate z explicate. Implicate i figura cū dixit leprosō mūdato Mat. viij. Vade z ōnde te sacerdoti. Et etiā explicate sine figura in b̄ q̄ nō tm̄ ptātē iudicādi i foro exteriori dedit discipulis accipiēdā ab alīo mediante Petro cui ea ꝓmisit aī passionē cū sibi dixit illō qō sipt̄ē ē Mat. xvi. Tibi dabo claues regni celoꝝ. z dedit post resurrectiōem cum dixit Joh. xxi. Pasce oues meas. Sz etiā dedit eis ptātē iudicādi i foro ꝓscie. nō tm̄ aplis quoꝝ sunt epi successores. sz etiā alīis discipul' quoꝝ sūt successores inferiores sacerdotes. Et illā ptātē omnibus imediate dedit p sep̄m cuz post resurrectiōem suā dixit eis. Quoꝝ remiseritis pcā remittūtur eis. Quibo aūt dat ptās iudicādi de alīq̄ causa. dat eis potestas cognoscēdi de illa. Nulli' enī pt iudicare z esse bon' iudex de his q̄ ignorat. sacerdos āt nō pt sufficiēt cognoscere facta pcōris conscie nisi pcōr ei p ꝓfessionē cōsciam aperat. Alex. aūt. i iij. sūme dic. q̄ duo sūt in ꝓfessione Vnū formale z cōpletiuū. z b ē absolutio vl' ptās absoluendi vl' mediādi. Et b dño instituit q̄ ptās clauū ꝓcessit. Et penes b residet vt'. Aliō āt ē manuale. z b ē detectio peri siue morbi. z b dñs nō instituit sz insinuauit. q̄ sufficit egroto exponere medicū z mediam. Vñ aug. li. i. ō pe. z ponit de pe. di. i. Quē penitet. Lazarū ait de monumēto iā resuscitatuz. obtulit discipul' soluēdū rpō. p b ōndens ptātē soluēdi sacerdotibo fuisse cōcessam. Et b q̄n pōt Vtr̄ cōfessio instituta fuerit i lege nature z in lege sc̄ripture sic i lege gr̄e. Et de lege nāe dicere possum' ſm Bon. in. iij. di. xvij. q̄ dupl'r st aliq̄ ō dictamie nāe. s. aut i gñali. aut i spāli. in spāli vt honorar̄ pntes. In generali vo dictat nāa ea q̄ superaddit lex euāgelica. Intelligēdū ē q̄ q̄ ē cōfessio ō pcō mental' z vocal'. Mēral' cōfessio ē recognitio pcī z offēse di. z b ē ō dictamine nature in speciali. secundum q̄ cognitio offense est dictamie nāe. Cognitio āt offēse humāe ē ō dictamīe nāe p se. sic q̄ ē rōnal'. sz cognitio dīne offense ē ō dictamie nāe adiute aliq̄ mō p fidē. Quō aūt sat dō se offendisse dēū qui non videt nisi p ali

qñ ẽ radiũ fidei ꝺ cognoscat. Luꝛ ergo deũ cognoscit ꝺ̄ se ꝑ ꝓuatõnẽ ihonozare natura dictat ꝙ ab ipo mifi cozdia ẽ büil'r peteꝛda. Et ꝺ̄ nũq̃ est nisi recognoscatur cl'pa. Vocal' ꝺo ꝯfessio ẽ duplex. l. q̃ fit deo z q̃ fit homi. Vocaliꝫ ꝯfiteri deo dictat naꝝ non simpl'r sꝛ in casu. vtputa qñ deꝰ exigit. sic exegit ab adã z chain. ꝺ̄ q̃bus scribiꝫ sic de pe. di. i. ℊ. dei/q; ppe. c. Voluissent. Demq; vt ꝑspicue appareat neminẽ sñ confessiõe a petꝛõ mũdari ab ipꝰ humani generꝭ ꝓncipio sumamꝰ ex ordiũ. Peti trãsgressiõis primi parẽtes coꝛrupti a dño sũt req̃si de culpa vt petꝛñ qꝺ̄ trãsgredi endo ꝯmiserãt ꝯfitẽdo dclerẽt. Serpẽs aũt de cl'pa req̃sitꝰ non est. qꝛ ꝑ ꝯfessionẽ nõ reuocabat ad veniã. Chain q̃q cũ ꝓme ꝑuaricatõi fiiadiũ addidisset sil'ẽ a dño de culpa est req̃sitꝰ cum ei ꝺ̄ꝛ. Vbi ẽ abel frater tuꝰ Sꝫ q̃a sup ꝺ̄ capiti suo petꝛñ suũ confiteri noluit. potꝰ mẽdacẽ negando dñm suũ fallere conatꝰ ẽ ꝺ̄. Nũq̃d custos fratꝛ̄ mei sũ ego Indignꝰ venia iudicatꝰ est. Vñ in desꝑatõis ꝓfundũ mersus est dũ ait. Maiꝛ est iniq̃tas mea q̃ vt veniã merear. z vag' z ꝓfugꝰ exĩt a facie dei. significans eos q̃ petꝛñ suũ cõfiteri dissimulãt reſpectu dine mifatõis indignos bñ. Decibi. Vocal'r ꝺo cõfiteri ꝺ̄ nõ dicerat natura. nisi i generali. Dictat enĩ oĩw modis recõciliari optere deo q̃bus ipse statuit. Jõ natura dictat. ꝙ si deus arbitrẽ ꝯstitueret inẽ se z peccatoꝛẽ ꝙ ipe eẽt cl'pa reueläda. et ita dictat in generali. De lege aũt scꝑture dic̃ Boñ. ꝙ duo ꝓncipal'r sũt ĩ cõfessiõe ꝓpẽ q̃ opoꝛtuit z cõueniẽs fuit cõfessionẽ instituj. Primũ ẽ ꝓpẽ declaratõez peti z mãifestatõez. z ille ẽ finis cõfessiõis in se. Scõs finis ẽ ꝑpter reccõciliatõez faciẽdã ꝺ̄oꝛ eiꝰ ecclie. Prio g̃ fit ꝓpter peti detestatõez. Petoꝛ enĩ dum male agit odit lucẽ. z tõ in reuersõe ad iusticiã optet redargui infructuosa opa tenebꝛaꝝ. Que ãt arguunt' a lumie mãifestant. ꝺ̄ aũt ẽ per cõfessionẽ. Et tõ debuit in ea lege institui cõfessio in q̃ est mãifestatio vitat'. Jn q̃ vbum caro factũ est. vt itelligibile fierer sẽsibile z manifestũ. Nec q̃dez est lex gr̃e. Jõ q̃ntũ ad ꝓmũ finẽ sibi cõpetit cõfessionis institutio. Alĩ finis ẽ ad reccõciliatõez faciẽdã hũano arbitrio mediãte. Jõ fit ꝺ̄o ĩ vt ꝺ̄ fit iudex z arbitꝛ inẽ pcõꝛẽz deũ. Arbitꝛ aũt tal' ꝺz esse q̃ possit apponere manũ ĩ vtrũq; Tal' aũt ñ potuit eẽ q̃sqũ deus factꝰ ẽ ꝺ̄. Et tũc ꝺ̄ deificatus datꝰ ẽ nob mediator z arbiter rp̃s q̃ potuit arguere et manũ ponere ĩ vtrũq;. ꝺ̄ reliq̃t ĩ ecclesia successoꝛes q̃s et arbitros cõstituit et rectoꝛes ecclie q̃ ꝺ̄o cõmisit auctatẽ reccõciliãdi. Et q̃m hec auctas ꝓpio fuit ĩ rpo z i nl' o potuit esse anteq; veniret. ꝺ̄o tãtũ i lege noua debuit ĩstitui cõ

fessio. Cōfessio ḡput ē sacm nō fuit in lege scpta nisi in figura. p̄cessit aūt in hoc q̄ sacerdotibus data erat ptās ⁊ auctas discernē di inf lepzā ⁊ ñ lepzā scīm ⁊ pro phanū. Sz hec q̄dā erant corporalia ⁊ nō spūalia.

Q̄ boies obligant de neccita te ꝓfiteri nō solū ꝓpt̄ primā institutōem sz etiā ꝓpt̄ ꝓceptū ecclie a q̄ nulli⁹ excipit nisi q̄ eisē absq; peccato. Cap. III.

Ertia ratio q̄ oñdit q̄ ꝓfessio sit neccria ad salutez ē

propter ecclesie preceptionem. Precepit nāq; ecclia vt omies cōfiterent in. c. Omis. ex de pe. et remiss. vbi dz. Omis vtriusq; sexus fidel' postq̄ ad ānos discretiōis puenerit: oia sua sol⁹ petā saltē sel' i āno fidel' ꝓfiteat ꝓpo sacerdoti: ⁊ iniūcta sibi pnāz studeat ꝓpijs viribus adimplere. Propter q̄ verba dic Bon. Q̄ oēs sine boni sine mali obligāt ad ꝓfessionē saltē sel' in āno. Teneri q̄dē ad ꝓfessionē est dupl'r. Vl'ex institōne p̄ma. qz institura est sub p̄cepto vt patuit. Vel institutiōe supaddita q̄ est a generali ꝓlato in. c. pall. Dic. Rōne mādati p̄me institutiōis. qm̄ institura ē directe ꝑ mortale petm̄ tenebāt oēs q̄ p⁹ baptismū peccauerūt mortl'r. Rōne vo' scōe institōis tenent omes saltē ad semel in anno. Rō aūt b⁹ institutionis triplex est. Pria est vniuersalis indigentia. Oēs enī peccauerūt ⁊ oēs egent gīa dīnō q̄libet dz deū glificare ꝓfitendo se peccatorē. Qui enī peccātē se ꝓfitet. deū glorificat oñdēs se deū offendisse ⁊ eī⁹ miscōia se indigere. Scōa rō fuit sacre cōionis reuerētia. qz oēs tenent in pasca cōicare tā pfecti q̄z impfecti. Et nūc qz agn⁹ paschal' māducand⁹ ē cū solēnitate vt mūdi ēnt manducātes. ⁊ digni oportuit p̄mitti remediū purgatōis ⁊ pbatiōis. et b̄ est i peti ꝓfessiōe. Tertia rō fuit discretio gregis dñici ne lupi abscōderent in gregē q̄ māducarēt agnos. Jō institutū est vt vult⁹ ꝓsciat suaz sacerdotibus oñderet. ⁊ ne berenā innocentiā paliarent. ⁊ sub pelle innocentie se abscōderent. Vñ si dīs nullus b̄ret petm̄ mortale ꝓfiteri dz venialia. nō q̄ bō obligēt illa ꝓfiteri de se vt ꝺclarabit infer⁹ ꝓpt̄ vinculū peti. sz ꝓpt̄ obligationē p̄cepti. Si aūt alīq̄s diceret q̄ nō b̄ret remorsum peti venialis dicit Bon. q̄ impossibile est fm statū viatoris vt aliq̄s vnū diez vl' septimanā trāseat sine remorsu venial'. tm̄ q̄ totū vnū annū transeat illud magis ē impossibile vt vir credāt q̄ fuerit b̄ dominū in aliq̄ nisi in xp̄o et eī⁹ mīe. Et ideo vnusq̄sq; vel dz ꝓsciam de venialibo vel dz b̄ie ⁊ oīs bō petere dz. Dimitte nob debi. nr̄a Vir enī est bō i vita ista sine venialī. tum ꝓpter ignorātiā qz in multis venial'r peccam⁹. ⁊ igno

ram⁹ ⁊ nō ꝓsideram⁹, tum ꝓpr̄ adherentiā qm̄ venialia ista magne sunt adherētie. Et iō q̄ītū cū/q; aliqs sit pfect⁹ dz recognoscere ⁊ ope ꝓfiteri se petōrz. Si tm̄ quis reputet qui nō hꝫet venialia ꝓpter supabūdantē gr̄am. talis nō tenet ad illud mādatū. qz solis petōrib⁹ ⁊ viatorib⁹ datū est. ipse ẏo iā habitat in celꝯ venialiter nō peccauit. Nec Boñ. Addit bis Rich. q⁹ regl̄ater oēs tā fideles q̄z infideles tenent ad cōfessionē faciendā sacerdoti rp̄iano inq̄ntū istud ꝑceptuz est ꝑceptū dei q ptātē dz vniuersalr̄ sup oēs. ⁊ ꝑceptū vniuersalr̄ dedit Si aūt nō essz ꝑceptū nisi ab ecclesia ad ei⁹ obſuatōem nō tenerent nisi illi q sacm̄ baptismi susceper̄t. qz vicario rp̄i nō fuit cōcessa directe ptās sup illos q sacmentū baptismi nō susceperunt qđ est ianua q̄ intrat i ecclīā militantē. Et tāte obligatōis est ꝑceptū de ꝓfessiōe. vt si qs nō p̄t loqui ꝓfiteri debeat nutu vl̄ signo eo mō q̄ pōt. ut notat. xxvi. q. vi. c. Qui recedūt. Istō etiā ꝑceptū cū sit euāgelicū q̄ītū ad substantiā sz̄ q̄ītū ad circūstātiā. Sz q⁹ aliqs nullo mō teneat ꝓfiteri papa nō p̄t: qz nō p̄t dispēsare ꝫ euāgeliū Vñ vban⁹ pa. xxv. q. i. Sūt qui dā dicētes romano pontifici licuisse novas ꝓdere leges. qđ et nos nō solū negam⁹ sz̄ etiā valō affirmam⁹. Sciendū ẏo sūo pe/

est qm̄ ⁊ inde novas leges ꝓdere pōt vnde euāgeliste aliq̄d neq; dixerint. Ubi vero apte dñs vel ei⁹ apl̄i et eos seq̄ntes sancti prēsentialr̄ aliq̄d diffinierit ibi nō novā legē romān⁹ pōtifex dare pōt. sz pon⁹ qđ p̄dicatū est vsq; ad aiam ⁊ sanguinē ꝓfirmare dz Si enī q⁹ docuerūt apl̄i ⁊ ppbe destruere qđ absit niteretur nō sententiā dare sed magis errare cōuinceret. hec ille Jō vsq; nūc i h̄ ꝑcepto nō ē dispēsatū nec q̄ntū ad substōnē. nec q̄ītū ad circunstantiā. Ego aūt dico q⁹ in h̄ ꝑcepto licz male. mīt aliqs dispensauit. Naz vidim⁹ plerosq; stetisse p. x. xx. aut. xxx. ānos sine ꝓfessiōe et qs dispēsauit cū istis. Nō de⁹ nō angel⁹. nō papa. nō legat⁹ a latere. non epūs nō sacerdos. nec quisq; alī⁹ clericus. Sz qs fuit ille dispēsator. Rñdeāt ipsi. Dicinq; mihi o infelix rp̄iane q̄ per tot ānos sine ꝓfessiōe steteristi. q̄re nō es ꝓfessus qs dispēsauit tecū Et stultiz dicet. Ego nō ꝓfiteor ꝓpter luxuriā. Alī dicet. ego nō ꝓpter auaricīā. Alī ꝓpr̄ discordiā. Ergo cū his ⁊ similib⁹ dispensat dyabol⁹. Cū luxuriosis dyabol⁹ luxurie. cū auaris dyabol⁹ auaricie. cū odiosis dyabol⁹ rixarū et discordie. O iniq̄ ꝓditio malox rp̄ianox. O ptinacia dānabilissima. o venenata synagoga infernī. Cur tādiu o fatui vraz salutē negligitis. Erpgiscimini igit ⁊ cōsurgemi petā vra vt p. ꝓfessionē in presenti effugiami digni dei gr̄a ⁊

in futuro eterna gloria. Amen.

Feria sexta se-

cunde hebdomade in q̄dragesia

De confessione sanctissima.

Sermo XXVIII.

Espondit

ei languid⁹ Dñe ho/ mine nō habeo vt cū turbata fuerit aq̄ mitter me i pi scinā. Joh. v. ⁊ in euāge. hodier. Egebat adhuc auxilio homis vt poneret in piscinā ifirm⁹ ⁊ lāgui duo q̄ si ibi descendisset nō hois ꝫz dei ⁊ture sanitatē fuiss; ꝫsecu/ tus. Ut mystice innuat q⁹ ꝫ ds cā sit efficiēs pcōp nr̄oz sanita tis tñ oportunū est ad eā assequ dā ministeriū sacerdotū. Jpi eq̄ dē er autoritate sibi ꝫcessa pcō/ res penitētes p absolutōem ad uuāt vt saluēt. Qm̄ aūt in p̄ce/ denti fm̄oe mlta ditrim⁹ ꝓpter que nōnulli sua pcā ꝫfiteri di/ spoluerūt vt feruēt⁹ animētur ad suū ꝓpositū exeq̄ndū. idcirco hodierna die adhuc de ꝫfessione erim⁹ dicturi. de q̄ tria mysteria ꝓponem⁹ ⁊ explāda. vidz. Primū dicit ꝛpalitas. Scōm qualitas. Tertium integritas.

Qualr exeusank aliq̄ si nō ꝫfi teank semel in anno. ⁊ an p⁹ pec catum necessariū sit confiteri.

Caplm I.

Rimū my

sterū declarādum de cōfessione ōz ꝛpalitas in quo videre debem⁹ qñ sit cō fitēdū. Circa ꝟ ātr tripler ꝛps sub distinguem⁹. Primū ōz ꝛps assi gnatū. scōm festinatū. tertiū de termiatū. Primū ꝛps ꝟ assi ꝟ gnatū de q̄ fit mēno in. c. Dis. de pe. ⁊ re. Qñ ōz. semel in anno Et q̄ colligit q⁹ dicture cōi saltē se mel in āno oēs hoies ꝫfiteri te/ nētur. Notādū tñ q⁹ ab ist⁹ p̄ce pti obligatione aliq̄ excusāt aut ꝓp̄ infatuatōz. aut ꝓp̄ locutiōz aut ꝓpter sacerdotis ꝓuationē.

Primi excusant ꝓp̄ infatua/ ꝟ tionē cū ēent fatui aut mente ca pti q̄ in eo statu nō p̄ñe mereri nec demereri. Sz sunt i eo statu siue dānatōis siue saluatōis in q̄ reperi sunt qñ p̄didēt sensuz. vt extra de bap. ⁊ eiꝰ effec. c. Maio res. in fi. obligātur tñ tales ad ꝫfessionē qñ bñe lucida intual/ la. Secūdi excusank ꝓp̄ locu/ ꝉ tionē. quia sunt muti aut ignoꝛ/ rant ydioma patrie in qua moꝛ/ rantur tales confiteātur eo mo do quo possunt. scilicz per signa aut p interp̄etem si potest inue niri. et tūc interp̄es et sacerdos ꝓ vna persona computantur Tamen dicit Richard⁹ in quar to dist. xvij. et videtur aliquibus q⁹ confiteri per interp̄etem nō est constitutum iure diuino nec positiuo. et cum cōfiteri sit mul tum difficile nō videtur tutum plus artare confessionem q̄ ar ctetur per ius diuinum vl̄ positi uum. vt enim dicit Proverbioꝝ penultimo. ⁊ dist. aq̄. c. Denicz.

D Qui nimis emungit elicit sanguinē. Tertio pter puationē seu absentiā sacerdotis excusant quē tñ dñt penitētes diligēter rogare. vt dicit mgr̄ in. iij. dist. xvij. c. Nūc pri⁹. Et illud dictū mgri videtur. Si defuerit sacerdos prio vel socio facēda est cōfessio. exponendū est de cōgruitate nō de necessitate sm Rich. Ille vero absente sacerdote penitens debeat ei p lras cōfiteri. dicit Rich. q nō quia nō non inuenit institutū. z qz immineret periculū ne eēt defect⁹ in examinatiōe petēdā facere dz sacerdos vt possit salubria p̄bere remedia. z ne fuelarēt petā alicui⁹. Littere enī facilr p̄nt perdi: et p nunciū malicios aperire aut p nūcij ignorantiaz tradi ill' q bus nō mittūt q eas aperirent. et etiā q alius malicios⁹ sacerdos posset cū penitente agere ostēdendo scripturā suā. Sēm tps arcta cōfessionē diuā festinatū. p q dubitari solz. an petēs statim teneat cōfiteri habita oportūitate sacerdotis. Et circa hāc varie sunt opiniones. Prima est Inno. super. c. Omis. de pe. z re. Et archidiacon⁹ sup. ca. Ille rer. de pe. di. iij. qui vident dicere q omissa q ceciderit in petīm mortale tenet quātocitius poterit ex debito necessitatis cōfiteri. Idē dicit Hostien. in summa sua li. v. ti. de pe. z re. versiculo. Qñ cōfitentē. Cui opinioni q̄dā inherentes dicūt. z. c. Dis nō subuēnit negligentibus vt nō obligent ad cōfessionē nisi sel' E in anno sed potius puniet negligentiā illoz q sic saltē nō cōfitētur. Rō aūt hui⁹. q. qñcūq; fit aliq̄s p̄cipitū. absq; determinatiōe tpis dz impleri quātus cōmode fieri pt. Cum q̄ hō obligetur ad cōfessionē post petīm mortale ex p̄cepto diuino. q̄ z c. Scōs addūt rōem aliā. q. oēs deberēt vitare piculm sed differre cōfessionē est eē in periculo z nō vitare piculū. ppt impedimēta q̄ p̄nt euenire. z qz differri confiteri facit hoiem obliuisci petēdoz suoz. qō pōt eē nociuū. Scōs eōpio Rich. q. xvij. di. iij. li. dic. q petēs nō tenet cōfiteri statim habita oportunitate p̄terq; i aliq̄bus casib⁹. Primo rōne sacramēti. qñ. s. aliq̄s vult celebrare seu cōicare. Scōs est rōne piculi. cūndo aliq̄s eēt in extremo piculo mortis. vel ppter egritudinē vel aliā cām. Tertius est rōne cōscie. qñ aliq̄s haberet cōscientiam dictantē sibi q statim teneatur. Quart⁹ est rōe dubij. qñ quis verisimilr dubitaret illo anno se nō posse pl⁹ bñe copiā sacerdotis. Quintus casus est rōe statuti q cōperit religiosis. Ipsi enī rōne statutoz suoz z sui stat⁹ renētur cōfiteri frequēti⁹ q̄z statuat concilij generale. Nec tñ ppter hoc sequitur q statuz teneātur cōfiteri habita oportunitate sacerdotis nisi adsit dies q̄ sm statuta religionis sue cōfiteri tenētur. Qd aūt petēs regularit nō teneatur statim cōfiteri. pt̄ q: ad hoc nō obligat ex iure nature quia

ꝓfiteri sacdoti nō ē de iure nake absolute: nec ad ꝫ obligak diuina lege. qz si rp̄s ꝓfiteri sacerdoti p̄cepit ipliate. non statim tñ p̄cepit ꝫ fieri nec ad ꝫ obligat iure positiuo. sz tñ sel'in ano. Tertia est opinio dñi Boñ. xvij. dis. iij. q̄ ait. Q̄ de confessiōe est loq̄ dupl'r. vel q̄ntū ad ꝓpositū interius. vl' quātū ad v̄bū exterius Si quātū ad ꝓpositū interi⁹ sic cōiter ꝓceditur q̄ peccātor tenet ꝓponere confiteri et conteri. Ad hoc āt tenet q̄ recogitat culpā cōmissam ⁊ dei offensam. vl' q̄n temp⁹ se offert in q̄ recogitare debz sicut in hora mortis vl' periculo vl' aliq̄ alio simili. Si aūt loq̄mur quātū ad actū. dico q̄ oportunitas loci tp̄is ⁊ sacerdotis p̄t se añ pascha offerre. aut ita q̄ timet ne vnq̄z se offerat. sic est in his q̄ q̄uis infirmant. ⁊ tales tenent absq; dubitatōe ad confessionē. aut ita q̄ maior oportunitas expectat. vl' quātū ad tp̄s vel q̄ntū ad sacerdotē. et sic p̄t sine aliq̄ peccō differri. Quia q̄libet p̄us q̄dragesimale est tp̄s p̄nie et aptū ad deuotōez p̄t laici tē p̄us illō rōnabile expectare nec peccāt: dū tñ ꝓponāt firmit' ꝓfiteri. Hec Boñ. Alexā. aūt in aij Non ꝫ necessitare si q̄dā ꝓgrutate laudat illos q̄ statis ⁊ sep⁹ ꝓfitent cū p̄nr. Asserit enī ꝓfessionē ipam ad nouē vtilitates valere. Prima est peccati cognitio Scda satisfactio. Tertia mētis securatio. Quarta pene diminutio. Quinta incessor̄ multiplicatio. Sexta gr̄e augmētatio. Septima culpe remissio. Octaua petor̄ euitatio. Nona dei glificatio. Prima vtilitas ꝺz peti cognitio. Nā sacerdos tenet confitentē instruere eiq; oñdere q̄stū pōt petor̄ q̄litatē. q̄n sz aliqs peccō mortle est aut veniale. Et sic est ex conseq̄nti q̄ sep⁹ cōfitet clari⁹ sua peccā cognoscat. Scda vtilitas ē satisfactio. Verecūdia nā eq; cū q̄ sua q̄s peccā cōfitet sacerdoti est q̄si p̄cium ꝓ peccatū cooperiens. Vñ aug. li. de penitentia. et ponitur de pen. dist. i. c. Quē penitet. ait. Qui p̄ vos peccastis. p̄ vos erubescat'. Erubescentia enī ipa pr̄ē hz remissionis. Et rez ibi. Dign⁹ ē inq̄t mi sericordia q̄ spūali labore q̄rit g̃ niam. Laborat enī mēs patiēdo erubescēriam. Et q̄n verecundia magna ē pena q̄ erubescat p̄ rp̄o fit dign⁹ venia. Tertia vtilitas est mētis securatio. Valeat confessio ad q̄ndā mētis securitatē et cogitatiōe venie accepte. Vñ ꝓsal. In voce exultatōis ⁊ cōfes. son⁹ epulāt'. Quarta vtilitas est pene diminutio. Nā sacerdos ex vi clauiū p̄t aliq̄d pene debite relaxare licz nō oēm penā. Quinta vtilitas est incessor̄ multiplicatio. Tenētur nāq; sacdotes orare p̄ eos q̄ sibi confitētur. Sexta vtilitas est gratie augmētatio. Sepe enī in cōfessione deuota dñs augmētat g̃am collatā in contritōe. Septima vtilitas est

culpe remissio. Quādoq; enim nō cōterit hō ante ꝓfessionē ꝛ cō fitendo petā fit cōtritus ꝛ remittunt ei petā. Octaua vtilitas est petōꝝ euitatio. Propē frequentez eni cōfessionē melꝰ euitat petā. Nona vtilitas ē dei glorificatio. q; quotiēscūq; ds sua petā i spe venie ꝓfitet deū clementissimū et mificozdē glificat. Quare laudabile ē vt q frequēt peccāt ñ tm sel in anno sz frequēt etiā confitean

D Tertiū tps qđ notat i ꝓfessiōe dz determiatū. In q videndū est q etate determiare obligat ds ad confessionē. Et ad hoc dicit alicq; qꝰ in etate. vij. ānoꝝ. q; in glo. in c. Dis. sup verbo discretōis dz. Anni discretōis dicunt cū ds ē doli capax. q; tūc pt peccare. Et ibi hī C. Si aduersus delictū. l. i. et. C. Si minoꝛ se maiorē dixerit. l. iij Et glo. sup verbo grādiusculis. ex de delictis puerozꝝ. c. puer' grandiusculis dic. i. dolicapacibꝰ. vtz vij. ānoꝝ. Talez eni mēbri ꝛ verū dicere ꝛ fateri ꝛ negari pñt. vt dicit Aug. in epla ad renatū ex m vt hī in glo. sup. ca. Parvuli. de cōse. di. iij. Hosti. vo i sūma sua li. v. de pe. ꝛ re. Dolꝰ inq̄t capax ē cū ds est ꝓximꝰ pubertati. ff. de actōe ꝛ obli. l. i. Et sm eūdē li. iij summe ti. de dispōsatōe impub. Puberras incipit in mulierein xij. anno. In masculo vo in xiij Sz addit Hosti. qꝰ qñ ds ē doli capax in exteriora vir bonꝰ estimabit. Vñ ē de psumptiōibꝰ ca. Et studys. dz. Et studys sunt cognosc puer. Inuenit nāq; i li. dyal. qꝰ qđā puer. v. ānoꝝ. iurās et blasphemās a dyabolo raptꝰ fuit. Sz in illo sm Hostiē. li. v. de delict' puerozꝝ malicia supplebat etatē. Si q̄ pueri nō sunt doli capaces nō tenent ꝓfiteri. Tales eni furiosis cōparant. q; corū etas quicqđ videt ignorat. ff. de acq. pos. l. i. §. Furiosus. Et. C. de falsa mo. l. i. ii. fi. Nec tamē in pueris ante. x. vel xiij. annū negandū est petm̄ eo qꝰ peccare nō possunt carnal'. q; pter carnalia petā reputnt alia. Vñ in. c. i de delict' puerozꝝ dz. Pueris grandiusculis petm̄ nolūt tribuere q dā nisi ab annis. xiij. cū tam pubescere cepernt q dō mento credere m. si nulla cēt petā nisi q membris genitalibꝰ cōmittūt. Sz ds audeat firmare furta mēdacia et puria nō ē petā. Et his plena ē pueril' etas q̄tus nō ita i eis vt i maioribꝰ puniēda ē videāt. hec ibi. Sz heu ꝛchdolet qđ refert tanta est hodie in pueris ꝛ puell malicia vt etā in petā carnis añ annos pubertatis libidinosissime inardescāt. Quare solerti cura a pennibꝰ ad ꝓfessionē sunt inducendi.

Qualr sacerdos audiēs ꝓfessionē debet hre auctem. sciam et bonitatē. ꝛ ds dicat propr quis sacerdos. Caplm II.

Ecundz mysteriū ꝓcēplandū de ꝓfes. dz q̄litas. In

quo notãde sunt q̃litates seu cõ
ditiões q̃ req̃runt in sacẽdote cui
pcõr ꝓfiteri dz. z colligũt marie
tres. Prima dr ptãs. scda sacre
tas. terna claritas. Prima cõdi
tio ꝓfessor dr ptãs. Hã fm Du
randũ in sima li. pte. i. z dist. i.
Ad absoluẽdũ in foro pnie tria
req̃runt. Primũ q̃ cõfessor bẽat
auctem claustri. Scõs q̃ habeat
auctoritat' executionẽ. Tertiũ q̃
executio sit libera nõ ligata. Et p
ter h dr in. c. Dis. de pe. z re. q̃
vnusquisq; dz ꝓfiteri ꝓprio sacer
doti. qr sibi inest hmoi ptãs. Sz
notãdũ fm Rich. di. xvi. li. q̃rti
Q̃ ppr⁹ sacerdos pt accipi mlti
plicit. Uno mõ est ꝓprius sacer
dos alic⁹ habẽs supipm iurisdi
ctionẽ ordinariã in foro pnie mõ
tamẽ inf. ri. i. et sic ẽ ppr⁹ sacer
dos ille q̃ cõiter vocat' plebẽ par
rochialis. Scõo mõ dr ppr⁹ sa
cerdos hãs iurisdictionem ordina
riã mõ ꝓncipali. z sic epa ẽ ppr⁹
sacerdos oim existentiũ in suo
epatu. Nota tamẽ q̃ archiepi ñ
habẽt auctem absoluẽdi subdi
tos suffraganeoꝝ suoꝝ excepto
casu q̃ñ visitãt. puncti. ẽt de cen.
c. Perpetuo li. vi. Tertio mõ dr
ꝓpr⁹ sacerdos habens iurisdi
ctionẽ mõ ꝓncipalissimo. Et sic
papa ẽ ppr⁹ sacerdos oim xpia
noꝝ. Quarto mõ dr ppr⁹ sacer
dos habẽs iurisdictionẽ delega
tã ab aliq̃ istoꝝ vel a legato dñi
pape. Quinto mõ dr ppr⁹ sacdos
hñs iurẽ dictoꝝ cer cõi ꝓcessõe iurẽ.
Et sic sunt ꝓpr⁹ sacerdotes illi
quos xpi z abbates exempti sibi
eligũt in ꝓfessores. Talibꝫ enim
ꝓmittẽr ex lege cõmuni eligere si
bi discretũ z ꝓbũ ꝓfessorẽ. ex
tra de pe. z re. c. Ne p dilationem.
Sicetiã est ꝓpr⁹ sacerdos illius
quẽ q̃s audit cõstitutũ in articlo
necessitatis. in q̃ casu q̃libz sacer
dos pr bonem absolucre. sic ꝓz
xxvi. q. vi. c. Si ꝑsbr̃. z. c. seq̃n. et
extra de furt. ca. Furcs. Hoc
etiã mõ est ꝓpr⁹ sacerdos voga
bundoꝝ quicũq; ꝓsbyter par
rochialis in cuius parrochia vo
luerint confiteri. quia tales nun
q̃ habent domicilũ ꝓprium
ff. ad municipales. l. Labeo. Si
militer dico de illis qui domici
lio relicto nauigant vel iter faci
unt quer̃tes quo se transferant
Nam z tales sine domicilio sũt
ff. ad municipales. l. Eius. §. Cel
sus. Et similiter fm Innocentiũ
sup. c. Omnis. Scholares possũt
confiteri illi quẽ elegerint in lo
co in quo studeant si morã ibidẽ
cõtraxerint vt contrahere intẽ
dant per vnũ annum. Accipien
do ergo ꝓpriũ sacerdotes ꝓ
sacerdote habẽte iurisdictionem
aliquo predictoꝝ modoꝝ qui
sibi confitetur ꝓfiteri dr ꝓprio
sacerdoti. Sed hic ozit dubium
Utrũ illi q̃ ꝓfitenr alicui habẽti
potestatẽz z auctoritatẽ audiẽdi
confessiões ab epo teneanr illo
eodem anno ꝓfiteri suo ꝑsbr̃o
parrochiali. Et alij bene dicr q̃ sic
quia vt ꝓsbyter. xi. q. i. c. quemr
si sua vnicuiq; epo iurisdictio

et ptās non fuāt ecclīastic⁹ ordo cōfundīt. ḡ sil'r si non fuāt p̄sbyt̄ri ero p̄rochialī. Jnsup̄ fm Ber. lib̄o. iij. de cōsideratōe. c. xiij. Ecclesiastica hierarchia est ad eremplar angelice hierarchie. ſz angelica hierarchia id qō ꝙuēnit angelis alicui⁹ ordīs ex officio nūqz cōmittīt angel' alt̄i⁹ ordīs. ḡ sil'r fieri dz in eccl̄ia. Rñdit rīch. vbi sup̄. Ex ep̄s bz ordinariā iurisdictionē supadditos sacerdotū parochialiū. Illud aūt qō cōuenit alicui ex ordinaria iurisdictōe ipe pōt cōmittere alq̄ bñti ordinem cōuenientē ad illud officium ere quēdū. ex̄ de cōse. eccle. c. Aliqua Illi ḡ qui cōfitenī legitime habenti ptātē ep̄i et absoluunt ab eodē vere sunt absoluti. nec cadē peā in nūero tenenī suis p̄sbyteris p̄rochialib⁹ cōfiteri. Vnde ep̄s cōcedēs ptātē alicui audiēdi confessiōes nō aufert curato iurisdictōez sed sibi fuat dās ei coadiutorē. Et sic soluit p̄mū argumētū. Ad scām ꝙo de sil'itudie ecclie ad angelicā hierarchiaz respōdendū est. Ex in ꝺ nō est sile qz angel⁹ sufficit plene ad ereqndū act⁹ cōuenientes officio suo. Nō sic aūt vere pt dici de q̄libet inferiore curato. Scōa conditio ꝓfessoris ꝺz sanctitas. vt ait dic Durād⁹ i sūma vbi. s. Tanta ꝺz hīe confessor abilitatē affectionis vt sit dign⁹ ep̄i minister Vñ de pe. di. vi. Qui vlt ꝓfiteri. dicit. Sacerdos cui omis offert peccator ante qđ starut omis languor in nullo sit iudicand⁹ q̄ in alio ꝓmpt⁹ est iudicare. Judicans eni aliū q̄ est iudicādus cōdemnat seip̄m. Cognoscat ḡ se z purget in seq̄ alios videt sibi afferre. Et q̄ꝺ verb̄ sumit argumentū fm Duran. q⁹ cristēs immortali petō peccat mortal'r absoluendo nisi p⁹⁹ peniteat. Nec solū ꝺz eē serūs cōfes. sed in sanctitate solid⁹ z firmat⁹. ꝓpter ea que audiunt in cōfessione. Ideo Bern. sup̄ cant. fm ōe. xvij. ait. Tu frater cui firma caritas nō dū est ſz adeo tenera z arūdinea vt oī cedat flatui q̄ fröte alterna vl'nera curare aut ambis aut acquiescas. Noli eē nimis iust⁹. Sufficit tibi si diligis ꝓximū sicut teip̄m. Non eni salutē ꝓximi debes q̄rere i salut' ꝓp̄e ōmmērū. Hec ille. Caueāt tñ q̄ cōfiteri volunt ne fiant ꝓfessor⁹ iudices curiosi. sed eis tm̄ sufficiat nō conspicere malā vitā exp̄sse. Tertia cōditio ꝓfessoris ꝺz claritas. Debet vtiq; hīe claritatē cognitionis z scīēte. vt ꝺz in. c. Omis §. Sacerdos. Et in glo. in dicto c. sup̄ vbo sacerdoti. Et i glo. sup̄ verbo punidū. in. c. Ne ꝓ dilatōe de pe. z re. Jō ꝺz de pe. dist. vi. c. Qui vult confiteri. Caueat spiritualis iudex vt sicut nō cōmisit crimen nequitie. ita non careat munere scientie. Oportet enim vt sciat cognoscere quicqd debz iudicare. Judiciaria nāqz ptās exp̄ostulat vt qō debeat iudicare discernat. Diligens aūt inquisi

tor subtilis inuestigator sapien ter ⁊ qsi astute interroget a pe/ catore qō forsitan ignorat. vl̄ ve recūdia velit occultare. Nec ibi. Oportet g̃ vt ꝓfessores sciant di scernere q̄ debeāt iudicare sicut in veteri lege iudicabāt de lepra et nō lepra. Leuit. xiij. Hinc est q̄ Brego. li. i. pastoralis. c. i. ait. Nulla ars docen ꝑsumitur nisi prius intēta meditatōe discatur ab imperitis. g̃ pastorale magi sterū q̄ temeritate assumit cuj sit ars artū regimē aiaꝝ. Facit ad h. c. Cū sit de etate et q̄litate ordinandoꝝ. Confessor g̃ fm du randū quotiēs se ingerit ad ꝓfes sionē audiēdas totiens offert se ad rndēdū de peris mortalibus et ꝑceptis de ℨcnto ⁊ vsur. ō re stitutōibus. Debz itaq; hīc sciam saltē cōpetentē. Vocatur aūt cō petens q̄ nēcria est ad executiōz cuiuscūq; ordinis. Ēt inq̄runt sacerdos deputat⁹ ēad diuinū officiū celebrandū tenet tm̄ scire de grāmatica q̄ sciat ꝓba ꝓferre et q̄ intelligat saltē litteraliter ea que legit. Inq̄ntū vero est mini ster sacrōz tenetur scire q̄ sit de/ bita mañā vel forma cuiuslibet sacramenti ⁊ modū recte singula dispēsandi. Inq̄ntū doctor est tenetur scire saltē fidei rudimen ta. Et inq̄ntum est iudex in foro ꝓscientie tenetur scire discernere inter lepra ⁊ nō lepra saltem in his peris q̄ sunt oibus nocēta. In alijs ro de q̄bus etiā sapientes dubitāt sciat dubitare ⁊ querere superiorꝝ consilium. Debet scire que sint mortalia q̄ capitalia sal tē in cōi. ⁊ q̄ venialia i genere. De bet etiā scire canones penitētia/ les. nō tm̄ ꝓpter h̄ vt sciat peni/ tentias inūgere cū pnie hodie sint arbitrarie vt dicetur in seq̄n ti ser. Sed vt p h̄ sciat culparū penitētias agnoscere. Hec du/ rand⁹. Ego tm̄ credo q̄ ꝑ tales dū nō est nimis perit⁹ i multis casib⁹ sine periculo ꝓfessiones audire. Prim⁹ est q̄n periculū mortis im mineret confitēti. nec alis⁹ posset haberi. Tūc q̄libet ꝑ ⁊ dz audi/ re. ppē efficaciā sacri ne ea priuet. Secundus est q̄n ꝓfitens ē pe/ nitus sufficienter. ita q̄ ipm ꝓfes/ sor docet. Tert⁹ q̄n ꝓfitentes sunt plone spūaliter viuētes et cre dz confitentes q̄ non cōsueue/ runt habere nisi venialia.

Qualr ꝓfessio dz esse integra vt penitēs ꝓfiteatur omia petā mortalia ⁊ circūstantias trahen tes in aliud genus peccati et in casu venialia. Cap. III

Ertiū my

sterū de ꝓfessione de clarādū dicit integri tas. Nam vt dic. c. Omnis. sep⁹ allegatū. De omnib⁹ peccis con fessio est facienda vni sacerdoti vt integra sit ⁊ nō diuisa. sz in h̄ solz dubitari q̄tū ad tria. Prio quantū ad petōrum differentiā Secdo q̄ntū ad eoꝝ circūstantiā. Tertio quātū ad petā venialia. Primo solet dubitari quātum

ad peccatoꝝ differentiã. Utrum necesse sit dr̃ñna oĩs peti mora lis siue latẽtis siue mãifesti siue sit cordis siue sit oris ꝓfiteri. Et rñdit Boñ. dist. xvij. q̃rti. q̃ sic ꝛ de petõ manifesto dic̃ q̃ necriuꝰ est vt dicat in ꝓfessiõe duplicẽ causã. Una ex parte audientis. Alia ex parte confitẽtis. Ex parte audiẽtis qñ sic est in iudicio forensi q̃ iudex aliq̃d nouit vt ꝑticulare ꝑsona qõ tñ nõ nouit vt iudex nec ꝓcedit ad sñiaꝫ q̃uis ĩnotescat ei vt iudici. qz vt dr. iij. q. vij. c. Judicet. Juder dz iudicare ꝯm allegata sic ẽ in iudicio penitentiali. qz petã publica q̃uis sint mãifesta sacerdoti sicut hoĩ nõ tñ sunt mãifesta sic̃ dei vicario. iõ sunt cõfitenda. Secũda rõ est ex pte cõfitẽtis. qz p. suã hũlẽ ꝓfessionẽ dz iustificari. Ũñ ó. pe. di. i. §. Alij. Dic tu prius iniq̃tates tuas vt iustificer. Dũ q̃ petõr cõfitet oĩa mortalia secreta ꝛ publica q̃ fecit dz dicere sacerdoti. ꝛ si nõ recordaret oĩm ꝓcedẽte suffi cienti ꝑpatiõe sufficit ei q̃ i gene re doleat ꝛ ꝓfiteatur se in mlt̃is offendisse quoꝝ nõ recordat. qz vt scribit in glo. sup. c. Porrecta extra de ꝓfir. vti. vl̃ inuti. ꝛ. C. de veteri iur enucle. i. q̃. §. Si q̃d ãt Omniũ hr̃e memoriã ꝛ i nullo penit⁹ oberrare diuinitatis ẽ po tius q̃ hũanitatis. Si ãt petõr recordet ꝛ nolit dicere vl̃ nõ dat operã vt recordet cõfessio sua in fructuosa est vt colligit põr er dictis in. c. Frẽs nr̃os. de pe. dis. v.

Sexto solet dubitari q̃ntũ ad peccatoꝝ circũstantias. Utr̃ cir cũstãtie sint ꝓfitẽde. Et dic̃ dñs Boñ. ꝑfata. xvij. di. iij. q̃ tria sũt circũstãnaꝝ genera. Quedaꝫ sũt alleuiãtes. q̃dam aggrauãtes. q̃ dã ad aliud genꝰ trahẽtes. Pri me circũstãtie alleuiãt petm̃. vt si quis peccasset cũ muliere ab ipsa tñ rẽptatus ꝙuocatꝰ ꝛ hmõi bas circũstantias ꝓfiteri nõ est bo nũ nisi q̃ꝫ vt satisfaciat alienę inq̃sitioni. vel vt euideat eiꝰ scã/ dalor pturbatiõi. vt pote si nime ret ꝓfessorẽ er hoc accipe occasio nẽ ꝛ exemplũ malũ. vel si tñ cir cũstantia minuat petm̃ vt sit in genere venialis aut nullũ petm̃ sicut comedere carnes in q̃dra/ gesima ꝓpter infirmitatẽ hoc ex cepto petõr nõ dz tales circũstã tias referre. quia in ꝓfessione dz se accusare nõ excusare. Secun de circũstantie dicũt aggũãtes q̃ aggũãt petm̃. tñ nõ trahãt in aliud genꝰ vel in aliã speciem peti. vt si ꝙs lusisset ad tales illos multũ libẽter ꝛ fuisset fornicatꝰ cũ mlt̃a delectatiõe. vel cõmisisset aliq̃ petm̃ ex ꝓpria malicia nõ in temptatiõe ꝓcedẽte. ꝛ tales circũ stãtias nõ ẽ de necessitate ꝓfiteri. sz de ꝓprietate. Tertie circũstan tie dicunt ad aliud genꝰ trahen/ tes. eo q̃ trahũt in aliũ genꝰ vel in aliã spẽm peccati ꝛ has ꝓfiteri est necessariũ. scõm vo dicta scoꝝ octo sunt tales circũstantie prima ꝑsone. secunda loci. tertia modi. quarta rgis. q̃nta nũeri.

serta qualitatis. septima inductionis. octaua ꝓsequẽtie. Prima circũstantia ꝺr ꝑsone. Mortificanda nãq; est ꝑsona cũ q̃ vl ꝫ quã pctm̃ est cõmissum. Aliud enĩ est peccare cũ vna monialí. aliud cũ vna seculari. aliud cum soluta. aliud cũ ꝓiugata. aliõ cũ ꝓsanguinea. aliud cũ extranea. aliud penitere laicũ. aliud clericũ vel sacerdotẽ ꝫ hmõi. Secũda circũstantia ꝺr loci. Nã si pctm̃ cõmittat in loco sacro inducit aliã spẽm peccati qõ ꝺr sacrilegiũ. sic notat glo. ꝺ pe. di. v. c. Cõsideret.

Tertia est modi. Posset enim q̃s tali mõ peccare qõ pctm̃ traheret in aliã spẽz. vt si q̃s cũ muliere peccaret ꝫ naturã. Quarta est rpis. qñ enĩ pctm̃ cõmittitur in die festo inducit aliã spẽm sez trãsgressionẽ tertij ꝓcepti vt dicit Hico. de ly. sup. xx. c. Ex hoc ideo pctã in festũ cõmissa cũ rpis circũstantia sunt ꝓfitẽda. Quinta dicit numeri. qz q̃ties hõ peccat: totiens distincta est plã pctã cõmittit. propterea oportet dicere q̃tiens pctm̃ est cõmissum. Et si quis nõ recoꝛdet dicat nũerũ quẽ potest extimare fm ꝓbabilẽ opinionẽ. ꝫ si nõ ꝑt extimare numerũ: extimet q̃nto tẽpe in pctõ stetit. Sexta ꝺr q̃litat. Oportet enĩ ꝓfiteri qñ pctm̃ erat publicum: qz induceret aliã spẽm ꝺ ẽ scandalũ primi. Septima ꝺr inducẽtis qñ aliq̃s nõ solũ ipe peccauit ꝫ alios induxit ad peccandũ: dando ꝫsiliũ auxiliũ vel fauoꝛẽ. Octaua dicit ꝫsequẽtie. Debz pctõr enã dicere peccata q̃ ꝫsequũtur ad alia peccata. vꝛputa quia in vno pctõ occurrerent mẽdacia. penuria. adulatiões. deceptiones ꝫ silia q̃ in ꝓfessiõe nõ sunt omittenda sed ꝓpalanda.

Tertio dubitari solet q̃n tũ ad pctã venialia an expediat illa confiteri. Et de hoc dicit dominus Bonauentura vbi sup. Q̃ confiteri venialia non est ꝑceptum: eo q̃ absq̃ confessione multiplicitꝫ remittũtur. Et ꝓmo ꝓ dignã eucharistie sumptionẽ de confessiõe. di. ij. c. Cũ omnẽ crimẽ. ꝛ. c. Si quotiens cũq̃. Secundo ꝓ aque bũdicte aspersionẽ. vt ꝓ de cõse. di. iij. ca. Aquã sale consperſam. Tertio ꝓ ieunia et ꝓ elemosinarũ largitionẽ. vt hꝫ lxxxij. dis. c. Presbyter. et de pe. dist. c. i. Medicina. ꝛ. c. q̃ obrẽ. et di. iij. c. Sane cauendũ. Quarto ꝓ dñicam oratiõnẽ de pe. di. iij. c. De quotidianis. Quinto ꝓ deuotaz peccatoꝛis confessionẽ. de pe. di. i. c. Treo actiones. ꝛ di. ij. c. Si est inquit. Sexta ꝓ generalem confessionẽ in eccia factã vt de pe. di. iij. c. De quotidianis. In casu tamen contingit q̃ homo teneat venialia confiteri. siue ꝓpt dubiũ siue ꝓpt ecclasticã statutũ. Propter dubium tñ qñ quis probabiliꝫ de aliq̃ pctõ dubitat vꝛm sit mortale vel venale. qz pctõr si nõ peniteat de illo sicẽ de mortali discrimini se exꝑit Et ideo ꝺr confiteri. Similiter

ꝓpter statutū ꝯfitēda sunt venialia, sic dictū est supꝰ de necessitate ꝯfitendi sel' in āno vel de religiosis. Qm̄ vero multi hoc audictes scrupulosi satis efficiūtur dubitātes nescire ꝯfiteri sua pcā vt decz. Ego dico ꝛ teneo q̄ si q̄s cū volūtate se emēdādi ꝛp posito bono ad confessionē accedit facies qđ in se est vt bñ cōfiteatur. ꝛ nullius peccati recordaretur. ꝛ nullā diceret circūstātiaz et ml'ta omitteret q̄ ad ꝯfessionē necessaria cē dicūtur cōsiderata volūtate bona ꝛ pēsata būana i firmitate vl' ignorātia tal' fructu cōfessiōis minime ꝑuaret. Ergo cū bōa ad deū fiducia disponat se oēs petōres ꝓut poterūt ꝛ sci ent pcā sua confiteri. ꝛ a xp̄o sanitatē ꝛ salutē simil' cū languido quē sanauit in euangelio firmit' obtinebūt hic ꝑ gr̄am. ꝛ in futuro ꝑ gl̄iam. in q̄ viuit in ecnum deus qui est bñdictus Amē.

Sabbato scđe

bebdomade in q̄dragesima. De fructuosa ꝛ vtili confessione peccatorum. Ser. XXIX.

Je est filius meꝰ dilectꝰ in q̄ mihi bñ cōplacui ipsum audite. Matth. xvij et in euangelio hodierno. Seruanda sunt xp̄i ꝓcepta animo lero et libenti corde: quē vez deum credim⁹ saluatorē nr̄m. Testatur nāq; euāgeliū hodiernū qual'r xp̄s trāsfiguratꝰ est i monte a deo p̄re ꝛ spūsancto vestimētum diuinitatis accepit. Ipse ꝑ nobis viam salutis aperuit. penitentiāq; post cōmissa peccata illam esse p̄dicauit. Ipse sacerdotibus claues eccle cōsignauit. q̄ bus possent petōribꝫ aprire ianuam regn celoz. Ipse sanguinez suū offert oībusq; merita ꝓpria nō sufficiūt. vt illiꝰ merito veniā asseqūnt ꝛ remissionē. Qm̄ vero homies saluare sic voluit. per gr̄am suā ꝛ etiā ipsi faciant qđ in se est. ꝛ p̄cipue pcā sua sacerdotibꝫ cōfitēdo. Idcirco vnusquisq; illū audire debz Vlor enī eius est Matth. iij. di. Pniam agite. Et quia hec penitētia confessionē includit. idcirco p̄ter ea que in p̄cedentibꝫ dicta sunt adhuc in h̄ sermōe tria mysteria ponemus ꝛ templāda. Primuz dicit hūliationis. Scōm occultationis. Tertiū iterationis.

Quō peccatoz debet hūlit confiteri. primo examinādo cōscientiā. scōo accusādo peccata. tertio susꝯipiendo iniunctaz sibi penitentiā a sacerdote. L. I.

Rimū mi

steriū de ꝯfessiōe declarandū ꝗ hūliationis. Qui enī confitet confiteri debz cū hūiltate q̄ p̄cipue ꝯsistit in tribꝫ. Prio in diligenti examinatione. Secundo in petōr accusatione. Certio in pnie susceptōe.

Capitulum I

Primo ꝓsistit būilitas penitentis in diligenti examinatione. Nam q̄ būilis ē añ cōfessionē in aliq̄ secreto loco examinat seip̄m cogitans būficia q̄ a deo accepit bona q̄ omisit et mala q̄ cōmisit dicens illud Ysa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs ānos meos i amaritudie aie mee. Sz multi q̄ ad cōfessionē accedūt indevoti. imꝓmeditati sine vlla cōpunctōe sine cogitatōe aliq̄. aut recordatione pctōz suoz quib⁹ ꝓfes. q̄n eos tales inuenīūt psuadere dñt vt pr⁹ se ꝓparēt z postea redeāt ad penitendū qui mouēdi sūt vt p decē ꝓsideratōes discurrendo contenī sua pcta colligere. Pria cōsideratio est stat⁹ in q̄ pctōr est et in quo fuit: puta virginitatis viduitat⁹ aut mr̄imonij. Scōa est etatis in q̄ pctōr est z i q̄ fuit. Tertia est fortune ꝓspere vel aduerse. Quarta officij artis seu exercitij. Quinta societat⁹ cōmemorando socios vl' socias cū quib⁹ hō cōuersat⁹ est. Sexta est locoz in q̄bus hō fuit. Septima tēpoz puta pacis. guerre. solēnitatum. aut diez festiuū. Octaua cordis speculādo subtil'r quid ꝑ deū et proximū est corde cōmissuz. Nona est vboz notāter in sapo q̄d in verbis male loq̄ndo potuerit errare considerāo. Decima ē factoz ꝛopez bus modis discurrēdo ꝓt hō mr̄a pcta q̄ fec ad memoriā reuocare. z ꝓpr̄e q̄ i sua cellula aut camera. sic sol⁹ exīs pectus suū gemendo dicere ꝑz cū publicano Lu. xviij. Deus ꝓpitius esto mihi pctōri. Et cū filio prodigo Lu. xv. Pr̄ peccaui i ce. et cor̄ te. Et cū David. Miserere mei ds: fm mag. miaz tuam. Et q̄ntū ꝓt conek detestari peccatoz suoz magnitudinē. turpitudinē z mr̄itudiez de pcōs omnipotētem deū vt dignet ꝓ vulnera sui filij indulgere sibi delicta sua. Sicq̄z cū tali dispositiōe reuertat ad sacerdotē. Sacerdos vero vbi videt illuz deficere diligēter adiuuet z examiet. Scōo consistit būilitas in pctōz accusatione eq̄n pctōr licet cū rubore cū libere z mānifeste accuſat pcta sua. Nā vt ꝑz de pe. di. j. c. Qui domū suā: Taciturnitas peccati ex superbia nascit cordis. Jō eni peccatū suū celare quisq̄ desiderat ne iniquitas sua aliis manifesta fiat ne tal' reputet apō homines qualr se tā dudū exhibuit diuino ꝓspectui q̄b⁹ ex fonte superbie nasci nullū dubiū ē Spēs superbie ē se velle iustū videri q̄ peccatoz est. sed excusans se z mariemulieres di. Nolle cōfiteri peccata nō ꝓptr superbiā sed ꝓt vere cundiā ꝓ quib⁹ Bern⁹ ait. O insania nimia hoim pudet ablui z pudet inq̄nari. pudet sordes abstergere z nō pudet ꝓtrahere. abstergitur calliga z cōtemnit⁹ alia. propter istos etiā de pe. dist. j. c. Nūc aūt. ait Chr⁹. Nūc aūt si recorderis pctōz tuoz frequēt ea i cōspectu dei ꝓnūciādo z ꝓ eis clemētiā cuius deꝑceris cui⁹ illa de

B

v

lebio. Si aũt nũc obliuiscer' pec
catoꝝ tuoꝝ. tũc coꝝ recordaberis
nolẽs qñ i toto mũdo publica
bunt. z in ꝓspũ ꝓferent oĩm tã
amicoꝝ tuoꝝ q̃ inimicoꝝ z sc̃oꝝ
ãgeloꝝ celestiũq̃ spũũ. hec ibi.
Nulla g̃ verecũdia multo min⁹
nec superbia racenda sunt in ꝓfes.
peccata. q̃nimo illa humiliter z
dolẽter sacerdoti sunt reuelãda
sine duplicitate sine mendacio si
ne excusatiõe. Nec enĩ incipiẽdũ
est vt mḷti faciũt a ꝓpa laude as
serentes. Ego ieiuno. do elemo
sinas. aduuo paupes. non sum
blasphem⁹ aut homicida. licz q̃
q̃ vt hõ carnal'r peccem z hmõi.
Nõ pura est nec deo accepta tal'
confessio. dicẽda etiaz sunt peri
ꝓpa nõ aliena vt dicit. c. Dic. de
pe. z re. Notandũ tñ ꝑ m Rich.
in. iiij. dist. xxi. q̃ exꝑssio aliene p
sone seu alieni pcti aut est neces
saria ad exꝑssionẽ pcꝝ aut nõ.
Si sic teneẽ exꝑmere cõfessori
Vñ mḷtes cũ q̃ concubuit frat
eius nõ sufficit dicere q̃ vn⁹ vir
ꝓcubuit cũ ea. sz oz exꝑmere q̃
ille ẽ frat eꝰ. z si ñ bẽat nisi vnũ
frẽm. tũc scit sacerdos q̃s ẽ ille.
z si ẽ religiosus oz exꝑmere q̃
est religiosus. z si ẽ laicus z ẽ cõ
iugat⁹ oz exꝑmere z sic de alijs
Si aũt exꝑessio psone nõ ẽ ne
cessaria ad exꝑssionẽ q̃ntitatis
pcti. tũc distingue. q̃ aut est vtil'
ad correctionẽ illi⁹ vl' ꝓpuatõem
recidiui aut nõ. Si sic. tũc credo
q̃ penitẽs benefacit si extra ꝓfes
sionẽ ꝝ dicit alicui psone que illi
pcꝝi possit z velit ꝓdesse et nõ
obesse. Sz ꝓ alia cã noiare ipm
in ꝓfessiõe nõ expedit nec oportz
q̃ ꝓ tali noiationẽ ꝓfessor nõ pos
set procedere ad correctiõem illius
Si aũt noiano illa nõ est vtilis
ad illi⁹ correctionẽ tũc substi gui
tur. q̃ aut ꝑt esse vtil' ad fuadũ
a recidiuo aut nõ. Si sic tũc bo
nũ est z expedit penitẽti vt illam
psonã exprimat cõfessori. Pẽt
eni ꝓfessor ꝓ cogni
tionẽ psone facere iniũgere penitẽ
ti pniam tali z talia dare docu
mẽta z tales facere monitiões
q̃ meli⁹ z securius penitẽs pote
rit a recidiuo ꝓfuari. Si aũt no
minatio psone nõ est vtilis ad
magnitudiẽ peti exꝑssionẽ nec
ad alteri⁹ correctiõez. nec ad ꝑser
uandũ a recidiuo pẽtentẽ. tunc
credo q̃ penitens teneat pson̄
celare. Quilibz enĩ teneẽ nõ ge
nerare malã opinionẽ de ꝓprio
suo ĩ corde alteri⁹ sine rõnali z vti
li causa. Tertio ꝓsistit hũilitas
adhuc ĩ hũili penitẽte suscepte
Ut eni dicit Crisꝰ. de pe. dist. iij.
c. perfecta. Perfecta pnia cogit
pcꝝ ẽ oĩa libẽter sufferre. Sed
dubiũ ẽ vꝝ penitẽs teneat ten
tione necessitatis acceptare z ex
plere penitẽtiã sibi iniũctã a sa
cerdote. Et ñdit Rich. di. xvij.
iij. q̃ sacerdos aut iniũgit pniaz
rationalẽ z discretã aut nõ. Si
secũdo mõ penitẽs nõ teneẽ eaz
recipe nec complere. quia sacer
dos indiscretas penitẽtias iniũ
gendo obutitur clauẽ scientie et

potestate. Si primo mō dico q̄ tenet tentiōe necessitatis cā recipere ꝛ p viribꝫ adiplere. q̄ talez pniam iniūgēdo clauibꝫ vnꝰ recipere. Quilibet aūt tenet sui iudicis iuxtā pniam fuare. Vñ si penitēs talē pniam scienꝰ ꝛ ex deliberatiōe implere omiserit mortaliꝫ peccat cū fāc absq; legitima causa. Sm eni Hosti. in suma de pe. ꝛ remiss. Pro q̄libꝫ petō mortali regl'aꝛ deberet pnia septēnis imponi. vtz. xxxij. q. ij. c. hoc p̄m. q̄. §. sequēti. ꝛ. xxxj. q. j. Predicandū. ꝛ est rō vna q̄ deꝰ peepit mariā sororē Aaron lepra p̄cussam poni extra castra p̄ septē dies. ꝛ sic accipiꝫ dies pro anno. Alia rō est vt sicut petr̄ p̄ petrā septiformē spūsci gfam amisit sic p̄ septennē pniaz recuperet. Tñ potest sacerdos in penitētijs dispensare ꝓ sideratis crimis q̄nitate ꝛ q̄litate ꝛ p̄sone dignitate conditōe seru officio pauptate. infirmitate. debilitate. ꝓ suetudie. cōplexiōe. societate. causa animo voluntate. et sic p̄ arbitrio penitennas taxare ꝛ imponere. vt p̄batur plene extra de pe. ꝛ re. c. si gnificauit. ꝛ. c. Jo q. ꝛ. c. Dio. §. Sacerdos. ꝛ extra de bo mix. c. Sicut dignū. ꝛ extra de eo q̄ co. ꝓ sang. vr. fuc. c. Trāsmisse. et. xi. q. iij. c. Abstit. ꝛ xxv. q. vi. c. Si a sacerdotibꝫ. ꝛ xxvi. q. vij. Tempa. et de pe. dist. j. c. Mensurā. et de ꝓse. di. iij. c. De penitētibꝫ. Jō dicat penitēti sacerdos Carissime frat̄ Tu cōmisisti tot ꝛ talia peccata p̄ quibꝫ deberes p̄ quolibet sic penitere. Sz forte vita tua adhuc agendū tm̄ nō extēderet. Jniūgo tm̄ tibi talē pniam p̄ oībus ꝛ elemosinas q̄bꝫ potā redimūt ꝛ oīa alia bona q̄ fecer̄ et mala q̄ p̄ xp̄o sustinuerīs accepta loco pnie. ꝛ q̄ p̄sint tibi i remissionē petōz̄ tuoz̄. Et si iterum moriaris auctē dei ꝛ bt̄oz̄ ap̄lorum Petri ꝛ pauli ꝛ sctē ecclie ꝛ nr̄a te absoluim⁹ ab oīb⁹ bis q̄ confessus es ꝛ ab alijs de q̄bꝫ nō recordaris in mēntū possum⁹ ꝛ debem⁹. Et si q̄d purgādū remāserit i purgatorio purget iurta misericordē dñi voluntatē. Caueāt aūt sacerdotes q̄ sic arbitrēt ne vitio fiat auctas ecclie ꝛ ptās claui cōtenat̄. Vñ dist. l. c. Absit. ij. Absit a romana ecclia rigorē suū tā p̄p̄ bona facilitate dimittere. ꝛ neruos seueritatis fidei auersa maiestate dissoluere. vt cū adhuc nō tm̄ iaceāt i pctis. sz etiā cadāt euersoz̄ fratz̄ ruine p̄ perata nimis remedia cōmunicationū vtiq; nō p̄ futura p̄stent. Quō eni potit pnie medicina p̄desse. si etiā ip̄e medic⁹ intēpta ta pnia indulget picul'ō non est curare. sed si vez̄ dicere volum⁹ occidere. et extra de vita et hoc. cleri. dicitur. Facilitas venie tribuit incentiuū delinquēdi et ad hoc facit. c. Luz iusta. xxxij. q. iij. ꝛ. c. Loci. xxxv. q. vij. ꝛ. c. Peruenit. lxxxx. dist. ꝛ. c. Si ḡs pposte ra. l. di studeat etiā sacerdos vt peccatori penitēti semp̄ in con-

tranū pniaz imponat vt supbo
inūgat būilē oroz. auaro elemo
sinaz largitionē. accidioso pegri
nationē. guloso ieiuniū. luxurio
so carnis maceratōez. maledico
bñdictiōez z bmōi. Hec bostiē.
Addit Rich. vbi. ō. qz si penitēs
sentiat pniam sibi nimis ḡuem
et ad obfuādū pcōsaz sua infir
mitate pensata debet ad illū cō
fess. cui ꝓfessus est vel ad alium
si illū bñe nō pōt recurrere z alle
uiationē vel cōmutatiōez petere
Et ꝓfessor debet cōcedere etiā si
videat qz penitētia alleuiata nō
sufficiat plenarie ad emēdā peri
sed pr eā inerpletū adhuc rema
neat aliquid in purgatorio pur
gandū. Cum eni est refuare pur
gatorio penitentē puniēdum ꝙ
ipm exponere periclo cadēdi in
mortale pcm ppr penitētie trās
gressionē iniūcte. Hec rich.

Qualr confessio debet esse se
creta respectu circūstantiū. respe
ctu ꝓfessoris z respectu petōris.

Cap'm II

Ecundum

mysteriū declarandū
de confessiōe dr occul
tatio. Debz cōfessio eē occultata
atqz secreta triplici occultatione
Prima est ḡtū ad circūstantes
Scōa ḡntū ad cōfessores. Ter
tia ḡtū ad ꝓfitentes. Prima
occultatio est quātū ad circūstā
tes vt cōfessio fiat in secreto: nō
in publico nec cozā aliq. Ratio
oūt est fm Bon. dist. xvij. ḡrti li.

Prima. qz in confessione ma E
nifestank petā sacerdoti. non vt
manifestenk sed vt deleank z oc
cultenk. quia caritatis confessio
operit multitudinē petōz. Scōa F
rō qz mānifestāk sacerdoti vt deo
ad testimoniū cōscientie interne
Et iō vt bō totā consuetūdinē reue
let homī tanqz deo. nō dz aliis
admitti. sed sacerdos qui teneat
locū xpi. Tertia rō qz publicare E
petm cozā aliq est onerosum z
ignominiosum. Unde si oporte
ret publice confiteri nemo aude
ret petā sua. Quarta rō. qz si cō Z
fessio fieret cozā aliq infinita ma
la oriret z rixe z discordie ac in
famie. hec Bona. Sz ista occul
tatio intelligēda ē respectu ꝑso
ne nō respcū loci. Nā ego nescio
laudare illos qui audiūt confessio
nes mulierū in locis secretis in
cellulis. in cameris. in angulis
latebrosis in quibus etiā ḡndoqz
et sepe qui boni z iusti crediūtur
ad enormissima sacrilegia z viti
perabiles dissolutiones labunk.

Scōo debet confessio eē occul
ta quātū ad cōfessores. qz vt ait
Greg. et bñ in. xij. ḡnioz. di. xxi. p
nullo scandalo est cōfessio reue
landa. Et mḡr ibi dic. Caueat sa
cerdos ne petā penitentis aliq
prodat alioquin deponak. z de
pe. dis. v. c. Sacerdos. dicit de cō
fessore reuelante petā. Qꝫ depo
nak z omnibus diebus vite sue ignō
miniosus pegrinādo pgat. In
cap'o ꝯo Omīs. de pe. z re. scri
bit sic. Qui petm in penitētiali

iudicio sibi detectū ꝓsumpserit
revelare nō solum a sacerdote ali
officio deponēdū decernim⁹ ve
rū etiā ad agendā pniaz in artū
monasteriū detrudēdū. Jō om
nes theologi in.iij.di.xxi.conue
niūt dicentes. q⁹ i nullo cāu licz
sacerdoti revelare ꝓfessionē siue
ꝓfitens penitear. siue nō siue cō
fiteatur petīm in ope ꝓpetratū
siue ꝓpetrādū. siue sit petīm in fi
de siue in moribꝫ. Hec rō est qz
si licitū eēt revelare ꝓfessionem
ꝓfitō cōfessio vilis redderet in
ꝓfitō. Scdō ꝓfitō a re sibi nocīa
traheret. Tertio via fraudibus
aperiret. qz eū multū credat hoī
in sua ꝓfessione multi mali se in
confess. iustos oīderēt vt a sacer
dote postea laudarētur vt sic pos
sēt ꝑ mouēri z bonozari. Quar
to revelās mēntret. q⁹ eadē ꝑso
na fm naturā ve affirmare ꝑt
aliqō in ꝑsona alteri⁹ loq̄ns qō
vere negat loq̄ns in ꝑsona ꝓpa
Unde angel⁹ loq̄ns moysi i ꝑ
sona dei vere dixit. Ego sum dñs
deus tu⁹ q̄ eduxi te de terra egy
pti &c. xx. Q̄ vere negasset in ꝑ
sona ꝓpa loquēs. ꝙ a simili bō
repsentās dei ꝑsonā in foro con
fessionis vere aliqō ꝑt affirma
re qō extra forū confessiōis qñ
loquit vt ꝑsonā ꝓpriā gerēs ve
re negat. Hec ꝙ dic negando se
audisse vel sare q̄ ad noticiā ei⁹
nō deuenerūt nisi inq̄ntū repze
sentabat ꝑsonā dei. ergo ex forō
cōfess. dicendo se illa audisse vl
sare mēntit. Sed ꝰ b instat mul
tiplicit z arguit. Primo qz Ber
nard⁹ in li. de ꝓcepto z dispensa
cōe.c.iij. ait. Inīquū ꝑculdubio
foret si statuta ꝑ sola caritate ꝰ
caritatē tenerent. Cum ꝙ celatio
confessiōis instituta sit ꝑ sola ca
ritate si aliq̄ndo eēt vtile anime
confitētis vt eius confessio reve
laretur. ꝙ iniquū eēt si celaretur.
Rūdet ad ꝰ b Rich. Q̄ z si aliq̄n
eēt vtile confitēti vt sua cōfessio
revelarek. tm̄ nunq̄z pōt eē vtile
cōi vtilitati cui⁹ bonū ꝓncipali⁹
respicit caritas q̄z ꝑsone singula
r⁹ bonū iuxt dēm. vij. q. i. c. Sanc
plurimoz vtilitas vni⁹ vtilitatī
ꝓferenda est. Scdō arguit qz
vnusq̄sqz teneat obedire pape. ꝙ
si papa peteret alicui q⁹ revelarz
cōfess. ille deberet ei obedire. Re
spondet Rich. Q̄ sacerdos non
tm̄ tenetur celare cōfessionē ꝑce
pto ecclē sed iure nature z diuio.
Papa āt z si sit supī omnibus po
situū. nō tamē est supī ius natu
re vel diuinū. Jō in tali casu pa
pe nō est obediendū. Terno ar
guit q⁹ eēt possibile vt sacerdos
hēret aliqō petīm mortle de q̄ nō
posset ꝓfiteri qñ revelare et illi cui
cōfiteret ꝓfess. sibi facta. ꝙ in tali
casu lz revelare cōfessiōz. Rūdet
Rich. q⁹ non. z q⁹ tali casu dura
te sacerdos nō dz illud petīm cō
fiteri. sed sufficit sibi de illo cōte
ri cū voluntate z ꝓposito cōfiten
di q̄ndo hoc facere poterit sine re
uelatione illi⁹ ꝑsone q̄ sibi con
fessa ē sine q̄cūq; ꝓiudicio sigilli
confess. fortiozi eni vinculo obli

gatur confessor ad celandū ꝫ̄ pe
¶ nitēs ad ꝓfitēdū. Quarto arguit ponēdo casum ꝙ aliqs in ꝓfessione audiat hereticū nolentē desistere ab heresi ⁊ volentē corrūpe alios. Tūc videt ꝙ magis sacerdos teneat seruare fidē xp̄o ꝫ̄ ipsi heretico, ꝯ magis debz cōfessus illū deregere ꝫ̄ ꝓmittat cū gregē domini corrūpe. Respōdet Bona. et Scot⁹. ꝙ ꝓpterea sacerdos nullo mō debet illi⁹ confessionē reuelare. pōt tamen sine reuelatiōe cōfessi. supiori dicere. Vigila super gregē qz lupus ārit inuadere. ⁊ tūc cōfitenti ⁊ deo seruat fides. Et ꝑ scotus improbat ꝓsiculū illū. Est heresis crimē ꝙ nec
D cōfessio celat. Quinto arguit ponendo casum. viz Si duo euntes cū suo sacerdote ordinassent ipm occidere in nemore ꝓ qō essent transitū facturi ⁊ pax ante nemoris introitū vn⁹ pnia ducens sacerdoti hoc in cōfess. reuelaret. tūc licitū videret tali se subtrahere ab ingressu nemoris. qz aliter corpali morti se exp̄oneret et daret alij oportunitatē crimē cōmittēdi. Si subtrahendo se crimē sibi cōfessum suo socio reuelaret. ꝯ in tali casu lz reuelare ꝓfessionē. Rñ. Rich. ꝙ ī tali cāu sacerdos posset rēnuere intrare nem⁹ cū illis. s. ꝓtendēdo aliā cām necessariā. Si tamē ponerētur casus ꝙ oporteret sacerdotē aut morte subire aut reuelare cōfessionē. teneat mortem subire ne
P cōfes. reuelet. Sexto arguit ponendo alīū casum. s. ꝙ aliqs pri or de ordine monachoꝝ cōfiteat abbati ⁊ q̄diu est in ꝓximo habet occasionē trahentē ad pcm̄ a q̄ nō vult desistere. Si ꝓlatus ergo debz curā anime sue debet illū inde amouere. si amouēdo intelligat ipm̄ peccasse. ꝯ videt qō concessio possit aliq̄ mō reuelari. Respondet Bona. ꝙ abbas debz ꝓsuadere tūc priori voluntariaz cessionē. ⁊ ꝙ ipse peccat absoluī ab onere officij. ꝙ si nō vult facere debet cū sustinere nisi sit talis religio in q̄ subditi trāsmutari ⁊ transferri possunt sine nota infamie. Septimo arguit ꝙ mul A
torieus posset eē ꝙ penitēs licentiaret ꝓ suavtilitate confessorē vt confessionē reuelet. ergo in tali casu non eēt pcm̄. Respondet Rich. ⁊ Bona. q̄ sacerdos de licentia confitētis ꝓt licite pcm̄ sibi ꝓfessum alij reuelare q̄ sibi necessarius est vel vtilis ad ꝓsequendū que req̄runt ad illud forum quia q̄diu ꝫ pendet adhuc gerit ꝓsonā vicarij dei. Si de licentia cōfitentis ꝫ reuelare alij ꝓsone nō licz nisi ille q̄ confessus ē hoc vtr̄ diceret confessori ex̄ ꝓfessionem. Sed q̄ndoq; penitēs hāc licentiam det confessori. confessor tamen valde debet vitare scandalū. s. ne fractio sigilli reputet. ⁊ qz si dicat se licētiatū a penitente ꝙ de peccat⁹ eius possit loqui. ⁊ penitens negat confessori incumbit ꝓbare ꝙ ꝓdicta lnias a penitēte habuerit. qō si ꝓbare

Capitulum II

non posset tanq̃ reuelator cõfessionis puniret. Quãdo ẽ cõfessor aliq̃d nouit extra confessiõez et postea illud audiuit in cõfessione p̃t illud reuelare alteri. ita tñ q̃ modꝰ faciendi q confessionẽ sp maneat in occulto. Quia tñ posset ex hoc scandalũ generari marie apud penitentẽ ꝛ apud alios de bono ꝛ equo magⁱ dz celare ꝓfessor q̃s vnꝰ alius. Et hõ ppt vitandũ scandalũ penitẽtis dz ei protestari in confessiõe quõ nõ debet illud celare non q̃ p illã protestationẽ acq̃ratur ius reuelãdi. sed quia proximo auferet nota scandali. Debet etiã confessor petã illa reuelare propt necessitatẽ nõ propter suã voluntatẽ. Et sic patet quãta est vis sigilli confessionis. Addit etiam Rich. q̃ sub sigillo cõfessiõis cadit etiã psona cũ q̃ penitẽs ꝓfitetur se peccasse. Ratio est q̃ cũ pnia sit sacrm. sacerdos tenet celare oĩa illõ q̃ necessariũ est ad integritatẽ sacri Sed penitens non posset sufficienter exp̃mere aliquando peccatum suũ nisi notificando personã cum qua peccauit. sez cum cognouit filiã suam ꝛ nunq̃ habuit nisi vnã ꝛ filia. Insup tenet sacerdos celare oĩe illud sibi dictum in ꝓfessione q̃ ꝓfitens posset prodi. vel mala suspicio de illo generari in cordibꝫ aliorꝫ. Sz quãdoq̃ detegendo psonã cũ q̃ penitẽs peccauit pderet ꝓfitens quia si tegeret filiam cõcubuisse cũ patre suo proderet p̃ q̃ cõfessus est cõcubuisse cũ ea. Adhuc licitum nõ est facere aliquid q̃ sit occasio retrahendi homines a re sibi saltẽ necessaria. Sz reuelatio psone cũ qua penitẽs cõfitet se peccasse est occasio retrahendi homies a re necessaria. s. a cõfessione. q̃ non tantũ quis retrahitur a re aliqua propter timorem lesionis proprie fame. sed etiam persone sibi coniũcte vinc'o amicie. Quarta ratio subsequitur quia dicẽs extra forꝫ ꝓfessionis se audisse crimẽ de psona sibi in cõfessione accusata q̃ nullo mõ audiuit extra ꝓfessionẽ mentiret vt pz ex dictis. petã q̃ ipsi⁹ penitentis in relatione ad ip̃m cadunt sub sigillo confessiõis ꝺ necessitate ꝛ absolute. ꝛ primo ꝛ directe ꝛ explicite ꝛ ex omnib⁹ causis. psona autez cũ qua confitẽs cõfitet se peccasse cadit sub sigillo ꝓfessiõis de necitate ꝛ absolute nõ primo sed ex ꝓsequẽti ꝛ indirecte ꝛ implicite. nec ex omnib⁹ causis sed ex aliq̃b⁹. Peccata eñ ip̃sius penitẽtis non referendo ea ad psonam determinatam sicut cum aliquis dicit. Ego audiui tale quid: quod tamen non audiuit nisi in confessione cadũt sub sigillo confessionis de necessitate nõ tamẽ absolute sed sub conditiõe. scilicet si ex prolatione talium verborum per se vel per accidens. directe vel indirecte. aliqua verecũdia vel confusio vl̃ suspicio mala vl̃ aliq̃ aliud nocumentũ illi q̃ cõfessus ẽ posset p

uenire. Ea ꝙ q̄ penitēs interse/
rit in confessione q̄ nō sunt pcā
nec circūstantie pcī. nec q̄ dedu
cūt in mānifestatōem cōfitentis vt
pute si interserat in confessione
Jn tali terra sunt blada ⁊ hmōi
nō cadūt sub sigillo ꝓfessiōis ni
si de cōgruitate si in dicendo illa
nō dāt itelligere ꝓfessori q⁹ talia
velit celare. Si ñ ꝓfessor dicēs se
talia audiuisse mēdax nō ē q⁹ p
cōpationē ad ea nō rep̄sentauit
ꝑsonā dei sz hominis. Silr ⁊ si ali
quis ali⁹ a cōfessore audiret ali
quid ab aliq̄ dū ꝓfitet debz illō
tenere secretū et lege nake q̄ dic.
Qd nbi nō vis. nō facias alijs

R Tertio ꝓfessio dz ee occlta q̄n/
tum ad cōfitētē vt nō reueler ea
que sibi ꝑ sua salute in ꝓfessione
vel dicta vl impsita sunt et q̄/
rum reuelatiōe scandalū oriret.
De pnia aūt impsita dic Rih.
q⁹ aut penitēs mānifestādo pniaz
sibi iniūctā a cōfessore faceret p̄/
iudiciū absq; vtilitate aut ꝓprie
fame aut confessori q̄ forte talez
iniūxit pniam ꝑ q̄ si faret incur
reret alic⁹ vel aliq̄ malivolētiā
vt pute q⁹ iniūxit mulieri vt ab
stineret a familiaritate alicuius
vir periculosa. Aut penitēs ma
nifestādo suam penitētiā nec fa
me proprie nec cōfessori. nec ali
cui p̄iudiciū generaret. Jn p̄mo
casu penitens tenetur pniaz suā
celare ⁊ in scō silr. Si eni illō
quod confessor sibi iniūgit seu
ꝓsulit bona fide ꝑ salute aie sue
et secreto aliq̄ reuelaret in ꝓfesso
rio p̄iudiciū crimē proditiōis in
curreret. ⁊ sigilli secreti fractionē
in tertio casu nō tenet tacere nec
dicere. sz de ꝫ irrepbensibilr pōt
facere qđ illoꝝ duoꝝ sibi melⁱ⁹
placuerit.

QX confessio est iteranda q̄n
quis male ꝓfessus fuisset ꝓpter
suā negligentiā. aut q̄n fraudu/
lenter diuisit ꝓfes. vel quādo cō
fessus est cū deliberatione pec/
candi. Capl'm III.

Tertiuz mi/

steriū ꝓtēplādū de ꝓfes/
sione dz iterato. Est em
q̄nq; necāriū reiterare ꝓfessiōez
petōꝝ alias factam ⁊ dicere illa
cadē pcā in nūero q̄ qđ fuisset cō
fessus marie ꝑ tria. Primo ꝑ/
pter negligentē electionē Scōo
ꝓpter confessionis diuisionem.
Tertio ꝑ malicie cōtinuatōz

Primo est necessariū reitera
re cōfessionē ꝓpter negligētē ele
ctionē Quādo qs est negligens
querere sacerdotem peritum et
absoluendi auctoritatem baben
tem et confessus fuisset alicui q̄
cum aut nescuit. aut nō potest
absoluere. Talis profecto q̄ pri
mum sibi constat de imperitia
et facultate sacerdotis cui con/
fessus est ⁊ de negligentia pro/
pria qua magis sufficientē que
rere noluit tenetur eadem pcā
in numero cōfiteri sacerdoti di/
screto et cum absoluere valēti.
ꝓpterea dz de pe. di. vi. c. Cui āt.
Qui vult confiteri pcā vt inue

niat gram ḡrat. sacerdotē scientē ligare t soluere: ne cū negligens circa se exti terit negligak ab illo qui cū misericordit monet. t pe tatne ambo in foueam cadant.

Sc̄o iteranda est cōfessio rōe dilatiōis. Qñ enī quis fuisset cō fessus aut p malicia aut p vere cundia partē petōz vni sacerdo ti t partē alteri cū a nullo sit ab solut⁹. nec talis confessio fuerit fructuosa debet si vere vult ꝓfite ri eadē petā in nūero vni tm sa cerdoti se accusādo narrare. Nā vt scribit de pe. dist. v. c. Consi deret. Cautus sit penitens ne vere cūdia ductus dimittat apō se cō fessionē vt diuersa diuersis velit sacerdotibus mānifestare. Quidam enī vni celant q̄ alij mānifestāda confuāt qō est se laudare et ad hypocrisim tēdere t sp venia ca rere ad quā frustra puta rotā p uenire. Nec ibi. Sz dubitak vtz confitēs alicui sacerdoti oia pec cata sua de quibus est memor si dni p⁹ acceptā remissionē recor detur alicui⁹ peccati mortal' de quo non fuerit confessus qō añ suam confessionē cōmiserat te neak tenitōe necessitatis illō pec catū confiteri illi eidē sacerdoti. Rñdet Rich. xvij. iij. di. Mihi distingnēdū videt. q̄ aut pe cōfessionis penitēs adhibuit debi tā diligentiā, put de lege cōi hu mana p̄mittit fragilitas vt me moriā habet oim suoz peccatoz mortaliū. Aut fuit negligēs t ig norās ignorantia affectata vl' cras sa. Si secūdo mō credo q̄ recta rō exigit vt illud idē petm confi teak eidē sacerdoti si illū cōmo de pōt inuenire t nō sit illi sacer doti postea interdicta absoluendi potās. aut p̄dictū petm t oia alia petā mortalia p̄ori sacerdoti cō fessa, put pt recolere cōfiteak alij sacerdoti. Si p̄mō mō non cre do q̄ p̄ori sacerdoti teneak ren tione necitatis illō petm ꝓfiteri Teneak aūt illud petm confiteri absq; alioz ꝓfessione alij sacer doti. Quāuis enī de isto fuerit absolutus q̄ntū ad iudiciū eccie triūphantis t militātis. q; sacer dos absoluere pt de confessis t de p̄dicto mō obliuis tm q; abso luto de obliuis dz intelligi sub hac condītōne. vt sz qñ reducta fuerint ad mēoriā dicank illi sa cerdoti i cōfessione q̄ ab ill' pōt absoluere teneāt illud cōfiteri p⁹ ea⁹ remotā obliuionē. Tertio nō tritur est iterare confessionem ppē malicie cōtinuationē. qñ sz confessus est petā sua semel aut pluries tm vt faceret q̄ ecclia mādat. Continuādo tm ppositū male volūtatis quō non erat di spositus ab aliq̄ petō se corrige re t emendare. Tal' teneī ad ve rā p̄niam reuersus si debite vlt confiteri omia eadz petā q̄ pus fuit confessus dz reiterare. Sūt tm alīq̄ scrupulose di. Qx si qs in peccato mortali exīs confiteak sacerdoti accusans malā volun tatē suā t confitēs oia alia petā quoz recordatur exq̄ parat⁹ est

et promptus adhuc peccare. sic ꝓfitendo peccat mortl'r. qz q̄ntū in se est facit irreuerētiā sacro. et sine sac̄ mēti ꝓcēptu eē nō videt Sz ꝙ istos elt. c. ꝙ quidā. de pe. et re. vbi dr ꝙ quidā ad ꝓfessiōz ō crimiū veniūt z q̄uis ꝓfiteri velint. se tñ asserint abstinere ñ posse consultationi tue tal'r respondemus. ꝙ eozꝫ ꝓfessionē recipe debes z eis ō crimiū ꝓsiliū exhibere. qz ls nō sit vera illa penitētia admittēda est tñ eozum ꝓfessio z crebris z salubrib monitis est pnia indicēda. Hec ibi. Dic tñ Rich. ꝙ tales absoluēdi nō sunt. Vñ si absolutōem non recipiāt. nō ꝓtennit sac̄m. nec a cōfessore nec a ꝓfesso. Si aūt cōfitens in pcō mortali attrit⁹ ē de pcō suo ita vt ꝓbabil'r possit presumere se eē dispositū nō peccat absolutōem recipiēdo. imo frequēt tute dauiū p̄ susceptōz absolutōis formā sua attritio. Hec richar. Dent igit operā oēs peccatores vt bene confitentur quoniam ꝓfitentib largit de' in hac sec'o gr̄am z in futuro gloriā. in q̄ ipse viuet z regit p̄ cūcta secula Amen.

Dñica secūda in

quadragesima in mane de fetidissimo ac pniciosissimo vicio luxurie q̄ q̄si marima pōs viroꝫ ac mulierꝫ demergit in infernū.

Sermo. XXX.

Ec ēvo

luntas dei sanctificatio vīa vt abstineatis vos a fornicatiōe. Doctoris gentiū sūt ꝫba ista. j. Thes. iiij. z in epla pīcipis dñice. Cogitāti mihi q̄ mlta milia miliū hoīm p̄cipitant in infernū ob fetidissimū luxurie vicium statim venit in mētez aureū illō dictū z notabile Aug. doctoris magni i li de agone xp̄iano. Inter omia xp̄ianoꝫ certamia duriora sunt p̄lia castitatis vbi q̄tidiana pugna et rara victoria. Hec ille. Maximū aūt i eo peccato piculū est qm̄ cū gr̄uissime ledat aiam nō sentit. ḡnimo vsqz adeo ḡpluries facti sunt ceci. vt ipsi turpissimi z abhominabiles dicere nō erubescāt. aut nullū aut satis leue petīm eē illudq̄z deo aut nihil aut satis modicuz displicere. sicq̄z cū tali fallissima dānataq̄z opinīōe corrupti sunt z abhominabiles facti in studijs suis. Quapropter aduersus eos, q̄ntū poterim⁹ modeste et sine auditoꝫ offensiōe ō ipa luxuria in generali verba faciem⁹. De q̄ loquit aplūs in themate ꝓallegato moneō oēs vt illā euitent. de ipsa g̃ tria mysteria erūt ꝓpōnda. Primū dr offensio. Secundū conditio. Tertium punitio.

Confutatio erroꝫ illoꝫ q̄ dicūt luxuriā nō eē petīm q̄bz ꝓbā p̄ auctoritates: rōnes z exempla

tam scōz q̄z etiā phoz ostendek.

Capm̄ I.

Rimū mi

steriū declarādū de luxuria dick offensio in q̄ declarādū est q̄ graue pcm̄ q̄z ve pniciosum sit ipa luxuria q̄ deo offēdik z aia maculak. Oñdem⁹ aūt hoc tripl̄r videlicz Primo autoritate scōo rōne. tertio exēplis.

Prio oñdem⁹ luxuriā ee pcm̄ graue aut mortle autoritate. Inquit eni Seneca in pbemio declamationū. Nihil tā mortifez ingenijs q̄z luxuria. Et idē in tragedijs. Luxuria est pestis blāda Et idez ad lucillū. Vanas fuge voluptates breues z penitēdas Et idē li. ij. declama. Adolescēs luxuriosus peccat. senex luxurio sus insanit. z Tull⁹. i. ō officijs Luxuria cū oi etate turpis sit senilo tñ fetidissima est. Et idē. i. de offi. Si cōsiderare volum⁹ q̄ sit i natura excellētia z dignitas intelligem⁹ q̄z sit turpe deflue re luxuria z delicate atq; molliē viuere quāq; honestū parce cōnenk seuere z sobrie. Et Valeri⁹ maxim⁹ li. vij. Blādū malū luxuria. z Thob. iij. Attēde fili mi ab oi fornicatōe. z vt ōz. xxxij. q. vij. c. Nō solū. Dis imūda pollutio fornicatio ōz. q̄ uis q̄q; diuersa turpitudis voluptate pfituak. z ad Heb. xiij. Fornicatores z adulteros iudicabit ds. Et j. ad Loī. vi. Nescitis q; iniq̄ regnū dei nō possidebunt. Nolite errare neq; fornicari neq; ydolis seruientes neq; adulteri neq; molles neq; masculoz cubitores regnū dei possidebunt. Et in codē. c. Fugite fornicatōz. Oñe eni pcm̄ q̄cūq; fecerit hō extra corp⁹ ē. qui aūt fornicak in corp⁹ suū peccat. An nescitis qm̄ membra via tēplū sunt spūscti. z ad Ephe. v. Dis fornicator aut immūd⁹ aut auar⁹ cē. non hz partē in regno xpi z dei. z Gal. v. Manifesta aūt sunt opa carnis q̄ sē fornicatio. imūdicia. luxuria. i. pudicitia cē. q̄ pdico vob sicut pdixi. qm̄ q̄ talia agūt regnū dei nō psequēk. Et petr⁹ in. i. epla. c. i. Obsecro vos ranq; aduenas et pegrinos abstinere vos a carnalib⁹ desideriis q̄ militāt aduers⁹ animā. Et apoca. xxi. Timidis et incredul⁹ z execratis z homicidis et fornicatorib⁹ cē. erit pars illoz in stagno ardenti igne z sulfure. Et aug⁹. in li. de pfictu vidorū. O q̄z parua cubitus hora p q̄ perditur eterna vita. Et ysid. in pallegato. c. Nō solum. xxxij. q. vij. Inter cetera septem vicia vicium fornicationis maxime scelerisc est. quia p carnis immūdiciam templū violatur. Et cuius verbis colligik q̄ luxuria est vnū ō septē vicijs capitali bz. qō est patet. xxxj. q. j. c. Prediandū z. xv. di. c. Vnū oziarū. §. Aliaſ. Vñ claudian⁹ ait. Luxurioes pzedula malū q̄ dedita sp. Lozpis arbitrijs ebetet caligine sensus. Et hiero. ad Susanna. O q̄z acer-

bus ē luxuria fruct⁹ amarior fel/
le ⁊ crudelior gladio. et Grego.
xxxij.lib.moꝛ. Dyaboli ꝓpe cor
pus sunt q̄ suggestionū turpiū
blādimēta decepti ei ꝑ luxurie
fluxū succūbūt. Et hiero. ad Da
masum pa. de filio ꝓdigo. Luxu
ria inimica dei inimica virtutū
perdit oēm sub iam pīe. ⁊ a pa
tris volūtate delirans futuram
pauptatē. cogitare nō sinit. ⁊ idē
ad mꝛem ⁊ filiā in gallijs cōmo/
rantes. Qui luxuriatur viuens
et iā moꝛtu⁹ ē. Ferreas mentes
libido domat. Quid ad tot dcā
et moraliū pboꝛ ⁊ scꝛōꝛ deicar
nales poterūt rūdere. Quō ap̄li⁹
luxuriā suam poterunt excusare
Sed vt fort⁹ cōuincant rōnes
B supaddātur. Scdo oñdim⁹ lu
xuriā eē pctm̄ moꝛtale rōne. Nā
multi q̄nq; dicere solēt luxuriā
nō esse pctm̄. q⁹ actus ei⁹ est na/
tural ⁊ ad illud natura inclinat
pro quibꝫ triplicē rōnē assigna/
bim⁹ q̄re luxuria pctm̄ est. Pri
ma dicitur contēptus. scda excel
C sus. tertia dāni. Prima rō di
citur contemptus. Ubi est con
temptus ⁊ trāsgressio mādatoꝛ
dei ibi est pctm̄ vt dicem⁹ die se
quēti. Sz in luxuria est cōtēpt⁹
dei ⁊ transgressio mādatoꝛ ei⁹
q̄ ibi est pctm̄. Mādauit nanq;
deus boi di. Exo. xx. Nō mecha
beris. Et vt dī ab Aug. xxxij. q.
iij. c. Meretrices. Profecto no
mine mechie oīs illicitus concu
bitus atq; illoꝛ mēbroꝛ nō le/
gitim⁹ vsus ꝓhibit⁹ dz intelligi

Secunda rō dz excessus. Nā
fm Tho. scda scē. q. clij. Ide
luxuria pctm̄ est. q⁹ modū rōis
excedit circa venerea in q̄b⁹ ordo
rōnis est vt cā ꝑcreande ꝓlis et
fornicatiōis cuitāde vir habeat
vxorem suam vt dz. i. Coꝛ. vij. et
mulier hēat virꝫ suū. Omnis q̄
actus q̄ non est fm legē mātimo
nij circa venerea deficit a ratiōe.
ideo est pctm̄. Tertia rō est q̄
re luxuria est pctm̄ dāni. Vt enī
inquit Rich. xxxij. di. iij. Concu
bitus cōcubinar⁹ seu fornicar⁹
est ꝓ legez naturalē nō a natura
generis sed spēi. Naturale enim rō
dictat carnalē concubitū non de
bere fieri in ꝓiudiciū ⁊ dānū bo
ni ꝓlis Sed concubit⁹ concu
binar⁹ seu fornicar⁹ est in nota
bile ꝓiudiciū ⁊ dānū boni ꝓlis.
Sic enī dic̄ Aug. ix. vbi. s. Bēn.
Bonū ꝓlis est vt amonē susci/
piat benigne nutriatur religiose
educetur q̄ bono vt ī ꝑfto caret
proles genita ꝑ concubitū cōcu
binariū. Nam ꝑmo bono caret
sepissime. eo q⁹ nō susapit. Quis
nā expliz q̄ fornicatores ⁊ adul
terantes sacrilegi ⁊ incestuosi de
tegatur eorū malicia ꝓli genite
aut generāde inferāt mala. Au
diam⁹ Hiero. ad eustochiū sic di
centē. Pudet dicere quot q̄tidie
virgines ruant quantas de suo
gremio pdat mr̄ ecc̄ia sup quot
sidera supb⁹ inimic⁹ ponat thro
num suū quot petras excauet vt
habitet coluber in foraminib⁹
earum. Videas plerasq; viduas

anteq̄ nupras ⁊ infelicem cōscie
tiam mētita tūm veste pregere q̄s
nisi tumor vteri ⁊ infantū pdide
rit vagitus erecta ceruice et lude
tibꝰ pedibꝰ incedūt. Alie vo steri
litate p̄bent et nōdū nati homi
nis homicidiū faciūt. Nōnulle
cū senserit precipisse de scelere ab
ortiuo venena meditank ⁊ freq̄n
ter etiā ipe cū mortue fuerint tri
tum criminū rea ad iferos pdu
cunk. xp̄i adultere. sui homicide.
nōdū nati filii martirde. Iste sūt
q̄ solēt dicere. Dia mūda mūd'.
Suffic mihi pscia mea. Cor mū
dum desiderat ds. Cur me absti
neā a cibis q̄s creauit adtendū
⁊ si q̄s limpide et festiue videri
volūt ⁊ se vino ingurgitauerint
ebrii sacrilegū copulātes aūt
Absit vt mea cristi sanguie ab
stineā. Et si quā viderint tristem
atq; pallentē miserā et manube
am vocāt pseq̄nter. Tali em p
posito inuniū bereſi est. De iūt
q̄ per publicā nuptiaſ incedunt
et furtiuis oculoꝰ nutibꝰ adole
scentū gregē post se trahūt que
semp audiūt p̄ p̄pheta. Facies
meretricis facta est tibi. Dece il
le. Si bonestas peteret vt omia
possent dia mīra q̄ diebꝰ meis
euenerūt scādala aperire. si meli
us est silētio p̄terire. Quid refe
rā. q̄due dicā de mōasterijs. q̄d
de puellis in domo p̄rū. quid
de viduis vāis atq; lasciuis. q̄d
de aliis q̄ sctīm nomē p̄fitentur
et ōndie cū pūbꝰ spūalibꝰ collo
quunk. Taceo q̄ scio. Certe si po
nerenk aures in latrinis. in flūi
nibꝰ. in ortis. in foueis et cauer
nis terre audirenk voces ibi cla
mantū paruuloꝰ interemptoꝝ
⁊ occisoꝝ a crudelissimis ma
tribꝰ. O libidinose mlieres. o la
saue ⁊ incōtinentes belue. o im
pie matres domite carnē. refre
nate libidinē. si nō vulnꝰ vt vte
rus intumescat. de sodomit, au
tem quo fmone impietatē loq̄
mur. O inimici būani generis.
O abominabiles peccatores. o
pessimi boies vbi sūt filij vestri
perierūt. certe perierūt ⁊ cur pe
rierūt. ve acitez vobis q̄ perie
rūt p̄pter iniq̄tatē vrām. Simi
liꝫ ples si nascak alīude q̄s de le
gitimo thoro vt in plīb negligē
ter nutrik ⁊ ad frutes raro disci
plinak. Et si q̄n ꝫnum apparu
lud est saꝫ rarū. Et vt scribit. ff.
de lege. l. Nā ad eā. Nō solū iu
scriptū. sꝫ etiā naturale adaptak
potius ad ea q̄ vt in plīb q̄s ad
ea q̄ p raro euenūt. Sūt ⁊ alia
mala q̄ incurrit p̄oles genita ex
adulterio q̄ causa buttaſ omitto.
Nā vt scribit. lvi. di. c. vndecū
q̄s ds. Undecūq; boies nascāt si
parentū vicia nō sectank honesti
et salui erūt. ⁊ ea. di. c. Nūq̄. ait
Crisſ. Nūq̄ de vicijs erubescāus
parentū. Ad idē est. c. Nasa. eā
di. Tertio oñdim⁹ luxuriā es
se p̄tīm exēplo. Ob nullā nanq̄
causam sancti corpa sua durꝫ fla
gellationibꝰ castigarūt nisi vt lu
xuriā superarent. Elegit sicdes su
sanna falsē criminari ⁊ accusari

potius q̄ in pcō ꝓsentire. Dañ. xiij. Et Joseph passus est crimi/nari ab vxore Putefar ꝓpter eunuchoꝝ pharaonis q̄ peccare cū illa. Ben. xxxix. Et Benedictus vt carnis tēptatiōem superaret inter pūgētes spinas ꝓiecit se nu/dum vt refert Greg. dyal. lib. et Piero. in vita Pauli ꝑmi here mite recitat q̄liē feruēte psecutio ne Decij z valeriani q̄dam iuve nis erate florēs in amenissimos ortos est adducꝰ. ibiq̄ in lectu lo inter candēria lilia z rubētes rosas ligatus manibo est collo/catꝰ. Quo cū recedētibo cunctis meretrix spōsa venisset cepit ōli catis stringere colla amplexibus et qō dictū quoq̄ scelꝰ est manibus ꝓtrectare virilia vt corpe in libidinē erataro secū mentrix i/pudica supiaceret. Inc piebat vo luptas iuvenē molestare. Tādē celinis inspiratꝰ ꝑsam mordēs linguā in osculantis se faciē expu it ac sic libidinis sensus succedēs doloris magnitudo supauit.

Qualiē luxuria infatuat ho/minē z obdurat cor eiꝰ. z inducit scandala ac mala plurima.

Capitulum II.

Ecundus

mysteriū ꝓemplan/dū ō luxuria ōr ꝓdicio. Est enī li lius periī pessimi impler cōditio mala ꝑ quā eiꝰ gustas declaratꝝ. Prima ōr infatuatio. Secōa obdurato. Tertia scandalisatio.

 Prima mala ꝓdicio detesta/bil luxurie ōr infatuatio. Er ipa etem infatuatania vt nec deum timeat nec boies vereat. Unde Piero. ꝛ iouinianū inqr. Amor formeróis oblitio est z insanie primus. Et Ouidꝰ in epistolis Quid deceat non videt vllus a/mās. Propēea apud antiquos impudicꝰ amor ceus depīgeba tur. Et a Greg. xxxi. moral. Pri/ma luxurie filia pōit cecitas mē tis. Et de ō exemplū habemꝰ sa lomōis. de q̄ ait Grego. xxxij. q. iij. c. Salomō. Salomō quip/pe īmoderato vsu atq̄ assiduita te mulier. z ad ō vsq̄ ꝓductꝰ est vt templū idol' fabricaret z q̄ pri us deo templū ꝓstruerat. idol' templū ꝓstruere nō timuit. z de eo Piero. ad Eustochi. ait. Rex cū erat Salomō aliū nō riebat q̄ disputauit a cedris libani vs/q̄ ad ꝓsopū q̄ exit ꝑ pietē a dño tū recessit. q̄ amatoꝝ mulier fu it. Nā vt habek. iij. Regū xi. ca. Auerterūt mulieres cor eiꝰ. Cū q̄ tā esset senex deprauatus est ꝑ mulieres cor eiꝰ vt seq̄ret deos alienos nec erat cor eiꝰ ꝓfectum cū dño deo suo sic dauid ꝓtis e/ius. Sz colebat salomō astarbē deā sidonoꝝ z chamos. deum moabitaꝝ z moloch idolū amo nitaꝝ. Edificauitq̄ salomō pha nū chāos ōo z idolo moab i mō te q̄ ē ꝓtra hierlim z moloch ido lo seruoꝝ amon ꝛc. ibi. Sed hic occurrit dubiū quō salomō dica tur senex q̄n deprauatus fuerat ꝑ mulieres. Qr dic rabbi Salo

mon q̄ erat tm̄. xl̄. annoꝝ q̄m̄ regnare cepit. Et in textu biblie in fine ꝑallegari. ca. 6z. q̄ regnauit xxxij. annis. Jp̄e ät depuat⁹ fuit per mulieres ante mortē suaz p̄ ser annos vl'circ'. q; edificauit post depꝛauatōēz tēpla idoloꝝ in quoꝝ edificatōe flurerūt plēs anni. Et sic q̄m̄ fuit depꝛauatum cor a⁹ nō videt habuisse vltra q̄ dragīta ser ānos vl'circ'. et tali vero etate null⁹ 6z ꝑpte senex. Ad hec rūdet mgr in hist. q̄m̄ di cēs. q̄ salomō regnauit. lxxx. annis. t allegat Josephū ꝟ dicentē. Scriptura tm̄ regni sui tacet annos. et. sic dī de Saule. i. Regū. xiij. Q̄ duob⁹ ānis regnauit sup̄ israel. s. bn̄. t innocenc'. t tacētur decē t octo anni in q̄bus male se habuit. Sz de dicto magistri historiaꝝ pax est curandū q̄ contradicē sibiꝑpi t etiā scripture. Dicat em̄ q̄ salomō. xl. annoꝝ genuit roboā mortuo p̄e fuit. xli. ānis. xiij. Regū. xiij. c. 6z. q̄. xli. anni erat roboā cū regnare cepisset. Et sic reuertit ꝑmū dictū. s. q̄ Salomō nō vixit tm̄ q̄nquagīta duobus annis. Si aūt diceret q̄ roboaz regnauit viuēte p̄e quadraginta annis. ita q̄ principium regni sui computat ab illo tempore q̄ ꝑ pater suus incepit depꝛauari. sequit q̄ mortuo patre fuit. lxxx. anni. quod est contra dictuz magistri et etiā scripturā. q. xij. ca. iij Regum dicit. q̄ Jeroboā audita morte Salomonis reuersus est de egypto et venit cum oēs i Sichem vbi congregatus fuit populus ad constituendum roboam regem. Et quo videt q̄ ñ regnauit viuente patre. Insuper dicitur de Roboam q̄ derelicto consilio senum adhesit consilio iuuenum qui nutriti erant cum eo. Et quo patet q̄ tunc Roboam erat adhuc iuuenis. quod nō potest dici de homine habente lxxx. annos. Jdeo dicit Nicolaus de lyra. q̄ Salomon post q̄ quadraginta annos regnauerat mortuus est t successit in regnū filius eius Roboam habens q̄ dragintaunum annos. sicut dicit scriptura. Sed quando Salomon incepit regnare scriptura non exꝑimit. sed tantum exꝑimit annos regni sui. Habuit ergo viginti vel plures annos in principio regni sui. Et sic quādo mortuus fuit seraginta annos habuit ad minus. Et sic conuenienter potest dici q̄ post quinquaginta annos erans sue depꝛauatus fuit per mulieres etiam tūc poterat dici senex. quia et leuite complero anno quinq̄gesimo erant sue seruire cessabāt in tabernaculo suo tanq̄ seneꝝ. vt habetur Leuiti. ix. cap. Sed Rabbi salomon arguit contra. quia. iij. Regū. xij. ca. Salomon dixit i principio regni sui. Ego sum puer parvulus ignorans exitus et introitum meū. ergo tūc erat duodecim annorum. Respondet Nicola⁹ q̄ verbū illud Salomonis intelligendum ē respe

etu tanti regimis sibi impositi. Vñ Exo. xxxiij. c. 6z. Josue filius Num puer nō recedebat de tabernaculo. z tñ tūc erat. xlij. annoz. Prepōea. ij. Regū. iij. dicit dauid Salomōi. Vir sapiēs es Vir aūt nō 6z ppter nisi bñs annos trigīta vl circa. Et si adhuc dicat. Q Tullius Cicero. in epla ad Vitalem pbyterū videat dicere q salomō. xl. annoz genuit Roboam. z q. xij. anno etatis sue accepit regnū. Dicendū q Tullius. nō loquit ibi assertive. vt patz ex fine auctōis eple. Hec de salomōe sufficiāt. Quid dicem⁹ de aliis luxuriosis z carnalibus. nōne ipsi insaniūt. nūc chorizādo. nūc cātando. nūc ꝓponēdo vestes. nūc caput elevādo ad fenestras mulierculaz. nunc vanaz ociosa loquēdo z hmōi. Que oia q̄d aliud dicerim q̄ fatuitates z insanias falsas. Inuent⁹ siq̄dem est aliq̄s nocturno tpe p lōgū spaciū sub q̄daz fenestra stetisse ibiq; ꝓsperisse garrā q̄ndā quā suā credebat amasiā. loq̄bat illi z illa nō rūdebat. Suspirabat languebat gemebat z anxiabat. Tādem petrullā q̄ndā precat supi⁹ q̄ preteritū aial mie mie clamās aufugit. O pditio rpis. o depravatio sensus. o ceatas fatue mētis. Quid dicā de illis mulieribus stultis q̄s poete siue gentiles extollūt. eo q̄ amore ficte seipas interfecerūt. O fatua z libidinosa Medea cur tuū pi mortē intulisti. clamāt poete tuꝑ amorē Jasonis q̄ te rapuit. q̄ te eduxit a patria. q̄ te decepit z dereliq̄t. O dānabilis amor q̄ ad tantaz dementiā te pduxit vt vno momēto corp⁹ sil' et aiam interimeres. Et tu o cleopatra egipti regina q̄nta scelera ppetrasti p amore marcy antbonij tui. Scribit nāq; Plutarchus in vita eiusdē marci antbonij. Q Sepius i alexandria marcus antbonius noctu famulozz vestib⁹ indut⁹ p urbem ibat domos popularium ob sidebat. illudebatq; bonis z reportabat q̄q; vbera. sed et cleopatra seq̄bat deferēs an alle vestimēta. Et dum bellum navale cōmitteret inter Marcū antbonium z Octavianū cleopatra affuit ibi i aurea pupi z purpureo velo. Et post mltas fatuitates devicto antbonio z a seipo pempto gladio. ex meroze cleopatra ꝓpsa est in febrim. et tandē deprehensis oib⁹ ꝓter duas sibi amicissimas mulieres ianuas claudi fecit acceptoq; aspide nudum sibi brachiū dedit. cui⁹ morsu atz veneno mortua est. O q̄ libenter hec fatua exēpla a fatuis amatoribus audiunt. si vere si cogitarēt q̄ vana et trālitoria imo et periculosa atq; nociva sint anie ista. deū diligerēt sup oia. sic sapiēter sanctissima illa Agnes dicebat q̄n a filio pfecti q̄ eā diligebat ti pozalia pollicebāt discede a me pabulū. mortis fomes peccatorum mentū facinoris. q; iaz ab alio amatore preuēta sum q̄ tē

ge te nobilior est genere t digni
tate. cui⁹ mater ⁊ go est. cui⁹ pa
ter iam nescit. cui angeli fuerūt cu
ius pulcritudinē sol t luna mi
rant. cui⁹ opes nūq̄ deficiūt. O
si ꝓsiderarēt ista mīhercule lasci
uo nō ita de facili crederēt ruffianis
necetra cito tangerēt in corde ad
aspectū cuiuscunq̄ speciosissimi
aut formosissimi iuuenis. Se
cūda ꝓditio immūde luxurie ⁊ⁱ
obduratio. Et nullo siq̄dē pecca
to ita obdurant corda mīror. si
cut et maledicta luxuria. Propē
illā luxuriā fiūt incātatōes. vene
ficia. t diabolice artes. Vñ. xxxij
q. iij. c. In eo. ⁊ⁱ. Per vicia for
nicatōis marie demones incolū
tur. ꝓpter illā legunt libri in qui
bus blasphemat t inuanū assi
mil sanctissimū dei nomē. ⁊ aūt
tpe in domib⁹ nobiliū t dñorū
magnoꝝ ad instructōes ribaldā
vt sic dicā t meretricalē nobiliū
filiaꝝ babēt senecti petrarche. ꝓ
pter luxuriā mīti nō ꝓfitent. Aliq
vero ficte ꝓfitent celebrāt aut cō
municāt cui⁹ petō mortali. Et vt
omittā reliq̄ ꝓpter luxuriā mīti
herenci fiūt nō credētes infernū
negātes gadium t hmōi. Qui
imo ꝓ maiori pte oīm hereses
aut ortū hnt ab ipa luxuria aut
terminā ad illā sic factū ē dieb⁹
nostris in illis q̄ dicebantur dei
Harlecto. Et in illis de aia sim
plici t in fraticell' de opione q̄
rū pessimos mores t nephāda
opa honesti⁹ tacenk q̄ referank
In clemētina etiā ad nr̄am ⁊ⁱ be
reticos ⁊ⁱ de begardis t de begi
nis mlieribꝫ q̄ fuerūt in alema
nia t post mīcas hereses de qui
bus ibidē fit mētio dicebāt car
nalē actū nō esse pecū. O ve de
flendū malū q̄ verak humanuꝝ
genus. Paucissimi etenī sunt q̄
animose velint luxurie vicia ex
pugnare. Tertia ꝓditio erat ā
de luxurie ⁊ⁱ scandalisatio. Se
quunk q̄ppe ex ipa scandala pl'i
ma t periculosissima. Amon pro
pter violentiā thamar sororis sue
ab absolone fre in ꝓuuio occis⁹
est sic ptr. xvi. Reg. xiij. c. Siehē
t omor cū oīi pplo suo ꝓpē vi
olentiā Dine filie Jacob a filijs
iacob occisi sūt t in captiuitatem
ducti. Gen. xxxiij. c. Semiramis
regia post mortē viri in libidinē
ardescēs a ꝓprio filio cognita ꝓ
pter horroꝛē facinoris. ab ipo tan
dē occisa est. ꝓut recitat Paulus
orosi⁹. Troya magna vt scribit
phrygi⁹ pharet⁹ ꝓpter raptū he
lene post bellū decēnale in q̄ ex
vtraq; pte tā troyanoꝝ q̄ greco
rū mīta milia hoim gladio cor
ruerūt incēdio perijt interfectis.
Priamo t hecuba regina aliq̄s
innumerabilibꝫ mulierbꝫ atq;
virīs. Nos insup videm⁹ q̄tidie
odia rixas scādala dissensiōes et
homicidia q̄ non nisi ꝓpter lu
xuriam eueniunt.

Qualiter deus punit acriter
luxuriam per aquas diluuij t ꝑ
incendium ignis. et punit quoti
die ꝑ temporalia flagella.

Ertiū mi

sterū ꝓremplanduꝫ ꝺ luxuria ꝺꝛ punitio

Punit nanqꝫ ꝺs̄ ompꝫ acerri me luxuriā in hoib⁹. sicut ꝓꝫ in triplici punitōe. Pria generalis Secūda specialis. Tertia pesti/ R lentialis. Prima punitio ge/ neralis fuit tpe diluuij. qñ exce/ pto Noe ꝛ vxore sua Sem cha ꝛ iaphet cū vxoribꝫ suis ꝙ saluā/ ti sūt in arca ꝙsumpta est oīs ca ro q̄ mouebat sup terrā nō tātū hoium. sꝫ etiā exceptis illis aiali bus ꝛ volucribꝫ q̄ introierūt in arcā oīm volucrū animātiū be/ stiarūqꝫ oīm repntiū q̄ reptant sup terrā vniuersi hoies ꝛ cūcti in q̄bus spiraculū vite est in ter ra mortua sunt. vt ꝺꝛ Gen. xvij O terribile iudiciū. O aspera vi dicta et crudelē q̄ fecit in tā inmu merabilē mlt̄itudinē hoiꝫ ꝛ aialiū ac volucrū celi. Et dicit Nico laus de lyra. Q̄ interfecta sunt animalia terre ꝛ aues celi. nō au tē pisces. ad detestandū petā ho/ minū q̄ facta fuerūt in terra ꝛ in aere. nō aūt in aquis. Que fuerit illa petā facile ex scriptura colli/ gi pt. Dicit nāqꝫ Gen. vi. Uidē/ tes filij dei filias hoim q̄ essent pulcre acceperunt sibi vxores ex omnibꝫ q̄s elegerāt ꝛc. q̄ ponūt ibi. Que exponēdo Nico. de lyra dicit. q̄ quorundā opio fuit vt p filios dei intelligerent demōes incubi q̄ dicunt filij dei ꝓpē na/ turā spūalē. et isti in specie būa/ na cōmiscuerūt se cū mulierib⁹ ꝛ inde nati sunt gigātes. Et ꝓ/ pterea indignat⁹ est ꝺs̄ mandauit diluuiū. Sꝫ hec exposito nō est rōnabil. q̄ diluuiū nō fuit in penā demonū sꝫ hoim. Alij ꝺo dixerūt sic Rabbi salomō q̄ filij dei accipiūt ꝓ filijs iudicum aut potērū q̄ qñ videbāt filias subditoꝝ pulcre ordinari ꝛ quā do dabāt ad nuptias accedebāt ad ipas eas cognoscēdo carnal⁹ añqꝫ mariti illas cognoscerent. Sed ꝺ intellect⁹ defuit. q̄ vt di/ cit in scīptura. Dis caro corrupe rat viā suā sup terrā. Propea dic Nico. de lyra. Q̄ filij dei in/ telligūt illi q̄ fuerūt orti de Seth et ab eo descēderūt q̄ a pre suo fu erūt instructi in cultu dīno. ꝓ fi lias hoim intelligūt mlieres dīscē dentes de cham q̄ erāt lubrice la/ saue ꝛ dissolute. Et ꝺ illꝰ preceperat seth de voluntate dei filios suos vt nō cōiūgerēt cū eis. Et ipi p̄cedente tpe fecerūt cōiūgiū. Et p⁹ vsqꝫ adeo hoies facti sūt dissoluti q̄ntuꝫ ad petā fornicatōis ꝛ adulterij ac cōtra naturā. vt dic Nico. de lyra. ꝛ sā ctus Uerbodi⁹ martyr. Aggra uabāt aūt hec petā. q̄ nō fiebant ex passiōe tm̄. sꝫ ex certa malicia ex cū ꝓtinuatōe ꝛ pseuerātia sū ho minū vecūdia ꝛ absq̄ dei timo/ re. Propea dī q̄ mlta malicia hoim erat sup frām. ꝛ q̄ cūcta co/ gitatio cordis ītra erat ad ma/ lū oī tpe. ꝛ q̄ illi potēres erāt a seculo viri famosi. i. male fame q̄ gliabāt in malicia sua. O inuin

abil' man⁹ oipotēs dei. O potentissimū brachiū. O insuperabilis dextera. post fabricatā arcam ⁊ p̄nūciatū diluuiū per centum annos cum illi persueraret in iniquitate sua submersi sunt in aquis. Vidisses tunc tēpore mutari celum. obscurari aerem. sonare ventos. tonare fulgura. et nubes celi ⁊ cataractas aperi et aquas abundantissime fluere super terrā Vidisses attonitos cūctos trementes atq; pallentes. Vidisses māducāres masticando ruminare ⁊ nō posse cibū p̄icere aut deglutire. Vidisses chorisantes et luxuriātes omnes pauore p̄territos. Audisses ⁊ p⁹ cōmunē eiulatū ⁊ clamores viroꝝ mulieꝝ senū iuuenū ⁊ paruulorū mortem expectantiū clamātium ⁊ dicentiū. Heu heu ve nobis. Ad quid deuenimus vt pereamus in aquis. O qō erat inspicere inde ad modicū illos ab aquis sublatos eribi cernentes in breui oēs pariter defecti sunt ⁊ p̄opter luxuriā grauiter sic puniti. Scōa punitio fuit specialis. Quādo indignatus deus sodomā incendio destruxit. Vt ei dr̄ Genesis xix. Pluit dñs super sodōz ⁊ gomorā sulphur ⁊ ignē de celo et subuertit ciuitates et oēm circa regionē vniuersos habitatores urbiū ⁊ cuncta virētia terre. Scōm vero mg̃m in historiarū specialiter etiā punitum fuit luxurie viciū in sodomitis in nō ecternitatis xp̄i in q̄ oēs subita morte perierunt. Vñ Hiero. super illud Esaye.xi. Habitatribus in regōne vmbre mortis lux orta est eis. ait. Lux illa oēs isto vicio laborātes exterruit ne a natura quā sumpserat tanta īmūdicia fedaret. Tertia punitio D
dr̄ pestilentialis. Vt cīm colligit ex glo. in.c. Flagicia. xxxij. q. vij. Et in autē. Vt nō luxuriet p̄ra natura petīt luxurie et p̄eapue sodomie tempestates ⁊ pestilētias inducit. Et p̄tereā ob nullā aliam causam credo temporibus istis tam crebro italiam peste fore veratam niſi p̄opter luxuriā et maxime sodomiam. O horrēdum facinus. O fetidissimū malum. O execrandum flagicium quo pueri facti sunt meretricule. Et vbi ratione erant reuerēdi uenīri deberet puritas et innocētia iam reprehendenda ⁊ obturgando se offert turpitudo ignominiosissime sodomie. Vt ergo deum habeamus benivolum nobisq; semper propicium mundicie et puritati vacemus abhorreamusq; ⁊ cuttem⁹ damnatissima p̄ctā luxurie. Sicq; merito obtinebim⁹ in hac vita dei gr̄az et in futuro sempiternā gl̄iam in qua regnat xp̄s dī fili⁹ cū p̄re et spūsco p̄ cūcta sr̄ secula. Amen.

Dñica scōa in

q̄dragesima p⁹ p̄ādiū de crebrā do petō adulteriū q̄ maclara est mag̃ pa ⁊ mīritudo zugaroꝝ.

Sermo. xxxi.

Ec est enī voluntas dei sanctificatio vra vt abstineatis vos a fornicatōe. Itez vbi ꝫ Conqrebat dolēs Hiere. c. xxiij. z dicebat. Contritū est cor meuz in medio mei z ptremuerūt oia ossa mea. Factꝰ sum q̄si vir ebrius z q̄si hō madidꝰ a vino a facie dñi z a facie ꝓboz scrōz eius. qz adulteriis repleta ē terra. Nō ꝓ fecto ꝓficare ꝑt isto tpe q̄ mrīmōia q̄si ꝑ maiozi tpe ab adulteriis sinceritis siue mlierib⁹ pollutra sūt z fedata. Quappi hoc sermōe ꝫ adulteros aliq̄ declarabimꝰ vt intelligāt ipi miserabilē statū z dānabilē ꝫditiōez in quib⁹ sese reptiūt. De adulrio igitur tractaturi tria mꝫsteria ꝓncipalia ꝑ ordinē ꝓpōimꝰ ꝺclarāda z annotāda vtz. Primū dicitur diffinitio. Scōm abominatio. Tertium punitio.

Quid sit adulteriū z quō sumit mltipl'r z q̄liē mlti credunt se in statu esse mrimonij q̄ sunt potꝰ adulteri q̄ ꝫiugati Ca. 1.

Rimū mysterīū de adulrio nostrandū ꝺr diffinitio. i quo q̄d est adulteriū declarem⁹ Et dñs Hostien. in sum. sua. li. v. ti. de adulteriis ait. Adulteriuz ē alteri⁹ thori violatiov'l ꝓpriꝫ ꝺ rurpatio. Que ꝝba sumi ꝑt ex bis q̄ dicūt. v. q. xxxij. c. Adulterium. z. c. Nō mechaberis. Pro q̄rum ꝝboz plenioꝝ itelligentia notādū q̄ adulteriū ꝑt sumi tripliciter. z ꝺ triplicia rōe. Prio impꝛprie. Scōo ꝓprie. Tertio ꝓpꝛiissime. Prio sumit adulteriū impꝛoꝑe inf virū z vxorē. Prio rōne ꝫriatōis. Scōo rōne inordiatōis. Tertio rōne modificatōis

Prio ꝺr adulteriū inf virū et vxorē rōne ꝫriatōis. qñ sūt inter eos ipedimēta ꝫria ꝓpter q̄ mrīmoniū stare nō ꝑt. Et ꝑmum impedimētū ē votū solēne post ꝺ q̄ si q̄s ꝓtraberet esset excōicatū nō faceret illō scīē z mrīmoniū nullū esset. Et in clemē. eos. de ꝓsang. z affini. Secꝰ autez de mrīmonio ꝓtractū post votū cōtinētie simplex. Nā vt ꝺcit Rich in. iij. di. xxxvij. Qui ꝓtrahit pꝰ votū simplex ꝓtinētie peccat mortal'r ꝫbendo z etiā ꝓsumādo. tñ matrimoniū tenet. Quō aūt solennisef votū. z q̄d sit votū simpler aut solēne special'r dicaz in sermōe de vot⁹. Scōm impedimētū ē ordo sacer ꝺ q̄ nota fz Rich. vbi sup. Q̄ ordies miozes ñ ipediūt mrīmoniū ꝫdēdū nec dirimūt ꝓtractū. nec ipediūt vsū ipi⁹ mrīmōij nisi ꝫbēres esset religios⁹ ꝓfessi tacitev'l exꝑsse. Et lz ꝫbēs cū vnica z virgine clericꝰ in miozib⁹ ꝛdicat ꝑuilegiū clericale si vestes z tōsurā ꝺferat clericales. cx ꝺ cle. ꝓiu. li. vi. c. i. nō tñ retinet bñficiū ecclasticū nec ꝑt recipe. Ordies aūt maiozes. s. ꝓbdiaconatꝰ ꝺiaconatꝰ z ꝑsbyteratꝰ. sive sacerdotiū ipediūt mrīmoniū ꝫbēdū z dirimūt contractū. ꝺ q̄ matrimoniū nullū ē. sic ꝓz. xxxij

dī.c. Si quis. 7.c. Erubescāt. Rō est. qz sic ordinat⁹ in sacris teneāt seruare 7tinentiā. eo q̄ ordo sacer loq̄ndo de ordine maiori habet implicitū votū solenne et cōstitutōe ecclie. Vñ Petr⁹ de paludē in.iiij. dī. xxxvij. dicit. Q̄ et si q̄s añ annos discretōis ordinaret in sacris. q̄ talis obligat ad 7tinentiā ex statuto ecclie. Iz nō voto suo. Johes de andree i nouella dicit. Q̄ greco cui licitū est vti 3cto. illicitū ē i sacr' 7stitum 7trahere. Vñ ista est differēna inter 7stitutos in sacris ecclie occidental' et ecclesie orie tal'. Vñ primus nō licet vti 7tracto ante susceptū ordinē. secūdus vo licz. Et q̄ 7trahit in sacris est excōicat⁹. in cle. eos. extra de cōsang. et affinit. Sciendū tñ q̄ q̄uis ordo sacer p̄cedens 7tractū matrimoniū dirimat illud. Si tamen ordo sequit cōtractū matrimoniū nō dirimit. vt in extrauagāte. Joh. xxi. Et si sciente vroze et assentiēte ordinat⁹ est in sacris teneāt ad 7tinentiā vteraz ita q̄ etiam post mortē vtri non p̄t 7trahere. Intelligit tñ tacite cū viro professam 7tinentiā. Si aūt ordinatus est vroze inuita vel sciēte factū iz ius ignorāte. ipo tñ sciēte ius debet cogi p iudicez ad ingressum religiōis. si nōdū est consumatū matrimoniū vt sic illa possit cū alio contrahere. Et si ad ꝺ cogi nō p̄t vel consumatuz est matrimoniū dz exutus beneficio clericali restitui vroti etiā si esset epūs imo et papa. et intelligitur si vroz eū petit. Ipe tñ erigere nō potest debitū. sed reddere tenet. Hec Tho. 7 Petrus ꝺ paludē in. iiij. vbi supra. Tertius impedimentum est machinatio mortis. qñ aliq̄s machinatur i mortē viri alicui⁹ vt possit cum vroze eius 7bere. aut aliq̄ machinaret in mortē vroris alicuius vt virū ei⁹ acapet si moz fuerit subsecuta. Et si sic machinantes cōtraxerint matrimoniū nullus est. 7 tales sūt segandi. qz sunt i adulterio siue fornicatiōe. vt no tat. xxxi. q i.c. Si q̄s viuente marito. Et licet sic teneat ꝺ esse vez tū in⁹ eos p̄cessit adulteriū duz primū stabat 7iugiū. Tñ Innocen. et Hostiēn. tenēt q̄ sola machinatio ū effectū dirimit tam cōtractū q̄ 7bendū. Rō aūt est ne adulteri p̄pter adulterarum amoz essent proni ad interficiendos maritos ea vt eas haberēt vxores et cōuerso. Tñ si adulter interficit virū adultere nō hac ītentiōe vt habeat ipam vroz. Iz et alia causa vl' occasiōe 7 postea cōtrahit cū ea matrimoniū tenet. vt extra de 7uersione infidelium. c. Laudabile. Et extra ꝺ eo q̄ duxit i matrimoniū quā pollut p adulteriū. c. sup eo in glosa. Viroz etiā p̄curās maritū interfici p infidelē cū q̄ adulterata ē. qui post ꝺ p eius studiū ad fidē convertit nō p̄t cū illo 7trahere et si postea 7trahat dirimendū est matrimoniū. qz vt dic' Rich

xxxv.di.iij. Tale damnū tali lu-
cro ecclesie recōpensare nō vult.
extra de ꝙuersio.in fine.ca. Lau
dabile. Sz quō dicem⁹ ō dauid
q̄ ꝓmisit adulteriū cū Bersabee
et postea machinatus est mortē
viro eius ⁊ duxit eā in vxorez. vt
habet.ij. Regū.xi. Ad qō rñdeo
fm illud qō scribit.xxxi.q.i.c. si
qua vidua. § Sed obiicit. Qꝛ in
veteri testamēto multa ꝓmitte-
bant ꝓpter infirmitatē q̄ in euā-
gelū ꝓfectione eliminata sunt.

E Quartū impedimentū est ad
ulteriū. Vt em̄ dicit Richar. Si
adulter dat fidē adultere viuen-
te marito ō ꝫbendo cum ipa sci
ens ipam habere maritū tempo
re quo ꝓtrahit cū ea vel dat sibi
fidem de ꝫbendo post ei⁹ mor-
tem nō poterit eaz ducere i vxo
rem. Et si post mortē marit eaz
de facto duxerit sepandi sunt. Si
cut notat.xxxi.q.i.c. Relatuz. Et
extra de eo q̄ duxit in matrimo
niū quā polluit p adulteriū. ca.
Si qs vxorē. huius ratio est ne
adulter vel adultera proni eēnt
ad interficiendū maritū adul
tere vt postea possent matrimo
nialiter copulari. Si aut̄ adul
ter ignorat illaz bñe vir. potest
cum ipsa cōtrahere post mortē
marit. Sic est de muliere ꝫbēte
cū viro quē ignorabat vxorē ha
bere. extra de eo q̄ duxit in mri-
moniū quā polluit p adulteriū.
ca. Veniēs. Cñ vir dat mulieri
fidē de ꝫbendo viuente illi⁹ ma
rito quaz nec añ nec post cogno
uit viuēte suo marito si p⁹ illius
mortem duxerit illā in vxorem
nō sūt sepandi. extra de eo q̄ du
xit in matrimoniū quā polluit
per adulteriū. c. Si qs. Quin
tū impedimētuz est aliud matri
moniū. qñ. s. qs bīet vxorem et
sumeret aliā. Et nota diligenter
q̄ illa aut scit istū bñe vxorē aut
nō si bene ꝫbit cū ipo. ⁊ scit illuz
habere vxorē nō p̄t stare matri-
moniū etiā si mortua p̄ia vxo
re de nouo ꝫbat. Et idē iudicauz
est si nescuit qñ ꝫtraxit. si postea
ipa p̄ma vxor illius adhuc vi-
uēte scuit. ⁊ p̄misit se ꝫgnosci ab
eo cum q̄ de facto ꝫtraxerat. Si vo
ab initio qñ ꝫxit nescuit illū ha
bere vxorē. ⁊ semp stetit i ista ne
scientia vsq; ad mortē vxoris il-
lius. sed post mortē ei⁹ scit est in
ptāte illi⁹ ignorātis matrimo-
niū ratificare vel diuortiū peter.
Ita tñ q̄ si postq̄ scuit se p mi-
sit cognosci nō poterit diuortiū
petere. extra de eo q̄ duxit i ma
trimoniū quā polluit p adulte-
riū. c. i. ⁊ c. Veniēs. Et ō cōiugio
seruoz. c. Proposuisti. ⁊ xxxiij.
q.ij.c. Si virgo. alias potit pete
re si vult. Et qō dictū est de viro
ducente scām vxorē idē intelli
gitur de muliere ducente secun-
dum maritū. Si aut̄ inde mor
tua ꝑma vxore vir nō cogno
scat illam adulterā secundā car
naliter que secū, ignorāter con
traxerat. sed ipe ducat tertiam
fm Hosti. debz remanere cum
tertia. Quis etiā postea ꝫgnoscat

scōam. qz ꝑm a viuēte consens⁹ babitus cū scōa nullus fuit z sic nō impediuit consensum tertie. Quietiā si post mortē prime cognouit carnal'r scōam q̄ fuit iḡrans istū habere vroꝛē z nūc etiam ignorās est z ipe vir contrabat cum tertia adhuc remanebit cum tertia. Dicitur autem scōm Hostiensem mulier insciā quando habet iustam causam ignorādi. vt qz vir de remot⁹ veniens asserebat se nō bñe vroꝛez extra de sponsalib⁹. c. Cū ad publicū. Jō autē insciā nō ꝑmittit adulteriū. qz nō ꝑmittit sine dolo. vt ꝓt. xxxiij. q. ij. ca. In lectum.

Sextū impedimētū est affinitas. q̄ fm Ray. est primitas ꝓsonaz ex carnali copula ꝓueniens extra carōs gnrela. Contrahit ātē nō solū p copulā ꝓmgalē. sz etiā per copulā fornicariaz. vt notat xxxv. q. iij. c. Nec cā. Et de eo qui cognouit ꝓsanguineā vroꝛ⁹ sue ca. Discretionē. Nec affinitas operat' q⁹ oēs ꝓsanguinei vroꝛis petri sint sibi affines in eodē gradu in q̄ fuit ꝓsanguinea vroꝛ⁹. Similr oēs ꝓsanguinei petri sunt affines vroꝛis sue i eodē gradu in q̄ fuit sibi ꝓsanguinea. Et qō dr̄ de vroꝛe idē itelligas de q̄cūq; muliere carnal'r cognita. Sz cōsanguinei petri nō sunt affines cōsanguineis vroꝛis sue nec inf eos ꝓhibet matrimoniū. Extra de consangui. z affi. c. super his. Ūn germani ꝑnt ꝓtrahere cum duab⁹ mulieri⁹ germanis. z ꝑ

et filia⁹ ꝑnt contrahere cū matre et filia. Et relicta viri q̄ fuit german⁹ vroꝛ⁹ mee vroꝛe mee mortua ꝑt esse vroꝛ mea. Qui ḡ cōtrahit sciēter in aliq̄ gradu affinitatis vsq; ad q̄rtū gradū est excōicatus. vt dr̄ extra de ꝓsangui. et affini. in cle. Eos. Septimus ℣
impedimētū ē cognatio siue natural' q̄ dicit ꝓsanguinitas. siue spūalis q̄ dicit cōpaternitas z legalis q̄ dicit adoptio vl' erogatio. Quelibet illoꝛ impedit z dirimit matrimoniū. Qualr autē id fiat qz longū esset hic ponere. Et que sint alia mtimoniū impedientia derelinquo ꝑticulariē explicanda audientib⁹ ꝓfessōes q̄ si periti sūt vt decet nō dñet⁹ ignorare. Scōo sumit adulte ℣
riū impꝛoprie rōne inordinatio. qñ. s. inf virū z vroꝛē inordinatus est amoꝛ adulterin⁹. De quo sic loquit Piero. xxxij. q. iij c. Origo. dic. Origo quidā amoris erat honesta sz magnitudo deformis. Ūn z Seruius Pitbagoꝛic⁹ in sentēcijs ait. Adulter est in sua vroꝛe amatoꝛ ardenti⁹. Jn aliena quippe vroꝛe omnis amoꝛ turpius est in sua nimis. Sapiens debet iudicio amare coniugem non affectu scilicet libidinis. Non regnet in eo impetus voluptatis. nec ꝑcipiteratur ad coitum. Tibil est infelicius q̄ vroꝛem amare quasi adulterā. Hec ille. Pōt autez aōꝛ vir ad vroꝛē z cōtra turpis z adulter⁹ vocari. Aut rōe intem

tionis. Aut rōe modi. Rōe intē/tionis fit turpis cū ḧo ꝓgnoscendo suā vroꝛē mēte ꝛ cogitatōe exit fininos matrimonij aliā cogitādo vel appetēdo. vl' ita ꝙ vellz facere etiā si nō esset ꝓa vroꝛ. vñ Bona. in. iij. di. xxxi. di. Qꝛ si ḧo cognoscit vroꝛē ꝓpter delectationē finalē. aut mouet in delectationе tāto ipetu vt cognoscat vroꝛē tanq̄ meretricē. ḃ est si ita cognoscat ac si nō esset vroꝛ. qꝛ tūc ponit delectatōem finē vltimū. Secꝰ aūt si vult in ea delectari. qꝛ vroꝛ ita ꝙ in nullo mō eaꝛ cognosceret si vroꝛ nō esset. qꝛ tūc nō est oīmoda inordinatio ē peccatū veniale. qꝛ excusat ꝓ bonuꝫ mīmonij vt nō sit mortal'e. Concordat Richa. in. iij. di. xxxi. Rōne etiā modi amoꝛ ꝺꝛ turpis qñ cōiuges modū ꝛ regl'am honestat' excedūt vl' ꝓtermittūt. Quō posūt hec turpia absq̄ ꝓcūdia narrari. Quot iter plerosq̄ fiūt illiciti tactus. Quot bestialia. quot solacia inhonesta. quot nepbandissima scelera. Bonū ē certe edificare domū ad habitandū. sꝫ in cōueniēs videt vt in fundamēto ponat rectū. ꝛ ecōuerso. O ꝓiuges adulteri q̄t crimia q̄t scelera ꝓpetratis. Nō expedit illa clare loq̄. Jō Amb. in li. de ꝓfiarchis notat. xxxij. q. iij. c. Nulli. vbi ait. Grauꝰ est crimē vbi celebrant cōiugū iura temerant ꝛ vroꝛ pudoꝛ soluūt. Nec ibi. Tal' aūt adulterini amoꝛ sūt signa cum vir pluſq̄ ꝺbet ad vanitates aperit manū cum eā vanis oculꝫ aſpicit inhoneſtiſq̄ ꝛ ḃis alloquit. cū ꝓpter eā pntes deſpicit ꝛ eā oneſam in domo esse nō curat. Ter R
tio sumit adulteriū imꝓꝛꝑe inter virū ꝛ vroꝛē rōe modificationis. qñ ꝓiuges ꝛ ℨbendo ꝛ cōsumendo mīmoniū modū ꝛ regulā honestatis exceꝺūt aut ꝓtermittūt ꝓ quib' dixit angelus Thobie qñ timebat sarā accipe ivroꝛē eoꝝ tradita fuerat successione septē viris ꝛ demoniū occiderat illos. vt ꝺꝛ Thobie. vi. Audi me ꝛ ostendā tibi q̄ sūt q̄ḃꝰ ꝓualere ꝓt demoniū in eos q̄ ꝓiugia ita suſcipiūt. vt deū a se et a sua mēte excludant. ꝛ sue libidini tradant sic equus ꝛ mul' q̄ḃꝰ nō est intellect' ḃz prāte demonium. Tu aūt cū accepis vroꝛē ingrediſus cubiculū ꝓ tres dies ꝓtinus esto ab ea ꝛ nihil aliō nisi oꝛōnibus vacab cū ea. Dic Petrus ꝺ pal'. in. iij. ait. q̄ ℨbentes in peccatō mortali si ℨbant ꝓ ꝛba deꝑsenti peccāt mortal'r nisi ꝓfiteātur. Qꝛ vt Augꝰ. dicit. Sacīa talia si unt vniuſq̄ cū q̄li ꝓscia accedit ad ea. Et vr idē dic. In oīm ſuſcepc̄ione sacī post baptiſmū necessaria est vniuſq̄ ꝓfessio si credit se peccasse. Jō reꝑbensibiles sē qui sine vllo timoꝛe dei sine vlla ꝺuotōe mīmonia ℨbunt. Ma' gis aūt reꝑbensibiles q̄ post cōtractū matrimoniū ea exercent q̄ exercere nō ḷz. Nec expedit illa clare loq̄. Qui ḃz aures audiendi audiat. Dixe Amb. in libꝛo ꝺ

patriarchis ait. Grauis est crimē rē. vbi supra Scō pt sumi ad ulteriū ppie. si cū qs vroratꝰ accedit ad aliquā psonā soluta vel aliq̄ pmgara miscet se cū aliq̄ libero et soluto. Sz vt in plibus plꝰ in ō deficiūt viri q̄z vrores. z eñ q̄dam adeo fatui sūt vt existiēt viris ad petiñ nō iputari si sic adulterēt. Cōtra q̄o est dictus Jnno. pape. xxxij. q. v. in. c. Cū christiana religio adulteriū in vtroq̄z sexu pari rōne pdēnat. Et ō b Piero. ad Oceanū ait. Qō nō licet feis equenō lz viris z cadet seruꝰ pari rōe censet. Et Amb. xxxij. q. iij. ca. nemo. Nec viro lz q̄s mlieri nō li. Et cadē a viro q̄ ab vroze deb et castimōia. z Augusti. xxxij. q. v. c. Si dicturi. Si dicturi estis vrozibꝰ vris seruate vos q̄les vultis eas inuenire t'les et ipse vos inueniāt. Quis inuenis est q nō velit castā ducere vrorē. z si acceptur est v ginē q̄s nō intactā desiderat. Intactā q̄ris. intactus esto. pura q̄ris purꝰ esto Nō eñ illa pt si tu non potes. Si bis rō addi pt. q̄z sm apl'm j. Cor. vij. Mlier nō bz ptātē sui corpis. sz vir. z vir nō bz ptātem sui corpis. sz mulier. Sz āgustin mln de plibꝰ verbis testimoniū q̄ habuerūt pcubinas. vt abraam z Jacob. Abrāā eñ habuit filiū de ancilla. vt dr Genē. xvi. et ad Gal'. iij. Et Jacob habuit duas vrores. z duas pcubinas. et eñ nō fuit illis imputatū ad pcatū. Rūdet Bon. dis. xxxij. iij. li. Q illud factū est et dispēsatione dina q̄ euenies fuit ppter q̄tuor. Prio ppter pgruitatē. Secūdo ppter necessitatē. Tertio ppter vtilitatē. Quarto ppter honestatē. Prio ppē pgruitatem. Cōgruū q̄dem fuit. qm tpe illō erat figure. z q̄z xpō generare ō/bebat liberos et filios p baptismū in ecclia catholica z in hereticis diuerticul'. Jō in figura debuit p̄cedere generatio et libera z ancilla. Et rursus qm in illos q̄ ab hereticis baptisant q̄dez heresim sequunt q̄dā ad ecclias reuertunt. Jō vtriusq̄z figura p̄cessit primi in Jsmabele. ō quo dictū ē. Ejce ancillā et filiuz eius secūdū in anall' Jacob q̄z filij sē inter liberos pputati. vt dī ab Augu. in li. de baptismo puloz et ab eodē sup Joh. z notat. xxxij. q. iij. c. Reuirrat. Scō fuit cōueniēs dispēsatio illa ppter necessitatē. Pauci nāq̄z erāt deū colentes. z ne cultꝰ dinus piret necesse fuit vt filios mlt'plicarent et cōningt q̄ vrores steriles habebāt. iō necesse erat ipos plēs habere vl' vrores vel concubinas. Tertio fuit illa dispensatio q̄uenies ppter vtilitatē. q̄z filij erudiebant a pntib. tot plimi mores patrū suabāt. et iō q̄to plures tanto dei cultus celebrior. Quarto fuit q̄uenies p̄ honestatē. q̄z nō affectu libidinoso. sz casto. nō affectu adulteri. sz maritī cōcubinas pgnoscebāt. Vñ Ambro. in li. de pfiarchis de Abrāā

ait. Nō ardore aliq̄ vage succen
sus libidis. nō peculant̄ forme
capt⁹ decore aut alle ꝙ tubernius
post habuit thoꝛ. sed studio q̄rē
de posteritat̄ ꝛ ꝓpagāde soboli⁹
Ad idē ē. ca. Obiect̄. xxxij. q. iij
Nō fūt ita antiq̄ pres in b̄ imi
tādi. q̄m talia fuit illius tpis q̄
nūi ꝙdirio. Repiunt tñ ꝛ nūc ple
riq; adulteri peccatū excusare vo
lētes ꝓpter vtoꝛū sterilitatē ꝛ ap
peritū b̄ndi filios. Cōtra q̄s Au
gu. xxxij. q. iij. c. Sic ait. Sic nō
fūt faciēda adulteria etiā volūta
te filios generādi quēadmoduꝫ
nec furta volūtate pascēdi pau
peres scīos. ꝛ idē. xxxij. q. v. c. Si
quis. Si q̄s vtoꝛē hēat sterilē si
ue coꝛpe deformē siue mēbꝛis ō
bilē vl̄ cecā vl̄ claudā vel surdaꝫ
vel si q̄s aliō siue morbis siue la
boꝛibꝰ doloꝛibꝰq; ꝙfecta ꝛ q̄cq̄d
excepta fornicatōnis cā cogitare
pōt vehemēt̄ horribile ꝓ fide so
cietateq; fugiat. Nec ille. Ma
lū q̄ est reprehensibile si vtoꝛes q̄s
relinq̄t ob aī⁹ sterilitatē vl̄ infir
mitatē vl̄ deformitatē ꝛ alēi ad
hereat. sed pessimū ē ꝛ iniquū si
pulcrā vtoꝛē si fecūdā si b̄ñ natā.
si moꝛibꝰ decorā. si virū amantē
ipe ꝙdēnat ꝓ q̄cunq; alia ꝓsona
Audi q̄so o vir infatuate q̄d ad
te sapiēs loq̄t. Prouer. v. Letare
uxōꝛ cū mulīere adolescētie tue. id
ē cū vtoꝛe. ꝛ Eccl. vij. Noli disce
dere a mulīere sensata ꝛ bōa quaꝫ
fortū⁹ es in tioꝛe dñi. Bēa ei ve
recūdie ei⁹ sup aurū. Vidi ego
plēs venerabiles honestas pu
dicas formosas mālsuetas benī
gnasq; vtoꝛes ab ingēnis maritis
derelictas. ipōsq; amatoꝛes fa
ctos turpissimaꝝ mulieꝝ. O ꝓ
ditoꝛes viri. O demētes ꝛ stulti
nōne vtoꝛes vre coꝛona sūt capi
tis vīi. Nullū vniq; oꝛnamentū
tpale ꝓ esse in domo q̄s vtoꝛi
bone ꝙpat. Nō vasa argētea nō
aurea nō eburnea lecti ñ late poꝛ
ticus nō regie aule nō alia q̄cun
q; decoꝛa. Nā oia ista sūt q̄si stel
le ꝛ luna in domo sua. Sed vtu
osa ꝙiunct est q̄si sol. Ūñ Eccl'ia.
xxvj ōꝛ. Sicē sol oriēs mūdo. sic
mulieris bone spēs in oꝛnamen
tū dom⁹ sue. Ipa ē q̄ data est in
adiutoꝛiū viro nō ꝙubina. Con
sidera nāq; mulieꝝ bonā in cun
ctis diligentē solertiā. Nec enīꝫ
blanda ꝛ fruméta oꝛdinat ꝛ gub
nat tuet oleū salsas carnes i do
mo esse ꝓcurat pānos laneos ne
a tineis coꝛrodant vēntat. Lineos
q̄s ꝓ necēsitate ꝓcurat et lauat
dissipata ꝛ q̄si ꝙsupta resarē per
vigiles oc'los mēteq; ꝓuidentes
ad oēm substātiā dom⁹ hꝫ. Co
lūna viri ꝛ filioꝝ est. Si marit⁹
lāguet cū infirmo infirmat̄ ab ū
p doloꝛe nō sumit somni oblita
ꝺesecere nesciat. Erudit filios ꝛ oēꝫ
familiā in tioꝛe ōi. ꝛ bōis moꝛi
bus instruit. Sed q̄d ꝙubia fa
cit. vba certe loquit blāda. sed ve
nenosa. fingit se pl⁹ amare q̄s a
met. Nūc mesta facie. nunc leta.
Aliq̄d sp̄ q̄rit. Si in domo eius
vtoꝛe absente ingredit q̄cq̄d pe
rege rapit. Si sibi in amictu et

Capitulum II

fidelitatis signū aliqđ adulč ser/uandū tradiderit aut pdidisse se mentiet aut pcacissima ipotu/nitate verboꝝ ad se arripiet .cua cuat bursam. denigrat famam ꝛ ad petiñ ligat aniam amatoris. Dicč qō sapiēs Prouer. v. ait. Ne intēderis fallacie mulieris. Fauꝰ eni distillās labia meretri cis ꝛ nitidus oleo guttur eius. Nouissima aūt eiꝰ amara quasi absinthiū. ꝛ lingua eiꝰ acuta q̄ si gladiꝰ. pedes eiꝰ dēscēdēt i mor tē ꝛ ad inferos gressus illiꝰ pene trāt pſemitā vite nō ambulant Vagi sūt gressus eiꝰ inuestiga/biles. Nūc ḡ fili audi me ꝛ ne re cedas a verbis oris mei. Lōge fac ab ea viā tuā. ꝛ ne appropiques fori/bꝰ domꝰ eius. Dec ille. Do/cet ita ꝓ sapiens q̄liter vnusq̄q cognoscere debet mulier ſ fornicarie fraudē ꝛ dolū. Sz ve mō a scādalis. q̄ viri pleriq̄ his scelestioꝛa nephādioraq̄ ꝓmittunt bi sūt q̄ ꝓpter pueros ꝛ masculos abhorret vroꝛes. O pessimū. O damnatissimū genus hominuꝫ Quid turpiꝰ quid abominabili us. quidue fediꝰ dici ꝑt audiriv̄ cogitari. Tales siquidē sūt ꝓpč q̄s venit ira dei in filios diffidē nie. Tertio ꝑt sumi adulterū D ꝓpꝛissime. cū. ſ. ꝛiugatꝰ accedit ad ꝛiugatā. qō pcm̄ est q̄uſ simū ſm Tho. q. ij. q. cliij. eo ꝓ fit iniuria tū ꝓprie vroꝛi q̄ etiaꝫ viro adultere.

Q abominandū est adulteri um eo ꝓ ꝛtrariat bono matri/monij et induat scandala mētis et impliat adulteros mltis la/queis. Cap. II.

Ecunduꝫ

mysteriū ꝛtemplan/dū de adulterio ꝺ abominatie Abominandū q̄dem fugiendū ꝛ detestandū est adulteriū malū marie ꝓpter tria. Prio ꝓpter cō trariatōꝫ. Scō ꝓpter scanda/lisatōem. Tertio ꝓpč mltpli/catōem. Prio ꝓpter ꝛtriatōꝫ quia ꝛtrariat omni bono matri monij. Scōm enī Augu. in lib. de bono ꝛiugali. ꝛ notat. xxvij. q ij. c. Omnē. Tria bona inueniū tur in matrimonio. ſcz Fides. p les. sacramentū. Quoꝝ sufficiē/tiam ſm Astexanū in summa li bro. viij. ti. ix. sumi potest a cau/sa instituente vel efficiente. Naꝫ vno mō mātimonium est a dicta mie nature. vt. ſ. vir coheret cū muliere ad nate ꝛpuatōꝫ. et sic ē bonū ꝓlis. Alio mō a dictami ne rōis recte. vt. ſ. vir coheret cū vroꝛe sua ñ cū alia. ꝛ sic ē bonū fidei. Terno a dictamie grē et si/gnat vnio dine nate ꝛ hūane. et sic ē bonū sacri. adulteriū q̄ ꝛtria tur bono fidei. quia per illud frā gitur fides que quidem in ħ at/tenditur. ꝙ vir cum alia nec mu lier cum alio commisceatur ad quam fidem se mutuo obligant corde ore et opere. Corde cū a vi ro anulus impōitur digito vro ris. Unde Isidorus. xxx. q. v. ca/pitulo. Femine. ipse ait. In pri/

mis anulis a sponso sponse dat
fit nimirū ꝓpter mutue dilectio
nis signū. vel ꝓpter id magis vt
pignore cor̄ corda iungāt. Un-
de r q̄rto digito anul⁹ iferr co
q⁹ in eo vena q̄dā vt ferr sangui-
nis ad cor vsq; perueniat. Hec
ibi. Ore se obligant. qr ore vel si
gno capitis vbi est os exprimit
cordis ꝙsensus. Ope se obligāt
cū sibi mutuo cōsentiūt in copu
lā carnalē. Ex iné q̄ eos constās
debz esse fides cordis oris r ope
ris cōtra qō facit adulteriū. Cō
trariat etiā adulteriū bono plis
Nā solicitudo natural' est patrī
vt de ple sua certitudinē habeat
Sz p adulteriū tal certitudo ba
beri nō p̄t. et mlta ex ꝫ mala plē
subsequunt. vt dictū est in ꝓcce
dēti ſmōe. Cōtrariat adhuc ēt io
adulteriū bono sacrī. qr mīimo
niū significat desponsatōez xp̄i cū
eccl'ia quā nūq; dimisit. Sz p ad
ulteriū vxor dimittit. eo q⁹ ap'lus
ad Ephē. v. ait. Viri diligite vxo
D res vras sic r xp̄s eccl'iā Se
cundo abominādū ē adulteriuz
ꝓpter scādalisatōez. Induē siqui
dē ad mlta piculosissima scanda
la adulterātes e q̄bz vnū referā.
Retulit mihi q̄dā frater fidedi
gnus q⁹ in citate asisij fuit q̄daz
adultera q̄ vt suū amatorē in vi
rū posset bñe ordinauit cū eo vt
maritū inficerēt. Et sero q̄dā cū
vir ist⁹ domū ingrediret ab vxo
re sua stati capit r stricte ample
xās illū tādiu tenuit donec adul
ter q̄ latebat ibi exiēs cū securi p
cussit caput eius r occidit. Quo
facto eā sepelierūt corpus in do
mo q̄dā vetusta. Mane aūt sur
gēs mulier visitauit eccl'ias asse
rēs virū suū nocte recessisse a do
mo r ꝙsuus sc̄m Jacobū de gali
cia iter arripuisse. Mirabant sui
ꝫ audiētes tā mater q̄z reliq̄ quō
nihil retulisset de pegrinatione
sua. Elapsis āt q̄busdā diebꝫ mu
lier hec viricida in domo sua plo
rādo ciulare cepit. Heu vir mi
dilecte. heu me infelicē r miseraz
ad quā gueniētes viani causā pe
tierūt meroris sui. Que respon-
dit q⁹ vir su⁹ mortu⁹ erat in via
qr sic accepat a q̄dā pegrino q̄ ꝫ
sācto Jacobo reuertebat. sibi tñ
incognito. Qō cuz gueniss̄et ad
aures pntū viri stati suspicari ce
perūt de malicia mlieris. ad q̄ eri
am vehemēt⁹ mouebāt ꝓpīnqui-
tatē adulteri sui familiaritatez
cū illa. Recurrētes aūt ad offici
ales indicauerūt factū. q̄ ordina
uerūt vt mlier illa maligna po-
nerēt in torturā. Qō cū factū fu
isset ꝫfessa est. Qua de re
territ⁹ amic⁹ ei⁹ fugā petijt extra
ciuitatē. Et mane q̄dam data sē
tētia mlier hec pessima igni ad-
iudicata est. r dū ꝙburerēt ille ex
istēs extra ciuitatē sup montem
quēdā vñ videre posset spectacu-
lū respiciebat. r adeo infatuita-
tē ꝫsuo ē q⁹ sponte sua redijt ad
locū in q̄ sua fuerat dilecta ꝙbu
sta. Vñ cū nolleret discedere etiaz
a mlris mont⁹ capt⁹ est r die se
quēti in eodē loco decapitat⁹ est

Terno abominādū est adulterīū propt̄ iplicatōes .implicat eīs in mltos errores in q̄bꝫ diffiale īmo ipossibile ꝓsulere t ꝓuidere. Quomaz filij illegitimi mīe sāēte succedūt in hereditatē Quot vrores adulteras cū q̄bꝫ adulterabāt alīs mariꝫ viuēti bus post illoꝝ mortē retinēt cū patō lz sub colore t noie mīmonij. Reperi ego in vna talia citate hoiem q̄ ex altera vroze tres bēbat filios. q̄ tñ adultera duos alios bēbat de viro propo q̄ credebat oēs sil esse filios suos. ad ulteri aūt cū diu sil familiarita tē habuissent lz secrete decreuerūt virū interficere. Qđ cū fecissent accepit eā in vroz t bona oia viri pro dnq filios q̄s tñ duo legitimi erāt dispēsabat. Quot vinculi erat iste ligat⁹ peccauerat adulterādo. peccauerat in cōtrabendo mīmoniū. peccauerat in cōtracto ꝓsistēdo. peccabat ēt bona cōicādo duoꝝ filioꝝ viri iterfecti alīs tribꝫ q̄ erāt ex adulīo

Quōes leges rā dīna q̄s ecclīa stica q̄s etiā ciuiles puniūt grauiter adulteriū. Capl̄m. III.

Erriuz mi

sterū notādū de adulterio dicit̄ puniīo Punit adulteriū q̄uis fm tripli cē legē. Primo fm legē diuinā. Secūdo fm legē ecclīasticam. Tertio fm legē ciuilē. Primo mō fm legē dīnā. Nā Leuit̄. xx. scribit. Si q̄s mechat⁹ fuerit cū vroze alterius t adulteriū perpetrauerit cū ꝓiuge ꝓxi sui morte moriat̄ et mechus t adultera Sz quero an liceat viro propter adulteriū interficere vroz. Ad quod rñdet Rich. i. iiij. di. xxxvij Quocidere propt̄ adulteriū vroē pt intelligi dupl̄r. Aut q̄ ipam cōuictā t ꝑdēnatā p iudicē vir procurat occidi a iudice. Et ꝫ viro licitū ē amoze iustīe non ulcīdine vindicte ꝫ tñ nō licet fieri in iudicio ecclīastico. Sz ciuili. vbi lex tal posita est p illū q̄ eā punire de iure potuit. Aut q̄z eā occidit extra iudiciū. Et ꝫ nūq̄ face re licuit fm legē dīnā. Lz in alīq̄ casu ꝑmittat̄ fm legē būanam. Jōmḡr sniaz di. xxxvij. iiij. li. ait Sancta ecclīa mūdanis nunq̄ stringit legibꝫ gladiū nō bz nisi spūalē. quod etiā ponit. xxiij. q. v. c. Res. Secūdū vo Richar. i iiij. Si cōtraxissent nō semp dirimendū ē mīmoniū cōtractū

Secūdo punit adulteriū fm legē ecclīasticā q̄ illud punit ꝑ separatiōes. Secūdū aūt Rich. in iiij. di. xxxv. separatio pōt dupl̄r intelligi. Aut q̄ntū ad vinculū. aut q̄ntū ad cohabitatiōes et thoꝝ. Prio mō vir nō pt separari ab vroze propt̄ adulteriū. Sed bñ secūdo mō in pena mlieris q̄ fidē fregit et in fauoē viri q̄ fidē seruauit. Ex quibus punctis ca⁹ septez in q̄bꝫ non licet viro propt̄ adulteriū vroē dimittere. Primꝰ ē si ipe fuerit fornicarius. Et de hoc Augꝰ. in li. de fmōe dñi i mōte.

Et .xxxij. q. vi. c. Nihil ait. Nihil i
iquius q̄ causa fornicatōnis di
mittere vxorē si ꝛipe ꝙuincatur
fornicarius. Occurrit em̄ illud.
In quo alterū iudicas teipm̄ cō
demnas. Eadē em̄ agis que iudi
cas. Qua ꝓpꝛ quisq̄ cā forni
cationis vult dimittere vxorē pri
us debet esse a fornicatiōe pur
T gatus. Scōo casus si vxor vi
opssa fuit. ꝓ quo facit. ca. Ita ne.
xxxij. q. v. Cuius rō est. q̄ vt scri
bit. xxxiij. q. i. c. Cū p bellicā Nul
lo modo ad obꝓbrioꝝ male vo
V luntatis trahit qō ꝙditio necessi
tatis ertorsit. Tertius casus
si credebat maritū esse mortuū
X ꝛ ꝓtrahit cū alio. q̄ tal' p ignorā
tiā ꝓbabilē excusat. vt ōr in pre
fato. c. Eum p bellicā. Quar
tus casus si alter sub specie ma
riti ꝙgnouit eā. ꝛ talis p ignorā
Y tiam excusat. xxxiij. q. ij. c. In le
ctum. Quintus casus si mari
tus tradidit eā adulterandā pre
sertim inuitā. Extra de eo q̄ con
gnouit ꝙsang. vxo. sue. c. Diuerti
one. Quia in illo casu adulteri
um magis reputat viro q̄ vxori
Z Sext⁹ casus si marit⁹ p⁹ ad
ulteriū cognouit eā ꝛ tolerauit.
quia crimē p recōciliatōnem di
missum ampli⁹ obiu nō debet
a nisi reuiuiscere sequat Septim⁹
casus est si matrimonio vtrusq;
in infidelitate cōtracto vir de
dit vxori libellū repudij ꝛ vxor
alteri nupsit. Tunc em̄ si vterq;
reuertat ad fidē vir tenet eā rec
pere. extra de diuortijs. c. Gau
demus. Cui⁹ ratio est. q̄ cū de
dit sibi libellū repudij. qō facet
illicitū erat fm̄ iudiciū dei inter
ꝓteratiue tradidit eā adulteran
dā. Aliq̄ addunt octauū casum.
scz. Si vir ꝙ voluntate vxoꝛ ab
stinēdo ei occasionē adulterandi
dederit. Aliq̄ tñ dicāt q̄ ꝓpter b
nō excusaret mulier adulterans
Notādū tñ fm̄ Rich. q̄ dimit
tere vxorē ꝓpter adulteriū ordi
nat ad correctiōez adultere. Aut
ḡ mlier q̄ adultera ē. est correcta
vl' ꝓta se corrigere. ꝓbabil'r ꝑsu
mit incorrigibil'. Si correcta est
nō tenet eā dimittere. q̄ nō est
pena corrigēs vbi correctio iā p
cessit. Sil'r si ꝓta ē se corrigere
vt iustū ē nō tenet eā dimittere. q̄
nō est necessariū appōere ꝑnaz
grauioꝛē ad corrigendū delictuz
q̄n̄ mitioꝛi mō ꝓꝛerpiari. Si ār
ꝓbabil'r ꝑsumit incorrigibilis
tūc credo q̄ eā tenet dimittē ne
suo crimini videat ꝙsentire duz
correptiōem nō apponit. Unō
Ench. sup Mat. ꝛ. xxxij. q. i. c. Si
cut crudelis. Sicut crudel' est ini
quus qui castā dimittit. sic fatu
us est ꝛ iniquus q̄ detinet mere
tricē. Patron⁹ em̄ turpitudinis
est q̄ celat vxoris crimē. Presu
mit aūt tūc vxor incorrigibil' aut
q̄n̄ ꝓtinaci aio se corrigere renu
it aut q̄n̄ emēdatōem ꝓmittēs
ex ꝙsuetudine labit. Sciendū in
sup q̄ q̄ntū ad sepatōez a thoro
ꝓꝛ vir dimittere vxorē ꝓꝛio ar
bitrio stari cū scit ipam adulterasse. Nec tenet reddere debitū cꝛi

genti nisi p ecclām ꝓpulsus. Sz sic reddēdo nō ꝓiudicarz sibi ꝙn posset agere ad diuortiū marie si ꝓtestatōe ꝑmisit ꝙ ad illaz copulā accedet nō vt velit cedere iuri suo. sed tm̄ ne sit ecclesie inobediens. Cū ꝼm aliq̄m ecclia nō debet ipsum ꝓpellere nisi cognouerit de causa z diffinierit. Si aūt loquamur q̄ntū ad separatōem a cohabitatōe tunc distinguo. qa vt matrimoniū est clandestinuz et absqz testibz. z tūc licite ꝑt vxorē dimittere. aut cōtractū in facie ecclesie. vel saltē cozā testibz z tūc nō licet dimittere eā sine iudicio ecclesie. Et sic vir pōt abvxore ad ultera separari. ita z vxor a viro ad ultero. Cū in separatōe duo ꝓfiderant vt dic̄ Rich. ſ. ꝑa dimissio cōiugis. et accusatio q̄ est via ad hanc dimissionē. Quātū ad ꝓmū vir et vxor iudicāt ad paria. qz sic̄ vir ꝑt vxorē dimittere propter adulteriū. ita ecōuerso. q̄uis ad ꝟ iudicent ex inequali cā. Nec est ꝟ ꝓtra iusticiā. qz minor de illis causis sufficit q̄ntū ad illū effectū. Sicut videmus q̄ duo latrones quoꝝ vn⁹ plus furatus est q̄z alius iudicant ad suspendium z ita ad eandē penā ex inequali causa. qz ille q̄ min⁹ fuit furatus meruit hāc penā. Quātū ad scōm vir z mlier nō sē eq̄lis ꝓditiōis. Fauorabiliꝰ enī recipit accusatio v.ri ꝓtra vxorē q̄z ecōuerso. Cū qz vir ē caput vxor. Tuz qz mlier adultera magis confūdit virū q̄z ecōuerso. Cū qz adulterū mulieris magis ledit mrimoniū. quia causat incertitudinē ꝓlis. Et hac rōne grauiꝰ est adulteriū in muliere q̄z in viro. lz fornicatio sipler q̄uis sit i viro eo ꝙ in ipo magis viget vſ rationis. Tertio punit adulteri ꝫ
um lege ciuili pena mortis. C. ō adulterijs. l. q̄uis. Ex quibꝫ omnibus apparet tanti peccati gravitas. quod coniugati curare debent vt bēant in hoc seculo dei g̃ tiam z in futuro bām gl̃iam in qua viuit benedictus deus p infinita secula seculoꝝ. Amen.

Feria ſcda ſe

cunde ebdomade in quadragesima de fuga peccati quod magis fugiendū est q̄z quelibet but⁹ se culi mala. Ser. XXXII

N pecca

to vestro moriemini Verba sunt redemptoris nostri originaliter Joh. viij. c. et in euangelio hodierno. Ad ostendendum q̄z grave malum sit esse in statu peccati replicauit saluator noster loquēs phariseis peccatoribus per eadē verba eandem q̄z sententiam. scilicz ꝙ in peccatis morerentur. et sic cognita infirmitate atqz periculo solicitari esset querere salutem et medicinam. quoniam nihil est quod magis detineat in peccatis allegatas anias q̄z erronea cogitatio eoꝝ qui arbitrantur peccatū aut nihil aut paꝛ obesse

Ideo Seneca ad Lucillum dicebat. Non est extrinsecus malū nostrū intra nos est in visceribus nostris. sed ideo difficulter ad sanitatē venimus. qz nos egrotare nescimus. Et August. sup psal. L. Nemo est insanabilior eo qui sibi sanus videt. Propterea in ꝟ sermōne de fuga peccati dicendū est. de q̄ sapiēs Eccle. xxxi. dicebat. Quasi a facie colubri fuge peccm̄. Assignabim⁹ aūt triplices principales rōes quare peccm̄ est fugiendū. Prima rō ꝺr complacentie. Scōa nocētie. Tertia displicentie.

Q̄ peccm̄ est fugiēdū eo q̄ placet diabolo. et qualiter ipe indirecte est causa peccatoꝝ. z quō letitia vel delectatio potest esse in demonibus. Capitulum. I.

Prima rō quare peccm̄ est fugiēdum ꝺr complacētie. Placet em̄ multū inimicissimo nostre salutis diabolo. De quo circa tria dubitare cōtingit. Primo circa causalitatē. Secūdo circa generalitatē. Tertio circa conditatē. Primo ꝓtingit dubitare circa causalitatē. Utz diabolus sit directe causa peccti. Et videt q̄ sic. qz peccm̄ directe cōsistit in affectu. Sed Aug⁹. dicit i iij. de trinitate. Diabolus sue societati malignos affectus inspirat. Et Beda sup actus apl̄oꝝ. Diabolus animā in affectū malicie trahit. z Isido. de summo bono Diabolus corda hoim occult⁹ cupiditatibus replet. Ergo videtur q̄ ipe sit causa peccti. Sed ꝓtra est quod Augustin. ꝓbat in. i. et. iij. de libero arbitrio. Q̄ nulla alia re mēs sit serua libidinis nisi ꝓpria voluntate. Ergo causa peccti nō est diabolus. sed ꝓpria volūtas. Rñdet Tho. i. q. q. lxxx. Q̄ cū omne peccatū voluntariū sit nihil potest directe esse causa peccati nisi qō potest movere volūtatē ad agendū. Volūtas autez a duobꝫ pōt moveri. Uno modo ab obiecto. sic ꝺr q̄ appetibile apprehensum movet appetitum. Alio mō ab eo qui interius inclinat voluntatē ad volendū ꝟ aūt nō est nisi vel ipa volūtas vel deus. Deus aūt nō ꝓr ē causa peccī. qz ve dicat Aug. li. lxxxiij q. Deo auctore nō fit bō deteriōr. Relinquit̄ g̃ q̄ ex sola ꝓpria voluntate hominis sit directe causa peccati eius. Ex parte autē obiecti potest intelligi q̄ aliq̄d moueat voluntatem tripliciter. Uno modo ipsum obiectum ꝓpositum. sicut dicimus. q̄ cibus excitat desiderium hominis ad comedendum. Alio modo ille qui ꝓponit huiusmodi obiectum. Tertio modo qui persuadet obiectum ꝓpositum habere rationem boni. quia z hic aliqualiter ꝓponit ꝓpriuꝫ obiectū voluntati quod est rationis bonum verum vel apparens. Primo modo res sensibiles exteꝝ apparentes movēt volūtatē bo

minis ad peccandū. Scōo mo/
do z tertio mō vl diabol⁹ vl eti
am hō pt incitare ad peccādum
vl offerēdo aliq̄ appetibile sen
sui vl psuadēdo rōe. Sz nll'o istō
rū triū modoꝝ aliq̄d pt esse cau
sa peti. q: volūtas nō mouet ex
necessitate ab aliq̄ obiecto nisi ab
vltimo fine. Vñ nō ē sufficiēs cā
peti neq; reo exteri⁹ oblata ne
q: ille q̄ eā ꝓponit nisi q̄ psuadz
Jō cū diabol⁹ suggerēdo vl ali/
qua appetibilia ꝓponēdo indu/
cat in affectū peti. nō est directe
cā peti. sz solū p modū ꝓponēt̄is
vel psuadentis appetibile. Et sic
ptz ad obiecta solō. Et q̄m colli/
gim⁹ q⁹ null⁹ pt si peccat de dia
bolo ꝝqueri. sz tñ sepm debet
inculpare vel accusare eo q⁹ oīe
petm. vt pbatū est in ꝓmo. Fmo
ue b⁹ optio est volūtariū. Se
cūdo ꝓnngit dubitaꝛ circa gene
raliter. Vtꝝ oia petā boim p/
veniāt ex diabolica suggestione.
Et q⁹ sic videt. q: dic Dyonisius
in li. de dīis noīb. Mltitudo
demonū ē cā oīm malozꝝ sibi et
aliis. Et Dama. dic. Dii mali/
gna z eis imū dicia a diabolo sūt
excogitata. Sz ꝓ est illō q̄ dicit
Aug⁹. in li. de eccl̄iastic⁹ dogma/
tib. Nō oēs cogitatōes male a
diabolo excitant. sz aliquotiēs ex
motu liberi arbitrij emergunt.
Rñdet Tho. i. pte. q. cxv. ar. i. ꝙ.
vbi supꝝ. Q aliq̄d ꝓt cā alicuius
dupl'r. Uno mō directe. alio mō
indirecte. Indirecte quidē sic cuz
aliq̄s agēs causat aliquā dispo/
sitiōem ad aliquē effectū ꝓt esse
occasionaliter et indirecte causa
illi⁹ effect⁹. sic dicat q⁹ ille qui se/
cat ligna est occasio cōbustionis
ipoꝝ. Et ꝟ modo dicendū est q⁹
diabolus est cā oīm petōꝝ nō/
rū. q: ipe instigauit primū boiez
ad peccādū cui⁹ petō ꝝsecuta ē in
toto hūano genere q̄dā ꝓnitas
ad oīne petm. Et p hūc modum
intelligēda sūt vba Dyonisij et
Dama. Directe aūt ꝓt esse aliq̄d
cā alic⁹ qō opat directe ad illō.
Et ꝟ mō diabol⁹ nō est cā oīnis
peti. Nō em̄ oia petā ꝝmittunt
diabolo instigāte. sz q̄dā ex cor/
ruptione carnis. ex libratate arbitrij
q: vt dic Orige. Si diabol⁹ nō
esset adhuc boies haberēt appe/
titū cibi z veneream. Tertio cō
tingit dubitare circa locūditatē.
Utꝝ demones possint i aliq̄ io
cundari. Et q⁹ sic videt. q: Aug⁹
cōtra manicheos dic. Ptāt̄ hz
in eos q̄ dei pcepta ꝓtēnūt et de
cā infelicitat. Jte Prouerbio
rū. xxj. ꝓt. Desiderū si ꝓpleat ꝓ/
lectat aiam. Sz ipi mīta mala
desiderāt q̄ eueniūt. ḡ in illis de
lectant. Preterea pho. x. ethi. c.
viij. dic. Q phia hz mirabiles ō
lectationes puritate z firmitate
Sz mali angeli multū sciunt ō
phia. ergo hūt magnas delecta
tōes. Sz ꝓ arguit ꝓmo. q: di
at idē Aristo. i. ethico. c. xvij. De
lectatio si sit fortis expellit oēm
tristiciā. z q̄ sibi ꝓria est z q̄ ꝓtin
gēs ḡ a sili. Tristicia si sit fort⁹ ex
pellit oēm delectatōez z que sibi

cõtraria est ꝛ q̃ ꝓtingẽs. Si tristicia maloꝰ angeloꝰ ẽ valõ fortis. ꝙ nullã ꝓpatiẽ secũ in eis ỹle cratiõem. Itẽ in angelis bõis letitia nullã ꝓpatiẽ tristiciã. ꝙa sili nec tristicia in angelis malis cõpatiẽ leticiã. Itẽ in nob nõ ꝑt similis esse letitia et tristicia. qz letitia est cũ dilatatõe cordis ꝛ tristicia cũ q̃dam cordis ꝓstrictiõe Cõstrictio aũt ꝛ dilatatio motꝰ sũt ꝓtrarij. ꝙa simile in angelis nõ ꝑt esse letitia sil' ꝛ tristicia. sed semꝑ bũt tristiciã. ꝙ nullã bũt letitiã. Rñdet ad hãc q̃stio. Rich. in. q. di. vi. Q de pena maloꝰ angeloꝰ ꝓtigit loq. aut ꝑ statu ante iudiciũ. aut ꝓ statu post iudiciũ. Primo mõ adhuc pẽa corũ nõ est ꝓpleta q̃ finis sit grauis ꝛ mkta ideo capaceo sũt alicuius vani gaudij prouenientis et euentu maloꝰ que desiderãt. Vñ augu. de ciui. dei. li. xix. Pzaua docent turpib⁹ gaudẽt. Loq̃ndo vero de pena coꝝ ꝓ statu pꝰ iudiciũ sic nõ ꝓpatiẽt secũ in eis aliq̃ gaudiũ. qz tunc pena corꝝ esset cõpleta. Et iõ natura corꝝ esset ita indisposita ad susceptionẽ gaudij q̃ nullũ agẽs creatuꝝ habebit ꝓportionalem ꝟtutem ad causandũ delectatiõem in subtecto indisposito. agẽs aũt creatũ exigẽte sua iustitia nullũ causabit in eis gaudiũ. Pzeꝛea Augu. xix. de ci. dei. c. xvij. ait. Elationis vicij in dei aduersario qui est diabolꝰ marie dñari sacr' litteris edocet. Si ꝛm ꝑbm. xij. c. xx. Qual' est vnusquisq; talis est ꝛ finis eꝰ. Vndeꝛ ꝙ diabolꝰ suũ finẽ ꝓstituit in excellẽtia. Cũ ꝙ ꝛm ꝑbm. vi. etbi. ca. vi. Fines sũt ꝓpria opabiliũ. hẽ q̃d malꝰ angelꝰ appetit ꝑ excellentiã appetit. Si post iudicium nihil euenit de q̃ ꝓsequik excellentiã. nec verã nec ẽmatã. Cũ ergo ex aduẽtu rei desiderate nullũ ꝓueniat gaudiũ. si hũiẽre nõ ꝓsequik finẽ ꝓpter quẽ illud desiderabat nihil euenit pꝰ iudiciũ ex cui⁹ euẽtu aliq̃s in eis gaudiũ oriak. Ad ꝓmuꝫ argumentuꝫ dicendũ Q̃ iudiciuꝫ nõ est maloꝰ angelorũ tristicia ita fortis q̃ expellat omnẽ delectatiõem. ꝛ magnã ꝛ parũã. Ad scõm dicendũ q̃ angeli boni cõ q̃ ita sint cõiuncti cũ diuina volũtate vt nil euenisse ꝛtra coꝝ volũtatẽ absolutã. Et qz bũt substantiaꝝ glie ꝓplementũ. iõ in eis nulla ꝑt esse tristicia. Si in angelis malis nõ est adhuc tota pẽa cõpleta quã ꝑpetuo habituri sunt post iudiciũ. iõ interdũ in eis ẽ aliq̃s gaudiũ. Gaudẽt ẽm ꝺ malis euẽtib⁹ q̃ euenire desiderant. Ad tertiũ dicendũ. q̃ cũ in hoie simul est tristicia ꝛ letitia. tũc est cõstrictio cordis in vna ꝑte ꝛ dilatatio in alia. Vel põt dici. q̃ si letitia maioꝝ est q̃ tristicia coꝝ dilatabit⁹ minꝰ ꝓpter tristiciam Si aũt tristicia est maioꝝ q̃ letitia esset ecõuerso. Si vo cõtrenk tũc coꝝ nõ ꝓstringeret ꝓhibente letitia nec dilateret ꝓhibente

tristicia. Hec Rich. Notandum tñ fm Tho. i. pte. q. lxiij. Q̃ dolor z gaudiū fm q̃ sunt passiones demonibꝫ esse nō pñt. Sic enim sunt ꝓprie appetit⁹ sensitiui q̃ est v̄tus in organo corporali. Sz fm q̃ noiant simplices actus sic pñt esse in demonibꝫ. Et sic dolor nō ē aliud q̃z recursus ad illō q̃ ē vl' q̃ nō ē. Mīta ei vellēt nō esse vt oēs boies forent dānatos q̃ tñ nō sūt. q̃z mlti saluant. ió in eis ē dolor. z q̃z multos vellēt peccare z eoꝝ desiderium implēt. ió in eis ē gaudiū eo mō q̃ suprius est dictū. Cū ḡ peccatū diabolo sūme sit gratū q̃ ó mētia ē illi complacere peccādo An nescīs o ceccati pcōres q̃ ipe vos q̃rit pdere cupitq; bra vita ꝓuatos secū trahere i infernū O infelices aie peccatrices. cōsiderate q̃d facīs cū diabolo obtēperāt̄ p fecto ꝓtātis letūq; factis hostē pestilentissimū q̃ nullo placat obsequio. q̃nimo finentes magis crudeliusq; torq̃bit.

Q̃ peccātū est fugiēdū eo q̃ privat hoiem dīna gr̄a. z sp̄e ei anneꝫ cruciat⁹ z pena. ac interficit ipam aiam. Capl'm II

Ecūdārō

quare peccātū z dilectū est fugiendum ꝺr no centie. Nocet siquidē boi plusq̃z cetera mala q̃ dici aut cogitari pñt. potissimū ꝓpter tria. Prio propt̄ ꝓuationē. Secō propter cruciationē. Tertio propt̄ infectiōem. Primo peccātū nocet boi propt̄ ꝓuatiōem. eo q̃ privat illū bono nature. qđ pminet cūctis hōis fortune. ḃ dic̄ Aug⁹. in iij. z. vij. Confes. z in li. de fid ad petrū. Sed ꝫ posset q̃s arguere q̃z dic̄ Dyonisi⁹ in li. de diui. nominibꝫ. q̃ bona nature in demonibꝫ manēt integra post peccatū Sz peccatū hois nō est grauius pctō demonis. q̃ propter illō nō debet ꝓuari bono nature. Rñdet Tho. i. q. lxxxv. q̃ bonum nature humane pōt dici tripl'r. Primo ipa ꝓncipia nature ex q̃ bus natura ꝓstruit z proprietates ex bis causate. sicut potentie anime z hmōi. Secūdo dicitur bonū nature donū originalē iustitie qđ fuit in ꝓmo hoie collatū toti hūane nature. Tertio dic̄t bonū nature naturalē hominis dignitas q̃ ē q̃ hō sit rōnis particeps fm quā hz naturalē inclinatiōem ad v̄tutes. Primū bonū nature neq; tollit neq; diminuit q̃ peccatū. Secm totalr est ablatū q̃ peccatū ꝓmi pñt. Tertium vero diminuitur et aufertur per peccatum. quia vt inquit psal. Hō cum in honore esset nō intellexit. z pratus est iumētis z similis factus est illis. In ḃ equidem q̃ hō rōnalis est dignior cūctis volumibꝫ celi et nobilior bestijs terre. psalm manso merito reputatur. In eo vero q̃ peccando rationem subiecit sensualitati. vilitq; more brutorum animaliū ipis recte iusteq; comparatur. q̃

ptereā loq̄ns dñs ad aiam pecca
trice Hiere.ij.c.ait. Quāvis facta
es nimis iterās vias tuas. Silr
ipā natural' inclinatio ad ꝟtutē
diminuit p̄ peccm. Nā et ꝟ q̄ ali
quid inclinat ad vnū ꝟrioꝝ dimi
nuit inclinatio ei⁹ ad aliud. Vñ
cū peccm sit ꝟtrariū ꝟtuti et hoc
ipo q̄ hō peccat diminuit bonū
nature q̄ ē inclinatio ipa ad ꝟtu
tē. Per septē q̄ppe ḡdus ꝟscien
cia diminuta bone nature ruit i
p̄fundū petoꝝ. In p̄mo gradu
peccm est i portabile. Nēs em̄ i
suēta peccis cū peccare incipit ap
paret ei adeo iportabile onus vt
videat vincēs esse i inferno. In se
cūdo ḡdu peccm est ḡue. Nā lap
su tp̄is p̄pē p̄cedēs peccm itaꝝ pec
care nō tā videt iportabile. ſz tm̄
graue. In tertio ḡdu peccm est le
ue. Qō em̄ p̄ma vice fuit iporta
bile. in ſcōa ḡue. in tertia fit leue.
In q̄rto ḡdu peccm est insensibi
le. eo ꝙ tā onus ei⁹ nō sentit nec
ei⁹ ḡuitas extimat. In q̄nto gra
du est delectabile. eo ꝙ cū mar
mo studio p̄pē ei⁹ delectatōꝝ cō
mittit. In sexto peccm ē desidera
bile. q̄ post diuturnā in illo p̄se
uerātā adeo ad ipm̄ inclinat vo
lūtas vt sine vlla tēptatōe carn̄
aut diaboli q̄rat et desideret vt
possit ꝟmitti. In septio pecca
tū fit defensabile tāq̄ bonum et
iustū vt ꝟificet qō sapiēs ait pro
uer. xviij. Petōr cū in p̄fundus
petoꝝ venerit ꝟtēnit. Cōtēnit si
quidez dei iustitiā atq; iudicia et
peccatū ndēs et ludēs cōmittit
Et si redarguit illud et excusat at
q; defendit. O q̄t vsurarū erro
neā sibi fecere ꝟsciam q̄ imp̄ſſi
mas vsuras exercēt et dñt non se
peccatū. O q̄t adulteri fornica
tores et sodomite letant cū male
fecerit. vt ꝟr ꝟprouer. ij. Et exul
tāt in rebꝰ pessimis luxuriāq; su
am tāq̄ bonā defendētes dicunt
ſpossibile fore quēpiā viuere sñ
illa. Ecce q̄lit isti et siles p̄uati sē
bono nature inclinatōe. s. q̄ ad
bonos actꝰ habebāt. Secun
do nocet peccm hoi p̄pter crucia
tionē. Est sic̄dē semp et etiā in ſ
sec'o mortali culpe annexa pena
in sepabil'r. Et sumit rō fin Bo
na. in. ij. di. xxvi. tmplr. Prio ex
p̄fectōe dine eq̄tat̄. Scōe ex pul
critudie vniuersitat̄. Tertio ex i
ordiatōe culpe et ꝟditōe peccāt̄
Prio sumit rō ex p̄fectōe dine
equitat̄. Tāte eni eq̄tatis ē deꝰ
q̄ est index oim vt nō patit dede
cus peccti ad modū dictū esse sine de
core iusticie. oīmodo iustitia de
bz iniustitiā supare. Scōa rō su
mit ex pulcritudie vniuersitatis
Vniuersi nāq; ex ordine pulcri
tudinē habet et talis ē ista pulcri
tudo qualē decuit fieri ad ostē
sionē sūme sapie dei et p̄pter hoc
nec ad momētū esse in ea aliq̄d
inordinatū et ita nec peccatum a
pena sepeck. Tertio sumit rato ex
corruptōe culpe et ꝟditōe peccā
tis. Nāq; eni culpa ꝟmittit qui
modus spēs et ordo circa actōes
volūtatis p̄uck. Et dū voluntas
volūtarie in suo actu deordinat

semetipsam incurvat. Et dum incurvatur mō speciei ordine privat q̄ntū ad abilitatē ad bonū. Talis aūt pena quanto ē in alia magna dānificatio et lesio. Ūñ Aug⁹. in sermōe de innocētib⁹. Nemo habet inustū lucrū sine iusto dāno Ubi lucrū ibi damnū. Lucrū in arca damnū in ꝓscia. Tulit vestē et pdidit fidem. Accepit pecuniaz et amisit iustitiā. Preterea voluntas rōnabilis q̄ est cā peti est quasi media inf̄ sinderisim et sensualitatē. Media etiā est inf̄ deum et alias creaturas. Et cū se ꝙvertit ad hec inferiora ab eo recedit qui sursum ē. et dū acq̄rit paruū bonū vt nūc amittit magnū bonū simplicit. et q̄ erit media fecit se ipsam. et dū cum sinderisi discordat incurrit ex illa repugnantia remorsus quendā trafflictionez interna. Jō Aug⁹. li. i. ꝓfes. Justissime dñe et sic ēt pena sua sibi sit omis inordinatus animꝰ. Et q̄ concludit̄ .ꝙ ad culpā inseparabiliter sequitur pena sive pena dicat dānificatio quedā sive quedā afflictio sive involūtaria passio. Sed pena q̄ est dānificatio semp sequit̄ er actu et habitu. qz nūq̄ homo est in culpa q̄n semp est in dāno Afflictio vo sive remorsus semper sequit̄ in habitu saltē. q̄uis ꝓpē delectatōem incēsam vel in ꝓsideratōez sive distractionem animi sentiat. Talis aūt pena ꝓpetit statui in ꝑsenti .in futuro vo sub seq̄t alia pena ꝓsumata et perfecta. D Tertio pecū nocet boi rōne interfectiōis. Pecū nāq̄ interficit aiam et facit eā mortuam modo suo. Ūñ Aug⁹. in. xiij de ci. dei. c. q. in q̄r. Quātus enim ania būana veraciter immortal̄ ꝓbi beat̄ bz rī q̄ndā etiā ipa mortez suā. Nā iō bz immortal̄. qz modo quātūlocūq̄z ñ ō sinit vivere atq̄z sentire. Corp⁹ aūt mortale ideo quia deseri oī vita pt. nec ꝑ seip̄z aliq̄tenus vivit. Mors igit aie fit cū eam deserit de⁹ sicut corporis cū id deserit aia. q̄ vtriusq̄z rei id ē tot⁹ hois mors ē cū ania a deo deserta deserit corp⁹. ita enī nec ex deo vivit ipa .nec corp⁹ ex ipa hmōi aūt mortē illa secūd̄ q̄s dīnoz cloquioz appellat auctoritas. Hāc saluator significauit vbi ait. Eum timete qui habet ptātē aiam et corp⁹ perdere i gehennā. Hec ille. Ex q̄bus verbis bī differētia triplicis mortis.

Prima mors est corpal̄ q̄ fit per sepatōem aie ab ipo corpore. Et hec ipi aie que immortalis ē cōuenire nō pt. 3

Scōa mors ē spūalis q̄ ꝓpetit aie cū p peccatū sepat̄ a deo. Vita nāq̄ aie est deus ḡa sine q̄ mortua iudicatur K

Terna mors est gehēnalis q̄ privat dānatos nō oī vita. sz vita btā vita gloriosa vita felicissima oī iocūditate replera. O q̄ntū reputan sūt crudeles q̄ seipos interfecerūt sua corpa occidendo Sz ꝓfecto crudelissimi sūt pcō reo q̄ peccādo occidūt et pimūt animas suas. Propterea dixit in psal. dauid. Qui diligit iniq̄ L

tatē odit aiam suā. Et Pau. Ro
ma. vi. rōem subdit di. Stipen
dia enim peri mors. gratia autē
dei vita eterna.

Qualr pterm est fugiendū. ḡa
displicet deo. qr petōr trāsgredi
tur. p̄cepta eius ꝓtemnit infinī
tum bonū t ꝓuocat irā ei⁹.

Capitulum .III.

Ertia rō

quare peccatū est fu
giendū dicitur displi
centie. Displicet nanq; et abbo
minabile est omipotēti deo ꝓ
pter trīa. Primo ꝓpter trāsgres
sionē. Scdo ꝓpter derelictiōem.
Tertio ꝓpter ꝓuocatiōez. Pri
mo pterm displicet deo ꝓpē trās
gressionē. qr p illud trāsgrediūr
boies t ꝓtēnūt mādata ei⁹. ꝓ
ptrea dic̄ Aug⁹. in li. ꝫ manicheos. Pterm est in vitatis p̄ceptis
vel in ipa vitare errare. Et idem
quē mgr induc̄ in ter. xxxv. di. q.
li. Pterm est dictū vl factū vl cō
cupitū ꝫ legē dei. Et Amb. li. de
paradiso. Peccatū est p̄uarica
no legis dine t celestiū inobien
tia mādatoz. Si ḡ displicet pri
vt filius ei⁹ sua p̄cepta recuset t
paruipēdat si cuiusq; boi mors
li in aliq; supioztrate ꝫstituto ḡ
ue est a suis subdit⁹ despci atz cō
temni. Quātomagi abominabile
est excelso celoz regi si peccando
boies eiusq; mādata violādi ma
testati sue iniurīā faciūt. O petō
res excecati cognoscite vias vras
Cognoscite errores mentē dam
natiōis. Quotiensc̄unq; peccatis
mortalr deū oipotentē vilipen
dimus. Scdo pterm displicz bo
rōne derelictiōis. qr q̄iensc̄unq;
quis mortalr peccat derelinquit
ipm q est summū bonū. vez bo
nū desiderabile bonū. durabile
bonū inquā q̄ solo aīa repleri
pōt t sanari ꝑ bono vili. ꝑ bono
mētaneo. ꝑ bono trali. ꝓ
bono qđ sine deo nullū bonū ē.
Vt em inqt Aug⁹. in li. de li. ar
bi. Peccatū ē sprēto incōmuta
bili bono bōis cōmutabilib⁹ ad
herere. Vic ꝑ Iere. c. ij. de petō
ribꝰ de⁹ cōqrit di. Me dereliq̄rt
fontē aq̄ vive t fodēr sibi aster
nas dissipatas. q̄ cōtinere nō va
lēt aq̄s. Fons aq̄ vive ōr ipe de⁹
qr in eo est ois boni indeficiens
plenitudo. Vic Aug⁹. iij. li. con
fes. ait. Redite p̄uaricatores ad
cor t inherete ei q fec̄ vos stare i
eo t stabit⁹. q̄escite in eo t q̄etī eri
tis bonū quod q̄rītis ab illo est
Listerne aūt dissipate vocantur
bur⁹ seculi bona que absq; deo
nihil sunt. Ideo Aug⁹. viij. con
fessionū dicēs. Omis copia que
deus nō est. egestas mihi ē. Dis
plicerer vtiq; cuicunq; formose
puelle si sponsus su⁹ ea derelicta
rur pulsime meretricule adherer.
Turbarer q̄libet magn⁹ dñs ḡ
riosus t libalto si ciuis famuli eo
sprēto seruirent alicui dño pau
peri pessimo t auaritissimo. quā
tomagi indignari ōr de⁹ infinī
tū bonū cū a nob deseri ꝓpē su
perbū diabolū aut corruptibilē

carnē vl' trāsitoriū ac labilē mundū. Tertio pcīm displicet deo rōne puocatōis. Per illud vtiq; puocat & inducit ad indignatiōem et irā. Tor' suauis & dulcis es. pius clemēs mifícors atq; benign'. & ppriū ei' é miseri. ti ira scit. indignat & q̄si cogit vt dānet reos q̄s voluisset saluāt. Cur dānauit cayn ppē pcīm. Cur iudā: ppter pcīm. Cur oēs illos q̄ i iudicio cū diabolo iudicabūt eē nis ignibo cruciādi: ppē pcīm. O sūma & infinita pietas dei. Vbi est dulcedo tua. Cur tā dur' & ser' efficer' boibo q̄s condidisti Reuera si pcā nō essent de' nū q̄s cōmouerēt furore Cū g̃ tanta sit in pcō indignatio tātūq; pic'mento illō cūcti fugere dēt & abhorrere. vt sic liberēt a morte dānatōis & ne pueniāt in regnū beate vite. in quo viuit & regnat deus per eterna secula seculorum. Amen.

Feria tertia se

cunde ebdomade i q̄dragesima de superbia quam christus verbo & exemplo docuit contemnandam.

Sermo. XXXIII

Quicūq;

se exaltauerit humiliabit. et qui se hūiliauerit exaltabit. Verba sunt redēptor' nr̄i. Math. xxiij et in euāg. hodierno. Dñs & saluator nr̄ pcipu' hūilitat' cultor discipulos suos & nos oēs p̄ sepe monuit tā verbo q̄s exēplo cauere superbiā. in p̄senti vero euāgelio detestat' é scribas et phariseos eo q' ad nihil aliud vacabāt. nisi vt in cereros superbirēt. Nō timebant deum. despiciebant primos & reputabant seipsos. q̄rebant peruerse et inordinate p̄priam excellentiam. Et vt inquit beatus Augustinus. xiij. de ciui. dei. cap. xiij. Quid est aliud superbia. nisi peruersi celsitudinis appetitus. Peruersa enim est celsitudo deserto eo cui deberet anim' inherere principio quodammodo sibi fieri atq; esse principium. Propterea ipsi pharisei & scribe arguebantur a christo et eorum opera condemnabantur. Nos vero si ad penitentiam redire q̄rimus a superbia discedere debemus. quia non potest cum illa dei gratia inuenire. Ea propter in presenti sermone de ipsa superbia vitiorum omnium venenosa regina aliqua p̄urrem'. De qua modo nostro ria myste, ria proponimus declaranda. Primum dicatur diuina ordinatio Secundum specificatio Tertium distinctio.

Qualiter deus propter odium superbie angelos malos eiecit de paradiso et per scripturas odium eius predicatur. et qualiter comminatur superbis et quomodo istos humiliauit

Rimū mi
sterū declarandū de
supbia ꝺr dīna ordi/
natio. Inq̄ ꝓsiderandū ē q̄ gra
ue sit supbie viciū et odio qđ ꝺs
baber ad illud .qđ ꝯdem colligi
pōt er quatuor. Primo er angelo
rū delectōne. Scōo er scripture
testificatōe. Tertio er multiplia
cōminatōe. Quarto er supbor
humiliatōne. Primo colligit
a odiū dei ad supbos er angelor
delectōe. Delecat ꝯdem deꝰ z er
pulit angelos malos a celo em
pyrreo in q̄ ꝓdiderat eos egregi
os sublimes ac nobilissimos spi
ritus. Propterea ꝺr Esa. xiij. ipi
lucifero. Quō cecidisti ō celo lu
cifer q̄ mane oriebaris corruisti i
terrā q̄ vulnerabas gētes q̄ dice
bas in corde tuo. In celū ascēdā
sup astra dei exaltabo soliū me
um. sedebo in mōte testamēti in
lateribus aq̄lonis. Ascēdā sup alti
tudinē nubiū z silis ero altissio.
Verūtn̄ in infernū detraberis in
profundū laci. Et lz aliqui expo/
nāt hāc auctoritatē ad ītam ꝺ re
ge babylonis. Tn̄ vt dicit Nico
laus de lyra. pōt intelligi de luci/
fero q̄ videt lucifer .i. pulcrior in
ter angelos. sic lucifer q̄ est stel/
la matutina inter stellas. Ideo
alio noīe ꝺr venꝰ a venustate. et
hoc Greg. de pe. di. ij. c. Principi
um de lucifero ait. Hūc primū
cōdidit quē reliqs angel' eminē/
tiorē fecat. huiꝰ primatꝰ eminen
tiā respiat ꝓpheta cū dicat. Cedri
nō fuerūt altiores illo in paradi
so dei. abieres nō adeq̄uerūt sū/
mitatē eiꝰ. platani nō fuerūt eq̄
les frondibꝫ illiꝰ. Nūe lignum
pretiosum padisi dei nō est assi/
milatū illi z pulcritudine eiꝰ. q̄
ntā speciosum fecat eū in multis
cōdensis frondibꝫ. Quid nanq̄
accepi in cedris abiendꝫ z plata
nis pt nisi illa verū celestiū pce
re celsitudinis agmina in eterna
letitie viriditate plātata q̄ q̄uis
excelsa sint ꝓdita. huic tn̄ nec pla
ta sunt nec eq̄ra. Dec ille. Drie
bat mane ꝺ lucifer. qz inf creati
onē eiꝰ q̄ vocat ꝺ ortus. z lapsū
fuit in modicuz tpis z corruit in
terrā. qz pjectus fuit in hoc aere
caliginoso. Vulnerabat gētes .i.
alios angelos quibꝫ ipse fuit oc
casio cadendi. Angeli freq̄nf ap
paruerūt boni z mali in spē hu
mana. z ō noie gentū et hoim
no ianf. Sicut Actuū .i. ō dnō bꝰ
sanctis angel' ꝺr. Ecce duo viri a
stiterūt iuxta illos in vestibus al
bis. Et de diabolo dicit saluator
Mat. xiij. Inimicus hō superse
minauit zizania. Proiectꝰ fuit
lucifer in terrā .i. in hūc aerē cali
ginosum q̄ supbiēdo ascendere
volebat sup astra celi .i. sup alios
angelos z sedere in monte testa
mēti .i. in celo empyrreo. vel sup
ecclesiā q̄ ꝺr mons. in lateribus
aquilonis .i. in cordibꝫ frigidis.
Deipo in sup Augꝰ. xi. sup Gen.
ad litterā inquit. Factus cōtinu
us se a luce veritatis avertit sup
bia timidus z propē prātis dele

ctatione corruptus. Dicit tamē Bona. in. ij. di. v. Q̄ peccatū inaſen inchoatū eſt in ꝓſumptiōe Grati eni vt ſuā pulcritudinem vidit ꝓſumpſit. Cōſummatū eſt in ambitōe. qz ꝓſumens de ſe appetijt qđ oīno ſupza ſe fuit z ad qđ puenire nō potuit. Tertio cō ſummatū fuit i iudicio z odij auerſione. qz ex q̄ obtinere nō potuit qđ appetijt deo inuidere cepit et affectū odij ꝓtrahere. Et q̄m dicitur in auctoritate ꝓallegata. Elate q̄ appetijt eſſe deo ſilis diſtinguit Bona. duplicē ſilitudinem ꝓpria ꝑ eq̄litatis. Secūa imitatiōis. Similitudo imitatiōis ꝑt apperi ordiate z inordinate. Ordinate vt appetat ſilitudo in his q̄ nāe ſunt aptitudiſ z nāi dicti ordis cuiuſmodi ſūt ꝓfectiōes et decores ſtutū. Inordinate vo vt bō appetat id qđ nō decet vel deo nō placet vt ſi appetat bonibus poſſeri ſe de aduerſarijs vindicare. Similitudo equalitatis nullo mō ꝑt apperi ordinate. Si inordinate aliq̄ mō eſt appetibil'. aliquo mō ñ. Nō oīmoda ſilitudo nō eſt appetibil'. qz nō ꝑt cadere in cognitiōem. ſiue in intellectū. z ſō nec in appetitū. Et ſi aliquis fingat nō appetit eq̄litatē. ſz ſuā fictionē. Alio mō ē ſilitudo eq̄litatis. in alīq̄ ꝓdictiōe. vt in dīna ꝑſidēna ſeū. Et ſic credo q̄ ꝑt apperi. Notādū ꝫ q̄ diabol⁹ q̄dam mō appetit ſilitudinē imitatiōis quodamō eq̄litatis. Et ꝫ apparet ſi attēdat appetibile z mod⁹ appetendi. Diabolus enī appetit aliīs ꝓeeſſe ſua tñ auctoritate qđ appetijt poſſe ꝫ fuit imitatōis. z hoc qđē aliqñ obtinuiſſet ſi ſtetiſſet. Vñ Anſ. de caſu diaboli ait. Nihil appetijt ad qđ nō peruiniſſet. q̄ aūt appetijt ſic poſſe ꝓpria auctoritate ſine merit̄ z ſine datore z ita q̄ nulli ſubeſſet ꝫ ē ſolius dei z ꝫ eſt eq̄pantie. Dicit ꝫ Greg. Q̄ appetijt eſſe ſui iur̄ ita q̄ nulli ſubeſſet. Et Bern̄. dic. q̄ appetijt eq̄litatē potēie z Anſel. Q̄ appetijt poſſe ſine merit̄ q̄ inſinuatiōe dicūt. ſ. q̄ voluit oībꝰ eſſe ꝓpria auctoritate. Angeli ēt minores peccauerūt petō ſuꝑbie adhereēdo lucifero q̄rētes eſſe beati ſine meritis. Propēea dic̄ bugo de ſcō victo. Dēs in eadē malicīa cōſenſerūt z vnū ordinē peruerſe ſocietatis fecerūt. Tūc vt ait Job. Apoc̄ xij. Factū eſt ꝓlium magnū in celo. Michael et angeli ei⁹ ꝓliabant cū draconē. z draco pugnabat z angeli eius et nō ꝓualuerūt neq; loc⁹ inuent⁹ eſt eoz ampli⁹ in celo. Et piect⁹ eſt draco ille magn⁹ ſꝑens antiquus q̄ vocat diabol⁹ z ſathanas q̄ ſeducit vniuerſū orbem z proiectus eſt in terrā z angeli ei⁹ cū eo miſſi ſūt. Preliū aūt illud geſtū fuit iuxta tria q̄ in ſpeciali reputāt. Que ſūt rō. facultas. voluntas. per rōem nēpe electi et reprobi angeli ꝓria ſentiebant. Per voluntatē ad ꝓria afficiebāt. Per facultatē vo ad ꝓria nitebāt. Vñ electi angeli ſubiimiſſe/

riebant de deo ꝛ gꝛa ei⁹ et ad ꝯ/
tiam ꝛ gl̃iam affiebant ꝛ p fa/
cultate ſibi data pro illis nitebā
tur. Angelivero ſuꝑbiẽtes ꝙtem
nẽtes gꝛam ꝛ gl̃iam dei ſublimi
ter ſentiebāt de bonitate nature
ſue. ꝛ ꝓpter ꝟ ad ꝓpꝛiā gl̃iam af
ficiebant ꝛ toto nisu in ꝛnū ele/
ctionis ſpiritꝰ ferebant. O ſe/
uiſſima ꝺi iuſticia. O rectiſſimū
ei⁹ iudiciū. O ſapiẽtiſſima diſpo
ſitio. Tam eroſa fuit maieſtati
ei⁹ maioꝛ angeloꝛuꝫ ſuꝑbia vt a
celo empꝛreo ſel̃ depulſos nū/
q̃ ampli⁹ ibidẽ ſinat eos redire.
Quinimo vt ditiꝰ in ꝑmõe de
iuſticia dei. ꝺānauit eos eꝛnaliꝛ ꝓ
ſniam diffinitiuā. Vñ Hugo in
li. de aīa. Suꝑbia in celo nata c.
ſed velut imemoꝛ q̃ via inde ced
dit illuc poſtea redire nõ potuit.

B Scõo colligit odiū dei ad ſu
berbiā et ſeꝑturaꝝ teſtificatione
Scribit nãq; Amos. vi. Dic̃ do
miⁿ omꝑs deteſtoꝛ ego ſuꝑbi/
am. Et Prouer. viij. Arrogãciaꝫ
et ſuꝑbiā ꝛ viā pꝛauā ꝛ os bilin
gue ego deteſtoꝛ. Et Eccl̃i. x. Odi
bil̃ eſt coꝛā deo ꝛ hoĩb⁹ ſuꝑbia.
Et Jaco. iij. Deus ſuꝑbis reſiſtit
hũilib⁹ aũt dat gl̃iam ſuã. Ter/
L tio colligit odiū dei ad ſuꝑbiam
et mlꝛtiplicõminatõe. Fuit nã
q; in ſcriptura cõminatões plu
rime ꝛ ſuꝑbos. Vñ Eſa. ij. Dies
ſublimis hoĩs humiliari ſunt ꝛ
incuruabit̃ altitudo viꝛoꝝ. Et al
tabit̃ aũt dñs ſol⁹ in die illa. ꝙa
dies dñi exeꝛatuū ſuꝑ oẽm ſuꝑ
bum excelſum ꝛ ſuꝑ oẽm arro/
gantẽ ꝛ humiliabit. ꝛ. xiij. c. Req
eſcere facã ſuꝑbiã infideliū ꝛ ar/
rogantiã foꝛtiū hũiliabo. Et idẽ
xxiij. c. Dñs exeꝛatuꝫ cogitauit
hoc vt deꝛaberet ſuꝑbiã omnis
gl̃ie ꝛ ad ignominiã deducerꝫ et
vniuerſos inclitos terre. Et idẽ
xvij. c. Ve coꝛone ſuꝑbie. Et ibi/
dẽ. Pedib⁹ ꝓculcabit̃ coꝛona ſu
perbie. Et pſal. xvij. Oculi ſuper
boꝝ humiliab. Et Sapiẽs Eccl̃i.
iij. Synagoge ſuꝑboꝝ non erat
ſanitas. Et Malachie. iij. Erunt
ſuꝑbi ꝛ oẽs facientes iniq̃tatẽ ſti/
pula. Et Oſee. vij. Hũiliabit̃ ſu/
perbia iſrl̃. ꝛ Ezechiel̃. vij. Quie/
ſcere facã ſuꝑbiã potentũ. ꝛ Hie
re. v. Ecce ego ad te ſuꝑbe dic̃ do
miⁿ deus exeꝛatuꝫ. q; venit di
es tuⁿ tꝑs viſitatõis tue. ꝛ cadet
ſuꝑbus ꝛ coꝛruet ꝛ nõ eſt̃ qui ſu/
ſtitet eũ. Et Abdie. i. Suꝑbia coꝛ
dis tui exꝛtulit te habitantẽ i ſaſ/
ſuris petꝛe exaltantẽ ſoliũ tuũ
qui dicis in coꝛde tuo. Si exaltа
tus fueris vt aq̃la. ⁊ſi inter ſide
ra poſuer̃ nidũ tuũ. inde deꝛaba
m te dicit dñs. O ſuꝑbi et in/
flati coꝛde q; ꝓfidẽtes in diuitiꝫ
in delicijs ꝛ in roboꝛe viꝝ ceñſ/
q; ꝛpalibus bonis dicere conſue
iſtis. Et q̃a nocebit nobis. Au/
dite ſcripturaꝝ voces rñdentes.
Deus inuincibilis. deus inſupa
bilis. deⁿ ſuꝑboꝝ inimicus. de q̃
dicit̃ in pſal. xxx. Retribuit abũ/
dãnẽ facientib⁹ ſuꝑbiã. Jꝑe ẽ eti
am q; ꝑ Eſa. xlvij. c. ſuꝑbam ciui
tatẽ alloquit̃ dꝛ. Audi hec delica/
ta et habitãs ꝓfidẽter q; dicis in

cor de tuo. Ego sum z nō est prēter me amplꝰ. Nō sedebo vidua et ignorabo sterilitatē. Veniēt tibi hec duo subito in die vna sterilitas z viduitas. Universa venēt super te mīritudinē maleficiorū tuorū. Quarto colligit odiū dei ad superbiaz et superbor boim humiliatiōe. De q̄bo dicit ego glio sissima in cāntica sua Lu.ij. Deposuit potētes de sede et exaltauit humiles. Et b̄ confirmat sapiens. Eccliā.x. Initiū superbie hois ē apostatare a deo. qm̄ ab eo q̄ fecit illum recessit cor eius. qm̄ initium omnis peccati superbia est. qui tenuerit illā adimplebit maledictis et subuertet eū in finē. Propterea exhonorauit dñs iuentū malorū z destruxit eos vsq; in finem Sedes ducū superborū destruxit deus z sedere fecit mites pro eis radices gentiū superbaz arefecit deus z plātauit humiles et ipīs gētibus. Patet b̄ in primis parentibus superbis qui de paradiso fuerunt eiecti propter superbiā vt dicitur Ecclī.iij.c. In gigantibus q̄ perierunt in diluuio propter superbiā Gen.vij. In filijs filiorū noevolentibus edificare turrim q̄ pertingeret vsq; ad celum confusi sunt. vt nō intelligeret vnus alterum z dispersum est atq; cōfusum labium eorū Gen.xi.ca. In Pharaone qui superbe detinebat populus dei. z induravit cor eius z submersus est in mari rubro Exodi.xiij. In Senacherib quidem blasphemabat postq; ab angelo omnis eius exercitus fuit interemptꝰ. clxxv. milia bellatorum z ipe a filijs suis iudicio dei percussus est gladio et interfectus. iij. Regū. xix. In Nabuchodonosor qui elatus in superbiam cum deambularet in aulaz di. Nonne hec est babylon magna quā ego edificaui in domum regni in roborе fortitudinis mee z in gloria decoris mei. Qui eiectus a regno septem ānis discurrendo per nemora et prata fenū quasi bos comedebat mutatus quasi in bestiam. Danielis. iij. c. Quid dicam de Antiocho q̄d ō Herode agrippa. quid de Herode ascolonita. Quid de omnibus qui superbe regnauerunt aut in regno assyriorum siue babyloniorum. aut in regno persarum et medorum. aut in regno grecorum aut in regno egiptiorum. aut in regno sicionorum. aut in regno athenienſium. aut in regno iudeorum vel similium. Nonne diuina virtus debellauit eos et redegit ad nihilum. Periit inquit psalmista memoria eorum cum sonitu z dominus in eternum permanet. An omitten di sunt Romani de quibus dicit Augustinꝰ libro primo de ciuitate dei cap. j. Hoc vero quod dei est superbe quoq; anime spiritus inflatus affectat amatq; sibi in laudibus dici. Parcere subiectis z debellare superbos. Ubi nūc latū torius orbis dominum. Ubi legiones z exercitꝰ victoriosissimi. vbi lega

ti er nunciꝫ pacem petentes veni entes a finibus terre. Vbi ora tores solennes auri et argẽti tã multa pondera pro tributo fe rentes. Vbi senatores ꝛ patres conscripti. Vbi ciues honesti. vbi triũphales arc⁹ ꝛ iocundi ludi. Vbi alta palacia ꝛ edificia mirã da. Vbi deoꝝ tẽpla tã miro ar tificio ꝛ sapiẽti dispositiõe cõstru cta. Tritũ vsitatũqꝫ est ꝓuerbiũ Roma q̃nta fuit ipa ruina do cet. O hũana infirmitas. O cõ ditio fragil hoim. nõ est iustum nõ equũ superbire ꝓtra deũ q̃m ñ est q̃ possit ei⁹ ptãti ꝛsistere. Jpe romanos domuit q̃ totũ orbez vi et armis a terrore subegerãt. Fugienda est ergo superbia quam deus tam fortiter execrat. De q̃ Lassio. super psal. xviij. Superbia de angelo diabolum fecit. ꝛ ho mini mortẽ intulit ꝛ cõcessa bea titudine vacauit. omniũ malorꝫ mater. scelerꝫ fons. vena nequic.

QX superbia dividit in q̃tuor species. scz cũ quis credit bonuz qõ habet hĩ a se vel a deo pro prijs meritis. vel hĩe quod non habet. vel ꝓpter bonũ qõ habz ceteros spernit.

Capitulum II

Ecunduz

misteriũ declarandũ de superbia dicit̃ spe cificatio. In quo notande sũt su perbie species. Has autem Bre gorius in moral. iij. esse dicit. Prima cum quis existimat bonum quod habet a seipo habere. Se cunda cum quis bonũ quod ha bet a deo ascribit meritis ꝓprijs. Tertio cum quis iactat se habe re bonum quod nõ habz. Quar ta cum quis ceteris despectis sin gulariter vult videri. Prima species superbie est cum quis ex inordinato appetitu proprie ex cellentie bonum habitum. vt in genium. intellectum. memoriaz fortitudinem corporis pulchri tudinem. vel bonum temporale vt diuitias. gloriam. honorẽ po tentiam. vel bonum spirituale. vt gratiam. sciẽtiam. sapientiã. predicationem. prophetiaz ꝛ hu iusmodi sibi attribuit vel a se ha bere. non autem a deo. Notan dum tamen sm Thomam. pri ma secũde. q. clxij. QX estimatio rationis existimat vniuersale bo num quod habet non habere a deo. sed a seipso. Et hoc pertinet ad infidelitatem cum recta fides habeat q̃ deus est auctor omni um bonorum. Secundo cotrũ pitur estimatio rationis in par ticulare propter aliquam passi onem. Sicut verbi gratia. Si a liquis sentiret in vniuersali for nicationem non esse peccatum. esset infidelis. Non autem infi delis censetur fornicator qui for nicationem eligit tanq̃ bonum propter concupiscentie passionẽ ira a simili. Si quis existimaret vniuersaliter et absolute deum non esse omnium creatorem eẽt hereſis vel infidelitatis peccatũ

Sed q̄ aliqs ꝓpter inordinatū amorē ꝓpie excellentie ita de bōis suis gloriet ac si ea a seipō hēret grinet ad superbiā nō ad infidelitatē. Cōtra tales sic superbientes dicit apls. i. Cor. iiij. Quid habes qđ nō accepisti. Si autez accepisti qđ gl'aris q̄si nō acceperis. Et Jaco. i. Oīe datum optimū z omne donū pfectū desursum est. Et. ij. Paralip. Tua sūt oīa z q̄ de manu tua accep'mus dedim⁹ tibi. Scōa spēs superbie est cū qs bonū qđ hz ascribit sibi z ꝓpriis meritis credendo aliquā excellentiā esse in natura vl' gra vel fortuna. i. ꝓpositus suis meritis z virtute ꝓ qđ vī superbo q̄ de⁹ sibi sit obligat⁹. Cōtra qs est dictū apli. ij. ad Ti. iij. Nō ex opibus iusticie q̄ fecim⁹ nos. sz fm suā misericordiā saluos nos fecit. Tertia species superbie est cū qs iactat se hīe bonū qđ non hz. vt aptū ingenii. capacez memoriā. industriā in agēdis. prudentiā in regimine. pulcritudinez in pſona. sciam in mēre vl' perfectionē in vita z filia. de qbo quis gliat. cū tñ illā nō hēat. vl' nō tātū sic existimat se hīe. Et hec existimatio sat' periculosa ē in his q̄ se sctōs reputāt. ꝓp' bonoz opez experientiā. et in sua sēritate confidūt eo q̄ de facili ruūt. sic ꝓz in petro q̄ dicebat in seipō confidens Lu. xxij. Et si oportuerit me mori tecū nō te negabo. Sup̄ verbo Amb. ait. Si petrus lapsus est q̄ dixerat. Et si oēs scandalizati fuerint in te. sz nō ego. qs alius de seipō sūmat. Denicz dauid q̄ dixit. Ego dixi in abundātia mea nō mouebor in ēternū. ea sibi iactātia obstruxit ꝓfitez di. Auertisti faciē tuā a me. z factus sum conturbat⁹. q̄ vba notāt. vi. q. i. c. Imitare. Ad hāc spēm superbie pertinet excusare suos defect⁹ et allaudare illos. Quarta spēs superbie. est cū qs ceteris despectis singularitē vult videri. In hāc ruit pharise⁹ q̄ seipm iustificabat z dānabat publicanū z ceteros pctōres Luc. xviij. dicebat enī. De⁹ gr'as tibi ago. q̄ nō sum sicut ceteri homines. adulteri. raptores. iniusti. velut etiā h̄ publicanus. Jeiuno bis in sabbato. decimas do oium q̄ possideo. hac superbia pclitāt q̄si ꝓpter ist' opa q̄ se credūt dñ vivere quoz offitiū ē ꝓplacere mbo. iudicare ꝓximos. detrahere ceteris. magnificare seipos. mēdacia loq. odia retinere et tactāt se noīare bonos reliq̄s appellare malos. de qb⁹ exp̄ss⁹ dicit in terno mysterio.

De superbia p̄latoz̄ clericoz̄. religioso. et laicoz̄. q̄liter vnūq̄sq̄ in suo gradu superbiat.

Capitulum. III.

Ertiuz mi sterium ꝓpōlādū de superbia hz distinctio. Possumus enī fm varios hoim gradus distinguere q̄druplicē superbiā. Prima ē platoz. Scōa religioso. Tertia clericoz. Quarta laicoz

J Prima est superbia platorū q̄ i quatuor superbiūt. Prio i hoc q̄ estimātes meritis suis dignitatē platōis fuisse adeptos subditis suis meliores se esse arbitrārur. Un̄ Bre. xxxiij. moral' ait. Prelato in cogitatōibus superbia se ingerit. q̄ solo vite merito superē eros excreuit. Sz q̄ntūcūq; q̄s sit certꝰ q̄ ō voluntate ōi sit ppositꝰ alijs z videat ḇn̄ administrāri nūq̄ pt esse securꝰ si debitū suum faciat nec alijs oz se pferre. Quotidie nāq; ꝓtingit mlt̄os subditos meliores eē plat̄, simplr. nec sanctiorē dicim⁹ Sixtū Laurentio. q̄ Sixtꝰ papa. laurēꝰ subditꝰ eiꝰ. Aut pfectiorē Valerius epm Vincēcio eiusd̄ dyacono. Et q̄uis apls dicat Ro. xiij. Nō est pt̄as nisi a deo. s. operante q̄ ad bonos. tm̄ pt esse a deo sinēte; permittēte q̄ ad malos. Un̄. viij. q. i. c. Audacter. Piero. ait. Audacter fortasse aliq̄d diciꝰ. sz tam̄ q̄ spū ē dicimꝰ nō sp̄ ꝓnceps populi z iudex ecclesie p deū arbitriū dat. sz plut mentes nostra deposcūt. Sed̄o superbiūt plati q̄ tāq; cēnt dñi volūt i oib⁹ ēt indebit; reuerētiā z obedientiā sibi exhiberi magisq; dolēt ō inobedientia z irreuerētia sibi fcā q̄s ō trāsgressiōe p̄ceptoz dei. Tales multa seueritate vtūt erga sbditos illos p̄ leuib⁹ causis exco̱icando z alijs eccl'is ecclīasticas ꝓsecēdo. pro q̄bꝰ oz. xlv. di. c. vera iusticia. Vera iustitia ꝓassiōes hz. falsa vo dedignatōs. Jō bn q̄ de falsa iustitia superbire solēt ceteros q̄sq; despiciūt nulla firmitatis misericordia ꝓdescēdūt. Tertio superbiunt plati. q̄ sūt sui capitis. z dedignāt audire ab alijs q̄ ipi nesciunt. vl' sec̄ ꝓsilia alioz ne minus eis sape videāt. Cōtra q̄s est illō q̄ scribit. xxij. di. c. De ꝓstātino politano. Stultꝰ ē em̄ q̄ in eo se primū existimat vt bona q̄ videt discere ꝓtēnat. Et. xxxviij. di. Nullꝰ epūs. oz. Nullꝰ epūs ꝓpter obꝓbriū senectutis vl' nobilitatē generis a puul' vl' minis eruditis si q̄d forte ē vtilitat̄, aut salutis inq̄rere negligat. Quarto superbiūt plati in eo q̄ nō patiuntur reprēdi ab alijs i bis q̄ minus bn̄ facūt. Nō sic egit petrus ꝓnceps apl'oz q̄ reprehensꝰ a paulo de nimia ꝓdescēsiōe erga iudeos i ofuatōe legaliū eū audiuit. vt ōi ad Gal. ij. Secda ē superbia religiosoz q̄ q̄druplr peccāt. Prio q̄ despiciūt sclares z peccatores credētes se inq̄nari ex eorū cōsorcio sic'es iudeis de quib⁹ oz Job. xviij. q̄ nolebāt introire in ꝓtoriū vt nō ꝓāminarēt timētes coinq̄nari cohabitatōe infidelium nec sibi ꝓsciam faciētes de morte xpi ꝓcurata. Cōtra q̄s dicit ōs Deut. xxij. Nō abominaberis egyptiū. q̄ z ipe aduena fuisti i tra eiꝰ. Egyptꝰ interꝓtat tenebre z significat sclares. Ad q̄s ēt facit illō Piero. xlv. di. c. Recedite. Recedite. s. inquit q̄ ꝓsumūt de sua bōitate ad petōres pollutos. Recedite a nob nolite nos

tãgere nolite nob cõicare. hec lo
cuno ñ illũinat cecum. nõ sanat
egrotũ. ñ curat ifirmũ. sz magis
occidit z ĩ desperõez induc. Dñt
q̃z religiosi ꝓsiderare q̃ aliqñ i
scło sũr aliq̃ deo magꝭ gn q̃ alĩ
qui i religiõe. Et ꝺ legit i vitaspa
trũ de dõ pafuncio q̃ cũ orarz
sibi reuelari cui assimilarek i me
rito. audiuit a dño. Q̃ filius erat
cuidã simplicianaco q̃ q̃rebat sibi
vicũ et arte cãtãdi. Que cũ q̃si
uisset pafuncꝰ z iuenisset. interro
gauit q̃d bõi egiſz i mũdo isto.
Rñdit q̃ sel cũ essz latro z q̃daz
mlier fuisset rapta. quã socꝫ eius
volebãt oppmere. ipe defendit
eã z libauit ꝺ mãibꝰ eoꝝ. Et alia
vice cũ iuenisset q̃ndã mlierẽ per
beremũ discurrẽtẽ z lamẽtantẽ
eo q̃ maritꝰ eius z filij et debito
tenerẽt captiui. ipe erãtẽ fdunt
z redẽptõez dedit z pecũias tri
buit q̃m maritũ z filios redime
ret. Cũ ãt pafuncꝰ hortaret illũ
vt desereret mũdũ: acq̃uit. z fa
ctus religiosus i scẽ vitã pseue
rauit. Iteꝝ pꝰ ꝺ rogauit pafun
cius cui similis essz. Et dictũ fuit si
bi. q̃ filius erat ꝑmario ciuisdaz
vici q̃ erat in ꝓio. z cũ venissz pa
funꝰ ad eũ z diligẽter inq̃siuisset
de vita eꝰ. dixit se iugatũ z vro
rem nõ cognoscere. nisi cũ ꝓlis
nõ raptoꝝ. nõ ledentẽ alios. se
dantẽ lites z hospitalitatẽ fuan
tẽ. Qui demũ vroze mortua hor
tatu pafuncij itrauit beremuꝝ et
scẽ vitã finiuit. Iteꝝ tertio roga
uit pafuncꝰ cui assimilarek. z re
spõsum fuit sibi. q̃ cuidã mercа
tori q̃ fuste lucrans subueniebat
pauprib. Que oĩa sibi reuelata
fuere ne eleuarek in superbiã. Qua
uis aũt religiosus nõ debeat de
spicere scl'arem vitã. vl' abhorre
re ꝓximũ cũ expedit. nõ tñ ꝺbet
extra necessitatẽ secularib nimi
familiar' existere. vel plꝰ debito
uersari cũ eis. Sed̃o superbiunt
religiosi et sua religiõe de plibus
se iactãtes. ꝑferentes statum su
um oĩbus alijs. quinimo z alios
despicẽtes. z mlta mendacia
fingẽtes ad se exaltandũ z alios
deprimendũ. Monachi q̃dẽ glo
riant̃ se patrẽ hꝫ Benedictum
patrẽ omniũ religiosoꝝ in occa
dente. z Basiliũ in oriente. mul
tosq̃ sanctos ac summos pon
tifices et monachis extitisse. Vt
Gregoriũ. Nazãzenũ. Eugeniũ.
Urbanũ. Petrũ. Celestinũ. z a
lios mltos optimãq̃ ptem ele
gisse. s. vitã ꝓplatiuã. Predica
tores z minores mlto dicũt su
os ordines extollẽdo. Augusti
niũ sume venerãt̃ hereũtani vel gẽ
mã doctoꝝ iducẽtes eũ ritu suo
z canonici regulares ritu suo. Ser
uite ꝺgis se papuoo seruitores
appellãt. Carmelite a mõte car
melo sb helia ꝓpha initiũ habu
isse suspicãt̃ pte regle basilij susci
pientes. z ita vnusquisq̃ superbe z
passionate suũ ordiez alijs ꝓfer
re conat. Si aduertãt oculi illd qꝺ
ꝺi. Psal. Xcĩ r. In vitate cõperi
q̃ ñ ẽ ac. p. de. si i oi gẽ. q̃ n. ꝺ. ac.
ẽ il. Notẽt isti illꝺ dicẽ. xl. di. c. ñ ẽ

Non sunt filij sanctorum qui tenent loca scōz. si q̄ exercēt opera eoz. Et illō Bze. cadē di. Nō loca. Nō loca vel ordines creatori nr̄o nos prios factūt. si nos ei aut merita bōa ꝓiūgūt aut mala disiūgunt. Tertio supbiūt religiosi in eo q̄ se sapiētes existimātes secq̄ volūt in pātētijs sensum ꝓpriū z ꝓpriā volū tatem. Quarto supbiūt religiosi q̄ gliāt̄ ō diuitijs q̄s habuēr̄t in secō vl̄ de nobilitate generis z huiusmodi. Tertia est supbia clericorū qui q̄drupl̄r supbiēdo peccant. Prio in supfluo ornatu vestiuz qui audire dn̄t illud qđ scribitur xli. di. c. Cleric⁹. Cleric⁹ pfessioz suā habitu z incessu ꝓbet. ió nec vestibonec calciamēr̄, decorē querat. Nō ꝓfirmat. xxi. q. iij. c. Dissiactāta. c. Null⁹ eoz. c. Epō. et. c. Precipim⁹. Et xp̄s dixit. Ecce q̄ mollibo vestiunt in domibo regū sunt. Secō peccāt clerici supbiēdo in amplitudie ecclīaz suarū in pictur̄, sculpturis, marmoribo ornamētis, caliatibo, vasis aureis z argēteis. q̄ lz ad dei honorē fiāt z dīno cultui applicentur mē q̄ ad supfluitates q̄ ibi sunt z ad paupez necessitates reꝓbensibilia sūt. Pro quibo. xij. q. ij. c. Auz. Amb. ait. Aurū hz ecclesia nō vt fuer. si vt eroget et subueniat in necessitatibo. Quid ē op⁹ custodiē qđ nihil adiuuāt z abdē. Ad qđ fac ibidē. c. Elia. z. cap. Mīri edificāt. Tertio peccāt supbiēdo clerici de audītia cōfessionū. cū hūt magnū concursuz existimātes se meliores z sanctiores q̄s sint. Quarto supbiunt clerici cū vidēt aut in missis aut in pdicatiōbo ecclīas suas ꝑpleri. z multis alijs modis inflant. vēro superbie q̄s obmittim⁹ ꝓ honestate. Quarta est supbia laicoz q̄ qua drupl̄r supbiūt. Prio de diuitijs. Jō. i. Thy. v. apl̄us dixit. Precipe diuitibo hui⁹ secli non supbe sapere. Et Aug⁹. Uerm̄ diuitiaz supbia est. Sz aduertant illud diuites oīes qđ dr in psal. Dormierūt somnū suū z nihil īuenerūt oēs viri diuitiaz in manibo suis. Secō supbiūt laici de nobilitate generis. Un̄ Salust⁹ Cōmune malū nobilitat̄ est superbia. Sz tales ꝑsiderare dn̄t q̄ mors sceptra ligōibo equat z mors̄ docē⁹ ꝓiter z indoct⁹. Tertio supbiūt laici de opibus generebonis, de elemosynis, ieiunijs et filijs. cū q̄bo cōmittūt multa pcā mortalia z ꝓpter illa bona opa reputāt se iustos, nō ꝑsiderātes illō Eccl. xij. Qui iuno peccauerit mltā bōa pder. Quarto supbiūt laici erubescēdo cessare a q̄busdā periculis ex ꝑsuetudine. Contra q̄s dixit⁹ in s̄mone de dilatione pnie. Sūt z alia mltā in q̄ busdā oēs pdicti ꝓ supbiā offēdūt deū. Nos āt hec pauca dixim⁹ q̄ alīa tā q̄ min⁹ sufficiāt quidā sumūs. vt Bze. dic. q̄ ptz ex dictis. q̄ q̄ se exaltat ꝓ supbiā hūliabit a deo. z q̄ se hūiliat exaltabit̄ a deo ꝓ gr̄az z i futo ꝓ gl̄az. amē

Capitulū I

Feria quarta

secūde ebdomade de periculoso vicio ambitiōis. de q̄ xp̄s in euāgelio discipulos suos redarguit.

Ser. XXXIIII.

Si quis

voluerit maior fieri inter vos sit vr minister Matt. xx. z in euāgelio hodierno. Reprehensibile valde ē atq; fugiendū ambitiōis q̄ xp̄o redēptor noster in lectiōe euāgelica terribiliter z sapientissime cōfutauit. Querebāt nāq; iacobus z iohes filij zebedei matre mediāte z intercedēte hāc primatū sup ceteros in regno xpi. vr vnus sederet ad dextrā. alius ad sinistrā. Sapiebāt adhuc aliq̄d terrenū atq; carnale. credebātq; p̄ resurrectionē xp̄m realiter regnaturū. Alij enā discipli xpi adhuc debiles z nōdū in spiritu solidati talia dicī audiētes indignabant. p̄terea ipe dñs humilitatis magister z illius duob⁹. quicq̄d peterēt nescirēt rndit z alios vr ambitionē euitarēt admonuit. Om̄ aūt p̄pter illā picitatē mīstri: i b sermone aliq̄ ad ambitiōis detestatiōem explicabim⁹. De q̄ tria mysteria erūt declaranda. Primū ēt offensio. Scōm distinctio Tertiū abhominatio.

Q ambitio est petm̄. tū q̄ p/cedit a superbia. q̄ ꝛriak charitatem q̄ opponit magnanimitati. z quot modis bonoꝛ appetit.

Capitulum. I

Primū mi

sterij de ambitiōe dicit offensio. Offendunt ambitiosi grauit deū. Ds̄ p̄hat ab Alex. in. q. summe. z Tho. ij. q. q. triplicī rōne. Primo rōne originationis. Scōo rōne ꝛriationis. Tertio rōne oppositiōis. Primo rōne originationis. Sic fructus est infect⁹ qui ex infecta radice generat. ita z act⁹ humanus qui p̄cedit ex petō oportet q̄ sit petm̄. Sz ambitio q̄ est inordinatus appetit⁹ bonoris p̄cedit ex peccato. g̃ ipa erit petm̄. Inquit em̄ Aug⁹. in li. de vera religione Q ambitio p̄cedit ex superbia z cupiditate. Sz superbia z cupiditas sunt petā. put aūt p̄ potentiā vel dignitatē intēdit ds̄ acq̄rere apparentēr z excellentē bonorificentiā. sic ornt ambitio ex superbia. Sz put ds̄ intendit acq̄rere per hmōi sufficientiā seu rerū abundātiā. sic ornt ambitio ex cupiditate. Scōo p̄hat q̄ ambitiosi offendūt z peccāt rōe ꝛriatiōis. q̄ om̄e illd̄ qd̄ repugnat ex ē ꝛriū caritati est petm̄. Sz ambitio repugnat caritati. ō ē petm̄. Dicit nāq; ap̄ls. i. Cor. xiij. Caritas nō est ambitiosa. i. fm̄ glosā ibi. Nō vult alij p̄poni. Caritas em̄ diligit primū hē seip̄m. et iō nō vult eū subijcere. Sz sociū esse appetit seruire primo z non sibi seruiri. sic filius bonis nō vult mi

B

B

nistrari ꝫ mistrare. vt dr in pse
ti euage. Tertio onditꝯ ambiti
osi offendūt ꝛ peccāt rone oppo
sitioīs. Dne enī qđ opponitur
virtuti mozali ꝙ est fm regla rō
nis petm̄ ē. Sz ambitio oppōit
magnanimitati q̄ ē virt⁹ mozalis
fm pbm. iiij. etbi. ḡ est peccatum
Magnanimitati siḋ dē aduersa
tur ambitio. sic inozdinatū ozdi
nato. Notādū tm̄ fm Thom̄. ꝙ
bonoꝛ iportat ḡndā reuerentiaz
exhibitā alicui in testimoniū ex
cellentie vl̄ virtutis ei⁹. Circa excel
lentiā aūt boīs duo sūt attēden
da. Primo qđē ꝙ id i q̄ bō ex
cellit nō bz a seipo. ꝫ ē q̄si quod
dā in eo dinū. ꝛ tō ex ℔ nō debeꝯ
sibi ꝑnapal'r bonoꝛ. ꝫ ipsi deo.
Scđo aūt attendēdū ē qđ in q̄
excellit daꝯ boi a deo vt ex eo a
liꝯ ꝓfit. Vñ intm̄ dr boi place
re testimoniū sue excellētie ꝙ ab
aliꝯ exhibeꝯ in q̄ntū ex ℔ daꝯ sibi
via ad ℔ vt aliꝯ ꝓfit. Triplicit
ergo ꝓtingit appetitū bonoꝛ. ee
inozdiatū. Uno mō qꝛ appetit
bō testimoniū de excellēcia quā
nō bz. qđ ē appetere bonozē sup
suā ꝓportionē. vt si maꝯ deside
ret bonozē ac si esset bonꝰ. et nil
curāo de vtute. desideret regi m̄
ꝛ ꝓsidentiā q̄ nō debeꝯ nisi vtuo
sis. Et ℔ refert Augꝰ. li. iij. de ci.
ℓi. Antiq̄ romāos cū dediti essent
idolatrie duo ꝓstruxisse tēpla in
ter ceꝛa. Unū dee vtutꝭ. aliū dee
bonoꝛꝭ. ꝛ ꝓtigua tm̄ ordinata ꝙ
ad templū dee bonoꝛꝭ nō poꝛat
esse accessus nisi ꝑ templū dee v
tutis. Qui q̄nis erraret vt infi
deles in facto ꝛ opione. tm̄ q̄ ad
ordinē ꝓstructiōis temploꝛ nō
errabāt. Volebāt enī cunctꝭ oīm
dere ꝙ ad bonozē q̄ mltū appe
tit recte puenit nō ꝓt nisi ꝑ opa
vtutꝭ. Scđo inozdinate appe
tit bonoꝛ in q̄ntū nō refert i deū
iuxta illū apli. Soli deo bonoꝛ
et gl'ia. Sz cipit aliq̄s illū bono
zāre qđā bonū. Si posset aliq̄s
obijcere sic. Quilibet ꝓt absq; vi
cio appetere illud qđ sibi debeꝯ
ꝓ ꝓmio. Sz bonoꝛ est ꝓmius
virtutis. vt dr Aristo. in. i. etbi. ḡ
quilibet virtuosus sine vicio ꝓt
bonozē appetere. Dr ē ꝙ inue
nal' li. iij. satyra. i. ait. Quis enim
virtutē amplectit ipam. ꝓmia
si tollas. Et Cassi. li. ij. epl'arum.
Nutrit ꝓmioꝝ exēpla virtutes
nec q̄squā est q̄ nō ad moꝝ sūma
nitat' accedere q̄n irremūeratū ꝛ
relinq̄t qđ ꝓscia teste laudat'. Et
Tull⁹ in q̄stio. tuscula. Honoꝛ
alit artes. Rndit Tho. ꝙ bonoꝛ
nō ē ꝓmiū vtutꝭ q̄ ad ipm̄ vtuo
sum. vt. i. ℔ ꝓ ꝓmio expetet dēat
Sz ꝙ ꝓmio expedit brtudinez
q̄ ē finis virtutꝭ. Dicit tm̄ bonoꝛ
esse ꝓmiū virtutꝭ ex pte aliozū q̄
nō hūt aliq̄d maiꝰ qđ vtuoso re
tribuāt q̄z bonozē q̄ exhibēt ipo ma
gnitudinē bz qđ ꝓhibet testimo
niū vtuti. Vñ ptz ꝙ nō est suffi
cies ꝓmiū. vt dr. iij. etbi. Tertio
mō appet' honoꝛ ioꝛdinate in
quātū appetit⁹ in ipo honoze q̄
esset nō referēs bonozē ad veritā
tē aliozꝝ. Appetere ḡ bonozē fm

treo modoꝰ ꝓdictos ē appetere illū inordiate ⁊ cū pctō. Magnitudo vero tēdit ad honores ordinare. cū. s. ꝯ virtuosos actꝰ ꝓsequi intēdēs erillis honorare deū ⁊ adiuuare primos. Iz er cō sequēti sibi ꝓueniat honor de q̄ gaudet ⁊ ꝓtentat.

Qn tribꝰ solēt boies ē ambitiosi. s. in appetitu inordinato dignitat' ecclīastice aut ḡdus magisterij vl' epal' dominij vl' ptātis

Capitulum II.

Ecunduz

mysterū ⁊templandū de ambitiōe ⁊ distinctio. In qua distinguem⁹ triplicē inordinatū appetitū honor' ambitiosum. Primus dicit ecclīastice dignitat'. Scōs magistrat' sblimitatis. Tertiꝰ epal' ptātis Primus appetitꝰ inordinatꝰ honoris ⁊ ecclīastice dignitat'. Sūt quidē mīri inabiles. indocti. illiterati. insufficētes. indigni q̄ siri unt dignitates ecclīasticas illas querūt ꝓ phas et nepbas illas procurāt precibꝰ ⁊ muneribꝰ ad illas habēdas ⁊ acq̄rēdas adhibēt oē studiū oēmq; sollicitudiez ⁊ qđ dolendū ē vt in plūbꝰ ipsis cōferūt. Pro quibꝰ ⁊ in.ca. Nihil. extra de electiōe. Nihil ē qđ eccl'ie dei magis officiat q̄ ꝙ indigni assumūt ꝓlati ad regimen aiaz. Et ꝓ clariore particule huius notitia quatuor dubia occurrūt discutiāda. Primū est vtruz sit licitū appetere episcopatum. Secundum dubiū. vtz infra dignitatē episcopale sit peccatū appetere alias dignitates. vt abbatū ꝓiozatū decanatū ꝓpositurā vel archidiacenatū ⁊ silia. Tertium dubiū vtrū ꝓlatus peccet in ꝓferēdo bñficiū bono ꝓtermisso meliore. siue peccēt eligentes minꝰ bonū ꝓermisso meliozi. Quartum dubium vtruz ꝓlatus ecclesie possit committere consanguineo suo curam ecclesie postposito meliore. Ad primum dubiuz arguitur ꝓ vna parte ꝙ non sit peccatuz immo sit licitum appetere episcopatuz Dicit enim Apostolus .1. Thim Qui episcopatum desiderat bonum opus ꝺsiderat. Sed licitū est ⁊ laudabile desiderare bonū opus. ergo est laudabile appetere episcopatum. Secūdo arguitur ꝙ status episcopoꝝ est ꝓfectioꝝ q̄ status religioꝝ. Sed licet appetere ꝓpter suā perfectionem statum religionis ergo statum episcopalem. Tertio arguitur per illud quod scribitur Prouerbiorum .xv. Qui abscondit frumenta maledicet in populis. benedictio autem super caput vendentium. Sed ille qui est idoneus ꝓpter vtiz et sciennam ad episcopatum videt frumēta spiritualia abscōdere si se ab episcopatu subtrahat. per hoc ãt ꝙ episcopatū accipiēti status fruīta spūalia dispēsādi. q̄ vī ꝙ laudabile sit epatū appetere. ipmoz virtuosum refu

gere. Quarto arguit. qz facta scō rū q̄ in scp̄tura narrāt̄ ꝓponuntur nob in crēplū. Fm illud Roma. xv. Quecūqz scripta sunt ad nr̄am doctrinā scp̄ta sūt. Sz legit Ysa. vi. Q̄ Esayas se obtulit ad officiū p̄dicatōnis qō p̄apue ꝑcrit epūs. g̃vī q̄ appetet epatū sit laudabile. Sz incōtrariuz est Aug⁹. de ciui. dei. q̄ dic illud qō scribit. viij. q. i. c. Qui epatū. Locus supior sine q̄ regi nō p̄t populꝰ. z si ita retineat atqz administret vt decet. tñ nō decenť appetit. Rñdet Tho. ij. ij. q. clxxv. Q̄ in epatu tria p̄nt considerari Unū est ꝓncipale z finale. s. episcopal' opatio p quā vtilitas primoz intendit. Fm illud Jobis vlt. Pasce oues meas. Scōm ē altitudo gradꝰ. qz eps sup alios cōstituit. Fm illud Mat. xxv. Fidel' fuꝰ z prudēs. quē ꝓstituet dominꝰ sup familiā suā. Tertium est qō ꝓsequť bz se ad ista. vt reuerētia z bonor z sufficiētia tpalium. Fm illō. i. Thy. v. Qui bñ p̄sunt p̄sbyteri duplici honore digni habeāt. Appetere q̄ epatum rōne hmōi circūstantiū bonoz manifestū est q̄ nō bz. eo q̄ finis esset cupiditas z ambitio. Et dñs repbendit ambitiosos phariseos di. Mat. xxiij. Amāt primos accubitus in cenis z ꝓmas cathedras in synagogis et salutatiōes in foro. Quātū autē ad scōm. s. ad celsitudinē gradus appetere epatū est ambitiosum et ꝓsumptuosum. Uñ dominꝰ Mat. xx. arguit discipulos ꝓmatum q̄rentes di. Principes gentiū dñant eoz. Ubi Crisost. dicit. Per hoc ostēdit q̄ gentile est ꝓmatū sapere. z sic gentiū companone aiaz eoz estuatione ꝓuertit. Sz appetere primis prodesse est bz se laudabile z vtuosum. Uerūz qz prout epalis actus bz annexā celsitudinē gradꝰ. ꝓsumptuosuz videť q̄ aliqs ꝑesse appetat ad hoc q̄ subdit̄ ꝓsit nisi manifesta necessitate iminēte. sic Bze. dicit in pastorali. q̄ tunc erat laudabile epatū appetere qñ dubiū ñ erat per hūc quēqz ad maiora suppliciꝫ pueniret. Uñ nō de facili inuenieba q̄ hoc onus assumeret. p̄sertim cū ad hoc aliqs zelo caritatis diuinus fuisset incitat⁹. Pōt tñ qlibet absqz vicio ꝓsumptionis appetere talia opa facere si ꝓuideret in tali officio esse vt appetere se esse dignū ad talia opa exercēda. ita q̄ bonū opꝰ cadat sb desiderio. nō aūt ꝓmatꝰ dignitatis. Uñ Crisost. sup Matthe. ait. Opꝰ qdē desiderare bonū ē. ꝓmatū aūt bonor ꝓcupiscere vanitas ē. Primatꝰ eīm fugientez se desiderat desiderantē se horz Ad ꝓmū q̄ dicendū q̄ sic Bzegdic in pastorali. Illo tpe apli dixit illa vba q̄ ille plebibo ꝑerat primꝰ ad martyriū torméta ducebať. Augꝰ. vo. xix. de ci. dei. dic Q̄ apli exponere voluit q̄d sit epatus. qz nomē opis est nō honoris. Ad scōm dicendū. q̄ nō ē eadē rō de statu religiōis z statu

epiſcopali. Primo quidem. qa ad ſtatum epalem pertinet vite perfectio. et per hoc dñs a petro exquiſiuit Si plus ceteris eū diligeret antequā a cōmitteret paſtorale officiū. Si ad ſtatū religionis non pertinet pfectio ſed eſt via ad perfectionē. Unū t dominus Mat. xix. nō dixit. Si es pfectus ſi ſi vis eē pfect⁹ vade t vende oia q̄ habes Et hmōi differētie nō eſt. q̄ ſm Dyoniſiū perfectio pertinet active ad epm. ſic ad perfectionē. ad monachū aūt paſſiue ſicut ad pfectū. Requirit autem q̄ ſit pfectus aliqs ad hoc q̄ poſſit alios ad pfectionē adducere q̄ nō pertinet in eo q̄ debz ad perfectionē adduci. Eſt aūt p̄ſūptuoſum q̄ aliqs ſe pfectū ꝓtet nō aūt q̄ aliqs ad pfectionē tendat. Scōo nō eſt eadē rō. q̄ ille q̄ ſtatū religiōis aſſumit ſe aliis ſubijcit ad ſpūalia capienda t ꝺ cuilibet liceat. Ille ꝯo q̄ tranſit ad ſtatū epalē ſublimat ad hoc q̄ alijs puideat. Et hāc ſublimationē debet ſibi nullus aſſumere. ſm illō Heb. v. Nemo ſibi aſſumat honorē. ſi q̄ vocat⁹ ꝺo tā q̄ aaron. Et vt Grego. dicit. viij. q. i. In ſcripturis. Sicut locus regimis deſiderātibꝫ negād⁹ ē. ita fugientibꝫ offerēd⁹. Ad tertium argumētū dicendū. q̄ diſpenſatio ſpūaliū frumētoꝝ nō ē facēda ſm arbitriū ꝓpriū. ſz ꝓncipaliter q̄dē ſm arbitriū t diſpoſitionē dei. ſcōdario aūt ſm argumētū ſupioꝝ ꝓlatoꝝ. Ex quo nō intelligitur ille abſcondere frumēta ſpūalia cui nō ꝓpetit ex officio nec ei a ſupiori iniungit⁹ ſi ab aliorū correctiōe aut gubnatiōe deſiſtat. ſed ſolū tūc intelligit⁹ abſcōdere ſi diſpēſatōes negligit cū ei ex officio incūbat vl iniūctū offi cium grinacit⁹ recuſat. q̄ vt dī extra de renūciatōe. c. Niſi cū p̄dē. Tūc i te verā humilitatē cuſtodies cū p ea locū ſublimē effugies et p obediēnā nō dimitt⁹. t. viij q. i. c. In ſcripturis. Si ꝺo q̄ valz omipotētis dei renuerit paſcere oues oſtēdit ſe ſummū nō amare paſtorē. Ad q̄rtū ꝺo argumētū rūdet Greg⁹. in paſtor. q̄. eſa yas q̄ mitti voluit ad p̄dicādum vidit ſe antea purgatū p altaris calculū. q̄ ergo valde difficile eſt quēlibet purgatū ſe cognoſcere. Ideo null⁹ p̄dicare ꝺz niſi mittat. periculoſum eſt ergo t nō ſine ambitione etiā viris idoneis querere t petere epatū. Sz quid de illis in quibꝫ nulla cōditio q̄ in epiſcopo eſt requirēda penitus inuenit⁹ q̄ inſtant ſatagūt ambiunt vt p̄mouean⁹ ad dignitatez epalem. O temeraria p̄ſumptō O iſtata elatio. O diabolica ſuperbia. Audiant tales id qō ſcribit extra de electōe. c. Cum in cūctis. Cū in cūctis ſacris ordinibus et eccleſiaſticis miniſterijs ſint etatis maturitas. moꝝ grauitas. t lītarū ſcientia inquirenda multo fortius hoc in epō oportet inquiri qui ad curam ponit⁹ aliorum in ſeipō debz oſtendere q̄lē

ter alios oporteat in domo dñi conuersari. Glosa vero super verbo litteraꝝ dicit. Propter defectuꝫ sanctie repellit aliqs ab ẽpatu eti am iam promotos. vt ptz extra d etate et qualitate ordinandoruꝫ ca. vlt. & extra de electõne. c. Congregato. & i. q. i. c. Utilissim⁹ dicit Utilissimus est amputand⁹ nisi precellat scia & sanctitate qui est bonor pstantior. Ad idẽ est. c. nõ oporter. i. q. vij. Secundũ dubium erat. vtrũ vltra ẽpalem dignitatẽ sit penñ appetere aliqs dignitates vel officia seu beneficia. vt abbatiã prioratũ ꝛc. Et videt q nõ. qz qs non est prohibitum per aliqs ius videt esse concessum. xij. q. ij. c. Hebrõ. ℌ. seqñti. Si ista nullo iure prohibentur. ergo vt licita concedunt. Contra hmõi videt esse rei veritas. Et ratio est. qz vbi cadẽ ratio. ibi & idẽ ius. Nã de similibꝫ idẽ est iudiciũ ar. di. v. c. Ad aures. Sed nõ quare illicit⁹ est appetere episcopat⁹. est propter curã quã hz annexã. qa presumptuosum nimis est vt qs se reputet idoneũ ad regẽdas animas aliorum. Sed cadẽ ratiõ est in quolibꝫ pdictoꝝ. quia. s. in omnibꝫ est cura annexa nec differũt ab episcopatu nisi fm magis & minus. qz vt ptz epus hz curaz vniuersalẽ totius dioecesis sue. sz in pdictis officijs constituti hñt curã particularẽ. viz vni⁹ parrochie vel vni⁹ collegij. Taliũ autẽ appetitus nõ diuersificat speciẽ. sed quidditatẽ petiti. sicut appetere furari vnũ florenũ est eiusdez speciei cũ appetitu furãdi mille. licet ꝑ sit grauius. Sic in ꝓposito de appetitu ẽpatus & aliorum beneficioꝝ curatoꝝ. Propterea fm Tho. Ray. Hostien. & Hos. Qui petit ꝑ se aliqs pdictorum si alias sit dignus efficit indignus ratiõe psumptionis & cõmittit simoniã. ergo peccat mortaliter. Et pro hac ꝯclusione facit dcã sanctoꝝ. Vñ Lnf. xl. di. c. Mini air. Quicũq; desiderauerit ꝑmatuz in terra inuenire ꝯfusionẽ in celo nec inter fuos xpi ꝯpurat q de ꝑmatu tractauerit. null⁹ aũt inuenit ꝯfusionẽ in celo aut separatur a consortio seruoꝝ xpi nisi ꝓpter mortale. ergo ꝛc. Et. i. q. i. c. ꝑncipat⁹. Leo papa air. Principat⁹ id est ꝑlatio quẽ aut seditiocrtor sit aut ambit⁹ occupauit. ena; si moribꝫ nõ offendat aut actibus ipius. tñ initij sui est pniciosꝰ exemplo & difficile est, vt bono per agant exitu q malo sũt inchoata principio. Sz nõ ꝺ aliqd pniciosum nisi mortale. Sciendũ aũt q id qs dictũ est. s. q nõ hz petere beneficiũ curatũ nec peti pót absqz vicio symonie. Aliq illo nõ tenẽt. vt Bern. & Guil. hãc opionẽ sequi videntur curiales. sz tñ nõ est tuta. forte posset dici q q intenderet deo seruire in clero. nõ propẽ honores maiores ꝯsequẽdos & diuitias in seculo. sz qz statue ille melior est qz secularis. et diuinis applicatus & magis sibi gratus. & in eo posit⁹ appetit sub

prouideri de beneficio: petit illō a suptoribꝰ vt possit fm ꝓditōes suā sustentari. nō ad pompā. sed ad decentiā nō hūs intentiones ad curā nec ad honores ꝛ gradꝰ et ad pinguꝰ beneficiū. ḥ ad sui gubernationē ita ꝓtentus ō simplici beneficio sicut de curato. dū modo sibi sufficiēs essꝫ nō peccaret. Appetit em̄ ꝛ querit qō est ō iure dino debitū. vicꝫ q̄ ḋ altari seruit de altari debꝫ viuere. vt dicit apl's qō est licitū cuilibet. Et ḡuus cura annexa sit ei qō sibi cōferr̄ occultus quis non est ad ō p̄n cipal'r sed ad sustentatōez sibi debitā et fructio ecclesie. Illud aūt sꝫ qō sit curatū est accessoriū ꝛ p accidēs ꝛ accessoriū naturā sequi congruit p̄ncipale. ō regu. iur. li. vi. Sed p̄ncipale intentū. scilicꝫ Sustentatio sui iure est licitū. ḡ qō et inde sequit nō aliq̄d illicitum adiungit. Tertiū dubium erat. vtꝫ prelatus peccet conferendo beneficiū bono ꝓtermisso meliori. vl' vtꝫ peccēt sic eligētes. Et videt q̄ sic. qz. viij. q. i. ca. Licet. Hiero. ait. Sciāt oēs ꝛ certi sint. qz q̄ ꝑstantior est et omni populo. q̄ doctior. q̄ sanctior qui oīm vtute eminentior ille eligatur ad sacerdotiū. Sꝫ hūs tho. in quadā q̄stio. de q̄libet dicit q̄ aliq̄s p̄t dici melior dupl'r. Uno mō simpl'r. Alio mō fm q̄d. Si placet aūt ōr melior q̄ est sanctior et plus hūs de charitate. Sēm quid ōr melior. qui est melior ꝛs aliquē respectū. Contingit autez aliquē esse meliorē simpl'r. i. maiorīs sanctitatis q̄ nō est melior quantū ad hoc qō ꝓficiat in ecclesia. Sed alius minoris scientie essꝫ melior in regimine. quia forte magis ecclesiā iuuare poterit. vel ꝓ iumēt sapie. vel per auxiliū potentie. vel quia diu in ecclesia deseruiuit. Nō ḡ tenet dare p̄latus officiū vel beneficiū meliori simpl'r. sed melior quo ad ō. Ideo si p̄ferat vnū alteri ꝓp̄ aliquā causam que pertineat ad honorem dei et vtilitatem ecclesie. iam quantum ad hoc iste est melior. et p̄latus recte facit p̄mouens illum. sicut etiam et eligentes. Nec ille. Notandum etiam q̄ ḡuis minus bonus simpliciter possit p̄ferri magis bono in regimine ecclesie. quia vtilior. non tamen si sciat esse malus. ḡuis posset iuuare ecclesiaz per scientiam et potentiam. qz i huiusmodi pernaritme requirit bonitas vite. alias sine peccato cura exerceri non potest. Hoc ēt non esset p̄ferre minus bonuz sed simpliciter malum. et per cōsequēs q̄ nō est idoneꝰ. vñ Alb. magnꝰ dicē erp̄sse. q̄ ꝓmouētes ad ordines vl' curam pastoralem vl' aliqō bñficiū ecclīasticū scienter indignū absq; dubio peccāt mortal'r. Nec nobilitas excusare pōt q̄ ꝓmoueat malꝰ. qz q̄nto nobilior tāto nocentior. Et si dicat q̄ alius nō sit ita vtil' o ino. ista rō nihil valet. quia vtilitas spiritualis temporali est p̄ponenda. Nec

excusat paucitas ministroꝝ ecclesie. Hec Albertus. Dicit vero aliquis eo ipo bonus quo non est malus. extra ō ꝑsumpc. Dubiū.

R Quartum dubiū erat. vtꝝ ꝑlatus ecclesie possit cōmittere cōsanguineo suo curā ecclesie post posito meliore. Videt ꝙ nō. quia Hiero. dicit loquēs de moyse ꝙ substituit sibi successorē in regimine ihesum naue. viij. q. i. c. Si ergo nulla consanguinitatis ratiō nulla ꝓpinquitatis habita ꝓtemplatio est ꝓpinqs agroꝝ z prediorū relinquat hereditas gubnatio populi illi tradat quē deꝰ elegerit. homini. s. tali ꝙ habet in se mentē spiꝰ dei z ꝓcepta dei i cōspectu eius sunt. Et idē Hieroñ. viij. q. i. c. Moyses. Moyses amicꝰ dei cui facie ad faciē locutꝰ est deus potuit ytiqꝫ successores ꝓpriosꝰ filios suos facere z posteris ꝓpriā relinquere dignitatē. Si extraneꝰ ō alia tribu eligit Ihesus naue. vt scirem ꝙ principatū in populos nō sanguis deferendū esse sed vite. Glo. dicit ibi supꝫ verbo tribu. Moyses fuit ō tribu leui. Ihesus naue siue Josue fuit de tribu effraim. Ad ō ꝙ positū etiam recitat Pollicratꝰ li. iij. ꝙ obsecrāte senatu vt adrianus filiū quē habebat augustū faceret reſpōdisse ferē. Sufficere debet. ꝙ ego regnaueri cum nō merear. Principatus enī ñ sanguini sed merito datus est. Inutiliter quippe regnat quī regnatur nec meretur. Verūtamen Thomas in quadā questione ō quolibet dicit. ꝙ aliter est dicendum de consanguineo eque idoneo. aliter de consanguineo minus idoneo. Si autē consanguineus sit eque idoneus potest prelatus preferre consanguineū. nisi ex hoc forte scandalū oriat. vel aliqui exinde malū exemplū accipiant vt quādo probabiliter timetur ꝙ alij prelatij inducerent hoc exemplo ad dandū suis minus dignis. Ratio hec. quia i ō ꝙ dat cōsanguineo eque digno nil deperit vtilitati ecclesie nec est contra caritatem. Et hoc figuratum'est Gen. xlvij. vbi Pharao Joseph loquens de fratribus suis dixit. Si esse nosti i eis viros industriosos ꝙstitue illos magistros pecoꝝ meorum. Si ẏo cōsanguineus prelati sit minꝰ idoneus non debet eum preficere ad curam ecclesie post posito meliore. Et sic faciendo et preficiendo illum grauiter peccat. Quid tēporibus his in beneficioꝝ collatione ac distributione fiat ñ opꝰ est enarrare cum iā mānifesta sit oibꝰ cēcie scē iactura. ꝓficiūt ifames. ꝓmouēt ābitiosi. exaltātur amici z ꝗsi nilla ē āplisꝰ cura ō regimīe aiaꝝ. ꝓualuit ābitio z ad lucra tpalia mūdanāqꝫ pōpam oia sūt redacta. O ōs ō celso ōst oi potēs. inspice succurre visita et ñ dereliq̄s ꝓpt̄ ꝑcā nra spōsā tuā ecclīaz quā tuo ꝑcioso sāguie redēmisti. invaserūt lupi rapaces gregē tuū z ñ ē qui pascat oues tuas.

Secundus appetitus inordinat⁹ honor⁹ ꝛ mgiat⁹ sublimitas. Appetūt nāq; mlti indebite magistralē gradū. Et ꝛ fm Hostien. in sum. sua li. v. i rubrica ō mgīio. Preceptor cuiuslibet discipline vocari possit mgr. vt in l. Quibo erga. ff. de ꝓbo. signi. vl' qui regimē bt ꝑ ceteris. ait in. l. i. ff. de extraōrdīb. vl' doctor legū. vt in ꝓhemio. ff. §. pen. Nos aūt ē locūr de magistris ꝓut sic appellant doctores theologie in quibo reꝑhensibil' esse ꝑt magisterij gradū ambitiosus reputari q̄druplici rōe. Prīo rōe insufficētie. Secūdo rōe repugnātie Tertio rōne supbie. Quarto ratione finis. Prīo rōe insufficientie. qñ aliq̄s insufficiēs est. q; vl' indoct⁹ vl' adeo parū doctus vt sibi q̄dus magisterij ꝓuenire nō possit. Prō q̄bus bt. li. di. cap. miserū. Miserū est cui fieri magistrū q̄ nūq; fuit discipul⁹. Et li. di. in. c. Ordinat⁹. Debet aīt esse discipul⁹ q̄ aliquo doctor esse desiderat. Et sic dicere pōt q̄ō di dicit. xvi. q. i. c. Sic vive. Multo tempore discē q̄ postmodus docēs. Et. c. Si clericat⁹. Si clericatus titillat desiderium discendi q̄ō possis docere ꝛ rōnabilē dotīā offeras deo miles antequā ro. nec ꝓus mgr fias q̄ discipulus. Et de electiōe. c. Cū i magistrū. In magistrū assumi nō bt qui formā discipli nō assumpsit Hec ibi. Dicē aūt Hostien. vbi supra. q̄ ꝓmouēd⁹ ad magisterium cognoscī pōt legēdo ꝛ disputādo si sit idone⁹. Secūdo ē reꝑhensibil' ꝛ ambitiosus magisterij grad⁹ rōne repugnātie. Qñ aliquis esset in aliq̄ religiōe q̄ talia cōtineret q̄ sibi gradū magisterij repugnaret. sic de mōacho dicat Hiero. xvi. q. i. c. mōach⁹ Monachus nō doctor. si plāgentis bt officiū. Ad q̄ō facē ibi. c. Si cui pio. ꝛ. c. Alia cā. Si aūt talis est religio in q̄ possent religiosi cū observātia regule ꝛ statutoꝝ suoꝝ vacare etiā studio sacre ꝓdicationi ꝛ instructioni alioꝝ posset buiusmodi viri religiosi docti fm Alexandrū in. iiij. sum. ad gradū magisterij ꝓmoueri quod cōfirmat ꝑ ea q̄ scribunt. xvi. q. i. cap. Doctos. c. Moderamīe. c. Sūt nōnulli. c. Nos aūt. c. In parrochia. c. Cui ꝓ vtilitate. Et ꝫ appareat ꝑ experientiā. q; quotidie ex ordinibus mendicātiū mlti se magistri in theologia. Tertio ē reꝑhensibilior ambitiosus gradus magisterij rōe supbie. Qñ aliq̄s queritillū gradū iportune se ingerēdo vt excellat ꝛ appareat gl̄i osus. quod ꝓhibet xp̄s Mat. xxiij. di. Nec vocemini magistri sc̄z cū elatione mētis. q; mgr vr vnus ē xp̄s. In q̄to verb non nomē aut gradū dānauit magisterij fm oēs doctores. si trīa supbia ad quā multi cū noie illo deueniūt. q̄ eo q̄ magistri sūt ꝛ vocant credūt se oīa scire spernunt indoctos. ꝛ quod ipsi sciūt alios cū difficultate ꝛ labore vix com-

municare volunt. Quarto est re
prehensibilis z ambitiosus ma
gisterij grad⁹ rōne finis. Qñ ali
qs magisteriū suscipit nō ꝓpter
honorē dei aut salutē ꝓpam vel
vtilitatē ꝓximoꝝ. sed ꝓpter tpa
lia lucra ꝓpter ꝑlatōnes obtinē
das z acq̄rendas dignitates. Ta
les siqdem q; a debito fine defi
ciunt honorē indebite appetunt
z inordinate. Judicet ḡ vnusq̄sq;
q; sciꝑm. Ego āt audeo aliēa fa
cta culpare. ꝓcoꝝ tñ deum celi vt
magisterij dignitas tā m'lris ad
salutē accedat q̄t causa est dāna
27 tiōis eterne. Tertio appetit⁹ in
ordinatus honoris z ambitiōis
est secularis prātis. quō aliqui
aspirāt tiranice dīna z tempora
lia vsurpare. Rñden dū vt meli
us intelligāt notādū q⁹ q̄druplī
citer ꝑ aliqs recte z merito esse
princeps aut dñs. Primo er di
uina ordinatōe. Scōo er ecclesie
collatiōe. Tertio er legitima suc
cessione. Quarto er populi electi
one. Primo er diuina ordinati
one, sicut Saul fuit vnct⁹ in re
gē a Samuele de volūtate dei.
vt habet.i. Reg. x. Qui cū fuisset
absconditꝰ domi, cucurrit illi ō
populo z tulerūt eū inde. sic fu
erat diuinit⁹ reuelatū stetitq; in
medio pp̄li. z samuel dixit. Cer
te videtis quē elegit dñs qm̄ nō
sit silis ei in oī pp̄lo. Et clama
uit cunct⁹ populꝰ. viuat rex. Se
cūdo ꝑ aliquis cē ꝓnceps er ec
clesie collatiōe qñ. i. ecclesia auto
ritate diuina cōferret alicui ꝓn
cipatū z ꝑcipue imp̄ialē dignita
tē. Papa enī imperatorē instituere
z destituere debet z ꝑ rōnabi
libꝫ causis intercurrentibꝫ. Sic fa
ctū fuit tpe Stephani scōi. vt ꝫ
in cronica martiniana quō Ar
istulphꝰ rex lōgobardoꝝ inqeta
bat romānos. q̄ ꝓpter Stephā⁹
romanꝰ pōntifex aduertēs q⁹ Cō
stantin⁹ q̄ntus ꝓstātinopolita
nus imperator nō posset iuuāre ro
manos venit in frātiā ad Pipi
nū regē frācoꝝ. Qui cū papave
nientes libauit romānos ab iniurijs
lōgobardoꝝ. z ꝓtinuo in ꝑmio
virtuosi laboris facti⁹ ē imperator z
reuersus in francia impauit an
nis. xij. Pipino aūt successit in
impeno Carol⁹ q⁹ filius mānsit
q; imp̄ij apud frācos ānis. xxxv
et mensibꝫ. ix. vsq; ad tpa Ludo
uici tertij e⁹ tpe q; frācigene ñ iu
uerūt romā ab iniurijs lōgobar
doꝝ fuit diuisū imp̄iū eo q⁹ vn⁹
imp̄auit in italia. alⁱ⁹ in alimāia
z scisma durauit vsq; ad Otto
nē q̄ libauit eccl̄iam ab impieta
te Jobis pape. xij. quē cardinales
suo adiutorio deposuerūt. Qua
re Otto coronā im ꝑ suscepit.
Et eo mortuo imp̄auit filⁱ⁹ eius
Otto secundꝰ. z post illum otto
tertiꝰ ꝑ hereditariā successionez
Sed post mortē Ottonis tertij
fuit institutū q⁹ imperator eligere
tur ab electoribꝫ. i. magūtinensi.
treuerensi. colonien̄si. marchione
brādaburgēsi. palatio. duce saro
nie. rege bohemie. De ptāte ꝫ o
pape supra imperatorē dixit in ser

mone de sacerdotali dignitate. Tertio ꝑt aliquis esse ꝓnceps ꝛ dñs ex paterna successõe. Sic de Salomone ꝺz. iij. Regũ. ij. c. Salomõ aũt sedit sup̃ thronũ Dauid ꝑris sui ꝛ firmatũ ē regnũ eius nimis. Quarto potest aliquis esse ꝓnceps ex electõe qñ electus ꝓmiscue ꝛ concorditer ab illis quibus habz ꝓesse. bis modis exceptis qui dominari cupit ambitionis vicio tangit. Si dubitaret aliquis. Quid de officijs ꝛ dignitatibz secularibz si appetent ꝛ procurent per preces et obsequia. vt officium potestatis senatorie capiant ꝛ huiusmodi. Numquid est peccatum. Rñdeo qꝺ si quis hmõi appetat ꝛ q̃rat magis curans de honore et lucro q̃ de iustitia seruãda qꝺ talis peccat. Similr si ignorat ea que spectant ad executionem debitam dicti officij nec muneri per alium potest. Similiter si paratus est se intromittere de his ad que sua potestas non extenditur q̃uis ibi consueuerit fieri. puta si laicus velit de clericis iudicare vel de ecclesia disponere quod ei prohibetur. distin. xcvi. per totum. Si autem appeteret quis illos gradus zelo iustitie et caritatis ꝓximorum exigente non ratione ꝓprij cõmodi nõ peccaret. Sed quis est hic ꝛ laudabimus eum. Ideo magnus erit numerus damnatorum.

Q abbominanda est ambitio. tum quia inducat multa mala. tum quia omnis iustus illaz fugit. tum etiam quia tollit quietem mentis.

Capitulum III

Tertiuz mi

sterium declaranduz de ambitõne dicitur abbominatio. Abbominanduz quippe et fugiendũ est huiusmodi peccatum ꝓpter tria. Primo quia mlta crimina inducit. Secundo quia omnis iustus illam fugit. Tertio quia quietem mentis tollit. Primo ambitio mlta crimina inducit. Hoc maxime malum habz ambitiosus qꝺ nec timet deum nec verentur homines sepe et libenter mentit adulatur sepe simulat humilitatem inclinatur cuicũ seruus est omnium et tributarius crudelissimus et venenosus. Quandoq; ꝓpter ambitionẽ eriã fuit. Romulus quidẽ occidit fratrẽ remũ vt solus regnaret. Julius cesar pompeiuz est semp̃ ꝓsecutus vsq; ad mortẽ cum q̃ plima bella gessit cupiditate imperij. Absolõ suum patrẽ dauid tẽptauit pellere de regno vt rex ipe ꝓficeret. Et q̃d bistorias q̃rimus q̃ clara fuit omnia bella q̃ fuerit i mõdo vsq; nũ. Nec dubiũ ē illa fuisse ꝓ maiori ꝓpria ex liuoꝛ ãpliadi dimitias. ꝓ ꝓpria nim rex assyrioz bellauerat ꝓuincias. Propria magnus alexãdr durit exercitũ ex priam ꝛ darij. imo ꝛ oēs regesorientis. ꝓ ꝓpterea marcialis rõnꝫ sp fuerit i

bello ab vrbe ꝓdita vsq; ad tempora ꝓstantini. habuerūtq; bella plima aduersus sabinos ꝑtra volsco scotiolanos veios falisios pelignos pcētes samnites tarētinos carthaginēses hispānos mithridatē egiptū germanos cimbros ꝛ parthos. Et vt breuit dicā ꝙ totū mundū. Et ꝗs enumeret ānt⁹ hoim sanguis in tot plūs sit effusus. ꝗt milia miliū sit extincti. ꝗt ciuitates depopulate ꝗt violate vgines. ꝗt vtriusq; seruus ꝓcio venūdari. O ambitio tantoꝝ scelerꝝ mater. O veneno sa radix ex ꝙ facile ꝓdit ois facinoris germē. O bonoꝝ morum dissipatrix. O inimica iustitie. o seminatrix odioꝝ. O fons omnis scandali. O ꝓfusio religiosorū. O turbatrix ecclesie. O desolatrix ciuitatū. O denicq; destructrix humani generis. ¶Propter ambitionē nāq; vir pōt aliquis per viā rectā incedere. ꝛ qñq; immo mlt̄os cōs ꝙ boni credūt ꝛ sācti ꝓpter ambitionē efficiunt re
D probi ꝛ diaboli filij. Scō ab hominanda ē ambitio. qz ꝙlibet iust⁹ eā fugit. Dñs nr̄ Jesus xp̄s cū facto miraculo de qnq; panibus voluissent eū sibi regē facere ou fugit. vt hr̄ Joh. vi. Moyses cū esset annoꝝ lxxtij. ꝛ mitteret a dño vt esset dux ppli isrl̄ multum excusauit se dicēs. Q esset i pedinoz lingue. Exo. iij. Hieremias cū mitteret a dño ꝛ constitueret sup reges ꝛ regna ad annūciandū verbū dei subtrahebat se dicens. Ha ha ha dñe deus noster nescio loq;. Hiere. i. Marcus euāgelista vt sacerdotio inabilis esset amputauit sibi pollicē. Gregor⁹ magn⁹ a clero ꝛ ppl̄o acceleratꝰ in papā occulte fugit. Ambros⁹ ne ꝑmoueret in archiepiscopū magnā resistentiā fecit. et sic oēs boni ꝛ iusti viri ambitionē sūt detestati. Tertio abominanda est ambitio. qa quietem mētis tollit. Semp enī ambitiosi būt in corde ignē. semp sūt in cogitatiōibꝫ. semp in desideriis. martires nō dei sī ꝓnapis rene braꝝ. ¶Propterea Bern⁹ in. iij. ō cōsideratōe ad Eugeniꝝ ait. O ambitio ambientū crux ānmo do oēs torquens oīibus places Nihil actius cruciat. nil molestius inq̄etat. nil tam apud mortales celebrius negotijs ex⁹ Et idē i fmōe ꝙdragesime. Ambitio subtile malū. secretū vir⁹. pestis occulta. doli artifex. mater hipocrisis. liuoris parēs. vicioꝝ origo. tinea scitatis. excecatrix cordiū. Dec ille. ¶Propter hec itaq; oīa vitari dz ambitio. vt sic obtineri possit ꝑ būilitatē diua gr̄a ꝛ in fine sempiterna gl̄ia. in ꝙ viuit regnatq; gl̄iosus ds ꝑ infinita seculorum secula. Amen.

Feria quīta se

cūde ebdomade in ꝙdragesima ō viciovane glie. ꝙ laborabat diues ille dānat⁹. ꝛ qō plurimū timere dñt penitētes. qz ortus solis ꝛ

Capitulū I

Sermo. XXXV.

Induebatur purpura et bisso. Verba sunt redēptoris nri originaliter Lu. xv. c. t in euang. hodierno. Audiuim⁹ et lcōne scti euāgelij dānatū fuisse diuite in inferno. nō qz diuinas possidebat. sed qm̄ male illis vtebat. Erat enī crudelis primis et lazaro mēdico cui⁹ vlcera canes lingebāt alia bruta ipse hō nullā pietatē exhibebat. Constituerat finē suum in copia bonoz tpaliū. t ꝓpter illa supbiē non cognoscebat deū exaltabat sepm̄ t elat⁹ corde cupiebat bonorari. Et ꝓpterea induebat purpura t bisso gliam q̄rens in excessiuo ornatu t immoderato Et quonīā plurimi sunt illi⁹ diuitis sequaces t imitatores qui oīe suū desiderū inflāmāt ad hanc gliam tpalē inanē et vanaz Idcirco in pñti sermōe de vane glie vicio aliq̄ discutiemus. de q̄ tria mysteria occurrūt ꝺclarāda.

Primū dicit diffinitio. Secundū detestatio. Tertium generatio.

Quid sit vana glia. t quō differt a glia sancta q̄ esse pōt in bonis t virtuosis t a glia beata.

Capm̄ I.

Rimū misterū de vana glia ꝺz diffinitio in q̄ quid sit vana glia videam⁹. Et oleran. in ij. sūme diffinit eam sic dī. Vana gloria est appetitus inordinat⁹ t inordinata ōlectatio būane laudis. Nam glia dr̄ caritatē quādaz significat. Vñ glorificare idez est q̄ clarificari. Et aug⁹ dicē sup Joh̄. t Amb. in li. de offi Gloria ē clara cū laude notitia. Et Tull⁹ in rhetorica. Glia est freq̄ns de aliquo fama cū laude. Laus vt vult Aristo. dicit. i. rhetoricoz. Est sermo lucidās magnitudinē virtut'. Jō nomē glie importat manifestationē alicui⁹ de b̄o q̄ apud bonos decoz videt siue illud sit aliq̄s bonū spūale siue tēporale Possum⁹ tn̄ ꝑ clariori intelligēria distinguere triplicē gliā. Prima dicit beata. scōa sancta. tertia vana. Pria est glia beata. de q̄ in ps. Glia t diuitie i domo ei⁹. Et pō. celi⁹. Exultabūt scti i g. et de hac diffusi⁹ loco suo dicem⁹. a

Scōa est glia sancta. Et hec fm Tho. ij. q. cxxxij. est cum q̄s cognoscat bonū suū dignū laude t approbat illud cupiens ab alijs laudari. aut ꝓpter diuinū honorem aut ꝓpter ꝓximoz salutē Nam fm Aler̄. Laudari propē deū t ꝓpter bonū proximi nō est aliud q̄ deū laudari i nob. Vñ nō errat sed sancte appetit glia cū virtuose vnitur t nō cōstituit ibi finis. Ad hanc hortatur nos xp̄s dicēs Matb. v. Sic luceat lux vra coram hoīb⁹ vt videant opa vra bo. t glo. p. v. q̄ i cel' est. Et j. ad Cor. x Sine offensione estote iudeis et gentib⁹ t ecclie b

dei sicut ꝛ ego omnib⁹ ꝑ oia placeo. nō q̄rens qđ mihi vtile ē. sed qđ multi⁹ vt salui fiāt. et Ro. xij Prouidētes bona nō tm̄ coraz deo sed etiā corā oibus hoibus. et Ecci. iij. Curam habe ō bono noīe. et Prouer. xv. Fama bona impinguat ossa. et Ouidi⁹ li. de tristib⁹. Deniq; nō puas aīo dat gl'a vires. Et sc̄a fac̄ pectora laudis amor. Jō aug⁹. in ser. de confess. ait. Solet mouere charissimi q̄ dñs nr̄ Jesus xp̄s in fmone euāgelico cum ꝑ⁹ dixisset Luceat lux vra corā hoīb⁹ vt videant opa vra bona ꝛ glorificēt patrem vrm q̄ in celis est. postea dixit. Attendite ne iustitiā vestrā faciatis corā hoīb⁹ vt videamini ab eis. Turbat eni mens paruz intelligēs ꝛ p̄cepto vtriq; obaudire cupiēs. ꝛ ꝑ diuersa raduersa descendit. Tam nemo enim ꝑfect⁹ q̄uis vni dño obtēperare repugnātia iubenti q̄s nemo pōt etiā duob⁹ dñis fuisse qđ eode fmōe saluator ipse testat⁹ est. Quid ḡ faciat anim⁹ mutāo cū se obtemperare nō posse existimat et non obtempare formidat. Si enim opa sua in luce posuerit hoīb⁹ intuēda. vt faciat qđ p̄ceptum ē. Luceat lux vra corā hoīb⁹ reū se tenere arbitrabit quasi ꝫ p̄ceptū fecerit vbi dicit. Attēdite ne iustitiā vram faciatis corā hoīb⁹ vt videamini ab eis. Qui āt recte intelligit vtrūq; implet ꝛ seruiet vni verissimo dño q̄ seruū pigz nō dānaret. si ea q̄ nullo mō poterat imperaret. Hec ille. Et ibi cōcludit di. Intēto q̄ppe cordis būani q̄ dirigat. ꝛ qđ expectet intuēdus est. Et q̄b⁹ oīb⁹ colligit q̄ nō sunt vtiq; opa p̄termittēda. q̄m ad illa sequit laus multoz̄ et redūdant in virtuosoz̄ famā dūmō ibi intēto nō ꝓstituat finē suum. Tertia est gl'ia vana q̄ fm Alex̄. et Boē. vbi. s. potest ē tripler. Prīa er pte rei ꝑ qua quis gloriā q̄rit. vt puta si quis gloriā quereret de sapia quā nō hz ꝛ hmōi. vel de eo qđ est peccm̄ ꝓpter qđ i pō. dicit. Quid gloriaris i malicia. Vel cū q̄rit gloriā de eo qđ nō est gl'ia dignum vt de diuitijs. de pulcritudie. de dominijs ꝛ. de q̄b⁹ nō est gl'iandū eoq; transitoria sunt caduca et vana. Vñ Esa. xl. Omis caro fenū ꝛ ois gl. ei⁹ q̄si flos agri. Scđo gloria est vana er pte ei⁹ a quo qs gloriā q̄rit puta ab homine ꝓncipal'r cui⁹ iudiciū nō ē rectū. Vnde in Pō. Maledicta ossa eoz̄ q̄ hoīb⁹ placent. supple cū pōtribi finis. Tertio gloria est vana ex pte actus q̄ gloriā appetit. q̄ vicz appetitū gl'ie sue nō refert in debitū finē puta ad honorē dei ꝛ pri salutē. Nā oīs gloria final'r ad deū est referēda Vñ dō in. pō. Non nob⁹ dñe nō nob⁹ sz noi. t. d. gl. Et xp̄us Jo. v. Ego gloriā meam nō q̄ro. si ego gloriā meā q̄ro. gloria mea nihil est.

O, fugiēda est vana gl'ia. tū quia ꝑ illā offenditur deus. tum

quia homo p eam spūal'r infatuat. tū etiā qr oēs iusti ipam conati sunt vitare.

Capitulum .II.

Ecundus

mysteriū declarāduz ō vana gloria dicitur detestano. Et siquidem vicium graue et detestabile propter tria. Primo ppter offensionē. scōo ppr infatuatōz. tertio ppr exemplationē. Primo vana gloria est vicium gue et detestabile ppr offensionē. qz p illam offendit deus. Notandum aūr fm Bona. vbi. s. q aliqñ ē peccm venale aliqñ mortale. Veniale ē cū ex subito motu trahit animꝰ ad ppriaz laudē z gaudet de bona hoim opinōe. tñ cū rō excitatur statim reprimit z subiicit motū illū recognoscens deū z illi se būilians. Difficile nanqz est primis motibz glorie vt non veniāt posse resistere. qz vt dicit Seneca ad lucillū. Nulla est tam erecta vtus q dulcedine glorie nō tangat. Et hiero. ad Sabinianum Naturali ducimur malo z adulatoribz nris libenter fauemus. z quāqz rūdeam⁹ nos indignos z calidus rubor ora pfūdat tamē ad laudē suā intrinsecꝰ letat animus. et Crisō. dicit sup Matheū. Cū cetera vicia locū hēant in seruis diaboli inanis gloria locum etiā hz in seruis xpi. Si q̄ amor būane glorie q̄uis sit inanis nō repugnat caritati. neqz q̄ritū ad id de q̄ est gloria. neqz q̄ritū ad intentionē glorie querentis nō est peccm mortale sed veniale. Peccatū aūr mortle est vana gloria quando cōtrariatur caritati dei dupliciter. Uno mō rōne materie de qua quis gloriatur vtputa de aliquo falso quod ꝓtrariatur diuine reuerēne. scōm illud Ezechielis. xxviij. Elevatū est cor tuū et dixisti. Deus ego sum. vel cuz quis bonū temporale de q̄ gloriatur refert deo. aut etiaz cū q̄s profert testimoniū hominū testimonio dei sicut ꝑ quosdā dicit Jobis. xij. c. Qui dilexerunt magis gloriā hominum q̄ gloriaz dei. Alio modo cōtrariatur caritati ex parte ipsius gloriātis qui intentionē suam refert ad gliaz. tanq̄ ad vltimū finem ad quez etiam ordinat virtutis opa. et p illo ꝓsequēdo non ꝓtermittit facere etiā ea que sunt contra deū Sic faciebant antiqui Romani de quibz dicit Aug. v. de ciui. dei. c. xij. Veteres igit primiqz romani quantū eorum docet et commēdat hystoria. q̄uis vt alie gētes crecpta vna populi bestiaz falsos deos colerent et non deo victimas. sed demonijs immolarēt. tamē laudis auidi pecunie liberales erant gloriam in gentem diuitias honestatem volebant hanc ardentissime dilexerunt ꝓpter hanc viuere voluerunt p hac mori non dubitauerūt ceteras cupiditates bus⁹ vnus⁹ ingenti cupiditate ꝓsterūt. Nec ibi

E Scdo vana gl̃ia est vic̃iū graue et detestabile rōne infatuatōis. q̃ in ꝺ vicio magna est fatuitas quā dñs explicauit Matth.xxv. in ꝑabola de decē ꝟginib⁹.quaꝝ quiq; erāt fatue ⁊ q̃nq; ꝓuidentes. Et ꝓudentes intrauerūt cū sponso ad nuptias. Fatue ꝟo ly cēt virgines.q̃ tñ oleū recte intentiōis ad dei gl̃iam nō hēbant excluse fuerūt a sponso. ꝑ q̃ ꝺo dicit Bre.in Omel. Sepe vos fratres charissimi admoneo ꝓcaua opa fugere mūdi hui⁹ inq̃nametā deuitare. sed hodierna sancti euāgelij lc̃one cōpellor dicere vt et bona q̃ agitis cū magna caute la teneatis ne ꝑ ꝺ q̃ꝺ a vobis retū geritur fauor aut gr̃a hūana req̃ratur ne apperit⁹ laudis subrepat.⁊ q̃ꝺ foris oñditur intus a mercede euacuet. Ecce enim redemptoris voce decē virgines ⁊ oēs dicunt virgines. et tñ intra beatitudinis ianuā nō oēs recepte sunt.q̃ carū quedā dū de virginitate sua gl̃iam foris cepetunt oleū invasis suis bñe nolue rūt. F Tertio detestabile est ⁊ g̃ue vic̃iū vane gl̃ie ꝑ exēplationem. Oēs q̃ꝺ sancti dederunt nob exēplū vanā gl̃iam fugiēdi vt ꝓz in eoꝝ gestis. Licero etiaꝝ j. de offi. dixit. Cupiditas est glorie cupiditas. Eripit eni animi libertatē.ꝓ q̃ magnanimis viꝝ oīo deber eē ⁊temptio. Leontēptus Legim⁹ in vitaspatꝝ Q̃ cū q̃ꝺā senex in spelunca requiesceret.rogatus est multis ꝑabo a quodaꝝ seculari vt veniret oronē faciur⁹ sup filiū suū defunctū. Cuq; ille iret occurrerūt multi cū lampadibꝫ in ei⁹ occursum.q̃ bō serūs erat. Q̃ cū ꝓcepisset senex finire se ei⁹ stultū ⁊ expoliāo vestimēta sua in flumē descendit ⁊ stās lauabat ea nud⁹. Secular' aūt ille erubescēs dixit ꝓlo. Reuertimi senex nr̃ infatuat⁹ est. Et veniēs ad senē interrogauit eū di. Quare sic fecisti.q̃ oēs dicūt demoniuꝫ hꝫ senex. Qui rñdit. Et ego volebā ꝺ audire ⁊ sic redijt i spelūcā suam. Sille fec̃ hūs frat̃ iuniperus de q̃ septus sanct⁹ Francisc⁹ dicebat. Vtinā multi ēent tales iuniperi in ortis nr̃is. Cum g̃ sel̃ ꝑfratus iret romā ⁊ multi obuiam ei venirēt ꝑ fāmā sanctitatis sue eos declinare volēs iūrie se ad ludendū cū vno puero ad vnā tabulā q̃ dum leuabatur de vno capite deꝑmebatur in alio. Q̃ illi videntes reputauerūt eum lc̃ē ⁊ fatuū. Ipe ꝟo sub illa spēcie vanā gl̃iam euitauit.

Q̃ er vana gloria generātur septem ꝑā que dicent septem eius filie. Cap.iii.

Ertiū mí

steriū declarandū de vana gloria ꝺr generatio. fm eni Bre.xxi.moꝝ. Inanis gl̃ia generat septē filias. ꝓma est iactāna. sc̃da est ꝑsūptio nouitatū. terna ꝟpocrisis. q̃rta pertinacia. q̃nta discordia. sexta contentio. septima inobedientia

Nam vt dic̄ Tho. vbi.ū. Vicia illa q̄ de se nata sūt ordinari ad finē alicuⁱ vicij capitalis dicunt fines eius. Finis aūt inanis gl'e est mānifestatio propie excellentie ad quā pt̄ hō tendere dupl'r. Uno modo directe. Alio mō indirecte. Directe siue p̄ba. ⁊ sic est iactantia siue p̄ facta. ⁊ si sint habentia aliquā admirationē est p̄sumptio nouitatū quas hoies solent magis admirari. Si aūt facta sint simpl'r. sic est ypocrisis Alio mō nitit̄ q̄s mānifestare suā excellentiā indirecte offendendo se nō esse alio minorē. Et hoc quadrupliciter. Primo quātum ad intentionē. sic est pertinacia per quā homo nimis innitit̄ sue sētie nolēs credere meliori. Secō quātum ad volūtatē. ⁊ sic est discordia dū nō vult a p̄pria volūtate discedere vt alijs concordet Tertio quātū ad locutionē. et sic est contentio dū aliquis verbis clamorosis ꝫ alīū litigat. Quarto quantū ad factū. ⁊ sic est inobedientia. dum sc̄z aliquis non vult cedere superioris p̄ceptū. Nos aūt tres tm̄ filias primas. s. mapetā declarabim⁹. Primū est iactantia. secūm nouitatū p̄sumptio. tertiū ypocrisis. Primū est iactāna de q̄ dic̄ Arest. in. iij. etbi. q̄ est ostētatio p̄prie laudis cū veritas nō suadet. Naz sicut cū aliq̄o a longe vult iactare aliq̄d manū in altū leuat ita qui cupit se laudare verb̄ in altū extollit. Cōtra q̄ dicit̄ p̄uer. xxvij Laudet te alienꝰ ⁊ nō os tuū extraneꝰ ⁊ nō labia tua. et Tullius in. q. de offi. ait. Turpe ⁊ de seipso p̄dicare p̄sertim falsa. Notandū tamē q̄ aliq̄o p̄t seip̄m laudare tripl'r. Primo meritorie. secundo venialr. tertio mortaliter. Primo meritorie. ⁊ b adduc triplicit̄. aut p̄pter caritatē dei. aut propter caritatē p̄rimi. aut p̄p̄ caritatē sui. Primo p̄pter caritatem dei cum sc̄z q̄s bona p̄pria laudat. non p̄pter iactantiā. ꝫ vt p̄o illis referat gr̄ias deo. sicut gloriosissima v̄go in cāntico suo dicebat. Lu. j. Quia respexit humilitatē ancille sue. ecce enī ex hōc me dic̄. o. ge. Qui fec̄ mi. magna q̄ po. ē. ⁊ san. no. eius. Hinc est q̄ Cipr̄ianꝰ in ep̄la ad Donatum ait. Ociosa iactatio est gr̄ia nō iactatū esse posse. ꝫ gr̄ā quisq̄d non homis virtuti asscribit sed dei mūere p̄dicat. Secō potest aliq̄s cū merito laudare seip̄m p̄pter primi charitatem. Est enī q̄nq̄ necessariū ad reprimendas detractiones ⁊ falsas criminationes malo⁹ p̄ fame p̄prie ꝫ quandoc̄ enarrare suas v̄tutes. q̄ vt scribit. vi. q. i. c. Sunt plurimi. Uer̄ manifestū est dyabolū q̄ sic leo rugiens circuit q̄rēs quē deuoret cordib⁹ plebiū suadere vt doctoribus suis atq̄ pastoribꝰ detrahāt vt plebes languescētes nō tenēntibus pastoribus frena carū laxiāt atq̄ in ima ruant. Jō aug⁹ xij. q. j. c. Nolo. dicebat Conscientia necessaria est mihi

fama p̄ximo. In sermōe q̄dā qui legit in festo eiusdem ipse aut Caritati vīe de nob ipsis hodie sermo reddend⁹ est. Quia enim vt ait apostolus ⁊Paulus. Spectaculum facti sumus mūdo ⁊ angelis ⁊ hominib⁹ qui nos amant querūt q̄ laudēt in nob q̄ nos oderūt q̄runt q̄d detrahāt nob. Nos aūt in vtrogi medio ꝓstituti. ⁊ vitā ⁊ famā deo adiuvāte sic custodire debem⁹ vt ñ erubescāt de detractorib⁹ laudatores. Et ⁊Paul⁹. ij. Cor. vi. ⁊. xij. c. Multi laudib⁹ p̄dicat seip̄z nō ꝓpt̄ inanē gl̄iam. sed ꝓpter Corinthios saluti. Nam vt dic̄ Hiero. in argumento in ep̄lam ad Corinth. Corinthi fuit achaici vbi ab ap̄lo audierūt verba veritat⁹ ⁊ subuersi sunt m̄ltipharie a falsis ap̄lis Quidā a philosophie vbosa eloquentia. alij a secta iudaice legis inducti. bos reuocabat ap̄s ad verā ⁊ euāgelicā sapiēnā. hec ille. Quonīa vero multi illos m̄ra dixerūt paulo detrahēdo ex opposito ipse multa loquit seip̄m laudādo. Tertio p̄t quis cū merito laudare seip̄m ꝓpter caritatem sui vt ꝓsoleā seip̄m q̄n est in aliqua tribulatiōe positus. Sic decebat Job. xxix. c. de se loquēs cū amicis suis. Oculus fui ceco et pes claudo. pater erā pauper. Sēc̄o potest quis laudare se venialiter cū aliqua de se dicit ex q̄dam animi leuitate q̄ nō sunt ꝓ caritatē dei nec proximi. Tertio potest q̄s laudare se mortal⁹. Et b̄ est fm Tho. ij. ij. q. cxij. Et fm Aleran. in. ij. summe. Cum quis laudat se de eo q̄ est contra gl̄iam dei vtpote de aliquo pct̄o mortali. etiā si dicat veritas aut cū quis nimis superbe profert de se falsa vt decipiat. p̄mos vl̄ causa cupiditatis vl̄ gl̄ie. aut cū q̄s refert alij q̄ de se in crīsam p̄ximi ꝓtumeliā sicut faciebat Golias. i. b. ij. ⁊Regū. xvij. qui dicebat. Ego exprobraui agminib⁹ israel hodie. Et sicut p̄m estis mo dis iactantia. ira enim ⁊ ironia que est cū quis de se minora dicit vt reputet bon⁹. et fm Tho. sc̄da sc̄e. q. cxij. ⁊Potest dupliciter fieri. Vno mō cū veritate vt si quis est ignorās ⁊ dicat se ignorante ⁊ hmōi. Et sic nō est peccatum nisi p̄ accid⁹ circūstantie corruptionē. Alio mō cū falsitate cum alijs dicit illud q̄ in se nec cognoscit nec credit vt si vir doct⁹ dicat se indoctū. aut forte dicat se esse debilē ⁊ stulta. ⁊ sic p̄tinet ad peccatū. Vnde Aug. xxij. q. ij. c. Cum būilitatis. Cū humilitatis causa mēt̄ris si nō eras p̄ius: ante q̄z mentieris mēdo efficieris quod visitasti. Veritas nō est in te nisi ita te dixeris peccatorem vt etiā esse cognoscas. Et idem in. c. Non ita caueatur arrogantia vt veritas relinquat. Et Grego. ibidem. c. incauti aūt. Incauti sunt humiles q̄ se mentiendo illa quēāt. Hec ille. Debz tamen vnusquisq; semp̄ estimare se peccatorem. ⁊ si nō inueniat

peccata de quibꝫ possit se excusare saltē sciat q̄ nullꝰ pōt deo ita placere fuire q̄n in aliq̄ deficiat. Propterea dr di. v. in. c. Ad cuius bonaꝫ mentiū est ibi culpam ubi vbi culpa nō est. Secundū per q̄ cr vana gl̄ia nascit est p̄sumptio nouitatū ꝫ consistit in b q̄ aliquis in actibꝰ exterioribus aliquid incōsuetuꝫ facit sine causa rōnabili. Sic sunt inuentores nouitatū q̄ nouos modos aut cerimonias fm suū caput in dei cultu aut in diuis offi cijs adinueniūt. Pro quibꝰ dicitur. ij. q. v. c. Consuluisti. q̄ sctōrum patꝫ documēto sanctiū nō est. Si p̄ posita adinuentōe nō est p̄sumēdum. sic sunt inuētores nouitatū clerici qui in officiando omissis antiphonis ut placeant populo cāt̄ant dyaboli cantica in quibꝰ omia sunt vana mūdana atq; lasciua. ꝫ gl̄iant̄ur in suo cāt̄u artificioso ꝫ modulato. Lōtra quos est. c. Luz autē. ꝫ. c. Cantantes. xcij. di. c. Vero in sancta. Gzeg. ait. Deum manibꝰ stimulat. i. ad ira p̄uocat qui populuz vocibus delectat. Sunt inuentores nouitatū religiosi qui nō cōtenti cōmunibꝰ ordinationibus aliquid singulariter agere volūt in orando. comedēdo. loquēdo. et in aliis austeritatibꝰ vt p̄ceteris reputent. Sed tales cōfusi remanent nisi speciali instinctu moueāt sicut Dominicus ꝫ Franciscus ꝫ alij. Sunt et q̄ plures alij in quolibet genere hominū etiam et mulierū qui p̄pter superbiā p̄sumūt semp vt singulares videant̄ adinuenire noua. Tertium peccatū qō cr vana gloria 3
nascitur est ypocrisis. Et vt dicit Isidorus ethimologiaꝫ. Ypocrita greco sermone. in latino simulator interp̄tatur. qui dū intus est malꝰ. bonū se palam ondit. Nam in eo est defectus sanctitatis ꝫ bonitatis. et tamen simulat ipsam. Alexander in. ij. Ypocrisis est amor apparentis bonitatis p̄pter se. hoc vitiuz maledictum impugnat a tribꝰ. Primo a philosophis. Secundo a sancto. Tertio a christo. Primo a philosophis. Scribit enim Aristoteles p̄mo elenchoꝝ. Quibusdā est magis ope p̄ciuz videri cē sapientes q̄ esse ꝫ non videri. Et Seneca ad lucillū. Nō loquimur sentiam⁹ cōcordet fmo cū vita. Et idē ad eūdē. Virtutē bona se quis fide. q̄ si nō exornat ꝫ pingit. sed idē sine ea denudato videat sine imperitꝰ. ac subito nihil simulādo p̄ficit. Veritas in oēm p̄tē sui eadē est. Et idē ad eundē. Multo magis ad rē pertinet q̄lis vbi q̄ qualis alijs videaris. Et idē ibidē. Malū vbi se bonū simulat tūc est pessimū. ꝫ tertiꝫ ad eūdē. Illōre admoneo ne coꝝ more q̄ nō p̄ficere sed p̄spici cupiūt. Facito aliq̄ q̄n bitu tuo aut gestu vite nobilia sint. ꝫ Tullꝰ in. ij. de offi. Tocꝰ iniustitie nulla capitalior est q̄ eoꝝ q̄ cū marie faciūt id agūt vt viri boni cē videāt

Et iterꝫ in eodem libro. Ficta oīa celeriter tanīn floscvli decidunt nec simularū q̄q̄ p̄t esse diuturnū. Et oraīᵒ. Nūq̄ te fallāt animi sub vulpe latētes. Impia sb dulci melle venena latēt. Sēbo reprobat ꝛ impugnat ypocrisis a doctoribꝫ ꝛ sctis. Vñ sapiens Eccī. i. ait. Ne fueris ypocrita in conspectu hominū. Et Job. viij. Spes ypocrite pibit. ꝛ rr. Gaudiū ypocrite instar puncti. ꝛ Esa. ir. Dis ypocrita ē neq̄. ꝛ Augᵒ. sup pī. lxiij. Simulata eq̄tas nō est eq̄tas sꝫ dupler iniq̄tas. quia et iniq̄tas ꝛ simulano. ꝛ Crisᵒ. super Math. Nulla res sic exterminat bonū sic simulatio. Naꝫ malū sub specie boni celatū diū nō cognoscit nō cauet. Et petrᵒ rauen. in q̄dā ser. Ypocrisis sub tile malū secretū virᵘ venenū latens tunca scritaſ. Tertio reprobat ypocrisis a dño ibu rpo quē sepe inuenimᵘ ꝛ rpocrisim reclamasse. Vñ Math. v. dicit. Cum facis elemosinā noli tuba canere sicut te sic ypocrite faciūt. ꝛ Matheꝫ. vi. Cum ieiunatis nolite fieri sic ypocrite tristes. et Matheꝫ xriij. Ve vobis scribe ꝛ pharisei ypocrite q̄ claditis regnū celorū añ hoies. Vos eni nō intratis nec introeūtes sinitis intrare. Qō dictū est eo q̄ scribe erāt doctores legis. ꝛ pharisei erant religiosi apparētes boni. existentes mali q̄bus sic⁹ sunt hodie mīti. Et p his dicit Aug. lxxxiij. dis. c. Nemo. Nemo nocꝫ in ecclēsia amplius q̄ qui puerse agēs nomen vl' ordinē sanctitaſ ꝛ sacerdoſ hꝫ. Et iterꝫ Math. xxiij. rpo ait. Ve vob scribe ꝛ pha ypocrite q̄ comedetis domos viduarū oīones lōgas orātes. Iſt' sic⁹ sunt hodie q̄ pmittūt dicere missas ꝛ psalteria ꝛ plēs oziones vt acciptāt bona alioꝫ. Et iterꝫ subdit rpus. Ve vobis scribe ꝛ pha ypocrite q̄ circūiſ mare ꝛ aridā vt faciaſ vnū pselitū. ꝛ cū factᵘ fuerit facitis eū filiū gehēne duplo q̄ vos. Proselitᵘ dicebat q̄ ex gētilitate ꝓuertebat ad iudaismū ad qō mīrū pha laborabāt ꝓpter inanē gl'iam. sic hodie faciunt mīri religiosi ꝛ p̄dicatores qui passim ꝛ indistincte induūt habitū religiōis vel terrij ordis q̄scūq̄ viros vl' mīeres ꝛ multiplicāt gentē sꝫ nō magnificāt letitiā. Et iterꝫ rpus vbi dic. Ve vob scribe ꝛ pha ypocrite q̄ decimatis mētā ꝛ anetū ꝛ ciminū ꝛ reliq̄st q̄ grauiora sc'i legis iudicīū miſ et fidē. Sic⁹ sūt hodie illi q̄ curāt de q̄busdā lenibꝫ reputa frēs miores magnū petrū ꝓputāres si q̄p necitate portaret duas tunicas aut ferret calciamēta ꝛ silia Et tñ de odio ꝓximi. de iudicijs falsis. de detractōibꝫ venenosis. de liuore iuidie. de fastu arrogantie. de spū psumptōis. de ambitiōe honoꝝ ꝛ hmōi aut nihil aut pnū curāt. Sequit ibi rpus. Ve vob scribe ꝛ pha ypocrite q̄ mūdatis qō deforis ē calicis ꝛ paropsidis int' est plenī immūdicia

et dolo. Et iterū ibi. Ve vob scribe ⁊ phe ypocrite q̄ sile estis sepulcris dealbatis q̄ foris parēt hominib⁹ speciosa int⁹ vo plena sūt ossibo mortuoꝝ et oīi spuracia Et iterū. Ve vob scribe ⁊ phe q̄ edificatis monumēta pphārum pres aūt vri occiderūt illos. Et quibo omnibo hīs q̄s acriter q̄iue dunter p̄ pharisēis increpabat phariseos rps. Modernis autē tpib⁹. O quāta diceret si nunc sit cut tūc p̄uersaret in terra. Et q̄s explicet quātus sit hodie ypocrisis nūer⁹ q̄nta vicia petā ⁊ scandala sub specie sācitatis ⁊ bonitat̄ sunt. O deus me⁹ tu vides omnia facile est decipe indoctas plebes q̄ exteriora tm̄ p̄siderant Sed tu intueris ⁊ penetras ⁊ iā intima cordis audeo dicere q̄ in die iudicij multi q̄ nunc credūt boni iusti sobrij ⁊ tinentes amatores paupratis puri recti ⁊ simplices videbūt in sodalitate damnatoꝝ ꝓpter malicīā incōtinētiā lasciuiā. castrimargiā cupiditatē et alia petā q̄ nūc hoibo abscondita sunt. tūc vo oib⁹ sunt nota O ypocrite antichristi discipuli qui iō ad ꝓperāda mīra facinora estis prompti atq; securi eoꝝ ppl'us illa nō videt. imo scōs ee vos arbitrat. Ecce in celo restis omniū nostrū ds nr̄ cui nihil est abscōditū. Vnde Seneca ad luc̄illū dicit. Quid p̄dest aliq̄d ab homie ee secretū. nihil deo clausum est. Idcirco omis ypocrisis est reiaenda viuēdū recte atq; bumiliter. q̄m̄ deus būilib⁹ hic dat gram. ⁊ in futuro sempitēnā glām in qua viuit ⁊ regnat p̄ eterna secula. Amen.

Feria sexta se-

cunde hebdomade in q̄dragesia De inobediēna ꝓpt̄ quā ds meritō indignatur ⁊ ipsos inobedientes ⁊ suoꝝ p̄ceptoꝝ transgressores. Ser. XXXVI

Oferetur

a vob regnū dei: et dabit genti facienti fructus eius. Verba sunt salvatoris nr̄i originaliter Matb. xxi. ⁊ in euāg. hodierno. Irasct valde omp̄s deus q̄ elatos superbos ⁊ inobedientes homines Et cū eos absq; fructu būilitat̄ et bonoꝝ operū inuenit merito suis būificis ꝓnatos in eternus supplicīs q̄dēnat. hoc mystice in nuīk in lcōne sancti euāgelij in q̄ christus sapientissimos phos induxit vt sniam ferret ꝙ malos agricolas qui patrifamilias nō dederūt fructū vinee in tpe suo. Direct aūt q̄ malos male p̄det Ac ipse Jesus supaddidit q̄ regnū dei cet anferendū ab illis q̄ superbissimi erāt ⁊ inflati vane gl'e ventō ob quam sine fructu vere obedientie legī dei viuebāt. Om̄ aū hec pestis virulenta inobedientie iam inuasit multos eū ipsa sit vnū ex petis desecādis ⁊ vana gloria. ⁊ ꝓpter ipsaꝝ deus auferet ab hominib⁹ regnū gr̄e et glie

sue. Idcirco in hoc sermõe de eaꝝ erimꝰ tractaturi distinguemus aũt triplicem inobedientiã.

Prima dicit protoplastoꝝ.
Secunda religiosorum.
Tertia excõmunicatorũm.

De inobedientia primoꝝ parẽtum ꝑpꝫ quã abstulit eis deꝰ plurima bñficia q̃ ꝓtulerat ꝛ acriter punivit pena multiplici. Ca. I.

Prima est

inobedientia ꝓtoplastorũ siue primoꝝ pentũ ꝑ q̃ deꝰ abstulit eis regnũ suũ. id est gr̃az suã et bñficia illa quibꝫ eos ꝓmouit qñ illos eiecit post peccm̃ de terrestri pdiso. Ad qs̃ pleniꝰ intelligendũ ꝛ sidereꝝ deꝰ de illa inobedientia tria. Primo veritatẽ. scõo ẽquitatẽ. tertio penalitatẽ. Primo considereꝝ veritatẽ. ꝑ q̃ disputandũ est Verũ primoꝝ pentũ peccm̃ fuit inobedientia. Et ꝙ sic ꝓbꝫ ꝑ auctes scripte. Vñ apls Ro. v. ait. Per vnũꝰ hoĩs inobedientiã peccores cõstituti sunt multi. ꝛ ꝑ vnũꝰ obedientiã iusti ꝯstituent multi. ꝛ Aug. in li. de ẽquitate. Diabolꝰ in celo voluit ee sic deus. cadẽs autẽ ꝑsuasit homi si imitudiez volũtatẽ sue. Scõo arguit ꝙ peccm̃ illud fuit auaricia largo mõ sumpta sm eni Gre. sup Ezechielẽ. Auaricia nõ tm̃ pecunie est sed etiã scientie ꝛ altitudinis. Si mlier appetijt sciam quãdo diabolꝰ dixit ei Eritis sic dij scientes bonũ ꝛ malum. ergo peccm̃ id fuit auaricia.

A

ue ac paruũ illud fuisse cõmissuꝫ qz in esca factũ ẽ nõ equidẽ mala nec noxia ñ qz ꝓhibita. Neqz enim q̃q̃ malũ deꝰ in illa tãte felicitatis pdiso crearet atqz plãtaret. Si obedientia cõmẽdata ẽ in pcepto. Quicqd tus ĩ creata rõnabili mĩ est dicãmõ oĩm custosqz virtutũ. hoc itaqz de vno ubi genere nõ edendo vbi alioꝝ tãta copia subiacebat tã leue pceptũ ad obseruãdũ tã breue ad mẽoriã retinẽdũ ꝑsertim cũ nõdũ volũtati cupiditas resistebat. Qd de pena transgressiõis postea subsecutuꝫ est. tanto maiore iniustitia violatũ est q̃nto facilioze posset observantiã custodiri confirmari etiã põt qs̃ dictũ ẽ qz ꝑmi pentes ꝓpter inobedientiã originali iusticia sunt ꝑuati. Inde Ben. iij. dixit deꝰ Gde. Quis indicauit tibi q̃ nudꝰ eẽs nisi qz de ligno de q̃ ꝑcepaz tibi ne comederes comedisti. Si ꝫ põt ꝯs arguere. Primo q̃ peccm̃ illõ fuit superbia Nã Eccli. xvi. dr initiũ oĩs peccti superbia est. Et eiusdẽ. xxv. A muliere sumpsit initiũ oĩs pditio. ꝛ Aug. in li. de ẽquitate. Diabolꝰ in celo voluit ee sic deus. cadẽs autẽ ꝑsuasit homi similitudiez volũtatis sue. Scõo arguit ꝙ peccm̃ illud fuit auaricia largo mõ sumpta sm eni Gre. sup Ezechielẽ. Auaricia nõ tm̃ pecunie est sed etiã scientie ꝛ altitudinis. Si mlier appetijt sciam quãdo diabolꝰ dixit ei Eritis sic dij scientes bonũ ꝛ malum. ergo peccm̃ id fuit auaricia.

Tertio arguit q̄ pcīm illud fuit gula q̄ comederīt pomum ligni vetiti. et Ambr. dic. xxxv. di. c. Sexto die. Gula regnante a paradiso expulit. et Hiero. ꝫ Joannianū Solliciate prudendū ē vt q̄s fames a paradiso expulit esuries reducat. Respondet Bonauētura dist. xxij. secundi libri. Q̄ principale peccatū hominis per quod lapsus est fuit inobedientia. Et ad hanc dyabolus conatus est illum adducere. Sed quoniam nemo operat aliquod malum aspiciens nec appetit malum nisi sub specie boni. Jō clare decipiens dyabol⁹ q̄ nō posset mulierem pūpitare nisi ꝓponeret aliq̄d appetibile illa tēptanda ꝓpo fuit ad q̄ oīs hō naturaliter inclinat. naturaliter āt oīs hō appetit beatitudinē que est bonū gl̄iosum copiosum t delicioſum. Ūn oīs homo naturaliter appetit excellentiam sufficientiā t letitiā. Et inordinato appetitu taliū cōsistit iniustitia. in im moderato ēo culpa. Gula eni est inordinat⁹ appetit⁹ cibi suauiter reficientis. Auaricia est inordinatus appetit⁹ sufficientie. Superbia ē inordinat⁹ appetitus excellentie. Dyabolus ḡ primo ꝓmisit mulieri dignitatis excellētiā cū dixit eritis sicut dij. Secō subiunxit cognitōis abūdāiā cū dixit Scientes bonū t malū. Postremo subiūxit suauitatis ergitudinē. cū ostendit lignū pulcrum visu t ad vescendū suave. Quia ergo mulier dyabolice suggestioni ꝓsensit in appetendo ꝓmo eē sicut de⁹ fuit superba. Deinde appetēdo sore bonū t malum fuit auara. Postremo in erpiendo suauitate ligni veriti fuit gulosa. Et in ō fuit trāsgressiōis rea et inobedientie culpa involuta. nec ē inīcō meritōs pla genera peccatōꝝ fm ꝓgressum ꝓcurrere ad vnū flagitiū ꝓpetrandū. ḅc Bon. Et eni⁹ verb accipim⁹ q̄ ꝓmi gentes ꝑ inobiam deliq̄ūt. Secō cōsiderem⁹ de inobediēia ꝓmoꝝ parētū ḡuitatē. Utꝝ. l. fuerit peccatū eoꝝ ḡuissimū oim peccatoꝝ. Ad q̄ dr̄ndr̄ do. Bona. di. xxi. q. li. Et xxxij. in declaratōe lr̄e di. Q̄ō vnū peccatū ꝓt dici ḡu⁹ alioꝝ. iij. modis. Prio mō causalitate. Et sic peccatū diaboli ōr ee maximū aliozꝝ. cui⁹ inuidia mors introiuit in orbē terraꝝ. Secō mō enormitate. Et sic peccatū inde ōr esse maximū eo q̄ vēcidit xp̄m. Tertio mō ingratitudie. Et sic peccatū illi⁹ ōr ee ma⁹ q̄ pla peccata dona t bñficia. Quarto mō periculositate. Et sic peccatū īgratie ōr esse maximū quia periculosum. Quinto mō inseparabilitate. t sic peccatū cupiditat' ōr ee maximū q̄ cū cetera vicia senescēte hoīe senescāt. sola auaricia iuuenescat. Septimo mō īportūitate. t sic superbia ōr ee maximū. q̄ erūa ex ipis bōis optib⁹ ꝓsurgit. Septio mō ꝓnitate. et sic luxuria dicit ee maximū ad quā hoies magis ꝓpni. Octauo mō maioꝝ gr̄e ipugnatiōe. et sic peccatū in spūsctū ōr ee maximū.

Nono mō rōne maioris offense Et sic petrī idolatrie dicit cē maximū. Decimo mō rōne maioris imp3 habitatis atq3 libidinis. 7 sic cuiuscūq3 generis petrī pōt fieri maior altero. Undecimo mō generalitate. et sic petrī p̄mi peccati dicit fuisse maius. q3 in totū genus hūanū se diffudit. Duodecimo mō rōne facilitatis resistēdi. et sic dicit mgr Sen. in tertu q̄ petrī Ade fuit guiissimū. Un̄ augustin⁹ li. xiij. de ci. dei ait. Magna fuit in peccādo ignorātia vbi rāta fuit in nō peccādo facilitas Sed adhuc dubiū est q̄s corruz grauiꝰ peccauit vir aut mlier. Ad q̄ dic̄ Boñ. Q̄ li loquamur de maiori gultate quātū ad ingritudinē grauiꝰ peccauit vir q̄ mlier pro eo q̄ abūdātioza dona suscepérat. 7 iō cū beneficioz oblitus bñfactoris suī ꝓtēplit 7 offendit magis ingtus fuit. 7 in sui ingri studie maiori culpabilioz extitit. Si aūt loquamur ō maioritate quantū ad libidinē. sic amplius peccauit mlier q̄ vir. p eo q̄ magis improba voluntate peccauit dū ꝓcupiuit deo assimilari. et ardēꝰ appetiuit dū credit ō se obtinere posse q̄ diabolꝰ ei suggerebat. 7 iō ꝓpter volūtatē magis improbā mulier peccauit et maiori libidine. 7 ḡtū ad ō culpabilioz viro fuit. Si aūt loquamur de maioritate culpe quātū ad corruptionē ꝓsequēte distinguendū. quia aliquid ꝓt dici corrūpe dupliciter. Aut p modum cause. aut p modū occasionis. Si per modū cause. sic q3 petrī viri fuit cā trāsfusiōis peccati in posteros. 7 ita corrumpit se 7 alios maioz cōsecuta est ex peto viri corruptio. et quātū ad ō culpa viri ōz fuisse ḡuiozi. Si vo p modū occasionis sic q3 petrī mulieris fuit occasio peccati viri. 7 ita p ꝓnōs oīm aliorū ō mō mulier pōt dici corrupisse ceteros non solū posteros sed etiā vitz suū. Un̄ nō solū peccauit in se sz etiā in primū. Et q̄z tum ad ō dicit ꝓt in muliere grauius fuisse petrī. Tertio ꝓsidere mꝰ circa petrī p̄mozz parentū inobedientie penalitatē. Puniuit nanq3 ōs inobediētiā illā triplici pena. Prima fuit tpalis. scōa corpalis. tertia spūalis. Prima fuit pena tēpal. q̄n eiecit eos de terrestri paradiso in q̄ habitabant; in quietē 7 delicijs aciocūditate pruauitq3 illos habitatōe tam ḡta vt dicit Gen. iij. Scōa pena fuit corpalis. Nā p illā inobediētiaz introducte fuere oēs pēalitates omnes labores. omīes angustie. omīs egritudines. omia deniq3 genera mortis q̄bo affligit hūanū genꝰ. Ut ēni docent doct. in iij. di. xxx. Nisi fuisset culpa. non ēnt hec mala subsecuta q3 vt dicit Anshel. ij. Cur deꝰ hō. c. r. ei q̄ factus est iustus ad bitudinem nō dz infligi pena sine culpa. p ptērea dixit deus mulieri. Multiplicabo erūnas tuas et ꝓceptus tuos i dolore paries filios. Ade vero dixit. Maledicta terra in

opere tuo in doloribꝫ comedes cunctis diebꝫ vite tue. Spinas ⁊ tribulos germinabit tibi ⁊ comedes herbas terre. In sudore vultus tui vescer̄ pane tuo donec reuertaris in terrā de q̄ sumpt⁹ es qz pulvis es ⁊ in pulverē reuertēr̄. Tertia pena fuit spūal⁹ qz ppter illā inobediēnā pua⁹ fuit bō originali iusticia ⁊ factus īdign⁹ dtā visione dei. O q̄le fuit illud malū ppē qđ indignat⁹ ds p tot annoꝫ milia in ira ptinuit miseri cordias suas. O grādis culpa q̄ nō nisi xpi sanguine vnq̄ potuit deleri. O dānosa transgressio diuini pcepti q̄ clausit omibꝫ celuz p tot ānoꝫ milia. Patet ḡ qz ablatū sit ꝺi regnū. i. pcessa bñficia ab hoīe instituto ppē inobīam.

De inobediēcia religiosoꝝ q̄ aliqñ p̄ excusan. aliqñ interpꝛari. aliqñ ꝺo repbendi. ⁊ reprobari et de septē ḡdibꝫ vere obdiēne.

Capm II.

Ecūda in

obediēcia est religiosoꝝ in qbus possum⁹ inuenire p̄cipue triplicē inobediēciā. Prima ꝺ excusata. scḋa interpꝛata. terna reprobata. Prima inobediēcia ē excusata. qñ aliqs nō obediret plato. Aut qz peteret aliqđ p̄ caritatē dei. Aut p̄ caritatem primi. Aut mādaret qꝺ vel nullo mō vel cū mag̃ diff. cultate fieri posset. ri. q. q. c. Nō semp malū est nō obedire pcepto. Luz qñ ꝺns iubet q̄ deo p̄ia sunt vl aduersa sanctis scripturis. tunc ei obediendū non est. vt in. c. Si ꝺns. Si ꝺns ea iubet q̄ p̄ia nō sunt vel aduersa sanct̄ scriptur̄ subtrahat ꝺno suo finis. Scḋa E inobediēcia est interpꝛata qñ aliquis licz obediat interpꝛatiue. tñ inobediēs dici pōt. qz desunt ei veri obediēcie ꝙditiones. Scōm eni Bern. septē sunt obedientie grad⁹. Quoꝝ p̄m⁹ est obedire libenter quē gradū vt ipe ait non pōt ascendere q̄ volūtatē papiē/ tis nō fecerit. Hoc dicit ꝓpē mlt̄os subditos q̄ platos stimulāt aut verant in minis q̄ tū rūc obediendū est cū prelati ea q̄ volūt ipsi subditi mādāt. ⁊ ifīndoqz in alīs obediāt. id facere videntur coacti. Secund⁹ ḡdus obediēcie est obtēperare simplr. Multos eni videm⁹ post papiēcie impiū multas facere q̄stiones dicēdo. Quare. vnde q̄s pt̄ ꝺ facere? In de sequit murmuratio. excusatio simulatio. ⁊ aduocatio amicoꝝ. Tertius ḡdus est obedire hilariter. Hylarē ei datorē diligit deus. 2. Coꝝ. ix. Quartus ḡd⁹ est obedire velocit̄. in cui⁹ figurā xp̄s dixit Zacheo Lu. xix. festinās descē de. Quintus grad⁹ est obedire viriliter. Jn q̄t sapiēs in pſona obedientis ait. Manū suā misit ad fortia. Sextus ḡdus est obedire buccinātis regulā xpi di. Luc. xvij. Cū omia fecerit⁊ q̄ pcepta sunt vob diate. serui inutiles sumus. Septim⁹ grad⁹ est obedire indefinēter. Quia vt dic̄ Ber.

C

Quid cū regla ꝓdest z añ curs⁹ metā deficere. Notandū tamen fm Bona. in scō. dist. xlviij. Q3 de obedientia exhibēda ꝓlato a subdito religioso possum⁹ loq dupl'r. Aut fm ꝓfectōez. aut fm obligatōem. Si ꝓmo mō sic dic Bern. q⁹ ꝓfecta obediēta finem nesat z ꝓfect⁹ obediens nō solū in his q̄ mandat sz etiā supā ea q̄ ꝓlatus mādat ꝑ mptū bz officium. Si aūt loq̄mur de obedientia fm obligatōem. sic bz terminū z mēsurā iux magnitudiez voti emissi. Nō enī ampli⁹ tenet subdiri obedire suis ꝓlatis nisi in his q̄ promisit dom̄no observare. z nō sunt ꝑcepta aie z regle sue. Vñ si ꝓlatus aliq̄d ꝓcipiat q̄ō sit supra votū subditus non tenet ad illō implēdū. Tertia est inobediēta reprobata cox. s. qui ō facto suox ꝓlatox ꝓcepti, que iusta q̄ bona q̄ discreta sunt ꝓsumūt repugnare. z q̄nq; totaliter sine vlla cā sine alic⁹ superioris licentia tot'r a religiōe discedere z apostatare. a q̄b⁹ aufertur dei gratia z datur facientib⁹ fructus obedientie.

De inobediēta excōicatox z quare ꝑ q̄s excōicari. z quō iusta excōicatio est timēda. z de septem penalit⁹ separatiōibus quas excōmunicatio facit.

Cap'm III.

Tertia inobedientia est excōicatorum cox q̄ ꝓpr inobediētias et transgressiōes suas merito ab ecclesia excōicant. ꝓ quib⁹ ō ipa ex cōicatiōe cōsiderem⁹ tria. Primo cām. Secūdo intustiā. Tertio penā. Primo cōsiderem⁹ cāz. Utrū scz solū pecm̄ mortale sit causa vt aliq̄s excōicet. z videt q̄ nō. q⁹ q̄nq; excōicat innocēs cuz ꝓbat crimē cōtumacie ꝑ eū in foro iudicij. nec tū videt ō faciens reprehendit q̄ntus i sua ꝓscia sciat illū innocentē. Ergo aliq̄n bz excōmunicari nō ꝓ mortali. Sz contra ē de verb. sig. c. Et pte. in glo. bz. Nemo excōicat nisi pro mortali. Et q⁹ aliter nō ꝑt corrigi. z. xi. q. iij. c. Nemo dicit. Anathema nō nisi ꝓ mortali bz imponi crimie. z illis q̄ alit nō ꝑnt corrigi. Rūdet Rich. in. iij. dis. xviij. q⁹ excōicatio maior est grauissima pena quā eccl'ia possit inferre. Vñ in ꝑallegato. c. Nemo Ob anathema est eēne mortis dānatio. z. xxiij. q. iij. c. Corripiantur. dicit q⁹ excōicatione nulla maior pena est in eccl'ia. Et ō sic dicit glo. ibidē nō est infligenda pro leuib⁹ crimib⁹. Unde dicendū q⁹ iudex nullū debet excōicare nisi ꝓ mortali petō. nec ꝓ q̄cūq; mortali sed ꝓ petō cōtumacie vel cui cē tumacia ē annexa. ix. q. iij. c. Absit z. ca. Ep̄i. Quadrupl'r ait bō pecm̄ ꝓtumacie incurrit. scz aut q̄n sufficiēter vocatus nō venit ad iudiciū. nec remanēdi bz legitimā cāz. xxxij. q. iij. c. Deillicita. Aut veniēs rūdere cōtemnit. z rōnē reddere quare respon

dere non debet. Aut anteqūm debeat discedit. xi.q.iij.c. Certū est. Aut sentēte nō obedit. vt.ij.q.vj c. Quisq; p̄batus. Ille aūt qui impedit aut fraudulēter procurat ne ad iūm citatio perueniat. p citato dr̄ hñ. Ille etiā q̄ venire se nō repsentat iudici. sed se occultat reputād⁹ē q̄si nō venisset. Ad argumentū in oppositū dicēdū Q̄ si ille q̄ excōicat i p̄dicto casu nō sit i peto mortali. tñ inducit sniam sicut p mortali. qz iudex in foro cōtentioso nō debet iudicare fm sniam cōscientie. p̄prie sed fm allegata. nō inclegeo et iura p̄nunciat. Secūdo de ipsa excōicatiōe cōsideꝝ⁹ iniusticiā. t q̄rim⁹ vtr excōicat⁹ in iuste debeat excōicat⁹ reputari. t videt q̄ non. qz. xxiij. q.iij.c. Verum. et. ℔. se. dicit illicita excōicatio. nō ledit eū q̄ notat sed illū a q̄ notat. t xi.q.iij c. Si cui. illata dicitur. Si iniusta est rātio curare cā nō dr̄ q̄nto apud deū t ec⁹ eccle sią neminē p̄ teguare iniq̄ sententia. Cōtra est q̄d dicit. xi.q. iij.ca. Sententia. Snia p̄storis siue iusta siue iniusta fuerit timēda est. Rñdet Rich. vbi. ℟. quod vt dr̄ xi.q.iij.c. Epo. ℔. Si q̄. Ad snia aliq̄n est iniusta ex alio p̄ceptio iusta vo ex ordine t cā. Aliq̄ndo ex iusta ex animo t ordine. si nō ex causa. Cum aūt ex cā fuerit iniusta quādo nullū delictuꝫ oīno est in eo in quē fertur excōicatio. quod sit excōmunicatiōe dignū. Ex animo iniusta est sententia q̄n non fertur amore iustīcie q̄ liuore odij vel precio. aut fauore aduersarioꝝ. Ex ordine iniusta est quādo fertur iudiciali ordie nō seruato. vt dicit xi.q.iij.c. Seruetur. ℔. Item snia. In omibus his casibus snia excōicationis iniusta timēda est q̄libet q̄ cū qui tulit eam vel p aliū superiorē fuerit reuocata excepti aliquibus casibus in quibus nō est timenda qui ponūtur in glo. in p̄fato ca. Snia. Unus est quādo excōmunicās nō habet p̄tatem excōmunicādi Alius est quādo fertur excōmunicationis sententia post appellationē legitimā. t cōtinet t intolerabilem errorē. vt p̄z extra de app. c. Ad nostram p̄sentiaꝫ. t de sent. excō. c. Per tuas. Tert⁹ casus cū p̄to indebito exactō nullo aliquis excōmunicatur. extra de excess. p̄latorum. ca. Cum ad quorundam. Ad auctoritates aut̄ primo allegatas dicendū q̄ intelliguntur de lesiōe quo ad deum. t de illo qui excōmunicationem non contēnit. t quando excommunicatio est iniusta ex causa. Tertio considerem⁹ de excōmunicatiōe penā. Ha. excommunicatio maior dicit anathema. q̄ interpretat separatio. eo q̄ sic excommunicatus in penaꝫ contumacie t inobedientie separatur a septem magnis bonis.

Primo separatur a celo quia nunq̄ intrabit in illō nisi absolutus ab ea. Unde dr̄ Christus ait in euāgelio Matthei xvi. capīo

Quodcūqz ligauerit sup terraz erit ligatū z i cel'. Propterea Cri sost. xi. q. iij. c. Nemo. aīr. Nemo conténat vincula eccl'iastica. non est bō q ligat sz xp'o q hāc ptātez dedit et dñs fecit homines tanti bonoris. Secūdo separat excōica
2 tus ab oīm sacro ecclie. vez. iij. q. vij. c. Engeldrudā. Et ideo nulli⁹ sacramental'i capaz ē qz sacra ꝑfe rūtur existenti⁹ in eccl'ia. Unde talis nec absolui pt a peccis in cō fessiōe q̄ntūcunqz esset cōtritus et dispositus ad faciendū omia nisi prius absoluat a vinculo excō municatiōis fm Tho. in iij. Et si absolueret nō valeret sz oporteret eū postea absolui itez. nec tal' pōt ꝓbere mrimoniū. Si tñ contraheret teneret quidē mri moniū sz peccaret mortal'r ꝓbendo. Ul' si recepit ordines sanctos vl' exequit eoz actus vl' celebrando vl' cantādo euāgeliū et hmōi efficit irregularis indigēs dispē
3 fatione pape. Tertio separat excōicatus ab eccl'ie suffragio. Dicit enī ap'l's ad. Ro. xij. Oīs sum⁹ vnū corpus in xp̄o. s. mysticū et spūale. claz est enī q̄ mēbz sepatū a corpe nō recipit ptē nutrimenti qō p cibū assumit. Cibus hui⁹ corpis sunt ozōes z alia bona q̄ fiūt in eccl'ia. Sz excōicat⁹ ē mēbz sepatū ab eccl'ia. dicit enī Aug. xi. q. iij. c. Oīs xp̄ianus. Dilectissimi q̄ a sacerdotibz excōicatur sathane tradit. qz scz extra ecclēsiā efficiatur. Et de hac etiā loq̄t xp̄us. q. iij. c. Aplice. c. Tom sacerdos. c. Secunde. z c. Corripiatur Exquo excōicatus nō hz ptē bonoz q̄ fiunt a fidelibus. Unde diabolus hz maiorē ptātem seuiēdi in eū. Quarto separat a diuino officio. Unde Jsid. xi. q. iij. c. Cū excōicato. dicit. q̄ nō licz cū illo orare ꝓpter qō dicit Ray. in sum. z alij doct. Q̄ si excōicat⁹ ē in eccl'ia qñ dicit diuinū officium debet admoneri vt exeat. z si exire nolit violēter dz emitti. z si fieri nō pt. dimitti dz officiū q̄usqz exeat etiā missa si nondū incepit canonē. Secus si incepisset quia tūc debet ꝓsequi vsqz ad cōiones sumptā. z postea fiduū exeūdo in sacristā dicere hoc ꝓ intelligendū est qñ excōicatio esset notoria. Nā si occulta est nō est euitand⁹ excōicatus in publico ne ꝓdatur crimē. hodie tamē p decretum Constātien. ꝓhibita ē hmōi participatio i diuis q̄ ad excōicatos denūciatos in eccl'ia z nominatim. Ipse tñ excōicatus scienter ptic̄pās in diuis nō cuadit mortale pctm̄. Quinto separat a fidelium ꝓsortio. qz nō pt participare cū alijs fidelib⁹. nec ipsi cū eo in comedēdo vel bibendo vel salutando vel loq̄ndo exceptis casibus qui' ponūt. xi. q. iij. c. Oīm. in textu z glo. De q̄bz loco suo plenius dicimus. Sexto separat excōicatus a quolibet actu legitimo. Unde nec testificari pt nec excusare nec aduocare nec iudicare z iudicata p eū cū notoriū esset nō tenerent. nec absoluere

nec ligare nec eligi potest ad plā
tyram seu dignitatē nec eligere.
Solū ad p̄dicationē admitti p̄t
sicut z infidel' vt p̄uertatur ex do
ctrina ad verā pniaz z obedientiā.
de p̄se.di.i.c.Epo. Septimo se
parat p̄ mortē ab ecclīastica se
pultra.q; nō p̄t sepeliri i eccl'ia vl'
in amiterio, ſz ex sicut alia bru
ta.nec dz deferri cū mō cōsuetō
fideliū ad eccl'iaz.nec p̄t pro eo
fieri orōnes solennes seu officiū
nisi priꝰ absoluerē post mortē
a sentēna. Q; fieri p̄t qñ appare
rent signa ꝑnitētie ante mortē
et q̄ q̄situr absolutionē. Exēplū
est de illis sanctimonialibus q̄
brūs Benedict' excōicauit p̄pter
loq̄citatē suā q̄ post mortē earū
sunt vise exire de sepulcris et de
eccl'ia quando celebrat z dicebat
officiū q̄ cū brūs Benedict' re
conciliasset nō sunt apl'ꝰ vise exi
re ſ̄ refert Greg.q.dyal'.nō sint
igit̄ xp̄iani obstinati ad obedien
dū spernētes eccl'iasticas censu
ras.z excōicatōes pnpēdentes.
q; vt dr in.c.Nihil.L.xi.q.iij. Nihil
sic dz formidari xp̄ianus sic̄ se
parare a corpe xp̄i. A ꝑnumacibꝫ
igaz z inobedientibꝫ z excōicatis
aufert deꝰ gr̄az suā. Quā nob ei
obedientibꝰ largiat in hac vita.
deinde pducēs ad etbera regna.
qui sit benedict' in cēnū ꝛc.

Sabbato scde

bebdomade in quadragesima.
De pcō ꝑtentionis q̄ vt plu
rimū ex vana gl'ia oriri solet.

XXXVII.

Grit pa

tri suo. Ecce tot an
nis fuiui tibi z nū
q̄ mādatū tuū p̄
terui. Lu.xv. z in cuāg. hodierno
Propriū est eoꝝ qui inanis gl'ie
vento impellunt libēter cōtende
re. Q̄ vicū reprehensibile inuēit̄
est in filio seniore de q̄ cuāgeliū
meminit. nolebat enī i troire do
mū sed contēdebat non solū cū
seruis sed etiā cū genitore suo. z
qm̄ ad pnīe integritatē reqrit vt
oīa vicia deponāt. Cum ẏo ꝑten
tio q̄ ex vana gl'ia nasc̄ piculosa
possit esse atq; dānabil'. Idcirco
de ipsa in h̄ sermōe dicem⁹. de q̄
tria mysteria erūt declarāda.

Primū dicatur diffinitionis.
Secundū abhominationis.
Tertiū determinationis.

Quid sit contentio z quō p̄t fie
ri. vel ꝓp̄ emulationē vel ꝓpter
disputationē vel ꝓpter litiga
tionem. Capl'm I.

Rimū mi

sterium ꝺclarandū dicit
diffinitionis. In q̄ qd
sit ꝑtentio videam⁹. z nō loq̄mur
de contentōe q̄ est oratio ad ꝑsu
tandū vel ꝑfirmādū accōmoda
ta. qui color est rhetoricꝰ vt dic̄
Tull'ꝰ in rhetor. Sz loq̄mur de
contentōe ꝓut est vicū. z diffini
tur sic ſm Alex.in.q. sūme h̄ mō
Contentio est impugnatio veri
tatis cum diffidentia clamoris

Est ergo contendere verbis contra aliquē tendere. Hoc autē fieri potest tripl'r. Primo rōe emulationis. Secūdo ratione disputationis. Tertio rōne lingatonis. Primo potest aliq̄s contendere cū alio rōne emulatiōis z inuidie. Nam aliq̄ sunt qui tā diligunt suos z gl'am eor vt nō possint sine displicentia famam et virtutes alior audire. z dicentibus atq; narrantib⁹ obstant z contradicūt. Talis fuit contētio que fuit in corinth. quersis ad fidem. quos Paulus rep̄hendit p̄ma ad Cho. i. dicēs. Obsecro vos frēs p nomē domini Jhesu christi vt idipm dicatis omes et non sint in vobis scismata. Sitis autē perfecti in eodem sensu et in eadem sententia. Significatus est enim mihi de vobis frēs mei ab his q̄ sunt cloes: q̄r cōtentiones sunt inter vos. hoc aūt dico q̄ vnusquisq; vestrū dic. Ego q̄dem sum pauli. Ego aūt appollo. ego vero cephe. Ego ātem xpi diuisus est xp̄s. Et in. eod. Cū sit inter vos zelus z contentio nōne carnales estis z sm hoiem ambulatis. Cum enī quis dicit. Ego sum pauli. alius aūt ego appollo. nōne homines estis. Quid ergo est appollo. quid aūt paulus. Ministri eius cui credidistis. Et vni cuiq; sic dom⁹ dedit Ego plantaui. Appollo rigauit. sed de⁹ incrementū dedit. Itaq; neq; qui plātat est aliq̄d neq; q̄ rigat. sed qui incrementū dat de⁹. Existimabant nāq; illi corinth. q̄ q̄ a meliore z maiore esset baptisat⁹ ille maiorē gl'am assequeret q̄si homines darēt gl'am. Sic' etiam cōtendebāt romani z iudei conuersi ad fidem. Dicit enim Piero in plogo in epl'a ad Ro. Romani q̄ ex iudeis z gentib⁹ credidērūt. hi superbia cōtentiōe volebant se alterutr⁹ exaltare. Nam iudei dicebant. Nos sum⁹ ppl's dñi q̄s ab initio fuit et dilexit nos circūcidi et genere abrahaam et stirpe sancta descendim⁹. nos de egypto signis z virtutib⁹ liberati mare sicco p transiuim⁹ pede nos p q̄draginta āos experti sum⁹ mirabilia magna dei. nos soli digni fuim⁹ accipe legē z vocem dei loq̄ntis audire. nob promissus est xp̄s. ad q̄s ipse venisse testat. Dicit enī. Non sum missus nisi ad oues q̄ perierūt dom⁹ israel. cū vos canes potius q̄s homines appellauerit. nō ē q̄ equū vt vos hodie idola deserētes cōparemini nobis. Econtra gentiles dicebāt. Quanto maiora circa vos dei bñficia narrauerit⁹. tanto maiore crimis reos vos esse mōstrabitis. Semp enī bis omib⁹ ingti fuistis. nā ipsis pedibus q̄b⁹ p transistis mare postea ante idola ludebatis. Mana vobis fastidiū fuit z semp in deserto ꝯ deū murmurast'. Sepe deum ad ira prouocastis. et ad vltimū christū in lege z pphetis promissum occidistis. nos itaq; vob dignior⁹ sum⁹ q̄ vt de xp̄o au-

diuinus. mor in cū credidim⁹. Ideo ꝓpbam de nobis dominus ait. Populus quē nō cognui seruiuit mihi. Unde ꝓstat nos nō ex industria sed ex ignorantia deliquisse. Dis ꝙ altricantibus apostolus medi⁹ inf eos omnes eoꝝ contentiones dirimēs ad vnā concordiā eos adduxit ostendēs nobis eoꝝ meritū suis cē saluatos. qz omnes iudei ꝛ cēs gētiles sub pcō tenebant. sꝫ p dei grām liberati sunt. Jō dicit ad Ro. ij. Nō est enī pſonaꝝ acceptio apūd deū. Et. ij. c. Non est enī distinctio iudei ꝛ greci. nā idē dñs omniū diues in oēs q̄ inuocāt illum. Sic ꝛ discipuli sancti Johannis baptiste. forte contendēbāt de Jobāne bap. ꝛ de christo. Sic et quotidie cōtendūt aliqui de pdicatoribus. de doctoribus. de fundatoribus religionū. et de sanctis pro quibus facit exemplū illud qđ ponit in legenda Johānis bap. q⁹ duo doctores erant famosissimi. quoꝝ vn⁹ i magna deuotiōe habebāt Johannē baptistā. Alius vero Jobānē euangelistam. Cum quilibꝫ sanctorum sanctum suū cōmendaret et alterum alteri preferret. tandē conduxerūt se velle facere publicā disputatiōem ad probandū quis maior esset. Sed nocte pcedente disputationē. Jobānes baptista apparuit suo deuoto. et Jobannes euangelista suo reuelātes q⁹ disputatiōem talem dimitterent. quia ipsi bene concordabāt in celis. ita et ipsi deberent concordari in terris. et demū in supernis viderent hāc veritatē. Secundo potest quis cōtendere contra alium ratiōe disputatiōis. Que fm Aler. si fieret pro declaratiōe mentis et fuato modo debito nullū esset peccatū. Sed si fieret ex quadā titillatione honoris, et glie. veniale peccatum esset sicut fuit in apostolis. de quibus dicitur Luce. xxij. capſo. Facta est contentio inter eos quis eorum videretur esse maior. Ipsi enim tunc vt dicit Tho. secunda scōe q. xxxvij. non cōtendebant cum intentiōe impugnandi veritatē quia quilibet defendebat quod sibi verum videbatur. Erat tamē in eorum contentiōe deordinatio. quia cōtendebāt de quo nō erat cōtendēdum. scilicet de primatu honoris. nondum enim erant spirituales. sicut dicit ibi glosa. Ideo dominꝰ compescuit eos. Sed nūquid licitum est disputare cū hereticō. Ad hoc rūdet Aler. in. ij. q⁹ hereticꝰ aut est ab ecclia pſus ꝓpter pinaciā sniam. aut nō. Si primo mō. tūc nō ē cū eo bndū ꝛ silū. iuxta illud psal. Non sedi cū cōsilio vanitatis. Et de hoc apūs ad Tbi. ij. ait. Hereticū hoiem post primā ꝛ secundam correctiōes de vita vt heretici pūdānationē nō vocet ad cōsilium. ut pꝛz. xxxij. q. i. c. maiores. Si

vero beretici adhuc sunt corrigibiles. licitū est contēdere z disputare cū eis vt ad fidē reuocent. vel vt falsitas eoꝝ alijs manifestet. Hoc aūt intelligendū est de probatis in doctrina. qz periculosum esset simplicib⁹ cū hereticis disputare. Tertio ꝑt ꝙs cōtendere ꝫ alīū rōe litigatōis sic faciūt multi qui oēm iniam ꝓximi querūt infringere. et clamorosis vocib⁹ multiplicationeqz verboꝝ volūt vincere. Et ſm Tho. ij. ij. vbi. ſ. Si cōtentio fiat ꝓpter notabilē impugnationē veritat⁹ aut iniuriā vel dānū ꝓximi sicut facere solēt ꝓcuratores z aduocati peccatum est mortale.

Ab abhominādum est vitiū contentionis. tum qz reddit hominē exosum. tum ꝓpt̄ honorē. tum etiā ꝓpt̄ scandala q̄ inde sequūtur. Cap'm II.

Ecunduz

misteriū declarandū de cōtentōe ꝺz abhominationis. Est enī abhominabile ꝓpter tria ꝺ vitiū. Primo ꝓpter cōfusionē. ſcdo ꝓpter bonā rationē. Tertio ꝓpt̄ derivationē.

Primo ꝓpter cōfusionē. Contentio nāqz facit ipsos cōtentiosos abhominabiles et exosos hominib⁹ similes canib⁹ quātuz ad actū. z demōib⁹ q̄ntū ad malitiā. Quisqz nō vituperabit hoiem sp̄ clamantē contēdentē paratū ad omia ꝫdicere sententiā suā veram vel falsaz superbe z protinaꝫ defendentē. Ideo Aug. ait. Sibil ē ita simile actib⁹ ōmonū sic litigare Et pueri. xvi. Nō quiescus suscitat lites. Et. xviij. ca. Labia stulte miscent se rixis z os eius iurgia ꝓuocat. Et iterꝫ. xvi. Vir impius fodit malū. z i labijs eius ignis ardescit. Et. xvij. c. Semp iurgia querit malus. angel⁹ aūt crudelis mittet ꝓtra eum. Scdo abhominādā ē ꝓtentio ꝓpter bonorationē. est ꝙdē bō q̄ ꝓtētiōes fugit dign⁹ honore. Vñ puer. xx. Honor est homi qui seperat se a cōtentiōib⁹. Oīs aūt stultus miscēt se cōtumelijs. Et Pau. ij. Thi. ij. Stultas aūt et sine disciplina qstiones devita sciens q̄ generāt lites. Seruū aūt domini non oportet litigare sed māsuetū esse ad oēs docilē patientē cū modestia corripientē eos q̄ resistūt veritati. Quanti aūt meriti sit apud deum nō cōtendere clarū esse ꝑ ꝑ illō quod legit in vitas patrū q̄ dormiente sancto Machario vox insonuit ad eum dicēs. Nōdum ad mēsurā duaꝝ mulierum venisti que habitant in proxima ciuitate. Cunqz quesiuisset Macharius z venisset ad eas cōuersationem earū interrogauit. Ipse vero dixit. q̄ erant mulieres duorum fratrū. z per quinqz annos simul fuerant nec verbū contentiosum fecerant. Nec vnaꝫ aliqua earum dicto vel facto aliam tristauerat. Quod audiēs Macharius bene edificatus recessit. Tertio modo est abho-

minanda ꝓtentio ꝓpter deriua
tionē. Ab illa siqđē sepe deriuāt
plurima scādala. odia. dissensio/
nes. rixe ꝛ qñq; post verba venit
ad verbera. ꝓpterea dr Eccl. xx. c.
Ab vna scintilla augetur ignis et a
doloso augetur sanguis. Et. xvij.
Vas festinās effundit sanguinē.

Qđ nō est ꝓtendendū cū po
tentioribus se nec cū diuitibus neq;
cum loquacibus ꝛ linguosis.

Capm III.

Ertiuz mi

steriū ꝓtemplandū de
ꝓtentione dr determinatio Nā
licet nō sit cū aliq; cōtēdendū ve/
rūtamē sapiēs enūerat tria gene
ra hoīm. Primi sunt potentes.
Secundi locupletes Tertij lin/
guati. Primi cū qbus nō ē litigā/
dū neq; ꝓtendēdū sē potētes. vn
de Eccl. viij. Non litiges cū hoīe
potente ne forte incidas in manꝰ
illius. Potentes aūt dicūt oēs
superbi vl' superiores domini pla
ceres pentes cū qbus nō est ꝓtēden
dum. Secundi locupletes ꝛ di
uites. vnde Eccl. vbi. s. Non con
tēdas cū viro locupletene forte
econtra cōstituat tibi litē. Mul/
tos pdidit auz ꝛ argentū ꝛ vsq;
ad cor regū se extendit ꝛ puertit
Et licz periculosum sit cū talibus cō
tendere verb. tamen periculosꝰ est
litigare facto. O quot pauperes
voluerūt cū diuitibus i iudicio cō
tendere. siue p possessiōibus ab eis
occupatis siue p pecunijs ꝛ alijs
rebus vsurpatis. et tandē diuites
prevaluerūt. Ut enī dicit sapiēs
in Proverbijs. Diuitie addunt
amicos plimos. a paupe ām ꝛ hi
quos habuerit separant. ꝛ Jsido.
ri q. iij. c. Paup. ait. Pauper
nō habet qđ offerat nō solū au/
diri cōtēnit. sed etiā ꝙ veritatem
opprimit. dito violat auro iusti/
cia. nullamq; reus primescit cul
pā quā redimere nūmis estimat
Nec rīm pauperibus vez etiā diuiti/
bus hmōi litigia sunt dānosissi
ma. qm̄ vt ait Crisꝰ. li. iij. epl'az.
Longa qstio litigantiū non tam
auget primonia qꝫ exercit. Ter
tij cū qbus nō est litigādū sūt ho
mines linguati ꝛ sine rōne loqn
tes. Vnde eccl. viij. Non litiges
cū hoīe linguato ꝛ nō struas ig
nē in ligna illius. Sūt de hmōi
genere mulieres garrule loquā/
ces et litigiose. Vir vna domꝰ repit
in qua nō sunt hmōi pestes ma
culo. Contendit mulier nūc cum
viro nūc cū alio. nūcqđ viro nūc
cū socru nūc cū nuru nūc cū vici
na. estq; ꝓtēnio illi velut calo. De
hac sapiens puer. xix. dic. Tecta
iugiter stillantia litigiosa mulier.
qui diceret. Qui habitat in
domo stillāte quādo vult decli
nare stillicidiū in vno loco ꝛnue
nit in alio itaq; nō inuēit requi.
Sic ꝛ ille qđ mulierē hz litigiosā
in domo. Ipsa eqdē est venenus
amantissimū turbans oia bona.
quia vt scribit prouer. xvij. Me
lior est buccella sicca cū gaudio
qꝫ domꝰ plena cū turgio. Quis
nā valz exprimere quot odia aut

scādala erorta sunt. z indies oriri videnť inť pr̄em z filiū. inť frēz et frēm. inť vicinū z vicinū. ꝓpť cōtentiōes mlieꝝ. Sz audiāt viri ꝯ sensu z rōne mlieres supare debent salubre ꝯsiliū qō illis damus. Si in domo sunt duo germani simul cohabitātes z inuenerint litigātes vroꝛes caueant ne zīpi lingent. sed potius vnuſ quiſq; aduocet suam z verb vel factis cozrigat illam ꝓut necessitatib vident expedire. Sic faciant viri vroꝛib⁹. sic z paterfamilias subditis suis. Justū nanq; est inuicē supportare. z nō omi verbo ȝnum referre sermonem Ideo ap̄lus ad Ephe. iij. dixit. Obsecro vos ego vinctus in domino vt digne ambuletis vocatione qua vocati estꝭ cū omni humilitate z māsuetudine cum patientia supportātes inuicē in caritate. sollicīti seruare vnitatē spiritus in vinculo pacis. Quā nobis largiatur deus ꝓcedens hic grām z in futuro gloriam.

Dominica tertia in q̄dragesima in mane.

De ira dei que efficax remediū esse potest ad inducēdum homines ad penitentiam.

Sermo. XXXVIII.

Enitit a

deꝰ in filios diffidētie. Doctoris gentiū verba sunt ista originaliť ad Ephe. v. z in epla p̄sentis dñice. Efficacissimū remediū arbitratus sum petōꝛib⁹ vt ad pniam redeant ante illoꝛ faciem ꝓponere terribilitatē z horrorem iracūdie dei. Nam vt Augustin⁹ ait. iij. li. de doctīna xp̄iana. Plerosq; incredulos miseri cozs deus patientie longa peccare facit intrepidos. q; deus nō arbitrantť petōꝛ suoꝛ vltorem. Nos igitur huic piculo ꝓuidere volentes in p̄senti sermōe de ira dei erim⁹ ꝑba facturi. Et licz multis infectū gustū habenti horrenda sint huiuscemodi verba tamē humilib⁹ et devotis videbūtur languētiū aiaꝝ medicina. Jnđt enī Aug. xxij. q. iij. c. Jpa pietas. Molestus est medic⁹ furenti frenetico. z pr̄ indisciplinato filio. Tamē nō propterea negāda est infirmo medicina. neq; a filio disciplina est auferēda. Ad ꝟ vocati sum⁹ vt clamem⁹ z arguamus z detestamur delicta annūciemusq; tremēda iudicia dei. Per Esaiā enī. lviij. dñs ait Clama ne cesses quasi tuba exalta vocē tuaꝝ. z annūcia populo meo scelera eoꝝ. Propterea vrar verbis Hieronimi ad palmachiū z oceanū d. Adulari nō possum ne z frēm meū decipiaꝝ z me sermo percutiat Salomonis qui ait. Verba adulatorum mollia sunt z hec ferūt interiora ventris. Pro salute itaq; et correctiōe petōꝛ de ira dei securi loq̄mur. ꝟ q̄ tria mȳsteria ꝓ-

cipalia erunt contemplanda.

Primū dicitur ꝓcēptibilitas
Secundum terribilitas.
Tertium propinquitas.

Qꝛplenqꝫ ꝓcēnūt ira dei. vl' qꝛ cogitant deū nō esse. vl' quia credūt ipm nō irasci. vel qꝛ diu expectauit illos deus.

Capitulū I.

Rimum

mysteriū contēplādū de ira dei. ꝺz cōtemptibilitas. in q̄ vere liber q̄re est q̄ mīri audientes loq̄ de tremēda ira dei illā nō timēt. sz potiꝰ vt experientia docet ridēdo ꝓcēnūt. Et colligi pōt ꝺ⁹ errorꝭ ercs ꝓncipales rōes ꝓpria ꝺz stulte cogitatōis. scōa false opinatōis. tertia diuturne expectatōis. Prima rō ꝗre a mysterio nō timeꝫ ira dei ꝺz stulte cogitatōis. qm̄ stulti cogitāt deū nō esse. Pro q̄ q̄rum⁹ Utrꝫ possit aliq̄s cogitare nō esse deū. Et vēꝝ q̄ non. qꝛ vt ait Anselmus. Deus i mentis cōceptionē ē q̄ nihil melius. nihilq̄ maius excogitari pt Sz maius est qđ nō pt cogitari non esse q̄ qđ pōt. Ergo cū deo nihil maius possit cogitari deū esse ita est qđ nullo mō pōt cogitari nō esse. Sz ꝓtū arguit p̄ certū Job. damascē. dicē cui sic. Intūm prualuit malicia hoīm vt dicāt nō esse deū Et Tullius libro. j. ꝺ natura deoꝝ ait. Quidā ꝺixerūt totā de duo immortalibus opinionē factā esse ab hoibus sapientibus reipublice causa vt q̄s rō nō posset eos ad officia regū ducere. Rūdet doctor Boñ. ꝺi. viij. i. lib. q̄ cogitare cū assensu aliq̄d nō esse pt euenire dupl'r. Aut ex defectu intelligēs aut ex defectu intelligibil' Defectus intelligēs est cecitas vel ignorātia ob quā. quia ignorat rez cogitat ipsam nō esse Contingit aūt dupliciter cognitionē cē de aliq̄ enteq̄ Si est. z quid est. Intellectus aūt nr̄ deficit in cognitōe diuine veritatis q̄tū ad cognitionē quid est. nō aūt q̄tū ad cognitionē si est. ex ꝺ ait Dama. Cognitio existēdi deū nob naturaliter ē inserta et Aug. de fide ad Petr. Nihil tantū nouit mens quantū deus esse : se. et Hugo de scō victore Sic deus ab initio cognitionez suaz in hoīe tēperauit vt sicut nunq̄ quid esset posset cōprehēdi ita nunq̄ q̄ esset posset ignorari. quia ergo intellectus nr̄ nūq̄ deficiat in cognitōe dei. si est ideo nec potest ignorare ipm esse simpliciter. Quia vero deficit in cognitione quid est ideo frequēter cogitat deū esse qđ non est. sicut idolum vel creaturā vl' non esse quod est sicut deū ipsū. Secundo potest aliquod cogitari non esse p defectū a parte intelligibilis. et huiusmodi defectus pōt esse dupler. Aut defectus presentie. aut defectus euidentie. Defectus presentie. vtpote quia non semper non vbiq̄ non vbiq̄ totaliter. quod nō semp est. sed aliquando est. aliq̄n non. aliquan

do vero pōt cogitari nō esse. Similiter de eo q̄ non est vbiq̄. qz eadē rōne qua pt cogitari nō cē hic pōt cogitari nō cē alibi Similr etiā ō eo qō fm partē adest. fm partē abest. Deus aūt est totus et vbiq̄ t sp. ideo nō pt cogitari nō esse. hanc rōnē assignat Anselm⁹ in li. ꝫ insipiente Nō solū ꝓpter defectū ꝑsentie pōt aliq̄d cogitari nō cē. sed t ꝓpē defectū euidentie. quia nō ē euidēs in se et in ꝓbando. Sed deū est veritas euidēs in se t in probādo. in se qz est quo nihil maiꝰ excogitari pt. In ꝓbando ꝫo qz t ductu rōnis ō probarūt phi. q̄ non pt cogitari nisi insipiēter t stulte q̄ non sit deꝰ. Unde dauid in pō. ait. Dixit insipiēs in cozō suo nō est deus. Stultꝰ q̄ est q̄ cogitat vel dicit nō est deꝰ quē cōfiteatur intellecꝰ rōnis naturale lumen Unde Bern. in li. de diligendo deū. Inexcusabil' est oīno in fidelis si nō diligit deum toto cozō. Clamat nempe eiꝰ innata iustitia. quia ex toto illum diligere debet. cui se totū debere nō ignorat. Hec ibi. e. Clamat deum esse omnis creata natura. angeli. homines. celū t terra t omnia q̄ in eis sunt. Unde Aug. in li. ō vtilita te credendi ait. Non eni frustra intueri oportz t inaniter ordinē celi pulcritudinē sideꝝ vicissitudines temporū in quoꝝ cōsideratione nō curiosus est exercēda. seu q̄dus ad cēna faciendus. Et Job. xij. Interroga iumēta t docebunt te. t volatilia celi indicabunt tibi. Loq̄re terre t respōdebit tibi t narrabūt pisces maris Quis ignorat q̄ oīa hec manus dñi fecerit. Arabil' certe in tanta rez varietate ordo repit Est q̄ dē ordo situalis siue localis. qz quelibet creatura tenet suū locū fm suā dignitatē. Nam terra et terrena sicut viliora in imis locata sunt. Aqua vt dignior ei pemineat. Aer vt pfectior superior ē et ignis ita actiuus t calidꝰ a nobis elongat sup alia elemēta situat⁹. Celi incorruptibiles. Sol et luna t stelle lucentes in suis speris altissime collocate sūt. Et celū empirreū nobilissimuz vbi gaudent sancti cū xpo supmum omniū est. Subsequit t aliꝰ ordo q̄ tps pt dici. Ordinatissime eni sol facit cursum suū p signa zodiaci infra annū integz. Et sic transeūt tpa veris: estat: autūni. hiemis cum effectibus suis. Crescunt et dies naturales eadē tpis mensura ad motū pmi mobilis cōpletū t ea q̄ in hieme mortua videbant in vere renouari sunt. t in estate fructificāt. Predicat insup deū cē sacra scriptura tam veteris q̄ noui testamenti et omis scriptura t ꝓphez t poetarū omniūq̄ gēliū. O qualis demētia illoz q̄ qui tante vitari acquiescere nolūt. Tales vnq̄z sunt q̄ dā iracundiā non formidant. Scōa rō quare a mīris nō timeā ira dei: falsa opinionis. Nam cū multi negare pnt

non esse deū opinant? tñ falsē q̄ in illo ira cadere nō pōt. Dicunt nanq; deū nō esse clemētissimū; iram vero clemētie fore ?riam. ſō nec in deo cadere posse. ?pro quibꝰ dicit Lact. in ph. li. de ira dei. Animaduerti sepe. Donate plīmos id estimare q̄ nulli phi losophoꝝ putauerē nō irasci deum. q̄m beneficia sit tātūmodo natura diuīa. nec cuiq; nocere p̄ stantissime atq; optime ?gruat potestati. Arguūt ? sēdo modo ta'es. q; nīl passio cadit in deū. Sed ira ē passio q̄dā. g; nō cadit in deo. Tertio ?firmāt errorem suū. q; oīe peccū a ꝺo est remouendum. Sz ira est vnum ex sepē vicijs capitalibꝰ. g; est a deo removēda. Heruntū ?tra sic tenentes sunt aūctes ? dicta siue scripte sacre siue gētiliū et moraliū phoꝝ. Vnde Exo. xv. In mlt'itudine glie tue deposuisti oēs aduersarios nros. Misisti iraz tuam q̄ deuorauit eos. et. xxiij. c. Moyses ad deū oās ait. Quiescat ira tua ? esto placabil' super malicia ppli tui. et iij. Reg. xxij. Magna ira dei succēsa est cōtra nos. et Deut. xi. Irat⁹ dñs claudit celū ? pluuie nō descendūt. et ij. ?Paralip. xxj. Sz de filijs isrl'. Anna būliari se' auersa est ab eis ira dñi. et. xxviij. c. Facta ē ira dei contra iudā ? bierl'm. et Job. ix. Deus cui⁹ ire resistere nemo pōt. et Dauid in pō. ij. Apprehendite disciplinā neq̄n irascatur dñs. et ?Psal. vi. Dñe ne in fu. tuo ar m. neq; i ira tua corr. me. et pō. xvij. Fundamēta montiū cōturbata sunt ? cōmota sunt. q̄m irat⁹ est eis. et Pō. lxxvij. Ira dei ascēdit in isrl'. et Pō. lxxviij. Effunde irā tuā in gentes q̄ te nō nouerunt Et pō. lxxxix. Quis novit potēz ire tue. ? pre timore tuo irā tuaz dinūerare. Et eccl. v. Ne dicas coram angelo non est prudēcia ne forte irat⁹ dñs dissipet cūcta opa tua. et Esa. v. Iratus ē furor dominī in ppl'o suo. ? Esa. iij. ?Plāgite ? vlulate quia nō est auersa ira furoris dñi a nob. et Treno. iij. Complenit dñs furorē suuz et effudit iram indignatōis sue. et Osee. v. Effundam q̄si aquaz iram meā. et ?Naum. i. Ureiscēs dominꝰ in hostes suos. ? irascēs inimicis suis. et ad Ro. i. ?Reuelatur ira dei de celo. et ad Ro. iij ?Numq̄d iniquꝰ ē deꝰ q̄ infert irā Et. i. ad Thes. ij. ?Peruēit ira dei sup illos vsq; in finem. et Apoc. v. Consūmata est ira dei. ? xvi. c. Audiui vocē magnā de celo dicē tem septē angel'. Ite et effundite septē vialas ire dei in terram. et Valerius maximꝰ lib. i. Lento eni gradu ad vindictā sui diuina procedit ira. tarditatēq; supplicij ꝺuitate compēsat. et Ouidꝰ de arte amādi. Flectitur iratus vo ce rogante deus. et Aug. xviij. de ciui. dei. ca. xij. Apolini delphico institutū sunt ludi musici vt placaretur ira eius qua putabant afflictas esse sterilitate ḡne regiones, quia non descenderūt tem

plum eius qō rex Danaus cum
casdē terras invasisz bello incē
dit. z in .j. li. vbi sup̄. c. ij. dic̄ de in
none q̄ apud gentiles colebatur
pro dea. Apud Virgiliū nempe
Juno inducit infesta Troianis
Eolo ventoz regi aduersus eos
irritando dicere. Dens inimica
mihi thirrhenū nauigat equor.
Illiū in ytalia portaris victosqz
penates. hec ille. Et idē Virgiliꝰ
cōmemorat in p̄n. p̄mi li. eney/
dos. Obiram Junonis Eneam
p̄fugū fuisse cū reliqs troianis
dī. Arma virūqz cano troie qui
primꝰ ab oris. ytaliā fato p̄fugꝰ
lauinaqz venit littora. Multuz
ille z terris iactatꝰ z alto Vi su
perū seue memorē Junonis ob
irā. at z Valeriꝰ max. li. i. rubrica
ō neglecta religiōe mīta narrat
de iratis dīis. Nos vo talia crē
pla nō inducimꝰ vt errores gen
tiliū nō cōprobemꝰ. sz tantū vt
oñdamꝰ q̄ eis fm illos ira po/
nēda sit deo. Prosolutōe itaqz
obiectoz. tria sunt notāda. Pri
mū fm Bona. in. iij. sent. di. xxv
iij. z Rich. in. iiij. di. xxvi. z Tho.
j. pte dis. xxij. Qō qñcūqz ōr ali/
quid de deo qō in nob denotat
passionē ō deo ōr fm effectū et
nō fm passiōis defectū. Odium
ergo amor ira z similia q̄ in nob
sunt passiones in ō dicunt fm
effectū quo ad nos. vt tūc dicat
odire cū effectū nob odij exhibz
tūc irasci cū effectū ire nob osten
dit. Ipse aūt deꝰ stabil' manens
sine passione aliqua dat cuncta
moueri. Secūdū notādū q̄ nō
omnia que fm nomen sonant
virtutē dicunt virtutē in re: nec
omia que scōm nomen sonant
vicium dicunt illud in re. Pro/
pterea inqt Juuenal'. Fal lit enim
vicū specie vrtis z vmbra. Et
Seneca ad Lucil. Vicia in nob
sub virtutū noie repunt. et Gre
go. xli. di. c. Sepe vicia. ait. Sepe
vicia se ingerūt z virtutes eē mē
tiunt. vt tenacitas parsymonia.
effusio. largitas. crudelitas. zelꝰ
iusticie. remissio. pietas velit vi/
deri. Jō nō oīe q̄ ōr ira vicuz
est aut pcm̄. Tertiū notandum
fm Bona. in. iij. dis. xv. q̄ triplex
est ira. Quedā est p̄ter rōnis im
periū p̄mꝰ. i. iracūdie motꝰ. Se
cūda ira est ꝫ rōis imp̄iū qñ q̄s
cōcitatꝰ in irā passiōi rōz subtrahit
sequiturqz inordinate impetum ire
Tertia est ira q̄ est fm rōnis im
periū qñ q̄s irascit fm q̄ merito
irasci debet. Sic merito irascunt
patres filijs impijs. z pur exigit
illoz malicia ordinate corrigūt
eos. Sic irascitur p̄lati z dñi q̄
liber subditis in obedientijs. Sic
iratus est xp̄s qñ eiecit oīes ven
dentes z emētes de templo. Di
cimus ḡ q̄ deus q̄ est clemētissi/
mꝰ sine sui mutatōe sine passiōe
sine pcō sua exigente iusticia ira
scit sepe pcōres obstinatos in
ira conculcās qñ eis effectus ire
demonstrat. Di sunt guerre. pe/
stilētie. tēpestates. grādines. steri
litates terre. fames. terremotus
terrores de celo. z signa magna

Capitulū II

O presumptuosi peccatores audi
istis iam q falsa est opinio via
Diceballs enī q nō iracat deus.
Et ecce tot pcōia scripturarū
clamāt irā dei ab omīb⁹ cē timē
dam. Tertia rō q̄ rea mult⁹ nō
timeā ira dei ō⁹ diuturne expectā
tionis. Consueuit eḡdes ōs ppī
longanimitatē suā sufferre peccā
res intūs p tpa longa. vt sic per
dulcedinē eo⁹ attrahant ad pniaz
sed inde multi sumūt audaciā
deteriores facti irā dei nō exīsti
māt. Verūtn vt ait Hiero. in ex
positiōe Hieremie. Quāto ma
ior est nūer⁹ cōpoz q̄b⁹ obliuisci
mur deū. tanto maior est pena
peccantiq̄ nec longitudine cōpo
rum potuerit edomari.

Ob terribilis est ira dei. eo q̄
seuit in paruulos z iniustos ar
gz orationes supplicātum sper
nit et abhominatur.

Capitulum II.

Ecundus mysteriū ptemplādū
dei ira dei. ō⁹ terribilitas. Considerādū nāq̄z est q̄ cū
iracat ds z puocat eā ad cōpaī
flagellādū populos sibi rebelles se
uer⁹ ē z terribil' valō marie ppī
ria. Primo ppter puulo⁹ pu
nitionē. Secō ppter iustoz affli
ctionē. Tertio ppī ozōnū detesta
tionē. Prio de⁹ iratus ē terri
bilis ppē puulo⁹ punitōes. Pu
nit nāq̄z paruulos pueros z ino
centes ppter pcā parentū. Pe
rierūt nempe z suffocati sunt in
diluuio oēs infantes et paruuli
quotquot reperiebant in mundo.
Adusti sunt in sodomis z incen
dio cremati sunt oēs q̄ erant
in vtero matz tq̄ suggebāt vbe
ra. z tū sep⁹ verā mūd⁹. aut fa
me aut pestilētia aut q̄libet alia
aduersitate q̄ nōnsi ppī pcā ve
niūt paruuli q̄ ea nō cōmiserunt
puniunt ppī illis. O formidabilis
dei iusticia. O tremenda dei ira
cundia. cur eos q̄ te nō leserunt
exterminas. puulos cur tā acriē
punis. Et respondebit tibi pin⁹
q̄ propter pcā parentū. sed hic
oritur dubiū Vtz filij ppī pcā
parentū puniri possint. Et videt
q̄ non. Nam p ezechielē. xviij. c.
deus dixit. Filius nō portabit ini
quitatē pris. z pr̄ nō portabit ini
quitatē filij iusticia iusti sup eū
erit. z impietas impij erit sup eū
et ex ō⁹ bis q̄ fa. ma. p. ca. c. Que
suit. in glo. ō⁹ Peccata suos de
bent tenere auctores. et idem. C.
de penis. l. Sanctimus. z. C. ne
vxor pro marito. l. Ob maleficio
rum. Et. xi. q. iij. ca. Illud. et de
senten. excōmunica. c. Romana
§. Ultro. et. lvi. dist. ca. Satis.
et Augustin⁹ ait. i. q. iij. c. Nulli⁹.
Nullius crimen maculat nescī
tem. Ad hoc facit idem ca. Pla
cuit. z. ca. Judei. Sed contra ar
guitur. quia Exodi. xx. Deus di
xit. Ego sum dominus deus tu
us fortis zelotes visitans iniq̄
tatem patrū in filios in tertiam
et q̄rtā generationē eoz qui ode

runt me Ad idem facit.ca. Ver/ gentes.cx de hereſ.et idem hr cx de ſ.preſ.nó or.c.j.c. Ad pſentia. c. Preſentiū.c. Conqrente. z.c. q̃ nia.et.i.q.iij.§. Item. or. Cham peccante. Chanaan filius ei⁹ ma ledicit. Rñdet Bon. dist. xxxiij. secūdi li. Qd̃ dupler est punitio. Una eterna.alia temp̃alis. Filij non puniūtur p̃ peto pentū pe/ na eña. Unó Anſhel. de conce ptu virginali dic.q̃ puuli nó dā nant p̃ culpa Ade trī sz p̃ culpa propria quā hñt. licet nó bēant eam agendo sz ꝑhendo. puniunt tamē filij pro peto pentuz pena tempali. co q̃ filij sunt aliq̃d pa tris. Et h patz p̃ sacrā scripturā in plurib⁹ exemplis. Jō dic Gre gor⁹. i.q.iij.c. Paruulos. Par uulos sodomitaz non execusauit ignorātia q̃n pro p̃no scelere ce lesti igne ꝑsumeretur. Sz h igne pena illis diminuta est. quibus successio paterni sceler⁹ est adem pta. Pariter etiā demonstratū est peccatis parentū puulos ali q̃n corp̃alr flagellari. Scdo deus irat⁹ est terribilis ꝓpter in/ stoz afflictionē. Affligit etiā z se pe bonos cū malis. Sz dubitat h Utz possit cē in aliq̃ pena sine culpa. et videt q̃ non. qz Hiero. ait. Quicquid patimur petā nra meruerūt. et Greg. dic in collēta Nulla eis nocebit aduersitas si nulla dominet iniq̃tas. Sz ꝑ est illud Job. xvij. Non peccauit z in amaritudinib⁹ mozat ocks me⁹. et Job. ix. Quis peccauit h aut

parentes eius vt cecus nasceret. et rñdit xp̃s. Neqz hic peccauit neqz parentes ei⁹. et exponit Au guſt. q̃ hoc nō ō: qz nō peccaue/ rit. sz qz cecitas nō erat pena pec cati. Preterea p̃ petō originali nō meretur q̃s nisi semel mozi. Sz lazar⁹ nō trīs fuit mortu⁹ semel sed bis. q̃ videt q̃ aut mozs pri/ ma aut scda fuerit ei absqz meri to peccati inflicta. Jtē xp̃us nul lū hūit petīm. z tñ in eo fuit pēa. Rñdet Bonauē. dist. xxxvi. ij. li. Qz malū pene duplr pōt ordīa ri. Uno mō ad maluz culpe qō puniēdo ordinat. Alio mō in cō paratione ad bonū qō de⁹ elicit et illa pena. si q̃ aliq̃ pena infli/ gatur cuius ordinatio p̃cipalr ꝑsi stat in cōparatiōe ad malū cl̃pe puniendū necesse est aliquā cul/ pam precessisse nec tantum pre cessisse. sed etiaz aliq̃ mō cō/ municari inſepabilr. Pena enī aut est directe ordinata ad puniēdū. aut est ordinata p̃cipalr ad ma lum excludendū. Primo mō est pena infernalis. Scdo modo ē pena purgatoria. Prio mō req/ rit pena p̃naz culpe fm deſor/ mitatē z maculā. Scdo mō req/ rit culpe p̃nam fm reatū z seq̃ lam. Si aūt pena infligat p̃cin/ cipalr ꝓpt̃ ordinē quē hz ad bo/ nū qō inde eliciat. aut q̃ propt bo nū ꝓpriū aut ꝓpt̃ alienū. Si ꝓp t̃ propt̃ bonū proprīū. sic requirit q̃ in ſbiecto illo aliq̃ fuerit cul pa z q̃ possit cē de futuro. Si aūt propter bonuz alienū sic sufficit

pene vt fuerit d'pa i alio q̄ in eo q̄ punit i eo vic; p q̄ pena illa sustinet per quē modū fuit in xpo cui⁹ mors et passio ordiata erat ad redimēdū gen⁹ hūanū z liberandū z reparādū a lapsu in quē ceciderat et peto primi parētis. et sic patz q̄ omis pena alīq̄ mō respicit culpam. Sz quedā vt p sentē in se vtpote pena infernal'. Quedā vt pteritam in se sz p̄sentem in reatu z sequela sicut pēa purgatoria. Quedā vero solum vt pterita z hoc in eo qui punit. et hic ē ois pena iustoz excepto christo. Quedā vero respicit culpam nō in se sed in alio sicut in christo. Pōt etiā pena ordinari ad bonū q̄ō inde elicit. Et sic pt esse in alīq̄ sine culpa talis pena meritoria. q̄ illud malū pene recōpēsat p maiⁿ bonū q̄ inō eligitur. sic pt̄z in ceco nato in Job in lazaro. in Thobia in q̄libet viro iusto. hec Bona. Alex. aūt in tertio sūme allegādo Jobem dicit. Concedit ds instū incidere in calamitates. p̄ mlt̄as causas. Prima est vt eā q̄ in ipo latet ē tutē aliqs mānifestā faciat vt Job. i. Scōa est vt non ex recta conscientia cadat p̄ superbiā. vt in Paulo ij. ad Cor. xij. Tertia vt alīq̄ erudiant vt in Lazaro z diuite Lu. xvi. Quarta p̄ gloriā dei vt in ceco nato Joh. ix. Quinta p̄ celū alterⁿ⁹ sine imitatiōz vt glia eius q̄ passus est magnificata impugnat aliqs passio fiat spes future vite. vt in martyribus

ad Hebr. xi. Propter hoc dic̄ Aug. li. i. de ci. dei. c. viij. hec cū ita sint boni z mali pariē afflicti sunt nō t̄ñ ideo distincti nō sunt. q̄ distinctū nō est q̄ vtriq; p̄ssi sūt Manet enī dissimilitudo passionū. Et sub eōdē torm̄ēto nō est idē virtus z vicium. Haz sicut sub vno igne aurum rutilat palea fumat. et sub eadē tritura stipule cōminuunt frumēta purgāt ita vna eadēq; vis irruēs bonos p̄bat purificat eliquat malos damnat vastat z extermiat. Vñ in eadē afflictōe mali deū detestant aūt blasphemant. boni aūt p̄cant̄ z laudāt.

Tertio dē⁹ iratus est terribil' propter orationū detestationē. eo q̄ q̄ñ post diuturnaz expectationē p̄uocāt ad iracundiā nō exaudit obstinatoz voces peto rū q̄ut plene dixim⁹ in sermōe de impedimentis oronis. D

Q cognoscatur ira dei q̄ pinq̄tum cū petā sunt ? summota. tū cum petōres sūt obstinati. tum cum illā p̄phete z amici dei pronunciāt z cōminātur.

Cap'm III.

Ertiuz mi

steriū p̄tēplandū de ira dei dicit p̄pinqtas. Quanis enī nesciam⁹ certitudinaliter q̄ñ p̄pinqua sit ira dei ad flagellā dū peccatores. possum⁹ tñ id cognoscere ex cōiectura signoz. Sunt autem de hoc tria principalia signa Primū petōz ? summatio. Se

cundū ꝓl'oꝝ obstinatio. Tertiū ꝓphetaꝝ anūcatio. ℣Primū signū ad cognoscendū seu timēdū ne ꝙnq̄ sit ira dei est petōꝝ cō/ summatio. Quū ꝯsūmata sunt peccata ⁊ impleta est mensura. ℣Possunt aūt notari septē signa ꝯsumatōis petōꝝ signis adim/ pleto nihil alīd nobis expectan dū et timēdū est q̄s ira vindicta flagellū ⁊ vitio diuina. ℣Primū est horribilitas petōꝝ multoꝝ. Scōz mlitudo peccantiū. Tertiū impunitas mānifestoꝝ scele/ rum. Quartū animaduersio in peccatis. Quintū affectio ad scelera. Sextū studiū peccandi Septimū longa ꝓseuerāta in pec/ catis. De cōditiones explicant Beñ. vi. ℣Prima conditio seu primū signū. qz in mūdo tpe diluuij erant magna petā ⁊ horrēda in imis. ℣Propēa dr. Videō aūt deus q̄ mlta malicia. Oō verbū mānifeste oñdit horribili/ tatē ⁊ turpitudinē multoꝝ petō rum. Scōo cōtra hoīes talia p petrabant. ꝙ terea subdit hoīm Tertio insup petā illa inuerecūn/ de ⁊ impune fiebant. iō subiūctū est. Esset in terra. i. mānifesta erāt et impunita. Quarto fiebāt pec cata tota mētis aniaduersione. ideo additur. Et cūcta cogitatio scelicz nō partim. nō diuisim. sed in malis integra ⁊ p̄ūcta. Quin to fiebant tota cordis affectiōe. ideo subdit cordis. Sexto ꝓpe/ trabant toto studio. iō subditur Intenta esset ad malū. Septi/ mo fiebāt ꝓseuerant. ꝙ terea ad ditur. Oēs tpe. Timeo satis ne hec signa verificent in nob. Tpe nanq̄ isto nephādissima scelera cōmitti solent nec a paucis. sed a mlīs. neq̄ puniūt aut corrigūt q̄m illi ad q̄s spectat corrigere vel punire deteriores sunt aliīs Et nō est veritas nō iustitia ne/ q̄ rectitudo in filiīs hoīm. fiūt petā cū oī aduersione mentis. cū oī affectione studio ac ꝓse/ uerātia. O fatui ꝓphē cur nō timetis. Cur nō erpauescatis. Cur ad pniam redire negligitis. Audite psal. di. Nisi ꝙuersi fuerimus gla/ diū suū vibrauit arcū suū teten dit ⁊ paauit illū. Scōm signū ꝓpinquitatis ire dei dr ꝓl'oꝝ ob stinatio'. Oñcunq̄ ꝓphē petōres obstinant ⁊ obdurant in cor/de nō mori bñficiīs dei. nō cōmina tionib⁹. nō ꝓdicatōib⁹. nō signis non deniq̄ vllo alio mō signuꝝ forte est q̄ ꝓpe ē eis flagellū dei.

Est de hoc exēplū obstinatissimi populi iudeoꝝ quē de⁹ deleuit ꝓ pter obstinatōez suā. Nā p⁹ mul ta mala a iudeis ꝓpetrata xp̄us viuēs in carne i medio ipsoꝝ vo cauit eos ad pniam vita miracu lis ⁊ doctrina. Ipsi vero noluēr audire ip̄m. In dñica aūt oliua rū cū introisset hierl'ym dr ꝯ Lu. xix. Videō ciuitatē fleuit su per illā di. O ciuitas ampla. O ciuitas ꝛgia O ciuitas digna ple na ꝓl'o. affluens diuitiis ⁊ abū dans pecūis. Veniēt dies in te ⁊ circūdabūt te inimici tui vallo ⁊

circundabũt te ⁊ coangustiabũt te vndiq; ⁊ in ſrã pſternẽt te ⁊ filios tuos q̃ in te ſunt. ⁊ nõ relinquẽt i te lapidẽ ſup lapidẽ: eo q̃ nõ cog̃ueris tps viſitatiõis tue. Propterea dicit Hiero. in q̃ſtionibꝫ ad Hedibiã. Inter autẽ hierlim amauit dñs vt fleret eã et plãgeret ⁊ pendẽs in cruce loqueret. P̃ ignoſce eis q̃ neſciũt q̃d faciũt. Itaq; impetrauit q̃ petierat ⁊ datũ eſt eis tps penitentie vſq; ad quadrageſimũ ſecundũ annum. Poſt quod perſeuerantibꝫ in blaſphemia egreſſi ſunt duo vrſi de filiis romanorũ. Veſpaſianus ⁊ tytus ⁊ eos interfecerũt atq; lacerauerũt. hec ille. Dicaũt q̃ crucifix⁹ eſt Jeſus dei filiꝰ uerſus ad mulieres que plangebãt ⁊ lamẽtabãt eũ dixit Filie hierl̃ nolite flere ſup me ſi ſup voſipas flete ⁊ ſ̃ filios vrõs ⁊ veniẽt dies in q̃bꝫ dicetis Bte ſteriles q̃ nõ genuerũt ⁊ vbera q̃ nõ lactauerũt. Oſarea. o lapidea Adamantina iudeoꝝ cordia nec verbis xpi credidẽrt nec ſuſcepẽrũt teſtimoniũ apl̃oꝝ q̃ magna virtute p̃dicabãt reſurrectõꝫ magiſtri ſuiq; indies crudeliores facti pſeq̃bant eccl̃am lapidauerũt Stephanũ. interfecerũt Jacobum iuſtũ. ⁊ paulo p uerſo miraculoſe ac ceteꝝ p̃dicantibꝫ xpm impũſilme reſiſterũt. Voluit nũ ds añiam ſuã inferre in eos terroribꝫ ⁊ ignis celi illos ad pniam vocare. Et vt meminit Joſephꝰ in li. de iudaico bello ⁊ Euſebiꝰ in hyſtoria eccleſiaſtica. ⁊ Poliẽratus in li. de nõg̃ curialiũ. Stella quedã ſub forma gladij ſtare viſa eſt ſup ciuitati. Cometes crinalibꝫ flãmis p totum annũ viſus ẽ ardere. Luna eclipſim p. iij. noctes paſſa ẽ p̃tinuas. Cũ die feſti pasche cõueniſſet octauo die mẽſis aprilis nocte tpe hore none tantꝰ fulgor luminis ara tẽplumq; circũdedit: vt dies clariſſimꝰ videret. mãſit q̃ ſpacio hore dimidie. Q̃ q̃dẽ ignaris p ſpeq̃ viſus ẽ. ſ̃ ꝓbos peritoſq; doctores portentũ crinale nõ latuit. Janua tẽpli q̃ erat ad orientẽ cũ eſſ̃ ere ſolido indurata tanti ponderis q̃ vix ãte xx. viri ſ̃ũmo conatu impellentibꝫ claudereꝫ repente hora noctis ſerea per ſeipam aperta eſt quanq̃ ferreis vectibus teneret. Die xxi. Maij prope occaſum ſolis viſi ſunt curruſ ⁊ quadrige in omnem regionem per aerem ferri ⁊ armatoꝝ cohortes nubibus cõmiſceri. In nocte penthecoſtes ſacerdotes ingreſſi templũ ad diuina officia celebranda. Primo ſenſerunt quoſdã ſtrepitus ⁊ paulo poſt audierũt voces clamantes. Diſcedam⁹ ab hiis ſedibus. Ante q̃rtũ annũ belli ſ̃ die feſti tabnaculoꝝ q̃dem ruſticꝰ et Plebeꝰ Jeſus noie filiꝰ ananie repẽte clamare cepit. vox ab oriente. vox ab occidẽte. vox a q̃tuor ventis. vox ſuper hieroſolymã ⁊ templũ. vox ſup ſponſos ⁊ ſponſas. Vox ſup vniuerſum po

pulū. Sicq; idesinēter die ac nocte clamabat p vicos et plateas discurrēdo. z flagellat⁹ ac pcuss⁹ etiā ante iudicē flagris vsq; ad ossa laceratus vt taceret ipe q̄libet die cū ciulatu ſp illud replicabat addēs. Ve hierosolimis Ve masculis z femellis. Nec vnq; in tot pdigijs aut ſingnis ille dure ceruicis pplus errores suos corrigere voluit. Ob quaz obstinationē altissim⁹ deus in illos iram suā effudit. O q̄s explicet sine singultib⁹. Quis audiat sine lacrimis. q̄s cōsideret sine timore cuitat. Hierosolymitane erudiū z ō solationē. Refert namq; Josephus in. vi. li. de bello iudaico. Ex tytus z vespasianus cū exercitu validissimo a romanis missi in die solēni pasche q̄ etiā circūiacentib⁹ locis innumerabilis popul⁹ iuerat hierl'ymā cuitatē obsedēt fecerūtq; in circuitu vallū munitissimū ita vt nullus cuitatē exiens illud pertransire posset. Ob quā cām in breui cuitas fame cepit vrgeri. tantūq; inualuit penuria reruz q̄ pter famē hec q̄ referā dicit Josephus fuisse mala secuta. Primo q̄ pdones p cuitatē discurrentes vi intrabat domos z rapiebant si q̄d ibi inuenissent comestibile. Secūdo q̄ filij ex ore parentū ecōuerso violēter stricto gutture z masticatū cibū extrahebant: et velut rabidi comedebāt

Tertio q̄ etiā fimū boum alia q̄ vilissima sumpserūt in cibū.

Quarto q̄ multi p̄tendebant exire vt herbas colligerēt z capiebant a romanis z tantus nūer⁹ fuit captiuoz vt ture custodiri nō possent. Quapropē statutū fuit vt cuulsis eoz oculis aput tis illoz mānb⁹ cōpellerēt sic ad cuitatē redire. Quito q̄ q̄s plures diuitē ne localia sua pderēt ad man⁹ romanoz: q̄s venisse credebant cuitatem debellaturos illa deglutiuerunt. Cuius rei fama cū deuenisset ad aures romanoz cōmouit eos vt existimarēt captiuos iudeos q̄s tenebant gēmas i vētre adhuc retinere. Quarevna nocte duoz militū patefecā se viscera. Sextro q̄ milti formosi iuuenes in via in plateis public⁹ i pprijs domib⁹ fame afflicti iproutsa morte cadebāt. Septio q̄ inēre se mlieres q̄ filios, p̄pos comedēt. Vñ ffert Josephus ō quadā. q̄ cū nō bret ad comedēdū lacerātē filiū i mānb⁹ tenēs dixit. Infelix, mris infelicioz fili in bello i fame i direptiōe cui te refuabo. Veni q̄ nūc o minate esto cib⁹ mri pdonib⁹ furoz secuī fabula. z bis dicī, filiū iugulauit z coxit z dimidiū comedēs ptē alterā occultauit. Et ecce pfestim pdones odorē carnis cocte sētientes i domū irruunt. z nisi carnē, pdat morte minant. Tūc illa detegēs infāstā membra. Ecce iāt vob ptē optimā refuaui. Ac illos tāt⁹ horroz inuasit q̄ nec loq̄ potuerūt tilla me⁹ est inquit hic filius meū est pec

catū securi edite. quia prior ego qué genui. Illi vero tremētes et territi discesserunt. O quot erāt in ciuitate illa amara spectacula vbi videbant quotidie tot morientes. O q̄t infantes z pueri extendētes manū ad vbera matr̄ et pané petentes ad pedes illar̄ mortui deficiebant. O q̄t erant flebiles voces quot lamenta q̄t singultus quot gemitus z suspiria. Clausérat eis de⁹ z strinxerat venā misēdie sue. Tandé p⁹ vbiniū capta fuit ciuitas z in predā data z muri z edificia q̄libz solo equata. Et vt Josephꝰ refert de eis centena milia iudeor̄ fame et gladio perierūt z xi. milia venditi fuerunt. O si possem in talem ascendere speculā. de q̄ oém ytaliam cernerē. omnesq; meam vocé possez audire pfectu clamarem. O ytalia plange. o ytalia time. o ytalia caue ne propé obstinationē tuā i te desciuat ira dei. Vocauit ipse te multis annis. dotauit amplis⁹ beneficijs. Misit ad te predicatores suos. Terruit te signis z pdigijs. Sensisti terremot⁹ pestilentias z tēpor̄ sterilē ꝯditionē. Cōminatus est tibi deus. sic certeb̄ fecit vt teinduceret ad pniam. Et tu indies durior efficeris in peccis z malicia pseuerādo. Fiunt iam vbiq; vsure publice. Omnia fedata sūt spurcissimis vicijs carnis z ignominio se sodomie. Superba pompa rū iam occupauit oīa ciuitates z terras. Blas pbemie dei p/iuria. mēdacia. iniusticie. oppīsiones paupeꝝ z similia supabundant. O ytalia decora. O regio diuitijs plena. Noli cōtemnere deū. Noli exacerbare maiestatē eius. Tertiū signū propinqtatis ire dei ꝺr ppbar̄ annūciatio. Cognoscim⁹ propinquā dei iraz qñ per ppbas suos de⁹ illā pnūciat. Dicto aūt istio multa dicuntur pronūciata p scās Brigidā que spū claruit. ppbetico p scrūz Merbio dñi z nōnullos alios Ego aūt qui dicta ipsorū etiam originaliter legi cum illa clare non intelligā nō audeo quicq; temere diffinire. Dortor tamē o vñes populos vt cessent a via sua mala ne forte si in illa pseuerauerit repente supueniat ira z indignatio dei A qua ipse nos liberet q̄ est benedict⁹ z laudabil' p infinita secula seculoz. Amen.

Dñica tertia

in q̄dragesima infra diem de vicio z peccato discordie q̄ nullo pacto stare pōt cum veritate penitentie. ob q̄ penitentes ab illo sibi maxime cauere debent.

Sermo XXXIX

Mere

gnū in seip̄m diuisum desolabit. et domus supra domū cadet Verba sunt redemptoris nostri originaliter Luc. xj et in euang. p̄ncis dñice. Nō potuit efficacius aut clarius explí/

cāri q̄s perniciosum sit malū aut graue discordia dānata q̄s in verbis domini nostri Jesu xp̄i q̄ dixit contra phariseos. et licet sua intentio fuisset oñdere demōes concordes esse ad oēm maliciaz hominū q̄z p̄ditionem veruntamen nos intelligimus dissensiones quelibet regna validissime exterminare. ad hoc aūt astutus dyabolus innitit vt caritate abiecta cū discordijs odijs z dissensionibz deū omipotentē offēdamus. Ea propter p̄ volitate pertinentiū in p̄senti sermōe 3 discordie vicū stilum nostr̄ extendemus. qm̄ redēptor noster amarum illius effectū qui est regnorum desolatio aperuit in verbis allegatis in rbemate in quibus de discordia tria mysteria erunt declaranda. vt p̄z. Primum dicitur originatio. Secundus distinctio. Tertiū offensio.

Q, tres possunt esse radices vel origiales cause damnabilis discordie vana gloria. videlz auaricia vel stultricia siue leuitas.

Capitulum I.

RIMŪ mi sterium declarandū de discordia 3 originatio in qua videndū est que sunt discordie originales cause. Et assignari possunt tres cause. Pria dicitur vana gloria. Secūda 3 auaricia. Tertia stultricia. Prima causa discordie dicitur vana gloria. Scōm enim Gregoriū xxxij. moraliū. Discordia est vane glorie filia. Nam vt dicit be. Tho. sēa secunde. q. xxxvij. Discordia importat quādaz disgregationē volūtatum inquātum scz voluntas vni⁹ stat in vno et voluntas alterius stat in altero Quod aūt voluntas alicuius in p̄prio sistat p̄uenit ex hoc q̄ aliquis ea que sūt sua p̄fert bis que sunt aliorū. Qx cum inordinate fit p̄tinet ad inanē gloriam z ad superbiā. Et scōm circunstantias potest esse peccatuz mortale aut veniale. Sed aliquis posset arguere q̄ discordia nō est peccatū. Nam Actu. xvij. Paulus posuit discordiam inter phariseos et saduceos quod nō fecisset si fuisset peccatū. Jtē dicitur Actu. xv. Facta est dissensio inter paulum z Barnabam Sed brūs Tho. respōdz ad p̄mum. q̄ causare discordiaz perquā tollitur mala concordia est laudabile. z hoc modo fēcit Paulus. Christus etiam de seipo dicit Matthei. x. Non veni pacē mittere sed gladiū. Ad secundū dicit Tho. q̄ discordia que fuit inter paulum et barnabā fuit per accidens z nō p̄ se. Uterq; enim intendebat bonū sed vni videbat hoc esse bonū alij aliud qō ad humanū defectum p̄tinebat nec erat talis cōtrouersia in his que sunt de necessitate salutis. Sed hic orit vnū dubium. Utrū auditores diuersq; magistrorum

tenentiū diuersas opiniones et
cusank a peccato si opiniōes ma
gistroz suorum tenent quando
nō sunt bone. et rñdet Tho. in
quodlibet. Quod si diuerse opi
niones doctorū sacre scripture
non sunt cōtra fidem vl bonos
mores absq; periclo. audiores
veranq; opinionē sequi possunt
sicut varia fuit opinio inter Au
gust. t Hiero. de obseruatione le
galiū ante diuulgationē euange
lij. In illis vo que pinēt ad fi
dem vel bonos mores nullus
excusak si sequik erroneā opin ōz
alicui⁹ magistri. In talibo enī ig
noātia nō excusat aliqn imu
neos a peccato fuissent qui secu
ti sunt opinionē Arrij. Nestorij
et alioz hereśiarchaz. Nec pos
sunt excusationē habere propter
simplicitatē si in talibo opinionē
erroneā sequank. In talibo nā
qz dubijs nō est de facili pstād⁹
assensus sed potius vt dic Aug.
in tertia de doctrina xpiana. Cō
sulere quis debet regulam fidei
quā de scripturaz planioribo loc
et ecclesie auctoritate preceperit.
Qui ergo assentit opinioni alic⁹
magistri cōtra manifestū scripture testimoniū. siue contra illud
qđ publice tenet ecclesia fm ecclesie au
ctoritatē nō pōt a vicio erroris
excusari. Concordat Mōnaldus
et Hostiensis. Aliq; trā sunt q̄ ali
quādo fuerūt in varia opinione
doctoz anteqū p ecclesiā fieret de
termiatio. Et pro illo tpe potue
runt excusari qui vnā vel ẽ̄ am
tenebant. Sed postq̄ determia
tum est p ecclesiam et firmata al
tera eaz hereticū esse ẽ̄ rium sen
tire. Sicut est exemplus de pau
pertate xp̄i de q̄ ante Joh. xxij.
erant varie t cōtrarie opiniōes
veraz xp̄s cū aplis būt aliqđ i cō
mum. Sz ōtermiatū fuit p ip̄m
Joh. xxij. imo per ecclesiā q̄ ha
buit ex eo qđ Joh. viij. dixit. Di
scipuli ea⁹ abierūt in ciuitatē vt ci
bos emerēt. et Jobā. xij. de iuda
dicitur Fur erat t loculos habēs
ea q̄ mittebant portabat. Et hoc
ip̄m dr. xij. q. j. c. habebat. Qui
ergo ẽ̄ rium assereret pt nacie he
reticus haberet. Addit Hosti. q̄
qñ sunt diuersa iura t opiniōes
sez nec cōtra deū nec bonos mo
res humanioz sentēcia est pferē
da ceteris paribus. extra ō trās
ac. ca. Et alias. Standū est ei q̄
meliori innititur ratiōi. dist. xx.
§. Et extra de fel. c. Cappellan⁹.
Adde etiā q̄ in his q̄ discernūt fo
rum ꝓsientie. in dubijs tutior
via est eligēda. ex de spō. c. Juue
nis. Nec tamē de facili ẽ̄ ria opi
nio est reprobāda. Scēa causa
discordie dr auaricia. Inqt Se
neca in libro de q̄tuor virtutibo.
Quietissime viuerāt boies sup
terram. si he duo ꝓnomina tol
lerentur meū t tuum. et Plato
in phedrone. Propt̄ pecuniorū
possessiōes vniuersa bella nob fi
unt. et Salust⁹ i catelinario im
perij t diuitiaz cā bella arq; cer
tamia oia inē mortles fiūt. et lu
can⁹ li. ij. Certamē mouist̄ opes

Videm⁹ ꝫ p erpientiã oĩm die qñ ꝓpter auariciã filiꝰ discordat a ꝑre ⁊ fr̃a fr̃e. ⁊ amicꝰ ab amico.

E Tertia cã discordie ꝺr stultitia. Sunt nãq; mlti stulti ⁊ leues q̃ oia credũt q̃ a susurronibꝫ eis dicunt. Susurratio siqdez aptissimũ est instrm ad discordias seminãdas. ꝓpterea dixit sapiẽs ꝓ uerb. xxvj. Cũ defecerint ligna extinguet ignis ⁊ susurrone sbtracto iurgia ꝙescũt. et Eccli. xxviij Susurro ⁊ bilinguis maledictꝰ Mltos ei turbauit pacẽ hñtes Lingua tertia mltos cõmouit ⁊ dispersit illos de gẽte in gentes. Ciuitates muratas diuitũ ẽstruxit. domos magnatoꝝ effodit. virtutes ppl'oꝝ ꝙdit. et gentes fortes disolvit. mlieres ꝓuratas eiecit ⁊ ꝓuauit illas laboribꝫ suis. Cui respiat illã nõ bẽbit reqem. nec bẽbit amicũ in q̃ requiescat. Flagelli plaga liuorẽ facit. ꝫ Plaga ãt ligue comminuet ossa. Hec ibi. Quisnã sufficeret enũerare discordias q̃ exorte sr̃ inr ciues. inter vicinos. inr dños. inr ppl'os. inter vxorẽ ⁊ viꝝ. frem et frem ꝓpter susurrates. O ligua ignita. O ligua venenata. O lingua imanior ⁊ crudelior oi fera pestifera. Tu lingua susurronũ instrumẽtũ es dyaboli. Tu illiꝰ sagitta vulnerãs. tu eius acutissimus ensis. ꝫ Propterea susurratio ponit ir̃ grauia peccata que execrat deus. De quibꝫ sapiẽs dicit ꝓuer. vi. c. Ser sũt q̃ odit dñs et septimũ detestat anima eius. Oculos sublimes linguã mẽdacem. Manꝰ effundẽtes innoxiũ sanguinẽ. Cor machinãs cogitatiões pessimas. ꝫ Pedes veloces ad currendũ in malũ. ꝫ Proferentem mẽdacia. Testem fallacẽ et eũ qui semiat inr frẽs discordiã Sed culpabiles adhuc sunt illi qui a susurronibꝫ sibi cauere aut nesciunt ⁊ nolunt.

Q, tripler est discordia dãnabilis sasmatice ꝑuitat̃, cautis partialitatis ⁊ importabilis societatis. Capm̃ ij.

Ecunduꝫ

mysteriũ declarãdũ de discordia ꝺr distinctio. Distinguit ei tripler discordia dãnabil' ⁊ periculosa. vicz ꝫ Prima est sasmatice ꝑuitat̃. Secũda cautis partialitatis. Tertia importabil' societatis. ꝫ Prima discordia est sasmatice ꝑuitat̃. Est aũt sasma viciũ q̃ ds sũmo pontifici Cibesse reculsat ⁊ mẽbr' eccie subiect' cõicare nõ vult. Sasma siquidẽ grecũ est nom̃ qđ latine sasura sonat. vt ꝺr. xxiij. q. i. ca. Sasma. Est aũt petm̃ mortale quia ꝓxiat caritati ecclastice vnitatis. Est aũt dñtia inr hereſim et sasma. q; hereſis oppõit directe ⁊ p se fidei. vt dicit Tho. q. q. xxxix. ⁊ sasma p se oppõit ecclastice vnitatis caritati. Vñ hiero. xxiij. q. iij. Inter sasma. Inr sasma et hereſim b arbitror interesse q̃ hereſis puersum dogma habz. Sasma aũt ab eccliꝫ sepa

rat. Cōtra scismaticos dr in cap. i. de sum. trī. z fi. ca. Una est fides ītū vniuersalis ecclīa extra quaz nullus omo saluat. z. xxiij. q. i. c. Loquit. Ciprian⁹ ait. Loquit dñs ad Petz. Ego dico tibi q; tu es petrus z sup hanc petrā edificabo ecclīam meā. Sup vnū edificat ecclesiā. Et q̄uis aplīs oībus post resurrectiōez suā parem potestatē tribuat z dicat. Sicut misit me pr̄ z ego mitto vos. Accipite spīm scīm. tñ vt vnitatē manifestaret vnitatis eiusdē originē ab vno incipientē sua auctē dispositt. Ad idē. c. c. Alien⁹. c. Omnibus. c. Quīa vetus p̄fata cā z q̄stione. Si tibi oritur vnū dubiū. Quid cū duo vel plēs sunt in ecclesia gerentes se pro papa. z q̄libet hoz hz suā scālā q̄s coz dicitur scismatic⁹ cū suis scīatib⁹. Nā aut ꝓstat aut cōtēt̄ tenet q̄libz eōrū intrusus ē. i. nō canōice electꝰ Aut ꝓstat vnū coz canōice z rite electū vicz a duobz ptib⁹ cardinalīū z sine violēcia. z postea alius supinducet⁹ aut dubitat q̄s illoz sit canonice vel rite electꝰ vnꝰ vel alter. z in p̄mo casu nullꝰ coz est papa. Si quilibet coz scismaticꝰ cū duo q̄ sacēter sequūtur ipm et ecclīcan sūt ipso facto. cē de elec. c. Licet. Et de hoc loqtur. c. Si duo lxxij. dist. vbi dr. Si duo forte ꝑ fas temeritate ꝑtātū fuerit ordinati in summos pontifices nullū ex eis futurū sacerdotē. id est summū pontificē pmittim⁹ Sed illū solū in scō aplica ꝓmū futū censem⁹ quez ex nūero electi coz. i. cardinalīū noua ordiatiōe diuinū iudiciū z vniuersitatis cōsensus elegerint. Nec obstat q̄ hō statuit Honor⁹ augustus et ad imperatorē nō spectat statuere aliquid ō electiōibz ecclīe. sicut nec de rebz aliis ecclīasticis. vt. xcvi. dist. c. Bene. quia vt dr in glo. in p̄fato. c. Si duo. Honor⁹ fecit illō rogatu ecclie z ecclīa approbauit Ideo rōne approbatōis statutū illud valet q̄ si fecisset ecclīa. Qñ ergo ꝓstat nullū coz canōice electū. vt q; nō a cardinalibz sz ab aliis i quo casu loqtur. c. Si q̄s ex epīis. z. c. Si q̄s pecunia. lxxx. dist. Vel si a cardinalibz. nō tñ a duabz ptib⁹ cardinalīū. vt in. c. Licet. de elec. qui tali adheret vere scismaticus est. z p̄ q̄libz patuit dñs esse cū cardinales bmōi cēnt Alias si ipi cardinales aliū eligerent ille eēt verus aplicus. Et nota q̄ ex h̄ q̄ electio pape sp mōita ce facta esset a cardinalibz dummō alias rite cessare non p̄t nec tolli q̄n sit ver⁹ papa. Et similiē quātūcunq; crimiosus z irregla ris eēt electus. vt dicit glo. in ca. Si q̄s pecunia. In scdo casu. scīa constat vnū canonice electum. z postea ali⁹ se intrudit. sicut Cornelius papa q̄ Fabiano successit. et post cū canōice creatus. Novatian⁹ q̄dā papa se fecit. vt dr. vij. q. i. c. Fastus est. et. c. Novatian⁹ Tunc p̄m⁹ est verus papa z scōs apostatic⁹ z scismatic⁹ cū scīatibz eius. Sic sub eugenio. iij. factus

est scisma tempe bri Bern̄. Naz ipso Eugenio rite electo ali⁹ intrusus est. Gz meritis z labore sancti Bernardi scisma illud ab larum fuit remanēte eugenio in aplica sede. Deinde sub Johāne xxij. factū est aliud scisma. Nam cū ipse declaret fore hereticos qui assererēt xp̄m nil habuisse i cōmuni etiā mobile. quidā fratricelli nūcupati de opinōe dixerūt ip̄m papā Johānē hereticū cū successorib⁹ z seq̄ac⁹. et fecerūt aliū papā pisis. Greci autē circa annū dn̄i. rc. scisma facientes i heresim ceciderē de spūsco damnatū. de sūma trini. z fi. ca. c. j. li. vi. Sed reducti fuere ad ecclesie vnitatē tpe eugenij. iij. In tertio vo cān cū dubiū est q̄s borum duoz sit canōice electꝰ. puta q: electio p̄mi oz facta p̄ metū qui cadit in p̄stantē viz. q̄uis a duab⁹ pnibus cardinaliū post modū ab eis fit electio sine violentia z metu q̄cūq;. Sic accidit casus circa annos dn̄i. Millesimo trecētesimooctuagesimo Nā mortuo Gregorio. xi. Cardiales debentes p̄cedere ad electiōem successoris vt dicit fuer̄t a romanis cōminati q⁹ occiderenk si nō eligerent ytaliā aliquē elegerūt igitur archiep̄m Barensem qui tūc erat Rome erp̄mentes ei q⁹ eligebant cū ad vitandū pcūlū seu fingebāt eligere. Electo igit illo qui Urba. vi. dicꝰ est. ille vt ferunt dixit. Q Si volebant cū eligere volūtarie eligerēt. q: intrēdebat esse papa. Publicato igitur Urbano papa z a cardinalibus ip̄is adorato z p̄secrato de p̄sensu eoz ac p̄ncipib⁹ xp̄ianitatis ac p̄ eos significato q⁹ canonice esset electus. inde ad aliq̄t mens̄es ip̄si recesserūt ab eo. Et fugientes ad ciuitatē fundēsem q̄ est in p̄ncipio regni ibi elegerūt alium qui dicꝰ est Clemēs. vj. q̄ trāstulit curiā suā in auinione illū q:venerata ē p̄ papa tota frāncia hispania z catelōia. Alēo vo. s. vrbano adhesit ytalia alemania z vngaria. p̄seueraueruntq; ꝺ pessimū scisma vltra. ccc. annos. Cum ḡ hic esset dubiū et ignorantia facti. q: exceptis cardinalib⁹ z paucis alijs tūc p̄sentib⁹ ceteri scire non potērāt si talia sic p̄cesserūt. vel aliter cū diuersi diuersimode referrēt. et partim etiā ignorantia iuris. q: dubiū erat apō ptissimos vtrū fuerit tal'met⁹ q̄ cedere posset in cōstantē viz vel nō. vel etiā q: pꝰ electione habuerēt tps ad recedēdū z nō fecerūt. imo p̄ signa exp̄ssa oñderūt volūtarie z libere factam electionē. In illo ḡ scisma te illi ꝓprie erāt scismatici q̄ facētes factū p̄tra iura vel ꝓ p̄sciam faciebāt ducti amore vel odio vl cupiditate vel ambitiōe. Alij vo excusabant et etiā adherēdo ei qui nō erat verus papa. quē tñ ipsi credebant vez. Et q̄uis vna pa excōmunicaret alterā: tñ qui simplicit inherebāt excusari videbāt Durante vo illo scismate pꝰ Urbanū successit ex altera pte Bo-

nifacius nonus. Bonifacio succ/
cessit Innocēti⁹.vi. Innocentio
Gregor⁹.xij. Et alia pte clemēti
successit Benedict⁹.xij. Sub his
aūt scz Greg.xij. et vna pte. z be
nedicto et alteta factū est aliud
scisma Anno dñi Millesimo q
dringentesimodecimo. Nam re
cedentibus cardinalibꝫ ab vtro
qz papa z ꝙuenientibꝫ pisis ꝙ aliū
celebrantibꝫ.depositis illis duo
bus scz Gregorio z bñdicto sub
ea vicz rōne.qz dicebant scādali
sare facto suo publico totā eccle
siā cū nō vellent ꝙuenire in sil'in
alīq̄ vno loco vt ꝓmiserāt et ju/
rauerāt. Demū creat⁹ est Pisis
Alex.papa qui fuit Petr⁹ de can
dia ordinis mīoꝝ.cui successit Io
hannes.xxij.bononie elect⁹. Et
cum pene oēs reges z principes
christianitatis dimissis Greg. et
Bñdicto obedientiaz dedissent
Alexā. et successori suo tñ adhuc
marimū dubiū erat vtrū cā ꝓpt
quā creatus fuit Alexan. videlicz
quia Gregori⁹ z benedict⁹ scāda
lisabant ecclīaz esset vera. nihilo
minus et q̄cunqz triū partiū qui
cunqz simpl'r credebat suū verus
papam z nō alios motus ꝙscie
dicramine parat⁹ etiā adherere
alteri si b sibi ꝙstaret excusatus
credit a vicio scismatis z senten
tijs eius.cui⁹ signū ē ꝙ in q̄libet
obedientia erāt m'ri pertissimi z
sancti viri. Nam sub Vrbano z
bonifacio fuit sancta Brigida z
scā Katherina de senis. sub Cle
mēte z benedicto et alia pte fuit
btūs Petrus de luciburgo cla
rus miraculis. Sub benedicto
etiā fuit scūs Vincēt⁹ de ordie
predicatoꝝ. Tandē congregato
concilio Constantie Greg. pfat⁹
sponte renūciauit ꝓ Caralum de
malatest. suū in hoc ꝓcuratoꝛes
Iohānes.xxiij. Fugā arripuit sed
captus ꝑ imperatoꝛē redijt z tādē
depositus fuit. Benedictus etiā
qui nec vēire nec mittere voluit
depositus fuit vbi creat⁹ fuit do
minus Oddo de columna car/
dinalis qui fuit Martin⁹ papa
quintus. Scōa est discordia ci B
uilis partialitatis. quādo ciues
relicto amore cōmunis boni. cō
uertentes oīa ad ꝓpriū cōmo
dum discordāt ad inuicē. Nam
vt inqt Arist. ꝙ poli. Ciuilitas q̄
dā cōmunicatio est. Et ibidez po
litica ē ordo quic⁹ inhabitantiū
ciuitatē. Quādo g̃ ciues nō regū
tur fm ordinē nec sunt cōmuni
carui ad dissensiones veniūt. Ta
les sunt hodie q̄si in omibꝫ ciui
tatibꝫ ytalie tyranni quidā de q̄
bus dici potest qđ sapiēs ait ꝓ/
uerb. xxix. Omnes homines pe
stilentes dissipant ciuitatē. Et vt
idem ait.xi.c. In benedictōe iu
storum exaltabitur ciuitas. z ore
impioꝝ subuertet. impij eqdem
et partiales nō reipublice ꝛ ꝓpē
vtilitati semp inuigilant. Contra
quos ait Cassiodorus li.iij. epla
rū. Nobilissimi ciuis ē patrie sue
augmēta cogitare. et Tull⁹. j. o
ffi. Omīno q̄ reipublice ꝑsunt
seruent duo ꝓcepta Platonis.

E z

Unū vt vtilitatē ciuiū sic tueant vt q̄cunq; agūt ad eā referāt obliti cōmodoꝝ suoꝝ. Alteꝝ vt totū corpus reipublice curēt ne dū parte aliquā tueant reliq̄s deserāt. vt enī tutela sic p̄curatio reipublice ad eoꝝ vtilitatē qui commissi sunt nō ad eoꝝ q̄b⁹ p̄missa est gerēda ē. Qui aūt parti ciuiū cōsulūt p̄ē negligūt rem p̄nicio sissimā in ciuitatē inducūt seditionē atq; discordiā. Hinc apō athenienses magne discordie orte et in nostra republica nō solū seditiones ꝫ etiā pestifera bella ciuilia q̄ grauia et fortia ciuis in republica dign⁹ p̄cipatu fugiet atq; oderit. tradetq; se totū reipublice. neq; opes aut potētiā consecrabit. totāq; eam sic tuebit vt omib⁹ cōsulat. nec nō criminib⁹ falsis in odiū aut inuidiā vocabit oīno q; ita instituie honestatiq; adhereſcet vt ea ꝑfuct. q̄tus grauit offēdat: mortēq; appetat potius q̄ deserat illa q̄ diri miseria ē oīno ambitio bonoꝝq; cōtentio. de q̄ p̄clare est apō eundē platonē. Hecille. Nā t antiq romani etiā p̄ē rempublicā domesticas iniurias dissimulabāt. Unde Valeri⁹ maxim⁹. lib. iij. rubrica de moderatōe. Stagirpus tecates hortantib⁹ amicis vt gūē in admistratōe reipublice et emulū sibi vehemēter aduersariū sed alioq̄n pbū et ornatuꝝ virū qualibet rōne vel tollere vl̄ submoueret negauit se facturuꝝ ne quē i tutelā patrie bon⁹ ciuis locū obtineret malus t imp⁹ occuparet. seq; vehemēti aduersario vrgen q̄ parnā egregio aduocato carere poprauit. In eōd libro Valeriꝰ rubrica. Qui et inimicis tūcti sūt amicicia aliud refert exemplū. Emili⁹ inq̄t. Lepidus bis consul t pontifex maximus splēdoreq; boꝝ par vite gutate diutinas inimicicias cum fulvio flacco eiusdē amplitudinis viro gessit q̄s sil vt censores renūciari sunt i campo deposuit existimās eos nō oportere p̄uatis inimicicijs dissedere q̄ publice sūma iūcti ēēnt p̄āte. O dampnosum virus in ciuibus ꝓtralie a dyabolo dissēminatū. Jamiam vbiq; parnalitates abūdāt. ꝑ ꝑē quos oīe bonū publicū penit⁹ destructū est t euersum. omisq; iustitia conculcata ē t abiecta.

Tertia ē discordia importabil' sotierar' eoꝝ q̄ insimul cōueniūt aut in vna domo. aut in vicinia aut in religiōe. aut in aula p̄ncipis aut in q̄cunq; collegio q̄ discordant. nec vn⁹ aliū recto oculo respicere valet eo q̄ nesciūt suare regl'am ꝓpauli dicētis Ephe. iij. Cū oī būlitate t māsuetudine cū patiētia supportātes inuicē in caritate solicti suare vnitatē spūs in vinculo pacis. O infelix tempus hui⁹ cōditio in q̄ ad modicū tolerare. socius nesciet socium. frater frēm. p̄orim⁹ p̄rium suū. Uir dom⁹ repkin q̄ nō regnet diabolus discordie. vir etiā vt sic dicam aliq̄ ꝑgregatio eoꝝ

que vocāt iusti. Ubiqz secte. vbi qz dissensiōes. vbiqz voluntatū et animoꝝ ꝛrietates. Q̄ntos decepit ꝓsumptio ꝓpria ꝛ suiꝑ/ suus elata opinio q̄ dū suas dis/ cordias: imo ꝛ odia ignita ꝓside rāt formāt sibi ꝓfectam. debēteqz zelo ꝛ caritate odire ac discorda re. Taceo qđ scio qđ vidi qđ ve quotidie de mīris q̄ sancti reputāt experior. Unū dico. qđ vbi discor dia nō est nō habitat ipe xpus. Dicit enī Matth. xviij. Ubi fue rint duo vel tres ꝛgregati in no mine meo in medio eoꝝ sum. et Eccl. xxv. Sapiens notabilr est locutus. In tribꝰ inqt bñplacī tū est spiritui meo q̄ sunt ḡta co ram deo ꝛ homib⁹. amor fratrū Concordia ꝓximoꝝ. Uir ꝛ vxor bene sibi consentientes.

Q̄ discordia offendit oēm bonū homīs. Spūale scz corpale ꝛ tē porale. Cap. III.

Ercinz mi

steriū declarandū de discordia ꝺr offensio.

Offendit nāqz discordia tria de siderata bona. ꝓmū bonum spūale. scōm bonū corpale ter/ tiū bonū ꝛpale. ꝓmū bonū qđ offendit discordia ꝺr spūale bonū. scz aie. nā nullū est pcīm adeo ḡue q⁹ discordānb⁹ nō fi/ at facile. et illa siquidē pueneŕt tre. rite. odia inimicicie. ꝛ lites ꝛ contentiōes. mēdacia. periuria. blasphemie. homicidia. obstina tiones. ꝛ ꝛemptus sacramētoꝝ ecclesie. propter illū plerīqz p annos ꝛ anos nec cōfiteri nec cōi/ cari curāt. ꝓpr̄ea figurata ē discordia p bestiā. ꝺ q̄ Jo. apoc. xvij. dic. Vidi de mari. i. de amā ro corde discordātiū bestiā ascē/ dentē. i. discordia hītem capita septē. i. septē capitalia vicia. ꝛ cor nua decē. i. transgressionē decem ꝑceptoꝝ. et supꝛ cornua eiꝰ ꝺpade mata decē. i. gḷiam de malo. qm discordantes ꝛ partiales letant in malis suis. Scōm bonuz qđ offendit discordia ꝺr corpale Facit nonqz discordia cor discoꝛ dantiū triste. et vt ꝺr Proverb. xvij. Animꝰ gaudens ꝛatē flori dā facit. Spūs tristis exiccat oſ sa. et Eccl. xix. Jocūditas cordis hec est vita hominis. et iterum ibi Ante ꝛpm senectā adduat cogi/ tatus. Terciū bonū qđ offen dit discordia ꝺr ꝛpale. vt ei Sa lustius ait in iugurtino. Concoꝛ dia parue res crescunt. discordia maxime delabunt. et Tullꝰ de amicicia. Que domꝰ rem stabilī que cuitas ꝛz firma est: q̄ non odijs ꝛ dissidijs funditus possit cuerti. ꝓz ꝺ ꝓ experiētiā in rōe reipublice desolatiōe. Cur destru cta. Cur desolata. Cur ad nihilū deducta romāoꝝ ḡtia aꝛz poten tia. Fatua certe falsaqz fuit opi/ nio eoꝝ q̄ diterūt romā defecis/ se. eo q⁹ ibi acceptatus sit cultus cbristi. ob qđ indignati ipsoꝝ dij ciuitatē ipam odio ḡui sunt ꝓsecuti. Et licz aug. satis copiose contra sic dicentes disputet in li

bro de dui. dei. Tame nō desunt poete ꝛ hystoriographi q̄ dicunt romanoꝝ regnū amplissimū fore deperditū ꝓpter ciuilia bella. Propterea Lucan⁹ i ꝓncipio sui libri sic cantat. Bella p emathios plusq̄ ciuilia cāpos. Iusq̄ darū sceleri animus populūq̄ potentē. In sua victoria cōuersus viscera dextra. Cognatasq̄ acies et rupto federe regni. Certatum totis q̄uis virib⁹ orbis. In cōne phas: infestis obuia signis. Signa pares aq̄las ꝛ pila mināta pilis Quis furor o ciues: q̄ tāta in tā ferri Gētib⁹ iuisis lacū ꝓbere cruorē. Cūq̄ supbia foret. babylon spoliāda trophēis. Ausonijs vmbrasq̄ erraret crassꝰ mīra. Bella geri placuit: nullꝰ babitura triūphos. Deu q̄ntū terre potuit: pelagoq̄ parari. Hoc quē ciuiles hausere sanguine dextre. Vbi venit tyran: ꝛ nox vbi sidera fundit. Quanq̄ dies medi⁹: flagrātib⁹ estuat horis. Et q̄ ruina rigēs ꝛ nescia vere remitti. Astringit scythicū: glacialis frigore pontū. Sub iuga tā seres: tā barbar⁹ iussit arasses. Et in. ij. libro idē ait. Summū bruti nephas: ciuilia bella faremur. Qui igit̄ ꝓsperat romāe vrbis interitū. de q̄ hz. Roma q̄nta fuit ipa ruina docz. Facile cognoscere potest quāta sit discordie vis ad nocendū ad p̄dendū. ad destruēdū et annibilādū oē regnū. Sz adhuc nob se offert exēpla tot florentissimaꝝ ciuitatū ytalie in q̄bꝰ videt palatioꝝ ruine. desolatiōes viarum ꝛ plateaꝝ: pauctas ꝓpriaꝝ et pristine dignitatis ac felicitatis antiq̄ omimoda diminutio. O bononia studioꝝ mr̄. O ianua regina maris O parma O esculū. O placētia. O assisiū. O viterbium. O alie ciuitates ꝛ terre que discordijs ꝛ partialitatibus locū dedist̄. Vbi est glia vestra vbi ꝓpria multitudo. Vbi antiq̄ diuine. O discordia maligna. O discordia detestāda. ꝓpter illam nempe cui⁹ insurrexit in ciuē. frater in frēm. amic⁹ i amicū. ꝛ platee ciuitatū būane sanguie sunt madefacte atq̄ indies ciuitatū cōditiones deteriorate. eo ꝙ oē regnū vt dictū ē i ꝓncipio in seipz diuisuz desolabit. A q̄ desolatōe liberet nos xp̄s Jesus dei fili⁹ qui cū p̄re ꝛ spū sancto viuit ꝛ regnat. Per infinita secula seculorum. Amen.

Feria scōa ter

tie hebdomade in q̄dragesima

De diuitijs a quarū cupiditate amoreq̄ inordinato retrahendi sunt penitentes qui cupiunt eternas ꝛ celestes diuitias possidere.

Sermo XLI.

Jecerūt

illum extra ciuitatem. Scribūtur hec verba originaliter Lu. iiij. ꝛ in cuāg. hodierno. Horribile satis est audire ꝙ na-

zarent eiecerũt christũ foras materialem diuitatẽ. Sz multo magis detestabile est q̃ xp̃iani ip̃m de suo corde repellant. z licz sint multa vicia atq; pcã, pter quã christus a multis contemnitur veruntamẽ vnũ est satis generale auaricia. sc̃z ꝓpt quã pauci sũt hodie q̃ xp̃m velint habere. Vt eni dicit Hiere. ij. A maiore vsq; ad minorẽ oẽs studẽt auaricie et a ꝓpha vsq; ad sacerdotẽ cuncti faciunt dolum. Est aũt auaricia im moderatus amor pecunie. vt dicit Aug⁹. p pecuniã intelligẽdo q̃cunq; tpalia bona q̃ possideri põt. Nam. i. q. iij. c. Totum. dicens. Quicq̃d boues bũt in terra oia quoz dñi sunt pecunia est. ꝓpterea vt boues ad verã penitentiã p diuitiarũ contẽptũ proueniãt in p̃senti sermone de diuitijs erim⁹ locuturi. in quo tria erunt mysteria declarãda.

Primum dicit damnatio.

Secundũ conditio.

Tertium malignatio.

Q̃ amor inordinatus diuitiarum reprẽdit z damnat verbo et exemplo tam a sanctis q̃z a philosophis moralibus.

Capitulum Primum.

Primum

mysteriũ declarandum de diuitijs ditur dãnatio. Damnatur siquidem nõ solum a sanctis verum etiam a gentilibus z moralibus philosophis. Et vt id clarius habeatur querit vtrum diuites diuinas habentes aut habere volentes possint eternam salutem acquirere. Et arguit q̃ nõ. Primo per testimonia scripturarum sanctarũ. Deinde per dicta z exempla philosophorũ. Inquit sapiẽs Ecclesiastici. iij. Si diues fueris nõ eris imunis a ꝛ̃ licto. et Prouer. xxviij. Qui festinat ditari nõ erit innocẽs. et Dauid in Psal. xxxiij. Diuites egerũt z esurierũt. Et p̃ma ad Thimo. vj. Qui volunt diuites fieri: incidunt in temptationẽ z in laq̃os dyaboli. z desideria multa stulta z noxia que demergũt homines in interitum et perditionem. et Jacobi. v. Agite nunc diuites: plorate vlulantes in miseriis vestris que aduenient vobis. Diuitie vestre putrefacte sũt et vestimenta vra a tineis comesta sunt. Aurum z argentum vestrũ eruginauit: z erugo eorum in testimoniũ vobis erit: z manducabit carnes vestras sicut ignis. Et Augustin⁹ in libro. xxxiij. questionũ. Caritas venenũ est spes adipiscendorũ. Et Hieronym⁹ ad Eustochiũ diuinus euangeliũ vocibus intonat. Nemo potest duobꝰ dominis seruire. Et audeat quisq̃z christum mendacẽ facere deo et mãmone seruiendo. Vociferatur ille sepe. Qui vult venire post me abneget semetipsum: et tollat crucem suã et sequat̃ me. et ego onust⁹ auro arbitror me xp̃z se

qui. Et idem ad Julianū ait. Diuitē purpuratū gehēne suscepit flamma. Lazar⁹ paup plen⁹ vlceribꝰ. cui⁹ carnes putridas lambebāt canes. ⁊ vir de miris mense diuitis miserā sustinebat animā in sinu abrae recipit. ⁊ tanto patriacha parentelat. Difficile imo impossibile est vt pñtib⁹ quis ⁊ futuris fruat bonis ⁊ hic ventrē ⁊ illic mentē impleat. vt de diuitijs transeat ad diuitias vt in vtroq; seclo pri⁹ sit vt ⁊ in celo et in ẽra appareat gliosꝰ. Hecille. Ait ſctūs scōz xp̄s Lu. vj. c. ait. Ve vob diuitibus qui habetis ꝓsolatōem vram. et idē Matb. v. Bti inopes spū qm̄ ipoz ē reg. ce. et Matb. xvj Facilius est camelū intrare per foramē acus ⁊c q̄z diuitē in regnū celoz. Genitrix ꝯo a⁹ ego sctissima Lu. ij. sic cecinit. Esurientes implevit bonis. ⁊ diuites dimisit inanes. Satis etiaz dānabiles fore diuitias xp̄us et sancti ereplo patrē ⁊ope dem ostrarūt Paup siqdē xp̄s ex paupe mēnat⁹ vsq; ad patibulū crucis pauperē vitā duxit. Vñ bern̄. in ser. quodā ait. Olim bonoz erna in cēt affluētia supererebat ſz paupertas nō inuidebat i eis. hāc itaq; dei fili⁹ ꝓcupiscēs delectādit vt eā sibi assumeret ⁊ sua estimatione illā faceret p̄ciosam. De paupertate aūt xp̄i dixi in Fmōe de natiuitate. Pauper⁹ habuit ipse voluit esse aplos suos. p q̄bus dic̄ Ensost. sup Matb. Si bonū est aut hoc vtiq; dedisset aplis christus q̄ eis ineffabilia cōtulit bona. Nunc aūt nō solū non dedit ſz etiā hre pbibuit. Vñ ⁊ petruo in pauperate gliaf dixit. Aur⁹ ⁊ argentū nō ē mihi. Philosophi insup ac gentiles suo mō dānabiles ⁊ piculosas eē p̄dicāt diuitias ⁊pales ⁊ illas fatēt noriales. Vnde tulli⁹ in. j. de officijs ait. Pecunie fugiēda cupiditas est.

Nihil eni est tam angusti animi tāq; parui q̄ amare diuitias nihil honesti⁹ magnificentiusq; q̄ pecuniā ꝓtenere. Et Sene. ad lucillū. Audi hospes ꝓtemnere opes. ⁊ te ip̄z dignuz finge deo. Nemo ali⁹ ē deo dignioz q̄ qui opes ꝓtēpsit. Et idē in li. de tranquillitate animi inducit ereplum et ꝓba Zenonis. Zenon inq̄t nr̄i cū oīa sua audiſſz submersa. inquit me dixit fortuna ex pedetuo philosophari. Et valeri⁹ mari⁹ de anaxagora dic̄. Q̄ cū p⁹ longam pegrinatiōem redijsset in patriā. omiaq; sua dissipata vidisset retulit nō essem ego salu⁹ nisi ista perijssent. ⁊ de Socrate thebano dicit Piero. ad Paulinū. ⁊ ponit. xij. q. ij. c. Socrates. ꝑpe. c. Multi Socrates ille thebanꝰ bō quondā ditissimꝰ cū ad philosophādū athenas pgeret magnū auri pondꝰ abiecit: nec putauit se posse ⁊ virtutes sil⁹ ⁊ diuitias possidere. Et ꝫ Jouinianū idē sic loq̄t. Legūt plāni philosophoz diuitias nō nr̄i ꝓtemp̄sisse sed eā abiecisse quasi im-

pdimentū sapie et vtutis fec̄ ꝺ Socrates qđ oim ꝓhoꝝ fecte tangꝫ sapie z vtutis vnicū fontē veneranť. Et lacť.li.i.di.inſti.ait. Nā z abiecisse q̄ſdā reo familiares suas z renūciasse vniuersis voluptatibꝫ ꝓſtat.vt solū nudā q̄ virtutē nudi et peditiq; seq̄rēť Cōcludim⁹ g̃ p oīa dicta q̄ diuites cū q̄b⁹ vtutes stare nō pñt. eťnā salutē nō hēbūt: Si ꝫ obij ci pōt.ꝺr enī Prouer.xij. Redēptio aie viri diuitie ꝑpe.et puer. xxviij. Propť iopiā mlti obligāt et Salustⁱ⁹ ī catlinario. Sēp in ciuitate q̄b⁹ opes nulle sē bonis inuidēť.malos extollūt.veteres odere.noua cupiūt odio suarū rez mutari oīa studēt.z Aristote.iij.ethi. Diuitie sūt vtiliū. Et q̄.rhetoꝝ. Unū aliq̄d necēsariū est substātia. Et ibidē. Dio in digēris mala ē.et.i.politice. Res possessa organū est ad vitā.et.q. politi. Cōfert mlitudo subie. Et in euāge. Lu.xix. de zacheo diuite ꝓncipe publicanoꝝ rp̄o dixit Hodie huic domui sa.a.ꝺo f.ē. et Matth.xvij. Centurionē sub se milites būtē nō dānauit sz potⁱ⁹ approbauit fidē eⁱ⁹ ꝺi. Nō inueni tantā fidē in isrl'. Rūdeo ad hāc q̄onē q̄ diuitie pñt bñ cū petō z absq; petō. Cū petō būntur tripliciter one. Prima ꝺr inordinate affectiōis. Secūa impie iniustificationis. Tertia indebite dispensationis. Prīa rō q̄re dānabiles sunt diuitie ꝺr inordinate affectiōis cū q̄s ad illas inordinate afficiť ꝓstituēs in eis bñ rudiſtinē.z sic intelligunť oēs autoritates q̄ videnť ꝓcludere q̄ diuites saluari nō pñt.sz q̄ndo diuitias deligūt tāq; fūm ū bonū ꝓpter deū. Unꝺ pē. Diuine si affluāt nolite cor appo.et Seneca ad lucil. Diuinaꝝ tibi possessiōz nō inꝺico sed afficere volo.vt illas irrepide possideas. Ꝺē vno ꝓsequis mō si te eriā sine illꝰ bñ victuꝝ ꝑsuaseris tibi. Propter ea Aug.li.i.ō ci.ꝺei.c.x.ait. Cū aplꝰ dicit. Qui volūt diuites fieri incidūt in rēptationē rē. ꝑfecto in diuitijs cupiditatē repbēdit nō facultatē quā ꝑcipit alibi dicēs. Precipe diuitibꝰ mundi non sapere sapē neq; sperare in incerto diuitiaꝝ sz i deo viuo q̄ ꝑstat nobis oīa abūdanť ad fruendū.et Hiero.ad Saluiniā ō nebridio et viduitate. Nec diuiti obsunt opes si eis bene vtať.nec pauperꝫ egestas cō mēdabiliorē facť si inꝺe sordes t inopiā petā nō caueat. Utrq; nob testimoniū z abrāā patriarcha et q̄tidiana exēpla suppeditāt. q̄ꝝ alter i sūmis diuitijs amicꝰ ꝺei fuit. Alij q̄tidie i scelerib⁹ deꝑhēsi penas legib⁹ solūt ꝺe abrāā. Insup idē ad palmacbū ita scribit. diues erat abrāā auro argēto pecore possessione multāq; familiā hēbat ita vt ad subitū nūciū armare possz exercitū iuuēnū electū.z q̄tuor reges q̄ fugerāt in belā secutus occiderat in post crebꝝ hospitalitatis officiū ꝺū boues nō recusat susci

pere meruit deū. Nec. ille. Damnat ḡ non diuitiaꝝ possessio ſz illaꝝ nimi⁹ supflu⁹qꝫ amor. Sūt aūt hec amoris vicioſi tria p̄n/cipalia signa. Primū cum q̄s ſine rec̄ indigēcia pl⁹ debito in diuitijs acq̄rēdis ſe occupat ⁊ affligit de q̄ dr Eccl. iij. Vnus eſt et ſecundū nō bz nō frēm nō filiuꝫ et tñ laborare nō ceſſat nec ſatiꝫ netur oculi ei⁹ diuitijs nec recogitat dicēs. Cui laboro ⁊ fraudo aiam meā bonis. In q̄cūqꝫ va/ nitas ē ⁊ affliccio peſſima. Se/cundū ſignū q⁹ q̄s inordinate di/ligit diuitias eſt cū illas q̄b⁹ ipe nō eget, p̄ꝫ deū paupib⁹ diſpen/ſare recuſat. Et de b̄ diffuſi⁹ loq̄/mur in f̄mōe de elēoſina. Ter/tium ſignū eſt cū q̄s ſe diuitiarū fuū facit. Nā ſunt nōnulli q̄ di/uitias etiā ad p̄priū cōmodū ne ceſſitate vrgēte exponere nolūt. Nouī et ego Jobem fuſco vene/rabil' eccl̄ie ſancte Marie maio/ris de vrbe canonicuꝫ ditiſſimū q̄ plura b̄ficia b̄ñtez. eratqꝫ ei ſubſtātia mlta. abūdabat vino frumēto. armēt̄. ⁊ pecunijs. Re/māſerant etiā ei argētea vaſcula indumēta. panni. libri ⁊ alia bo/na plurima quōdā fris ei⁹ cardi/nalis ſancti Marci. Jpſe tamē miſer ⁊ miſerior ceteris auaricia vict⁹ panem ⁊ aquā ſepi⁹ come/debat. Mulam cui inſidebat ne famulū precio detineret ipſe ſo/lus gubernabat. Ad dormiēduꝫ ſine lumīe accedebat. Calciatus inc̄ultū lectū intrabat. Dū infirma/bat vir p⁹ mlt̄oꝝ dies cū mori iā timere inciperet medicuꝫ aduoca/bat. Veſtes antiq̄s ⁊ laceratas deferebat. nec caloribꝫ aut frigo/re a labore poſſet ō rineri p vno denario pauper ſuffocabat. Sē/per diſcurrebat. ſemp circūibat anri⁹ ⁊ ſitibūd⁹ ad thesauriſādū. Crudel' alijs crudelior ſibi inimi/ciſſim⁹ deo. O reprobāda p̄ditio O feralis naſa. O deniqꝫ reꝑbē/ſibile malū amare pl⁹ diuitias q̄ deū. q̄ p̄rimū. q̄ p̄priā aiam q̄ etiā ⁊ corpale vitā. Propterea Seneca in li. de brā vita ait. Di/uitie apō ſapientē viꝝ in futuro/ſunt apō ſtultū i impio. Scōa rō q̄re dānabiles ſunt diuitie ōr impie iniuſtificatōis q̄n aut in/iuſte acq̄runt aut iniuſte poſſi/dent. Tercia rō ōr indebite di/ſpenſatōis. q̄n diſpēſant aut bis quib⁹ diſpēſari nō dñt. Et de ꝫ dicem⁹ in ſer. de cl'yna. aut q̄n ex/pēdunt p̄ digal'r in bis in q̄b⁹ ex/pendi nō dñt. vt̄ ſupfluis edifi/cijs. ꝓuiſijs ⁊ indumēnt⁹ ⁊ filib⁹ ab ſq̄ p̄cō b̄ñtur diuitie cū reti/nenk in vſuꝫ nec p̄p̄ alias offen/d.k ōs aut p̄rim⁹ ſz habenk aut p iuſta lucra acq̄ſita. aut p here/ditariā ſucceſſiōez illiſq̄ bō vtk moderate non conſtituendo in eis finē vltimum.

QX diuine affligunt eos qui illas immoderate amant labo/re timore atq̄ dolore. quare po/tius ſunt contemnende q̄ dili/gende.

Capitulum .II.

Capitu. II

Ecūduz mi
sterū declarādū de diui
tijs ōr ꝓditio. Reprunt siq̄dē in
diuitijs cū plus ōbito diligunt
tres pessime ꝓ ditōes. Pria ōr
labor'. scōa ōr rior'. tertia ōr do
lozis. Pria ꝓditio ōr laboris.
Affligūt eni diuitie se diligēres
triplici labore. Prim⁹ ōr metal'.
scōs corpalis. tertius ꝓscientialis
Prim⁹ ōr labor metal'. quia
mēs coz q̄ diuitias amāt nūq̄
pōt esse q̄eta. eo q̄ cū in diuicijs
sanctatē q̄rāt illā in eis nunq̄ in
uenīūt. Propēea dic̄ sapiēs eccl̄
v. Auar⁹ n iplebit pecūia. t Hie
ro. ad Demetriadē ✠ginē. Diui
tiaꝝ amoz insatiabil' est. t Amb.
ri⁹. di. c. Sic̄ bi. ne sanieras vn
q̄ nec finis adheret cupiditati. t
Boe. in. ij. Si q̄tas rapidis fla
ub⁹ inoztus pont⁹ vsat arenas.
Aut q̄t stelliferis edita noctibus
celo sidera fulgēt. Tātas fundat
opes. nec retrahat manū pleno
copia cozno humanū. miseras
haud ꝛō gen⁹ cessat flere q̄elas.
t Sene. ad luci. Vidisti aliq̄n ca
nē missa a dño frustra pāis aut
carnis apto oze captantē. Quic
q̄d eripit ꝓrin⁹ integꝝ devorat
ad spem vēturi byat. Idē euenit
nob q̄cq̄d erpectāb⁹ fortūa ꝓ
cit id sine vlla voluptate dimitti
m⁹ stati ad rapinā alteri⁹ atto
niti t erecti. Et idē ad eundē. Lō
gerantur in te quicq̄d multi lo
cupletes possidēt. t vltra ꝓuatū
pecunie modū fortūe te ꝓcubat
auro tegat. purpura vestiat. Et
ad ꝫ mod⁹ delicias t opū te pdu
cat vt erā marmoribus abscōdas.
nō tm̄ trabere ꝫ calcare diuitias
licear. Accedāt statue t picture t
q̄cq̄d aro vlla luxurie elaborare
rit materia cupere ab his discēs.
Malalia eni desideria infinita sē
er falsa opione nascētia vbi desi
nāt nō būt. Et Junenalis crescat
amoz nūmi q̄ntū ipa pecūia cre
scit. Quid igit̄ ꝓdest ei q̄ multas
hz diuitias si nō q̄scat vl' ꝓrēnat
Jndt eni Tycero in paradoxis.
Lōtēn nī eē his rebus marie sūt cer
tissimeq̄ diuitie. Propēea ma
gis diues ē q̄scit ꝓtētari i pauc'.
q̄ qui i milijs sp aīo angustiat t
eget. Ait seneca ad Lucillū. Bre
uissima ad diuinas ꝓ ꝓceptū di
uitiaꝝ via est. Et itez ad eundē.
Qui cū pauptate bñ ꝓcurit di
ues est. Et iterum de cōtemptu
pecunie. Multa dicūtur et lon
gissimis oratōibus hic precipi
tur vt homines in animo nō in
patrimonio putent esse diuitias
eumq̄ locupletū esse qui pauꝑ
tati sue cōsulsit⁹ est. Et itez ibi.
Quid mirar'. quid stupes. pom
pa est. Ostendūtur isteres non
possident. Ad veras pot⁹ te con
uerte diuitias. Disce quo eē ꝓten
tus z illāvocē magn⁹ atz aiosus
exclama. Habeamus aquā: ha
beam⁹ polentā. Scōs labor q̄
diuitie se diligētes affligūt ē cor
poral'. Propēea aut Oran⁹. Im
piger extremos mercator curit
ad indos. Per mare pauperiez

fugies p̄ sara p̄ ignes. Et sapiēs
ecc̄i. ij. Lūcn dices a⁹ pleni sūt la
boribꝫ t erūnis. Terr⁹ la bor
ōr ꝓscientiaſ. de q̄ Aug. in ser. de
innocentibꝫ. Lucꝫ inq̄t in arcba
dānū i ꝓscia. Quisnā explicet q̄t
petis onerāt auaroꝝ ꝓscia mise
ra. Ob cupiditatē nanq; fiūt ra
pine furta. sym̄ōie. violētie. dep
dationes. vsure. fraudes. ꝑdito
nes. iniustitie. t vt sic dicā omia
mala atq; facinora. Vñ Virgil⁹
in. j. eneidos ait. Quid nō mor
talia pectora cogis auri sacra fa
mes. q̄ dicat ad omia mala. O
voratrix ōlaq; auaritia. o ardēs
ignis cupiditaſ. o pestifer⁹ vene
nū saluſ. Magna siquidē in ere
dibili sq; multitudo gentiū ꝑ ꝓ
auaritiā demergit in infernum.

Scōa ꝓditio pessima diuitiaꝝ
ōr timoris. Cruciant nēpe se dili
gētes timore ꝑtinuo. Nam q̄ ni
mis ad diuitias afficit. sp est pa
uid⁹. timet inimicos nō min⁹ q̄z
midat amicos nō ꝓficit in vro
rē. nō in filijs nec in fortissimis
ferris. Abscondit sepe aut in frā
aut intra muros p̄ timore pecu
nias. Terret ad sonitū venti ad
modū fenestre ad saltū muri su
spicādo sp oia latrōes eē. In iti
neribꝫ et arboꝝ vmbri terrorem
incutiūt. t vbiq; sp vivit suspec⁹
Propter ea exclamat Boeci⁹ in. ij
de ꝓsol. di. O p̄clara opeꝝ mor
talium beatitudo. quā cum ade
ptus fueris secur⁹ eē desistis. Et
Juuenaſ dicebat. Cantabit va
cuus coram latrōe viator. ꝑ quod
bt̄us Fran. pauperē cōplexus
latrones nō timuit dū irruerūt
in eū q̄n ibat in ꝓncipio ꝓuersio
nis sue de Assisio versus Eugu
biū. ꝑ quod de illo dño Bon. sic
dicit in rūsorio. Dū semi nudo
corpe laudes decantat gallice ze
lator noue legis. latrōibꝫ in ne
more rūdq; sic ꝑphetice. ꝓco sum
magni regis Budit in niuis frigo
re pectus iace rustice futur⁹ pa
stor gregis. Tertio cōdimo diui
tiarū dicit dolor. Afficiunt nēpe
dolore incredibili se diligētes cū
dimittūt aut relinquunt in mor
te. Nam morientes nihil de ill
secū ferre pūt. Vñ dauid in ꝑ cō
Dormierūt somnū suū t nihil
inuenerūt oēs viri di. in mā. su. Et
iob. xxvij. c. Diues cū dormierit
nihil secū affert aperiet oculos su
os t nihil inuenier. Ꝑ ꝑ bendet
eum q̄si aq̄ inopia. et vt Greg.
inq̄t. ij. mor. Nunq̄ sine dolo
re ꝑdit. q̄ cū amore possidet. ꝑ
terea q̄ diuitias estimāt sē de
bent si illas aut viuētes ꝑdant
aut morientes deserāt nō ꝓtristā
tur ꝑ quod Tull⁹ i paradoxis
ait de viante ꝓsēnto. necnō illū
laudo sepe sapientē qui ne miat
vt opinor in septē cui⁹ cū patri
am prienne cepisset hostis. cete
riq; ita fugeret vt multa de suis
rebꝫ secū asportaret cū esset ad
monit⁹ a q̄dā vt idē ipse faceret
Ego inq̄t facio. Nā oia mea me
cū porto. Ille hec ludibria fortu
ne sua putauit q̄ nos eā bona
appellamus.

Q̄ maligni sunt diuitiaꝝ amatores.eo q̄ subijciunt se terre vilissime.z deuiāt a regla oīs creature.efficiunt̄q; similes ydolatrīs

Caplm III.

Certiuz mi

sterū ꝺclarandū de diuitijs ꝺz malignatio. Est ꝯdem pm̄ malignū diuitias inordinate diligere.q; auaricia ab aori cupiditate nūcupatur.Q̄uitas ār ei⁹ appet̄ et ꝺplia rōe. Prima rōne subiectionis. Scō rōne ꝺordinatiōis. Tertio rōe ydolatratiōis. Primo apparet q̄uitas auaritie rōe subiectiōis. Vñ enī inq̄t Tho. q̄ q̄.cxviij. Oīe pm̄ et ꝺ ipso q̄ est malū in aliq̄ corruptione seu ꝓuatiōe alic⁹ boni ꝓsistit. In quātū aūt ē volūtarū ꝓsistit in appetitu alic⁹ boni. Dupl'r ār ꝺordo petiōz p̄ attendi. Uno mō et pte boni qō p pm̄ ꝓtēnitur vl' corrūpit.qō ḡnto maius est tanto pm̄ ḡu⁹ est. Et sm̄ ꝺ peccatū qō est ꝺ deū est ḡuissimum Alio mō p̄t attendi q̄uitas peroꝝ et pte boni cui inordinate subdit hūan⁹ appetitus .q̄ ḡnto min⁹ ac vilius ctāto pm̄ deformi⁹. Jnē oia aūt bona exteriora minimū est z infimum q̄ spectat ad tpalia diuitiaꝝ. Nam si recte ꝓsideremꝰ q̄d sit argentū quid aur. q̄d gēme. q̄d iocalia q̄ liber p̄cosa. q̄d dom⁹. quid alta palacia. q̄d famuloꝝ turba .q̄d greges. q̄d armēta. quid denīq; omnia que diuine vocari solent ꝓfecto inueniem⁹ nō aliud esse preter terrā. Terra aūt in ordie creaturaꝝ infimū bz locū atq; vilissimū cūctq; calcandā de⁹ pedibꝫ hoim dedit. Vñ Hiero. ad demetriadē ep̄m̄ait. In actibꝫ apl̄oꝝ dñi nr̄i Jesu xp̄i feruebat cruor et recens erat in credētibꝫ fides vēdebāt oīes possessiōes suas:z ponebant p̄cia ad pedes apl̄oꝝ vt docerēt pecunias cē calcandas. Propt̄ḃ insup Sene. ad lucil.ait. Nihil natura q̄ auriciā nr̄az irritaret posuit i apto pedibꝫ auꝝ calcādū ac p̄mendū dedit z quicq̄d est p̄ q̄ calcamur ac p̄mim̄. Illa oculos nr̄os erexit ad supa. z q̄cq̄d magnificū mirūq; fecerat videri a suspicientibꝫ voluit ortus occasusq; et p̄peratis mūdi volubilē cursum tardos siderum incessus si cōpares tori atratissimos si cogites quāta spacia nunq̄ infimissa velocitate circūeant. Alia deinceps digna miratu siue p ordinē subeūt siue subditis causis mota p̄siliunt vt nocturni ignīū tractꝰ celi pateſcētes colūnas ac trabes defect⁹ sol'ac lune inuicē obstātiū. hec sup̄ nos tura dispositi. Auꝝ q̄dē z argentū q̄si male nob cōmitterēt abscōdit. Nos fortune mala nostra tradidim⁹ nos in lucē p q̄ pugnarem⁹ ertulim⁹ nec erubescim⁹ fūma apud nos bn̄ q̄ fuerī ima terraꝝ: hec ille. Scō apper ḡuitas auaricie rōe ꝺordiatiōis. Ꝺordinat

siquidē auaricia homines vt peio
res fiant qualibet alia creatura
Nā vt dicit Aug⁹. Judiciū ma
rimū diuine bonitat⁹ est q̄ q̄libz
creatura cogit⁹ dare sciēz. Qua
ri vo oīa vellent appropriare si
bi ꝫ quoz paratate ⁊ crudelita
tē ad primos decem⁹ i fmōe de
elemosyna. Tertio apparet ḡ
tas auaricie rōne ydolatrario
nis. Unde ad Eph. v. dic̄ q̄ ava
ricia est ydoloz seruit⁹. Dō fm
Nicolaū de ly. intelligēdū est p
quādam ꝓformitatem. qz ita se
hz auar⁹ ad nūmū sic̄ ad ydola
tra. propterea quia auari omnē
spem suā ⁊ ꝓfidentiā ponunt in
diuitijs. hec c̄ itaq̄ illa auaricia
neq̄ssima pditiōis mr̄e. pietat⁹
inimica. corruptrix aiaz. esca
dyaboli. ⁊ mācia oīs pcti quā q̄
sequit⁹ ejcit a se xp̄m q̄ nob sit p
pitius. Ut valeam⁹ sua gr̄a ter
rena oia ꝓculcare atq̄ ad regna
ꝓperare celestia: vbi sctis associa
ri būdicem⁹ xp̄m gliosum ⁊ lau
dabilē p infinita se. se. Amen.

Feria tertia

tertie hebdomade in q̄dragesia
De execrando ⁊ piculosissimo
pcto symonie. qp̄ē nō parum
dānificat atq̄ ꝓfundit ordo ec
clesiastice hierarchie.

Sermo XLI

Decunq̄

solueritis sup terrā
erūt soluta ⁊ i celo
Verba sūt redem
ptor⁹ nr̄i originalr Matb. xvij
⁊ cuāg. hodier. Cōtulit saluator
nr̄ ministris ecclie ⁊ sacerdotib⁹ su
is inestimabilē dignitatē. cū fec̄
eos spūaliū dispēsatores. Jō tā
to gr̄i⁹ estimat⁹ si qñ peccāt eoz
dilectū q̄to plā donoz dei incre
mēta sūpserūt. Marie aūt dā
nat⁹ in illius vicij symonie qō ex
auaricia pcedere nosc⁹ Illud si
quidē est cā multoz maloz ⁊ cō
fusiōis dānosissime in ecclesasti
ca hierarchia ob eā cām in pñti
fmōe ꝫ vicij symonie nōnulla
enim⁹ discepraturi. de q̄ ꝓtēpla
bimur tria mysteria principalia
Primū dr̄ diffinitio. Scōm in
ductio. Tertium punitio.

Quid sit symōia ⁊ vñ denoiat
et q̄re est pctm̄ graue. ⁊ qō intel
ligit⁹ p spūale aut spūalis anne
xum. Laplm Primum

Rimum

mysteriū ꝓtēplādū
de symonia dr̄ dif
finitio. et Rich. in. iij. dis. xxv. et
Tho. q. ij. diffinūt illā sic. Sy
monia est studiosa volūtas emē
di vel vendēdi aliq̄d spūale vel
spūali ānexū. Que diffinitio cō
tinet implicate in. c. Qui studēt.
j. q. j. Pro dariori aūt declara
tiōe notabim⁹ tria. Primo de
noiatiōnē. scōo rōez. tertio deter
minationē. Primo ꝓsideremus
denoiationē. Nā symonia deno
minat⁹ a symone. de q̄ hr̄ Actuū
viij. Qz cum vidisset qz p impo
sitionē man⁹ apl̄oz dare⁹ spūs

sanct⁹ obtulit eis pecuniā dicēs. Date mihi hanc ptātem vt cui cunq; imposuero man⁹ accipiat spīm scīm. Petrus aūt dixit ad eum. Pecūia tua tecū sit in pdi/tionē tē. Sed nō videt q⁹ sit con uenies ista denoiatio eoq; sym nō voluit vendere spūalia ꝛ emere Et vt dr. iij. Reg. v. Gyezi spiritualia vendidit naaman syro. ergo nō magis dr dicta symonia ḡ ecclesia. Rūdit rich. vbi. ē. q⁹ cōuenient⁹ noiat symonia ḡ ecclesia. quia vitiū tā emptōis ḡ vendi tionis ḡntū ad voluntātē fuit in Simone mago. Ad ꝟ enī voluit emere pecunia donū spūssancti vt postea alios venderet. Si tñ distinctē loq; volum⁹: possumus vēdere spūalia appellare ecclesiastas ꝛ emere simoniacos. Secundo ꝓsiderem⁹ rōem ḡre spiritualiū empcio siue venditio sit illicita. Prima er pte vendentis Secūa er pte emētis tertia er p te venditōis. Pria rō er pte vendētis. q⁹ ille q̄ vēdit spūalia: nō est illoz dñs ꝛ dispēsator. Vñ. i. ad Cor. iij. apl⁹ dixit Sic nos existimet hō vt ministros xpi et dispēsatores ministeriorū dei.

Secūa rō est er pte emēt̄. Ille qui emit rē multo minoris pre/cio q̄ valeat: iniuste emit. Sed spūalia sunt tante nobilitatis ꝛ pfectōis. ꝛ p ꝓns valoris q⁹ nullo pcio tpalis rei posset adeqri. Vñ ꝛ de sapia q̄ est res spūalis dicit Sap. vij. ca. Precio sio: est cūctis opib⁹, ꝛ oia q̄ desiderātur huic nō valent cōparari. Ter tia rō est er pte vēditōis. q⁹ qui vtitur aliq̄ actu ad illud seu alio mō quā ordinauerit de⁹ iniq̄ fa cit: ꝛ tanto peius q̄nto illud est in se dign⁹. Ordinauit aūt deus spūalia ḡr; cōferri debere boibus p ministros cuius qō rps decla rauit dicēs Matth. x. Gratis ac/cepistis ḡtis date. s. sacra et alia spūalia. Vñ in concilio Toleta/no. i. q. i. Quicqd. dr, Quicquid inutilibus gre ꝓsolatōe tribuit nunc̄ questibus vel q̄buslibz pre mijs venundari penit⁹ debz: di cente dño. Gratis accepistis ḡr; date. Et sic colligitur q⁹ symonia p⁹pter dicta peccatū est mortale. Et supponitur ratō q⁹ nullus debet excōmunicari nisi p⁹o pec cato mortali. vt dictū est in ser. de inobedientia. Siz p simonia debet quis excōmunicari. Vnde j. q. j. c. Qui sacros. dicitur. Ana thema danti id est fiat fm glo. anathema accipienti symonia.

Tertio considerem⁹ deter minationē. Quid intelligitur p spūalia aut spūali⁹ āneza. et fm doctores spūalia dicūtur sacra sic Baptism⁹. Charisma. Eucha ristia. Ordo. Pnia. Extrema vn ctio. Et bñdictio nupciaz. q̄ho dare pecuniā vel recipe vt pauz eoz est p̄hibitū: quia symonia. Annexa vero spiritualibus dicun/tur Dedicatio ecclesiarum. Con secratio virginum, et aliarum re/rum pertinentium ad cultum di/uinum. Benedictio abbatum.

Absolutio ab excōicatione vel
censuris ecclīasticis. Electio plato
rū ecclesiasticoꝝ. Cōsūmatio eo/
rū. Renūciatio. Visitatio ipso
rū plātoꝝ. Correctio criminū vl'
delictere a correctōe in iudicio ec
clesie. Cura aiaꝝ. Ingressus reli
giōis seu mōasterij. Ecclia seu be
neficiū simplex vl' curatū. pbēda
dignitas ecclīastica vt archidya
conat⁹. ꝓpositura. cpat⁹ ꝛ hmōi
Officiuꝫ sepulture vl' loc⁹ eccl'ie
ꝓsecrat⁹ ad sepl'turā. vl' vbi tā est
sepult⁹ aliqs. Capelle in spōnatus
aus peripēdi decimas. Offi
cia ecclīastica vbi ē aliqd iurisdi/
crōis spūal'. vt yconom⁹. vicedo
min⁹ ꝛ hmōi. ferre sniaz i iudicō
ecclesiasticō. Permutatio digni
tatis ecclīastice vel bñficij ꝛ siīa.
Pausci q̄ ꝑ his simonia est. Vñ
dr. i. q. ij. Quā pio aio. Cessetois
pactio: cessēt omīs ꝓcētio. s. em/
ptionis aut vēditōis. Notandū
tñ q⁹ si qs sine pactōe exp̄ssa vl'
exactiōe ꝓfert aliqd spūale spiri
tual'r hac intētiōe. vt ꝑ illū re/
cipiat rpale: pura audit ꝓfessōez
vel dicat missaz vel ꝓfert ordiez
siue beneficiū ꝛ siīa ꝑncipal'r qz
sperat ꝑ ꝑ ꝫ habitu. Pecūiaz
vel aliō pcū. Et sil'r q̄ dat rpale
principal'r vt recipiat spūale. pu
ta eucharistiā ordīnē sacr'm bñ/
ficiū ꝛ hmōi: symoniā cōmittit
mētalē. q̄ mortale est ſm Rich.
tho. ray. hosti. ꝛ Inno. Sz tal'
simonia mental' tollit ꝑ pniaz.
ex de sym. c. Mādato. Vbi āt
nō fit pactio vel exactio vel prīci
palis intētio ad temporalia in col
latōe spūaliū vel receptione sed
gr̄tis ꝛ elemosynal'r dēt aliqd et
accipiat ad sustētationē nāe vel
reuerentiā sacroꝝ vel ad fuādū
laudabilē ꝓsuetudiez liate ꝛ sine
symōia dari ꝛ accipi ꝑt. vñ Gre.
i. q. ij. c. Sicēpm. ait. Eius obla/
tio nullā culpe maculā ingerit
que nō ex ambitōis petitiōe pro
cessit. Nec symoniaci sunt tm̄ q̄
spūalia vendūt vel emūt. sz etiā
illi qui in his meditatores sunt
quos ecclesia grauit punit. sicut
patet. i. q. ij. c. Sicut ep̄m.

Q Pecunia est materia indu/
ctiua peti symonie. ꝛ quō pecūia
accipit multiplicat ꝛ multiplici
munere. Cap. II.

Ecundum

myster̄ū ꝓplādū de
symonia dr̄ inducitio.
Est nāq; hui⁹ sceler' mātia indu
ctiua pecunia sumēdo pecunias
large vt in ſmōe p̄cedēti dictū ē
ꝑ omīa eo qō ꝑt rpal'r possideri.
Pōt etiā pecunia dici qcqd pre
cio tempali seu estimari ꝑt seu
mēsurari. Non solū pecunia nu
merata in monet̄ auri argenti ꝛ
eris: vl' ea q̄ cōiter ꝓsueuerūt emi
vel vendi. vt vasa aurea vel argē
tea. animalia. agri ꝛ hmōi. sz etiā
preces et qlīb acqrēt fauor popu
laris ꝛ obsequia tēpal'r pstita.
Vñ dic Gre. i. q. i. c. Sūt nōnūl
Cum virū iustū ꝑpha describe/
ret ait. Bñs q̄ excutit man⁹ su
as ab omni mūere. Quia aliud

munus ab obsequio. aliud a manu aliud a lingua. Munus ab obsequio est seruit⁹ indebite impensa Mun⁹a māu pecunia est Mun⁹a lingua fauor. i. munda nuo. ꝛ ꝑ q̄libet box mūer cū interuenit in spūalibꝫ cōmittit symonia vt ibidē Greg. dic. Et ad idē. i. q. iij. c. Saluator. Urban⁹ ait. Quicūq; res ecclesiasticas id est spūalia q̄ dei dona sunt non ad h̄ q̄ instituta sunt sed ad p̄pria lucra mūere lingue vl̄ inde bita obsequij vel pecunie largit vel adipiscatur simoniacus est. Et q̄ntū ad mu⁹ a lingua. Sciendū q̄ li ꝯsus platus ꝓfert bñficiū ecclesiasticū seu dignitatez ecclesiasticā vel aliq̄d facēm ad p̄ces alic⁹ hac intentiōe p̄ncipali. vt a⁹ p̄ato conferēt latus vel fama acq̄ratur. vel vt ꝓximū euitet: simoniā cōmittit. Et si p̄ces porrigūtur ab alio ꝑ indigno de beneficio curato vel simplici ꝛ ille qui porrigit ꝛ q̄ erudit simoniam ꝓmittat. si ad p̄ces factas p̄ncipalit mouet. Si aūt p̄ces porrigunt ꝑ digno et ad idoneitatē respicit nō ad p̄ces p̄ncipal⁹ nec rogatus nec ꝓferēs male fac. nec simoniā cōmittit. Si vo q̄s pro se p̄ces porrigat de beneficio simplici. nō reputatur simōia. si al⁹ est dign⁹ Nā si indign⁹ simōiac⁹ f putat ꝛ sil⁹ simonia inducūt p̄ces ꝑ se porrecte de bñficio curato. cuā si al⁹ sit dign⁹. qz rōne ambitiōis ꝛ p̄sumptiōis reputatur eoīpo indign⁹ f̄m Tho. i. iij dist. xxv. ꝛ sedā sc̄e. q. c. Et Raȳ. in summa sua. Quantū ad munus ab obsequio reputat simonia q̄n quis seruiret alicui p̄lato ob sequio inhonesto. Sz q̄ ad obsequia honesta videlicet ordinata ad vtilitatē ecclie vel p̄lati rōnabilem non reputat simonia. tractū q̄ nō principal⁹ seruitio faciat ꝑ illud ꝓsequendū. Vñ Greg. ait Ecclesiasticis vtilitatibꝫ defuientē ecclesiastica oportz remuneratione gaudere. xij. q. ij. c. ecclesiastic. Munus a manu est cū datur pecūia et hmōi. Ubi tñ notandū q̄ pecunia potest dari ꝛ recipi liter ꝑ spūali ꝛ sine simōia q̄nq; rōibꝫ. Primo rōne p̄mutatiōis. secundo ratione sustentatiōis. tertio ratione vocatiōis. q̄rto rōe punitionis. quito rōne vitande vexationis. Primo rōe p̄mutationis. pbat sic. Qui vult remissiōez peccatoꝝ ꝓsequi dz si pōt elemosinas facere. Vñ Dan. iiij. Peccata tua elemosinis redime. Et Ambr. de pe. di. i. ca. Medicina. Peccatis tuis venū data eo. redime te pecunia tua. Debet etiaz q̄s ꝑ adeptōe eterne vite ꝛ alia cuncta dare. iuxta illud Math. vi. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis. Secō pōt dari pecunia ratōne sustentationis sicut sacerdos ꝑ missa quā dicit accipit pecuniā vl̄ p̄bendā nō q̄ illam accipiat ꝑ ꝓsecratōe eucharistie. vel ꝑ orōnibꝫ ꝛ hmōi q̄si p̄ciū sed vt stipendiū siue sustentationis. Vñ aug. i. q. i. c. Judices.

ait. Accipiant necessitatis sustentationē a pl'o mercedem ministratōis a deo. Sic t ꝓphete antiq testamēti si aliqñ recipiebāt aliqd i ꝓphetando accipiebāt i modū elemosine ad sustētatiōnē nō ad pciū ꝓphetie. Tertio
J pōt dari pecunia t accipi rōne ꝓ uocatiōis. Et sic dant elemosinę pauperib⁹ ad inducendū eos t exercitandū vt orēt ꝓ benefactorib⁹ suis nō loco pcij qz ozō spūalis
R est t appreciari nō pt. Quarto rōe punitiōis. exigit qñqz ab eo qui absolui ab excōicatiōe pecunia: nō pro ipsa absolutiōe. qz ꝫ esset simonia sed in punitionez.
Q Quinto rōne redimēde vexationis. Nam antecessius acquirat alicui in bñficio vel dignitate nō licet dare ad redimēdā vexatōez suā. qz esset simonia. sed postqz fuerit adept⁹ t ius sibi acquisitum vexationē sibi iuste factā super bñficio vel dignitate licz pecūia redimeret sz nō iustā vexationē. si iuste accusaret t hmōi.

Dupl'r puniūtur symoniaci. tum ꝓ priuationē gre diuine. tum ꝓ suspensionē ordinis t bñficij simoniace susceptoꝝ. tum etiā ꝓ obligatiōem ad restituendum.

Capl'm III.

Ertiū misteriū contemplāduz de symonia dicit punitio. Punit eteni hoc pctm̄ mltiplici pena. Prima ōz gre dei ꝓ ditio. Scōa iusta suspensio. Tertia restitutiōis obligatio. Prima pena dicit gratie dei pditio. Vñ. j.q.j. Qui studet. Greg. nazanzen⁹ ait. Judas olim redēptorem vendidit: mor laqueo suspē sus eandē redemptiōis gr̄az nō obtinuit: t merito qz nemo pōt retinere qō vēdidit. Symō etiā magus cū eandē grām spūssancti emere vellet dānationis sue sententiā audiuit a Petro. Dicit etiā Aug⁹. j.q.j.c. Sicut. q⁹ ignis sacrificij qui per septuagita annos babylonice captiuitat̄ sub aqua viterat extinctus ē. Antiocho iasoni vendente sacerdotiuz qui significauit ignē. id est gr̄am spūssancti nō lucere in symōiac̄ sacrament̄. Secūda pena qua puniunt symoniaci est iusta suspensio. Sunt eni notorij symoniaci suspensi ab ordinibus t beneficijs simoniace susceptis. vt j.q.j.c. Statuim⁹. t.c. Quisqs. Et hanc suspensionē vlt̄ Amb. vocare excōicatōem in.c. Reperiuntur. i.q.i. fm glo. Et tales sz conferentes ordines vel bñficia t officia ecclesiastica. t ista etiam recipientes ꝓ simoniā si sunt clerici debent deponi t ꝓuari omni officio t beneficio simpl'r si conuincant̄ de hoc in iudicio ecclesie Si sunt laici vt mediatores symonie debēt excōicari. i.q.ij. Si quis. Efficiunt aūt infames t q libet crimiosus admittit ad accusationē eoꝝ. extra de simo. ea. Tanta. t.c. Si dñs. Tertia pena symoniacoꝝ est restitutionis

obligano. Nam fm Tho. pecu/nia recepta p simoniaz retineri nō pōt sed restitui dz nō cōferri qz turpiē dedit Sed dz pauperib⁹ erogari vel illi ecclie in cui⁹ initu/riā data est applicari. Et ē in oī symonia. Et fm Tho. Innocē. z Raz. symoniac⁹ q̄ ad būficia sim plicia vel curata p symoniā re/cepta perdit fructus. qz nō pōt illos recipe. z receptos tenē re stituere deductis erpēsis factis i vtilitatē ecclie z gfa fructuū col/ligendoz. et hoc ideo qz fur est z latro i illo būficio. In veteri aūt testō vt bf. inq. Reg. v. Giesi p̄ simoniā quā cōmisit accipiendo pecuniā a naaman syro quē beli seus p̄ beta curauerat lepra per cussus est cū oīb⁹ posteris ei⁹. Dz quid dicā: quo me vertam? qualr verba p̄eludam? Audivi/mus et his q̄ dicta sūt q̄ graue sit vicū simonie: z tñ hodie vbiq; regnat, vbiq; sua tela proiicit O ecclesia dei. O sponsa decora agni immaculati xpi iesu. Quis in te p̄fecit tot ignaros idoctos inhabiles ad curaz aiaz. Quis or dines dignitates z beneficia tua tam mltis indignis tribuit. Bu deo dicere q̄ pessima illa z truci lēta belua simonia mala hec oīa fecerit. z ne descendam⁹ ad pticu laria tñ vnum tenere firmiter possum⁹. q̄ si simonia cessaret a ministris ecclie camera bñ opti/meq; disponerent et animas in peccatis alligatas absoluerēt ac de diaboli laqueis liberarēt se ve/ro nō illaquearēt. sed potius ve lut ministri digni adipiscerētur in hoc seculo dei graciam z in fu turo sempiternā gloriam.

Feria quarta

tertie hebdomade in q̄dragesia

De cogitationibus mal' z vicio sis vitādis propter quas solas z absq; effectu operū exteriorum posset homo damnari.

Sermo XLII.

E corde

enim exeunt cogi/tatōes male. Ver ba sunt redempto ris nr̄i originalr Matb. xv. c. et in euāgelio hodierno. Extat apō nōnullos opinio quēdā sat̄ fal sa z periculosa quonā non arbi trantur esse peccata que per ope ra extrinseca nō perpetrātur cuz tamē scōm reueritatē mlto plu ra sint mala que latent in corde in die iudicij manifesta fienda: q̄ ea que nunc apparent foris/secus et videntur. Hoc autem euidenter satis aperuit omnium docto: Jesus xp̄istus dei filius in lectione sancti euāgelij. Qua/propter vt qui veram peniten/tiam agere volūt totaliter mun dentur et quelibet expellantur facinora: in presenti sermone de cogitationibus differemus: de qualibet tria mysteria decla/rabo.

Primum dicatur cognitio. Secundum dicitur offen/

sio. Tertium remediatio.

Q cogitationes cordiū certi/ nūinal'r cognosci nō pñt nec a demōibꝫ neqꝫ ab angel'dtis sed bene a solo deo qđ nullū latet secretum. Cap. I.

Rimū mi

steriū declarandū de cogitatiōibꝫ ꝺ cogni/ tio. in q̄ videndū erit q̄liter cogi tationes nr̄oꝝ cordiū cognosci possunt. z ꝺ tripl'r. Prio respcū demonis. scꝺo respectu angeli. tertio respcū dei. Primo videndū est qual'r cogitatōnes hoim cognoscunt respcū ꝺmōis. De q̄ du biū esse pt. Utꝝ cognoscat secreta ꝓscie. Et vidꝫ q̄ sic. Primo qꝫ officiū ꝺmonū est accusare. Unde Apoc. xij. Projectus est accusa/ tor fratꝝ nr̄oꝝ. ergo si in iudicio argueremur de secretissimis co/ gitatōibꝫ videt q̄ be nō lateant accusatorē nr̄m. Scꝺo arguitur qꝫ dic̄ Aug. xij. sup Gen. ad lr̄am. Mali angeli cogitatōes nouer t qꝫ multa p̄dicūt q̄ nō p̄dicerent si cogitatōes nō nouissent. Ter tio arguit̄ er dictis Aristo. ij. de aia. Nobior est operatio q̄ potētia et potētia q̄ subia. qꝫ p cognitōz operatiōis z potentie puenit in co gnitōz subst̄atie. sed subia aie ñ pōt latere diabolū. q̄ nec eꝰ opa/ tio nec vtus. ergo si cogitatio z affectio sunt passiōes aie. q̄ non possunt latere diabolū. Sz ꝯ ar guit̄ er dicto Aug. ꝺi. in li. de ec/ clesiastic' dogma. Internas aie cogitatōes diabolum nō videre certi sumꝰ. Rñdꝫ Boñ. z Rich. dis. viij. ij. li. q̄ dupler ē cognitio Prima certitudis. z tali cogni/ tione demōes nō pñt ꝓsciaꝝ se creta rimari. Scꝺa est cognitio cōiecturalis q̄ est p aliq̄ motus seu p aliq̄ sig̃. Et q̄m pauca sunt ita secreta q̄n p̄deāt in opa exte/ riora. vl' appeant p sig̃ exteriora faciet. vl' p signa corpis qꝺ diuer simode mouet fm diuersitatem affectionū. Hinc est q̄ mlte cogi tatōes nr̄e depbēdi pñt a mali/ gnis spiritibꝫ nisi arceant vtute diuina. hec aūt cognitio potꝰ est ꝓiecture q̄ certe scīe. Ad p̄m ergo argu. dic̄ Boñ. q̄ in die iu dicij ñ solū demō erit accusator imo etiā z oēs nr̄m. Uñ de erte rioribꝫ accusabit diabolꝰ. de se/ cretis ꝺo ꝓscia ꝓpa. Ad scꝺm ps rñsio p ꝺi. iam factā ꝺ duplici co gnitōe. Ad tertiū ꝺo. q̄ noctor ē operatio q̄ subia. ꝺi. Boñ. q̄ vez est ꝺ operatōe extrinseca. De extrin seca aūt ania nō habet semp ve ritatem. Multe enī res sunt no bis note quarū virtutes z opa tiones nos latent. Uel dicen/ dum q̄ illud habet locū in ope/ ratione naturali nō in operatio ne voluntaria. Operatio enim naturalis fm q̄ natural'est: ita se naturaliter nata est repzesen/ tare nec se occultare potest. sicut nec substantia. imo p ipam ma nifestatur substantia dum plus habet de ratione actualitatis: ac per hoc manifestationis et

lucio. In opatiõe aũt volũtaria
sc9 ẽ. Nã cũ subia nakalĩ sere-
pñter sic nakalr est z se ocłtare ñ
possit opatio volũtaria sic volũ
tarie erit i ẽcita z volũtarie ma
nifestak z ita occłtari pr̃imo ñ
mãifestak nisi bõ velit. Talia ãt
sunt q̃ latent in secreto nr̃e ꝓscie
ideo q̃uis dyabol9 videre possit
animã ꝑpria vtute nõ tñ pr̃ illã
ꝓspicere. Et sic ꝓcludik q̃ certitu
dinalĩ dcmões archana pecto-
ris nr̃i scire nõ valent. Scõo
videndũ est qualr cogitatões co
gnoscũk respectu angeli. Et licet
hermes in li. quẽ fecit de q̃rtuor
materijs. er q̃dã alij ꝓtendãt ꝑ-
bare nõ latere ipsos angelos co
gitatões nrãs. verũtamẽ in hac
parte inherebo doctrine scti tho
me. Colligo itaq; er eius dictis
in ꝑma pre summe. q. lvij. Et in
ij. scrip. sen. dist. viij. arr. v. ea que
ꝑ soluõe b9 dubij facũt. Dico
ergo q9 cogitatões pñt dupliꝛ cõ
sideran. Uno mõ ꝑut sunt i sua
futuritione. alio mõ ꝑut sunt in
sua ꝑsentialitate. Pr̃io mõ. s. ꝑ-
ut cogitatões sunt future natu
raliter cognosa vel videri ab an
gelo nec ab boie pñt. Cui9 rõ est
q; futura nõ cogñscũtur nisi fm
q9 hñt determinatũ esse i sua cã.
sed cogitatões cordis nõ hñt de
terminatũ esse in volũtate. quia
voluntas se bz ad vtrũlibet. et
tõ nõ pñt ꝓgnosa. Scõo mõ co
gitatões cordis pñt ꝓsideran ꝑ
ut sunt in sua ꝑsentialitate Et ꝺ
duobꝰ mõis. vel ꝑut sunt in suo
principio vel ꝑut sunt in signo.
Pr̃imo mõ ꝑut cogitatões sũt
solũ in suo ꝓncipio. scz cogitatio
nes in intellectu z affectões in
affectu vl9 voluntate. ita q9 er co
gitatõibꝰ nõ resultat aliqõ exte
rius signũ puta aliqs effect9 vel
motus in corde. z sic sol9 õs cogi
tatões cogñsat. Pr̃io rõe cau
salitatis. qz ille sol9 cogitatões
cognoscit cui soli subiacet intelle
ctus z volũtas creature rõnal9.
et q̃ sol9 pr̃ opari in cã z est eius
principale obiectũ z finis vltim9
Sz hoc ꝑpriũ est dei. q̃ nec ange
lo nec homi ꝓuenit sed soli deo
Scõo ꝺ ꝑbal rõne emitatis.
Nam q̃nto aliqd min9 hz de en
titate: minus habet de cogno-
scibilitate. sed cogitatões mini-
mũ hñt de entitate. q̃ et mimũ
de cognoscibilitate. Addik z alia rõ
sintimitat. Nã q̃to ẽ aliqd ma
gis secretũ vel absconditũ: tãto
minus cognosa pr̃. sed cogita-
tiones cordis ipsi menti z intel
lectui z voluntati sunt valde in-
time: eoq; sint a principio extrin
seco. s. intellectu z voluntate. qõ
ptz quia cogitare dicit actionem
intrinsecã. z tõ ille sol9 cogitatio
nes cordis pr̃ cognoscere q̃ ipsi men
ti pr̃ se intimare. talr ãt ẽ sol9 õs.
Scõo cogitatões considerari
pñt ꝑut sunt in exteriori signo.
et sic cognosci pñt z ab angelo z
a dęmone vt dictũ est z ab ipso
homie Tertio videndũ est et
concludendũ er ꝑmissis q̃ cogi
tationes cognoscunt ab ipso deo.

Ipſi nihil eſt abſcōditū nihil occultū cognoſcit: ⁊ quicqd paret quicqd latet. Vñ Job. xlq. c. ait Scio q; oia pcēs ⁊ nulla te latet cogitatio. et Ecci. vij. Non te iuſtifices añ deum: qm̄ agnitor cordiū ipſe ē. ⁊ ꝑ. xciij. Dñs ſcit cogitatōes hoim. Et j. galiꝑ. pe nulē. Oia corda ſcrutat dñs: et vniuerſas mētiū cogitatiōes intelligit. ⁊ ad Heb. iiij. Oia nuda ⁊ apta ſunt oculis dei. ⁊ Job. i. canonice. c. iij. Maior eſt ds corde nr̄o ⁊ nouit oia. Et. xxxij. diſt. c. Erubeſcāt. Secretor cogitator ⁊ iudex ds ē. et Seneca ad lucil. Quid ꝑdeſt aliqd ab homī eē ſecretū nihil deo clauſum ē. ipſis cogitatōibꝫ nr̄is inſuenit. Sic interuēit dico vt nunq̄ aliq̄ndo inde diſcedat. Et q̄b⁹ deꝓhendimus q̄nta ſit illor fatuitas qui gaudēt delinq̄ntes ab hoīb⁹ nō videri. nec cogitāt deum oīm ſecretor: omniūq; cordiū eſſe inſpectorē. Vñ ⁊ poeta Ouidius lib. xiij. metamorphoſeos ait. Aſpiciūt oculi ſupi mortēa iuſt'.

Qualiſ in cogitatōe ꝓt eē peccatū. ⁊ q̄ alia eſt cogitatio naturē: alia gr̄e: ⁊ alia culpe. Cap. II

Ecundus myſteriū declarāduz de cogitatōibꝫ dr̄ offenſio in q̄ diſputanduz venit. Utr̄z in cogitatōe poſſit hō peccare ⁊ offēdere deū. Et arguit ꝑ vna pte q̄ non. Naz oīe petm̄ aut eſt in volūtate, aut i actu voluntat'. ſed cogitatio eſt act⁹ interior: q̄ in cogitatōe nō ꝓt eſſe petm̄. Sz in ꝓriū eſt autoritas Jeſu xp̄i in euāgelio p̄ñi ⁊ itez in ſeq̄tur ſepius confirmat. Unde Eccē. xv. Abominatio dñi cogitatiōes male. ⁊ Sap. i. Peruerſe cogitatōes ſeparant a deo. Et ꝓ uerb. vj. Deꝰ odit cor machinās cogitationes peſſimas. et Eſa. i. Auferte malū cogitationū veſtrarū ab oculis meis. Et. lv. c. Derelinq̄t impi⁹ vias ſuas: ⁊ vir iniquus cogitatōes ſuas. ⁊ Hiere. iij. Uſq̄quo morabunt i te cogitatōes nocie. ⁊ Zach. i. Conuertimini de vijs veſtris malis ⁊ cogitationib⁹ veſtris peſſimis. Et Matb. ix. Cuz quidā de ſcribis dicerēt intra ſe de xp̄o. hic blaſphemat cum vidiſſet Jheſus cogitatōes eoz dixit. Quid cogitatis mala i cordib⁹ vr̄is. Rñdeo itaq; ad hāc q̄nē ex dictis Aler. in. q. ſumme ⁊ ſci Tho. di. xxxix. q. ii. ar. ij. diſtinguēdo triplicem cogitationē. Prīa eſt nate. ſcōa gr̄e. tertia culpe. Prima eſt cogitatio nature. q̄n q̄s cogitat ea ad q̄ naturaliꝫ inclinat. vt ſi q̄s ſitiens cogitat de potu. ſi q̄s grauatus ſomno cogitat de dormitōe ⁊ hmōi. Et in talibꝫ cogitationibꝫ nō eſt petm̄. q; ex his q̄ inſunt a natura: nec laudamur nec vituparamur. vt dr̄. ij. ethicoꝝ

Scōa cogitatio dr̄ gr̄e. cui⁹ q̄s cogitat bñ facere. Nā vt dixim⁹ in ꝓmo hui⁹ opis fmōe. Nō ꝓt quis a ſeipo cogitare bonuz. q;

vt inquit Aug⁹. in li. de p̄destinatione sc̄oꝝ. Prius ē cogitare bonum q̄ credere. et ip̄m cogitare bonū ex deo ē. Notādū tñ q⁹ nō omīs cogitatio boni a gr̄a ē inspirāte. Nā cū duplex sit bonus scz gōdā ō necitate p̄cepti. gōdā de supererogatōe p̄fectōis licz primū bonū sp sit homini inspiratum a deo: nō tñ sp secundum. Quinimo possz z q̄nq⁹ dyabolus p̄mittēre deo talia bona suggerere vt sub illoꝝ specie induceret ad gr̄auiora mala. puta posset temptare aliquē vt p̄niam faceret quā fecit btūs Franciscus vt sub illa specie aut faceret illū mltum de se p̄sumere. aut ad fatuitatē p̄uenire. ꝓpterea laudo vt cōsimiles cogitatōes ascendunt in corde velit hō recurrere ad diuinū ꝯsiliū giter z auxiliū petere bonoꝝ z scōꝝ viroꝝ iudiciū.

Tertia est cogitatio culpe ēndo q̄s cogitat ō petō aliq̄. z hec cogitatio p̄t ee aliq̄n meritoria. aliq̄ndo venialis. aliq̄n mortal'. Potest esse cogitatio de peccatis meritoria cum q̄s cogitat vel vt doleat vel vt ꝓterat. sic dicebat Ezechias Esa. xxxviij. Recogitabo tibi omēs ānos meos i amaritudie aīe mee. Vel cogitat q̄s peccata vt illa cognoscat sicut q̄ bz ꝓfessiōes audit reuaria petā recogitet q̄liter illa p̄t detestari sine punire. Q̄nq⁹ cogitatio ō peccatis p̄t esse venialis. s. cū q̄s illa cogitat cum aliq̄li delectatōe non tñ ex ꝓposito. nec ex deliberatione. sz potius ex quadā subreptione. Q̄nq⁹ insup cogitatio de peccatis est peccatuz mortle quando videlicz q̄s cogitat illa cū sensu deliberato ex dlectatōe ex cū placentia peti mortalis. ex q̄uis nō sequat⁹ act⁹ exterior. tñ voluntas dēpuat et maculat interius. ꝓpterea g̃ue periculū immminet bis q̄ nullā sibi cōscientiam faciunt de cogitatōnibꝫ turpibꝫ et immūdis. Idcirco fuanda ē Hieronymi regula ad Demetriadem virginē dicēs. Omnīū operū z cogitationū tuaꝝ speculatorem tuū deum crede. Idcō caue ne quid loquaris aut cogites q⁹ oculos diuine maiestatis offendat. Hec ille

Q̄ vitari possunt peccata cogitationū per exercitiū oratiōis lectionis. opationis. z p̄ cuitationē locutiōis. z auditōis ociosoꝝ verboꝝ z nutritionis ipsarum cogitationum: et per amaritudinem.

Cap'm III

Ertiū my

sterū declarandū de cogitationibus dicit remediatio. in quo notabimus tria principalia remedia: quibꝫ cogitationuz peccata declinari possint. Primū est exercitatio. secundū cuitatio. tertium amaricatio. Primū remediuz est exercitatio: aut in lectione: aut in oratione: aut in corporali occupatiōe. et de hoc ita dicē btūs

Hiero. ad Saluinā ō nebridio et vidualare. Semp in manibus tuis diuina sit dilectio ⁊ tam crebre oronēs vt oīm cogitationū sagitte quibus adolescēta petit solet buuscemōi clipeo repellant. Et idē ad rusticū monachū. ⁊ de pse. dis. v. c. Nunq̄. Facito aliq̄d opis vt dyabolus tesp inueniat occupatū. Et idē ad demetriadē viginē. Nec ō tibi ab ope cessandū est. q⁹ deo ꝓpitio nulla re indiges. sed ō ꝝ oīnibus laborādū vt p occasionem opis nil aliud cogites nisi qō ad dñi ptinet seruitutē. ꝓpēa Ecci. xxxiij. dicitur. Multā malicia docuit ociositas

Secōm remedium ōr cuitatio. 1 Qui vl̄t cogitatiōes malas aut fugere aut vincere cuitet tria. Primo malā locutionē. Colloquiorum verboz. q⁹ vt inq̄t apl's. j. ad Coī. xv. c. Corrūpunt bonos mores colloq̄a mala. et Aresto. vij. polli. Et differentie defacili qōcunq̄ turpiū fit ⁊ ip'm facere et Hiero. in epitaphio sci pauli. Immūdicia ⁊ turpe verbum atq̄ lasciuū nūq̄ est de ore virgineo pferendū. quibus signis libidinosus animꝰ oñdit. Secō cuitet auditōem. vt nō solū non loquat: vez etiā nō audiat q̄ sordida sunt ⁊ vana. Et cum viderit q̄sq̄ de similibus colloq̄ntes velut de serpentibus discedat ab eis Tertio cuitet nutritionē vt si cogitatiōes irruāt nō nutriat illas nō retineat nō i delectatōez illoz ꝓsentiat. ſ conceptis repugnare ipsasq̄ a se repellere q̄ntū potest. vñ Hiero. ad Eustochiū inq̄t. Nolo sinas cogitatōes crescere nihil in te babylonicū vel confusionis adolescat. Dū parvus est hostis interficere nequit. cū dak in semie. q⁹ eni impossibile est in sensu bois nō irruere motū medullaz calore. ille laudak. ille pd'cak btūm q̄ statim vt cepit cogitatꝰ interficit ⁊ alludit eos ad petrā. petra aūt erat xp̄us.

Tertiū remediū ōr amaricatio. Sicut mātes cū a dulcedine lactis filios puulos volentes retrahere sup mātillas amara q̄dam apponere solent vt illoruz gustu cessent vbera suggere. Sic amaritudo mēt' cogitatiōibus immundis admixta eas amaras ⁊ insipidas reddit. Est aūt triplex amara memoria. Prima mortis. de q̄ sapiēs Ecci. xli. O mors q̄ amara est mēoria tua. Secūda amara memoria est vltimi iudicij. de q̄ eccia cantat ꝓphetic̄ illud. Dies illa dies ire. dies calamitatis ⁊ miserie. dies mag̃. ⁊c. Tertia memoria est amara dñi nostri Jesu xpi passio. Cui q̄s stimulak aculeis cogitatiōe malaz si diligenk recogitat se mortuū: aut in dei iudicio rōnem se reddituz: aut videat christū pro se in cruce patientē facile victoz cuitet. ergo retineam⁹ cozda nra ne ipleank malicia malaz cogitationū: vt sic valeam⁹ adipisci in hoc seculo dei grām ⁊ in futuro gloriam.

Capitulum I

Feria quinta

tertie hebdomade in q̄dragesia De religiosa votoꝝ emissione illoꝝq; obseruatia a q̄ multi deficiunt qz post impetratas gr̄as vota promissa nō solunt.

Sermo XLIII

Aperuit

i febri ⁊ dimisit illā. Scribunt hec verba originaliꝝ Lu. viij. ⁊ in euāg. hodi. Subuenit ds virtute sua infinita necessitatibꝫ hoim si tñ ipi religiosa pietate ad eū auxiliū confugiāt. sic in lcōne euāgelica i qua narrat benigna ꝓdescensio xp̄i ad sanandū socꝫ Simonis a magnis febribꝫ fec̄ tñ illō rogatꝰ a suis. Sic ⁊ q̄tidie curātur infirmi a varijs languoribꝫ q̄bꝫ būnū p̄sidiū succurrere mīme valet. dei tñ adiutorio salutē recipiunt. Jd aūt vt plīmū impetrat nō solū p devotas oraōes. sz etiā p fidelia votoꝝ emissiones. Facta nāq; voto deo ⁊ seruis eiꝰ q̄pluri mi incolumitatis būficiū sē adepti. Quia ꝙ maḡ est ingratitudo emitteret vota. ⁊ illa nō exoluere. ⁊ p̄cea in ꝫ sermone de voto aliq̄ ncēria penitēbꝫ p curramꝰ Nam Deut. xxiij. dr. Cū votū voueris dño deo tuo nō tardabis reddere qz req̄ret illud dñs deus tuus. Et in p̄. rlic. Redde altissimo vota. ⁊. lxxv. Vouete ⁊ reddite dño deo vr̄o. De voto ita/ q̄ tria mr̄steria p̄ncipalia erunt declaranda. Primū dr diffinitio. Scōm p̄hibitio. Tertium dispensatio.

Quid sit votū ⁊ de septē p̄ditionibꝫ q̄ req̄runt ad hoc vt habeant rōnē virtutis. ca. I.

Primū mi

sterium declarandū de voto dicit diffinitio. Jn q̄ q̄d sit votū videm⁹. Et ex dicit sancti Tho. ij. ij. q. lxxxviij et Richardus distinc. xxxviij. li. quarti sumo hāc diffinitōz. Votū est cōceptio melioris ꝓpositi animi deliberatōe firmata. Et q̄ diffinitōe colligunt septē p̄ditiones q̄ req̄runt in voto vt debite fiat vt ptz. Pria dr̄ deliberatio. scda p̄missio. ctia supererogatio. q̄rta ordinatio. q̄nta forma tio. sexta honestatio. septima distinctio. Prima conditio q̄ requirit in voto dr̄ deliberatio. vt sz fiat ex voluntate deliberata. Hāc vt dicit Rich. vbi. Votuz dicit a volēdo. vñ sic in nobis est duplex velle. s. plenū qd̄ est velle deliberatuū. ⁊ semiplenū qd̄ est velle ex subreptōe. sic dico q̄ est duplex votū. s. votū qd̄ hz plenā rōz voti. ⁊ d̄ rōe tal' voti ē q̄ sit factū ex deliberatōe. qz vt dr̄. xx. q. iij. c. Presbyteros clericꝰ. Nullū bonū nisi voluntariū. ⁊. xv. q. i. Nō est. Volūtariū sibi militē eligit xp̄s. Et est aliud votū q̄d nō hz plenā rōem voti. eo q̄ nō fit cū deliberatione sed ex quadā subreptōe. ⁊ iō nō obligat. Sz in ꝫ

ortk dubiū: an teneant vota que fiāt in angustijs. vtputa a mlle rito tpe partus. z a nauigantib⁹ tpe tēpestatis. ab infirmis tpe infirmitatis z sīlia. Et q̄dā absolute z male rūdent q⁹ nō. ꝫ ḡa dic Bull. q⁹ est distinguendū: q⁹ aut vota p̄dicta fiūt ex intentōe deliberata. z sic tenēt z obligant. vt ꝫ in. c. Sunt q̄ opes. xv. q. uij. Si vero fiāt ex subreptōe nō tenent in angustijs: tamē magis subuitk mes q̄ i pace z q̄ete. co⁹ f̄m Aug⁹. in li. lxxvij. q. Passiones tristabiles pl⁹ habēt alterare vsū rōnis q̄ passiones delectabiles

B Scōa ꝑditio q̄ req̄rit in voto dicit p̄missio. f̄m enim Rich. et tho. vt. s̄. Propositū solū ad faciendū aliq̄d bonū nō facit votū sed ꝓpositū firmatū p̄missione Et si fiat corde etiā sine oris exp̄ssione. adhuc tenet z ligat i foro ꝑscie. Exp̄ssio enī voti p vocē referr ad interiorē deliberationē. Sz hic occurrit vnū dubiū disputandū vtr⁹ oīne votū publicū p exp̄ssiōz vocis factū coram aliq̄ sit votū solēne. Et rūdet Rich. q⁹ dr̄ia ē in votū publicū z solene. q⁹ q̄dlibet votū coram mltis z in publico factū publicū dici p̄t Sz nō q̄libet tale p̄t dici solēne: nisi q̄d in se hz aliq̄d annexū vt impublicū debeat venire. z q̄d vouēs ponit sb alteri⁹ hois potestate. Et tale est totum in suscep̄tōe sacri ordinis ad quē suscipiēs cōstituit⁹ minister ecclie a deo publice seruiēdū z ponit sub ep̄i pōtestate. Vñ tale votū pōt esse solēne: etiā si p̄dictū ordinē ab ep̄o recipet in secreto. Professio etiā in religiōe fcā in manu ei⁹ q̄ eam p̄t recipe hz i se aliq̄d annexū quo debeat i publicū venire. Vñ tal⁹ p̄fessio solenizat votū etiaz si fiat i occulto. Solēnizat ḡ votū p p̄fessiōz i religiōe z p sacri ordinis susceptōz. vt ꝫ ex̄ q̄ cler. vo. c. Rursus. in glo. z. c. Nō votum. Notandū vt dr̄ in glo. xxvij. q. j. c. Mulieres. z ex̄ de cōuer. cōiu. c. Et p̄te. q⁹ in p̄pria domo vti vestib⁹ monachalib⁹ z votū facere nō solēnizat votū. Tertia cōditio que req̄rit in voto dr̄ superogatio dz fieri votū d bono superogatōis z nō d bono nec̄rio. q⁹ ad bonū nec̄riuz bō tenet etiaz sine voto. Sed mgr̄ sent. di. xxxviij. q̄rti. dicit Q̄ votoz aliud ē cōe. aliud singl'are. Cōmune ē q⁹ oēs i baptismo faciūt cū spōdēt renūciare dyabolo. vt hr̄ de ꝑse. di. uij. c. Prima igr̄. z. c. Primū interrogek. Et tale votū fit de his q̄ sunt nec̄ria ad salutē. Ibi tn̄ diminute inuenit rō voti. Singulare votū est cū aliqs sponte p̄mittit se fruatur aliq̄d bonū ad q̄d nō tenetur q̄uis teneat post votū. Hinc dr̄. xvij. q. i. c. Sūt q̄dā que etiā nō vouētes debem⁹. quedā etiā q̄ nisi vouerim⁹ non debem⁹. Sz p⁹ q̄ ea deo p̄mittim⁹ necessario reddere ꝓstringimur. Sz hic emergit vnū dubium. vtrum vota que fiunt sub aliq̄ conditione illa cessante sint

obligatoria Et respondet Raymundus in summa q̄ duplex est condicio. Una generalis vt si vixero si potero. si deus voluerit que semper intelliguntur etiam si non apponātur. xxij. q. ij. c. Hā maria. Alia est ꝓditio specialis. puta cū q̄s vouēdo dicē ꝓmitto facere tale bonū si impetrauero sanitatē. Si ꝓditio deficiat votū non obligat. Facit ad hoc q̄ scribitur. xxxij. q. viij. ca. Non solū. ⁊ ex de ꝓdi. appo. i di spen. c. Verum. ⁊ de resti. spo. c. Olim. Quarta ꝓditio q̄ requirit in voto ꝺz honestano. Debz votū fieri ipsi deo. q̄z cū vouere sit actꝰ latrie soli deo debetur. Sed dubitat circa ꝺ. q̄z vota fieri solent etiā sanctis. Sz dicit Rich. q̄ vota q̄ fiūt sanctis nō plene habēt rōnē voti p cōpationē ad factos sed ad deū. Qui enim vouet sctō Jacobo eius ecclesiam visitare. Locutio siue mentalis siue vocalis q̄ dicit se visitaturū sctm Jacobū fit sancto Jacobo. Sz obligatio ad implēdū illud q̄d dicit proprie ⁊ simplr loq̄ndo nō fit nisi deo. Unde q̄ est materiale i illo voto fit sctō. ⁊ q̄ est formale fit deo. Quinta condicio q̄ requritur in voto dicit formatio Nec nāq̄ est forma voti vt fiat deo de re bona ad bonum finē. propterea dicē richar. q̄ votū sctū ꝓpter malū finē nō teneret. Hō magis dependet votū a suo fine q̄ a sua materia. quia fm pbm. vj. meta. Finis est cā cause. Sz votum factū de materia mala ꝓpter finē bonum nō tenet. Idcirco vouēs se factuz aliq̄d q̄ē absolute bonū. nō tamē propē hoc intēdens nisi finē malū graviter peccat. ⁊ nō tenet votuz. q̄z talis aut intendit p illud votū se posse ꝓsequi finē illū aut nō. Si nō iam nō obligat se propē finem illū. q̄z sic dicit phs. iij. ethi. Electio nō est impossibiliū. q̄a simtli non est alicui impossibilis ad consequēdum. Si sic erraz quia scōm Augustinū in libro. lxxxiij questionū. deo volente et autore nō fit homo deterior. Deteri or aūt fit homo per ꝓsecutōem finis mali. Sexta condicio q̄ requritur in voto ꝺz honestano Debet votū fieri de re honesta ⁊ materia bona. Propterea dicit xxij. q. viij. c. In malis. In malis promissis rescinde fidez. in turpi voto muta decretū. q̄d incaute vouisti ne facias. impia est promissio q̄ fieri adimplet. Sed dubitat hic de Jepte. ó q̄ bē Judicū. xi. q̄ interfecit filiā suā sic vouerat. Et tñ ad Hebr. nūerat inter illos q̄ p fidē vicerē regna. q̄ videtur q̄ potuit fieri votū de re mala ⁊ inutili. Rñdet Rich. q̄ votū Jepte nō fuit obligatoriū nisi ad immolandū aliā occurrēs immolationi. ⁊ q̄ ad ꝺ fuit licitū et placens deo quod ostendit victoria subsecuta. Unde in occidendo filiā suam fuit furiosus et impi. de q̄ impietate postea penituit. Septima ꝓditio q̄ re

quirit in voto ꝺz discretio. Debz nãq; fieri votũ discrete ꝓudenꝫ et moderate. Nã sic ꝓhibita ẽ in discreta pnĩa. ita ꝓhibet ꝫ votuz eius. Sz q̃d de votis stultis vt sũt vota illoz q̃ vouẽt nõ comedere pedes aut nõ comedere colũbas. vl' nõ Lauare manꝰ ꝫ sĩlia Rñdet tho. q̃ talia vota deridẽda sũ potiꝰ q̃z fuãda. Accipimꝰ ꝫ ex dictis q̃ta in vnoq; dz cẽ maturitas in vouẽdo: quãta insup diligẽtia in ꝓplãdo q̃d votuz ꝓmissum ẽ. Jõ dic̃ rich. q̃ oẽ votũ licitũ obligat vouentẽ ad illõ q̃d vouit ad implẽdũ nisi in q̃t tuoz casibꝫ. Vnꝰ ẽ ꝓpr impotẽtia adiplendi. secũdꝰ ꝓpr autoritatem supioris dispẽsandi. tertiꝰ ꝓpter defectũ ꝓditois apposite vt dictũ ẽ supꝝ. q̃rtus q̃n illud q̃d tẽpe voti facti fuit licitũ. postea fit illicitum.

QX vouere inẽdicit septẽ generibꝫ ꝑsonaꝝ. i quibꝫ est limitata rõnabilr facultas vouendi.

Capitulũ II

Ecundum

mysteriũ ꝓncipale de voto declarandũ dicit prohibitio. Nam ꝓhibenꝫ septẽ gradꝰ ꝑsonaꝝ vouere. Primi sũt epi. secundi clerici. tertij religiosi. q̃rti pueri. q̃nti filij familias. sexti serui. septimi vxores. Primi q̃ nõ ꝓnt vouere sũt epi Jpsi enĩ non ꝓnt facere votũ q̃ dissoluat vinculũ ecclie sine lnia dñi pape. extra de renũ. c. nisi cũ ꝑdẽ. Est enĩ epus ecclie sue sponsus vt dicit̃ c. Jnt corpalia. ex de trãsla. epi ꝫ electi. Jdcirco non põt emittere vota q̃ cẽnt in ꝓiudiciũ sue cure ex de voto ꝫ vo. redẽ. c. Magne. Secũdi q̃ nõ ꝓnt vouere sẽ clerici bñficiati q̃ nõ ꝓnt vouere peregrinatiõem. aut aliud ꝓpr̃ quod bẽant relinq̃re eccliam sine licentia prelati sui. de ꝓse. dis. v. c. Nõ oportz. Excepto q̃ ꝓnt vouere ꝫ votũ implere. etiã epo ꝓdicente de intrãdo religionẽ. vtz. xix. q. iij ca. Due sunt. Et sic̃ de accipiẽdo cruces. vt bñ ex de vo. ꝫ vo. redẽ. ca. Ex multa. Tertij sunt religiosi ꝑ q̃dꝫ dz. xx. q. iij. c. Monachos. Monacho nõ lzvotũ vouere sine cõsensu abbatis sui. si autem vouerit frangendũ erit. Ratio aũt potissima fm Rich. q̃re religiosus nihil vouere põt est. quia pensata bũana infirmitate ꝫ religionis onere nõ possz se ad aliq̃d vltra suã ꝓfessionẽ obligare q̃d nõ possz implere sine q̃liq; cunq; ꝓiudicio vl' ꝓtiudicij periculo obseruatiõis cuiusl liber corum ad q̃ ex sua ꝓfessiõe tenetur. ꝫ absq; ꝓculo reddendi se interdũ oneros̃um prelato suo vl' alicui seu aliqbꝫ fratꝝ suoꝝ ꝓpter solicitudines ꝫ modos singulares q̃s inẽdũ bñt illi q̃ cẽnt ad plura q̃z alij obligati. propterea tante est altitudis religiosi votũ q̃ oia alia i ipm cõmutari possunt. Et iõ ecclia ꝓsiderãs bꝰ voti altitudinẽ. ꝫ bũane nature infirmitatẽ voluit autẽte dẽ vo

to religionis nullū posse votuz aliud supaddi ppē piculum trāsgressionis vitandū. Glo. tñ sup dicto. c. Monachos. dicit monachū nō posse vouere eē intelligēdū de voto abstinentie p qō alij scandalizant. Quarti sūt pueri añ annos pubertatis. qz p illo tpe nō būt expeditū vsum rōnis z liberi arbitrij. Et vt ōz eē de regu. z trās. ad reli. c. Sicut tenoz. Carent vsu liberi arbitrij vouere nō pt. qz nō pt ꝓsentire. Quīti sunt filij familias. Nam filiusfamilias. qz subest pī in his q̄ ad regimē dom⁹ z familie ptinēt ñ pōt de illis votū facere seu ptinentibus ad illa sine pīs auctē.

Sexti sunt qui nō p ñr vouere aliqd eoz q̄ ipos impediāt a fruitio dñoz suoz sine ipoz auctoritate z volūtate sicut pz. iuj di. c. Et antiqs. z. ca. Si fuus.

Septimi sunt vxores. Pro q̄ duo notādū q̄ vir z vxor sibi sūmutuo debitores in reddēdo debitū carnale. Jō quilibz coz pōt bē vouere de nō reddendo sine licētia alteri⁹. Sz qz in dispēsatione dom⁹ z regimine familie mulier est subiecta viro z nō ecōuerso. Jdeo de ptinētibus ad illa mulier non pt emittere votum sine lnia viri. sic pz. xxxiij. q. v. ca. Māifestū. ℌ. Et p̄missis z. c. Notuit. Jō nūeri. xxx. dixit deus. Si vouerit vxor z ipa mēro se ꝓstrixerit vt p tēpnū vl̄ cetera⁹ rez abstinentiā affligat aiam suaz in arbitrio viri erit vt faciat siue non faciat. Et forte hec est causa eo q̄ mulieres magis ad vouendū ꝓne sunt q̄z viri. Nec repzehendim⁹ eas q̄ vouēt. sed qz indiscrete vota facere solent. Sūt et sepe incōsiderate ac leues z voto emittūt irrōnabilia z stulta p quibus non expedit vt sacerdotes ꝓ absolutōe reqrāt. Vir in hōc casu auctē hz soluendi non ex vi clauiū q̄ in ipso non est. sed auctoritate psidentie quā in vxorem habet. Et cuz vxor obedire nollet viro dicente viro sibi nolle eam sua vota complere potest verb⁹ supaddere verbera. ita tñ vt in omnibus modestiam gerat. Volui sic hōc paucis dixisse qz nouis mulerū importunitatē que viros qñq; affligūt et verāt vt sb voto⁹ occasione licentiā eis largiantur vagandi discurrendi ac expendēdi pecunias dom⁹ cū dāno z detrimento familie.

De dispensatione voto⁹ ad declarationē dubioz̄ que super illa possent oriri. Cap. III

Tertiuz mi-

sterius de voto declarandū ꝓz dispensatio

Pro cui⁹ plenioꝛi declaratiōe septem dubia sunt disputanda. Primū vtz expediat homi vouere. secundū vtz sit mag' laudabile z meritoriū aliqd facere cuz voto vl̄ sine voto. tertiū vtrum expediat inducere iuuenes vt voto se obligēt ad religiōis ingressum. quartuz vtz votum possit

consecturari. quitū vtz quo dlibz votum cōmutari possit in votuz religionis. sextum vtrū oīne votum sit dispēsabile. septimū vtz solus papa possit in votis dispē sare. ℣ Primū dubiū vtrū expediat homini vouere. z arguit ꝙ nō. ℣ Prio qz nullus dz se puare magno dono dei. ꝙ libertas hominis est magnū donū dei q̄ in parte se priuat p votū. ℣ non dz hō vouere. Scōo arguit qz nullus debet se exponere piculo alicuius transgressiōis. sed vouens exponit se piculo cui nō erat expositꝰ añ votū. ℣ nō expedit vouere. Tertio arguit ꝙ nullus dz aliq̄d facere q̄ suū aggrauet peccatū si peccat. sed religio sua si peccat grauiꝰ peccū cōmittit q̄ secularis. Sic dicat Anſ. in li. de similitudinibz ℣ non expedit vouere religionis ingressuz. z multo fortiꝰ nec quodcūq; aliud bonū. In cōtrariū est oīs scriptura a z laudabilis vsus fideliū. ℣ Rndet Rich. Q. vouere cū discretiōe expedit homi p̄ ꝙ firmat amplꝰ voluntatē suā in bono z p magna parte excludit a se malefaciendi libratē z facit actū ꝓrutis latrie. et iō vouēdo merek. Ad ꝑmū argumentū rndet Anſ. in li. de similitudinibz ꝙ obligato ad bonū nō repugt libertati simplr vt etiaz plene dictū est in ser. de obedientia dei. Ad scōm dicendū ꝙ vouēs discrete nō exponit se piculo transgressionis nisi p accēns. Ad tertiū dicendū ꝙ ly religiosꝰ gra uius peccet q̄ secularis tñ ō patcato penitēs maiorē miscōiā ꝙ sic quik q̄ secularis. Scōm dubiū vtz magis sit laudabile z meritoriū facere aliq̄d cū voto q̄ sine voto. ℣ Rndet Richar. z Tho. ꝙ sic. qō declarāt triplici rōne z vna similitudie. ℣ Prima ratio ē ꝙ opus interioꝛ ℣ rutis magꝛ ē meritoriū impatū a supiori virtute q̄ non impatū. sed latria supio z ℣ rtus est q̄ abstinentia z opus abstinētie ad qō mouetur hō ex voto ē impatū ab ea. Vouere eni est actus latrie. ꝙ magis meritoriū est opus abstinentie ad qō mouek hō ex voto. Scōa ratio est hec. Quāto opꝰ p̄cedit a voluntate magꝛ firmata in bono. tanto est ℣ tuosiꝰ. z ex ꝓsequnti est magis meritoriū. Ad operari eni virtuose requrik firmit ex immobilr opari vt dicit phūs. ij. ethi. c. iij. Sed ceteris paribz voluntas firmioꝛ est a bono cū voto q̄ sine voto. Tertia rō est hec Deus cū acceptet opꝰ ꝓ opantem: tanto magis acceptat illud quāto est ab hoīe ad suū fruitū specialius ōputatū. sed ceteꝛ paribus hō specialiꝰ deputak z deducak ad dei fruitū cū voto q̄ sine voto. Ad idē etiā est silitudo quā ponit Anſ. in li. de similitudinibz in q̄ cōparat seculārē facienti bonū opus illi q̄ dño dat de fructu arboꝛis sue q̄rtū vulr. et religiosum illi q̄ dño dat totā arboꝛe cū fructu q̄ magis ē dño acceptus q̄ primꝰ. Tertiū du

bium vtrum expediat inducere iuuenes vt voto se obligent ad religiōis ingressum. Et ñdz notabiliter Rich. q̄ sic. si ad sint debite ꝓditionis et ex pte iuuenis et ex pte inductōis ꝛ ex pte obligationis Qui enī vult inducere iuuenē aliquē ad obligatōz p̄dictā dz diligēter cōsiderare q̄ iuuenis debitā habeat etatē p ingressu religionis q̄ ad min⁹ cōplectit tres annj. anno p. extra de regu. c. i. et ca. Significatū est. ꝛ q̄ pte patitur eras illa in p̄positis suis liceit ꝛ honestis bēat stabilitatez. et q̄ ad ꝓsiderādū q̄ illa religio ponderet ꝛ obligatio bēat discretionem sufficientē. In inducēte etiam dz esse diligēs aspitat religiōis. ad cui⁹ obligationē inducatur explicatio et oīs suggestionis ꝛ falsitatis exclusio nec debz esse nimis importuna psuasio. Asperitat enī religionis celatio et paucitatis suggestio operant deceptionē. Deceptio rōne ignorantie diminuit de rōne volūtarij. Tūc enī nimis est importuna persuasio q̄n fit cū rep̄ssalij p̄missione. vel cū indebita cōmiatione vel cū nimia sollicitudine Debet aūt inducens cauere a tali importuna psuasiōe. q̄ talis persuasio opat in iuuene. vel ip̄m inclinat ad obligandū se exsubreptione. Et p̄dicta obligatio fieri nō debet nisi ex plena volūtate et deliberatione. Et parte enim obligationis tria sunt obseruāda scz vt fiat p̄cula deliberatiōe et stabilitatis p̄positi examinatione. Et q̄ fiat cū discretiōe. vt scz obligans obliget se ad ingrediēdum vt cū expiat. ꝛ si deus dederit sibi gram remanēdi ꝛ religioni placuerit remaneat. aut si p̄positū infra annū mutauerit fuerit libere possit exire absq̄ hoc q̄ teneatur aliaz religionē intrare. Debēt enī obseruare q̄ fiat cum deuotōe. et debent obseruare p̄dicta q̄ obligatiōes facte sine deliberatione discretiōe et deuotione frequēter malos exitus habent. S Quartum dubium. Vtrum votum possit cō mutari. Et respōdet q̄ sic. vt habetur in. ca. Magne. de voto et voti redemp. Ratio est ꝑm Richardū: q̄ ꝑm Bonauēturā in libro de p̄cepto ꝛ dispensatiōe. Iniquū proculdubio foret si ea que sunt p̄ sola caritate instituta contra tenerent. Votū autē fieri dz ex caritate ꝛ p̄ caritate. Vnde eius obligatio tenere nō debet contra caritatē. Teneret autē contra caritatē si nō liceret illud cōmutare in meli⁹. Votuz ergo p̄ in meli⁹ bonū cōmutari nō tñ ꝺ auctoritate p̄pa fieri dz. sed aūtore supiozis. q̄ nulli⁹ fieri debet iudex in sua causa. Quantum dubiū: vtz q̄libet votum cōmutari possit i votū religiōis Rñdet rich. q̄ volēs facere p̄fessiōez in religione si actual⁹ vel habitual⁹ vult remāere obligat⁹ ad vota q̄ i sec'lo fecerat nō ꝓ mutāt i votū religiōis. tñ p⁹ q̄ deue T

nerit ad notitiã prelati sui hoc factum poterit ipz ab ill' votis absoluere marie signorabat ipm esse ligatũ ipsio vor' tpe pfessionis. Si aũt actualr seu habitualiter intẽdit amplius illius vorz nõ teneri. z solo voto religiõis sue ab illis absoluit p religionis votum ppẽ religionis vori altitudinẽ z pfectionẽ. Vnde ex de vo. et vo. redẽ. Scripture. ꝺr. Reus fracti voti hactenus non habeat qui tpale obsequiũ in ppetuam religionis obseruantiã noscit cõmutasse. Et de pe. di. i. c. Mensuram. §. Dis autoritatib. Non est necessaria certa satisfactio peccati cuius votũ vite tpis impẽdit suo seruitio cõditoris. z tñ si rex vnus vel imperator vouerit vsqz ad triennĩ vel septẽnĩ militaturũ in terra sancta z tenebit secũ duo vl' tria milia militũ. vel vnus alius dux vl' comes exñs dux totius exercitus cruce signatorum et de cui' absentia ꝺ solaret vellet religionẽ intrare in ꝺ casu videt mihi summus pontifex ꝓsulẽdus. Certũ tamẽ est q' pson a medioceris a voto trãsmarino absolueretur p religionis ingressum.

Sextum dubiũ vtz omne votum sit dispensabile. Et arguit q' nõ. Primo qz soluere p missum ẽ de iure nate. Sz ea q̃ sunt ꝺ iure nature sunt indispẽsabilia. g̃ nullũ votũ est dispensabile. Secõ arguit qz q̃ nõ fac̃ qꝺ p mittit mẽritur. sz nullus pt i mẽdacio dispẽsare. qz fm ph'm. iij. ethi. Mẽdacũ fm seipm pnũ est z fugiẽdũ. Luz g̃ oe votũ sit p missio nullũ votũ ẽ dispẽsabile. Tertio arguitur qz extra de ꝺa. mo. c. Luz ad monasteriũ. ꝺ z Abrenũciatio p/prietat; ata mõachali regule est annexa. vt nec ꝺ illũ sum' pontifex valeat dispẽsare. g̃ nõ oe votũ est dispensabile. Quarto arguit qz nullũ votũ ẽ dispẽsabile qꝺ i melius cõmutari nõ pt. Sz votũ religionis nõ pt in melius cõmutari cũ oia alia vota in ipm commutari possint. g̃ nõ oe votũ est dispensabile. Ad hãc qõnẽ sz multi multa dicãt. tñ Rich. in. iij. et Tho. ibidẽ. q̃ quis aliq' dicat. ij. Joh. neapolitan' in q̃dlibetis. Inno. z Hosti. z cõiter oĩs doctores tenẽt q' oĩe votũ qꝺ est de his q̃ sunt supererogatõis ẽ dispensabile. qz dispẽsatõis in q̃libet tali voto pt cã rõnabil' inueniri. s. pfectus maioris boni vel mali euitatio siue p cõparatiõez ad rempublicã: sine p comparationem ad vouentẽ. Reformatio eni pacis in regna maius bonum est cõmunitati q̃ continẽtia vni' pson. In tali etiã casu si pson a q̃ ꝓtinẽtia vouerat nubat per pceptũ dñi pape sua obediẽtia magis meritoria ẽ sibi q̃ ꝓtinẽtia q̃tũ ad pmiũ substantiale. Vñ aristo. i. ethi. Amabile ẽ bonũ vni soli. melius ꝺo z diuti' gẽti z ciuitatib. Vitatio etiã cõis mali z vitatio discordie inter regna q̃ sit in pace z pbabil' transgressio voti si pbabilitas sit vebe

mens posset cē rōnabilis cā dispēsandi in q̄dam supererogationis voto. Recta enīz rō dictare videt cē aliquē in eccīa loco ōi q̄ periclis cōmunitatū ꝛ psonarū pensatis iſtr mutatiōb vultatiōb ꝛ dāniis possit rōnabilit obuiare Ad p̄mū argu. dicendū. q̄ obligatio in voto nō est de iure nate absolute. sed sub hac conditōe. s. quousq; p̄ supiorē ex cā rōnabili fuerit relaxata. Ad scōm dicendū q̄ q̄ nō soluit q̄d p̄misit mēritur si sibi nō remittat obligatio ꝛ soluere possit. Sz obligatione remissa nō mentit q; ap̄li⁹ debitor nō est. Ad tertiū dōz q̄ q̄uis sūm⁹ pōtifex nō possit facere q̄ sit monach⁹ absq; renūciatione ꝓpriet̄atis. q; ō cēt facere p̄dicta simul. tñ pōt cē de monacho facere nō monachū si cā rōnabil' affuerit. Ad q̄rtū dicendū q̄ q̄uis votū religionis cōmutari nō possit i melⁱ⁹ bonū ꝑuatū potest tamē cōmutari in melⁱ⁹ bonuz cōmune. ꝛ talis etiā conditiōis posset cē ille q̄ nouit q̄ illud bonū siue votū cōmutari posset in aliud bonū magis expediens sibi q̄uis non posset cōmutari in maius bonū simplr. Septimū dubiū vtz sol⁹ papa possit in vot' dispensare. Et rñdent doctores q̄ in votis maioribz sicut sunt votū continēte religionis et crucis sol⁹pa. dispēsare pt. q; in votis iſtis nō est dispēsandū nisi ꝓpter ecclesie cōem vtilitatē vel aliquā magnā nēcitatē Et iō ipsoz dispensatio merito refuari debuit illi ad quē ptinet tot⁹ ecclesie cura. Fm ꝙ moroz curie vota pegrinationis ad visitanda ap̄lorū limina ꝛ scti Jacobi in cōpostella vident romāo pontifici reseruata. In omnib aūt aliis votis q̄ respectu p̄dictoz dicūt vota minora pōt epi dispensare vt bī q̄ de vo. ꝛ vo. redē. c. t. Inferiores aūt epi in nullo voto dispensare pōt nisi eis fuerit specialiter cōmissum ex p̄cepto ꝑlatis religiosis q̄ dispensare possunt i votis suoz subditoz. Religiosi itaq; curare debent oīo circa vota sua se gerere vt illa discrete emittāt. emissa compleāt. aut si complere nō pōt a supioribz dispensationē p̄curent. vt sic mereantur in ō seculo hīe dei gratiā in q̄ vivit ꝛ regit deus. p̄ infinita secula seculoz Amen

Feria sexta ter

tie hebdomade in q̄dragesima.

De misericordia ad p̄mū habenda ꝛ pia largitione elemosynarum. Sermo. XLIIII

Scit ei ie

sus. Da mihi bibere. Scribūt hec ꝙba Jo. ū. in euāg. hodierno. Censenda sunt duriora saxis pectora q̄ xp̄o iesu pietatem exhibere nolunt. Contulit quidē ipse nob innūerabilia bona ꝛ quādoq; de illis a nob petit vt sic ampliora superaddat.

Petebat nanq; hodie bibere a samaritana vt illā sanaret aqua admirabili z suauissima gr̄e sue Sic z sepe ab hominib⁹ exigit misericordiā z clemētiā p̄ suo amore p̄ris exhibendā q̄n⁹ largiat eis copiosi⁹ p̄mia cr̄ne vite Quia vero h̄ marie decet penitētes vt p elemosinaz largitōes satisfaciat p̄ peccatis suis. Idcirco in p̄senti fm̄one de elemosyna aliq; pauremq; quā xp̄s a samaritana poscebat di. Da mihi bibere. De ipsa itaq; elemosyna tria mysteria p̄ncipalia erūt declaranda. Primū ē inductio. Scōm conditio. Tertiū distinctio.

Ex septē sunt illa q̄bus inducimur ad misericordiā p̄mitis exhibendā et ad p̄mpte elemosinas largiendum.

Capitulum I.

Primū misteriū ē elemosina declarādū dicā inductio

In q̄ videre debem⁹ atq; notare septē rōnes p̄cipuas q̄re vnusquisq; p̄mptus esse d⁹ ad elemosinas libaliter largiendū. Prima ē auctoritas. Scda conformitas. tertia exemplaritas. q̄rta p̄rietas. q̄nta societas. sexta gratiositas. septima felicitas. Pria rō inducens homines ad elemosynas libaliter largiendū ē auctoritas. Omis enī auctoritas scripturaz hoc clamat hoc dicat h̄ predicat. Unde Dauid. ps̄. xl. Beat⁹ qui intel. sup egē. z pau. r̄c. et Thob. iiij. Noli auertere faciē tuam ab vllo paupe. Ita enī fiet vt non auertaf a te facies dn̄i. Et. xij. ca. Bona ē oīo cū ieiunio z elemosyna. Et eccl. iij. Ignē ardentē extinguit aq̄ z elymosyna resistit p̄cio. Et. xij. c. Facere elemosinā ne despicias. Et. xix. c. Pone thesaurū tuū in p̄ceptis altissimi z p̄derit tibi magis q̄ auz. Conclude elymosinā i sinu pauperis z hec orabit p te z libabit ab oi malo. z pueri. xix. Fenerat dn̄o q̄ miserē pauperis. z vicissitudinē suā reddet ei. et Esaie. lviij. Frāge esurienti panē tuū z egē. va. q̄ in. domū tuā. cū vi. nu. o pi e. z. c. tuā ne desperes. et Job. j. canōica. iij. Qui būerit substantiam h⁹ mūdi z viderit frēm suū necitatē h̄ntē z clauserit viscera sua ab eo. quō caritas dei manet in illo. z Piero. lxxxvi. di. ca. Qui clemētiā. Qui clemētiaz nō h⁹ nec indut⁹ viscera misericordie z lacrimaz q̄ruis spūal' sit non adimplet legē xp̄i. z Amb. in li. de offi. Natura ius cōe genauit. vsurpatio vo ius p̄uatū fec. Un̄ sunt multi q̄ nullā h̄nt in agris aut in vineis portionē. hoz ino pie de copia quā dedit dn̄s diuitib⁹ est ꝓsulendū. vt z ipsi deo p terre fecūditate b̄ndicāt nobiscū quos iō sub diuersis molestijs. labore p̄mittit dei sapia vt z miseros p̄ penitētia. misericordes vero coronet p̄ benuolētia. Et idē xlvij. di. c. Sic hi. Neq; ei min⁹ est criminis q̄ habēti tollere cū possis. et habendas indigētib⁹

denegare. Eiusmodi panis est quē tu dimittes/nudū indumēti est qđ reclud' miseroꝝ redēptio est ⁊ absolutio pecunie q̄ tu in terra defodis. Et idē. lxxxvi. In singul'. Misericordia cōis ē vsꝰ iō peceptū cōe oīb⁹ officijs oībus etatib⁹ necessaria ⁊ ab oīb⁹ deferenda. Nō publicanꝰ. nō miles excipit. nō agricola. nō vrbanus diues ⁊ pauꝑ oēs i cōi admonēt vt ꝓferant nō būn. Et xp̄s i euā gelio Lu. xi. Date elymas ⁊ omia mūda sūt vob. ⁊ c. xij. Vendite q̄ possidetis ⁊ date elymā. hoc ꝑm colligit er dicto moralū pbor. Hinc est qđ Tulliꝰ. i. de offi. ait Quicqđ sine detrimēto cōmodari p̄t id tribuat cuiq; vt ignoro. Et ouidiꝰ lib. de puncto. Regia crede mihi res est succurrere lapsis. Conuenies boi est boiez seruare voluptas. Et Plato in thimeo. Bonos viros decet cōmodos ee. Theologi insup elymam laudāt dicētes sup dist. xv. iuq. ii. Qꝛ ipsa est tertia ꝑs satisfactōis alsi q̄z nāq; mḡr in tertia tres ꝑtes satisfactōis Pria est ieiunij Secūda oīo. Tertia elyma. Que fm Rich. sufficiēter enūerant tā er ptes bonoꝝ ꝑ q̄ satisfaciendū est q̄z er ptes causaꝝ peti. q̄z etiā er ptes eoꝝ q̄s petm̄ cōmittit. Debonis eni nris dēmꝰ satisfacere et fm Aristo. j. ethi. c. xx. Tria habemꝰ bona. scz bona fortune bona corpis. bona aīe. De bonis exteriorib⁹ seu fortune satisfacimus ꝑ elemosinā sub q̄ comꝑhendit totū qđ expendit in priorum vtilitatem. De bonis corporis satisfacimus per ieiunium sub q̄ ꝓhendit qcqđ ptinet ad corpis affl'ctōz. De bōis aīe satisfacimꝰ ꝑ orōes sub q̄ ꝓhēdit qđ qđ deo exhibetur ꝑ latrie ⁊ dulie Secundo sufficienter enumerant satisfactōis ptes ex parte causarū peti. Nam fm Jo. i. canōica ij. c. tres sunt petōꝝ cause scz concupiscētia carnis q̄ put possibile est excluditur ꝑ ieiunū ⁊ ꝓcupiscētia oculoꝝ ꝫ quā ordinatur elemosina. ⁊ superbia vite ꝫ quā ordinatur oīo. Tertio sufficēter enumerātur satisfactōis partes ex parte eoꝝ. contra q̄s peccat hō contra deū. ⁊ ꝫ hoc ordinat oīo. Peccat contra sēm ⁊ ꝫ hoc ordinatur ieiunū. peccat contra proximum. ⁊ contra hoc ordinatur elemosyna. ⁊ sic vndiq; resonāt elemosine laudes. Secūda ratio quare vnusquisq; promptus debet esse ad elemosinas liberaliter largiendū dicitur cōformitas. Sumus nanq; conformes et inuicē membra ad Romanos xij. c. et vt dicit j. ad Corinth. xij. c. Si quid patitur vnuꝫ membrorum. cōpatiuntur et omnia alia membra. Propterea ait sapiēs Ecclīastici. xvij. cap'o. Vnicuiq; mandauit deus de proximo suo. et hoc suo modo. Et Seneca ad Lucillū explicauit dicens. Non potest quisq; beate degere qui se tantū intuetur qui oia ad vtilitates suas conuertit. Alteri viuas oportz si vis viuere tibi. Et idē in libro de beata vita

Ubicūq; bō est būficio loc⁹ est. Sz arca ō dubitak vtz dare ele mosynā cadat sub p̄cepto t rn̄/det Rich. q⁹ sic. d. elemosinā esse sub p̄cepto legis nature q̄ iubet alij esse faciendū q̄d sibi q̄sq; fieri vellet. Lu. vi. t dist. i. decretoz c. i. t. dist. xc. Sana. t. r. q. i. Placuit. Est etiā el'yna sub p̄cepto legis diuie sic p̄z in x̄bis allegatis in prima rōne vbi inducit ep̄us xi. t. xp̄i. c. Luce. qui dare elemosynā iubet ē adhuc elemosyna sub p̄cepto legis positiue. sic p̄z. xlvj dist. c. Pasce. Tertia ratio inducens boies ad elēosynas liberaliter largiēdū ē exemplaritas. Exemplū q̄dē habem⁹ a deo ab angelis t ab oī creatura vt cōmunicatiui ē debeam⁹. De⁹ q̄dem p̄ter illā cōicationē intrinsecā q̄ est in p̄ductione diuinarū p̄sonaz voluit adhuc intrinsec⁹ cōmunicare seip̄m in p̄ductione oīs create nāe. Vnde Aug. i q̄stionibveteris testi inq̄t. Bon⁹ est q; facit existere q̄ nō erāt. Et in. iij. de trini. Voluntas dei est p̄ma t summa cā oīm speciez t motionū. Nihil enī fit q̄ō de intelligibili atz aula summi imperatoris nō egrediat. Angeli insup sunt cōmunicatiui. q; vt Dyonisi⁹ dicit in li. de angelica hierarchia. Per angelos supiores cōmunicank gradatim secreta my steria dei angel inferioriby⁹. Dia etiā coz pa celestia cōicant influētiam suā coz pibz inferioribz. Dia tandem que in celis q̄ in terris sunt, sua beneficia cōmunicant homini rationali. vt sic ipse bō discat boi se cōicare. Nam q̄ pōt et nō vult cē būficus immemor: at q; crudelior oīni belua est babē dus. Quarta rō inducēs boies ad p̄mptā elemosinaz largitōz diak p̄prietas. quicq̄d ei fit pauperibz p̄pter x̄pm p̄pne fit ipsi x̄po. Vnde hiero. ad nepotianū Mensulā tuam pauper t pegrini nouerūt tu cū illis x̄pm cōiuam noueris. Et x̄ps math. x. c. Qui vos recepit me recepit. Et Math. xxv. Quāni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Est ō hoc exemplū in scō Martino q̄ dum paupi nudo partē clamidis sue dedisset nocti sequenti vidit x̄pm illa vestitū andiuitq; eū dicentē. Martin⁹ adhuc catecuminus hac me veste cōtexit. Quinta rō est societas. est q̄dez el'yna soc⁹ fidelis. q; animā nunq̄z deserit. imo sibi fauet t astitit dū ei tak ante tribūal etni iudicij. Propterea legitur in vita Jobis elemosinarij q⁹ fuit quidaz thcolonarius diues valde nomīe Petrus. hic pauperib⁹ durus cū ad suam domū accedebāt eos furibūdus expellebat. Luz ḡ sel' pauperes inf se de ei⁹ auaricia t illiberalitate colloquerēt quidā eoz dixit. Quid vult⁹ mihi dare t ego hodie el'ynā ab eo accipiaz. Et faciento cū eo pactū ad domū ei⁹ vēit t el'ynā postulauit. Ad domū petr⁹ redit: t pauperes preforibvidēs cū a⁹ famul⁹ panes

siliginis in domum deferret. ille lapidē nō inuentō panē vnū ex illis arripuit z cū furore pauperē percussit. quē primus accipiens pauper ad socios redijt z q̄ ō manu ei⁹ elemosynā accepit iudicauit. Post duos dies infirmatus ad mortē duces ille vidit se añ iudiciū stare z mauros q̄sdaz sup̄ stateras mala ei⁹ appendere. Ex altera aūt p̄te statere q̄dā dealbati tristes stabant. eo q̄ nihil q̄ō ibi opponerēt inuenire valebāt. Tūc vn⁹ eoz dixit. Vere nihil habem⁹ nisi vnū panē siliginis quē añ duos dies vi coact⁹ dedit quē dū sup̄ stateram ponerent eq̄litas vt sibi videbat facta est. Dixerūtq; ei. adauge ad siliginē hāc alioq̄n mauri te appetēbdent. Euigilās aūt z libar⁹ dicebat. Pape si vna siligo quā p̄ furorē iactaui ita p̄fuit. q̄ntomagis oia sua bona indigētibꝰ elargiri Et cer tūc libalissim⁹ pauperib⁹ sp̄ fuit. Serta rō inducēs hoies ad elemosynas z pietatis opa ōr gratiositas. Facit eq̄dē elemosyna abilē hoiem z idoneū ad dei gr̄e susceptōem. Vñ Actuū. x. tale ponit exemplū. Vir q̄dā erat in cesaria noie Cornelī⁹ ceturio cohortis. q̄ dicit italica religios⁹ z timēs deū cū oī familia sua faciēs elemosinas mlt̄as plebi deprans deū semp̄ vidit in visu manifeste quasi hora diei nona angelū dei introeuntē ad se z dicen tē sibi Cornelī. At ille intuens ait cū timore correptus dixit. Quis es dñe. dixit aūt illi. Orōes tue et elemosyne tue ascēderūt i memoriā in ꝓspectu ōi. Et nūc mitte viros in ioppē z accersi symonē quēdā q̄ cognominat petrus z dicet tibi quid te oporteat facere Obtinuit itaq; cornelī⁹ elemosynis mediātibꝰ gr̄am z ad ip̄m baptisandū mittet petr⁹. 8

Septia rō ōr felicitas. Pro ip̄a vi q̄ felicitatē vite eterne ꝓsequmur Vñ. i. Thimo. apl̄s ait. Pietas ad oia valet p̄missionē hīs vite que nūc est z future. Q̄ō xp̄s declarauit Mat. xxv. c. Vbi ad regnū celoz vocaturū se dixit eos qui minime opa dilexerunt.

Q̄ septē conditiōes requiruntur ad hoc vt elemosyna debito modo fiat. Cap̄lm II.

Ecunduz

misterū declarandū de elemosyna ōr condicio. In q̄ explicāde sūt septem qualitates sive ꝓditōes q̄ notāt in verb zachei di. Luce. xix. Ecce dimidiū bonoz meoz domine do pauperib⁹. Vbi innuit q̄ elemosyna debet esse. Primo pro pta. Secdo copiosa. Tertio bōa. Quarto p̄pria. Quinto ordinata Sexto libalis. Septimo discreta Prio elemosyna debet esse pōpta. Propter̄ dicit. Ecce. q̄si dicat zacheus. Quod cū fieri possit elemosyna nō est tarda nda nō differēda. nō p̄crastinānda. sic mlt̄i faciūt q̄nō nisi post mlt̄as p̄eces z diuturnū tp̄s elemosy

nas erogare volunt. Propterea sapiēs Prouer. iij. d. Ne dicas amico tuo. vade & reuertere. cras ēm dabo tibi cū stare possis dare. Et Seneca. li. ij. de būficijs. Ingratū est beneficiū quod diu inter dātis man⁹ hesit. Et vt ait Macrob. li. ij. saturnaliū. Parsimonie genus ē quod petit si cito neges. Verūtm sarcine reprehensibiles sunt q̄ morte expectāt vt bona superflua q̄b non egent pauperib⁹ tribuant. Pro quib⁹ fac sapiens verbū illud sancte Lucie que sue matri dixit. Oō mortēs das tōo das q̄ tecū ferre nō potes. Solet etiā deo promittēte sepi⁹ euenire q̄ duaroꝝ diuitū bona q̄ post mortē in pias causas distribuere disposuerūt rapiant dilanient & distrahant a pnib⁹ a domestic⁹ a cōsanguineis inimicis⁹ q̄ab ab extraneis versuta & callidissima illa q̄rentib⁹. Que cōsulendū ē oīb⁹ quib⁹ supabūdāt diuitie vt velit ip̄i p se collocare illas in celo nec expectare vt post mortē id faciāt alij. q̄ vt diximus sepe fallūt. Scō elemosyna dr ee copiosa. Propēea dixit zacheus Dimidiū vñ Thob. iij. Si multū tibi fuerit abūdāt tribue. Ne q̄s timēda ē paupras si elemosyne ample fiant. Nō ēm ds vult separi ab alio de libalitate. Sic videri pt exēplū de B in. ij dialo. li. de Bonifacio fuldēn. epīsco. po. Cui ex paucis vnis vinū collectū pauperib⁹ largiēti illō miraculose multiplicauit ds. Certio elemosyna dr esse bōa. i. ō bonis reb⁹. nō infectis aut marcidis pptera dixit zacheus. bonoꝝ

Quarto dr esse elemosyna p̄pria. vt fiat de ppriis bōis. non de alienis. Jō dixit zache⁹. meorū. Vñ. i. q. i. c. Nō est. Greg. ait. Nō ē putāda elemosyna si pauperib⁹ dispēset q̄d ex illicitis reb⁹ acquirit. Glo. ait ibi dic. Nō ēm cā pietat⁹ faciēda ē iniq̄tas. vt. xiij. q. v. Forte. xxiij. q. iij. c. Sic ñ sit. xxiij. q. v. c. Si dicat. xxvij. q. ij. c. Si tu abstines. xij. q. ij. c. Ne dis. xiij. q. v. c. Nolite. aug. ait. Nolite velle elemosynas facere ō fenore & vsuris. & in. ca. Elemosyna. Grego. dic. Elemosyna redemptionis nr̄i oblatio illa placet q̄ nō ex illicitis & iniq̄tate ꝓgenit. si q̄ de rebus ꝓcessis & bñ acq̄sitis impēdit.

Quinto elemosyna dr ee ordinata. vt. s. fiat p dei honore. p rimi salute. & pōa vtilitate. ñ p vana q̄lia ac bui⁹ scli pōpa. Vñ zache⁹ addidit. Dñe. i. p tuo amore & honore q̄ dicēs ei elemosynas facio. Propēea xp̄s Mat. v. dixit. Cū facis elemosynā noli tuba canere añ te. sic ypocrite faciūt in synagogis & vicis vt honorificēt ab hoib⁹. Amē dico vobis receperūt mercedē suā Serto elemosyna dr esse libalis vt ñ fiet p susceptis seruicijs. Nā fūt pleriq̄ q̄ paupes laborare cogūt & postea illis noie elemosyne aliq̄d tribuūt cū tm̄ merces laboris pon⁹ q̄ elemosyna dēat appellari pptera dixit zacheus

Do.i.nō vendo.sed libāl dono.
Septio elemosyna dz esse di
serera.vt dek bis q̄ indigent z ñ
bis q̄ abūdant.qō dictū est ppē
illos q̄ hītes aut vicinos aut at
tinētes q̄ pauprate z egestate g̃
uant elemosynas facūt ad ero
nādas ecclias aut ecclīastica or
namēta ampliāda. Dō nō dam
nam⁹ nisi dū fame pire mittun
tur primi indigētes. Propterea
dic Amb.xij.q.ij.c.Aux. Aux bz
ecclesia nō vt fuer.sz vt eroget et
subueniat in necessitanbo.qd est
op⁹ custodire qō mbil admuat.
An ignoram⁹ q̄tū auri z argēti
de tēplo dñi asseruj sustulerunt.
Nōne melj⁹ ꝓstat sacerdos ppē
alimoniā paupeꝝ si aliq̄ sbtrahā
desūt q̄s si sacrileg⁹ ꝓmuner et
asportat hostis. Nōne dicturus
est dñs. Cur passus es tot iopes
fame mori zcerte bēdas aurum
mistrasses alimoniā. Cur tot ca
ptiui in ꝓmeraum ducti nec re
dēpti ab hoste occisi sē. Melj⁹ fu
erat vt vasa viuentiū fuasses q̄s
metallor. bis nō posset rūsum
referri.qd eñ dicet. Timeo ne tē
plo dei ornat⁹ deesset. Respon
deo. Aux sacra nō q̄rūt neq; au
ro placēt q̄ auro nō emunt. Or
nat⁹ sacroꝝ redēpti⁊ captuoꝝ ē
Et vere illa sūt vasa ꝓciosa q̄ re
dimūt aniās a morte. Ille ver⁹
thesaur⁹ dñi q̄ opat qō sanguis
eius operatus est. Et Hieron⁹
mus ad Demetriadem virginē
sic inquit. Alij ecclesias edificāt
vestiant pietes marmorum cru
stis. Sz tibi aliud ꝓpositū xp̄m
vestire in nu dis. visitare in lan
guentbo z subuenire in opp̄ssis
Nec ille.

Ex septē sunt opa miscōie q̄
bus necessitanbo ꝓximi est sb
uenendum.

Capitulum III.

Erriuzmi

sterū declarandū de
elemosina bz distictō

Distinguit ecḋē in elemosynas
spūales z corpales. Elemosyne
spūales sūt cū dat vl aliq̄d spūa
le ad subueniēdū spūali indigen
tie primi. z ꝓtinent in b ꝓsu. Cō
sule castiga doce solaꝛ ī mitte fer
ora. Elemosyne corporales sunt
cum datur vel fit aliquid corpo
rale ad subuentionem corporal⁹
indigentie.que sunt septem et cō
tinēt in b versu. Visito poto ci
bo redimo tego colligo condo.
scilicet. Prima est visitare infir
mum. Secunda potare sitientē.
Tercia cibare esurientem. Quar
ta redimere incarceratum. Qui
ta vestire nudum. Sexta recipe
re hospitem. Septima sepelire
mortuum. Et quoniam corpo
rales elemosyne magis se offe
runt et occurrunt necessarie. q̄a
multo plures sunt qui corpal⁹
q̄s q̄ spūal⁹ affligūt. Jō corpo
rales elemosynas explicabim⁹.

Prima ita q̄ elemosyna est vi
sitare infirmos et tribulatos. ℙ
Et de hac sapiens Ecclesia. vt ait
Non te pigeat visitare infirmū.

Et bis cū in dilectiōe firmabe/
ris. ⁊ Jaco. v. Religio mūda ⁊ ī
maculata apud deū ⁊ pfem. hec
est visitare pupillos ⁊ viduas in
tribulatōe eoꝝ. Vñ in vitas pa/
trū. Frater q̄dā interrogauit q̄n
dā senē dicēs. Duo ffes sunt q̄ tū
vn⁹ ieiunat sex diebꝫ mlt̄ labo/
rās. Alī⁹ vero seruit egrotantibꝫ
cui⁹ opus magis acceptū est dō
Rūdit sener. Si frater ille q̄ sex
diebꝫ laborās ieiunat appēdat
se p nares. nō pt esse cōlis illi q̄
infirmātibꝫ defuit. Secundū
opus misōie seu sc̄a elemosina
est potare sitientē. Et de hō xp̄us
Mat. x. ait. Qui potum dederit
vni ex minimis istis calicē aq̄ fri
gide tm̄ in noīe discipli. Amē di/
co vob nō pdet mercedē suam.
Tertia elemosyna est cibare e/
surientē. Et de hac Thob. iiij. ca.
Panē tuū cū egenis ⁊ esurientib
comede. Quarta elemosyna
est redimere captiuos. Et de hac
Eccl̄ia. iiij. Libera eū q̄ iniriā pa
ti de manu fugbi. Quinta e/
lemosyna est vestire nudū. et de
hac Luce. iij. xp̄s dixit. Qui ha/
bet duas tunicas det vnā ñ ha/
bēti. Sexta ē colligere hospi/
tes. Hec aūt hospitalitas multa
bona facit. Prīo ad suscepti/
onē gr̄e pparat. qđ figuratū est
Luce vlt. in ō q̄ duo discipli xp̄i
cognouerūt cū eū ad hospitium
inuitassent. Scō bona tempo
ralia mlt̄iplicat. vt̄z in illa vidua
que helyā in hospitio suo susce/
pit cui farina ⁊ oleū nō defecer.
iij. Regū. xvij. c. Tertio a malo
tpali seruat. vt̄z in raab q̄ recepit
nūcios filioꝝ isrl̄. Et ió a morte
saluata ē. Quarto xp̄z fciplt Vñ
in vitas patrū legit̄ QX q̄dā mar
tinus noīe monach⁹ valō bono
rabil' in suo monasterio visitan
onis gr̄a ad aliud mōasterū tē/
debat. pgens itaq̄ leprosuz quē
dā in via volentē ad suū hospi/
um redire. ⁊ p lassitudine nō vo/
lentē repit. vir aūt dei cuisdez le/
prosi lassitudinē miserat⁹ palliū
quo vestiebat in terrā p nn⁹ pro
iecit ⁊ erpādit ac desup leprosuz
posuit cūq̄ suo pallio vndiq̄ cō
strictū sup humerū leuauit secū
q̄ reuertēs detulit. Cūq̄ iā mo
nasterij fozib⁹ appropinq̄ret ab
bas cuisdē mōasterij magn' cla
mare vocib⁹ cepit. Currite ⁊ in/
nuas mōasterij citi⁹ aptte. quia
frat̄ martin⁹ venit portās dñm
xp̄m. Stati vero vt martin⁹ ad
monasterij portā puenit ia qui
leprosus esse putabat ō collo ei⁹
exiliēs ⁊ in ea spē apparēs q̄ reco
gnosci ab hoīb⁹ solet r̄demptor
humani gener' de⁹ ⁊ hō Jesus
xp̄s ad celū Martino aspicientē
redūt eiq̄ ascēdēs dixit. Mar/
tine tu nō erubuisti me sup frā
ego te nō erubescam sup celos.
Qui sctūs vir mox vt esset mōa
sterū ingressus ei p̄ monasterij
dixit. Frater martine vbi ē quez
portabas. Qui ille rīdens dixit.
Ego si scirē ꝙs erat remisē
pedes ei⁹ ⁊ narrabat. qz dū eu⁹
portasset minie pond⁹ ei⁹ sensi

set. Septīa elemosina est sepelire mortuos. Et de hac diffusius dicem⁹ cū agemus de pietate defunctoꝝ. Ergo benigno cor de impendam⁹ nīis ꝓmis pietatis opa. vt sic valeam⁹ in ꝟ seculo acquirere dei gr̄iam. z in futuro sempiternā gl̄iam. Amen

Sabbato cer

tie ebdomade ī quadragesima de simulato vicio adulatōis q̄ se pius pharisei vtebant cum christo loquentes.

Sermo XLV

Jrerunt

ei mgr̄. Nec mulier mō deph̄ensa ē in adulterio. Simulantiū pharisеoꝝ verba sūt ista originaliter Joh. vij. c. z in euāgelio hodierno. Sequunt⁹ plīmi venenosos mores virulentosq; modos scribaꝝ z pharisеoꝝ q̄ xp̄m blande reuerēr̄eq; magistrū vocātes ei⁹ nō doctrinā nō solū spernabant verū etiā in alīs vicīs ꝓtemptibiles eroſamq; reddere satagebāt Jp̄oꝝ aūt vestigia rennēt adulatores q̄ suis mellitis verb̄ veritate neglecta falsitatē fouēt. Ea ꝓpter in ꝟ sermone devicio adulationis pulera quedā z vtilia aperiem⁹. de qua tria misteria sunt declaranda. Primuꝫ dicit diffinitio. Secundū offensio Tertiū remediatio.

Quid sit adulatio z qualr̄ potest q̄s q̄q; laudare aliquē cuz merito z q̄q; cum peccato.

Capitulum I

Rimūmi

steriū declarandum de adulatiōe ꝺr̄ diffinitio. In q̄ q̄d sit adulatio videamus. Et er dicit⁹ Aler. in iij. volumine sūme ꝓt sic diffiniri. Adulatio est pecūn̄ ꝓueniēs ex sermone vane laudis alicui facte ī tentiōe placēdi. Pro cui⁹ ꝺclaratiōe notāda sūt tria vicī. Primū notādū ſm tho. ī scripto super li. iij. etbi. Q circa hūmana colloquia p q̄ maxie hoies adinuicē ꝓuiuūt z ꝓuersant ſm naturе sue ꝓpr̄ietatē respectu aliozuꝫ aialiū q̄ sibi in cibis vel in alīs hmōi cōicāt. nō aūt in colloquīs in q̄bꝰ ꝓprie ꝓsistit ꝓuiet⁹ humanus q̄ ad delectare aliū vl̄ ꝓtristare tripler dr̄ia repr̄. Quidaꝫ eūm sunt q̄ in suis colloquīs tenēt mediū in laudādo vl̄ ꝓtristādo z tales vocāt affabiles vl̄ amici. Quidā vo alij sr̄ q̄ tenēt excessum in ꝓtristādo. z defectum in delectādo. z tales agrestes discoli vel lurgosi noiant. Quidā vero alij sūt q̄ tenēt excessum ī ꝟ lectando. z defectū in alios ꝓtristando. z tales placidi vel adulatores vocāt. Primo eūm dico q⁹ quidā sunt q̄ in suis colloquīs tenēt mediū in delectādo vl̄ contristādo alios eo q⁹ tales delectāt vel ꝓtristāt. alios sicut opt⁊ z q̄n oport⁊ z ſm alias circūstantias z tales sūt laudabiles z vo

cank affabiles vel amici. Habēo
em̄ hāc vtutē affabilitat̄, vl' ami
cicie qñq; laudat alios z delectat
fm q̄ exigit debitus ordo neces/
sitat̄, z rōis. Qñq; vero refugit
delectare z eligit ꝓristar̄. Et hoc
duob⁹ modis. Uno mō cr par/
te ipi⁹ q̄ ꝓristat. puta si nō sit si
bi honestū talia colloquia audi/
re. vt cū alīs loquat̄ ba turpia
vl' et si sit sibi nocīuū. puta cū ali
us loquat̄ in detrimētū ei⁹. Alio
mō cr pte illi⁹ quē ꝓristat. puta
si dicat vl' faciat aliq̄d qō ad pro
priā ipi⁹ magnā inhonestatē p/
tineat. vl' etiā si mltū sit nocīuū.
Secō q̄dā alij sūt q̄ tenēt excēs/
sum in ꝓristādo alios z defectū
in delectādo. Superabūdāt em̄ in
alios ꝓristādo z volūt ꝓriari oi
bus q̄ dicūt vl' fiunt ab aliis. Et
isti agrestes vocāt. Tertio q̄dam
alij sūt q̄ in suis colloquijs tenēt
excessum in delectādo. z defectū
in ꝓristādo. Di em̄ in suis fmo
nib⁹ z in reb⁹ aliis in q̄b⁹ cōtent
z ꝓuersant cū aliis oia q̄ ab alijs
dicūt vl' fiūt laudāt siue bōa sint
siue mala ad ꝟ q̄ delectabiles se
eis exhibeāt. z in nullo ꝓdicūt eis
quib⁹ ꝓsuāt ne eos ꝓristēt esti
mātes, q̄ propter oib⁹ ꝓsuere sū
tristicia. Et tales si ꝟ nō faciūt p
pter aliud nisi ppē delectatiōem
vocāt placidi vl' placēteri. Si āt
hoc faciūt ppē adipiscēdā pecūi/
am. vl' q̄cq̄d aliud qō pt pecunia
estimari blāditores seu adulatores
vocāt. Scōm notādū q̄ cū a/
B dulatio ꝓsistat in fmōe laud̄, al
teri exhibite. vt est dictū sic bō pt
aliquē laudare bñ z male. puta.
ōbite circūstātie fuāt vl' ptermit
tunt. Nā pt aliqs fm tho. ij. q.
cxv. aliquē delectare laudādo cū
impl'r. Prio vt ōs honorēt. Se
cūdo vt pri⁹ adimplēt ne i tribu/
latōe deficiat. Tertio vt ꝓr⁹ in p
rio augeat. vl' vt ēr conet i bono
pficere. Cūc bis trib⁹ mōis vel/
le laudare aliquē vl' velle placere
est licitū z meritoriū z prīcr ad
rōem amicicie vl' caritat̄. nec a/
dulatō dici pt. alio mō pt q̄s ma
le laudāt aliquē. prio qñ laudat
de aliq̄ sibi dubio vl' incerto. Uñ
Eccī. xi. Nō laudes virū in spē
sua. Ibi gl. nec inī spēm corpis
estimes q̄litatē mēt̄. Secō ali/
qs male laudat aliū. qñ laudat
de futuro. Uñ Eccī. xi. Ante mor/
tē ne laudes quēq̄. Tertio aliqs
male laudat aliū deilliciate. s. qñ
laudat de vicio. fm illō pō. Lau
dat peccatōr in desideriis aie sue. vl'
fm Alex. in. ij. sum. pt aliqs per
adulatiōez laudari. aut respectu
mali. aut respectu boni. Respēctu
mali duob⁹ mōis. Prio laudan
do malū tāq̄ bonū. Secō ma/
lū diminuēdo. Respectu boni fit
ponēdo z laudādo bonū esse qō
nō ē. aut augēdo bonū z laudan
do ipm magis q̄ sit. Tertium
notādū q̄ adulatō aliqñ ē peccm̄
venīale. aliqñ mortale. Uenīale
peccm̄ ē trib⁹ rōnib⁹. fm Alexā. et
Tho. Prīa rō ē cū aliqs adulat̄
sola auditate alios delectādi et
nō intrēnōe nocēdi. Secūa ē cū ali

quis adulaꝛ sola intēcōe vitandi aliqđ malū sine alteri⁹ detrimēto. Tertia cū aliqs adulaꝛ intentione ꝓsequēdi bonū aliqđ necessariū. Sz pm̄ē mortle duabꝫ rōnibꝫ. Prio rōne crimis cuz. s. quis aliquē laudat de pcō. Taꝛ agit ꝫ charitatē ꝓmi. qz ꝑbet ei occasionē i malo pseuerādi. Prō pterea Aug⁹. sup illud psal. Laudaꝛ pcōꝛ ꝛc. ait. Nec ē magn̄ ira dei vt desit coꝛrectio ꝛ adsit laudatio. Adulāniū em̄ lingue ligāt aias in pctis. delectāt em̄ illa facere in qbꝫ nō solū nō meruiꝛ rep̄hensoꝛ. sz etiā laudaꝛ pcōꝛ. Secūdo adulaꝛ ē pcm̄ mortle rōne intēcōis. cū aliqs adulaꝛ alicui hac intēcōe ꝛ fine vt fraudulenꝛ sive coꝛpaliꝛ sive spūaliter ei

Qualꝛ se bēat adu (noceat. latio in ꝓpatōe ad homicidiū et ad detractōem. ꝛ ad illū cui fit.

Capitulum II.

Ecūdum

mysteriū ꝓcēplandū de adulatōe ōꝛ offensio. In q̄ aperiēdū ē q̄s gn̄ offendit ꝛ peccat adulatoꝛ. Et ad h̄ clari⁹ intelligendū tria dubia disputemus.

Primū dubiū vtꝛ pcm̄ adulatōis sit gn̄⁹ pctō homicidij. et rn̄det Alex. q⁹ adulatio ꝛ homicidiū in gn̄e dne se bñt sic̄ excedēcia ꝛ excessa. Oō ptz. qz homicidiū est grauꝫ peccatū adulatōe duplica rōne. Prīa ē qz lingua adulatoris nō nocet ita efficaciter sic̄ gladi⁹ ꝑsecutoris. Oō ptz ꝗa gladi⁹ ꝑsecutoꝛ effective occidit quasi sufficiēs cā mortis. Lingua aūt adulatoris nō ita efficaciter nocet qz nulli⁹ ꝑt ee alt̄i cā sufficiens peccādi. q̄ cū gladi⁹ ꝑsecutoꝛ sit cā mortꝫ efficaciꝫ. ꝛ lingua adulatoris sit cā peccādi nō sufficaciꝫ. sz occasionaliꝛ. ō homicidiū ē gn̄⁹ pcm̄ adulatōe. Scōa rō ē. quia malū irrecupabile ē gn̄⁹ malo recupabili Sz nocumētū homicidij ē irrecupabile. nocumētus vero adulatōis ē recupabile. ergo ꝛc. Et alia ꝫo ꝓ adulatio ē gn̄⁹ pcm̄ homicidio duplici rōne. Prīa ē qz pcm̄ q̄nto ē magꝫ nocivū i ꝓpriis oꝛibꝫ ꝛ ꝓto gn̄⁹ ē. sz lingua adulatoꝛ ꝑ⁹ nocꝫ in ꝓpriis oꝛibꝫ bōis. s. i bōis spūalibꝫ q̄s gladi⁹ ꝑsecutoꝛ. q̄ nocet i coꝛpalib⁹ tm̄. q̄ ꝛc. Scōa rō est qz peccatū q̄nto occulti⁹ nocet et mi⁹ caueri ꝑt ꝛato ē gn̄⁹. sz pcm̄ adulatōis occulti⁹ nocꝫ. Magis ei ꝑt caueri a māu ꝑsecutoꝛ q̄s a lingua adulatoris. ergo ꝛc. Se cundum dubium vtrum adulatoꝛ ita grauiꝫ peccet sicut ille cui adulatur. Respondet Alexand⁹ vbi supꝛa. duobus modis. Prīmo simpliciter et absolute sine aliqua distinctione. Q̄ ille q̄ adulatur alteri et nocet ei plus peccat et plus nocet sibi q̄s illi cui adulatur. Ratio est illa. quia sibi nocet tanq̄s sufficiens causa peccandi. Alijs autem nocet ꝛ est causa peccati occasionaliter tm̄. Scōo rn̄det cū distinctione Nā distinguēdū est ō illo cui ali

quis adulaf. aut eñ ille nō assen
tit adulationi. aut assentit. ℣ Pri
mo cum quis non assentit adu/
latōi tunc adulator peccat mor
taliter ex intentōe inducendi il/
lū ad peccatū mortale quātū in
eo fuit. Iz ille adulatōi nō assenti
ret. Sc̄dō vero cū alicui adula/
tioni consentit z acc̄escit. tūc ō ta
li distinguo. Quia est quidā q̄ ō
cipit credēdo adulatori pl⁹ de se
ipo q̄ sibi. z tal' cū decipit ab a/
dulatore minus peccat q̄ adu/
lator. Est ali⁹ q̄ nō solū credit a/
dulatori. sed etiā fouet ipm z p/
curat vt fiat adulatio. z tal' plus
peccat q̄ adulator. Tertiū du
biū. vtr̄ adulatio sit mai⁹ pecca
tū q̄ detractio. ℟ndet Alexā. q⁹
detractio est gui⁹ peccatū. ℣ Prio
er pte radicis. q; detractio er de
rectori radice surgit q̄ adulatio.
sc̄z er odio z er inuidia. in q̄bꝫ de
tractor sili'tudinē diaboli retinet.
Adulatio vo er libidine placen/
di p̄cedit vel er vanitate cordis.
Sc̄dō detractio est gui⁹ pecca
tū q̄z adulatio er pte finis. quia
adulatio intēdit magnificaf no
mē. detractio vo nititf auferre vl'
dep̄mere nomē vl' adulatori q̄rit
delectionē ei⁹ cui adulaf. detra/
ctor vero q̄rit diffamatiōem ei⁹
cui detrahit. Sz nescio q̄d dicaz
de adulatiōe. q̄ñ tot inuentūtur
adulatores tot etiā adulatoribꝫ
aures benuolas accōmodātes
quo fit vt vitas ꝛculcef. et mali
cia superabunder.

De tribꝫ remediis quibꝫ ē vtē
dum vt euitentur fraudes z de/
ceptiones adulatorū. La.III

ertiuz mi/

sterū declarandū de
adulatōe ō; remedia
tio. ℣ Pñt ei tria remedia ꝫ adula
tores apponi. ℣ Primū est ō̄cepti
onis ꝛsideratio. Sc̄ōm bōe con
scie ꝛdinio. Tertiū p̄pe mifie in
spectio. ℣ Primū remediū ē de
ceptionis ꝛsideratio. Ab illo en i
sp cauēdū ē q̄ semp decipit. Sz
ois adulator est tal'. Vñ Aug⁹.
sup psal. Adulatō ē fallax laude
seductio. Et idē sup psal. ℣ Plus p
sequit lingua adulatoris q̄ ma
nus p̄sequntis. Et Piero sr̄ psal.
Nihil ēqꝫ tā facile corrūpat mē
tes hoim sicut adulatio. ℣ Plus
enī nocet lingua adulatoris q̄ gla
dius p̄secutoris. Et Beda super
Lucā. Ipa peri nutrit adulatio
ē q̄ sicut oleū flāmis. ita in culpa
ardētibꝫ solet admistrare fomē
tū. Et Lassio. in epl'is. Adulatio
blāda oibꝫ applaudit. oibꝫ salue
dicit. p̄digos vocat libales. auā/
ros pcos z sapiētes. lasciuos cu/
riales. garrulos affabiles. obsti
natos cōstātes. pigros maturos
z ḡues. hec sagitta leuiť volat. ci
to infigit. Et Sen. ad Lucil. Ma
lū hoiez blāde loquentē agnosce
tuū laq̄us ē. Nz ei suū venenuz
blāda ozō. z ℣ Prouer. j. Si te la.
pec. ne acq̄.cis. Sc̄dz remedi
um ꝫ adulatōes ē bōe ꝛscie cō di
tio. Nā bōa ꝛscia sp mi⁹ erubescit
de se. p̄p̄ea xp̄s Luce. xvij. dixit.

Cum bona feceritis que ꝓcepta sunt vobis dicite Sui inutiles sumus. quod debuimus facere nō fecim⁹. Et Grego. di. v. in. c. Ad eᵈ bonoꝝ mentū est ibi culpaꝫ agnoscere vbi culpa nō est Certū remediū ꝫ adulatōem. est ꝓpie miserie inspectio vel recognitio. Vñ Gre. ri. q. iij. c. Inᶜ verba ait. Inᶜ verba laudantiū vel virtuperātiū ad mētē recurrēdū est Et si in ea nō inuenit bonū qđ ꝺ nob ꝺz magnā tristiciā generare debet. ꝛ rursus si in ea nō inuenitur malū qđ de nob homies loquunt in magnā leticiā debem⁹ ꝓsilire. Et Seneca ad Lucillum Inᵗ⁹ teꝑm ꝓsidera non q̄lis sis alijs credas. ꝛ idez ad Lucillum Aler. cū in subsidione cuiusdam vrbis circūsset muros ictu sagitte ꝓcussus cū repsso sanguine sic a vulnerᶜ dolor creseret et crus obstupuisset. Dēs inqᵗ iurāt me esse filiū Ioue. sꝫ vulnᵘ ꝺ hoiem me esse clamat. Verūtn hodieverificat dictū Piero. ad sabinia. vbi ait. Naturali ducimur malo ꝛ adulatoribꝫ nr̄is libenᶜ fauemus. ꝛ q̄q̄ rideamus nos indignos ꝛ calidᵘ rubor ora ꝓfundat. tn ad laudē suā intrinsecᵘ anima letat. Idarco vt dixi in ser. paulo añ. Lauguet veritas et iustitia ꝓualeat. q; adulatio apꝺ viros magnos ꝛ sedi buᵘ potentes obtinet magnū locū. Abstineamus igit nos ab ꝺ dānabili vicio vt mereamur in ꝺ seclo partem ꝓpes fieri dine gre. ꝛ i futuro sempiterne glie. in qua viuit gliosus ꝺs ꝑfinita scla seclorꝝ. Amen.

Dñica quarta

in q̄dragesimam in mane de sacro cultu dieꝝ festoꝝ illoꝝq; debita veneratōe. Ser. XLVI.

Rat ꝓ

rimū pascha dies festus iudeoꝝ. Scribunt hec ꝺba Jo. vi. ꝛ in euāgelio pñtis dominice magnificat euāgelista miraculuꝫ factū a xp̄o dū satiauit ex paucis panibꝫ atq; piscicul'ꝭ milia hominū ꝓpter circūstantiā dicti festi. Cū vero inᶜ xp̄ianos sacroꝝ dieꝝ obſuantia religiosa penitᵘ sit ex multa q̄ꝺ merito ꝓuenit ꝑ qđ Esa. j. ꝺns ait. Kalendas vestras ꝛ solēnitates vias odiuit anima mea facta sūt mihi molesta. Laboraui sustinēs et cū extēderitis manus vias auertā oculos meos a vob. Idarco in pñti ſmōe ꝓ refoꝛmatōe pñtiū de festis erimᵘ tractaturi. De qđ tria mysteria ꝓncipalia ꝺclarabimᵘ Primū ꝺz approbatōis. Secūꝺ ū ꝺtractōis. Tertiū obſuatōis

Ex vsus sacroꝝ festoꝝ approbat ꝛ ꝓmēdat a gentilibꝫ a iudeis, ꝛ a xp̄ianis. Cap. I.

Rimū mi

sterij de festis declarandū ꝺz approbationis. Nā sunt mⁱri asserētes vanū esse vel inutile obseruare ꝛ ce

lebrare festa quibus festoꝝ vsū approbatū triplr ostendemus. Primo p gētiles. Scō per iudeos. Tertio p xp̄ianos. Prio ostendimꝰ approbatū vsum festoꝝ p gētiles. Jp̄i nāq; licet secundū errores suos festa. tamē solennit celebrabāt. Vñ Varro in vltio volūine rerū diuinarum narrat. Q romani p̄ma die Januarij celebrabāt festū iani. Janus ꝯo fuit q̄dā q regnauit i p̄ribꝰ illis vbi est roma. a q̄ mons ianiculꝰ dictus est. Et dicit Ouidius de fastis colligit q eodē mense celebrabāt festuꝫ Minerue q erat dea bellorū. Et q in februario bēbant festū dee feliciratis z festū fauni quē dicebāt deū mōtium. Jn marcio agebant festuꝫ martis dei bellorum. Jn aprili festū foꝛtune quā dicebāt deaꝫ Jn maio festū dee floꝛe que fuit ministra veneꝛ z dicebat habeꝛ prātes supꝛa floꝛes. Erāt eis z alia festa q causa breuitat omitto. pro quibꝰ dicebat Tibullꝰ. Luce sacra recedat bumꝰ recedat arator. Et graue suspēso vomere cessetꝰ. Et Sene. ad Lucillū. Festis marie diebꝰ alio imperāduꝫ est vt nūc voluptatibꝰ solꝰ abstineat cū in illas ois turba procubuit. Scō ostendimꝰ vsum festoꝝ approbatū esse p iudeos Jp̄is cū festa custodiēda frequenter p̄cepit ds. Vñ Leui. xix. c. ait Sabbata mea custoditeego dominꝰ ds vr. Et. xxvi. Ego dominus deus vr. Custodite sabbata mea z pauete ad sanctuariū meum. et Deute. v. Obserua diem sabbati vt sanctifices eū. z Exo. xvi. ō māna colligēdo dixit Sex dieby colligite. in die aūt septia sabbatū est dñi idcirco nō inuenietis. Et Iere. xvij. Sanctificate diem sabbati sic p̄cepi patribꝰ vr̄is. et Esa. lvi. Oēm custodiētē sabbatū ne polluat illud z tenētē fedus meū adducā in montē sanctū meuꝫ z letificabo in domo oꝛōnis mee. z Ezechiel. xx. c. Ego dñs deus vr̄. Jn p̄ceptis meis ambulate z mādata mea custodite z facite ea z sabbata mea sanctificate. vt sit signū inr me z vos et sciatis q ego dominus.

Prio declaratiōe rñ buiꝰ vocabuli sabbatū notādū. Q aliq de noiak dies a gentilibꝰ aliter a iudeis. aliꝛ ab eccia. Gētiles etenim denoiant dies a planetis. Et hoc dicit Alb. magnꝰ in suo itroductoꝛio in astronomia. q sapientibꝰ egiptijs et chaldeis visuꝫ est q luna dñarek i p̄ma hoꝛa diei lune. Jdeo diē illā voluerūt denoiare ab ipa luna. Et q mars dñarek in p̄ria hoꝛa diei martis Et Mercurius in p̄ma hoꝛa diei mercurij. Et Jupit in p̄ma hoꝛa diei Jouis. Et Venus in p̄ma hoꝛa die veneris. Et Saturnꝰ in prima hoꝛa diei sabbati. Et sol i prima diei hoꝛa dñice. Et sic fm predictos septē planetas septez dies ebdomade noiabāt. Hebi denoiabant dies di. Prima sabbati. s. dñica die q̄si die p̄ma. pꝰ

sabbatū. Jura illud. vespe autez sabbati q̄ lucescit ꝛc̄. Et sequentē die dicebāt sc̄am sabbati. ꝛ sic ordinate alios terna sabbati ꝛc̄. vsq; ad septimū die quē appellabāt sabbatū. Ō fm mg̃m i hist̄oria scolastica ꝛ Damascenū interp̄tat reges eo q̄ illa die requieuit dñs ab oi ope qō patrarat. vt bi Ben̄. q. c. Unq; etiam apō hebreos tota ebdomeda ꝛ sabbatū. Jurta illō Lu. xviij. Jeiuno bis in sabbato. Septimus tū dies p̄prie dicebāt sabbatum quē ip̄i sc̄ificabāt. ꝛ vltra istum die bebant ip̄i iudei alias solēnitates. Ecclia aūt denoiat dies di. die dñicū de q̄ pleni⁹ in seq̄ntib⁹ dicem⁹. ꝛ die sequēte sc̄am feriam. aliū tertiā aliū q̄rtā aliū q̄ntā aliū sextā. ꝛ sequēte die sabbati. Tertio oñdimus approbatū vsum festoꝝ p̄ xp̄ianos. Nā scā mater eccia statuit sō p̄cepto aliq̄s dies festos a fidelib⁹ celebrādos q̄ ponūt̄ p̄ maiori p̄te ō cōse. di. iij. c. Pronūciādum. ꝛ extra de feriis. c. Lōquest⁹. Di sūt oēs dies dñici p totū annū. Nativitas dñi. sc̄i Stephani. Johānis euāge. Innocētū. Silvestri. Circūcisio dñi. Ep̄ha domini. Tres dies resurrectōis. Ascēsio dñi. Pentheco. cū duob⁹ diebus seq̄ntib⁹. Quatuor solēnitates p̄ncipales bt̄ v̄ginis. s. Nativitat⁹. purificatōis. annūciatōis ꝛ assumptōis ei⁹. Nativitas Johānis bap. Duodeci ap̄lor⁹. sancti Laurētij. Dedicatōis sc̄i mi chael. Oim sc̄ōr⁹. ꝛ sc̄i Martini. Celebrāde sūt etiā ille festivitates q̄s singuli ep̄i cū suo clero pp̄lo indixerit celebrādas. Insuper de ꝑse. di. iij. c. Crucis statuit Eusebi⁹. q̄ festū crucis in terna die maij solēnit̄ celebret. In clemētina vo. si deus. de re. ꝛ vene. sc̄ōr⁹. mādat celebrari festū corpis xp̄i. Sūt ꝛ alia festa p cōsuetudinē eccl̄ie tot⁹ introducta Sicut sc̄i Nicolai. sc̄i antbonij abbat̄. ꝛ q̄dā alia q̄ fm morem p̄rie celebrāda sūt. Quare religiosus laudabilisq; apparet sc̄ōr⁹ festorum vsus.

Quare sabbatū mutatus ē in dñicū ꝛ cur alia festa nō custodiūt

Capitulum II

Ecundus

mysteriū de festis declarādū ē determinatio. In q̄ determinate dubitare ꝓtingit circa q̄ dā nō imerito apiēda. ꝛ mirie vt iudeis nos reprehendentib⁹ nūc deficeam⁹. Dubitat̄ q̄ de tribus. Prio de sabbati mutatōe. Scōo de festoꝝ additōe. Tertio ō petō ꝛ ofēsōe. Prio dubitat̄ ō sabbati mutatōe. Nā vtꝝ ex dēis. Deus mādauit sabbatū custodiri. Exo. insr. xx. dicit. Memētoto vt die sabbati. Dicūt q̄ iudei. Cur sabbatus eccia mutauit i dñicā. Rñdet alex. de bal. i. iij. sum. q̄ ō fēm ē tuste sc̄ē ppt̄ tria. Prio ꝓpt̄ declarationē misteriorū. Scōdo ꝓpter ecclusionem errorum. Tertio p̄opter multitudinem p̄uilegiorū.

F Prima ratio est ꝓpter declaracionē mysterioꝝ. Nam assignatio septime diei ē pure cerimonialis et ocōs cerimonie veteris legis vt dixim⁹ in ſmōe de obedictia ōi vmbra erāt. ⁊ figura legis gr̄e et euāgelij. Scōm aūt Augu. i. iij. sup Gen. ad lram. Dici ꝓbabilr ꝑt observādū sabbatū iudeis fuisse p̄ceptū in vmbra futuri q̄ spiritualē reqem significabat. cuius quieꝫ ipe dñs ihesus xp̄s q̄ nō nisi qñ voluit passus est in sepultura sue mysteriū cōsūmauit. Cū g̃ per sepulturā xp̄i figura sit adimpleta nō est ampli⁹ necessarium die sabbati custodire. q̄nimo solennisare idē in sabbato festū facere mozeiudeoꝝ ꝓhibituꝫ est et pcrīm. Unū de ꝑse. di. iij. ca. Peruenit. Hre. ait. Peruenit ad me quosdā q̄ersi spūs boīnes p̄ua inf vos aliq̄ ⁊ sētē fideī aduersa seminasse. ita vt in die sabbati aliq̄d opari ꝓhiberēt. q̄s quid aliud nisi antixp̄i p̄dicatozes dicimus. qui venies die sabbatuꝫ atq; dñicū ab oī facier opere custodiri. Quia cū mori se ⁊ resurgere simulat hr̄i vult in veneracōe dñicū die. ⁊ qz pplm iudaizare ꝑpellit. vt exteriozē ritū legis reuocet ⁊ sibi iudeoꝝ pfidiā subdat coli vult sabbatū. Scōa B rō quare nō seruat sabbatū. sed mutatū est in dñicā. est ꝓpter exclusionē erroꝝ. Nā gēiles dñica die ꝑsuerūt colere ⁊ adozare solem. Ut itaq; ab ꝫ erroze retraherent scā mater ecclia statuit dicm dñicum sanctificandū. Tertia rō q̄re sabbatū mutatum est in dñicam. est ꝓpter mītitudinē p̄uilegioꝝ. Ut cm̄ 9z. lxxv. dis. ca. Qō die dñico. Dies dñica rātū dinaꝝ dispensationū mysteriis est ꝑsecrata. vt q̄cquid ad nō insigne ē ꝑstitutū in bui⁹ diei dignitate sit gestū. In hac mund⁹ sumpsit exordiū. In hac p̄ resurrectionē ⁊ moꝛs interituꝫ ⁊ vita cepit p̄incipiū. Et de ꝑse. di. iij. ca. Sabbato 9z. Die dñicā obvenerabilē resurrectōez dñi nr̄i Jesu xp̄i nō solū in pasca celebramus verū etiā p̄ singl'as quasq; ebdomadas ip̄ius diei imaginē freq̄ntam⁹. Colligunt ār. iij. p̄uilegia diei dñice. Primū est. q̄ fuit p̄ma oim dieꝝ. Scōm. q̄ erit vltimus dies p̄ntis vite in bui⁹ seculi fine. Tertiū est. q̄ illā nulla precessit nox. Quartū q̄ sic̄ ifrapatebit nulla a nox subsequetur Quintū q̄ in ea creauit celum ⁊ terrā de⁹. Sextū q̄ in ea oēs angeli a deo creati sūt. ⁊ boni in celo gl'ificati fuere. ⁊ mali de celo expulsi sūt. Septimū q̄ fr̄s ozosiū i die illa p̄mo p̄cepta sūt data filiis isr̄l. Octauū q̄ i illa die incarnat⁹ est xp̄s. Nā vt restatur mḡr hist̄oriaꝝ. Et die q̄ dixit ꝺo fiat lux. visitauit nos oriēs ex alto. ⁊ xp̄s incarnat⁹ est. In h⁹ mysteriū ⁊ figurā datū fuit manna in dñica die. Sic̄ ait Orige. sup Exodū. Nonum q̄ in die dñica xp̄s destructis inferni claustris captiuā duxit captiuitatē. ac sen

ctorum animas de limbo eripiens triūpalr surrexit a mortuis Decimū in dñica erit resurrectio mortuoꝝ. t reddet vnicuiq; iux opa sua. Undecimum q: in die dñica spūssanct⁹ in linguis igneis missus est in apl'os. Duodecimū q: in dñica die erit initium t cōtinuatio sine fine laudū dei et dñi nr̄i iesu xp̄i. Scōo dubitatur de festoꝝ additōe. cur vtiq; superaddita sunt vltra diē dñicum alia festa. Et assignari p̄t tripler rō. Prima ō: ꝓfutatōis. Scōa gratificatōis. Tertia imitatōnis Pria rō ō: ꝓfutatōis. Superaddita sūt scōꝝ festa vt ꝓfutaretur eoꝝ error q̄ dixerūt. Aīa diē iudicij aias sanctoꝝ nō condescēdēr celū. Ad oīa dēdū q⁹ tales mēnūt statuit ecclia sctōꝝ suffragaꝝ patrocinia in eoꝝ solēnitatibꝫ iplorari p̄dicās t ꝓtestās illos in celo regnar̄ cū xp̄o. Ad hūc etiā error̄ eliminādū eccia cātat. Gaudēt in celis aīe sctōꝝ tc̄. Nō etiam colligi p̄t ex dict̄ sēpture atq; doctoꝝ sctōꝝ. Nā Lu. xxiij. xp̄us dixit latroni. Hodie mecū eris in paradiso. Et glo. sup illo verbo Luce. xi. Pueri mei mecū sūt in cubiculo ait. Pueri sūt apli q̄ sē in cēna recle. Et Greg. in. iiij. dia. Justoꝝ aie mor vt huius carnis claustra exeūt in celestiꝫ sedibꝫ recipiunt. ex extra de cele. misse. c. Cū marthe. ō:. De cris oibꝫ sentiendū ē. q⁹ nō indigeāt oratōibus nr̄is ꝓ eo q⁹ cū sint ꝓfecte bti oia eis succedūt ad vota. t ex ō bap. et ei⁹ esse. c. Debitū. scribit sic. Judeus sap̄m baptisans si ꝓtinus decessisset ad p̄iam ꝓtinus euolasset. Et de pe. di. vij. c. Qui egerit. ō:. Quicūq; bñ post p̄iam vixerit sic añ p̄iam viuere ōbuit post reconciliatōez q̄ncūq; defunct⁹ fuerit, ad deū vadit ad requiē vadit t regno dei nō ꝓuabitur. Scōo superaddita sūt alia festa ꝓpter ḡtificatōez. Nā ex debito gratitudis ꝓmemorare ōbemus bñficia nob collata. sic̄ sūt bñficia natiuitat̄. passiōis. ascensionis t ꝓsilium festiuitatū in solēnitatibꝫ eār̄ dē marie ꝙgis feriandū ē ꝓpter sūmas pfectōes quas in se habuit ꝓpter innumeras gr̄as ipa impetrāte suscipi⁹. Ceteras ꝙo solēnitates scōꝝ q̄s statuit eccia catholica celebrari. obseruare insup obligamur qui t ipi impetrāt nob miseōiam dei. Un ō David in psal. ait. Leuaui oculos meos in mōtes vñ veniet auxiliū mihi. In mōtes. i. in sanctos. Tertia rō q̄re vltra diē dominicū superaddita sūt festa scōꝝ est ꝓpter imitatōez. vt in eoꝝ solēnitatibꝫ illoꝝ ꝓsta recolentes conemur eos q̄ntuꝫ possumus imitari. Jō Aug. in ser. de martyribꝫ ait. Quotiescūq; fres carissimi tc̄. Sanctoꝝ martyꝝ solēnia celebram⁹ ita ipis intercedētibꝫ spectem⁹ a dño consequi tpalia bñficia vt ipos martyres imitādo accipe mereamur eēna. Abeis enī in ꝓtate scōꝝ martyꝝ festiua gaudia celebrant q̄ ipoꝝ

martyrū exempla sequunt. Solēnitates enī martyr exhortationes martyrū sūt. vt imitari nō pigeat qō celebrare delectat. Sed nos voluim⁹ gaudere cū sctis z tribulatiōes mūdi nolui mus sustinere cū illis. Qui enī sctōs martyres vl'inq̄ntū potuerit noluerit imitari ad eor beatitudinem non poterit puenire.

R Tertio dubitaf de pctō z offēsione. vtr peccēt mortalr nō seruātes festa. Et rñdeo q̄ sic. qz facūt ꝓtra pceptū dei. Vnde est q̄ in veteri lege ōr. vt hr Nu. xv. Cū inuēt⁹ esset hō colligēs ligna in die sabbati p moysen z aaron reclusus ē in carcere. Dixitq̄ dominꝰ ad moysen. Morte moriatur hō iste obruat eū lapidibus oīs turba extra castra. Cunq̄ eduxissent eū foras obruerūt lapidibꝰ z mortuꝰ est sic pceperat dñs. Pōt tamē aliq̄s si laborat aut aliq̄d aliō facit diebꝰ festis excusari a pctō ꝓpter tria. Primo ꝓpter necessitatē. extra de feriis ca. Conq̄stus. z in glo. ibi sup vbo necessitas vigeat. ōr. Puta si res esset pitura. Et sūt plā exempla. ff. de feriis. l. i. q. z. iq. Et vbi res celeritatē desiderat. ff. de dā. no infecto. l. i. Scōo excusant laborātes in festis ppē pietatē. puta fm glo. in pallegato. c. Conq̄stus. cā debiliū psonar. qz i opibus misericordie diez distinctiō nō est babēda. vtz. lxxvi. di. c. vtinā. z de cōse. di. v. c. Unq̄. Tertō excusant laborātes diebꝰ festiuis ppē modicitatē. qñ. s. opꝰ modicū z puū cēt. qz fz theologos. qō modicū ē rō apphēdit q̄si nihil. Sz qō expliet q̄ntꝰ in rpianis etiā festo z sanctificatōem iueniatur abusus. Nā cupiditate z auaricia ducti diebꝰ festiuis mercata frequētant z nūdinas. qō ꝓhibet. c. i. extra de feriis. Nō nulli etiā absq̄ necessitate vēdūt et emūt. missas z alia officia negligētes. ꝙ ducūt merces in curribus. equis. z mulis. z faciūt alia opa seruilia nō sine pctō. Nec illō pctm leue putādū ē q̄ ingētꝰ et miser hō dedignat reddere dō partem tpis sibi concessi.

Qualit festa fuāda sūt cū deuotiōe cordis oris z operis. qō tamē a rpianis mltis nō fit immo videtur ꝓhium.

Capitulum. III

Circuz ministerīū de festis ōr observatiōis. Obſuanda sūt festa a fidelibꝰ cū oi deuotione. z sanctificāda triplr. Prio cordis. Scō oris. Tertō ope.

Primo sūt sanctificāda festa cordis vt vnusquisq̄ memor sit dei et beneficiorū eiꝰ. Nāz in pcepto solo de sanctificatōe sabbati positus est hō vocabulū memētō. ad dēnotandū q̄ tali die ad spūalitū contemplatōem animꝰ sit reuocandus. Unde Esayas ait. Purgandus est primo animꝰ atq̄ a tpalium rez cogitatōibꝰ segregādꝰ vt puta acies cordis ad deū vere z sipr dirigat. Opa aūt ē regula a nob tradita in tractatu de virtu

tibꝰ ⁊ in sermõe de prudẽtia in q̃ ponunt̃ septẽ de quibꝰ vnusq̃sq; memor esse dz. Insup fm q̃sdã cũ p̃ceptũ de sanctificatõe festi sit affirmatiuũ ⁊ obliget semper. sed nõ ad semp̃ tenet̃ bõ et debito die dñico. vt sem'in ebdõada deo vacare atq; deũ recognoscere in aliq̃ hora. Iz nõ i q̃libet. aliꝰ peccat mortaliꝫ. Proinde q̃ est in mortali culpa ⁊ non cõterit̃ vel dat opam vt cõteratꝫ in die dñico ꝺ nouo peccat mortaliꝫ. q; trãsgredit̃ dñũ p̃ceptuz. quo p̃cipit diebꝰ dñicis esse vacãdũ deo ⁊ marie ⁊ceteris ⁊ gruis bonis. vt puta dũ ꝺz missa vel dicũtur vespe. Tenent̃ aũt ad ꝓpositũ ⁊fitẽdi ⁊ satisfaciẽdi loco ⁊ tẽpore opportuno. Qꝺ q̃ nõ seruat nouã incurrit culpã trãsgressionis p̃cepti de sanctificatõne sabbati atq; obseruatiõe in ꝓpria culpa. Secꝺo festa sũt sctificanda ore. vt in ipis oremꝰ ⁊ laudemꝰ deũ sibiq; de susceptis bñficijs gr̃as referamꝰ. Vñ de ꝯse. di. iij. cap̃. Jeiunio. ꝺz. Die dñica nihil aliud agẽdũ est nisi deo vacãdũ Nulla operatio in illa die sꝯ agatur. si tm̃ in hymnis psalmis et canticis spũalibꝰ dies illa transigat Tertio sctificanda sunt festa ope visitãdo ecclias audiẽdo dina. De auditõe vero missarũ dicã diffusiꝰ in sermõe de missa Sz ve mũdo a scãdalis. q; rpiani diebꝰ festiuis magis inhonorãt deũ et scõs q̃ diebꝰ alijs. O quot pop̃i sũt vanitatibꝰ quot fastuo sitatibꝰ in diebꝰ festiuis ornat̃ corpꝰ ⁊ ꝓfundit̃ spũs. Tũc quidẽ felicior est q̃ crastinori excessu bellũ ordinat̃ ꝺ deũ. Tunc mulieres emula ꝓcertatõe i sano studio ac conatu altera alterã in vanitatibꝰ superare cõtendit. Tũc gestãt stellas ac lamias aureas vl̃ argẽteas vario fulgore pendẽtes nec nõ ⁊ per larũ rotũques cingẽtes collũ ⁊ tilla. Tunc i eccia ꝺi mala plima ꝓpetrãt. tẽ instũt boies ꝓhibitis ludis. tẽ mlieres choreis vacãt ⁊ dissolutõnibꝰ. Propꝫea ꝺz de ꝯse. dist. iij. c. Irreligiosa. Irreligiosa cõsuetudo est quã vulgꝰ p sctõz solẽnitates agere ꝯsueuit. Populi q̃ deberẽt officia dina attẽdere saltatõnibꝰ turpibꝰ inuiglãt. cãtica ñ solũ mala canẽtes. sz ẽt religioso; officijs ꝓstrepũt. Sũt alia ꝓhibita q̃ cõmitti solẽt rpibꝰ deo ac sctis dicat̃. Nos ꝺo conemur ab oibꝰ ill' abstinere solemnitatesq; sacras reuerẽt̃ ac debite celebrat̃. sicq; ꝑpetrabiꝰ i ꝺse clo ꝺi gr̃az ⁊i fuko sẽpiterna gl̃iaz ad quã nos ille ꝓducat q̃ viuit ⁊ regnat in sc̃la sclo;. Amen.

Dñica quarta

in q̃dragesima infra diẽ de pietate quam vim exhibere dñt mortuis ac defunct̃. Ser. XLVII

Lcepit ergo ies' panes ⁊ cũ gr̃ias egisset distribuit discũbentibꝰ. scribit̃ ꝺ ꝓpheta io. vt.

et in euāgelio hodierno. Qui de celo descendit in vtēz ẏgīs sola caritate mot⁹ ipe ẏbo pter z exemplo docuit nos sup oīa erga nr̄os primos benuolentiā pietatēqz fuare. Ecce in pr̄ōptu ē sacra lectio euāgelica. Jn q̄ narrat q̄z benigne q̄z clemēt famelicam turbā xps pauit in deserto. Nos vero si regni ci⁹ ac brītudis voluerim⁹ ptcipes esse debem⁹ q̄n tū possum⁹ primoz nr̄oz indigentiā miseriāqz releuare. Quoniā aūt circa defunctos ml'ti sūt inhumani atqz crudeles cū i superioribz dixerim⁹ de misericordia viuis exhibēda. Idcirco in p̄senti fm ōe de pietate q̄ mortuis atqz defunctis debet erim⁹ locuturi. Distinguem⁹ ẏo hāc i tres partes p̄napales. Prīa ōr sepl'ture exhibitio. Scōa testamētorū executio Tertia suffragioz et communicatio.

Q defunctoz corpa sūt sepelienda et qual'r ecclīastica sepultura prodesse pōt vel obesse.

Capitulum I

Rima ps

pieratis q̄ debet ō fūctis dīcit sepulture exhibitio. Et pro b⁹ declaratiōe tria sūt disputanda. Primū vtz defunctorum corpa sint sepeliēda. Scōm vtz prosit morītib⁹ ecclīastica sepultura. Tertio vtz obsit in peccato mortali decedentib⁹. Circa primū dubiū posset aliqs arguere. q̄ corpa defunctoz non sint sepelienda. Nā dīc Virgili⁹. Facilis iactura sepulcri. Et Seneč. de remedijs fortuitoz. Si nihil sentio non pīnet ad me iactura corpis in sepulcro. Et idē in li. ō trāq̄llitate ani. Minabāt tbeodoro pbo mortē in sepultā. Cui rīdet. Sanguis in tua ptāte est sed te ineptū dico si putas mea interesse supza crā an infra putre fieri. Jnqt em̄ Tulli⁹ in q̄stionitusc. q̄ socrates z Anaxagoras crediderūt sepl'turas supuacuas nilqz mali atqz inhonesti esse facere cadauer squalidū abiectū et ihumatū quēritū fuabāt caspiones. Diogenes insup cinic⁹ ius sit se inhumatū proyci volucribus canib⁹ z feris dī. Quid ferarū mihi nil sentiēti obeīt laniatus. Refert et Eusebi⁹ li. j. de euāgelica p̄paratōe. Q hircāi rapacis generis aūtib⁹ p̄icere defunctoz corpa ꝓsueuerūt. Si ꝓ tales dānatos mores inhumanaqz snias est oīs sepultura tam sanctoz q̄z etiā moralīū pbōrum Vñ Gen. xxiij. Laudat de paupate abrāā q̄ sepeliuit sarā mortuā in hebron in tra chanaā z sepeliuit eā in spelūca agri. z Gen. xxv. z xxij. q. ij. c. Hebron ōr. Q ysaac z ismahel sepelierūt abrāam in spelūca duplici. Et Gene. xlix. Jacob in extremo vite bñdictōe data filijs suis p̄cepit eis dicēs. Ego ꝓgregor ad populuz meū. Sepelite mecū prīb⁹ meis in spelūca duplica. q̄ est i agro hebrō in terra chanaā quā emit

abraham. Et Josue vltimo ha/
bet q̄lr̄ eo mortuo sepelierūt cū
filij ist'l in finibo possessiōis sue.
Ibidē etiā bī q̄liter ossa Joseph
quē tulerāt de egipto sepelierūt
cū in sichem. z quō eleazarū fili/
um aarō sepelierūt i gabaat fra/
tres z filij ei⁹. Et Judicū. xvi. fit
mēto de sepultura sampsonis.
z.i. Regū. xxv. de sepl'tura samu
elis. Et. ij. Paralip. ix. de sepl'tu/
ra salomōis. z.i. Macha. x. de sepl'
tura Jude machabei. z.ij. Re.ij
dixit dauid viris iabes galiat q̄
sepelierāt saulez. Bñdicti vos a
dño q̄ fecistis misericordiā hanc
cū dño vr̄o Saul z sepelistis eum
Et. xxi. di. decre. ē. Hūc aūt. in gl.
di. Q̄si q̄s mādaret corp⁹ suum
nō sepeliri q̄z fec̄ marcellin⁹ pa
pa in detestatōem idolatrie cō/
misse nō est implendū. Et Vale/
ri⁹ li. v. rubrica de ingr̄tis. repre
bēdit athenienses q̄ melanchem
in carcere mortuū sepeliri nō p/
miserūt. nisi cymo ei⁹ filius carce/
rē p eo intrasset. Vñ Valer⁹ ait
Nec te Lymo silētio involuā q̄
mīā pr̄i tuo sepulturā volūtarijs
vinclis emere nō dubitasti. z idē
Valer⁹ li. i. rubrica de somnijs
narrat q̄lr̄ Symonides poeta
peregre vadēs cū nauis in q̄ erat
appulisset ad littus z corp⁹ ibu/
matū iacēs vidisset sepulture man
dauit. Ymōi bñficio ios q̄ sepul
tus fuerat mor⁹ nocte sibi i somn
nijs apparuit. eūq; ne p̄ro die
nauigaret monuit. q̄ somno pa
rēs in terra remānsit. Illi ⁊o q̄ in
de recesserāt nauigātes in ei⁹ cō
spectibus p̄cellis z fluctibus ob
sorpti sūt z sffocati z ipe letal⁹
est q̄ vitā suā magis somnio q̄
nauī p̄miserat. Et idē Valer⁹ li.
v. rubrica de būanitate p̄mēdat
cesarē q̄ caput sui hostis pōpei si
bi p regē egipti destinatū bono
nifice cremari z sepeliri fecit. Ibi
dē etiā laudat hannibalē q̄ succes/
siue tres romānos. paulū gracū z
marcellū hostes ipius honorifi
ce sepeliuit. Rñdendū ē q̄ ad du
biū p̄positū sm rich. in. iij. dist.
xlv. q̄ defunctor⁹ corpa sūt sepe
lienda p̄pter tria. Primo p̄ B
astruendā resurrectōem futurā.
propt̄ quā paulus mortuos vo
cat dormientes. Ut q̄ sublleuetur
spes ad resurrectōem verā fidā
corpa sepulture tradunt. Se
cundo corpa sepeliunt p̄pt̄ amo C
nendū horrorē. Vñ q̄ntilianus
li. v. declamationū ait. Ad oper
endā feditatē subtrahēdāq; do
lori materiā mortuus viuentiū
cā sepelit. Tertio corpa defū
ctor⁹ sunt sepelienda p̄pter meri D
tatōem. vt illa sepelientes propt̄
misericordiā merianť. Propter
hec ois Aug⁹. li. i. de ci. dei. c. ruū
ait. Nō sūt p̄tenenda z abiicien
da corpa mortuor⁹ inaniq; vi
ror⁹ iustor⁹ atq; fidelīū quibus tā
q̄z organis ad ois opa
bona sanctus vsus ē spūs. Si
ceni paterna vestis et anulus ac si
quid hmōi tāto carius est poste
ris q̄nto erga p̄ntes maior affe
ctus nullo mō ipa spernēda sūt

corpora que vtiq; mlto familiarius atq; coniunct⁹ q̄s q̄libet in dumēta gestam⁹. Nec em nō ad ornamentū vl' adiutoriū qō adhibet extrinsecus sed ad ipaz naturā bois ptinēt. Uñ t antiquorū iustoz funera officiosa pietate curata sūt t exequie celebrate t sepultura pulsa. Jpiq; dū viueret de sepeliēdis vel etiā transferendis suis corpib⁹ filijs māda uerūt. Et thobias sepeliēdo mortuos deū p̄ meruisse teste āgelo cōmendat. Jpe q̄q; dñs die tertia resurrecturꝰ religiose mulieri bonū opꝰ p̄dicat p̄dicandūq; cōmendat vt vnguentū p̄ciosū super mēbra eiꝰ effuderit atq; hoc ad eū sepeliēdū fecerit. Et laudabiliꝫ memorāt in euāgelio qui corpus eius de cruce acceptū diligēter atq; honorifice tegendum sepeliendūq; curarūt. Hec aug.

E Scōm dubiū eratvtꝫ prosit in caritate morientibꝰ ecclīastica sepultura. Loquor de his q̄ bñt aliqđ purgabile. t rñdet Rich. q̄ ñp se sz p accēns t b rōe implici

F Prima est ppē inspicientiuz exaltatōem. inq̄tū. s. inspicētes sepulturā memoriā retinēt dfūctoz t p eis orāt. Uñ Aug⁹. i li. de cura pro mortuis agēda. ait. Monumēta eo q̄ moneat mentē. i. admoneat nuncupat. Unde Gre. li. iiij. dia. Petro eū interroganti et dicēti. Puram⁹ ne animabus eorum aliqđ p̄desse posse si mortuoz corpa in ecclīis fuerint sepulta. Rñdet cum grauia petā nō deprimūt b p̄dest mortuis si in ecclīis sepeliāt q̄ eoz priori q̄q̄s ad cadē sacra loca cōuenūt suoz. q̄q; sepulcra aspiciunt recordātur t p eis dño p̄ces fundit. Nā q̄s petā ḡuia deprimūt nō ad absolutōez. sz potius ad maiorē dānatōis cumulū eorū corpa in ecclīis ponūt. Hec ille. Sēdm rō ē ppē mīstroz ecclīe orōez. q: illi q̄ ecclīe deseruiūt tenēt certis paribꝰ p illī frequentꝰ t spāliꝰ orare. Tertia rō ē ppē stoz deuotōez. Credēdū nāq; est q̄ sancti illi ad q̄z hōrē fabricata ē eccl'a orāt p eo q̄ sepelit in illa vl' eiꝰ amicitie ppē reuerētiā t deuotōem ipiꝰ eligēt sepulturā ibidē. Uñ Augꝰ. xiij. q. ij. c. Nō ertimemꝰ. ait. Quid vero ds. q̄z apō memorias martyꝝ sepeliat. b tā tū mihi vī p̄desse defuncto vt cōmēdās eū ad martyrū p̄cordia affectꝰ p illo supplicatōis augeatur. Notādū m̄ circa electōez sepulture q̄ q̄libet adultꝰ cōpos sue mentis libere p̄t vbicūq; voluerit i loco mag' religioso eligere sepulturā. Uñ Gratia. xiij. q. ij. §. ij. ait. Ubi q̄q; tumulād⁹ sit i volūtate eiꝰ p̄sistit. Excipiūt religiosi q̄ ñ p̄nt sibi eligere sepulturā. sz i suis mōasterijs t ecclīis sepeliūt. nisi q̄n morīūt eēnt adeo remoti a mōasterijs sui ordīs q̄ ñ posset p mode b̄portari ad illa q: tē p̄nt eligere ex. eo. c. religiosi. li. vi. Impubes et ñ p̄nt sibi eligere sepulturā. sz p̄ntes eoz p̄nt eos sepelire vbicūq; voluerint si

cōsuetudo tre ɓ bēat. al's ñ. ex de sepl'tu. c. i nfa. i ter. ti gl'. t. i. c. de vroze i glo. Insr q ñ e ꝓpos sue mēſ ñ pt eligē sepl'turā. ex ō succſ. ab itesta. c. cū dile. Uroꝛo si ñ eligat sepl'turā. sepeliri dz vbi ē sepli⁹ su⁹ marit⁹. Et si pl'es būt sepeliri dz vbi sepl'tus est vtrum⁹ Et iz ml'a dcātur ō sepl'ture clerc. tñ ml'tū stat ꝙsuetudi vt dic rieb. vbi ō. Pōt et q̄s eligē sepl'turā i loco mi⁹ religioso dimissa antiq. vtz ex co. li. vi. ca. Cū quis

Tertiū dubiū erat. vtrū obsit eccliastica sepl'tura i petō mortali decedēti v. q̄z ō. tri. q. ij. c. qdo. t ca. Cū grauia. Impijs nocet i loco sacro sepeliri. Rñdet rieb. Q impio ñ nocet eccliastica sepultura nisi iḡtū bāc sepl'turā sibi idignā ꝓpt būanā gl'iam ꝓcurauit Iz q̄d dicem⁹ de sumptib⁹ t expensis q̄ fiūt i funere et bonorū t i caritate morientū. Nōne melius esset si darēt pauperib⁹ t indigētib⁹ q̄s sic illas expōere ad q̄ndā q̄li pōpā t gl'iam. Rñdet rieb. q pōpa crescat si fiat fm ꝙsuetudi nē pl'ie t ñ cū nimio excessu ñ est repbēnsibil'. q animo fac ad ꝙsolatiōnē vtuoꝛ t sblevatōez spei ad resurrectōez futurā. Nō ei tenetur hō ō nēcitate facere oē bonū q̄ pōt. Facēs ät sūptus i sepl'tura q̄s posset alibi melⁱ⁹ collocare. nō. fac eos inḡntū ē op⁹ mi⁹ vtile si inḡntū vtile. Notādū q nō dūtī eccl'a seu citerio vl' loco sacro infrascripti sepeliri. Primo nullus infidel' nec inde⁹ nec pagā⁹. nec hereticꝰ. vtz de ꝙse. di. i. c. Ecclesia. t. c. seqnti. Et. xxiij. q. ij. ca. Sane. Et si sepulti ēent tles i ecclesijs dñt exhumari t ꝓpici extra

Secūdo interdicit sepultura ecclesiastica morienti in torneamēto. Et exponit Hostien. enaz si quis ibi vulnⁱ⁹ lerale accepit. Iz postea supuiuerit. q̄ cuius penitet et ei eucharistia nō negēt carebit tñ ecclesiastica sepultura. extra de torneamēt. c. i. Hoc tñ ō de illo intelligit q venit cā exercēdi se in torneamēto. Et enaz fm Guil. de armigeris coꝛ q eis in armis seruūt extra de torneamentis. c. ij. Secus de astantibus cū curiositate. Tertio ꝓhibēt sepultura hīs qui seipos occidūt. vt patet. xxiij. q. ij. Quib⁹. Et. xxiij q. v. c. Placuit. Ō intelligēdus est fm Guil. Si interfecerunt se et desperatōe vel iracūdia. secus si ex fortuitate t hmōi. Tñ in. c. Et parte. extra ō sepul. dic Ber. Q si q̄s ꝓpter fugā ꝓpriarer se i aq̄m. q̄z ide se credebat euadēre ñ iputāt ei et si ꝓrianum euītat.

Quarto negāt sepl'tura ei ō q̄ certū ēt mālefactū ñ fuisse ꝙfessū vl' ñ cōicasse sel'i ano. ex de pe. et re. c. Quis. Et ɓ itelligē nisi i articulo mortis sic ꝓritonis t hmōi emēdatōis oīdat Quinto expellit a sepl'ta eccl'e mōach⁹ q reptē ꝓperari⁹ i finevite q dz i sterqlinio sepeliri. ex ō statu mōa. c. sr q̄dā Sexto blaspbē⁹ōi si mori at absq; pnia postq̄s blaspbēauit ñ sepelit i loco sacro. ex ō ma. i fi.

R Septimo generaliʒ quilibet notoriꝰ peccatoꝝ si mortaliʒ absqꝫ penitentia in ipo mortali peccato puandꝰ est ecclesiastice sepultura tñ.q.ij.c. Nō estimemꝰ. Ad pmo bandū aūt ꝫ tritōem aliꝰ peccatoris moriētis sufficit vnꝰ testꝫ.xxvi.q.v.c. Qui recedū t. Itē interdictꝫ sepl'tura interdicti illius de illo loco vbi est positū interdictuꝫ dū durat. Itē excōicatis excōicatiōe maiori in illa morientib⁹ etiā minori fm Guil.qñ ꝫ ē notoriū. Sūt ꝫ alia mlta circa hāc materiā q̄ iō dimittimꝰ.qz non est necessariū vt ppīis pdicētur. Sacerdotes aūt ꝫ curam.qz taliū dñt bñe sciam videāt ti. de sepul.li.iij.ꝫ.vi.decretaliū. Jō hāc ptem ꝫcludere volētes dicamus q̄ magna est pietas sanctoꝝ commēdabiliʒ defunctoꝝ corpa sepelire. Nic pter ea q̄ dicta sunt laudatꝫ ꝫ magnꝰ Alex.q̄ vt.q. Curtius refert. Jnuēto dario a suis ꝛelicto vulnerato ꝫ cruento in vehiculo viso corpe fudit lacrias, fecitꝫ eū more regio sepeliri.

De exequtōe testamētoꝝ et q̄ dilatio eoꝝ pīudicat aīabꝫ testatoꝝ si sit i purgatorio. Lo.II.

Ecūdaps

pietatis defunctoruꝫ ꝺ testamētoꝝ exequtōi quo ad tria dubia occurrūt declarāda. Primū vtꝫ testamēta pñt infringi. Secōm vtꝫ executores teneanꝫ stari illa exequi. Tertiū vtꝫ dilato executoris p iudicet anime testatoris. Ad primū dubiū posset aliqs arguere. Q̄ nullū testamētū sit infrigēdū. Nā vt scribit ex de testa.c. Judicaʒ. Volūtas testatoriʒ ꝺz p oia adimpleriꝫ testm̄ ꝓtiet vltima volūtate testatoriʒ. ij.q.c.ꝛ.xvi q.i.c. Cōsideratio ꝺz. Cōsideratio ecclie vulteriʒ ꝺ postulat ex iusta dispēsatōe testatoriʒ fuādū arbitrū. Sꝫ ꝫ ꝺ ē qꝺ hñ.vi.q.iij.cap. Admonere. vbi Gre.ait. Admonere te volumꝰ ne pie defūctoꝝ volūtates rua qō abſit remissione cassentʒ. Ubi dic glo. ſt verbo pie. Secꝰ si sint iniuste. ij testam̄ta iniusta sūt ifrigēda. Respondet Rich.in.iij.di.xlv.q̄ aut testamātū ē rōnabiliʒ factū. ita q̄ nō sit ꝫ ecctatem iuris naturalis nec diuini nec positiui. Et tūc nullo modo est infringendū. Aut testamentū est irrationabiliʒ fēm. et tunc licitū est ꝫ debitū illō infringere. Est aūt testm̄ irrōnabile triplicī rōe. Prio rōe testatoris. Scōo rōe rei testate. Tertio rōne modi testādi. Prio rōe testatoris. cū.ſ. nō ꝓt facere testamentum. Nam neqꝫ episcopus neqꝫ religiosus neqꝫ fatuus pōt facere testamentum. Dicit tamē richardus. q̄ episcopus aut haber bona que sibi p̄uenerūt ex hereditate. vel artificio aut doctrina anteqꝫ esset episcopus. aut non habet nisi redditus ecclesiasticos ꝫ mobilia q̄ sibi ex ill'red/ditibꝰ ꝓuenerūt. De ꝓmis bōis illoꝝ ꝓpetas ē sua ꝓt licite face/

re testamentū. extra de testa. cū. Quia nos. t.c. Relatū. t. xij. q. i. ca. Epi. Si tñ epūs ecclīam leserit dānū eccie dz de redus eī⁹ reſarcīt. Et de residuo si q̄d fuerit testari pt. De reddit⁹ aūt eccliasticis t de mobilib⁹ q̄ post sui cōsecratōes acq̄sierūt epi. q̄ tlia dicunt ꝓfuari eidē eccīe. Cui⁹ ratō est. q̄ q̄ in tuitu seu ꝓsideratu ecclesie receperūt illoꝝ bonoꝝ ꝓpꝫ eras sua nō est sz illoꝝ sūt tñ dispēsatores t administratores ñ possūt facere testamētū. Et q̄uis de reb⁹ eccīe nō possit aliquid donare de mobilib⁹ cū elemosyne sive sint sani sive in egritudie etiā mortali ꝓstituti. Et q̄b⁹ colligit q⁹ nō ē idē dispensare t testari. Vñ epūs ꝓmittit ō bōis eccīe elemosynā facere t non testari. extra de testa. Ad h. Testatorē tñ opter esse dñm rez de q̄bus fac testamētū. Sz dispēsatorē nō opter esse dñm rez de quibus fac elemosynā. Vñ extra. e. ca. Q̄z nos. in glo ō. Clerici ō rebus eccīe nullū pñt facere testamētū. cū eaꝝ ꝓpꝫeras nō sit sua Sīl⁹ religiosus cū nō hēat ꝓpꝫium nō pt facere testm̄. vtz. xii. q. iij. c. Quia. t. c. Relatū. Et si dicatur de paulo ꝓmo beremita q⁹ ī testamēto reliq̄t collobiū suū. i. tunicā supꝛoꝛē athanasio alexandrino epo. t tunicā interioꝛē btō anthonio. Respōdet Rich. q⁹ꝫ uis paul⁹ ꝓm⁹ beremita fuerit religiosissim⁹ sctitate nō erat tñ in religionis statu. Vnō nō est similē de beremitis. t de illis q̄ sūt in statu religiōis. vtz in. §. sequēti p⁹ allegatū. c. Relatum. Adhuc fatu⁹ nō pt facere testm̄ extra de successio. ab intesta. c. cū dilect⁹. Et insti. quib⁹ nō ē pmissum facere testm̄. §. furiosi. Illū eni q̄ facit testm̄ opter esse ꝓpotē mētis sue p illo tpe q̄ facit testamētū. Scōo testamētū est irrōnabil⁹ factū rōne rei testate. Cū q̄s facit testamētū de re quā non bz sīc ōz de lipethopo. Ipse em̄ cū in extrema vite veniss̄et testamētū ꝓdidit in q̄ mlta milia ducatoꝝ in pios vsus dimittebat. Cū vero arcūstātes interrogarēt q̄s esset executor tāte pecunie distribuēde. Rūdit trufatorie. hic est punct⁹. Vñ tractū ēvocabulū illō aut vulgare ꝓuerbiū Qui sta cl̄pūcto disse lipethopo Sūt t alīq̄ q̄ testant de bōis que bñt. tñ ad illos nō ꝓtinētib⁹ eo q⁹ acq̄sita sūt p vsuras malos cōtractus rapias iniusticias fraudulētas t hmōi. et debent⁹ personis certis. Sec⁹ ꝓ o q̄ illoꝝ restitutio esset incerta. Tertio testamētū ē irrōnabil⁹ factū rōne modi testādi. puta cū q̄s erbere dirat suos beredes q̄ erbereditari nō meruerūt dās totū alīs. Tal facit ꝫ ecḥrate iuris natural⁹ etiā si det eccīe. Et testm̄ tale ñ est fuandū. Propt̄ea ōz ab Augu. in ſmōe de cōi vita clericoꝝ t. xv. q. vi. c. Quicū q̄. Quicūq̄ erbereditato filio beredez facē eccīe q̄rat alīū qui suscipiat non

Augustinū. ⁊ infra. Qō laudabile factū sancti aurelij carthaginē. epi. Quidā em cū filios nō hēret nec sperarēt res suas oēs retēto sibi vsufructu donauit eccie. Nati sūt illi filij. Reddidit ep̄s nec opinātē ea q̄ illi donauerat. Jn prāte hēbat ep̄s nō reddere sz in re fori nō iure poli. i. q̄dā natura
y li eq̄tate. vt dicit glo. ibi. Secundū dubiū. vtr̄ executores testamētor̄ teneant̄ cito. s. ifra annū executiōem ꝑplere. Et rn̄det Rich. Q̄ aut testator̄ tps determinat infra qō testm̄ vult cē implētū. aut nō. Si sic nō tenentur executores rētione necessitat̄ vsq̄ ad illō tps testm̄ implere nisi viderēt aliq̄ explēdo se posse facere aie defuncti vtilitatē maiorē. Tūc em̄ ⁊ si in foro iudicij cōpelli nō possent ad eā ꝑ implendū. tamē ad h̄ eos ꝑscia deberz cōpellere. q̄z p̄supponendū est q̄ volūtas defuncti fuit vt illo mō et illo tpe testamētū implerēt q̄ esset expediēs aie sue. Si aūt nō determinat tps infra qō velit testm̄ iplere. tūc dico. q̄z aut executores hñt libere bona de q̄bus possint stare testamētū implere. aut nō hñt. Si hñt tūc implere tenent q̄z aliq̄ pñt. q̄z debitores sūt illis quib̄ legata sūt facta. Et sic dicitur. ff. de re. iu. Jn oīb̄ obligationib̄ in quibus dies nō pōitur p̄senti die debet. Vñ illi executores q̄ p longū tps tardāt suā executionē implere necatorib̄ egētiū ꝑparant. Propēa dz xiij. q. ij. c. Qui obligatōnes. Qui obligatōes defuncto⁊ aut negāt ecclesijs aut difficile reddūt tanq̄z egentiū necatores ercōitēt. Et fz glo. ibi. Bñ itelligit de obligationib̄ volūtarijs. sz de illis bonis q̄ relicta sūt ecclesijs. ⁊. c. sequēti adhuc dz. Qui obligatōes defūcto⁊ retinēt ⁊ illi q̄ ecclesijs tradere demorāt. vt infideles sē ab ecclesia abijciēdi. Executores etiam si illa bona retinent ꝑ scipis sūt sic fures ⁊ raptores. ⁊ sacrilegij cōmittūt. sic pz. xvij. q. ij. cap. Clerici. ⁊. xvij. q. iij. c. Sacrilegij Vñ si executores infra annū salte a monitōe epi pias volūtates defunctor̄ nō implēt cū possent si vellēt ꝑ epm̄ dñt impleri. vt notat extra de testamēt̄. c. Noa quidē. ⁊. c. Cua nob. in glo. ⁊. c. iobā. in ter. Si aūt executores nō habeant bōa in ꝑmptu de q̄b̄ possint infra annū testm̄ implere ñ credo ꝓpter h̄ q̄ dēbant p̄as eor̄ ꝑ annū ad epm̄. Tenēt tamē facere qō in se ē vt bona habeāt ⁊ habita dñt distribuere q̄s citius pñt. Tertiū dubiū erat vtr̄ dilatio executōis in aliq̄ preiudiciū aie testator̄. Et rn̄dz rich. q̄ sic cuius duplex ērō. Una q̄z q̄nto ait ecclie ⁊ pauperes quib̄ legatū ē recipiūt illō qō testator eis legauit. tāto feruēti⁹ ⁊ cerni⁹ orāt ꝑ aia defuncti ⁊ orare tenēt ⁊ q̄nto tardi⁹ recipiūt qō eis legatum est tāto tepidiores sunt ad orandū. ⁊ magis tardāt orare ꝑ aia cuius. scz testatoris ō fūcti

Acceleratio autem ferucñū ora/
tionū ꝑ aīa defuncti ml'tū valet
ad cū alleuiatōem ꝛ celeriorē ex/
peditionē. Alia rō est. qz sic defū
cti in caritate aliq̄d purgabile se
cū portāres in hac vita merucrt
vt elemosyne si ꝑ eis denr eis ꝑ
sint nō ad augmentū gr̄e. sed ad
alleuiatōes ꝛ abbreuiatōes pene
Sic testator testamētū faciens
in caritate decedēs testamētū su
um faciēdo merer vt ei⁹ execūtio
post mortē valeat nō ad augmē
tū gr̄e. sz ad alleuiatōes ꝛ abbre
uiatōes pene suc. Et iō quāto te
stamētū suū cit⁹ execūtōi dema
dak tāto cit⁹ alleuiak ꝛ q̄nto tar
dius sui testamēti execūtio iplek
tāto tardius ceteris paribus inci
pit alleuiari ꝛ tardi⁹ liberak. Si
tñ legata sua nūq̄z solucrent nō
propter h̄ ꝑpetuo remaneret in
pena. q̄uis ꝑpterhoc ml'to tar
dius liberarek ab ipa. Et p̄dicti
pz q̄ grauissime peccāt ꝛ magnā
perditionē facūt hi q̄ execūtōes
testamētoꝝ sibi cōmissas nō cō
plent q̄ citius possunt hīta cō/
petenti oportunitate.

Quō hi q̄ sunt in purgatorio
iuuari possunt ꝑ suffragia viuo/
rum de suffragioꝝ fructu.

Capitulum III

Ertia ps

pietatis q̄ defunctis
debek ō: suffragiorum cōmuni/
catio. Et pro hui⁹ itelligēa tria
dubia erūt discutienda. Primū
vtrū suffragia viuoꝝ prosint de
functis. Scōm vtrum suffragia
facta determinate pro vno pro/
sint existentibus in purgatorio.
Tertiovtrū defunctis prosit suf
fragia facta a viuis existentibus
in peto mortali. Ad primū dubi
um posset aliq̄s arguere. Q̄ suf
fragia viuoꝝ nō ꝓsunt defunct⁹
Mā Apoca. xiij. c. ō: Opera eni
illoꝝ sequunk illos. Ergo videk
q̄ nō iuuank operib⁹ alienis. Et
Ecclesiastes. ix. ō: de mortuis. q̄
nō bñt ptem in opere q̄ sub so
le geruk. ergo idem q̄ prius. Sz
in cōtrarium est illud quod scri/
bitur. ij. Machab. xij. Sancta ꝛ
salubris est cogitatio pro defun
ctis exorare vt a peccatis soluan
tur. Et Augustī. in encheridi. ait.
Non est negandū defunctorum
animas pietate suoꝝ viuentiuꝝ
releuari cum pro illis sacrificiuꝝ
mediatoris offertur vel elemo/
sine in ecclesia fiunt. Rñdet rich
Q̄ammarū quedam sunt bea
te iam in celo. quedam sunt dā
nate in inferno pro peccato ori/
ginali et actuali. vel pro origina
li solo. Quedam sunt in charita
te suam explentes penitentiam
in purgatorio. Beatis non pro
sunt viuorum suffragia. quia nō
indigent. Vnde beatus Augu
stinus in Encheridion dicit. q̄ sa
crificia siue altaris siue quarum
cunq; elemosynarum pro defū/
ctis valde bonis gratiarum act⁹
ones sunt. Et idem dictum ha
betur extra de celebratione mis
sarum. in capitulo. Cū marthe.

Damnatis etiã suffragia nõ pro sunt. vt ostensum ẽ supra eodẽ sermõe. Sũt tñ ꝓsolatões viuorũ. Animabꝰ aũt existẽtibꝰ ĩ purgatorio ꝓsũt viuorũ suffragia nõ ad augmentũ gr̃e gratũ facientꝫ sz ad pene earũ mingatõez et abbreuiatõem. Qz vt dic̃ Augꝰ. in enchi. Cũ viuerẽt in hac vita meruerũt vt hec sibi postea possent prodesse. Ad auc̃tatẽ g̃ apoc̃. dicendũ. Q̃ suffragia viuorũ q̃ fiũt pro exñtibꝰ in purgatorio dicũt opa eorũ. inq̃ntũ in hac vita meruerũt vt eis ꝓdessent si pro eis fierẽt. Ad auctoritatẽ vero eccẽ dicendũ. q̃ pro tanto mortui dicunt nõ bre ptẽ in ope q̃ sub sole gerũt. qz tali ope nõ opant. habẽt tñ ptẽ in fructu opis. Sz p cõfirmatõe vere dictoz notãda est snia Bze. q̃ ponit. xiij. q. ij. ca. Bie defunctoz Bie mãt defũctorũ q̃ tuor modis soluũt. Aut oblatiõibꝰ sacerdotũ. Aut ꝑ aby sanctoz. Aut caroz elemosinis. aut ieiunio cognatorũz. Q̃ eni sacre hostie oblano plñ̃ prosit defunctis apparet ex illo exemplo qõ Bze. recitat in. iiij. dial'. li. iiij. cõ. eni q̃ cũ q̃dã monachꝰ suꝰ noie iustus ad extremũ veniẽs tres se bi oĉtos aureos indicasset. z õ b ingemiscẽs mortuꝰ fuissz. Precepit Brego. frib⁹ vt corpꝰ eiꝰ cũ tribꝰ aureis in sterq̃linio sepeliret. Tandẽ cuidã e fr̃ibꝰ greg. ꝓcepit vt vsq; ad dies triginta oĩ die p eo hostiã ĩmolarz. Qui cũ iussa ꝓplesset. is q̃ defunctꝰ fuerat in die. xxx. cuidam fr̃i sibi germano apparuit. Quẽ germanꝰ req̃siuit dicens. Quõ es. Qui ille respõdit. Bene q; male fui. sed iã mõ bene sum q; hodie cõionẽ recepi. Silr Bze. in pallegato libro ostẽdit q̃ntũ orõ eoꝝ ꝓsint existentibꝰ ĩ purgatorio. Narrat eĩ de pascasio q̃ cũ vir mire sc̃itatis et ẏ rutis extiterit. z suo tpe duo fuissent sũmi põtifices electi cõuenissetq; randẽ eccia in vnum. Ipe tamẽ pascasius q̃si ex errore aliũ papã ptulit. z in hac snia vsq; ad mortẽ ꝑmãsit. Qui cũ essz defunctꝰ z dalmaticam feretro suppositã demõiacꝰ tetigissz statim sanatꝰ ẽ. Post mltũ vo tẽporis cũ germanꝰ capuanꝰ epus balneũ ob gr̃am sanitatis petiisset ꝑdictũ pascasiũ diaconũ stantẽ z obsequẽtẽ inuẽit. q̃ viso vehemẽter extimuit. Et q̃d illic tantꝰ vir faceret inq̃siuit. Qui pro nulla alia cã se in illo loco penali õ putarũ asseruit. nisi q; in illa cã põtifia plꝰ iusto ꝓsentiꝫ z addidit di. Queso te depcare deũ pro me. atq; in b cognosces q̃ erauditꝰ sis. si adhuc rediẽs me nõ inueneris. Qui cũ pro eo orasset z illuc post paucos dies redijssz ꝑdictũ pascasiũ i eoꝝ loco minie iuẽit. Sũt z alia exẽpla q̃ buitatis cã obmittim⁹. Scõm dubiũ erat. vtz suffragia facta determinate pro vno prosint oibꝰ exñtibus in purgatorio. z rñdz Rieb q̃ ad causandũ penã occurrit ẏ tus agẽtis z dispositio patientis

qua actus actiōz sunt in pa-
ciente dispositō. vt dz. ij. de ania.
Pōt g diminui alicui⁹ pena vl
per diminutōem vtutis et par-
te agētis. vel p diminutōz dispo
sitōis ad patiendū et pte sustinē
tis. Sicut et p augmētatōem cu
iuslibet istoz pēa pt augeri. Vñ
ineq̄liter dispositi ad patiendū
ab equali vtute ineq̄liter patiūt
Propēea dicit Auicenna. vi. pte
naturaliū. q⁹ mlt̄ū dispositi⁹ ad
tristitiā et modica cā fortiter tri
stat. Qd aūt dictū est videmus i
exēplo. Pena ēm magnū onus
portātis diminui pt. vel p dimi
nutōem grauitatis oneris vel p
aliquā ꝓfortatōem vtutis illius
qui portat onus q̄ minuitur in
ipo dispōsito ad patiendū ab o-
nere. Sic dico q⁹ isto duplicī mō
cōuenit itelligere diminui penaz
existentiū in purgatorio Et q̄tū
ad diminutōem pene mō ꝑmo
suffragia facta determiate p vno
tm̄ alijs nō p̄sunt. q: sic vt⁹ eoz
nō attingit nisi illū ad quē ēmit
tit̄ et cui applicant p intentōem
agētis. Sz mō secūdo suffragia
facta p vno p̄sunt alijs. q: mise-
ricordia dei p̄pendete suffragia fa
cta p quocūq; in purgatorio oi-
bus alijs innotescūt. Et q: se di-
ligūt et caritate nec sibi inuicē in
uident. imo oēs gaudēt de pene
illi⁹ alleuiatōe pro quo facta sūt
suffragia. Quodlibet aūt gaudi
um reddit gaudentē min⁹ dispo
sitū ad penā ꝓtristantē. Q: fm
sūmam Aristo. in. ij. ethicoz. c. vl.
Cuiusq; tristitie repugnat ꝑz for
mā generis quecūq; delectatio.
z iō mitiget eā. Notandū tm̄ q⁹ si
suffragia fierēt p plibo nō tm̄ p-
dessent cuilibet q̄tū si fierēt p il
lo solo. q: si tm̄ p̄dessent seq̄ret
q⁹ ille q̄ p vno defuncto tenet di
cere missam vnā. z vnaz p alio si
diceret vnā p illis duobꝫ cuilibz
solueret illud ad qđ sibi tenetur
Preterea bonū finitū qđ suffice
ret ad plenariā liberatōem vni⁹
aīe de purgatorio sufficeret ad li
beratōez oīm aiaz ad eālē penā
obligataz. Preterea ꝓsuetud o ec
clesie cēt inutilis q̄ suffragia ali-
qñ facit p spēalibꝫ p̄sonis. q̄ oīa
falsa sunt. tm̄ quidā dicētes q⁹ suf
fragia facta p plibꝫ tm̄ p̄sunt cui
libet q̄tū si fierēt pro vno solo.
Sicut cādela accēsa p plibꝫ. z le
ctio lecta p pl'bus tm̄ quēlibz iu
uāt q̄tū iuuarēt si p eo solo can
dela accenderet vel lectio legeret
Sz rñdet rich. q⁹ hec exēpla nō va
lent. q: lumē cādele z vox doctō
ris se cōitant p nature necessita-
tē. Suffragia aūt ꝓmunicant p
suffragātis intētōem. Tertiuz
dubiū erat. vtz defunctis p̄sint
suffragia facta a viuis exñtibꝫ in
pctō mortali. Et rñdet rich. In
iij. di. xli. Qd mal⁹ faciēs aliqua
bōa opa p defunct̄. aut facit ea
sicut auctor. aut sicut miſter Pri
mo mō illa nō p̄sūt defunct̄
etiā si ea facit mediāte bono mi-
stro nisi aliqñ p accidēs. inq̄ntū
pauper seri pro elemosynis rece
ptis ab illo malo excitant ad o-

randū p:o illis defunctis p:o q̄ bus ille malus homo elemosy/ nas eis dedit. Si aūt facit ea vt miſter. diſtinguendū eſt. q̄a aut facit ea vt miſter public⁹ dei z ec cleſie. vt ſacerdos q̄ celebrat miſ ſam vel creḋas mortuoꝝ. aut fa cit ea vt miſter alicui⁹ p̄uate p̄ſo ne. Prio mō dico q̄ p̄ſunt defū ctis. q: malicia miſtri ñ tollit ef/ ficaciā ſacri. Si aūt fac̄ ea vt mi ſter p̄uate p̄ſone. aut illa p̄ſona qñ ſibi p̄cepit tale op⁹ fieri z qñ factū eſt erat in caritate. aut non Prio mō dico q̄ p̄ſunt defūct⁹ p:o q̄bus fiūt. z ſiue ille q̄ māda uit fieri migraverit de hac vita. ſi ue nō. q: ꝑ op⁹ p̄ncipal'r ipſius ē qui ꝑ fieri mādauit. Si vo erat in peto mortali. ant hoc erat qñ mādauit fieri. aut quādo op⁹ er ecutōi mandatū ē. Si p̄mo mō dico q̄ illa opa nō p̄ſunt dōfūct⁹ p:o q̄bꝫ fiūt. q̄uis ſit in caritate p:o illo tpe qñ ſuū mādatū ere cutioni demādat. niſi tūc illō ite rū fieri mādet. aut demādatōez facta de novo acceptet. q: opus ipſius nō ē niſi inq̄ntū illud fieri mādat vl' acceptat. Si aūt erat i peto mortali qñ demādat opus bonū execution̄i q̄ erat in carita te qñ p̄cepit fieri. dico q̄ tē opera p̄ſūt defūct⁹ p q̄bꝫ fiūt maxie q: ſūt a p̄cipiente rone illi⁹ act⁹ volūt. nō quā habuit qñ ea fieri p̄cepit. Verūm cum nemo ſciat vtr odio an amore dignus ſit ñ debēt boies retrahi a cōicatione ſuffragioꝝ erga defunctos z po tiſſimū tenere vnuſq̄ſq; firmiter debet q̄ ſemꝑ valet miſſa z alia bona q̄ facit hō vt miſter eccſie.

Supradicte itaq; ſūt pietat⁹ p/ tes quā debēt vni mortuis exhi bere. Sz ſi q̄s poſſz ad purgato riū vſq; deſcēdere audiret p̄fecto clamātes z eiulātes quā plurimos ac voce q̄rula lamētantes. Audirent q̄dē p̄es z mīres dicē tes. O filij ingrati quibꝫ bōa no ſtra dimiſim⁹ ſuccurrite nob. au direnṫ viri ſuas vxores vocātes O vxores impie in q̄bꝫ ꝑfiden/ tiā habētes diuitias nr̄as vobis dimiſim⁹ ſubuēite miſis z nos adiuuate. vt eruamur ab his a/ trociſſimis penis. Audirent z a/ lij clamātes. O ꝓmiſſarij. O ex ecutores teſtamētoꝝ noſtrorum expedite fideliṫ q̄ vob ꝓmiſim⁹ Multi nāq; ſūt z q̄ſi innūerabi les q̄ eis⁹ a purgatorio liberent ſi viuētes illos iuuarēt. Idcirco procurēt oēs benigne z caritati/ ue orare p̄ defunctis aliaq; pie/ tatis opa illis ip̄ēdere. vt ſic me reamur in hoc ſeculo ꝺ̄i obtine re gl̄iam et in futuro ſempit̄naz gl̄iam. Amen

Feria ſecunda

quarte ebdomade i q̄drageſima de purgatorio z atrociſſimis pe nis q̄bꝫ puniūt aie illoꝝ q̄ ñ ſa/ tiſfecerūt i hac vita de petis ſuis

Sermo. XLVIII

Ipſe autē

ieſus nō credebat ſe

meriꝑm eis. Scribunt hec verba Job .ij. in euāgelio hodierno. Rara fides inuenit in hoibus huiꝰ mūdi qui eū sepe blandiāt mlt̄is amicis eoꝝ se fateant benivolos aduenientē nē necessitate aduersitateqꝫ ingruēte deficiunt. Propēea saluator nr̄ q̄ prouidebat se tpe passiōis sue ab oibus derelinquēdū nō credebat semetipm eis q̄ crediderāt in noīe eiꝰ propē signa q̄ faciebat. Quo crēplo edocemur vt nos dū possumus. dū viuimꝰ. dū facultas adest aie nr̄e salutē accuratissime procuremꝰ. Neqꝫ fidendū ē mlt̄is in pntiꝫ aut filiis. virꝫ. aut vroribꝫ. in domesticis vel amicis. Quoniā vt dictū est in p̄cedenti sermone ꝙ soleuerūt tales caros suos defunctos tradere oblitioni. Et quoniā pleriqꝫ pniam negligunt ō suis peccatis in hac vita implere estimāteꝫ minissimā satisfactionem esse et qñqꝫ nlt̄ā penā. s. purgatorij. Idcirco in presenti sermone de ipo purgatorio erimꝰ locuturi. de quo tria mysteria erūt declaranda. Primū ō veritatis. Scōm penalitatis. Tertiū locū ditatis.

De veritate et loco purgatorij et de istis q̄ post hāc vitā antē q̄ cuolent indigent purgari.

Capitulum I.

Rimūmisterū declarandū ¦ de

purgatorio ō veritas. In q̄ tria sunt dubia absoluēda. Primuꝫ vtrū sit ponere penā purgatoriam post hāc vitā. Scōm vtꝫ aliquis locus sit propriꝰ ad purgādū animas deputatꝰ. Tertiū q̄ sunt hi q̄ vadūt in purgatorium.

Ad primū dubiū rndet Bona. di. xx. q̄rn. Qui sicut dicit scriptura tantoritates sctōꝝ et plures reuelationes et rōnes cōcordant. et ecclesia vniuersal' confirmat que orat pro existentibus in purgatorio. absq̄ dubio pꝰ hāc vitam est ponere penā purgatoriā. Et hoc colligit ex verbo christi dicētis Mat. xij. Qui dixerit verbū ꝙ spūisc̄i nō remittet ei neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro. In qua sentētia datur intelligi quasdam culpas in futuro posse relaxari. Ideo Gregorius. xx. v. distin. cap. Qualis. ait. Qualis hinc quisqꝫ egreditur' talis in iudicio presentatur. Sed tamen de quibusdam culpis esse ātē iudicium purgatorius ignis credēdus est pro eo quod veritas dicit. Qui si quis in spiritum sanctū blasphemiam dixerit neqꝫ i hoc seculo remittetur neqꝫ in futuro. Et Matthei. v. cap. christus dixit Esto consentiens aduersario tuo cito. id est scidere si murmurranti in malo aut angelo ad oppositum decertant dum es in via cum eo. Ne forte tradat te aduersarius tuus iudici. id est deo. et iudex tradat te ministro. i. an/

gelor in carcerē mittaris .i. ī purgatoriū p angelū deducar. Amē dico tibi ñ exies inde donec reddas nouissimū q̄drāte. Hoc idē de carcere hui⁹ mundi nō pōt intelligi eo q̄ hic cibi ponūt omes tales nec de carcere infernali. qa ibi nunq̄ soluit nouissim⁹ quadrans debito pene. sed de carcere purgatorij hec habēt intelligi qr de illo exibit quis qñ soluent nouissimū q̄drantē. Et adhucē in pōptu ratio quare sit ponēda pena purgatoria. Nā vt dicit Aug⁹. z pomk a magistro in litteris Aut hō punit. aut ō. Sz frequenter aliq̄ ꝓuertunt in fine q̄ nō puniunt in p̄senti. q̄ necesse ē q̄ puniant a deo. sed nō in igne infernali siue eterno. q̄ igne purgatorio. Itē si ñ essz pena purgatoria post hanc vitā. q̄ q̄ durat in culpa vsq̄ ad mortē cū nulla sustinuerit penā reportat ō malitia sua cōmodū. qō est falsum. Et si q̄s obiceret q̄ pronior ē deus ad miserendū q̄ ad ꝓdēnandū. Sed decedentē in mortli statim ꝓdemnat. q̄ decedentē in caritate stati glorificat. Itē potentior est caritas ad elevandum q̄ sit mortalis culpa ad deꝑmēdū Sz culpa mortal' stati ōmergit in abyssum. q̄ charitas stati eleuat in celū. q̄ nō est ponere post mortē aliquod supplicū. Itē status post mortē rñdet statui q̄ est in vita. Sed i vita nō est nisi duplex status. s. bonoꝝ z maloꝝ. q̄ similr post mortē. Ergo anīa a corpe recedens vel est in pdiso cū bonis. vel est in inferno cum malis. Respōdet Bona. ad p̄imū. q̄ nō est sīle glorificare decedentē in caritate stati. sicut ꝓdēnare decedentē in mortali. Dīm iste q̄ est in mortali nihil hz qō sit dignū vita. Et iō sūme est dispositꝰ ad dānatōem eīnā. z propter ō stati dānak iusta retributione. Sz ille q̄ est in caritate cū caritas siml' stet cū venili culpa z reatu pene pōt in se hre aliq̄d dignū pena. Et qr gloria nō pōt simul stare cū pena fm forū cōmune necesse est ꝑus debitum illud solui p penā purgatoriā. Ad secūdū dicit Bona. q̄ pondꝰ caritatis habet in se aliquod retardās. vt culpā aliquā puulā vl' reatum. Sed pondꝰ peti nihil habet eleuās vel retardās. iō nō est simile de assensu peccati. Ad tertiū ꝙo dicēdū. q̄ licet duplex sit status ꝓncipalis. s. bonoꝝ z maloꝝ. tñ q̄ habet iusticiā in duplicā est dīna. Aut enī est in statu pfectoꝝ pfectōe ꝓpleta. z talis ñ habet cremabilia nec aliq̄ debita. Et huic statui debet vita eīna Alij sunt in statu imꝑfectoꝝ z hi habēt cremabilia vt p̄imū z etiam debita. Iō oꝑtet ꝑmū debita solui z cremabilia cremari q̄ introducant in p̄riam. z hi purgant pena purgatoria. Similr carentes iusticia in duplicā sunt differētia. Quidā sūt in statu puloꝝ. z hi carent iusticia originali. Et hic ꝓpter status in limbo si

ne pena sensibili. Aliq̄ sūt in statu adultor̄ q̄ carēt iusticia pl̄ōali sine ḡtura p ꝓpam culpā. ꝛ taliū ꝓpetit status infernal'. Et sic ꝑz q̄ rō illa nō valet. Posset ēt dici q̄ pena purgatoria nō dicit statū: sed magis trāsitū de statu ad statū. Scōm dubiū absoluendū erat. vtr̄ ad purgatiōem aiar̄ sit aliq̄s locus spēal'r deputatus. Et rndet Rich. di. xxi. q̄r̄ti q̄ in inferno sūt q̄tuor loca se habēta fm supius ꝛ inferius. In loco marie infimo sūt dānati p̄ peccō actuali. in illo q̄ est immediate supra illū sunt dānati p solo peccō originali. In loco q̄ cōsequēt ē supra illū sūt aie q̄ purgant'. q̄r ibi de lege cōi purgant'. q̄uis aliq̄ alibi purgent' et aliq̄ causa spēali. scz vl'r vt viuētiū aliquid nūcient. vel vt suffragia p se impetrēt. ꝛ vt patiēdo vbi peccauerūt deū iusticiā aliq̄b⁹ sensibilib⁹ mānifestēt. In q̄rto loco nō sūt aliq̄ aie. sz aīe xp̄i aduētū ibi erāt aie scōr̄ patr̄ q̄ pniam suaz in purgatorio nō expleuerāt. Et ille que recedētes a corpe nihil purgabile portauere. Loc⁹ aūt p̄fatus dicebat sinus abrae. q̄r Abraam p̄m⁹ ab infidelib⁹ se segauit ꝛ fidele signaculū distinctiuū accepit. Jō loc⁹ est recta q̄ debetur aie ꝓpt̄ fidē caritate formatā sinus abrae dict⁹ est. Hugo trī li. ij. de sacrīs p̄te. xv. c. vij. negat' vi dē aliquē vnū locū determinatū esse purgatiōi aiar̄ dicēs. Probabil⁹ esse vt in bis ponissimus

locis singule penā sustinere credant in q̄bꝫ culpā ꝓmiserūt. sicut mīris sepe documēt̄ ꝓbarum ē. Alia vo si q̄ sunt baꝛ penaꝛ loca nō facile assignari. Sz sententia ista Hugonis nō acceptat' a doctoribꝫ. nisi intelligat' vt dicit Bona. fm dispositōem dināt̄ n̄ fm cōem legē. q̄r improbabile ē vt oēs aie q̄ parisius peccauer̄t: parisi⁹ puniant'. Jō fm legē cōmunē credendū est. q̄ sicut limbus fuit infer⁹. sic ꝛ loc⁹ purgationis q̄ loc⁹ ps inferni credit' a quibusdā ꝓpter illud ꝯbū Bre. in. iij. dialo. Sub eod̄ ē igne electus purgat' ꝛ dānat⁹ crematur

Tertiū dubiū absoluēdū erat Qui sunt q̄ vadūt ad purgatoriū. Et dicere possum⁹ fm doctores. q̄ sūt tria boīm genera. Primi quidē sunt q̄ cū venialibus moriunt'. Nā sic dicit magister sup illō ꝯbum. i. Coꝛ. iij. Si q̄s superedificat sup fundamtū aurū argentū lapides p̄ciosos ligna fenū stipulā vniuscuiusq̄ opus mānifestū erit. Dies enī dñi declarabit q̄r in igne reuelabit' ꝛ vniuscuiusq̄ opus q̄le sit ignis probabit. Per lignū fenū stipulā intelligūt' venialia peccā p quā dā similitudinē. q̄r venialia in eodē subiecto cū caritate cristēna p̄nt per ignē purgatoriū ꝛ spūalē ignē caritatis ꝛ dilectōis ꝓsumi sicut lignū fenū stipulaq̄ ꝓsumūt per ignē. Et q̄r tardi⁹ ꝓsumit lignuz q̄z fenū. ꝛ fenū q̄z stipula. iō per lignū significant' venialia gnīora.

per fenū media. p stipulā mino
ra. Scōi q vadūt in purgatoriū
sunt q pniam añ obitū suū non
egerūt. sicut ꝓtingit bis q absq;
cōfessiōe moriūt contriti. Tertij
sunt bi q iuncta sibi pnīaz nō
cōpleuerūt. Nā pnia in ꝓfessiōe
a sacerdote iniūcta. aut ē maior.
aut eq̄lis. aut minor. Si aūt est
maior tūc id qō bō plus fecerit
cū moriūt in augmēnū sue glie ce
dit. Si ē eq̄lis tūc sufficiat ad to
tā pene dimissionē. Si aūt fue
rit minor tūc id qō reliquū ē ex
virtute dine iusticie in purgato
rio emēdak ne aliquādo permā re
maneat impunitū.

De volūtate illoz q patiūtur
in purgatorio. z de gnitate pena
rū. z de mistro p quē deꝰ infligit
penas illas.

Capl'm II

Ecunduz

mysteriū pncipale ō
purgatorio declarā
dū ōz penalitatis. Jn q̄ tria du
bia sūt apienda. vidz. Primum
vtz pena illa sit volūtaria. Se
cundū vtz sit maria oim pena
rū tpaliū. Tertiū vtz p mysteri
um demonū infligak. Ad pri
mū dubiū respōdet Bona. q ali
qua pena dicit tripl'r voluntaria
Uno mō q assumik a volūtate i
perāte. sicut est pnialis pēa. alio
mō q sustinek a volūtate acceptā
ꝛc sicut ē pena martyz. qa adeo
placet q ab ea liberari nō vellēt.
Tertio mō est q̄dā pena q acce
ptak z sustinek a volūtate rolle
rante. vtputa pena q̄ est cū pati
entia. ita q eꝰ oppositū ē in desi
derio. sic cū amās z desiderās sa
nitatē infirmak sustinet q̄dē ifir
mitatē tanq̄ penā diuinus influ
ctā attamē ab ea liberari procu
rat. Et illō mō dic bz rōem volū
tarij. Hoc mō est volūtaria pēa
purgatoria in viris iustis q volū
tarie eā sustinēt z desiderāt vehe
mēt ad pēiam puenire z ab alys
sibi auxiliū pberi. Scōm du
biū videndū erat. vtz pena pur
gatoria sit maria oim penaz tē
poraliū. Et fm doc. rndet. q sic.
z pbak tripl'r Prio auctē. Scōo
rōe. Tertio exeplo. Prio pbatur
auctē. Jnqt enī Aug⁹. de pe. di. ij
ca. vi. Et. di. xxv. c. Qui in alio se
culū. Qui in aliud scīm distulit
fructū ꝓuersiōis purgād⁹ ē igne
purgatōis b eternū ignis z si non
sit eternus miro tñ mō gnis est. Ex
cellit ei oēm penā quā vnq̄ pas
sus ē aliqs i hac vita. Nūq̄ i car
ne tāta inuēta ē pēa tpal'. Scōo
pbak rōe. Et fz Boñ. pt sumi rō
ex dina iusticia eo q deꝰ iust⁹ pe
nā nō acceptat fm qō puniua
tm. sz fm q pl⁹ ēi ea rō ordis re
cti. Scōm b q̄ ē intelligēdū q est
pena sūpta z pēa inflicta. Jn pēa
sūpta ñ tm placet deo ordinatō
pene ad culpā. sz ordo z rectitu
do q ē in volūtate assumēte. Jn
pēa inflicta placz ordiatio pene
ad culpā. Qm q̄ pēa pteritū i p
senti pl⁹ ē. pēa moriēnū ē iflicta i
purgatorio p eo q ia ñ ē tpl'r agē
di. sz fruendi. Jō modica pēa i p
senti pl⁹ satisfac z magis ē ō ea cō

tēta dīna iustitia q̄ ō mag̃ in futuro. Rich. vo fuit rōz er cā ipius pene. Tā pēa causak duplr. s. er absēna bōi amati z pñi, mali odiu. Et vtroq; mō pēa purgatorij maior ē q̄libz pēa tpali. Hic ei i purgatorio q: mor⁹ eaz nō retardak mole corpis vehemētissīe desiderāt cū deo pfecta fūctōe cōiūgi. Et ō er b⁹ ꝓiūctōis absēna vehemētissime affligūk marie cū videāt tpa aduenisse q̄ cū ēo pfecte eēnt ꝓiūcte si dū erāt i corpb⁹ penā suis peccis debitā psoluisset. Sil'r ignis affligēs alaz in purgatorio mag' ē actiuus igne nr̄o. q̄ tñ inf' alia elemēta marie ē afflictiu⁹. ō pēa purgatorij longe gūor ē q̄ alia pēa i ꝟ mundo Quar ār aīa pankab illo igne ō claratū ē i pce. fmo. s. tritj. huius opis. Tertio, pbak gūtas pene purgatorij exēplo. Dr nāq; in legēda sci gre. q⁹ p⁹ q̄z orauit ꝓ trāano appuit ei āgel⁹ z dixit. Qz ꝓ dānato rogasti duoz tibi dak optio. Aut ei i purgatorio duob⁹ diebz cruciabis. aut certo toto tpe vite ue fatigabis doloribz z infirmitatibz. Qui pelegit toto tpe vite sue doloribz ꝓcuti potius q̄ duobz diebz i purgatorio cruciari. vñ fēm ē q⁹ sp deincepo aut febrib⁹ laborauit. aut podagre molestia pl⁹ fuit. aut valid' doloribz⁹ q̄ssat⁹ aut dolore stomachi mirabil'r cruciat⁹. Vñ in q̄dā epla sic loq̄t dr. Tāte podagre tāsiq; doloribz⁹ ꝑmor vr vita mea mihi gūtissīa pēa sit Quotidie ei i dolore ōfitio z mort' remediū expectādo suspiro. Tertiū dubiū ꝓpositū fuit vtz pena purgatorij ꝓ misterijs demōz i fligak. Et q̄busdā vi q⁹ sic eo q⁹ i scp̄ta autvirant nūq; legik q⁹ bon⁹ āgel⁹ bonos veraueric. s. veracio bonoz solū a mal' fuit. sic erē plū bī ō iob. ātbonio. ō alios scis z amic' ōi. Mali vo veran sūt a bōis z mal'. Et rō vi ēē fz eos. q: q̄ verat alios z affligit q̄dāmō odiū bz. Diabol⁹ āt odit bonos z malos ob suā crudelitatē. ō vtroq; afflīgit cum sibi ꝑmittit bōi vo ñ odiūt nisi malos. z ō illos solos affligūt. sic afflixerūt sodōitas z egyptios. Sz opio illa stat ñ p̄r. q: ñ decz illū q̄ iuste ō aliq̄ triūphauit postea puniri ꝓ ipz. Sed aie q̄ sē i purgatorio adhercdo iustitie viceēt diabolū q̄ ñ eēt ꝓcices vt pūirēt misterio ꝓpēa alij direēt q⁹ pēa purgatorij ifligik āgeloz misterio. sz ō ñ vī ꝓbabile q⁹ tā gūtē affligāt et pūiāt ꝓcives suos nec ō ō facil'ꝓ scp̄ta ꝑt ꝓbari. ō dicē. fz rich. et Boñ. q⁹ q̄u' bōi āgeli z mali assistāt mor̄tib⁹. bōi ad adiuuādū mali ad nocēdū si pñt. tñ i loco pēali ipi⁹ purgatorio ñ pūiūk aie misterio ōmōz nec misterio bonoz āgeloz. sz sola dīna iustitia ignē purgatorij sic istr̄m applicat.

De loco (cāte ad pūitōez eaz dicare quā bñt erūtes i purgatorio. tū ꝓpē cernitudinē ō sua salute. tū ꝓpē ꝓfirmatōez i gra. tū ꝓpter auxiliū vivoz. Ca. III.

Certiū mi
steriū declarandū de
purgatorio ꝺr iocun
ditatis. Nā inter acerbitatē pē
rū sentiū taie in purgatorio erñ
tes mlta iocūditatē marie ꝓpter
tria. Prio ꝓpter certificatōnem
Scōo ꝓpter subuentionē. Ter
tio ꝓpter sanctorū affectionem.

B Prio gaudēt taie in purgato
rio ꝓpter certificatōem. qz tā cer
tificati sūt de glia z bitudine ad
quā ꝺbēt puenire. Notandū tñ
fm Bonaventurā in. iiij. dis. xx.
q. anie ille maiorē ceritudinem
habēt quā ille q in via sūt. sic ha
bebāt aie q erāt in limbo. Ceri
la ceritudo media ē inf certitu
dinē p̄ie z certitudinē vie. In pa
tria ē certitudo tentōis euacuās
expectationē z timorē. In via āt
ē certitudo expectatōis mixta ti
mori. qz qlibet labi p̄t dū est via
tor. In purgatorio vero est me
dio mō. s. certitudo expectatōis
qz nōdū obtinuit. Sz est euacu
atio timor̄ ꝓpf liberi arbitrij cō
firmatōez. qz oino fit q. deiceps
peccare nō p̄t. Nā ꝛ firmati sunt
in gra nec valent malū velle nec
dū augeꝺ qꝺ eis accidit ad leticiā
et iocunditatē. Propfea Sapiē.
iij. ꝺr. Spes illoz̄ im mortalita
te plena ē. Nec acceptāda ē q̄run
dā opio coz̄ q dicūt q. p acerbi
tate penaz̄ ita absorbeꝺ spiritus
vt vbi sit ignoret. z er B ꝺubitet
vtz̄ sit in inferno vl̄ i purgatorio
aut extra. sic cū aia ex ꝺulcedine
cōtemplatōis rapif extra seu ne
sciat vtz̄ i corpe an extra corpus
B videat sic suo mō dñm in penis
se ꝺf̄e. Sz certe B vī nō posse rō
nabil̄r sustineri. qz et si spūs carni
cōiunct⁹ possit ab hmōi pēis a
deo absorberi vt vsuz rōis amit
tat spūs tñ sepat⁹ q̄ imortal' est
nō vī adeo absorberi cū fortior
sit ad sustinendū magnā penaz̄
in se q̄z in corpe quā. Et ꝛ dictam
opionē faciūt exēpla q̄ Gre. pōit
in. iiij. dial'. li. vbi dic. Q. q̄dam i
purgatorio erñtes i quib⁹ penis
petierē adiutoriū ꝓ libatōe. q̄ sci
ebāt se aliq̄ libandos. Insup i
omel'. de dimte z laz̄aro ꝺr q. dā
nati supra se electos ꝛsiderāt vl
qz in dīe iudicij. Si q̄ pēa illa ifer
nal' ip̄roportionabil̄r gulor ē q̄z
purgatoria. er illa ñ absorbz vī ū
rōis dānat̄ q. sē oppīsi verme ō
spatōne z el'pa. q̄ntomagis nec
ista pēa absorbebit spūs iustoz̄
q̄ fortificati sē bōa ꝛscia z spe et
dina gra. Scōo gaudēt aie er
istētes i purgatorio ꝓpf suffrētōz̄
q̄ñ suffragia eis ꝓ suffragia viuorū
de q⁹ ꝺirim⁹ i ser. p̄ce. Innote
scit aūt eis p̄dicta suffrētio q̄ dru
pl'r. Prio ꝺina inspiratōe. Se
cundo angelica reuelatōe. vt dici
tur. xiij. q. ij. ca. Fatendū. Tertio
nouit moriētiū inmatōe. Quar
to expiētie ꝛgnitōe. qz suffragia
q̄ ip̄edunt eis expiunt sibi ꝺimi
nui penā. Cōueniēs nāq̄z est vt i
notescat eis a quibus et que suf
fragia fiant. vt cum de purgato
rio fuerint liberate in z gloriam

angelor assumpte gr̃as suffragatorib⁹ suis ip̃ẽdãt p eis apud largissimũ miseratorẽ oẽm deus intercedẽtes. Nõ eni possibile est vt ingratitudo vel aliquod q̃dcunq; vitiũ locũ habeat in glia sempiterna. Tertio gaudent anie in purgatorio propt̃ sctõr affectiõs. Supni q̃dẽ ciues orãt et rogant dñm iesum xp̃um pro illis proximis suis q̃s cruciari cernũt. Secũdũ eni Bona. i. iiij dis. xlv. Duo inducũt sctõs orare pro bis q̃ in purgatorio sunt. Primũ est eor necessitas q̃ indigent ab aliis relevari. Secundũ est dei volũtas q̃ vult q̃ vnũ mẽbrũ relevet aliud. Tertio addi p̃t. s. futura locũ dilectionis seu felicitatis. s. vt eor gloria accidentalis augeat. cũ vident eos fuisse cõcines suos. Vñ credendus est q̃ angeli sancti semp visitãt eos t ꝓsolant. propter q̃ oĩa ad prudentiã spectat dũ viuim⁹ in h̃ seculo penã quã possum⁹ pro peccatis nr̃is exoluere. Sin vero illam in purgatorio dolenter luemus. Vbi licet propt̃ rõnes iam tactas aliq̃ letitia aderit. nõ tamẽ tãta erit vt Bona. aut. q̃nta erit afflictio. Jõ sollicite cogitemus q̃ vẽtura sũt t ocios aperiamus in tp̃e opportuno vt sic placemus deũ quẽ offendim⁹. impetremusq; ab ipo h̃ gr̃am et in futuro seculo sempiternã gloriã Amen.

Feria tertia

quarte ebdomade de iudicio curioso t temerario ꝓpter qõ multi qui se iustos credũt petõres sũt t inimici altissimi dei.

Sermo XLIX.

Olite iudicare fm faciem sed iustũ iudiciũ iudicate. Verba sũt redẽptoris nr̃i originalit̃ Joh. vij. c. Et i eũ gelio hodierno. Prebuit nob saluberrimũ documentũ. satisq; necessariũ saluator nr̃ dñs iesus xp̃s dũ dixit ẽba in themate. nostro ꝓposita. Qm̃ ob curiosũ iudiciũ multi q̃ se bonos estimãt sepenumero mali fiũt. Scõs ẽo Alex. sniaz in. iij. volũmine sum. Duplex est iudiciũ. vnũ publicũ et ordinatũ. qõ q̃dem est actus iusticie. aliud vero vsurpatũ t temerarium quos quis ꝓximũ suum iudicat vel reputat bonum aut malũ. De h̃ itaq; iudicio õ q̃ locutus est xp̃s. t nos in p̃senti sermone dicem⁹. in q̃ tripler iudiciũ subdistinguem⁹ declarandũ. Primũ ẽt dubietatis. Secundũ ẽt veritatis. Tertiũ temeritatis.

Q̃ peccatũ est iudicare in deteriorẽ ptem aliena facta q̃ nob dubia sunt. t quare dubia sũt in meliorẽ ptem interp̃randa.

Capitulum I.

Rimũ iudiciũ vsurpatũ dicit dubietatis. Cũ q̃ ꝓximũ suum

er operib⁹ dubijs iudicat malū. Nam m'ra sūt opa que bñ fieri pñt z male. sic ieiunare orare ele mosynas facere. audire missas. visitare ecclesias z filia in quibus si ds diffinitive iudicaret primū talia male facere. vt puta ppt̄ vanā gl̄iam aut aliquē aliū malū finē peccaret p vsurpatōem iudicij. Idcirco in bio fuāda ē regla que pōit in glo. Ro. xiij. sup illꝰ verb. Qui nō māducat mandu cantē nō iudicet. vbi dr. Dubia sunt in meliorē ptem iterp̄tāda Et q̄ ita sit p̄bari pt tripl̄r. Prio autoritate. Scdo rōe. Tertio ex emplo. Prio p̄bat aucte. Vñ B xxxij. di. c. Habuisse. in rebꝰ ambiguis absolutū nō dr esse iudicij. z. x. q. iij. c. Grauc. Grauc sanctis ē vt in re dubia certa dēt sentētia z. xxx. q. v. c. certa. Incerta nullatenꝰ iudicemꝰ q̄ usq; veiat dñs q̄ latēta p̄ducat in lucē z illumiabit abscōdita tenebraꝝ et mānifestabit' p̄silia cordiū. Ad b fac ibidē. c. Nullū. z. c. Judicāte Et idē pōit in glo. sup. c. naviga ti de vsuris. z. c. Et sic ꝺ proba. Ad idē ē illꝺ dictū q̄ de restitutis. Estote inq̄t mi'ficordes sc̄. b loco nihil alꝺ p̄cipi ex stimo nisi vt ea facta q̄ dubiū ē q̄ aio fiant in meliorē ptē interp̄tēur. Secū B do probat q̄ dubia sūt in meliorē ptē interp̄tāda rōe. Et b tripli cit. Prio propt̄ dinā maiestatē. Scdo propt̄ caritatē. Tertio p ppt̄ p̄pam vtilitatē. Prio ppt̄ dinā maiestatē. Dubioꝝ em̄ z secretoꝝ iudiciū ds sibi reseruat q̄ dixit Hiere. xvij. Prauum ē cor bois z inscrutabile. q̄s ꝓgnoscet illꝺ. Ego dñs scrutās cor z p̄bās renes q̄ do vnicuiq; sm viā suaz z. xxij. di. Erubescant. Deus secretoꝝ ꝓgnitor ē z iudex. Dic ē q̄ scribit. ij. q. i. c. nomē p̄sby. Dine pietat' ptām facere videret iniuriā. si illi⁹ iudicij meo velle iudicio p̄uenire. z. xv. q. vi. c. Si ascendentib⁹. Nō p̄t būano ꝺdēnari examie quē ds suo refutauit iudicio. Scda rō ē propt̄ proximi charitatē. Scōz em̄ tho. ij. ij. q. lx. ar. iij. Et b ipo q̄ alios dz malam opionē de alio absq; sufficiēti cā iniuriak ei z p̄tenit ipm. Nullus aūt dz alij z p̄tenere absq; coēgente cā. Jō vbi nō apparēt manifesta iudicia de malicia alic⁹ debemus vt bonū b̄re in meliorez p̄tē interp̄trando q̄ dubiū ē. Et si diceret q̄ iudiciū dz esse magl ꝺ eo q̄ vt in plib⁹ accidit vt male agāt. q; vt dr Eccli. Stultoꝝ infinitus ē numer⁹. g̃ dubia magl debem⁹ interp̄tari in malū q̄ in bonū. Rñdet tho. q̄ ille ch i meliorē ptē alioꝝ facta interp̄tatur frequnt⁹ fallit. Sz melius ē q̄ aliquis fallat b̄ñs bonā fidē de aliquo boie malo q̄ rarius fallat habēs opionē malā de alio bono. q; ex hoc fit iniuria alicui nō aūt ex p̄mo. Jō Senec. li. iij. de beneficijs ait. Sanctus ē prodesse etiā mal' propt̄ bonos q̄ bonis deesse propt̄ malos. Jdē lex fauet vt patiatur potius innocēte

absolui q̄ innocentē ꝓdēnari.ff. de pēnis.l.absentē in ꝓncipio. Tertia rō ē ꝓpt̄ propaim vulnerabilē. qa sic bō euitat iudiciū dei. Fm illō Luce.vi. Nolite iudicare vt nō iudicabimi. Notandū tm̄ fm aler. in.q.volumie sum. Qō primoꝝ nr̄oꝝ facta dubia nob ꝑnt̄ eē misericorditer. Primo ex ignorātia ꝑncipij. Nā vt ōr extra de sen.ex.ca. Cū volūtate. Volūtate ac ꝓposito malefica distinguūt. Jō nescimus sepissime ex q̄ ꝑncipio ꝓcedāt alioꝝ opa. propēca in talibus iudiciū curiosū cauere debemus. Scōo ꝑt esse aliq̄ dubiū ex ignorātia medij. qr mlr̄ocies mutat volūtas. Nā mlr aliqua bona ex recta intentione mutari ꝑnt̄ in reprobū. Tertiō ꝑt aliq̄d esse dubiū ex ignorātia finis. Jō ōr.ri.q.i.c. Sacerdotiū. Nescimus q̄s in terribili iudicio dei q̄lis sit futur⁹. Etiā Paul⁹ egregi⁹ ꝓdicator dicat. Nolite anteꝑ tps iudicare quo aduscq; veniat dominus. Tertio ꝑbat ꝙ dubia sunt in meliorē ꝑtē transferenda exēplo. Legim⁹ nāq; ꝙ sanctus frater Leo soc⁹ bti Fran. dum infirmarek in loco scē marie de angelis vidit in visiōe mlr̄itudinē fratrū ꝓcessionalr incedentiū inter q̄s vidit vnū a cui⁹ oculis radij ꝓcedebāt lucidissimi. et ḡrens ab vno illoꝝ q̄s erat ille cui⁹ oculi ita splēdebant. audiuit q; erat frater Berñ. de q̄ntaualle ꝑm⁹ soci⁹ bti Fran. ꝙ semp de bis q̄ videbat in aliq̄s in meli⁹ iudicabat. Qñ em̄ videbat aliq̄s male indutos dicebat. Isti melius seruant paupertatem q̄ tu frat ber̄. Cū vero inspiciebat diuites ꝓciosa indumenta deferētes cordialr cum punctōe dicebat. forsan illi sub vestib⁹ delicatis humiliores sunt q̄ tu frater bernarde. Ac ꝑ hunc modum semper in dubijs bene de aliq̄s sentiebat. Dis vero dictis visio disparuit.

Qx non peccat qui manifesta damnat mala et iudicat et qualiter proximorum peccata nō sē curiose explorāda.

Capitulum II

Ecūdum

iudicium dicitur veritatis. Jpsum autem est cum q̄s de manifestis aut virtutib⁹ aut vicijs proximi sui recte sentit. de quo dauid in psalmo ait. Recte iudicate filij hominum. Et Aristoteles primo Ethicorum dicit Unusquisq; bñ iudicat que bene cognoscit. Et de regulis iuris capitū. Estote misericordes. qō enim scriptū ē. Ex fructibus eorum cognoscetis eos. de manifestis dictum est que non possūt bono animo fieri. vt stuprum. blasphemie. furta. ebrietates ꝛ similia de quibus nobis permittitur iudicare. Et.ri.q.iij.ca. Si quis dixerit iniustum iustum. et iustum iniustum. vterq; abhominabilis est apud deum. Et ibidem in capitulo. Si quis hominem. ꝛ in.c. Nevobis. inducit il

lud Esaye.v. Ve vobis q̄ dicitis bonū malū. ⁊ malū bonū. ponētes tenebras lucē ⁊ lucē tenebras. Verūtñ aliud est aliena facta subtilr ⁊curiose inq̄rere ⁊ investigare. aliud eo ꝙ mānifesta sē ⁊ mala illa ꝓdēnare. Primū vi
D ciū est ⁊ reprehensibile. Propterea Ber. ait. Noli ee alienę vite aut temerari⁹ iudex. aut curiosus explorator. Scōm vero ⁊ si nō sit malū. tñ ita facēdū ē vt ꝓprio peccatori cui⁹ pcā sūt mānifesta cōpassio habeat. Nā mlti reptūt
E qui magis aliena facta q̄ sua iudicare ꝓtendūt. de q̄bꝫ dic̄ Sen. li.ij. de ira. Aliena vicia ante oculos habeam⁹ a tergo nra. ⁊ martialis cocus. Ad fratris culpam aq̄le tu lumina portas. ad ꝓpria vero nulla vel ceca gerit. Et Crisost. in li. de ꝓpuncōe. In alienis delictis semper ⁊ amarissimi iudices residem⁹. nras autē trabes oc̄lis infixas ꝓprijs nō videmus. Sic vt inq̄t Tullius li.iij. q. tuscu. Propē stultitie ē alioꝝ vicia cernere. suoꝝ obliuisci. Jo salvator nr̄ Mat. vij. c. ait. Qui vides festucā in oculo frīs tui. ⁊ trabem in oc̄lo tuo nō vides. Aut q̄ modo dicis frī tuo. Sine ejciaz festucā de oculo tuo. Et ecce trabes est in oculo tuo. Hypocrita ejice primū trabē de oculo tuo ⁊ tunc videb ejicere festucā de oculo fratris tui. Et b̄ vsitatū est ꝓverbiū. Tollere festucā si vis de fratris ocello. Que tua ⁊turbat lumia tolle trabē. Et Gre. in moral. dicit illud qd̄ ponit. iij. q. vij. ca. Qui sine pcō. Qui sine pcō est vīm prim⁹ in illā lapidē mittat. Ad aliena q̄ppe pcā puniēda ibant ⁊ sua relinq̄bāt. Revocētur itaq; intus ad ꝓsciam vt prius ꝓpria corrigant ⁊ tūc aliēa reprehendant. Est ad b̄ ꝓpositū illud qd̄ scribit. iij. q. vij. c. Judicz ⁊. c. In gravib. ⁊. c. Postulatus ⁊. c. Sacerdos. Solēt aūt bocvicio mlti infici laici ⁊ seculares q̄ subtilit̄ ꝓscrutari querūt sacēdotum ⁊ religiosoꝝ vitā. Et si peccatū aliqd̄ veniale in eis viderit damnāt illos. spernūt doctrinā cōtemnūt ipoꝝ officiat orōnes reputāt ipos malos ac apto ore vbiq; crudelr detrahūt. nec cogitant q̄t impietatib⁹ ipi sūt involuti. quot piurijs blasphemijs. vsuris furtis rapinis fornicationib⁹ adulterijs sodomijs atq; silibus. Pro q̄bꝫ. i. q. i. c. Mlti Greg. ait. Multi sectarū boim cū plus sacerdotū vitā q̄ suā discutiunt in magnū ꝓtēptis dinoꝝ sacroꝝ crimen incurrūt. Magna eīm trabe vulneratos oc̄los habentes eāq; negligēt festucam tenuem in alioꝝ oc̄lis conspiciunt q̄ dū incaute avellere festinānt in errorīs foveā dilabuntur Hec ille. Idcirco salubre est documentū fructuosumq; vt quilibet suis defectibus se accuset et humiliet. nō aūt alioꝝ pcā presumptuose ꝓiudicet. Unde beatus Franciscus dixit in regla b̄ fratribus suis. Quos mono et

ctbozioz ne despiciant neqz iudicent boies q̄s viderint mollib⁹ vestimentis ꝛ coloratis iduto⁹ vt cibis et pōtibus delicatis. ſz magis vnuſq̄ſqz iudicet et despiciat ſeipſum.

Q̄ temerariū eſt iudicare ō p̄timo malū p quod dcungz ſignū niſi cert ſgnū violentum.

Capitulum III

Certiuz iu

dicū quo q̄s aliū iudicat ōz temeritat̄. Et eſt cū quis male ſentit de p̄timo ſuo diffinitiue p̄pter aliquod indeficiens ſignū ſuſpitōis. De q̄ fit mētio. q. q. i. c. Multi. Et. xi. q. iij. c. Temerariū. Notandū tamē ſm Alex̄. q̄ tripler eſt ſuſpitio ſm quā q̄s p̄t malū de p̄rio ſuo p̄ſumere. Pria ōr violēta. Scōa leuis. Tertia temeraria. Pria dicit violenta ſuſpitio. ſ. cū apparent oia ſigna mali ꝛ nulla boni vt ſi adulter habitaret cū adultera de quib⁹ ꝛ ſi nō videat q̄d faciant. tñ p̄p̄ hmōi ſignū cohabitatōis iudicare illos nō eſt p̄cipiē propē talia iudicauit Salomō ō filio illi⁹ meretricis q̄ alia meretrix illa dormiente abſtuliſſet de quib⁹ dicit. iij. Regū. iij. et extra de p̄ſump. c. Afferte. Nā cuz dixiſſet ſalomō. Afferte mihi gladiū ꝛ diuidite infantē viuū et date dimidiū p̄tez vni et dimidiū alteri. q̄d nō dicit diffinitēdo. ſz ponēs tē p̄tādo et inq̄rēdo veritatē vt dicit glo. ſup. dicto. ca. Afferte. Clamauit mulier cui⁹ fili⁹ erat viu⁹ ad regē. Cōmota ſūt q̄ppe viſcera eius ſup filio ſuo. Obſecro domine date illi infantē viuū ꝛ nō occidat. Ecōuerſo illa dicebat. Nec mihi nec tibi ſz diuidat. Reſpondit rex ꝛ ait. Date huic infantē viuū ꝛ nō occidat. hec eſt enī mater eius. Scōa ſuſpitio dicit leuis q̄ ſunt leuia ſigna mali ꝛ fortia ac plura boni. vt ſi mulier loquat cū aliq̄ viro religioſo honeſte ꝛ i loco honeſto ac ꝑdecēti ꝛ ſimilia. Et ſic iudicare malū peccatū eſt. Sciendū tñ ſm tbo. vbi ſupra. q̄ aliud eſt ex hmōi ſignis dubitare de malo p̄rimi. aliud illud affirmare. Primū p̄tinet ad humanā temptōem ſine q̄ nō ducitur iſta vita. ſm illud apli. i. Coz. x. Temptatio vos nō app̄hēdat niſi hūana. affirmare vero ꝛ exiſtimare p hīs ſignis malū de p̄timo ſuo p̄cūm eſt. Vñ. Aug⁹. ſr illud. i. Coz. iij. Nolite añ tpus iudicare ꝛc. ait. Et ſi ſuſpitōes vitare nō poſſum⁹ q̄z boies ſum⁹ iudicia tñ. i. diffinitiua ſnias cōtinere debem⁹. Notandū tñ adhuc ſm p̄fatū doctō. q̄ ſuſpitio de malo alter⁹ p̄t tripl̄r ꝓuenire

Prio ex lōga experientia. Vnō Ariſto. q. etbi. dicit. q̄ ſenes ſunt maxime ſuſpitioſi. eo q̄ multoc̄ens exp̄n ſunt aliq̄z defect⁹. Senes inq̄t cacogeos ſūt. Eſt ei cacogia in deter⁹ exiſtimare omnia.

Scōo ꝓuenit tal ſuſpitio mali ex eo q̄ aliq̄s male affect ad alterū. Cū cñ quis aliū p̄tēnit vel

odit facile opinat malū de ipso: q: vnusq̄sq; facile credit q̄ optet Tertio p̄uenit suspitio mali ex b̄ q̄ p alios in seipo malus ē. et q̄ ꝓsanus sue malicie facilr malū de alijs opinat. Propterea sapiēs Eccle. x. ait. Stult⁹ i via sua ambulās cū ipe sit insipiēs oēs stultos existimat. Et Sene. li. de moribꝫ. Hoc hꝫ oīs affectus vt in q̄ ipe insanit ceteros putat insanire Tertia suspitio ōr temeraria. Cū q̄ omnia bona in malā ptem trahit. Vñ Ihē. in q̄dā sermōe ait. Sūt q̄dā pueri q̄ ō oibus male iudicant. Dicūt em̄ si q̄s studet z būilitate vacat hypocrita ē. Si recreatiōi. gulosus est. si societati. sclaris est. si simplicitati fatuus est. si alioꝝ correctioni p̄sumptuosus ē. si silētio z pacī simulator ē. Vecille. Quis q̄ explicet q̄s mlt̄os lucref diabol⁹ ꝓpter temeraria z p̄sumptuosa iudicia. In q̄bꝫ tāto maius periculū imminet q̄nto minor culpe esse creduntf. Euitemus itaq; illa q̄ evitū possum⁹. vt sic vere penitentiā agētes affeq̄mur in b̄ seculo dei grām. z in futuro sempiternā gl̄iam. in q̄ viuit gl̄iosus deus i secula. Amen.

Feria quarta

quarte ebdomade in quadragesima de sacratissimis indulgentijs et relaxationibus quas facit ecclesia in remissionem pene peccatorum.

Sermo. L.

L

Enit nox

quando nemo pōt operari. Redemptoris nr̄i ꝓba sē ista originaliē Joh. ix. z in euangelio hodierno. Ostensum est in supiori sermōe q̄s grauis erit q̄ ve timēda purgatorie pena que seruabit⁹ q̄ in hac vita pro suis pctis satisfacere negligunt. Et q̄ niā plerīq; excusare se posset. diuites aut tpe illis ad satisfaciendū nō sufficere. Idarco clemētissime puidit dñs nr̄ Jesus xp̄us p̄cedens thesaur⁹ ecclesie ministrī suis p̄ loco z tpe pcōrib⁹ dispēsandū. Fiunt nāq; in ecclia p̄ prelatos z supiores relaxationes z indulgentie in q̄bꝫ qui facūt q̄ debēt pcōr⁹ suoꝝ remissionē lucrant. Vt aūt b̄ clarius intelligatur statu hodierno die de indulgentijs verba facere. vt penitentes pcōres intelligēres illaꝝ ꝓ tunc inuigilent cū studio eas acq̄rere nō expectātes noctē, mortis z purgatorie pene q̄ ampli⁹ nō potuerunt opari. De ipīs g̃ indulgentijs tria mysteria p̄nalia p̄ponimus declaranda. Primus ōr diffinitio. Scōm p̄cessio Tertium fructificatio.

Quid sit indulgētia z q̄liē p̄desse in foro dei ad diminutōem pene purgatorie. z de clauibus a xp̄o collatis sacerdotib⁹.

Capitulum I

Rimū mi

steriū de indulgētijs

declarandū ꝺ diffinitio. in quo quid sit indulgentia videamus. Et rñdet Franciscꝰ de marone i tractatu de indulgētijs. Q Indulgentia est remissio petitꝫ. qđ intelligendū ē de remissiōe pene tpalis a d quā petēs remanet obligatus post remissionē culpe t pene eēne. Jpa nāq; pēa t culpa eterna remittunt in ꝓfessione cuꝫ peccatoꝛ iustificatur. Et quia vt tactū est ſmone. vij. buiꝰ operis cap. i. Licet in baptismo oīs pēa que pro petō debetur penitus relaxetur merito passionis christi tamē cum hō petā iterat reddit se indignū tanto beneficio. Jōo in ꝓfessione nisi esset multū fr uentissima non remittit ei tota pena sed minorat. vt dicit magister sentē. di. xix. ij. li. inq̄tuꝫ decet et expedit salua diuina iustitia. Remanet itaq; vt in plūbo obligatꝰ peccatoꝛ ad tpaliter satisfaciendū penāq; tpalem exoluē dā. hāc vero tarare dī sacerdos in ꝓfessiōe q̄ vt dictū ē in ſmone p arbitriū pniaꝝ pt iniūgere. Et qz raro ꝓtingit vt q̄ tota penaꝫ tpalē debitā exigi possit t adimplere. Jō q̄ ē in hac vita nō soluūr in purgatorio acrē punient Si cū q̄ facit illō p q̄ indulgētie ꝓcedunt a dicta pena liberat plus t minꝰ ſm indulgētie qualitatē. Notādū tñ ſm Richar. t Bona. di. xx. q̄rti. Q fuerūt qui dā q̄ voluerūt distinguere fo tuꝫ dei t foꝛū ecclesie. Et hi dixerunt indulgētias valere q̄tū ad foꝛū ecclesie. nō q̄tum ad foꝛum dei. Ratio aūt ipoꝝ erat. qz nullus inferioꝛ pōt absoluere a pēa ad quā ligat superioꝛ. Si ꝺs remittē do culpā ligat ad aliquā penam tpalem. ergo videt q̄ nullus possit de illa aliq̄d dimittere. Et p/ prea dicunt indulgētias valere in foro ecclesie remittendo penas tarataas a iure vel a iudice. non tñ aliquid remittēdo de pena tarara a deo. Verūtñ illa o/ pinio satis impia est t ꝛria rōni quia si sic esset tunc ecclesia absoluendo a pena satisfactoꝛ trāsmitteret ad penas purgatorij et ad grauioꝛa supplicia. Jdeo ſm pliciter dicendū est q̄ relaxatio satisfactionis que fit in indulgentijs valet etiam in foro dei. quia deus habet pro condonato qđ sic condonatur. Modus autē intelligendi qualiter fieri possit tal'ē. Presupponēdū nāq; est q̄ bonū obtiemꝰ ex triplici merito ſ. ex merito ꝓpio. t ex merito capitis. et ex merito ecclesiastice vnitat'. Et q̄ ita sit in se mānifestum ē. qz quilibet merēs sibi p gām quaꝫ habet q̄ christus meruerit nob. nemo dubitat nisi qui fide caret Q ecclesia mereatur nobis. et ei⁹ merita pateꝫ p verba Augꝰ. di. i. li. de pnia. Credēdū ē q̄ oīo oꝛōes t elemosyne ecclie t opera iustitie succurrūt recognoscenti mortalitatem suam. Per hunc modum sicut triplex est meritū obtinendi bonum. sic et meritus liberādi a malo, meritū ſ. ꝓpiuꝫ

B Et hoc est meritū nre ꝑtritio/nis. ꝛ ꝑ hꝫ mercur libari a pena e/terna. ita q̄ sil' sunt hec duo. sic i
L angel' gra ꝛ gloria Scdo ē me ritū xpi ꝛ hꝫ opak in sacrīo ꝛ pote state clauiū. ꝛ ꝑ hoc remittit ꝓ
D pene. Tertio est meritū eccl'ie sicevnitat'. ꝛ ꝑ illud adhuc fit re
E missio. Et sic triplex meritum fit triplex pene cōdonatio. vt sic currat mis'icordia cū iustitia ꝛ in qualibet ē mutatio maioris ꝛ mi nus. Vñ pena eꝛna ꝑmo muta tur in tpalē cū remittitur culpa.
F Scdo tpalis magna ꝛ supra vires cōmutak in penā ꝓpeten/tē viribꝫ in sacerdotis absolutio ne ꝛ qđ residuū est reseruak i pur
B gatorio. Tertio vero pena illa ad quā quis tenek mutak in mi/norē in indulgētijs. hꝫ aūt ꝓt fa/cere ecclesia ex diuina auctoritate Thesauꝛ em̄ meritoꝛ. s. xpi mar tyrū ꝓfessoꝛ ac virginū recōmē/dauit ecclie dispensandū cū eccle sie in plurib⁹ tradidit claues regni celoꝛ. Et ꝑ hoc solui ꝓt ratio co rum q̄ dicūt. q̄ inferioꝛ non pōt absoluere a pena impsita a su/perioꝛe. Nā ls nō possit auc̄te ꝑ/pria. pōt tn̄ auc̄te ipius superioꝛis vel ꝓt dici q̄ plarus dās indul/gentias nō absoluit oīno ꝙdonā do. sed soluēdo de thesauro eccle sie. Sz aliqs posset obijcere q̄ ec clesie nō sūt date clauces. qa cla/ues aut sunt ad claudendū aut ad aperiendū. Sz ꝺ Apoca. iij. Christꝰ aperit ꝛ nēo claudit. clau/dit ꝛ nemo aperit. ꝙ ecclesie non sunt date clauces. Verūtn̄ in con trariū est qđ xp̄s dixit pe. Mat xvi. Tibi dabo clauces regni celo rū. Et quidꝫ ꝺbis ptz q̄ mediantꝫ petro ecclia clauces accepit. qđ notak. xxiij. q. i. c. Manet. c. Qđ cunq;. c. Dilꝫ ꝙsideratis. Rñdet ergo Richar. di. xviij. q̄rti. q̄ cla ues regni celoꝝ date sūt ecclesie. Et acceptūk hic claues ad similitu/dinē clauiū materialiū ꝑ q̄s ostiū claudik ꝛ aperik. Claues enīꝫ ecclesie sunt quedā ptās data ec clesie in plarib⁹ suis ad aperiēduꝫ ꝛ claudendū hoibꝫ regnū celoꝝ quod claudik hoi ꝑ petm̄ vl' per obligatōem ad penā ꝑ petō ꝛ a/perik ꝑ remotionez vtrusq;. Est aūt ptās triplex apiendi celuꝫ et claudēdi. Prīa est auctas q̄ ē in solo deo q̄ solus aperit effecti ue per infusionē gr̄e ꝛ claudit ꝑ/missiue ꝑmittendo iusto iudicio hoiez ruere in petm̄ gram nō cō ferēdo Scda est clauis excellē tie q̄ est in xp̄o rōne humane na ture q̄ celū apit ꝑ meritū passio nis sue. ꝛ claudit ꝑ ptātem iudi/cialē sibi traditā. Tertia est cla uis misteriꝫ. s. in plarib⁹ ecclesie q̄ celū apiunt mistrando sacra que op̄ank in merito passionis xpi ꝛ virtute. Ad auctatē ꝙ Apoca. di cendū. Q̄ clausura regni celoꝝ triplr ꝓt accepi. Vel ꝑ illa q̄ erat clausum genen hūano ꝓpr̄ pec/catū ꝓmoꝝ ꝑntuꝫ. Vel ꝑ illa q̄ claudek oibus reprobis in iudi/cio ꝑ sniam diffinitiuā. Vel pro illa qua claudik interim homini

per culpā z penā remittendas. Prima clausura fuit vniuersal' z nō ꝓpetua. z hāc rp̄s aquit merito passiōis sue. z de hac dr. rp̄us aperit z nemo claudit. Alia simile clausura erit ꝓpetua. De qua Mat. xxv. Clausa ē ianua z hac dr. claudit z nēo apit. Alia clausura est ptic'ar' z nō ꝓpetua z hāc plati ecclesie p̄t misteriale' aperire. Propēea nō mediocrit errāt hi q̄ dicūt indulgentias nō valere cū tota ecclesia rōnabilit̄ ꝑmū asserat et affirmet.

De auctoritate ꝓcedendi idulgentias z illaz varia ꝓcessione z de causis pro quib' ꝓcedunt.

Capitulum II.

Ecundz

mysteriū de indulgēcijs declarandū dicit concessio. in q̄ de ipaz ꝓcessione tria considerem⁹. Prio auctoritate. Scō varietate. Tertō causalitate. Primo ꝓsideremus auctoritatē q̄s. s. habeat auctem indulgēcias ꝓcedendi. Et respōdent doc. s. Bona. z Rich. vbi. ō q̄ illi soli p̄t indulgentias dare quib' dispēsatio thesauri ecclesie cōmissa est z fm mēsurā ꝓmissionis sue. Et q̄z rp̄i vicario ꝓmissa est plenitudo ptātis ab ipo christo. vt ptz extra de pe. z re. c. Cuz eo. Jō dare p̄t indulgentias per totā ecclīam militātē z tātas q̄ntas sibi dare placuerit si adsit rōnabil' cā. Aliq̄ aūt tātū p̄t ō hac ptāte quantū eis a rp̄i vicario est concessum. Jpe aūt p̄ius cōmune ō nō ꝓcessit nisi epis vel electis in epos z suis legatis. Et iō nulli alq̄ indulgentias possunt dare. nisi ex spēali cōmissiōe. nec p̄t legati dare indulgēcias nisi in ꝓuincia sua. nec epi nisi in suo epatu. Archiepi tm̄ possūt eas dare in epatibz suffraganeoz suoz vt ptz extra de pe. z re. c. Nros. iter. z in glo. Isti tamē in dedicatione basilice siue dedicet ab vno siue a plib' nō debēt extendere indulgentias vltra annū. nec i anuersario dedicatōis vltra xl. dies Limitata est em̄ eis ptās a papa. ne p̄ immoderatas remissiones claues ecclesie ꝓtenerent et penitential' satisfactio eneruaretur. extra de pe. z re. c. Cū ex eo. Et si diceret q̄ oīs sacerdos habet claues. g̃ pt indulgentias cō cedere. Rndet Bona. q̄ claues nō est tota rō vtutis indulgēcias faciendi. sed ptās claues cum iurisdictione z auctoritate thesauri dispensandi q̄ ordinarie solis cōperit epis z sacerdotib⁹ si eis ab epis ꝓmittat. Scō ꝓsidemus circa ꝓcessiones indulgēciaz varietatē. Scōz ei q̄ apparet ex vsu ecclesie solent indulgētie variari tripl'r. Concedunt nāq̄ aut fm numerū dieꝝ vel annoꝝ. aut fm prem petoꝝ aut secundū plenariā remissionē. Oīa concedunt fm numeꝝ dieꝝ vel annoꝝ. vtputa q̄ dant centū dies vel centū anni de indulgēcia Tunc q̄ illā lucrāt absoluunt a

penitentia quã facere debuissent
pro peccis suis p centũ dies vl' p
centũ annos siue i hac vita siue in
purgatorio. Q̃n vo ꝓcedũt idul
gẽtie fm ꝓpẽ petõz. vrputa qz cõ
cedit tertie vl' q̃rte pte remissio
petõz. tũc q illaꝰ lucrãt absoluũ
tur a pẽa quã tenebãt et oluet p/
illa pte, siue illa pẽa sit cẽtũ anno
rũ siue mille siue plurz. Q̃n autẽ
cõcedũt indulgẽtie fm plenariã
remissionẽ. tũc q illaꝰ lucrãt ab/
soluũt ab oĩi pẽa ita q si tũc ex
hac vita decederẽt stati ad celũz
euolarẽt z inꝯ claues celi nllo ob/
staculo ipediri collocarẽt. Ter
tio ꝓsiderem⁹ circa ꝓcessionẽ in/
dulgẽtiaz causalitatẽ p q causa
ꝓcedi pñt z dñt indulgẽtie. z rñ/
det Bona. Et sic videm⁹ in pol/
lit ciis z cõtractibz bũanis q thes
saur⁹ reipublice ꝓpter duo ma/
rime ꝓsucurit p fern et cõtrari ex/
teri⁹. sic in spũalibz ẽ intelligẽdũ
Ꝓ ferk nãqz thesaur⁹ ecclie ꝓpter gl'iam ꝓncipis. Sic faciunt
reges curiales. Quẽadmodũ fe/
rer assuer⁹. vt dr Hester. i. Alio
mõ ꝓpter vtilitatẽ cõtractus siue
necessitatẽ. Q̃n q̃ ledit cõtrah. p
serũt stipẽdia z donatiua milit
bus vt eant ad pugnã. sic thesau
rus ecclie ab his q dñt dispen
sare duplia ex cã dz apiri. s. ꝓpter
gl'iam ꝓncipis z laudẽ Laus vo
et honoꝛ dei est in sortis suis. Et
sanctũ honorãt in ꝓstructõe basi
licaz visitatõe earũdẽ ꝓmemo/
ratõe ꝓtutũ suaz. z idẽ fit in ꝓ/
dicatõibz z ꝓmonibz. Jõ ꝓ his
oĩbus indulgentie recte fiũt. Cõ
munis aũt vtilitas ẽ õsensio ter
re sctẽ defensio fidei ꝓmotio stu
dij z cõsilia ꝓ q̃bus adhuc recte
indulgẽtie ꝓcedunt. Et si diceret
q nõ licz dare spũalia ꝓ tpalibz.
qz illud esset simoniacũ. Sed in
istis indulgẽtijs dant spũalia ꝓ
tpalibz. s. remissio pene ꝓ pecu/
nijs z alijs rebz loco elemosyne
oblatis. q̃ videt q nõ licet ꝓcede/
re hmõi indulgẽtias. Respõdet
Rich. z Bona. q nõ dant spũa/
lia ꝓ tpalibz nisi p accidẽs. Cũ ei
dant indulgẽtie ꝓ ecclesijs vl' ho
spitalibz ꝓstruẽdis nõ dant vt i
illis tpalibz fiũt. sz ꝓpt vtilita/
tẽ spũalẽ cõsequentẽ. Q̃n nõ dã
tur ꝓ tpalibz nisi inq̃tũ ordinãt
ad spũalia. Jõ q̃n plat⁹ dat idul
gentiã nõ dat eã ꝓ elemosina ex
teriori nõ ꝓsiderãs datũ sed fru
ctũ. vidz quia ex radice bone vo/
luntatis procedit.

De fructu indulgẽtie respectu
existẽtiũ i mortli z eoz q sunt in
purgatorio z illoz q p illaz ac
q̃sitoes ert ꝓpt alia pẽa dãnãdi.

Capitulum. III.

Ertiũ mi/

steriuz de indulgẽtijs
declarandũ dr fructificatio. in q
de fructu indulgẽtie circa tria p/
cipue dubitat. Prio vtz indul/
gentie ꝓsint erntibus in peccato
mortali. Scõo vtz ꝓsint his q
sunt in purgatorio. Tertio vtrũ
prosint his q illaꝰ lucrant et po
stea ꝓpter alia sua peccata dam

nank ad infernū. Ad primum dubiū rñdet Rich. Q nō pt fieri remissio pene manēte cpa. Et tō cū p indulgētias nō remittat culpa existentibꝫ in mortali peccato nō remittit eis p indulgētiam aliqđ de pena. Si tñ aliqs crīs in mortali petō facit illud qđ cōnexū in forma idulgentie. prudēter facit. qz bōa facta i peccato mortali aliq̄ mō petōrē disponūt de ꝙgruo ad pniam z illa mediāte ad susceptōez remissionis petōr p dinā misericordiā Hec Rich. Bona. vo dicit. q ad hoc vt indulgētie valeant reqrit duplex ꝙditio ex pte dātis. s. potestas vel auctoritas. de q̄. ō. dēm est. z honesta ac rōnabilis cā. Vnde nō esset credēda idulgētia alicui valoris si ꝙs daret eā eūtibꝫ videre roncamēta. Silr ex parte accipiētis duplex ꝙditio requirit. s. ꝙfessio cū vera ꝙtritōe. et fides cū vera devotōe. z vere ō peccat̄ sit penitēs. z vere ꝙfidens q̄ pastoris indulgentia sibi valeat

Scōo ꝙrīgit dubitare vtr̄ indulgēie valēt his q̄ sūt in purgatorio. Et ꝙdubdā visū ē q̄ sic. Et arguūt q̄ oēs aie sērē aut sunt ō ecclia trīūpbāte. aut militāte. sed aie exīntes in purgatorio sērē sūt nec sūt de ecclia trīūpbāte. qz in ea nulla ē pena. q̄ sūt de ecclia militāte. Sz oibꝫ habētibꝫ grām in ecclia militāte' pſūt indulgētie. q̄ pro sūt illis q̄ sunt in purgatorio Alij vo tenēt ꝙtrū. qz vt scribit ō pe. di. i. c. Sic cui. §. Alij econtra. Dominus pariter soluendi vo/luit esse z ligandi. Si ꝑlati eccle/sie nō possūt ligare illos q̄ sūt in purgatorio. ergo nec eos solue/re. qđ verū nō esset si illis ꝓdes/sent indulgentie. Rñdet Rich. q̄ indulgētie nō ꝑsunt illis qui nō sunt de iurisdictōe illius qui eas concessit. vt ptz extra de pe. z re. ca. Qđ aūt. Nec illis qui non faciunt illud pro quo dantur idulgentie. q̄uis voluntatē habeant faciendi. Nam licet non potenti operari voluntas reputetur pro facto q̄tum ad ꝑmium essentiale. non tamen hoc est verum q̄ntum ad quodlibet premium accidentale. Vnde nec pro facto reputatur quantum ad remissiōes pene per indulgentias obtinende. Illi autem qui sūt in purgatorio non sunt sub iurisdictione prelatorum ecclesie. quod satis datur intelligi cum dixit dominus petro. Quodcunq̄ solueris super terram ⁊c. ꝓcedendo ei potestatē sup eos tm̄ q̄ sūt viātes in hac mortali vita. Nō pñt ēt his q̄ sūt i purgatorio facere illud p q̄ dat idulgētia Idcirco indulgētie eis nō ꝑsunt directe. Indirecte tm̄ eis ꝑsūt i q̄tū crīātes in hac vita faciūt p eis illō qđ cōtinet in forma idulgētie. marie si dēt indulgētie sb hac forma. Quicūq̄ fecerit ꝺ illō p se l' p ꝓle suo ꝺ tūcto vl alia ꝑsōa i purgatorio crīte dā tot dies idulgētie. z sic ēt fs cōez opionē doc. ꝑsūt p modū suffragij. z nō p modū indulgē

z 4

Ad argumentū vero factū ꝑ op
positiōē ꝫrij dicit Rich. q illi q̄
sunt in purgatorio cū eccl̄ia mili
tante q̄dāmodo cōicant i pena
z cum trūphante cū impossibi
litate peccādi cū vtraq; in char
tate. Et ideo q̄ ꝓiuncti sūt cū mi
litāte eccl̄ia ꝑ charitatē z marie
auxilio indigēt. q; nō sunt in sta
tu in q̄ ꝑñt penā assumere volū
tariā. ꝑ quā cit⁹ admitterēt ad
visionē brām. Jō eccl̄ia ꝑt eos iu
uare cōmunicādo eis merita vi
uoz nō trū ꝑ modū autoritatis
per quā directe iuuāt illi quibus
directe ꝑ sunt indulgētie. Cer
tio ꝓingit dubitare. vtz indul
gentie ꝑ sint bis q̄ illas lucrant
si post illaz adeptiōez ꝓpter alia
petā ꝑ eos cōmissa dānent in in
ferno. Sed ad itelligēdā hāc dif
ficultatē necesse est scire an ꝑ cul
pā sequētē petā dimissa redeant
Et ad h̄ nos dicim⁹ cū sententia
Rich. in. iij. z dñi Bona. di. xxij.
Q̄ petā dimissa redire ꝑñt intel
ligi dupl'r. Aut q̄tū ad culpam
aut q̄tū ad penaz. Pr̄io modo
petā dimissa redere nō ꝑñt. quia
nulla res annihilata redire pōt
cadē numero nisi ꝑ dīnā poten
nā. Jurta illō Aug̃ce. iij. mete.
Q̄d annihilatū ē nō redit. Pec
catū aūt cū remittit annihilaket
per opatōem dine potētie reuer
ti nō ꝑt. q; vt inq̄t Aug⁹. li. xxx.
iij. q. Deo auctore nō fit h̄ dete
rior. Dicunt trū petā dimissa re
dire inq̄ntū seq̄ns culpa magis
grauat q̄ si petā illa nō fuissent
dimissa. Quantū vero ad penaz
vtrū damnat⁹ ꝑ petiō q̄ cōmisit
post petā dimissa puniat trū ꝓ
illis ꝑ quib⁹ dānat⁹ ē. aut ꝑ alijs
dimissis. z sic petā recidūt q̄ntuz
ad penā. Respōdet Rich. q̄ pe
na que debeat ꝑ petiō dimissis
aut est tota expleta. aut sequens
mortale. aut nō. Si nō tūc dico
q̄ remanet obligat⁹ petōr ad so
lutōem residue pene. si i illo pec
cato mortali moriat ꝑ petiō illis
remissis q̄ ad cl'pā ñ q̄ ad penā.
Et tō ꝑ ill'i iferno pēa eēna pūie
tur. Sz ꝑ accidēs. q; i petō mor
tali nll'a pēa ē satisfactoria i con
spectu ōi. et tō q̄tucūq; pūiat sp
remāebit obligat⁹ ad penā. Illa
trū pēa erit mi⁹ itēsa q̄ si illa pec
cata ñ fuissēt ei dimissa. si ꝯo pe
na ē soluta añ sequēt mortale pec
cata ꝑmissa nō redeūt. nisi iq̄ntuz
aggḡuāt seq̄ns petiū. ꝓpt̄ quā ag
ḡuatōez sibi maior pēa debet ꝑ
pt̄ h̄ ōz Mau. i. Nō iudicabit do
bis i idipm. Et ō pe. di. vij. vl⁹ si
nē. Dina clemētia dimissa petāvl
terj⁹ i vltōez venire ñ pañt. Cuz
q̄ñtulo i caritate ꝑ idulgētias
remittat pēa tpal' ꝑ petiō ōbita
si p⁹ ꝓpt̄ alia petā seq̄ntia talel i
iferno dānēt nō āpli⁹ puniēt ꝑ
petiō ill' ꝑ q̄b⁹ iā remissionē pe
ne idulgētijs mediātibꝫ obtinu
erūt. q̄ currāt petōres sitiētes ad
fōtē pietat⁹ z clemētie dñi nr̄i ie
su xp̄i. z ō suis petiō ꝯfessi pe
nitētes idulgētias q̄ ꝓcedūt ꝑcu
rēt acq̄rē vt sic a pēa liberi scan
dere valeāt reḡ celoz. Amen.

Feria quinta

quarte ebdomade in quadragesima de viduitate seruanda ⁊ de eius laudibo atq; ꝓcōmio quibo sublimatur. Sermo. LI

Ecvidna

erat ⁊ turba cuitas mīta cū illa. quā cum vidisset dño misericordia motus sup illā dixit illi. noli flere. Sm bunk hec ẏba Luce. vij. ⁊ in euāgelio hodierno. Vsus est pietate mīta saluator nr erga viduaz vnicū filiū suū mortē iā extinctū dolēt ⁊ amare lugentē ipam q̄ dē vt euāgelica lectio testat. Primo ꝛsolatus est verb. demū suscitatū filiū ei benigne restituit. Quo exēplo datur intra sit viduatus status gra q̄tum sue decoris q̄tū etiā ⁊ meritū. Sz q̄niaz multi sunt q̄ ignorāt ꝓtinum a°. Ideo ad instructionē penitētiū hodierna die de viduitate ꝛficiamus ꝑmonē. De quo tria misteria ꝓpalia erunt declaranda. Primū dicit obseruatōnis. Secundū ꝛmendatōis. Tertiuz regulationis.

Dualiter post primū maritū meliuz est tenere ⁊ obseruare viduitatē q̄ denuo nubere. tum ꝓpter iudicium castitat'. tū ꝓter signū caritatis. tum etiam propē beneficiū libertatis. Cap. I

Primū mi sterij dicit obserua/ tiōis. In quo declarandū est q̄re post ꝓmū maritum meli° est obseruare et tenere viduitatē ꝑ ad secūdas nuptias transire. Et assignari pñt tres ꝓncipales rationes. Prima ē ꝓpter iudiciuz castitatis. Secūda ꝓpter signuz caritatis. Tertia ꝓpter beneficiū libertatis. Pria rō est propter iudiciū castitatis. Quoties enim mulier nubit toties signū ē magne incōtinentie. Vnde Hiero. ꝑtra Iouinianū refert. q̄ Porcia minor cū laudaret q̄dam bñ morigerata q̄ secūdū accepat virū respondit. Felix ⁊ pudica matrona nunq̄ ꝑter semel nubit. ⁊ Valer° li. vj. Qui vno fuerāt cōtente matrimonio corona pudicicie honorabant. Verūtamē disputandū est. Verū secunde nuptie sint licite ⁊ nō nulli arguunt q̄ nō. Vñ Crisō. xxxi. q. i. c. Nec rōe. ait. Secundā. s. vxorē accipe fm ꝓceptū apli. licitū est. fm āt veritatis rōez fornicario est. Itē rōe videt q̄ bigamus nō ꝑt promoueri ad sacros ordines. Sz pena nō infligit nisi ꝓ culpa. q̄ in bigamia est culpa. Sz in ꝓtractum est autoritas Nicē. qui. xxxi. q. i. c. Aperient. ait. Aperient q̄so aures obtrectatorez mei ⁊ videant me secūdas ⁊ tertias nuptias in dño ꝓcessisse. Et iterum in eodē. c. ait. Non damno bigāos immo nec trigamos. ⁊ si dicā ꝑt octogamos. ⁊ Aug° . in. c. Deus inquit. Deus masculū ⁊ feminā propagandi generis cū nuptiali

cōstitute ꝓtinuit ⁊ secūdas nuptias q̄ in vno quoq; testamēto p̄ mittunt licitas esse mōstrauit. ⁊ idē Aug⁹. exponēs illud apl̄i. q̄ si dormierit. dic̄ Q̄ si dormierit vir ei⁹ nō dicat ꝓim⁹ vel secūdus vel tertius nec nobis diffiniēdū est q̄d nō diffinuit apl̄s. Vñ nl̄las debeo damnaꝛ nuptias nec eis verecundiā inferre numerositate. Rñdent q̄ doctores in. iiij. di. xlij. l. Rich. Bona. Petrus de paludē. Tho. ⁊ ceteri. q̄ nō tātuꝫ secunde nuptie. sed etiā tertie et quarte et plēs sūt licite. Rō qꝛ p̄ mortē alteri⁹ coniugū tollit impedimentū p̄mi mr̄imonij Vñ dicit Petr⁹ de pal̄. q̄ si q̄s resuscitaret a mortē ñ posset ad vxorē viuentē redire. qꝛ nō amplius sua vxor esset. nec ipe vir ei⁹. nisi denuo ꝓtraheret. Propterea dixit apl̄us. i. Loꝛ. vij. Si dormierit vir ei⁹ liberata est a lege viri cui vult nubat tm̄ in dño. Beatior tm̄ erit si sic pmāserit ꝑm ꝓsiliuꝫ meū. Ad dictū q̄ Lbri. rñderi pt q̄ imprope ⁊ largissime fornicationē sumit. s. natural' ꝓcupiscentie ardoꝛe q̄d marie ꝓ fuerunt mouere ad scōas nuptias ꝓtrahendas Ad scōm vo argumētū dic̄ Bona. q̄ ñ posse ascēdere ad sacros ordines nō ē pena. qꝛ etiam nec mut⁹ vel alī⁹ naturaliꝛ impeditus p̄t ascēdere ad sacros ordines q̄ nō fit ei in penā. sz qꝛ non est idone⁹. Sūt q̄liate scōe nuptie et plēs ⁊ nō sūt inhonorabiles. Iō Mier. ad Gerūtiā inqt. Vide q̄ lia sunt secunda mr̄imonia q̄ne lupanaribꝰ ꝓferunt. Ait em̄. salꝫ apl̄s. Melius est nubere q̄ vri Adolescētula vidua q̄ ꝓtinere ñ pōt maritū pon⁹ accipiat q̄ diabolū. Apl̄s vo. i. Loꝛ. vij. dic. Dico in nuptis ⁊ viduis bonū ē ill' si sic ꝓmaneāt sic̄ ⁊ ego. q̄ si non cōtinēāt nubāt. melī⁹ est em̄ nubere q̄ vri. Et Hiero. in epl̄a ad Gerūtiā narrat de q̄dam rome qui habuerat viginti vxores q̄s sepelierat. Et de muliere q̄ sepelierat. xxij. maritos q̄ fuerunt copulati mr̄imonio ⁊ fuit magna expectatio quis eoꝛ efferet ad sepulcrū ab alio ⁊ viat marit⁹. vñ Hiero. sequit dī. Obsecro vt illa testimonia nō noueris quibꝰ incontinentibꝰ ⁊ miseris subueniꝫ. sz pot⁹ lectices. quibꝰ pudicicia coronat. Facit insup ad viduitatis laudē q̄ ⁊ turtures illā seruant q̄s Amb. in exameron ait. Discite mulieres quāta sit viduitatis gr̄a que etiā in auibꝰ p̄dicatur. Scōa rō quare melī⁹ est obſuare viduitatē q̄ trāsire ad scōas nuptias ē ꝓpter caritatis signū. vt. s. ostēdat vxor q̄nta caritate virū defunctum dilexerit. Vñ Virgil⁹. iij. eneidos. Ille meos p̄m⁹ q̄ me sibi iunxit amores. Abstulit ille habeat secū seruetq; sepulcro. Et Hiero. ꝓ Iouiniano scribit. q̄ cū Valeria rogaretur secundū virū accipe. respōdit sē non posse facere. qꝛ p̄m⁹ adhuc vinebat. Quādiu em̄ inquit vixero. vir me⁹ p̄ amorē vi-

uet in corde meo. Et itez ibidem recitat. Q cū Marcia catonis nollet itez nubere z virū defuncū semp lugeret, inrogata quē diē b3et vltimū luct9, ait, quem z vite. Quererē mi aliqs posset h. Vtz secū de nuptie sint sacrales Rñdet Boñ. q3 dupl3 est loq de secūdis nuptijs. Aut i se, aut i relatōe. Ad p̄mas si in se sic. Cum sit ꝓsensus exp̄ssus inf legitimas psonas est vnqz sacrm. nec ē ibi carnis diuisio, sz vnio carnis viri z mulieris. Si aūt loq̄mur i cōparatōe ad p̄cedentes, sic manet in ei sacri ratio incōplera ꝓpter carnis diuisionē, qz in p̄mis carnē suā vniuit cū vno, in sc̄is cū aliqo. Et talis diuisio tollit ō plenitudine significatōis. Tertia ratio quare melī9 est viduitatez seruare ē ꝓpter beneficiū libertatis. Vidua em̄ sua est dña z in pace viuit, z si virū accipiat discriminī se exponit vt forte inuēiat tirosum, litigiosum, z se tribulantez. Vñ Hiero. ꝛ Iouinianū narrat q3 cū q̄dam rogaret vt sc̄o nuberet. Respōdit se ō non facere q3 bonū habuerat virū, z si secūdū acciper, aut ille esset bon9 aut malus. Si bon9 semp esset in timore ne illū ꝑderet. Si mal9 sp esset in dolore, qz post bonū vir aliū nunq̄z sustineret. Prop̄e assertiones iā tactas colligi pt q̄nta est p̄eminētia viduitatis. Verūtamē vt ꝺductus ē si q̄ mlieres post virorū mortē voluerint nubere faciant animo libero. Notandū tamē q3 aliq̄ leges dicunt mulieres nō posse nubere infra tps luctus, i. vni9 anni p9 mortē viri. vt patet. C. de secundis nupt̄s. l. i. tamen per licentiā apostoli et auctoritatem potest id fieri immediate post mortem z infamia nubentis aboletur. quia in his seculares leges non dedignātur sacros canones imitari. vt patet extra de secūdis nupt̄s ca. Super illa. z cap. Cū secūdū.

Qualiter commendabilis est viduitas. tum ꝓpter diuinam visitationem. tum ꝓpter acceptationem. tum etiam prop̄e diuinaz p̄cepti9em.

Capitulum II

Secundz mysterium contemplandum de viduitate dicitur commendationis. Ostenditur quantum sit commendabilis triplici ratione. Primo ratione diuine visitationis. Secundo ratione diuine acceptationis. Tertio ratione diuine p̄ceptionis. Primo ratione diuine visitationis. Quia deus viduas gratiosissime visitauit. Unde iij. Regū. xvij. Tpe famis miss9 ē a deo helyas ad viduā sarepta nā q̄ post3 dedit comedere Helye iurta v̄bū d9 ydria farine d9 non defecit miraculose. z lecit9 oleī non est iminutus omnib9 illis diebus. Et Judith ꝑ totus haberur q3 grata fuerit vidua illa omnipotenti deo cui tantam

contulit gram vt propꝛiũ mani
bus interficeret boloferne. liba
rerqꝫ pplm ab impetu ꝛ furoꝛe
illi⁹. Lu.ꝯo.ij.ꝺr. Erat anna pro
phetissa vidua vsqꝫ ad ãnos. lxxx
iiij. q̃ vixerat cũ viro suo ãnis se
ptẽ a ỽginitate sua. Et hec nõ de
scẽdebat de tẽplo ieiunijs ꝛ ob
secrationꝫ seruiẽs deo die ac no
cte. Hinc Jesus puul⁹ sic ꝛ Sy
meoni ꝓbuit se videndũ. illaqꝫ di
gnat⁹ est visitare q̃ ꝓfitebat dño
ꝛ loq̃bat de illo oĩbꝫ qui expecta
bant redemptõem isrl. Scõo
dignitas viduitatis apparet rõe
dine acceptõis. Luce nãqꝫ. xxi. c.
scribit q̃tũ accepta fuit oblatio
vidue pauꝑcule. De q̃ etiã Hie
ro. in q̃da epla ad Julianũ sic lo
quit. Pauꝑcula vidua q̃ duo era
misit in gazophilatiũ cũctos in
oblatõe mũeꝝ dei ꝺr supasse lo
cupletes q̃ nõ põdere sui sꝫ offe
rentiũ volũtate pensat. Ter
tia rõ ꝺr dine ꝑceptõis. Dedit nã
qꝫ deus ꝑceptũ oĩbꝫ regibꝫ. prin
cipibꝫ. iudicibꝫ. et aduocatis. oĩ
busqꝫ hominibus vt viduarũ cau
sas tuerent neqꝫ illas oppmerẽt
ꝛ molestarẽt. Vñ Esa. i. dñs ait.
Quiente iudiciũ. subuenite oppꝫ
so. iudicate pupillo. defenditevi
duã. Et Ero. xxij. ait. Vidue ꝛ pu
pillo non nocebitis. Si leseritis
eos vociferabũt ad me ꝛ ego au
diã clamoꝛẽ eoꝝ ꝛ indignabitur
furoꝛ me⁹ ꝑcutiãqꝫ vos gladio
ꝛ erũt vxores vre vidue ꝛ filij ve
stri pupilli. Et ꝑ Hiero. xxi. Fa
cite iudiciũ et iustitiã ꝛ liberate vi

e

g

oppꝛessum de manu calũniatoris
aduenã ꝛ pupillũ ꝛ viduã nolite
cõtristare neqꝫ opprimatis inq̃
Et Hiere. v. dñs de his q̃ viduas
spernũt ꝛ abijciũt sic loquit. Pꝛe
terierũt sermões meos pessime
causam vidue nõ iudicauerunt.
causam pupilli nõ direxerũt ꝛ iudi
cũ pauꝑꝝ nõ iudicauerũt. Nũ
quid sup his nõ visitabo dic̃ do
minus. aut sup huiuscemodi nõ
vlciscet aĩa mea. Et Job. xxij. ait
Viduas dimisisti vacuas ꝛ lacer
tos pupilloꝝ ꝯminuisti ꝓpterea
circũdat⁹ es laqꝫis ꝛ ꝯturbet te
formido subita. Jaco. ꝯo. v. Re
ligio vera munda ꝛ immacula
ta apud deum ꝛ patrem. hec est
visitare pupillos ꝛ viduas in tri
bulatõne eoꝝ. Sꝛ hodierna die
nõ solũ nõ visitant q̃nimo verã
tur expoliant ꝛ turbant a mul
tꝫ rapiunt sua bona. ꝛ q̃rũt iustitiã
nec iueniũt illã Et qõ his ꝺr⁹
est. vltra damnũ reꝝ patiũt fal
sas graueqꝫ crimiatões. Tacco
relictꝫ molestias q̃ eis inferunt.
O viduaꝝ ꝑsecutores. O lupi ra
pientes illaꝝ bona. O crudeles
aduocati et iudices. O falsi no
tarij. O iniq̃ testes. Quis doce
bit vos fugere a vẽtura ira. Ut
eĩ ꝓꝛ et dictis. inter oĩa pecca
ta grauia maximũ scelus est op
primere viduas.

Qꝫ vidue dñt esse mortifica
te et aliene a ꝙuersatõe hominũ
ac deuotion. feruenter inuigilan
tes.

Capitulum III.

Capitulum Ertiū ni

III

steriū declarandus ō viduitate ōr regulari onis. In quo scire licet q̄ tres sūt regule q̄s vidue fuare tenentur. Pria ōr mortificatōis. Secunda cōuersatōis. Tertia deuotōis.

Pria regula viduaꝝ ōr mortificatōis. Debent vidue esse mortificate t castigate ieiuniis vigiliis et disciplinis. aliter in eis pudicicia tuta esse nō p̄t. Ūñ paulus i. Thi. v. Vidua q̄ in delicijs est viuēs mortua est. Et Hieroñ. in epla ad Furiā ait. O filia si apli cor suū in futurē redegit ne cuz aliis p̄dicaret ipe reprobū effecit. quō tu inuēcula adhuc in fernore iuuētutis posita dapibꝫ t vino plena ponis cē de castitate secura. hec ille. Reph̄ēsibiles itaq; sūt vidue ille q̄ ocio vacantes comedūt et bibūt splendide dormiūt satis poliūt curē t ornant licet se vidualibꝫ induāt vestimētis. Scōa regla viduaꝝ ōr cōuersatōis. Debēt cauere q̄ntum p̄t cōuersatōem hoim nō soluz secularū. sed sacerdotū t religiosorū ac quorūcūq; q̄ spūalē vitā p̄fitent. q̄m reuera nihil tā virginē mulieribꝫ adeo ē periculosum sicut crebra t freq̄ntata etiā sb spē boni ꝙuersatio t collocutio marie vbi eras cōsentit ad viciū. Hinc hiero. ad nepotianū ait. Matrē ita tu vide ne p̄illā videre cogaris quaꝝ vultꝰ ira cordi inhereāt vt tacite viuas sub pectore vīno. Et Johes bap. sanctā matrem habuit p̄tificisq; filiꝰ erat t tamē nec matris affectu nec patris opibꝫ vincebat vt ī domo p̄ntū cū periculo viueret castitatē. hec ille. Et. xxxij. di. c. Hospitiolū. Hospitiolū tuū aut raro aut nunq̄ mulierū pedes terāt. q; nō p̄t toto corde bitare cū deo q̄ feiaz accessibꝫ copulat. Si igit̄ periculosum est viris volētibꝫ deo fuire cum mulieribꝫ ꝙuersari q̄nto magis et mulieribꝰ ipis q̄ debiliores sunt animi inferioris q; nature. Debēt eñ vidue cauere oēs malas suspitiones. Hic hiero. ad saluinam. Cauete oēs suspitōes t que q̄d rōnabiliꝫ fingi p̄t ne ligatur ante dentā. Dñt adhuc vidue libenter inbitare domū audireq; Hiero. di. ad Eustochiū. Raro tibi sit egressus ī publicū mīes tibi q̄ranē in cubiculo. Et nō tātū virorū sz matronaꝝ nō freq̄ntare dom̄ cū hiero. dicat iteruz ad Eustochiū. Nolo habeas ꝙsortium matronaꝝ. nolo ad nobiliū accedas domos. nolo te frequēter videri vt ꝓtēnas q̄ esse nolluisti. Cur facis iniuriā viro tuo Ad hoīs coniugē dei spōsa quid ꝓperas. Discē in hac p̄te sētz superbiā. Scito te illis esse meliorē. Hec ille. Tertia regla viduarū ōr deuotōis. Dñt itaq; eē ō uote timētes diligētes desiderātes t colētes deū. Ūñ apostolus i. Thi. v. ait. ca. Si q̄ vidua filios aut nepotes hz discat primū domū suā regere t mutuā vicē red

dere pntib⁹. ꝺ em̄ acceptū ē coz̄ deo. Que aūt vere vidua est z desolata speret in ꝺo cū z instet obsecrac̄oib⁹ z oz̄oib⁹ die ac nocte. huiusmodi viduis ꝓpatꝫ ꝺs cassꝫ cōsolatur tribuēs in ꝺ sed'o suaz giam z in futuro sempiternā gl̄iaz in q̄ viuit z regnat deus p infinita seculoz̄ secula. Amen.

Feria sexta

quarte ebdomade in q̄dragesia.

De diuinitate dn̄i n̄ri iesu xp̄i qui licet verus fuerit hō. fuit etiam verus deus eiusdem cuz p̄re et spiritusancto nature.

Sermo LII.

Ides cri

stus fili⁹ dei viui q̄ in hūc mūdū venisti. Scribūt hec ꝟba Job. xi. c. z in euāgelio hodierno Deridetur tā a gētilib⁹ q̄z a judeis īmaculata fides n̄ra q̄m p̄dicat ꝓfitet et adorat xp̄m cruafixū tāq̄z verū deū dn̄atoz̄ celi z terre. veꝝtamen veritas ista tā mlt̄ipl̄r est declarata vt amplꝰ merito negari n̄ possit. Ad ꝓfusionē em̄ oīm eoz̄ qui ꝓtū tenēr asserūtq̄z xp̄m purū hoiem fuisse nō deū. In p̄senti fm̄one curabimus ostendere. q̄ xp̄s ē ver⁹ ꝺs ꝺi fili⁹ ab eē̄no p̄genit⁹ eiusdē cū p̄re z spūsancto substātie siue nature. Et diffuse ō sua diuitate loq̄mur illā ꝓfite bat̄ deuotissima martha cū dicebat ꝟba p̄missa in themate. qua re cū oīb⁹ veritas elucesceat q̄ filius ꝟginis q̄ p nob⁹ in cruce pependit fuerit ꝺs ver⁹ diuinitatem ei⁹ tripl̄r insinuabim⁹. Prio autoritate. Secundo experimēto. Tertio ratione.

Quō autoritate veteꝝ testamēti z sibillaz ostendit xp̄m verum deū z hoiem fuisse. Cap. I.

Primo in

sinuem⁹ autoritate q̄ xp̄s fuerit ver⁹ deus Et adduci p̄ tertiu⁹ q̄ pagie scripture veñs. s. ac noui testamēti. Vñ Esa. ix. c. ait. Paruul⁹ nat⁹ est nob⁹ z fili⁹ datus ē nob⁹. Per hec ꝟba p̄nūcians xp̄i humanitatē. Deinꝺ sequit. Et vocabitur nomē ei⁹ admirabil⁹ ꝓsilian⁹ ꝺs fortis p̄ futuri sec̄li ꝓnceps pacis. Et vt dicit Nico. de lira. Trāslatio septuagīta interp̄tū habet. Et vocabit nomē ei⁹ magni consilij angel⁹. Et trāslatio chaldaica ꝺi. Et vocabit nomē ei⁹ p̄manēs in scla messias. In quibus verbis exp̄mit xp̄i diuinitas. z Mich. xxiij. scribit. Ecce dies venīt dic̄ ꝺns z suscitabo dauid germē iustū. Trāslatio caldaica ꝺi. statuam messiā iustū. Et seqūt. z hoc ē nomē q̄ vocabūt eū ꝺns iustus n̄r. Et fm̄ Nico. de lyra. vbi nos ponim⁹ ꝺns. in hebreo p̄it nomē ꝺi. Tetragramaton q̄ ē nomē significās solā essentiā vnam diuinā. vt dic̄ rabi Salomō. Per hec ꝟba diuitas z humanitas xp̄i manifestat. Et Baruch. iij. Hic est ꝺs n̄r z non existimabit

alius ad illū. Post hec in fra vi/
sus est. ⁊ cū hoīb⁹ conuersat⁹ est
B Et Sibilla herichrea vt Augu
stin⁹ meminit. xviij. li. de ci. di. v/
sus quosdā ꝓposuit de fine mū
quoꝝ ꝑme lre iūcte sonāt. Jes⁹
xp̄s filⁱ⁹ dei saluator. Alie etiā si
bille nascitur ꝑdixerūt xp̄m filiū dei de ⁊gie imaculata. De
oēs fm Jsi⁹. etbi. li. ⁊ Lactā. in j
li. diui. inst. decē fuere. Pria psi
B ca q̄ fuit de persis. Seda libica
Tercia delphica. In templo del
phici appollinis genita q̄ añ tro
ana bella vaticinata est. c⁹ plu
rimos ⁊sus ogi suo Homerus
C inserit. Quarta chimeria in
italia. Quīta herichrea ⁊ qua
pauloañ tacū ē noie hierophila
in babylone orta q̄ grecis illion
peritūr⁹ vaticinata ē picturaz esse
troiā ⁊ homeꝝ mēdacia scr̄ip/
rā. Dicta aūt herichrea q: in ea
dē insula ei⁹ inuēta sūt carmina
Secta samia a samo īsula vū
D fuit cognoiata. Septia cuma
na q̄ ⁊ cumea. de q̄ Virgili⁹. Vl
tima cumei vēit tā carmis etas.
Dicta aūt cumana a cumis ciui/
tate q̄ est in cāpania. Cui⁹ sepul/
E crū adhuc ē in sicilia. Octaua
elespōtina in agro troyano na/
ta. Nona phrigia. Decima ty
burtina. Ab his oībus diuinitas
xp̄i p multa añ rpa q̄si in vteꝝ vir/
ginis descēdisset ꝓpheiata fuit.
Quaꝝ dicta ⁊ si simⁱ collecta le/
gerim. tū q: vū originaliē fuissēt
extracta inuenire no potui ⁊ mi/
nime volui īsistere ꝑter illō qō

dictū ē aug⁹. ⁊ sibilla herichrea
Meminī etiā me legisse ⁊ vidisse
in castro papiensi ꝓphetā sibille
delphice q̄ de xp̄o sic commebat
In vltia etate humiliabit de⁹ et
humiliabitur ꝓles diuina. iun
gitur humanitas deitas. ⁊ puel
lari officio educabitur deus ⁊ ho
mo. Signa precedent apud iu/
deos mulier vetustissima. s. Eli/
sabeth puerum concipiet. stella
orbis mirabitur ducatum pre/
stabit. scilicet magis ad ortum. s.
christi. bic habens pedes. id ē an
nos triginta tres. Elegit sibi de
piscatoribus electis numerum
duodenarium. vnumq̄ diabo/
lum scilicet Judam. Non in gla
dio bellove eneadem vrbem re/
gesq̄ subiecit. Sed in hamo pi
scatorio delectione et pauperie
superabit diuitias ⁊ superbiam
cōculcabit. huic q̄tuor alia. id
ē euāgeliste surgēt i testimoniuz
sectātes iusticia legēq̄ irreꝓhēsi
bilē. huic Jdacek a bestia. s. añ xp̄o
Et surget stella mira. i. paul⁹ q̄t
tuor alioꝝ hūs imaginē. erit añ
bestia horribil⁹. s. machometus ab
oriēte veniēs. c⁹ rugit⁹ vsq̄ ad gē
tes punicas audiet. Ducuseq̄ si/
billa que satis aperte diuinitatē
xp̄i pronūciauit. In historijs ve
ro romanoꝝ legitur. q̄ tpe Con
stantini imperatoris ⁊ helene ma
tris eius inuētū fuit in citate cō
stātinopolitana sepulcrū q̄dā
in q̄ iacebat homo lamina aure
am hūs i pectore in q̄ scr̄ptū erat
Jesus xp̄s filius dei nascetur de

virgine maria. Credo in eum. O sol sub Constantini z helene tpr/ bus iterū mevideb Sile explū repit in cronicis regū castelle. Di cit enī ibi q apud tolerū in q̄dā saro inuer⁹ est liber sac⁹ vetustus qui script⁹ erat lra hebraica gre/ ca z latina. loq̄ns de triplici mū do mystico. Et in illo inē cetera dicebat. In principio tertij mūdi xp̄s filij⁹ dei nascet de virgie ma ria. z p salute hoim patiet. Et et calcidi⁹ sup. q. thimei platois de stella q̄ appuit magis i ortu xp̄i sic loquit. Nō fuit stella illa mor bū z morte denūcās. sz aduētū dei venerabil' quā cū suspexissēt chaldeoz pfecto viri sapientes z i cōsideratōe rez celestiū satis er/ eratan q̄s esse dicunt recentē ortū dei. Joseph⁹ yo in. xviij. antiqta tū libro de xp̄o ait. Fuit aūt p̄dic tis tpibus sapiēs vir si virū eum noiare pbas est. Erat enī mirabi liū opez effector z doctor hoim eoz q̄ libenter q̄ vera sūt audiūt z multos quidē iudeoz multos q̄/ q; et gentilibus sibi adiūxit xp̄us hic erat. hūc accusatione p̄morū nīe gentis virorū cū pilat⁹ in cru ce agendū decreuissz nō deseruē rūt bi q̄ ab initio dilexerūt eum Appuit enī eis tertia die iterū vi uens. sm q̄ dixit inspirati pro phete vel hec vel alia de eo inūe ra miracula p̄direrūt. Angel⁹ aūt qui virgini conceptū nascturn dei nūciauit Luce. i. ca. subdidit. Nō enī ex te nascet scm vocabit filius dei. Et Jobes bap. de xp̄i diuini tate sic dixit. Vidi z testimoniuz phibui. q; h est filius dei. Idipz dixit natbanael Joh. i. z Petr⁹ Mat. xvi. c. Audiam⁹ iterū z paulum Heb. i. di. Multifariā multis q; modis olim deus loq̄ns pribus in ppbis nouissime diebus istis locutus est nob in filio quē constituit hereden vniuersoz p quē fecit et secula. Et Ro. i. Qui ante promiserat p prophetas in scripturis sanctis de filio suo. Et ad Tit. ij. Apparuit gra saluatoris nri dei. Et ne p̄ol in tritate dicēdi rediū audi entib⁹ ingerat dimissis alijs te/ stimonijs q̄ xp̄m acclamāt deuz vez subannotabim⁹ vocē illam paternā q̄ insonuit in mōte. vz Mat. xvij. Hic est filius me⁹ dile ctus in q̄ mihi bñ cōplacui ipm audite. Et Joh. xij. Cū xp̄s dixis set. Pat clarifica filiū tuū. Audi ta est vox de celo. Et clarificaui z iterū clarificabo. Et q̄dam ō tur ba confusum sonū illi⁹ vocis au dientes dicebāt tonitruū factuz esse. Alij aūt dicebāt angelus illi fuisse locutū. Sz nō desunt here tici maledicti. s. cherintus. hebio paul⁹ samosetan⁹. fontinus. et alij q̄ sm Tho. in. iij. sūme p gē/ tiles rā p̄clara validissimaq; de xp̄i diuinitate testimonia infir/ marez deiicere satagūt. Aūt enī q̄ de similib⁹ idē est iudiciū. sed oēs illum in quib⁹ de⁹ inhabitat p gram vocāturin scripturis filij dei p nūcupatōem z adoptione et tñ nō sunt eiusdē nature siue substātie cū ipo deo. ga sīc dicēt

de xp̄o q̄ est dei filꝰ p̄ p̄ricipatiōnē p̄ adoptionē vl̄ p̄ nūcupationē. nō aūt p̄ naturā. ꝓbare autē possumꝰ p̄ scp̄turas q̄ iustificāt vocātur dei filij ⁊ dñi. Vñ dauid i p̄s̄ ait. Ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi oēs. Et Job.i.dr. Dedit eis potestatē filios dei fieri bis q̄ credūt in noīe eꝰ. Et Job.x. Illos deos dixit ad q̄s ſmo dei factus est. Et.i. sue cano.c.iij. Videre q̄ lē caritatē dedit nob deꝰ vt filij dei noiemur ⁊ simꝰ. Et Ro.viij. Jp̄e enī spūs testimoniū reddet spiritui nr̄o q̄ simus filij dei. Et Jacо.i. Volūtarie g̃ genuit nos verbo veritat̄. Hmōi ꝓbationibus hereticī venenosū suū virus effuderūt. Cōtra q̄s egregiꝰ Augu. in li. de eccl̄ia. dog. de xp̄o ita loquit. Natꝰ ē ſm̄ vitatē nature et deo dei filiꝰ. natꝰ est ſm̄ vitatem nature et hoīe hois filiꝰ vt nō appellatiōe. nō adoptione. sz natura in vtraq̄ natitate nascēdo filij nomē hꝫret. Et q̄ dicto docto. tbeo. di. r. iij. li. colligūt ꝓpositōez. Q̄ hec locutio xp̄s filiꝰ ōi per adoptionē nīl̄o mō ē admittenda. siue ꝓferat̄ simpl̄r. siue cū determinatiōe. vtpote si addat̄ i quātū hō. q̄ filiatio respicit ꝓsonā. eo q̄ xp̄o est vnꝰ filiꝰ ⁊ nō duo filij. Iz in eo sint due natiuitates sc̄z eēna ⁊ tpalis. Adoptio aūt p̄ suppōit q̄ndā extraneitatē q̄ nullo mō ꝓuenire ꝑt ꝓsone xp̄i. Ad illud vo q̄ō hereticī obiciūt. sc̄z de filiatiōe dē est iudiciū. Respondet Tbo. in. iij. q̄ gēnles. q̄ alit̄ scriptura loquit̄ de xp̄o q̄ sit filius dei. alit̄ de nob. De xp̄o enī dixit Job.iij.⁊. Job.vi. q̄ descēdit de celo. g̃ erat anteq̄ de celo descēdisset. dicit eū vnigenitū Jo.j. ⁊ Job. viij. xp̄e dixit. Anteq̄ abraā fieret ego sum. Que oīa diuinitatis eius veritatem ostendunt.

Q̄ experimēto miraculoꝝ xp̄i ostendit eꝰ dīnitas. tum ꝓpter spēm operū. tum ꝓpter modum tum ꝓpter documentū.

Capitulum II.

Ecūdo in sinuemꝰ exp̄imēto vl̄ exēplo q̄ xp̄us fuerit verus deꝰ cuiusdē cū p̄re nāte. Et de b ipe xp̄s dixit iudeis in templo in porticu salomonis q̄n circūdederūt eū ir̄rogātes. si eēt christus. Loquor vob ⁊ nō creditis. opa q̄ ego facio in noīe p̄ris mei hec testimoniū ꝓbibēt ō me Johan.x. Et cū ꝓpter hmōi vba voluissent eū lapidāre dixit. Vos dicitis q̄ blasphemo. q̄ dixi filius dei sum. Si nō facio opa patris mei nolite credere mihi. Si autē facio ⁊ si nō creditis mihi. opib̄ credite vt cognoscat̄ ⁊ credatis. q̄ pater in me est ⁊ ego in patre Et b dicit Tbo. in. iij. ꝑte. q. xlij q̄ miracla xp̄i fuerūt sufficiēs testimoniū dīnitatis sue ꝓp̄ria. Prio ꝓpter spēm operū. Scdo ꝓp̄ modū. Tertio ꝓpter documentū Prio ꝓpter spēm operū que trāscēdebāt oēm p̄tātem create nature. ꝓpteres fiēs non

poterāt nisi ✝tute dīna. vñ Jo. ir. ceᶜ illūinatᵒ dī. A scᶜo nō ē au dītū qz aput dō ocᶜos ceci nati nisi eēt ḃ a deo nō poterat hec si
F gna facere Scᶜo miracᶜa q̄ fe cit xp̄s fuerī sufficiēs testimōiū dīnitatī sue. qz faciebat miracᶜa pp̄ria ✝tute z autoritate. Vñ Lu vi. ḃz. Virtᵒ de illo exibat z sana bat oēs. z Lu. vij. resuscitās ado lescētulū ipatue locutᵒ ē. Adole scēs tibi dico surge. z q̄ resuscita uit lazarū Joḃ. xi. ait. Lazare ve/ ni foras. Nec audiēdi sūt q̄ dixe/ rūt aīam btām z p̄apue aiaz xp̄i ✝tute p̄p̄a posse miracᶜa facere. Q̄n vt dicit Ricḃ. di. xiij. q̄j. libri Miracᶜa n̄ p̄nt fieri aliq̄ creata ✝tute. vñ q̄uis xp̄s qz ē ds z hō possit rōe dine potētie miracula facere. ḃ tn aīa eiᵒ n̄ p̄t. Vñ richḃ. li. j. de tri. c. q̄. ait. Illa p̄digia z si gna q̄ fuerī fcā ad ꝓfirmatōez fi dei nre nō nisi p̄ dīnā ✝tutē fieri potuerī. Et si dicaī q̄ i suscitatōe lazari xp̄s egit gr̄as ds p̄ri. Rn̄ deī q̄ aliud ē gr̄as referre. z aliō suffragiū iperrare. pp̄ea xp̄s di xit loqns ad p̄rem. Ego em̄ sciebā q̄ sp̄ me audis. sz pp̄ pp̄lum q̄ circūstat dixi vt credāt. qz tu me misisti. Jō imp̄atiua voce clama uit. Lazare veni foras. Alij ✝o q̄ miracᶜa fecerūt nō ea fecere ✝tu te p̄p̄a. sz ✝tute dei vl̄ ✝tute ip̄i xp̄i icarnati. Vñ z Petᵒ vt scri bīt i actibꝫ apl̄oꝝ dixit ei q̄ ḋra gīta ānis iacuerat ifirmᵒ ad por tā tēpli. In noīe ihesu surge z am/
B bula. Tertio miracᶜa sē suffici ens testimoniū xp̄i dīnitatī ꝓpē documētū. qz filiū se dei p̄dica bat. Vñ Joḃ. v. dixit. P̄r meus vsq; mō opat̄ z ego operor. z Jo hā. vi. Sic me misit viuēs pat̄ et ego viuo pp̄ē pa. Et Jo. vij. Si me scirēt̄, forsitā z p̄rem meum scirēt̄. Et Joḃ. viij. Ego z p̄r vnū sum. z Joḃ. xvi. Exiui a p̄re z ve ni i mūdū. iterꝝ relinq̄ mūdū z vado ad p̄rem. Nisi ꝫ fuisset ve/ rū neq̄q̄ ei astitisset dīna ✝tus i miracᶜoꝝ patratōe. Nā ipossibi le ē p̄m deū sceleſto mēdacio te/ stimoniū ferre p̄ opa infinite vir tutis q̄ fūt miracᶜa ✝a. Et ꝫ gre. in omel. de ephia ꝫ duros iude/ os sic pulcre loq̄t. Dia elementa autorē suū venisse testata sūt. Ut em̄ de his q̄si q̄dā būano vsu lo quar deū būc celi eē ꝓgnouerūt. qz ptinᵒ stellā miserūt. Mar co gnouit. qz sꝫ eiᵒ plānis se calcabi le p̄buit. Terra ꝓgnouit qz ꝓtre muit. sol ꝓgnouit qz luc̄ sue ra/ dios abscōdit. Sara z pietes co gnouerūt. qz tpe mort̄ eiᵒ sissa sūt. Infernᵒ ꝓgnouit qz hos q̄s te nebat captiuos reddidit. Et ra/ mē būc quē deū oia elemēta isen sibilia senserūt. adhuc ifidelium iudeoꝝ cozda deū eē minie agno scūt. z durioza saxis ad p̄niaz sci di nolūt. eumq; ꝓfiteri abnegāt quē elemēta vt dixim̄ aut signif sut sessionibꝫ deū clamant.

Q̄ apper dīnitas xp̄i rōe sctī/ ficatōis aiaꝝ. remissionis pecca toꝝ. et p̄ductionis mundi.

Capitulum III.

220

Ertio insi
nuem⁹ dīnitatē cristi
rōe. Quecūqz em̄ at
tribuūt fm vitatē alicui illa que
nō pñt ꝓuenire nisi soli deo ille
est dꝰ. Sz xp̄o attribuūt fm ve
ritatē ea q̄ ꝓuenūt soli deo. ergo
ipe est deꝰ. Sūt aūt illa ꝓnapa/
lia tria. Primū ē aiaz sctificatō
Scōm petrz remissio. Tertiuz
mūdi ꝓductio Primū qō dō
cōuenit ē aiaz sctificatio. Jō ipe
Leuīc. xix. c. ait. Ego dñs q̄ sctifi/
co vos. hiꝑm dr de xp̄o. vñ He/
bre. vlt. Jesus vt sctificaret p suū
sāguiez pp̄lm ex̄ porta passus ē.

Scōm qō deo ꝓuenit ē petrō
rū remissio. Propter ea p Esa. xliij
ipe sic loqr. Ego sū q̄ deleo iniq/
tates vras. Sz de xp̄o Matth. q̄
angelꝰ dixit Joseph. Ipe ei sal/
uū faciet pp̄lm suū a petis eorū
Et b Mat. ix. c. br. q̄ cū q̄daz er
scribis murmurarēt intra se. qa
xp̄s dixerat paliti co. Cōfide fili
remittūt tibi petā tua. xp̄s rñdit
vt q̄d cogitat' mala i cordib⁹ ve
strīs. q̄d ē facili⁹ dicere remittūt
tibi petā tua. an dicer surge z am
bula. Ut sciat' aūt qz filiꝰ homi
nis hz ptātē dimittēdi petā tunc
ait paliti co. Surge tolle lectum
tuū z vade in domū tuā. Ter/
tiū qō deo ꝓuenit ē mundi ꝓduc
tio. Dic ē qō p Esa. xlvij. c. ait.
Ego ipe p̄mꝰ et ego nouissimus.
Manꝰ mea fundauit trā z dex/
tera mea mēsa ē celoꝝ. Sz ꝺ xp̄o
etiā dr Joh. i. In ꝓncipio erat v
bum ⁊c. Oia p ipm facta sunt z
sine ipo factū ē nihil. Et mūdus
per ipm factꝰ ē z mūdꝰ eū nō co
gnouit. Nō ꝓgnouerūt iudei. qz
in ꝓpria venit z sui eū nō recepe
rūt. Nō cognoscūt infideles. quia
purū hominē existimātes deuz
verū adorare recusant. Non co
gnoscūt z mali xp̄iani. q̄ vt dicit
Paulꝰ ad Thitū. j. Cōfitent̄ se
nosse deū factis aūt negāt. O mū
danoz superbia &restāda. O teme
raria mētis būane curiositas. O
demiqz ingratitudo maligna. Cer
te ille q̄ in cuna vagit in p̄sepio
pānis fuit involutus. in terris cū
hominibus ꝓuersatus est in cru
ce in medio latronū pepēdit. in
sepulcro vsqz in diē tertium latu/
it. Ipse verus deus est q̄ a mor/
tuis resurgens ascendit in celuz
z sedet ad dexterā dei. Ipse pro/
pter nimiā charitatem suā q̄ di/
lexit nos cū in forma dei eēt nō
rapinā arbitratꝰ est esse eq̄lem
deo. Exinaniuit semetipm formā
serui accipiēs. in similitudinē hoim
factꝰ est. habitu inuentꝰ vt hō. ve
dr Phil. ij. O imēsa pietas. o ar
dētissima caritas p̄cio nri dei. de
q̄ dr Joh. iij. Sic ds dilexit mū
dū vt filiū suū vnigenitū darz ve
o ie q̄ credit i illū n pear. sz hēat
vitā eternā. Hoc gre. ꝓsideras xp̄z
i cruce nudatū. clauis ꝓfossū vul
neribꝰ plenū. cozonatū spinis. ex
tictūq; morte crudeli cū admira
rōe ad deū ac pietate clamabat.
O iestiabilis dilectio contra vt
serui redimeres filiū tradidisti.

Nos vero cum ipo tā fervidum amorē recolētes referam⁹ gr̄as benefactori nr̄o deo t dño Jesu xp̄o cui sit laus t gl̄ia p infinita seculoꝝ secula. Amen.

Sabbato quar

te ebdomade in q̄dragesima de veritate q̄litate seu tpalitate horribil'illi⁹ bestie. s. antixp̄i q̄ apparebit in vltimis tp̄ibus cū ꝓsūmamata fuerit iniq̄tas hominum.

Sermo LIII.

Go sum

lux mūdi. q̄ sequitur me nō ambulat i tenebris. Verba sūt redēptoris nr̄i original'r scripta. Joh. viij. c. t in euāgelio hodierno. In vltimis tp̄ibus cū ꝓsummata erit iniquitas hoim appebit deo p̄mittente horribil'illa bestia q̄ vocabulo cōi ōr antixp̄o. s. xp̄o ꝓrius. Propter ea salvator nr̄ p̄monuit oēs vt solidi essent atq; ꝓstātes in fide neq; desererēt ip̄m salvatorē q̄ vbo t ereplo salut' viā nobis oñdit. Erat enī lux vera q̄ illuminat oēm hoiem venientē in hūc mūdū. Joh. i. Qm̄ aūt tpe p̄secutōis antixp̄i multi deficiēt qui xp̄m derelinq̄ntes antixp̄m sequent⁹ t colent currēteq; luce relicta post tenebras errorꝝ ac vitiorū. Idarco in p̄senti ēmone p eruditōe p̄sentiū de antixp̄o erimus tractaturi. eo q⁹ nō ipe sed xp̄us est omī studio atq; conatu sequend⁹. De ipo itaq; antixp̄o tria mysteria p̄ncipalia declarabim⁹. Primū ōr veritas. Secūdum q̄litas. Tertium tpalitas.

Qꝫ per autoritates scripture. t testimonia sanctorū ostendit futurus antixp̄s. Cap. I

Rimū mi

steriū de antixp̄o declarādū ōr vitas. In q̄ aperte debem⁹ ostēdere q̄liter verū est q⁹ antixp̄s sit ventur⁹ qui ecclesiā dei artius expugnabit t xp̄ianos crudelissime p̄sequet̄ q̄s fecerit vnq̄s q̄cunq; ali⁹ xp̄iāi nominis inimic⁹. Ad h aūt p̄bādū sunt autoritates scr̄pture t scōrū testimonia q̄ sequūt. Scribit nāq; Gen. xlix. q⁹ Jacob p̄triarcha in extremo vite sue p̄dicēs filios q̄ vētura erāt dixit de Dan. Fiat dan coluber in via cerastes in semita mordēs vngulas eq̄ vt cadat assessor ei⁹ retro. Et l̄z vt dic̄ mḡr i hist. sco intelligāt iudā hāc ꝓphetiā de sāpsōe q̄ fuit ō tribu dā. vtz Judi. xiij. t iudicauit populū vt h̄ ibi. xvi. cū glo. ordinaria dic̄ ibi sic. Dā ñ solū coluber sz cerastes vocat q̄ ꝓpēs esse coruut⁹ ꝓhibet. q̄ digne antixp̄i aduent⁹ asserit. qm̄ ꝓ scrōs morsu pestifero t cornu prāt' armabit. Amb. vo li. de bñdictiōne patriarchaꝝ dic̄ p̄fatā ꝓphetiā de antixp̄o debere intelligi. Ait enī antixp̄s futur⁹ ē de tribu dā seuus iudex t tyrān⁹ im āis q̄ ppl's iudicabit nāq; sedēs i via ꝓpēs ōnēm tēptabit eos q̄ viā ambulāt vitaꝝ

3 Sicut cñ duodecim fuerunt
aplī de quoꝝ nūero ceciderit vnus
loco cui⁹ successit Mathias. sic
in numero duodeci tribuū filio
rū israel vna trib⁹ ruit. s. Dan q̄
in antixp̄o ꝓsequet xp̄m. loco
cui⁹ Apoca. vij. in visiõe bti Jo/
bānis. supplet trib⁹ manasses qui
fuit filius Joseph. vt ó: Genes
xxxvij. Quare propheria Jacob
recte ꝓnūciauit ānixp̄i futuꝝ. Da
niel vo. xi. c. ita inq̄t. Adhuc alīō
tps erit. s. antixp̄i. s̄m Nico. de li
ra. Et faciet rex. i. antixp̄s iux̄ vo
luntatē suā z eleuabit z magnifi
cabit sup aduersum oēm deū et ad/
uersum deū deoꝝ loquet magni
fica z diriget. i. prosperabit dōec cō
pleat ira cū dia. s. dei. propter hoc
ꝑpe est diffinitū no q̄si dicat Sic est
determinatū in dei p̄scia. z deum
patꝝ suoꝝ nō reputabit. Et erit
in cōcupiscētijs femiaꝝ nec quē
q̄ deoꝝ curabit. q̄ aduersū vni
uersa consurget. Et dañ. vij. Cū
creuerint inq̄tatē consurget rex
impudens facie. s. antixp̄s iueri/
cundꝰ ad oīe malū. etiā intelli
gens p̄positōes. Et roborabit
fortitudo ei⁹. s̄z nō in viribꝰ suis
sez q̄ in viribꝰ diaboli. Et supra
q̄s credi ꝑt vniuersa vastabit. Et
prosperabit z faciet z interficet ro
bustos. s. illos q̄ inuenient firmi
in lege dñi nolētes ei obedire z po
polū sanctoꝝ s̄m volūtatē suā.
Et dirigēt dol⁹ in manib⁹ eius
cor suū magnificabit. Et i copia
rez oīm occidet plurimos. Et ꝑ
principē p̄ncipū. s. deū consurget
Et sine manu ꝛterēt. q̄. s. de⁹ inf
ficiet nō ꝑ manū hois sed ange
li. De ipō etiam antixp̄o ꝓphera
uit Job. i. sua cono. c. q. Audistis
q̄ antixp̄s venit. i. veniet ꝛpe suo
s̄m Nico. de lira. Et Apoc. xiij. c.
Johes ait. Vidi de mari bestiaꝝ
ascendentē hñtē capita septem z
cornua decē. z sup cornua ei⁹ de
cē diademata. z sup capita eius
noīa blasphemie. Et bestiā quaꝝ
vidi silis erat pardo. Et pedes ei/
us sicut pedes vrsi. Et os ei⁹ sic
os leonis. Et dedit illi draco vir
tutē suā z ptātem magnā. Et vi/
di vnū de capitibꝰ suis q̄si occi/
sum in morte. z plaga ei⁹ mortis
curata est. z admirata ē vniuersa
terra post bestiā. z adorauerunt
draconē q̄ dedit ptātē bestie. Et
adorauerūt bestiā di. Quis silis
bestie z q̄s poterit pugnare cum
ea. Et data ē ei os loq̄ns magna
z blasphemias. Et data est ei po
testas facere mēses. xlij. Et ape/
ruit os suū in blasphemias ad de/
um blasphemare nomē ei⁹ z ta/
bernaculū ei⁹. Et eos qui in celis
habitāt. Et datū est illi facere bel
lū cū sanctis z vincere illos. z da
ta est illi ptās in oēm tribū z po
pulū linguā z gentē. Et adorauc
rūt eā oēs q̄ habitāt terrā quoꝝ
nō sūt scīpta noīa in libro vite a/
gni qui occisus est ab origie mūdi
Sāct⁹ etiā methodi⁹ quē ꝓmen
dat hiero. in ꝓlogo sup Dañ. de
quo etiaꝫ meminit mḡr historie
scolastice. c. xij. sup Gen. ita ó an
tixp̄o dixit in libro quodam suo

in quo tractat de ꝓmis ⁊ nouissimis rebus. Veniet filꝰ perditiõis q̄ ꝺr̄ antixp̄s ⁊ putãs q̄ sit deꝰ exaltabit cornua eiꝰ nimꝭ. Et Paulꝰ .ij. Thes. ij. c. Reuelabit ille iniquꝰ quē dñs Jesus interficiet spũ oris sui. ⁊ destruet illustratõe aduẽtus sui. Cuiꝰ aduẽtus est ſm operatõem sathane in oñi ꝟtute ⁊ signis ⁊ ꝓdigijs mẽdacibꝰ ⁊ in oñi seductõe iniquitatis his q̄ pereũt. De antixp̄o etiam Dan. dicit in .vij. li. suaꝫ sẽtentiaꝫ. Decet scire q̄m octꝰ antixp̄m venire. Et Augꝰ .xx. li. ꝺ ciuita. dei. c. xix. Non veniet ad viuos ⁊ mortuos iudicãꝺꝰ xp̄s nisi p̄us venerit ad seducendos in ania mortuos aduersariꝰ eiꝰ antixp̄s. Sz in q̄ tẽplo sessurus sit incertũ est. vtz in illa ruina templi qꝺ a salomõe ꝓstructũ ẽ an ī ecclesia. Et saluatoꝛ nr̄ Joh. v Ego veni in noie p̄ris mei ⁊ non accepistis me. Aliꝰ veniet in nomine suo ⁊ illũ accipietis. ⁊ Mat xxiij. Cũ videritis abhominatiõez desolatõis q̄ dicta est a Daniele ꝓphēta stantẽ in loco sc̄o qui legit intelligat. Prædixerat quippe Dañ. ix. c. In dimidio ebdomadis deficiet hostia ⁊ sacrificiũ ⁊ i templo erit abominatio desolationis. Qꝺ declamãs Hilariꝰ super Mat. ꝺi. Totũ iudiciũ aduẽtus futuri ponit ꝺi. Cũ videritis ⁊c. De antixp̄i em̄ tpe hec locutus ẽ ꝓphēta. Abominatio enim ex eo dictũ est q̄ aduersus deum veniẽs nomẽ dei sibi vẽdicet. Desolationis aũt abominatio, quia bellis ⁊ cedibꝰ terrã desolaturꝰ sit. Depehendimꝰ q̄ ꝓ tot testimonia verũ esse q̄ antixp̄s veniet. Sz nõnulli hãc veritatẽ subẽ fugere q̄rũt ꝺicẽtes iam venisse antixp̄m. Nã alij sunt tenẽtes hereticos oñs antixp̄os fuisse. Alij opinant illũ fuisse neronẽ. Qui dã ꝯo arbitrant q̄ fuerit spurcissimꝰ machmetꝰ. Sed ꝓmis rñdemus nõ esse negãdum hereticos oẽs mꝫsticos antixp̄os posse vocari. q̄ꝛ Joh. i. cano. ij. c. antixp̄i ait ml̄ti sunt. Et Hiero. super illo ꝯbo Mat. Mł̄ti veniẽt in noie meo ꝺi. Ego sum xp̄s inquit. Ego reor oñs hereſiarchas antixp̄os esse ⁊ sub noie xp̄i docere q̄ ꝺ xp̄m sũt. Verũtñ nõ obstat q̄n verꝰ ⁊ realis antixp̄s venire debeat. Cõtra scõos vero dicere possumꝰ q̄ Nero nõ fuit antixp̄s verꝰ. tũ q̄ post ip̄m inuenti sunt ⁊ alij crudelissimi psecutores xp̄ianoꝝ. vt Domicianꝰ anthonius seuerꝰ maximianus decius aurelianus diocletianus maximinꝰ et ceteri. tum q̄ antixp̄s regnare debet p̄ tres annos cũ dimidio. sicut ꝓz in autoritate supius allegata. Apoc. vbi ꝺr̄ q̄ data est illis ptãs facere menses. xlij. et Dañ. vij. c. ꝺr̄ q̄ psecutio eius durabit p̄ tpa. i. p̄ annũ et tpa. i. p̄ duos annos. et dimidiũ tpis. i. dimidiũ anni ſm expositõem Hiero. Nero aũt ſm Orosium et eutropiũ regnauit annis. xiij. Nõ potuit etiã nero

esse antixp̃s. q; antixp̃s iterficiẽ dus est ab angelo ⁊ nero interfe cit scip̃m. vt q̃ aliqs crudel' errite rat in scip̃o crudelitatis officiũ exerceꝛ. Sꝛ adhuc q̃dam dicer̃t Neronẽ resurrecturꝫ ⁊ futurꝫ antixp̃m. de quib; dicit Augu. li. xx de ci. dei. Multũ mihi mira hec opinantiũ rãta p̃sumptio. Alios vero q̃ dixerũt machmetũ fuisse antixp̃m vincere possum⁹ ex ꝟbis xpi dicẽtis Mat. xxiij. Nisi breuiati fuissent dies illi nõ fieret salua oĩs caro. Persecutõ aũt machmet duravit tã p̃ ãnos octingẽtos. Persecutio aũt antixp̃i licet gꝛauior ⁊ terribilior futura sit q̃libet alia abbreuiabit propẽ eloctos. Quare expectãd⁹ est antixp̃s. De q̃ paul⁹. ij. Thes. ij. ca. ait. Qꝫ reuelabit ille hõ peccati fili⁹ p̃ditõnis q̃ aduersat ⁊ extollit supꝛa oẽ id qꝫ dꝛ deus.

De q̃litate seu p̃ditionibus antixp̃i q̃ctum ad ei⁹ natiuitatẽ malignitatẽ ⁊ ptãtem. Ca. II.

Ecunduꝫ

mysteriũ declarandũ de antixp̃o dꝛ q̃litat' Jn q̃ notare debem⁹ triplicẽ ei⁹ cõditionẽ. Prima dꝛ natiuitatis Scõa maligitatis. Tertia potestatis. Prima antixp̃i cõditio dꝛ natiuitatis. Scõm merbodium nascẽt in chorozaim. nutrietur in Betsaida. Sꝛ quibusdam videt q̃ nascẽt i babylone. vt dicta glo. super. ij. Thes. Et Hier. super danielem. Verũtamẽ nec hoc videtur consonum veritati nisi intelligamus babylonẽ mystice p̃ont ſignificat confusionẽ eo q̃ babilon illa magna ceꝛdit et facta est inhabitabilis. Ex quo dubium videtur in quo loco sit determinate nasciturus antichristus. De gente vero credibile est et verisimile q̃ nasciturus sit vt Hiero. dicit super. xi. c. Danie. ẽ populo iudeoꝝ. De modo autẽ licet q̃dam dicant. q̃ tempe demonis generabit sucubi. sꝛ qui in assumpto coꝛpore in spẽ mulieris supponet se viro ⁊ incubi qui sꝛ postea in specie viri commiscebit se mulieri. Tamẽ ꝟ nulla autoritate p̃bari potest. Et vt Hieron⁹. dicit ad paulinum. Q̃ de scripturis sanctis autoritatem non habet eadem facilitate contemnit qua p̃bat. Jdcirco inberendũ est sententie Dama. qui ait. Non ex fornicatione generabitur ⁊ suscipiet omnem actum sarbane. Secunda condicio antichristi dicitur malignitate. Erit quidem homo malus viciosus et nequã. sicut vnꝰ aliquis fuerit in hac vita. Sꝛ apꝛ nõnullos dubium videtur. vtrũ antichristus erit diabolus incarnatus quẽadmodum fuit christus deus incarnatus. Et q̃busdã videt q̃ sic. Qꝫ Bꝛe. xvi. 'moral' ait. Caput iniquoꝝ diabol⁹ ẽ qui vltimis temporib⁹ illõ vas perditionis ingressus antixp̃us vocabit. Verũtñ Hier. expñe ꝛriũ dic̃ sꝛ illo ꝟbo Daniel. vij. c.

Ecce oculi hominis erāt i cornu illo. Nō putem⁹ inq̄t iuxta q̄rūdā opinionē illō cornu. i. antichristū diabolū esse vel demonē. sed vnū de hoibus in quo sathan habitatur⁹ est corpaliter. qō dicētū intelligendū ē nō q⁹ istud fiat p assumptionē z vnionē in suppositō. q; vtputa inconuenies est suppositū qōcūq; creatū posse naturā extraneā assumere. q; ō est priuilegiū singlāre suppositi increati. quare dicēdū est q⁹ diabol⁹ in antichristo habitabit p totalē illius hois possessionē. Et ad hūc intellectū trahēda sūt vba Gregorii. ō etiā ipm sentire vr Jobes Dama. q; ō antixp̄s ait. Prescius de⁹ inq̄tatē future voluntatis ei⁹ p̄cedet in eo habitari sathanā. Erit itaq; antixp̄s homo verus z pur⁹ licet diabolo familiarissim⁹ et cui⁹ cōmertio mīra facere z facere poterit. Vñ Gregorius⁹. xxix. moral. ait. Sicut enī cedrus arbusta cetera in altū crescendo deserit. ita etiā antixp̄us mūdi gliam tpaliter obtinēs mentes hoim z hoies culmine z signoz ptāte trāscendet. Spiritus⁹ quippe in illo est q̄ in sublimib⁹ posit⁹ potētiā nature sue nō perdidit vel delectus. Cui⁹ idcirco⁹ tus nūc minie ostendit. q; dispē satōe dine fortitudinis ligatur.

Tertia antixp̄i conditio dicit. ptātis. Accipiet nāq; ptātē a deo sinēte z pmittēte sup vniuersam ēr̄ā. Attrahet nāq; pauc; dūtaxat exceptī, ad se oēs gētes, faciet q; ñ solum obliuisci. verū etiam blasphemare nomē illud qō est sup oē nomē nomē. s. dñi nr̄i iesu xp̄i Multaq; impia loquet z dicet cōtra honorē ei⁹ z v̄ginis matr̄, ac oīm sanctoz; celi. inducetq; oēs pplos vt ip̄m colāt p deo. Et vt ō: Mat. xxiiij. Erit enī tūc tribulatio magā q̄lis nūq; fuit ab initio mūdi vsq; mō nec fiet. invader siq̄dem ille hō peti vniuersū orbem terraz; manu armata. cōgregabitq; in p̄liū copias ineredibiles. nec erit q̄ posset se defendere a furore illaz; largietur adhuc ampla mūera z largissima dona his q̄ ei spōte sua adherebūt. Seducet z alios signis z prodigiis mēdacib⁹. Et vt ō: Mat. xxiiij. Surgēt pseudo xp̄i z pseudo p̄phete z dabunt signa magna vt in errorez inducant si fieri pōt etiā electi. Cessabūt tunc ō pmittēte oia miracla vera. Cruciabunt⁹ p xp̄o illi qui feruentes erūt z nulla p̄solatiōe visitabuntur. O q̄d erit tūc tātas nouitates inspicere. O q̄nta horribilitas videre dirui tēpla z ecclesias dei religionē deleri p̄tēnit⁹ tutes prophanari sacra z polui virgines acq; tozq̄ri sine vlla pietate xp̄ianos. O q̄nta ignominia oc cupabit tūc mūdum q̄n licebit vnicuiq; p libito ad carnalitatē ad spurcitiā oēm z ad lasciuias lasare habenas. Sz breue erit tēpus illō in q̄ p̄spabit diabol⁹ antixp̄s. Cum vt p̄dictū est post tres annos cū dimidio deo in-

benteinterficiekab angelo.

Qꝫm aliquos vianū est tps antrieristi. tū ppbenaꝝ pnunciationē. tum etiā annumeratōē. tū etiā iniqtatum consummatione

Capitulum III.

Ertiū mi

steriū declarandū de antixpo ꝺz temporalitate. In quo videndū est an primū sit z vianū tpus q̄ apparere debeat pessimi antixpi. Et saluo iudicio melioꝝ dicūt q̄dam q̄ sic ꝓpter tria. Prīo ꝓpter ꝓpbetarū pnunciatōem. Scḋo ꝓpter etatū annumeratōem. Tertio ꝓpter iniqtatū ꝯsummatōez. Prīo propter ꝓpbetaꝝ pnūciationez. Dicūt em abbatē Joachim spiritu claruisse ꝓphetico. Jpe ꝺo papalistā depinxit in q̄ mistra futura de statu ecclie pnūciauit. Ibiq̄ ponit duos post istū q̄ paulꝰ secūdꝰ vocat ꝯsummos pōtifices esse futuros. post q̄s z tertius ꝺ pingit q̄ coronā erbiber antixpo Si et ego dico q̄ ꝯsmista ꝓdixerint Joachī. sancta Brigida. methodiꝰ. merlinꝰ z ceteri q̄ spīū habuerūt ꝓphetie. tū vt mihi vi. dicta eoꝝ nō intelligūt. Nā de Nicolao. calixto. pio. z paulo pontifice maximis nihil inuentū est Qꝺ papalista ſoneꝝ Fm veritatē q̄s si verus sit relinquo arbitrio ſapientū dicendū. Et ꝓpterea rephensibiles ponꝰ iudico q̄s laude dignos eos q̄ ꝓphetias que i ſcriptura ſacra nō habent nimis curiose legere z interp̄tari studēt q̄m sepiꝰ inuenīt ꝺcepti. Scio etenī etiā graues ac sctōs viros in hoc ꝺefecisse. Nā q̄dam egregius z sanctꝰ p̄dicatoꝝ ꝺieby nostris catbalogo sanctoꝝ asc̄ptus bono zelo ducꝰ publice z sepissime p̄dicauit. imo sup ino tractatū copiosissime scripsit. q̄ suo tē poze natꝰ erat antixpus. habebat ipse quasdā ꝓphetias aliq̄sq; rōnes quib⁹ inducebat vt ita crederet z p̄dicaret. Si reuera euidentia facti declarat ip̄m fuisse deceptū. Et sic nō audio p aliquā ꝓphetiā quā non intelligo temere ꝺiffinire q̄ tpus tā imineat antixpi. Scḋa rō q̄ mouit aliqs vt ꝺicerēt primū tā poze antixpi tps .est ꝓpe etatū annumeratōz Dicūt em nos esse in sexta etate mūdi. et q̄ pretericrūt. m. ccc. lxvi. ānī. Et ex ꝯsequēti in hui mūdus ꝺebit finē. Et cū antixpus añ q̄s mūdꝰ finiat vēturꝰ sit. q̄ veniet in breui Si q̄d ad ꝺ dicendū sit diffusius habebit in Fmōe de cōtemptu mūdi. Tertia rō q̄ re plericq; astruere nituntur antixpi stū cito esse venturū. est ꝓpe iniqtatū consumatōz Dicūt em implerā tā z ꝯsummatā esse mensurā iniqtatū z pecōz ac p ꝺiuinā re tpe. Deq̄. ij. Thi. iij. ca. ꝺz. In nouissimis ꝺieby instabūt tpa periculosa. z erūt homines seipos amātes. cupidi. elati. superbi. blasphemi. pennby nō obedientes. ingrati. scelesti. sine affectōe. sine pace criminatores incōtinentes. imi

tes sine benignitate. ꝓditores ꝓ terui. tumidi. voluptatū amatores magis q̄ dei būtes q̄dē specie pietatis: virtutē aūt ei⁹ abnegantes. Hec ille. Quare vo oīa supdicta inuoluerūt boies mortales miseros q̄z z potissimū eos q̄ nomē xp̄ianū ꝓfitēt. ꝓterea et si rō tertia ñ ꝓcludat ō facto q̄ vicinū nō sit tps antixp̄i. saⁿ tm efficax est ad nos monēdū vt illō timeamus tps. Deu beu q̄s sine horrore cogitare q̄at q̄tū hodie sup abūdauit iniq̄tas et refrigerata ē caritas mlt̄oz. O xp̄iana fligio O decora z inuiolata fides perse/quunkte hodie. deturpāt z inficiunt nō tm alienigene. sz z tui q̄ fideles z xp̄iani vocari gl̄iant. Illi sūt q̄ modicā aut nullā habent ad dei cultū reverentiā. Illi q̄ ecclesiasticas dignitates ꝓ explendo ambitōis sue appetitu furāt z rapiūt. Illi sūt q̄ collocauerūt vineā dñi sabaoth .i. ecclīaz sanctā nō agricol' fidelib⁹. sed vt ira dicā atrocissimis hostib⁹. Illi sē qui ecclesiaz bona lacerāt dissipāt in vsus malos expendūt et denorāt sicut lupi. Illi sūt q̄ ꝓncipant impant z dñant pp̄ie sine iusticia sine ꝟitate sine clemētia. Illi sūt q̄ ꝓcepta dei viuētis negligūt z ꝓtēnūt. Nō colūt deū nō amāt nō venerant z blasphemāt nomē ei⁹ sanctū. z in illo ꝓiurant. dies festos nō fuant. parentes aspernant. inuidi sūt. iracundi litigiosi. seditiosi. percussores. homicide humanū sanguiez crudelr effundētes. Non erubescūt q̄si iā public adulterari. fornicari. z qđ his fedi⁹ est cōtaminari fetidissimo vicio sodōie. Auaricie aūt locū dederūt ita q̄ nulla sit amplius veritas. nulla fides nulla caritas in eis. Lucrant ꝓ vsuras. fraudes. simulatōes. deceptōes. et alios indebitos modos. Licentiauecūt linguā vt loquant criminatiōes. mendacia. testimonia falsa. detractiōes. susurratiōes. scurrilitates. ꝓtumelias. improperia. z iuicia. Aperuerūt cor suū ad ꝓcupiscendū bona seculi bona. z ad desiderādū delectari in pcis carnis. Fregerūt mlti votū qđ deo fecerāt. Finxerūt mlti bonitatē vite. acceperūt ouiū vestimēta intrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces O. q̄nta pcā z q̄z enormia latēt sub ouia pelle. O magne de⁹. O sapientissime dñe. tu oīa vides. tu oīa dentoz nosti. Nos vero merito ꝓp̄ tāta facinora timere debem⁹ ne in nos deseuiat ira sua. sinatq̄ per antixp̄m verari mūdū tēpestate magna. Z q̄ nos liberet redemptor nr̄ pyssim⁹ q̄ cū p̄re z spū sancto viuit et regnat p infinita secula seculoz. Amen.

Dñica de passione in mane de bonore pentū exemplo xp̄i qui in euāgelio suū p̄cz bonorare se asserit. scz quo ad dilectionem. subiectionem et conuersationem.

Capitulum I

Go honorifico pfem meum. Verba sūt redēptoris nr̄i ongr̄naīr Job. viij. c. t i euāgelio hodierno annotata. Facti sūt a deo vt pīmū impū filij ad parētes suos vt merito q̄libet pr̄ aut mr̄ dicere possit illud Esaye. i. Filios enutriui t exaltaui. ipi aūt spreuerūt me. Vt igit etiā t ipi iuuenes t adolescētes ac pueri parētes colendo ad verā pniam reducant. in pīti fmone ō honore pentū dicere statui. Nā Exo. xx. dño de us dixit. Honora pfem tuum t matrē tuā vt sis longeu⁹ super terrā. Christ⁹ vo in euāgelio hodierno pfem se honorare fatet. vt sic nos in suo exēplo instrueret q̄d agere debem⁹. De ipo ita q̄ honore parētuz tria mysteria declarabim⁹. Primū ōr dilectionis. Scōm subiectiōis. Tertiū conuersationis.

Q̄ honorādi sunt pentes propter būficioz mūltiplicitatē. ppr̄ parentū c̄ritatē. t ppr̄ irrōnabiliū exēplaritatē. Cap. I

Rimum mi

sterīū declarandū de parentū honore ōr dilectionis. Debent vtiq; filij q̄ pentes honorare volūt illos diligere et ex corde amare ppter tria. Primo propter beneficioz mūltiplicitatē Scōo propter parētū charitatē Tertio propr̄ irrōnabiliū aialiū exemplaritatē. Prīo filij debēt parētes diligere propr̄ būficioz mūltiplicitatē. Quilibet explicet quot a pentibus filij būficia receperūt. Ab illis eq̄dez sumpserūt esse q̄ō bonū tā grande est vt ipm sit fundamentū oīm aliorū bonoz. Nā nō bz esse nullū aliud bonū bre pt nō diuitiae. nō gl̄iam. nō famā. nō sc̄iam. nō virtutes. nō gr̄am. nō vitā eternam. Ipm etiā esse bonū ab oībus ē desiderabile. Vñ Aristo. ij. de aia i quit. Oia appetūt ee t illi⁹ cā agūt q̄cūq; agūt fz naturā. ppr̄ ō bonū a pentibus hītū li. ō ebdōadibus Boe. ait. Oīm bonoz ipm ee bonū ē. Hic ēt sapiēs Eccl. vij. ait. Honora pfem tuū t gemitū matr̄ tue ne obliuiscar̄. memēto q̄m nisi p illos n̄ fuisses. t bīer. i epla ō honore pentuz ait. Honorādi sē pentes. q̄ prīo sūt nob cā nascēdi. Hoc būficio mot⁹ coriolan⁹ rōan⁹ ꝯsul ab vrbis rome obsidiōe cessauit. Scribit nāq; ō illo Eutropi⁹. q̄ p⁹ q̄z vicerat volscos t coriolos. vnde postea nomē accepit exul fact⁹ rōanis ad volscos i exiliū mittit. cui q̄dā gl̄ose viuēs ab eis ꝯ rōanos dux fact⁹ ē. Et p⁹ mīlias citaret t tras ab eis adeptas ad fossas q̄n q̄ miliū passuū a b vrbe castra posuit sēs p⁹ tarq̄niū superbū q̄ ꝯ p̄nas durissz exercitū. Populatur iñ rōanū agz custodibus interpōnit. Ō fm Frōtinū ō re militari faciebat vt discordia oriret ie pīes t pp̄m. Mul-

titudo tandē ingens pacē expe/
ctās senatū mouit vt ad coriola
nū oratores mitterent. Qui cum
nō obtinuissent itez missi alij ñ
recipiunt in castris. Mittūt po
stea sacerdotes cū suis insignib⁹
velati q̄ minus fecerunt q̄z p̄mi
Tūc matrone vt scribit Valeri⁹
sub rubrica de pietate erga parē
tes ad vecturnā matrē coriolani
volūniāq̄z vroꝛē freq̄ntes ꝓue/
niūt vt ipa mr̄ z vroꝛ coriolani
duos ei⁹ filios in ostium castra
ducerēt z vbē p̄cib⁹ libarēt quā
armis tutari difficile erat. Luz ḡ
ad castra ventū est nūciat coꝛio/
lano adesse ingēs mulier agmē
qui sprevit eas. Mox q̄dam fa
miliariū. nisi me inq̄t decipiāt o/
culi matꝛ tua ꝓiunct et tibi tui ad/
sunt. Tūc coriolan⁹ cū matre ob
uie ap̄lerū ferret. dixit mr̄. Pri/
usq̄z amplerū accipiaz dic an ad
hostē an ad filiū venerim z vtz
captiua in castris tuis sim. Jn ꝺ
me longa vita z senect⁹ traxit vt
crudēlē te deinde hostē videre. Po
tuisti populari hāc terrā q̄ te ge/
nuit z nutriuit. Si ego te nō pe/
perissem roma nō oppugnaret.
Si filiū nō habere liba i patria
moꝛtua essē. vroꝛ ōinde ac libo
rū ap̄ler⁹ ab oi turba mlez stra
uere virū. Tūc ad matrē versus
ait. Expugnasti z vicisti irā meā.
Pciam ḡ vtero tuo dono repen
te agrū romanū armis hostili/
bus libauit. Recoꝛdat⁹ ḡ fuit co
riolan⁹ q̄ztū matri debebat i cu
ius vtero suscepit esse. Dic Mc
ro. ꝺ honoꝛād⁹ pentib⁹ ait. Pre
beat patꝛ amoꝛi iusta foꝛmido
qui p̄mi nob sūt cā nascēdi. Exhi
bete p̄ib⁹ filij q̄ꝺ vos ptās pa/
terni noīs cogit. q̄ adeo est eoꝝ
merit⁹ attributa vt ipa devotio
exigat q̄ꝺ natura iubere non po
tuit. Matrib⁹ q̄q debitā impen
dite reuerētiā q̄ vob vteri liuoꝛe
seruiētes pꝺ⁹ coꝛpis vr̄i tolle/
rāt atq̄z ignotā poꝛrūtes infan/
tiā famulatū q̄ndā exhibent ob
stetricis. Jllo tpe nō trī sibi ma
ter esurit nec accepta solos di/
gerit cibos. Materno victu alit
z ille q̄ latet eusq̄z mēbra alteri
us cōmestione pascūt vt ꝺ futu
rus alienis moꝛsib⁹ saturet. hec
ille. Sūt z alia beneficia filijs a
parentib⁹ oblata. Nā vt in p̄libus
ipi filios nutriūt aut nutrin faci
unt ipos in etate infantuli cum
magna diligētia ab oi⁹ ꝛrijs p
tegūt z defendūt. Jpi eis proui/
dent de vita et tegumento. Ipsi
eis alludūt applaudūt z blandi
unt vt a planctu reuocēt. Jpi e/
os docēt vt loq̄ sciant. imo vt se
pissime vt bonos moꝛes seq̄nt.
Propter Piero. de honoꝛe pa/
rentū ait. Memēto parentū. q̄a
tal'es quoq̄z manib⁹ incrementa
sumpsisti. Scꝺo filij dīt parē B
tes diligere ꝓpter parentū chari
tatē. Nā q̄ntūcūq̄z filij diligant
p̄rem z matrē trī ab his pl⁹ dili
gunt. Et ꝺ fm Jrisio. viij. etbi. p
uenit et triplicā rōe. Pria rō est
diuturnitatis tpis. Naz q̄nto a/
moꝛ magꝭ durat tāto vehemētioꝛ

ptrficit amor aut parētū ad filios diuturnior ꝛ q̄ filiorū ad parētes. Strati ēīm cū filij nascunt parētes diligūt eos. nō tīm statiz filij diligūt pentes. qz nō statim sūt tāte cognitōis vt possint cognoscere q̄d sit diligēdū. diuturnior ḡ est amor parētū ad filios q̄ ecōcurso. ꝛ fortior ē vehemētior Scōa rō est cerntudio prolis. Parētes igit sūt magis certi de sua ple q̄ ipa de pentib. et sic matres plus q̄ pres. Tertia rō ē vnionis. qz filij vniunt pentib eo q̄ ab ipis hūt esse ꝛ ū ecōuerso. Jō dic̄ Aler. in. iij. volumine sum. q̄ de amore filios exhibēdo nō dak p̄ceptū. sic nec ō amore sui ipius. qz ad ō sufficiēt̄ inclinat natura. Ūñ sic̄ humor ascendit a radice ad ramos ꝛ nō econuerso. sic naturalr a pentib ascēdit amor ad filios ꝛ nō ecōuerso. Idcirco amor pentū ad filios est natural. Amor vero filiorū ad pentes debet esse gratuit⁹ Vnde Hiero. in epla de bonozā dis pentib ait. Sit tibi grata vita ipoz quib⁹ cario⁹ est vita tua q̄ ppria. Redde amoris vicē colende pietatis. De ō aūt amore parentū ad filios est exēplū ō dauid clemētissimo. ij. Regū. xviij. Cum ēīm absolon filius ei⁹ ēpt̄asset eum pellere ẽgno. ac dauid ꝛ ceuz mouisset exercitū. cui ipe Dauid remāsisset in porta cuitatis precepit Joab ꝛ abisai quib⁹ cōmissa erat sūma belli. dī. Seruate mihi puez absolon. Itaq; egressus est populꝰ ꝛ absolonez ꝛ suos in campū ꝛ factū est prelium. debellataq; est ab exercitu dauid gens Absolonis. Accidit aūt vt occurreret absolon seruo dauid sedēs mulo. Cūq; ingressus fuisset mulꝰ subter condensam quercum adhesit caput eiꝰ quercui ꝛ illo p capillos suspenso mulꝰ cui sedebat ptrāsiuit. qō cū nunciatuz fuisset Joab tulit treo lāceas in manu suaz infixit eas in corde absolonis. Cūq; ad huc palpitaret cucurrerūt decez iuuenes armigeri Joab ꝛ interfecerūt eū. Cum vero nunciꝰ curreret ad dauid q̄ sedebat inter duas portas ꝛ speculator dicerz video aliquē venientē. dixit dauid O si bonꝰ est iste nūcius. Et ap propinq̄ns núꝰ ad dauid ait. Salue rex. Benedictꝰ dñs deus qui dispsit oēs ꝯrios regi meo. Et ait rex. Est ne pax puero absolon. qui rñdit q̄ interfectus erat O dauid pater pissime. O pat amātissime. Nō cogitauit absolonis rebellionē. non dixit volebat filius meus subripere ẽgnū meū. ō merito est interfectꝰ. Immo pīno amore deuictus cōstrictus est lacrimas fundere ꝛ ascēdit cenaculū portę ꝛ flenit. et sic loquebat. Fili mi absolō. Absolon fili mi. quis mihi tribuat vt ego moriar p te absolon fili mi fili mi absolon. vincebat ḡ pat̄nus affectus dauid animū vt de mortuo filio licet sibi inimico nō gauderet ꝛ potius angustiaret.

Tertio filij dñt parentes dilli
gere ꝓpter brutoꝝ ⁊ irrōnabili-
um aialiū exēplantatē Jpe equi
dem seuissime fere ⁊ aialia silue-
stria serpētes feroces volucresq;
rapaces ad pentes suo mō picta
tē exbibēt ⁊ amorē. De ciconia ei
in ll. de natura aialiū legit. q; se-
nescēs pr̄ aut mr̄ ei⁹ ab ea nutri
tur alis ꝙ fouet et ciconia filia q;
cūq; pt bñficia pentib⁹ indulget
Quare vt dic̄ Amb. in cramerō
Aute pia romanoꝝ antiq̄ more
appellari solebat. Sz dū hec lo
quimur admirari ōbem⁹. vñ est
q; in mlīs filijs tāta iniq̄tas re
perit. Nā vsq; adeo pleriq; i pa
trē aut in matrē crudeles effecti
sūt. vt ñ solū eos odiāt. nō soluz
nō amēt. sz mortiſtos desiderēt ⁊
affectēt. imo visū ē ⁊ tpib⁹ nr̄is.
sez. m. cccc. lxx. in citate bari filiū
gladio iterimere ꝓpriā mrēz. O
genimia vipera. O ois būani-
tatis inimica. O inexorabilissimi fi
lij. O socij ꝓditoris iude. Et q̄d
nequi⁹ cogitari aut dici pt vl au
diri q̄ erga pentes vros vra ini-
qua ⁊ mala volūtas. Sz vt arbi
trari possum tripler ē cā cur filij
parētes eroſos hñt. Prīa cā ē fi
lioꝝ supbia. ꝓpr̄ quā egre ferūt
si a pentib⁹ corrigāt si illoꝝ rep-
mant audacia. si moneant vt bñ
viuāt. Cōtra tales ē aureū illd di
ctū Salomōis. Audi fili mi di-
sciplinā pr̄is tui ⁊ ne dimittas
legē matris tue vt addat gr̄a ca-
piti tuo ⁊ torq̄s collo tuo. Scda
cā q̄re filij odiūt pentes ē auari-
cia. Cupiūt ecḍē dñium ⁊ prātes
hr̄e sup pr̄mis ⁊ matris bonis ⁊
cū id assecti nō valeant ꝙ pentes
cōcipiūt odiū. Nonnulli ꝙo vidu
as matres ⁊ vetulas nūc pcabus
nūc blādicijs fallis inducūt vt ō
sua dote liberā cis faciāt donati
onē. Qui tñ cū id obtinēt nullaz
de matrib⁹ curā gerūt. Et ꝓpr̄ea
caute agēdū ē. vt q̄diu q̄s pt cē
bonoꝝ suoꝝ dñs non det alicui
bona sua. Et b̄ sapiēs Eccl. xxxiij
ait. Filio ⁊ mlieri frī ⁊ amico non
des prātē sup te in vita tua ⁊ nō
des alien⁹ possessionē tuā ne for
te penitcat te ⁊ deprecris ꝓ illis.
Tertia cā ē q̄re mlti filij pentes
odiūt ē illoꝝ luxuria. Ut cñ di-
cit Esdre. iij. Mlti demētes fa
cti sr̄ ꝓpr̄ vrores suas. ꝓpr̄ illas
q̄q; filij pentes molestāt. expel
lūt de domo ⁊ q̄si ampli⁹ videre
nō pñt. O filij diligite vrores ve
stras. sz nō imoderato amore et
parētū vroꝝ obliuiscami. Me-
mēto sp q̄ magis diligūt vos pa-
rētes vri q̄ vrores vre

Qualr filij pentib⁹ dñt ē sub
iecti. ⁊ de triplici ḡdu supiozitatis
spūalis. tpalis. ⁊ corpal.

Capitulum II.

Ecunduz
mysteriū declarāduz
de bonore pentū dici
tur subiectio. Dñt vniq; filij esse
parētib⁹ subditi. illisq; obedire. ⁊
de hoc dr̄ Col. iij. Filij obedite parē
tib⁹ vris ꝓ oia. Et Eph. v. c. Filij
obedite pentib⁹ vris in dño. hoc

eñ iustū est. Honora pfem tuā
t matrē tuā qđ est mādatum p/
mū in pmissione vt bñ sit tibi t
sis longeu⁹ sup terrā. Et Hiero.
in epla de honorādis pennbus
ait. Imitami filiū machabeuz q
matre suadēte morē obedivit et
durū imperiū grauē aggressus ē
ne offenderet genitrice. Et redē/
ptor nr̄ būilitat⁹ mḡr vt dr Luc.
ij. Erat subdit⁹ illis. s. ioseph t ꝑ
gini matri. Et Deut. xxi. qñ lex cur
rebat seueritat⁹ iustīcie dixit de
us. Si genuerit dō filiū ꝓtuma
cē t ꝓteruū q̄ non audiat pr̄is ac
matris imperiū t coarrat⁹ obe/
dire ꝓtēpserit appbēdēt eū t du
cēt ad seniores citat⁹ t ad portaz
iudicij. dicēteq; ad eos. Filius no
ster iste ꝓteru⁹ t ꝓtumax ē. mōi
ta nr̄a audire ꝓtēnit. cōmessatio
nibz vacat t luxurie atq; ꝓiurijs
lapidibz eū obruat ppl⁹ ciuitat⁹
t moriet. vt auferat⁹ malū ō me
dio vr̄i t vniuersus ist⁹ audiēs p
timescat. Notādū tñ fm alexā. i
ij. q̄ tripler ē gd⁹ supiozitat⁹ fz
quē dz cē ordiata obedīēna. Pri
ma ē supiozitas spūal⁹. scda tpal⁹
tertia corpal⁹. Pria ē supiozi/
tas spūal⁹ i q̄ ē pl⁹ cui obedien
dū ē i spūalibz. t ñ i tpalibz. nisi
p accidēs ig̃tū tpalia qñq; ordi
nari pñt ad aliquē finē spūalem

Scda ē supiozitas tpal⁹ i q̄ p/
est dño tpal⁹ q̄ mādare pt ea que
cōcernūt publicū t cōe bonū eiq;
sb pēa peri obediēdū ē. vt dr. xiij.
q. iij. c. q̄ resistit. t. c. si bonū. c. Ju
lian⁹. t di. viij. c. q̄ ꝓmo. Ter/
tia ē supiozitas corpal⁹ i q̄ pr̄fa/
milias p̄est filijs t oi domui sue
t fm hāc pr̄ ꝓcipe ea q̄ ptinēt
ad nēcitatē vl̄ vtilitatē. t fm h̄ fi
lij dñt pennbz obedire. vñ si pa/
rentes mādarēt illa q̄ ptinent ad
supiozes spūales. vt puta q⁹ filij
ieiunarēt i panez aq̄. qđ ē officiū
ꝓfessoz. aut mādarēt ea q̄ perti
nēt ad supiozes tpales. sñ ipsoz
volūtate tauēte n̄ cēt eis obedi
endū. Vnde mi⁹ ēt dñt filij pa
rentbz obedire i his q̄ cederēt i d̄
trimentū ꝓprie salut⁹ t cēt ꝓ diui
nū bonoz̄. Vñ Hugo de scō vi
croze ait. Obedire debem⁹ pen/
tibz i oibz except⁹ his i q̄bus dei
pr̄is dilectio offenderet. Et Hie
ro. ad furiā. Honora pfem tuuz
si te a vero pfe non sepat. tādiu
sato sanguis copulā q̄diu ille su
um noverit ꝓditorē. Alioq̄n tibi
dauid ꝓtin⁹ clamat t dicit. Audi
filia t vide t obliuiscere pp̄lum
tuum et domum patris tui t cō
cupiscet rex decorem tuum. Dec
ille. Et quibus omnibus colligi
mus q⁹ grauiter errant bi qui fi
lios aut filias non ex leuitate. sed
ex voluntate bona ō seruire vo
lentes impediunt ac a proposito
bono revocare nituntur. De qui
bus diffusius in sermone de re/
ligione dicemus. Nunc autem
horrari tantum sufficiat iuue/
nes propter christum non dubi
tare parentib⁹ non obedire. Jpe
enim dixit Matthei. x. capitulo
Qui amat patrem aut matrem
plus quā me ille non est me di/

gnus. Sic ꝓfortabat sanct⁹ Sebastian⁹ iuuenes illos fide ⁊ sanguine ac passiõe germanos marcũ .s. ⁊ marcellianũ dũ ꝓ fide xp̃i decollari debebãt. Ad q̃s aduenere ꝓntes vt eos a sctõ ꝓposito reuocarẽt. Aduenit ⁊ ꝑmo mr̃ q̃ soluto crine sanctisq; vestibus vbera oñdens aiebat. O pr̃e dulces filij. circũdat me laudita me sticia ⁊ stollerabilis luct⁹. Heu me miserã amitto filios ad mortẽ vltro tẽdẽtes q̃s si mihi hostes auferrẽt ꝑ media seq̃r bella rapt̃es si violẽta iudicia ꝓcludẽrẽt carcerẽ irrumperẽ mœnia. Nouũ ꝟ pereũdi gen⁹ est in quo carnifex rogat vt feriat vita optatur vt pereat. mors inuitatur vt veniat. Nou⁹ ꝟ luct⁹. noua miseria i q̃ nat oꝝ iuuẽt⁹ spõte amittit ⁊ pentũ miserãda cogit̃ senectus vt veniat. Hec dicẽte matre pr̃ senior adducit mãibꝫ fusloꝝ et puluere aspso capite hmõi vocẽs dabat ad celũ. Ad mortẽ vltro ꝓficiscẽtibꝫ filijs valedictur⁹ aduenit vt q̃ mee sepl'ture pauerã in filioꝝ sepl'turas expẽdã ifelix. O filij baculꝰ senectutis mee et geminũ visceꝝ meoꝝ lumẽ. Cur sic mortẽ diligit̃. Vẽite huc iuuenes ⁊ flete fr̃ iuuenes spõte pereũtes. Vẽite huc senes ⁊ mecũ fr̃ filios plãgite meos. Deficite plorãdo oculi mei ne videã filios meos gladio cedi. Aduenerẽt etiã cõiuges cũ filijs lamẽtãtes. ine bec cepẽrt corda martyꝝ molle scere. q̃s tñ sctũs sebastian⁹ suis verbꝭ dulcissimis ꝓfortauit adeo vt ꝑ rp̃o aio se pati ñ dubitarẽt. Et sic ꝺ collati sẽ q̃ crẽplo edocẽt iuuenes ñ cẽ tll' curãdũ si i bis q̃ ad aie salutẽ ꝓpẽ ⁊ ad dei speciãt bonorẽ a pentibꝫ ꝓuũ pãpitur ⁊ ob ꝺ sint eis inobedientes vt deo pareant.

Q filij dñt cũ pentibꝫ ꝓuersari cũ benignitate. cũ humilitate. ⁊ cũ pietate. Ca. III

Erciuzmi

steriũ ꝺclarãdũ ꝺ bonore pentũ ꝺt ꝓuersatꝺis. Dñt vtiq; filij cũ pentibꝫ ꝓuersari vt dñt ⁊ expedit triplr. Prio cũ bẽignitate. Scꝺo cũ bũilitate. Tertio cũ pietate. Prio cũ benigni/ B tate vt sit eis benigni ad ꝓsolãdũ eos ñ ad ꝓmptãdũ. Nã vt i dr Hiero. Nz q̃sdã senect⁹ ifantiã. Solẽt vtiq; senes cẽ tediosi. suspitiosi. q̃rulosi. imũdi. ⁊ in domo inutiles. ñ tñ ꝓpter filij dñt ꝑ ispatiẽtiã ꝟb illos crasparc. vñ Hier. ibi. Neo pentes asperꝭ verbis ledat. ꝺ ora filioꝝ aspnẽt q̃ꝺ pentes ledat audire. ⁊ idẽ Hier. de bono. penti. ait ad filios. Audite filij salutiferã iussionẽ. ⁊ pcepta legꝭ affectu ꝺbiti amoꝝ iplete. Seruite pribꝭ fuis pres ⁊ matres vras tenera diligite pietate vt ⁊ vre ꝓuges mereãt matruꝝ noie nũcupari. Neo piem aspis verbis ledat. ñ fiat amara dulcedo. hocñ sit inter parẽtes ⁊ filios q̃ dño iubẽte natura ꝓiuit. Affectamẽ sonat q̃quid lingue

diterit liberoꝝ. Inter charas cō
iunctasq; psonas pietat⁹ iura ser
uenk b filioꝝ ora loquank qō de
lectat gentes audire. Et itez su
pradicto libello idē ait. Merek
eñ cecitatis sue subire suppliciū
qui pntū vult⁹ vel totuo visu ō
sperexit z elat⁹ oculis leserit pieta
tē. Si quicq; sapitis filij eo ani
mo videte venerabiles faciesq;
nosipi ꝓspiciūt z coꝝ labijs dul
cib⁹ oscul⁹ inberete. qz coꝝ oscula
adhuc babetis in mēbris. Sent
bus fuire pfacile ēq; nemo po
tat. nemo nutrit succo corpis sui
foueak itaq; parentū senect⁹ z fa
cris coꝝ vicissitudo reddak. Hec
ille. Cōtrariū aūt faciēnbo mlta
mala eueniūt. Uñ ide Hiez. vbi
supra. Irreuerēs aūt filius qō a
dño ipe mereak salomōis dicta
testank. Cōtumelijs afficiēs pa
trē z ꝓtemnēs senectā matris cō
fundek z in obprobrijs erit. Fili
us brelinqno custodire disciplī
nā pris meditabik fmōes mali
cie. Maledicēti patrē z matrē ex
tinguek lumen z pupille oculoꝝ
eius videbūt tenebras. Audi fili
patrē qui genuit te nec ꝓtemple
ris. qz senuerit mater tua. Par
cat pri lingua quā genuit z ma
trē suā nemo crudeli ⁊bo pcutī
at. Sic te rapiat fili iuuenil⁹ eta
tis autoritas vt nouer⁹ vnō sis
natus. Memto scripture sancte
vbi spūsancto loquēte dictuz est
Qui maledixerit prem aut ma
trē morte morak. Hec ille. Que
cia breuib⁹ ⁊bis ꝓbēdēs sa
piens Eccia. iij. c. ait. Fili suscipe
senectā pris tui z nō ꝓtristes euz
in eñi vita tua. Si defecerit sen
su veniā da illi suscipe inqt sene
ctā laboriosam z onerosaz recoꝛ
dans infantie tue qñ flebas tur
babas domū. inquietabas dormi
entes. fatigabas matrē. fedebas
pānos z alia faciebas quib⁹ ifan
tulis eras esse soler molesta. sic
eñ tollerauit mater aut pr̄ imo
suscepit z adiuuit infantiā tuaz.
sic z tu suscipe z nō abhorreas se
nectā illoꝝ. Sequik sapiēl in au
toritate pallegata di. Patr⁹ tui
nō alieni nō canis nō inimici. sz
pris tui cari genitoris amatoris
z bñfactoris. O qz dulcevocabu
lū pr̄ aut mat̄. O qz gratū ⁊buz
fili⁹ aut filia. Dic biero. ad ma
trē z filiā in gallijs ꝓmemoran
tes ait. Mr̄ z filia nosa pietatis
officioꝝ vocabula vincta natur̄
Hec ille. Caueāt aūt filij ne qō
abūt deficiētes sensu parētes de
rideant z maledicank. sic z Cbā
qui maledictus fuit coq; noe pa
tre suo dormiēte eū discooperti
irrisit. vt dr̄ Gen. ix. c. Secun D
do filij dñi cū gentibus conuer
sari cū humilitate illos reueren
do atq; timēdo. Marie aūt filij
timere dñi ne sua culpa aut ōfe
cta pr̄e aut mr̄e maledicantur
Est eñ ō modo pena aut mal
na maledictio sagitta vulnerās
z penetrās intima cordis filioꝝ
maloꝝ. Uñ Aug⁹. xxij. li. de ciui
ta. dei. Narrat q; apud cesareaz
capadocie quedam nobilis mu

trēa fuit viri destituta solatio de cē filios bñs septē mares ⁊ tres feminas. Quadā aūt vice mr̄ ab eis offendit ⁊ maledictionē filiis impcat. Subito ip̄recatōis matris dīna vindicta subsecūt ⁊ oēs pena horribili ⁊ silī ferunt. Nāz oēs tremore sūt horribilr̄ pcussi Qua propr̄ nimiū dolētes ⁊ auiū suop̄ oc̄los nō ferētes p totū vrbē vagari cepīt. Et q̄cunq; ibāt olim in se puocabāt aspectū Et bis aūt duo fratr̄ sorores paulus ⁊ paladia hyponiā venerūt ⁊ angusto q̄ sibi aduenerat narrauerūt. Cūq; iā q̄ndecī diebus añ pascha ecclīam bti Stephani frequētātes sanitatē ab ipo martyre miltis p̄cib⁹ postulassent ip̄o die pasce cū frequēs ppl's p̄sens essz facta oratōe añ altare sancti Stephani ābo frat̄ ⁊ sorores surrexēr piter sani. O filij superbi O filij vīs p̄cibus insultātes. O filij irreuerētes. inobedientes. et cōtumaces timete p̄nā ⁊ materna maledictiōnē. Timete insup ⁊ diuinū iudiciū. Nā sic̄ lōga vita sperāda est ab illis q̄ p̄ntes bonorār. vt dr̄ Exo. xx. ⁊. xij. ita ⁊ breuis vita infelicitate plena a malr̄ filijs est p̄timescēda Tertō debent filij cū p̄ntib⁹ conuersari cū pietate illis sez in infirmitatibus necessitatib⁹ ⁊ anticipate pie subuenīdo cū facultas adest. Vñ hiero. vbi. s. ait. Exolue fili q̄ debes et officia debita q̄libūq; exhibe famulatu. p̄ntib⁹ vero nemo reddere p̄t q̄ntū tenet. Et Amb. super Lucā ait. Si peccaris inquit matrē nō reddidisti ei crucat⁹ q̄ pro te passa ē. ñ laborez quib⁹ te gestauit. nō alimēta q̄ tibi ministrauit. Audi etiā Hiero. O inq̄te fili vbi. s. Quid ipa memorez nutrimēta ⁊ tenere infantie dulces iniurias q̄s nutritoris affectus de suis pabul̄ sumit. Quid dabos in matre confectos q̄ f. mineis manātes ex mēbris lacteuz soluūt in succū ⁊ in validas fauces liquido sapore pfundūt. Cogente natura sumūt infantes de matre q̄ bibant ⁊ dente nō nato b̄ sibi currēti bo labris eliciunt q̄ nō sit necesse mordere. Seruiūt matna posteris pectora seruiūt ip̄is in cunabul̄ man⁹ ⁊ terga mēbris deuoluta lactentiuz gratos ari⁹ accipiūt. Optat mater parunlū crescere optat ato videre maiorē quē min⁹ iuuenem nutrire festinat nunq̄ sibi forsitan seruitutē. his tot tantisq; precedentib⁹ factis parēnb⁹ matrī tota debet alacritate seruiri. hec ille. Prout fecit illa filia licet pagana quā laudat Valer⁹ rubrica de pietate erga pntes. hec matrē ad iudicatū vt fame moreret̄ i carcere p dies plīmos fingēs se visitatōis causa ad eā accedēr̄ vel le ip̄petrato a carceris custode aditu tñ bene excussa ne sibi alimēta portaret̄ ppio lacte sustentauit. Qō cū iudici innotuisset mīa donauit vitā admirās filie pietatē. Curēt igit̄ seruare filij q̄ sunt dēa patres vero ⁊ matres caueāt ne

ipis pro quibuslibz minimis ꝺ fectibus maledicant. Hoc ō dico qz solent plures mlieres non posse loqui absqz maledictionibus z blasphemijs. O feroces matres cur filios vestros ꝙs portastis in vtero tot maledictōnibz iugularis vt rñ ꝓpius sit ōs oibus tam pentibz qz filijs cōsulo vt hac die qz primū intraueritis domū antеqz comedere incipiatis oēs filij et filie coꝝ patribz z matribz genuflexi veniā petant et postulēt benedici. At ipsi parentes eos amplexātes dulciter osculenter benedicant sicqz acq̄rēt in hoc seculo dei gra z in futuro eterna gloria. in qua vnit z regnat marie virginis filius amorosus redēptor noster qui vt nobis daret exemplū bonorādi patrētes vt dicit Lucas. Erat subditus illis Joseph et Marie vt. ō dictū est.

Dñica de passione infra diem de maledictionibz diuersaz creaturaz irrōnabiliū z intellectualiū ꝙpter deo omniū creatorie. Ser. LV.

Emoniū babes. Judeorūz blasphemantium rp̄m verba sunt ista originaliter Job. vij. c. z i euāgelio hodierno. Contremiscunt viscera mea z cor meū fit gelidū totum cum ꝓsidero detestabilez horribilēqz xp̄ianoz abusum q̄ presumpserūt iam publice relaxare linguas suas ad maledictiones z ad blasphemias dei z sanctoz celi. Est aūt hoc malū adeo cōe adeo generale adeoqz antiquū atqz inueteratū. vt propterea videat pleriscz aut paruum aut satis leue peccatū vl' certe nl' lum. quo fit vt iā in vicis in plateis in domo in foro in ciuitate. in agro resonet contumelia dei summi z benedicte matris eius z alioz sanctoz. Et licet nōnulli confitеant z accusent se maledicendo z blasphemando peccasse nihilominꝰ nolunt credere peccati huius gravitatē. Eapropter in p̄senti sermone de peccato maledictōis sub quo z blasphemiam intercludemꝰ aliq̄ necessaria studebimus declarare vt sic qui ad penitētiam veram voluerint redire intelligant q̄tum ipis cauēdum sit a maledictis. Nam z inde pessimi domino Jesu christo maledicentes merito vident ab horrendi. multo fortius et ipi erisciant qui fidem eius profiterēt. Distinguemus ergo triplicē maledictionem. Prima est facture irrationalis. Secunda creature intellectualis. Tertia nature diuinalis.

Qꝫ non debent christiani maledicere creaturis irrationabilibus eo ꝙ ordinantur ad hominem per subuentionem. significanonem. et per modum continentis.

Rima ma

ledictio ē facture irrō
nalis.cū.ſ.qđ maledi
cit terre.lapidibꝫ.arboribꝫ.aiali/
bus.pluuie.vētis.ſoli.z lune ac ſi
milibꝫ. Et ō hac maledictōe ſan/
ctus tho.q.ij.q.lxxvi.inq̄t. Ma/
ledicere rebꝫ irrōnabilibꝫ inq̄tū
ſūt creature dei ē pcm̄ blaſphe/
mie. Maledicere aūt eis ꝟ ſe cō
ſideratio ē ocioſū z vanū z p cō/
ſeq̄ns illicitū. Sz poſſet aliquis
arguere oñendo nō eſſe illicituz
maledicere creaturꝭ irrōnabilibꝫ
Primo q: vt bñ.ij. Regū.i. Zu
dita dauid morte ſaul z ionathe
maledixit mōtibꝫ gelboe. Sc̄ō
q: xp̄s vt bñ Mat.xxi.z Marc̄.
vi. maledixit ficulnee in q̄ nō inue
nit niſi folia. Tertio q: iob vt ꝺz
eiuſdē.iij. maledixit diei ſuo z di
cebat. Pereat dies in q̄ nat⁹ ſū.
z nox in q̄ dictū ē. Concept⁹ ē hō di/
es ille vertat in tenebras. Rñdet
Tho. vbi ſupra. Q benedictio z
maledictio ꝓprie p̄t pertinere ad
illā rē cui p̄t bonū aut malū ꝓcū
gere. ſ. rōnali creature. Ipis ꝯir/
rōnabilibꝫ ꝺz ꝓcigere bonū aut
malū i ordiē ad creaturaz rōnalez
ꝓpt̄ quā ſt̄. Ordiant aūt creature
irrōnales ad hoiez tripl̄r Pri
mo p modū ſbuētōis iq̄tū ex eiſ
ſbuenit hūane nēcitati. z ꝺ mo/
do a ꝺo Ben̄.ij.⁹ pcm̄ p̄mor
pntū maledicta ē era. ſ. p ei⁹ ſteri
litatē hō pūirēt. Et Deut.xxviij.
de⁹ dixit. Si audire nolueris vo/
cē dñi dei tui vt cuſtodias z faci/
as oīa mādata ei⁹ z cerimonias
q̄s ego p̄cipio nbi hodie. venient
ſup te oēs maledictiones iſte z op
p̄hēdēt te. Maledict⁹ eris i ci/
tate. maledict⁹ i agro. maledictū
horreū tuū. z maledicte reliquie
tue. maledict⁹ fruct⁹ ventris tui.
z fruct⁹ terre tue. armēta boum
tuoꝝ z gregis ouiū tuaꝝ. Se/ B
cūdo ordinātē creature irrōnales
ad hoiez p modū ſignificatōis.
z ſic xp̄s maledixit ficulnee in ſi/
gnificatōem ſynagoge z iudaice
gētis. q̄ñ nō hēbat niſi folia v̄ba
ſcz legis ſine fructu. Et ꝓpt̄ea me
rito ō hebat arescere z auferri ab
ea regnū dei. qđ ſignificatū fuit
i ficulnea a xp̄o maledicta. Ter C
tio ordinātē creature irrōnabiles
ad ip̄m hoiem ꝓpt̄ modū ꝓtinē
ſ̄ aut rpis aut loci. Et ſic iob ma
ledixit diei in q̄ nat⁹ erat ꝓpt̄ cul
pā originalē quā naſcēdo ꝯtrahit
Ita q̄ maledictio illa nō arguit
in eo aliq̄m ipatientiā. ſz trāſ argu
it z explicat q̄ die q̄ nat⁹ ē z ꝓce/
pt⁹ ꝑnt originalē ckpā. q̄ radix eſt
oīz paſſionū q̄s patimur i hac vi
ta. Dauid inſ maledixit mōtib⁹
gelboe ad explicādā cedē q̄ i eis
facta fuerat. ꝓpt̄ea dicebat cū fleu
tu z lacrīs. mōtes gelboe nec roſ nec
pluuia vēiat ſup vos. i q̄bꝫ ceciderūt
icluti iſrl̄ ſaul z ionathas amabi
les z decori aq̄l̄ velociores. leoni
bꝫ fortiores. Filie iſrl̄ ſup ſaul fle/
te. Et ego doleo ſup te mi fr̄ Jona/
tha. q̄re nō ē trahēdū in ꝓſeq̄nti
am vt vnuſq̄ſq; ꝓ ſuo libitu fa/
cturis irrōnabilibus maledicat.

Capitulū II

Q̄ homo non debet maledicere creatur. itellectualibꝫ .s. creature infernali . creature terrestri et celesti. Cap'lm II.

Ecūda ma

ledictio est creature intellectualis q̄ adhuc triplex est. Prima est creatura intellectual' infernalis q̄ est dyabolus. cui inq̄ntū creatura dei ē nō licet maledicere. Vñ in epl'a Jude. Cum altricaret Michael cum dyabolo ō corpe moysi nō fuit ausus in eū iudiciū inferre blasphemie. Altricatio aūt illa vt dicit glo. erat q̄ diabol' vo/lebat inuenire corpus moysi qō post mortē. vt hī Deut. xxxiij. c. Deo volente vbi sit ig̃nak. z dyabolus volebat vt sepeliretur vt sic traheret pp'lm ad ydolatriā. Sz angel' phibebat z tñ cū dyabolo ꝓtendēs nolebat blasphemare eū. Idcirco Piero. xxvij. q. iij. c. Si igit. ait. Si igit michael nō fuit ausus diabolo et certe, maledictōis dignissimo iudiciū inferre blasphemie. quāto magis nos ab omi maledicto puri eē dēm'. Merebat dyabol' maledictū. sed p̄ os archangeli blasphemia ferre nō debuit. Scōa creatura itellectual' dici p̄t terrestris. .s. hō cui p̄ q̄ triplr' maledicere. Primo ex p̄formatōe dei z amore iustitie. et de hoc ō xxvij. q. iij. c. Cum sepi viri. Cum sancti viri maledictōis sentēnaz p̄ferūt nō in hāc ex voto vltōis sed ex iustitie amore p̄cūpūt. Sic Gen̄. xl. dixit noe. Maledictus cham sit fu' fratr' suor'. sic Act. viij. Petrus maledixit simoni di. Pecunia tua tecū sit i p̄ditōz

Scōo q̄ p̄t homi maledicere ex q̄dā leuitate vl' subreptōe sicut solet multi facere: licz ociose z bestialr q̄ nesciūt loq̄ cuz socio sine maledictōe. d. sis suspensus p gulaꝫ. nascak tibi vermis canis z filia. Tertio p̄t q̄s hoi maledicere ex liuore odio et aio malo. z ō cū sit ꝛ caritatē p̄cm ē mortale Tertia creatura intelectualis ō celestialis cui nullo pacto maledicere licet. Sz beu q̄d referā. Nam tāta est corruptela xp̄ianor' vt p nihilo ducāt blasphemare scōs z gl'iosam ỹginē mariā. Et sic bt q̄ boni sunt deuotionē hñt ad ỹginē z vltra illū suū p̄tonū z aduocatū faceret sc̄m Anthoniū. aliq̄ sc̄m Franciscū. aliq̄ sc̄m Nicolaū. aliq̄ sanctā Katherinā z hmōi. ita pessimi et maligni blasphematores blasphemant ỹginē btām z p̄to sua mala deuotōe. aliq̄ sc̄m Anthoniū. aliq̄ Franciscū: claram z hmōi. O ingratissimi pctōres. O furentes animi. O venenosa et amarissima lingua. O deniq̄ p/ditissimi homies. Et q̄d malefacere vob sancti. In q̄ nocuerunt vob. An nō assidue p vestra salute intercedūt ad dñm. Nōne z virgo illa pijssima mr gr̄e fons misericordie p vob indefessa est aduocata. Quid g̃ blasphematis illā

D

et relīq̄s sanctos. Sz reuera si ser
uarēt illud q̄d dr.c. Statuim⁹.
ex ō maledi. s. p̄ publice blasphe
mātes deū vl̄ virginē sctissimaz
vel aliquē sctōz publica pnia p
septē hebdomadas punirent in
q̄z. s. q̄libz. vj. feria i pāe z aq̄ ie
iunarēt facerentq̄z alia q̄ pnēt
ibi p fecto nō ita ō leui p̄tūpent
in blasphemias. zlz pne sint ar
bitrarie vt tactū est in p̄cedēnbo
tū laudo vt bi q̄ audiunt p̄fessio
nes ip̄os blasphemos. ñ ita de
leui absoluant. qz facilitas venie
tribuit incētiuū delinq̄di. p̄pēea
arguēt illos aspicere increpēt du
re z pniaz illīgāt salutiferā z fru
ctuosam. Quisnā nō videt q̄nta
diligētia op⁹ sit ad blasphemos
z maledicos emēdādos. Diffici
le est vtiq̄z malā ꝓsuetudiez dere
linq̄re. O vere mala ꝓsuetudo
q̄ hoīes r̄piani iniurianť deo et
sctis eī⁹. In hac soli r̄pīāi demer
si sunt qm̄ nō ē aliq̄ natio neq̄
tudeoz neq̄ gētiliū z paganoz
in qua tot sint blasphemie z ma
ledictōes sicut in pp̄lo r̄piano.

Q̄ petm̄ maledictōis z blas/
phemie dei est gue. tū rōe abbo
minatōis. tū rōne supationis.
tum etiā ratione ꝓtractationis.

Cap'm III

Ertia ma

ledictio est nature di
uinalis. cum. s. quis
de ðo male loq̄t ꝓuicia z ꝓtume
lias maiestati sue inferēdo. z de
ō dic̄ Rich. ō scō vic. Sceleratis
simū gen⁹ peccati est q̄ñ ḡs i dei
vituperiū delectat. Et glo. sup li
lo ṫbo Esa. xviij. Ad q̄d̄m terri
bilē ꝛc. Dm̄e petm̄ blasphemie
cōparū leui⁹ē. Et itez ibi. Nihil
est horribili⁹ blasphemia q̄ pōit
os suū i celū. ḡtū ṫo gue sit pec
catū maledictōis z blasphemie
colligi p̄t ex triplici rōe. Pria ōr
abhominatōis. scda superatōis
tertia ꝓtractōis. Prima ōr rō R
abhoiatōis. In veť lic̄dē testō
abhoiabāť p̄ces ātiq̄ vsq̄z adeo
petm̄ blasphemie quod ex mā/
dato dei de blasphemia ꝓiectū
lapidabāt. vñ Leuit. xxiij. dirit
dñs. Educ blasphemū ex castra
et ponāt oēs q̄ audierūt man⁹ su
as sup caput ei⁹ z lapidet eū ois
p̄lus. Insup p̄ozes illiꝰ audi
re ōtestabanť eos q̄ blasphema
bāt. ió Act. ix. Arbitrātes q̄ falso
stephanū blasphemare cū dirit
Video celos apertos ꝛc. Cōtinue
rūt aures suas me. s. fm glo. au
dirēt blasphemātē. z nō solū au
dire sed etiā noīare ñ audebāt vo
cabulū maledictōis. Vñ cū ac/
cusarēt Naboth. vt hť. iij. Reg.
xxj. Bñdirit deo z regi. s. maledi
xit. Et Job vt hť eiusdē. j. Offe/
rebat holocausta pro filijs suis.
Dicebat enī ne forte peccauer it
filij mei z bñdixerint deo. i. ma
ledixerint. Sil'r z tpibz hīs abbo
minabil'est blasphemia apō in/
fideles. nā q̄cunq̄z blasphema/
ret deū in terr̄ turcoz aut sar/
racenoz grauit punirēť. Ob q̄s
aut nunq̄z aut satis raro sentiūť

230

sbi verba blasphemie et maledictionis. O xp̃ianī p̃ncipes. o potestates seculares. O cuiuslibet reipublice p̃ses curate z vos legibz honestis punire blasphemos ne deteriores infidelibꝫ habeamini. Scōa rō oīdens grauitatē maledictōnis z blasphemie dei ōz fugationis. Superat eñ tria petā gr̃issima z execranda. Primū est petm̃ paganoz seu infidelū qz vt ait Tho. q. q. xij. Infidel' ea de deo dic̄ z loq̄t q̄ licet falsa sint tñ credit cēa. Xpianus vero blasphemans loquit contra veritatē quā credit. Secundū est petm̃ homicidarū. vt eni dicat Tho. ibidē q̄stū ad nocumētū maꝫ petm̃ est homicidium q̄ blasphemia. eo q̄ magis nocet homicida boi interfecto q̄z blasphemꝫ deo blasphemato. Sz q̄stū ad obiectū maꝫ petm̃ est blasphemia q̄z homicidiū. qz homicida licz interficēdo boiez offendat deū. tñ p̃cipaliter intendit offendere boiez. Sz blasphemus z maledicꝫ itēdit p̃cipaliter et directe offendere ipm̃ deum. Tertiū ē petm̃ iudeoz crucifigē tium xp̃m. Vñ aug. ait. Magis peccant blasphemātes deū triūphantē in cel' q̄z qui crucifixer̄t eū ambulātē in ter̄is. Rō b' est fm Alex. in. q. sum. tum qz iudei nō cogn̄uerūt ipm̃ ee deū. Vñ apl's ait. Si cognouissent nūq̄z deū glie crucifixissent. Sz q̄ deū blasphemāt ꝓgnoscūt illū esse deū. tum ertiā quia iudei nō ꝓmiserūt ei fidem in baptismo sicut christiāni. tum qz fit maioz iniuria ratione maioris stat'. Tertia rō ostē dens grauitatē petī maledictōis et blasphemie ōz cōtrariationis Contrariat nāq̄z blasphemia et maledictio dei. Primo nature. secundo scpture. tertio creature. Prio mō ꝓpriat nature q̄ dictat bñfactorē suū ee cognoscendū. nā z suo mō b̄ facūt aues celi z pisces mar' z bestie ter̄e. q̄to magis ad id obligat hō rōnalis. z tñ inter oia bñficia q̄ magna z multa sūt a bono deo bomi collata bñficiū lingue est vnū singlāre p̃stantissimū z egregiū. O blasphemator ingrate. O feralis mens. O impudica lingua. Cur nō solū deo tuo gr̃as nō agis. sz qō pe' eūllū crudelr maledicis. Cur nō soluz bñfactori tuo laudes ipendis. sz illū pon' turpit vilipendis. Cur tñ bñfactorē nō solū nō recognoscis. sz pon' ita inhoneste blasphemas. Dedit ipse tibi lignaz vt tu cū illa laudares eū z bñdiceres nomē scī eius. Scōo blasphemia ꝓpriat scpture. Ipsa vtiq̄z admonet et hortat nos vt bñdicam' deū. Vñ thob. xij. c. scribitur. Oīa opa benedic deū et Eccl. xxxix. Benedicite dñm in oib opib suis. Et pō. xv. Bñdicam dñs q̄ tribuit mihi intellectū Et pō. xxxiij. Bñdicā dñm in oi tpe. sp laus ei' in ore meo. Et pō. cxliij. Per singlos dies bñdicim' te. z laud. no. t. nē. Et Ro. xij. Bñdicite z nolite maledicere.

¶ Tertio blasphemia ꝓtra creatore. Omis eni creatura laudat z bñdicit deū. Ūñ aug. in fmōe vni⁹ martyris inqt. Dia q̄cunq; fecit ōs laudāt deū. Audistis in bñdictōibꝫ z audistis in oi solēnitate qñ legūt. qm̄ oia laudāt deū celestia z terrestria āgeli homines lumiaria celi arbores ꝛe flumia maria q̄cq̄d de⁹ creauit siue i celo siue i ꝛra siue i mari laudāt deū. Dic ille. Et ecclesia in maturinis cāt ꝓmnū triū puerorꝫ i camino ignis oēs creaturas invitantiū ad laudes et benedictōem dei. Quid rñdetis igitur o blasphemi ad voces oim creaturarꝫ āgeli celi laudāt et dicūt clamātes. bñdicat⁹ dns. Sol luna stelle z omia celestia corpa dicūt. bñdicat⁹ ōs. Terra aqua aer ignis z cūcta q̄ in eis sē dicūt bñdicat⁹ ōs. Boni z recti viri dicunt bñdictus ōs. Et vos ꝫ mozē oim aliarꝫ rez maledictis nisi forte dixeritis q̄ exemplū sumitis ab his q̄ sunt dānati i inferno. Dc̄hb ōr Apoc. xvi. Blasphemauerūt deū celi ꝓ doloribus z vulneribꝫ suis. O ḡ infernales boies. O blasphemi dyabolica q̄ nonnisi cū dānatis blasphemādo z maledicēdo ꝓformatis z ꝓcordatis. Idcirco apparet q̄ grave sit pcm̄ vīm. ꝓpter ea clamabat Ysaias. i. c. Ve gēti peccatrici ꝓlo grauī iniq̄tate semineq̄ filijs sceleratis blasphemauerūt deū isrl, ab alienati sūt retrorsū. z merito ꝓpha cōminat blasphemantibꝫ z maledicentibꝫ. q̄ ꝓpē blasphemias z maledictōes indignat⁹ ōs etiā in pñti sēculo blasphematores flagellat z exterminat. Et de h̄ est exēplū. iiij. Reg. xix. de sennacherib. ob cui⁹ blasphemiā angel⁹ vna nocte exercitū illius aggrediēs. clxxxv. milia hominū interemit. ipso tandez sēnacherib a ꝓprijs filijs interempto. Refert insup Greg. i. iij dyal. li. q̄ rome puer q̄nq; ānoꝝ blasphem⁹ in brachijs pris existēs iusto iudicio dei a dyabolo suffocat⁹ ē ꝓpē h̄ pcm̄. etiā deus mittit pestilentias famē z guerras. vt ōr. xxxvij. q. ij. c. Flagicio. in glo. z auc. vt nō iurunēt ꝫ natura. z vt ego vidi dieb⁹ meis ytalia sepius flagellata est multis tribulationibꝫ z pestilentijs. puto ꝓpter ferozē sodomie z impietatem blasphemie. Ita licz multa sint alia pcā q̄ ꝓmittunt. hec tñ duo ꝓtaminauere q̄si oēm carnē et vt de blasphemia dicā. nō sūt ab ea mūdi z puri dñi non ciues nō rustica non agricole. nō artifices. nō viri nō mlieres. et q̄ō auditui horribile est nō sacerdotes nō religiosi. Et oīm nanq; statuꝝ grādis mltitudo erat q̄ loquūt verba blasphemie. O ytalia tanto vino depurata. O ꝓpīi tōto scelere ōturbati. timeo ne deseuiat ꝫ nos furor dei. Corrigat igitur vnusq̄sq; seip̄m z refrenet liguā suam. omnesq; pariē laudemus et bñdicam⁹ dñm q̄ bñdict⁹ est et laudabil⁹ ꝑ infi. sc. Amen.

Feria scda qn
re hebdomade de pcō iuidie q̄
laborabāt pharisei ꝫ rp̄m ihm.

Sermo LVI.

Iserunt
principes et pha-
risei ministros vt ap
prehēderent ieſuꝫ.
Scribunt hec ẏba Job. vij. c. ⁊
in euāg. hodier. Commouebant
pharisei ⁊ scribe ꝫ pñſſimū ieſū
ex liuore ⁊ inuidie. qz nō poterāt
ſufferre vt alicui maior honor
exhiberet q̄ ipſis. Et ꝓpterea nō
eſt mirandū ſi ita ſeuerī fuerunt
⁊ra innocētiſſimū filiū ẏginis
Ideo gilbrus poz. ait. Ita obli-
quat inuidia vt rectū natura nō
videat. Et seneca ad lucil. Perit
oē iudiciū cū res i effectu trāſit.
Nocaūt viciū ſatis infeſtat mi
ſeros mortales adeo vt vix poſ
ſit aliq̄s. imo nullus euadere la
queos inuidoꝝ. Idcirco in pñti
ſermōe de inuidia erim⁹ dicturi
De q̄ tria myſteria ꝓponim⁹ ꝑ
ticulaꝝ declarāda. Primū ꝺz
diffinitio. Scōm offensio.
Tertiū conditio.

Qualr diffinitiua doctoꝛes dd
ſit inuidia ⁊ q̄ doloꝛ ex alterius
bono p̄t puenire ex timoꝛe. ex de
fectu ⁊ ex malignitate Cap. I.

Rimum
myſteriū declaran
dum de inuidia ꝺz
diffinitio. In q̄ vi-
dendū eſt q̄d ſit inuidia. Et Jo-
damaſ. li. ij. ſuaꝝ ſniaꝝ ait. In-
uidia eſt triſticia de alienis bōis
Pro cui⁹ declaratōe notandum
ſm Aler. ij. volumie ſum. ⁊ tho.
ij. ij. q. xxxvij. q̄ doloꝛ de alteri⁹
bono p̄t triplr puenire. Prio
ex timoꝛe ꝓpo cū q̄s doleꝛ ō bo
no alic⁹. qz verisimr timet ſibi vel
alīs nocumētū inferre. Et hunc
doloꝛē Ariſto. in. ij. rhetoꝛ. dicit
nō eſſe inuidiā ſz effectū timoꝛis.
De q̄ Gzego. li. xxij. moꝛ. ita ait.
Euenire plerūq; ſolet vt ꝝ amiſ
ſa caritate et inimici nos ruina
lenticz. ⁊ rurſus ei⁹ bonū ſine in
uidie culpa cōtriſtet. cū ruēte eo
quoſdā bñ erigi credim⁹ ⁊ ꝓfici
entē illo q̄ſdā iniuſte oppīmi foꝛ
midam⁹. Ratiōabilr nāq; vnuſ
quiſq; magis diligere ꝺz ſeip̄m q̄
alios ⁊ cōe bonū ⁊ mlt̄oꝝ q̄ par
ticulare vel vni⁹. Sic lerabātur
de malo pharaonis filij iſrl qui
Exo. xv. dicebant Cantem⁹ dño
glorioſe eni bonorificat⁹ ē equū
et aſcenſoꝛē ꝓiecit in mare ⁊ dū
erant in captiuitate in mātu eiuſ
dolebant de ꝓſpitate illi⁹. Idip
ſum fecerūt de ꝓſpitate Nabuer
ſitate holoferne. alioꝝ q̄ ppls
dei vexare p̄ſumpſerūt. Scōo
pōt puenire doloꝛ de alteri⁹ bo
no ex defectu. cū ſcz q̄s doleꝛ nō
q̄ ꝓprius bonū illud hēat ſed qz
illud ſibi deficat. Et ſi q̄s doleꝛ ex
defectu boni q̄s nō ē vex bonū.
male agit ſi dolendo. vt ſi quis
doleat qz nō fornicat ſicut mlti
faciūt ⁊ ſimilia. Si vero doleat

quia nō habet qō est vere bonū et honestū recte agit. et cū dolor talī circa honesta versat fm Bris. iij. rhet. vocat zelus. De ḃ dicebat Pau. ij. ad. Cor. xiij. Emulē in spūalia. et Iero. ad letbā de instōne filie. Habeat socias suis quibꝫ addiscat qđ inuideat ꝝrū laudibꝫ moderat. Tertio pt venire dolor de alterꝫ bono ex malignitate z iniqtate qñ displi cet multis absqꝫ ipsorū cōmodo vl incōmodo qꝫ alij bēant bonū Et ḃ vt plīmū euenire solzet inani gloria. Vñ greg. xi. moral. ait Prima nāqꝫ soboles inanis gle est que dū oppressam mentem corrumpit: inuidiā mox gignit. quia dū vani nomis potentiam appetit ne quis bāc alīꝫ adipisci valeat tabescit. et ex ḃ est qꝫ inuidia solzē inī pares. qz vnusqsqꝫ appetit alios i gl̄ia fm suū statū aut gradū supare. Unde nunqꝫ rusticꝰ aut agricola inuidebit doctori de sciencia. nec mlier inuidebit milti de strēnuitate vel fortitudie. nec mercator aut cuius religioso de fama sanctitatis. z sic de alijs. Si vnusqsqꝫ inuideret alteri de bis bonis qā vl ipe bz vl habere intēdit. Et tñ si ḃ fiat aio de liberato cum sit ℨ caritatē pctm est mortale. Caritas inqt aplus j. Cor. xiij. c. Non emulat.

Qꝫ maligna bestia inuidie sp offendit ꝑ tuosos z scōs viros vt ex multis patz exemplis.

Capitulum II.

Ecunduz

mysteriū declarāduz de inuidia ōz offensio. Hec cīm bestia maligna offē dit semp virtuosos z scōs viros Unde Valerꝰ li. vij. de amore et dilcōne ait. Nulla tā modesta facilitas est q̄ malignaꝝ dentes vitare possit. et Sene. de ꝓso. ad Paulinū. Inimica est sp alīcui ꝓfectibꝫ inuidia. et Ouidꝰ. i. de remedio amoris Sūma petit li uor ꝓflant altissima vēti. Sūma petūt derrera flumina missa iuuis. z Oratius. Sepi⁹ vētis agitat ingens pinꝰ z celse ḡuioze casu decidūt turres. feriūtqꝫ summos fulgura mōtes. et Iero. in epitaphio scē paule. Semp virtutes ꝓsequit inuidia. Feriunt qꝫ sūmos fulgura mōtes. Etenī ōes scti emulos habuēr. In paradiso q̄z serpēs fuit cauꝰ inuidia mors intrauit in orbē trāꝫ. Jpe quoqꝫ dñs nr̄ ihesus xp̄s zelo est crucifixꝰ. Hec ille. Hec est enīz illa inuidia de q̄ ōz Sapī. ij. qꝫ in autoritate Iero. est tā dictū qꝫ scz ꝑ illā mors intrauit ī mūdū.

Hec est illa fera pessima ꝓpter quā frēs ioseph eū inficere temptauerūt z randē vēdidert bissima belitꝫ dicētes pri. qꝫ fera pessima deuorasset eū. Hec est propter quā saul odio grauī cōmotꝰ fuit contra dauid tēptans iepiꝰ illuꝝ perimere. qō z fecisset nisi Jonathas p̄monuisset eū. vt bī. i. Regū. xviij. Inuidebat aūt ei saul

quia post interfectū goliath ꝛ de
bellatos philisteos ad eū puelle
cantabāt. Saul percussit mille. et
dauid decē milia. Quid dicaꝫ de
antiqs romānis q toto orbe cla-
rissimi ꝛ sue reipublice zelatores
fuere pōpui. Nōne inuidie mor
sibus laniati erttere. Patꝫ hoc
in furio camillo. ō q scribit Do
rosius et Titus liuius. q cū roma-
nus exercitus p decē ꝯtinuos an
nos magnas clades accepisset
creatus dictator cū capanetibus
et falisciis maria cū pspitate con
flixit. et victis duob⁹ pplis p̄daꝫ
inē milites partit⁹ est. Deindeve
nientiū ciuitatē obsedit quā tan
dē cepit. Ista victoria fuit cū tan
ta glia romānoꝝ. q dictator sub-
leuans ad celū mānb⁹ p̄cat⁹ ē. q
sicut deoꝝ romana felicitas ni-
mia videret⁹ inuidia sub aliq
suo incōmodo fauciaret arqꝫ inē
preces subito lapso decidit. q oē
fm Valeriū ad sui dānatōnem
quā postea pressus est ꝓmuisse
tradit. Nā post q ad vrbē trium
phāns redit tribuni mlticqꝫ cives
camilli ⁊ute emuli diffamabāt
gliam ei⁹ ꝓtendētes hostilē p̄daꝫ
nō eq̄ iure fuisse diuisam. Et ista
pretendēte inuidia falisco⁹ ciuitatē
romano subegit impio. Pl⁹ qō
A. L. Apulegio tribuno plebis
accusatus ppt incquā. Veniēnū
prede distributionē incurrēre ill⁹
diebꝫ adolescētis sui filij morte
vt hinc publico ꝛ inde p̄uato cru
ciaret incōmodo in exiliuꝫ pellit
dānat⁹. xv. milibꝫ eris. Camill⁹
vero ab vrbe discedēs būilit de-
os p̄cat⁹ ē vt si ⅌ iniuste pateret
q̄ primū se ciuib⁹ ꝛ ingrē patrie
necnū fieri vellent. Qō subsecu
tū est. Nā galli senones obsessaꝫ
vrbē p̄ter capitoliū cepere. Qua-
re missum est ad camillū ꝓ auri
lio q mox veniēs ingratā patriā
ab hostib⁹ liberauit. vt dic̄ Aug.
li. v. de ci. dei. c. xviij. De sapiōe ⅋
insup affricano dic̄ Valeri⁹ ma-
rim⁹ q cū post plimos triūphos
vocaret ad reddendū cōputū de
pecunie q̄ntitate tanq̄ indigna
tus tale ferē dedisse risuꝫ. Cum
frater me⁹ totā vob⁹ subiugauit
asiā. ꝛ ego totā affricā nec opes
asiane frēs meū nec affricane me
diuitē fecerīt. sz inuidia fecē verūq
gl'iosum. Et vt scribit liui⁹. Tan
ta fuit inuidia ciuiū ⅋ sapionē q
cū accusaret⁹ a tribunis pleb nisi
aliud ad obiecta rndit. sz dixit O
quirites ⅌ die vta carthaginem
magna sperātē ꝛ accepe leges no
stras iussi. Recordor eni hūc diē
āniuersariū illū ee q añ alioq̄ an
nos vici hannibalem. Et vt scribit
valeri⁹ ō fiducia sui laureā suā ca
piti suo ꝑposuit ꝛ ⅌biūxit. Equū ē
diebūc libꝫ ꝛ iurys ip̄munē ee
De q̄ i capitoliū ad iouē optim
ꝛ minerūā ceō sq̄ deos q capito
lio ꝛ arci p̄sidēt ꝓferā salutādos
coq̄ i die isto ꝛ sepe ac felicit⁹ p re
publica dimiseui. vosq̄ omnes
hortor ventre mecum oratecq̄
deos vt vob⁹ mei similes duces
omni tempore largiantur Dio
dicens ꝛ senatum totum ꝛ vni-
uersum equestrē ordinē ꝛ cūctā
plebem comitem habuit. de eo 4

q̄ paucissimi cū tribunis remanserunt q̄ tandē vt inq̄t Valeri⁹ dolore anrij atq; inuidia tabescentes ⁊ pudore obruti se turbe immiscuere ⁊ cū ceteris p̄secuti sunt reū. Scipio aūt nō solū capitolium sed p̄ totā vrbē oia deoꝝ templa cū p̄lo romāo circūiuit nō minore bonore re⁹ triūphās de inuidijs q̄ victor olim triumphauit de hostib⁹. Et cū videret necesse eē aut succūbere emulis aut vlasci neutr̄ experiri decreuit. ſi port⁹ volūtariū sibi elegit exiliū. abijt atq; linternū suā villulā aspersam solitariā et inculta band p̄ula a cunis ciuitate campanie. O igit inuidia rapacissima O virtutū emula. O pestilentissima oim ⁊ tuoſoꝝ inimica. Ex dictis vtiq; clarū est q̄liter ipsa virtuosis ⁊ sanctis q̄etez aut pacem hr̄e nec sinit nec potest.

De triplici mala ꝯditione inuidie. ſ. p̄pa flagellatiōe. caritatiua oppositione ⁊ dyabolica assimulatione. Cap. III.

Certū mister ū declarandū de inuidia ꝺr condicio. Est vtiq; tripler mala condicio. propter quā inuidia est abhominanda. Prima ꝺr p̄pa flagellatio. ſcḋa caritatiua oppositio. tertia dyabolica assimulatio. Prima mala ꝯditio inuidie ꝺr p̄pa flagellatio. Est vtiq; officiū eius flagellare ⁊ affligere p̄ p̄riū subiectum. Propterea Isidor⁹ i libro differentiaꝝ ait. Inuid⁹ aio medullitus estuās a semetipso liuoris p̄ri⁹ semp exigit penas. et Piero. ad asellā de fictis amicis exclamat dicens. O inuidia primū tui morsor. ⁊ Socrates dicebat. Utinā inuidi in oib⁹ ciuitatib⁹ oculos taurea hr̄ent vt de omib⁹ p̄fectib⁹ torquerētur. Quot enī sūt boīm felicitū gaudia. tot sunt inuidoꝝ gemitus. et Horatius. Inuidia siculi non inuenere tyranni maior tormētū.

Secunda mala conditio inuidie dicit caritatiua oppositio. Opponit siquidē caritati p̄rimi Illā tñ caritatē docent nos sancti. ⁊ ipse sanctus sanctoꝝ Xp̄s iesus Unde Paul⁹ .j. ad Cor. xuij. ait Sectamini caritatē. et .xvi. c. ait. Omia opa vr̄a fiāt in caritate. et ad Epbe. iij. In caritate radicati ⁊ fundati. ⁊ iij. c. In caritate resistimus. ⁊ v. c. Estote imitatores dei sic filij carissimi ⁊ ambulate in dilectiōe sic ⁊ xp̄s dilexit nos. ⁊ ad Col. iij. Super omia caritatē hr̄ites. et Jaco. j. cano. iij. c. Qui nō diligit fr̄z suū i tenebris manet. et Ihesus Joh. xuij. Mandatū nouū do vobis vt diligatis inuicē. ⁊. xiij. In hoc cognoscēt homines q̄ mei discipuli estis si dilectionē habueritis ad inuicē. Aduertent igitur spirituales ꝯsiderent hi qui per penitentiam se affligunt. cogitent religiosi qui seculū derelinquūt vt deo fuiāt q̄tū malū sit inuidia q̄ cū caritate stare nō p̄t. Jpa eq̄-

dem sola venenū est cuiuscunq; alteri⁹ boni.q; vt inqt Aug. sup Joh. Dilectio sola discernit inf filios dī z filios diaboli Signet se oēs signo crucis baptismi ecclias impleant parietes basilicaq;. nō discernunt filij dei a filijs diaboli nisi caritate. Magnus indiciū. magna discretio. Quicqd vis habeas si nō hēs caritatē nihil hēs. Alias virtutes si nō hēs hāc habe et leges ipleshi. hec Aug. Tertia mala conditio inuidie ē diabolica assimulatio. Ipsa sicdē assimilat homines malignis spiritib⁹. Nā quid aliud est alī⁹ inuidere felicitati q; diaboli officiū exercere. Jō xp̄s iudeis pharisēis Jo. viij. c. ait. Vos ex pīe diabolo estis. nos vo curem⁹ ee filij dei oēm inuidiā a cordib⁹ nris expellētes vt sic valeam⁹ in hac sec'lo acqrere dei gratiam z i futo sempna glaz in q̄ viuā z reg. ipe būdic. hōs tē.

Feria tertia

qui te bebdomade in q̄dragesime.

De pcō detractōis a q̄ abstinere dñt qui verā pniam deoq; accepta agere volūt. Ser. LVII

Videam

eni dicebant quia bon⁹ est. alij aūt nō sed seducit turbas Scribūt hec hēba Jo. vij. z i eāda bodier. Loquitur vnusq̄sq; de altero scōm q̄ ei afficitur. ira q̄ qui diligit nō saturat laudib⁹. q vero inuidet aut odit libēter detrahit z vituperat. propterea pharisei iudētes xp̄o seq̄cesq; sui cā detractionum morsibus lacerabāt. Nec potuit pyssim⁹ Jhs vitare oblocutoz dentes. q̄nimo vrz in hodierno euāgelio publice a mlīs accusat⁹ est z notarus pctōr z mal⁹. Jsta nāq; solet ee pessima inuidoz cōditio. vt oia in malā ptē interpretent z trahāt ac de oibo maledicāt. Venit iohēs xp̄s Luc. vij. Johānes baptista nō māducās neq; bibēs: z dicūt demoniū hz Venit filius hois māducās z bibēs z dicunt potator vini ē. Luz vo detractio apō q̄plures minimū petīm ee reputet. iō in hac sermōe de ipsa aliq̄d disseram⁹ oīdentes q̄ntū expediat penitētibo a talivicio penitus abstinere. Deq̄ tria mysteria pncipalia erūt declaranda. Primū dicitur malignatio. Scōm modificatio. Tertiū offensio.

Quaz maligna sit detractio tum respectu p̄rietat;. tū respectu generalitatis. tum etiā respectu crudelitatis. Caplm I

Primum

mysteriū ōclarādū de detractōe hz malignatio. Est siquidē petīm hac malignū z gue triplici rōe. Primo rōe p̄rietatis. scōo rōe generalitatis. tertio rōne crudelitat;

Prio rōne p̄rietatis. Contra riat sicdez fame q̄ vt inqt Aler. in. ij. summe. Preciosissima est

omniū bonoꝝ tpalium. Et hoc expſſius dixit Sapiēs ꝓuer. xxj. Melius eſt nomē bonū q̄z diui tie mlte. Et eccl. xli. Curā habe ō bono nomīe. Et augº. id ꝓſuade bat. xij. q. i. c. nolo. di. Qui fidēs ꝫ ſcīēne famā ſuā negligit crudel eſt. Eſt ꝙ fama ꝓciosa cozōa oīm hominū ſiue maioꝝ ſiue mino/rū ſiue dñoꝝ ſiue ciuiū. ſiue ꝓla/toꝝ ſiue ſubditoꝝ. ſiue ſeclāriū ſiue religioſoꝝ ſiue virozum ſiue mulierū. fama itaq̄z graduſ oēs nitoze ſuo venuſtat atz decozat. Cum ꝙ detractio hanc ipugnet nō dz pcm leue cenſeri. Propte rea ab Alexā. ſic diffinit. Detra/ctio eſt alicne fame p occulta ver B ba denigratio. Notādū tamē q̄ dñia eſt inf ꝫtumeliaz. cōui cū. improperiū. ſuſurratione et detractione. Contūelia ſm tho. ij. q. lxxij. eſt expſſio defectus alteri⁹ cozā eo p ꝙba ad ipm ho norandū. Et ſi fiat aio cozrgēdi nullū eſt pcm. qz etiā ꝛ ſci boc fecerūt. Mñ Lu. xxiij. xpo dixit diſcipul' eūnbꝫ i emaus. O ſtulti et tardi corde ad credēdū ꝛc. Et Matb. xv. dixit pharisei. Ypo crite bene ꝓpheraut ō vob Eſa. Et paul⁹ ad Gal. iij. O inſenſati galathe q̄s vos fascinauit. Si vero ꝫtumelia fiat aio ſolaciādi aut nullū pcm aut ventale eſt dūmodo fiat diſcrete. qz ludus nortus eſt i culpa. ij. q. iij. Qual'. Si aūt ꝫtumelia fiat aio iniu/riandi. qz ꝫ caritatē eſt peccatuz mortle. Et b Mat. v. xpo dixit Qui dixerit frī ſuo fatue re⁹ erit gehenne ig. Et ꝙ ꝫtūelia cū ferē defect⁹ culpe ſiue defect⁹ ille ſit ſm veritatē ſiue non in vitupiū alteri⁹. Cōuiciū eſt cū ferē ō defect⁹ nature vl' pene. vt q̄ diceret ceco O cece ꝛ ſurdo. O ſurde. et clau/do. O claude animo iniuriādi. ꝛ ſic. j. Reg. j. Fenēna q̄ mlt'os ha bebat filios amiſit illos. qz im/properabat anne q̄ ſterilis erat Impropiū etiā eſt cū ferē alicui bñficiū ſibi collatū ad ipm ꝫfū dēdū. Et de b ſapiēs Eccl. xli. ait Cū dederi ne impperes ſz imite ris deū. et. xx. c. Datū inſipiētis nō erit tibi vtile. nā ocli ei⁹ ſeptē/plices ſunt. Exigua dabit multa improperabit. Idcirco Seneca li. ij. ō bñficijs ait. Qui dedit bñfi cū raceat. narret q̄ accepit. Iſta tñ q̄nq̄z ſumunt vnū ꝓ alio. Su ſurratio eſt cū refertur malum de alio in ei⁹ abſentia. vt ponat in diſcordia cū ꝓmis ſuis. Et de hac plene dictū ē in fmōe de diſcordia. Detractio ꝙo ē cū ōz malū de alīq̄ in abſentia ei⁹ vt ſua fama denigret. Et vt inquit Tho. ij. ij. q. lxxij. Suſurratio ꝛ detractio ꝓueniūt i maria ꝛ for/ma. ſz differt i fine. qz materia tā ſuſurratiōis q̄z detractōis ē ma lū ꝓximi. Forma ꝙo ē dicere illō in abſentia ei⁹. Sz finis ſuſurra tionis eſt diſcordia. finis ꝙo de tractionis eſt infamia. O q̄t do cti ꝓpē detractōes credunt indo cti. quot ꝙgies credūt corrupte. quot vidue ꝫtinentes ꝛ caſte lu/

turiose creduntur et vane. ꝯt pe/
nitentes ypocrite. quot dñi iusti
cie amatores tyranni. ꝯt deniq;
boni reputant mali. Jō ait Am
bro. Tolerabiliores sunt fures
q̄ diripiūt bona nra q̄ detracto
res q̄ lacerāt famā nrām. Se
cunda rō oñdēs malignitatē de
tractōis vocat generalitat. Sūt
nāq; mlta pctā q̄ z si cōmittant
nō tñ in oibz locis nec in oi tpe
nec ab oibz psonis. Viaū āt de
tractōis nullū excipit locū. nul/
lū tpe. nullāq; psonā Vnde ē q̄
glo. sup illd verb ꝓuerb. xxuij. cū
detrahentibz ne cōmiscearis ait.
Propē bz viaū pclitat fere torū
gen⁹ būanū. et Hiero. ad celātia
Raro inuenies q̄ ita irrephensi
bilē velit exhibere vitā suā vt nō
libēter reprehendat alienā. Ter
tia rō oñdēs malignitatē detra/
ctionis bz crudelitas. Est ei pec
catū h̄ sanc crudele. ꝓpter̄ bz. vj
q. j. c. Sūma iniqtas. Sūma ē
iniqtas fres detrahere et accusā
re. qz ois q̄ detrahit fratri suo bo
micida est. Qđ intelligendū ē ꝓ
q̄dā silitudinē. qz sic hōicida ex
tinguit primi corp⁹. ita z famā
detractor. Et h̄ cōpat leoni deuo
ranti būanas carnes. Vñ exb.
xxuij. bz. Leo factus est dicitur ra
pere ꝓdā z comedere boies. Et
Bze. xxj. li. moz. exponens illud
Job. Quare psecūmi me sic bs.
et in car. m. sa. ait. Vi sunt q̄ alie
ne vite detratiōe pascūt z aliorū
ꝓcul dubio carnibz saturātur.
Et glo. sup illo verbo ꝓuer. xxiij
Noli esse in conuiuijs potātz nec
in comestationibz corz q̄ portant
carnes ad vescendū. Carnes inqt
ad vescendū est in locutiōe dero
gationis, viasim vicia primi di
cere. q̄ h̄ petr̄ feralē facit boiez
imo oīa fera peiorē. qz vt dicit
Jaco. iij. c. sue cano. Oīa nāq;
animaliū volucr̄ z serpentum
nature ab boie domite sūt z do
mant Lingua aūt boim nullus
vnq; domare potuit neq; ꝑt. O
igit detractio petr̄ dānabile. cu
nempe eos q̄ multos ad tartara
festinātissime cōpellit. qz vt Ja
cobi. v. bz. Si q̄s putat se religi
osum esse nō refrenās linguam
suā sed seducēs cor suū h⁹ vana
est religio.

Q̄ trib⁹ modis cōmittit de/
tractionis vicium. scz per mo/
dum iniquū. astutum. z simula
tum. Caplm II.

Ecūdum

mysteriū declarāduz
de detractiōe bz mo
dificatio. Solet eēdē petr̄ istō
pluribus modis cōmitti. quos
tamen nos ad tres ꝓcipuos
reducem⁹. Primus dicitur ini/
quus. Secundus astutus. Ter/
tius simulatus. Primus est
modus iniquus cum quis pro/
rimū infamare studet cum ini/
quitate. qđ fieri potest triplici/
ter. Primo revelando petā sua
secreta nō fuādo ꝓceptū de fra/
terna charitate. De q̄ xp̄us dixit
Mat. xviij. Si peccauerit in te fr

tuus: vade ⁊ corri. cū int̄ te ⁊ ip-
so. Scō fingēdo de ꝓrio mala
q̄ nō cōmisit. Tertio scribēdo ⁊
ipm famosos libellos. vl sic bo
die fieri solet invectivas lenoci-
nio verboꝝ fuscatas cōponēdo
et cantilenas. Scōs modus
detrahendi ꝺr astuti⁹. Sūt nāq;
alij ⁊ cū astutia detrabētes ꝓrio
adhuc tripl'r. Prio tacendo. Nā
cū interrogant de alic⁹ ⁊ rumbus
licz nullū malū dicāt: tacent tñ
veꝝ ⁊ bonū qđ sciunt, dicereq;
dñt sicut si q̄s interrogaret ꝺ ali
qua puella nubili an eet bōesta:
et iste sciret sic esse, tamē aut tace
ret aut diceret. Nō me intꝛpono
de alienis factis tal' vtiq; ⁊ si nō
directe, indirecte tñ ꝓximi sui
famā ledēret. Jō dicebat Hilb-
tus potꝛetan⁹ Brauis rapacitas
cū feā alteri⁹ gl'iam ⁊ si menda
cio nō corꝛūpis silētio p̄teritis.
Liuor eni excellentiā ꝓpriā sp co
gitans alienā obscurat. Scō
astuti detrahūt negando cū. s. et
si malū nō dicant de primo, ne-
gāt tñ bōa q̄ de illo ab alijs nar
rant ⁊ p̄dicant. Tertio astuti de
trahūt venenādo: cū. s. multa bo
na dicūt ꝺ aliq̄ venenādo cū ali
quo malo intꝛposito. sic pleriq;
faciunt semp addētes sed vel si.
Dicunt eni. O si talis nō haberꝫ
istū defectū vel istū ⁊c. quot vir
tutibꝫ q̄bꝫ floꝛet laudarek a cun
ctis. Vel dicūt. Tal' est doct⁹ vel
pb⁹. ſz deficit i hūilitate ⁊ hmōi
Sicq; detractoꝛes astuti ne vi-
deant detrabere: laudāt vt tādē
vituperent ⁊ simul cū melle poꝛri
gunt ad bibendū venenū. Ve-
nena ait Hiero. ad letham. non
dant nisi melle circūdata. Ter
tius mod⁹ detrahēdi ꝺr simula-
tus q̄ est ꝓpri⁹ hipocrita ꝝ. Ipsi
eteni detrahūt tripl'r. Prio do-
lendo. Fingūt nanq; voce vultu
verb gestu suspiriꝫs dolēter ⁊ ex
caritate referre crimināciones et
diffamationes ꝓmoꝝ suoꝝ. cuꝫ
tñ id faciant ex impietate liuoꝛe
⁊ inuidia. Scō hipocrite detra
hunt augendo cū narrant aliq̄d
factū nimiū verb suis aut factis
ampliātes illud ⁊ adaugentes.
Tertio hipocrite ꝺtrahūt nomi
nādo. cū sꝫ noiant mꝛos cum
laude ⁊ p⁹ alicui alteri detrahūt
Hi modi ⁊ si nō ꝺ ordīe nihilo-
minus in subtia ꝓ maioꝛi pte po
nunt ab Aler. de hales in. ij. vo-
lumine sūme a sctō Tho. secūda
secunde. q. lxxij.

Q̄ ꝓ detractionē offendunt
detrahentes. audiētes ⁊ patien-
tes. Capl'm III

Ertiū mi-

steriū ꝫtēlpandū de
detractione ꝺr offen-
sio. Est eni petīm ꝺ offensiuū val
de. offendit nāq; tria genera ho
minū. Primi sunt detrabētes.
secundi audiētes. tertij patiēres.
Primi q̄s detractoꝛ offendit
sunt ipsi detrahentes. Nā vltra
hoc ꝙ mortal'r peccāt fm Sco
tum in. iiij. di. xv. tenent ad resti
tutionē fame. Q̄ fm Ricar. et

Tdo. fieri bz ad arbitrium boni viri. et de modo restituēdi talez fama etiā sat; ample scp̄sit scūs Bernardus in q̄dragesimali ō xp̄iana religiōe. Jō nō curaui ō multū hic ampliare. Verūtū cū pauissimi reperiant qui famā re linte restituere bis q̄bz detrabūt magnū periculum est detrahere.

Secundo q̄s detractor offēdit sunt audiētes. Jlli ei q̄ detrahē tibz benivolū p̄bent auditū pec catū nō effugiūt. Jdcirco Bern. ad eugeniū inq̄t. Velle detrahe re z audire q̄d boz dānabili⁹ sit nō facile diterim. z Aug⁹. Ne ac cōmodes aures tuas detractiōi Detrahēti em aie z audiēti vtriq; esca mortifera est detractio. Et. xi. q. iij. Non solū. Nō solū ille re⁹ē qui de alio malū p̄fert. sz q̄ ato crimi bz aurē p̄bet. p̄terea caute agendū ē vt nō solū nō detrahamus. sz ne ōtrahētes q̄dē audire velim⁹. Ad ō aūt q̄nq; sūt opor tuna remedia. Primū est elōgatio vt si fieri p̄t elonget vnusq̄sq; ab his q̄s detrahere videt paratos. Et dr ō sapiēs puer. xiij. ait. Detrahentia labia p̄cul sint a te Scām remedij est cōtristatio. Nisi q̄s nō p̄t se a detractoribz elōgare oīdat eis detrahere volentibz vultū tristē significās se nō libēter audire z frictādo caput spuēdo in terrā post tergū respiciendo z factēdo filia refrenet di centis audaciā. qz vt inq̄t sapiēs Prouer. xxv. Ventꝰ aquilo dissipat pluuias z vultus tristis lin guā ōtrahentē Et hiero. ad rusticū monachū. Sic sagitta si mittatur in durā materiaz nonnūq̄ reuertit in mittentē z vlnerat vulnerantē. ita et detractor cū tristē viderit vultū audiētis imo non audientis sz obturātis aures suas ne audiat iudiciū sāguis illico conticescat pallet vultꝰ saliua siccat. et. vi. q. i. c. Et merito. dicit. Nemo inuito auditori libenter refert. Tertiū remediū est reprēhensio. sic rp̄us fecit dū discipuli detrahebant magdalene. q̄bz dicit Matt. xxvi. Quid molesti estis huic mlieri opꝰ bo. zē. Et ad ō p̄positū Job. xxix. dicit Cōferebāt molles in q̄ z ēdentibz illis auferebant p̄dam. Qua rtū remedium est cordis stabilitio: vt non credat cito oīe malū q̄d dr. qz multi mlra loquūt z sepiꝰ falsa q̄z vera. et vt dr Ecci. xix. Qui cito credit leuis est corde. De xp̄o z de Jo. baptista. vt dictū est mlti mala loq̄bant. Duo senes iudices tanq̄ adulterā mētiēdo ac cusabant susannā instāter vt lapidarēt. vt Dan. xiij. Sctā marina vgo q̄ in habitu virili incognita alijs deo fuit seruiebat i mōasterio infamata fuit q̄ impgnasset iuuenculā q̄ndā. Ob q̄d fere vsq; ad mortē cē mōasterium abinde penitentiā egit. Hiero. etiā gloriosus in epla ad asellā de fictis amicis q̄ritur valde sic dr. Si mihi p̄sentia mea referri gr̄ias posse nō sapiam potēs est deus supplere psonā meā sancte aie tue resti

mere qđ mereꝝ. Ego ei indignꝰ nec estiare vnq̄ potui nec optare. vt tm̄ mihi in xp̄o largirer̄ affectū. Et licz me sceleratu q̄dam putēt z oīb⁹ flagicijs obrutū et p̄ peccīs meis etiaz hec p̄ua sint. tm̄ tu bñ facis quod ex tua mēte maloꝝ putas bonoꝝ. Periculosum quippe est de fuo alterꝰ iudicare z nō facilis venia p̄ua dixisse de rectis. Veniet dies illa z mecū dolebis ardore nō paruo Ego probrosus. ego versipellis et lubricꝰ. ego mēdax z fatbane arte decipiens. Quid enī tutius est ꝺ vel credidisse vl̄ finxisse de insontib⁹. An etiam de nocijs credere noluisse Laculabāt q̄dā mihi manꝰ ex ore vipereo detrahebāt dolebāt labijs corde gaudebant. Videbat dñs z subsannabit illos z miserꝫ me fuū suū futuro cū eis iudicio refuabat. Quintū remediū est cordis cōpassio. vt cū qs audit aliq̄s detrahentes referentes etiā vitatē cōpatiaꝫ p̄rimis suis petōribus. consideretqꝫ qꝫ fm cōem legez vt Lact. ait. li. vi. Nemo p̄t ee tā circūspectus tā prudēs q̄ nō aliq̄n labaꝫ. Et iō q̄libꝫ magꝭ time re debꝫ de suo lapsu q̄ de p̄cīs alienis gaudere. Tertiū qs detractio offendit sunt patientes illi vicꝫ q̄b⁹ detrahit. Nā vltra ꝺ q̄ illoꝝ fama denigrat cū sepiꝰ innotescat eis q̄d male ꝺr de illꝭ affligūt z ꝓtristāt. Sꝫ reuera conari dñt vt potiꝰ letēt z iocūdēt q̄m tl̄es detractōes, crimiatōes et oblocutōes falsefaciūt ad augmentū glie. Vñ xp̄s Mat. v. Beati eritis cū maledixerit vobis homines z p̄secuti vos fuerint z dixerint oē malū aduersū vos mentientes ꝓp̄ me: gaudete z exultate qꝫ merces vra copiosa est in celis. Seruāda in sup̄ est regula Bre. qui. xj. q. iij. c. Inuentba. ait. Inuentba laudantiū vl̄ vituperantiū sp̄ ad mētem est recurrendū. Et si non inuenitur in nobis malū qđ ꝺ nobis homines dicunt in magnā letitiā debem⁹ p̄silire. Et rursus si nō inuenit in nobis bonū q̄d de nobis homines loquūtur magnaꝫ tristitiā generare ꝺz. Videāt itaq̄ detractores z bilingues q̄ta mala faciūt detrahendo. Penitentes q̄ phibeāt liguā suā a malo z labia sua nō loquntur iniq̄. vt sic diuine gr̄e mūera in h̄ seculo possint p̄parare: z rāde puenire ad eternū regnū btoꝝ in q̄ xp̄us saluator noster cū p̄re z spūsctō viuit z regnat p infinita seculorum secula Amen.

Feria quarta

quinte hebdomade in q̄dragesime.

De piurij vicio a quo maxime penitētes cauere debent.

Sermo LVIII

¶n estis

er ouib⁹ meis. Verba sunt redēptoris nr̄i originalr̄ Jo. x. et in euāg. hodierno. ꝺ⁹ de indeis locutus est xp̄s in verb⁹ p̄e

missio. hodie nō imerito dici pt
de xpianis mal'. Ipsi etenī vocē
christi ꝓtenentes diuīa mādata
obfuare nō curāt ānimo grauꝰ
offendūt ꝙs cetere natiões q̄ sub
quacūqz falsa religione viuunt.
Inter cetera autē mala arꝫ perā
que ab eis cōmitti solēt est illud
vnū execrādū valde violato. s.
et fracto iuramēti. Istud nanqz
peccatū ira inoleuit vt a multis
ob publicā cōmunionē pernicio
samqz ꝓsuetudinē minimū esse
credatur. Ea ppr̄ꝫ ꝓ pntiū eru
ditione in hoc ſmone de piurio
verba faciemꝰ. qm̄ piuri ex qui
bus xp̄i ē nō pnt. Proponemꝰ
ergo de piurio p̄cipal'r tria my
steria declaranda. Primū ꝺr
diffinitio. Scōm commissio.
Tertium malignatio.

Quid sit periurū et an iura
re sit licitū. quot sunt iuramenti
comites ꝛ que sit iuramenti fo
ma. Caplm I.

Rimū mi

steriū declarandū de
piurio ꝺr diffinitio.
In quo videnda sunt quattuor
Primū est quid est periurium.
Scōm vtz iurare sit licitū. Ter
tiū quot sunt iuramēti comites
Quartū q̄ sit iuramēti forma.

Primū videndū quid est per
B iurū. Et rñdet Ray. in sūma sua
dicens. Periurū est mēdacium
iuramento firmatū. Et qr dic iu
ramento notandū ſm Aler. de
Hales in. iij. summe. ꝙ duplex
est iuramentū. Vnū assertoriū
cum. scz iureurādo asserit aliq̄d
sic esse vel non esse. Scōm est iu
ramentū ꝓmissoriū cū ꝓmittit
aliq̄d fieri vel nō fieri. ꝛ in vtro
q̄ mentiēdo piurū cōsistit. Sz
hoc plenius declarabit in seq̄nti
mysterio. Hugo vo de scto vic.
Quid sit piurū explicius declā
rat sic. Periurū est falsa vl' in
discreta iurato seu iuramēti trās
gressio. Secundū videdū vtrū
B iurare sit licitū ꝛ ꝙ sic videt pri
mo exemplo dā. Ipse enī iura
uit. Vñ gen. xxj. Per memetipz
iurauī dicit dñs. Et pō. cir. Jura
uit dñs ꝛ nō penitebit eū. ꝛ Hie
remie. xlvij. Ecce egō iurauī no
mine meo magno ait domin⁹.
et Amos. iiij. Jurauit dominus
deus in sancto suo. Et Luce. j. c.
Jusiurandum quod iurauit ad
abraham patrem nostrum ꝛc.
Secundo ꝙ iurare sit licitū pa
tet exemplo patrū tam veter. q̄z
noui testamēti. Scribitur enim
Josue. xxiij. Jurauit moyses in
die illo dicens. Terra quam cal
cauit pes tuus: erit possessio tua
et filiorū tuorum in eternū qr se
cut⁹ es dñs deū tuū. ꝛ Judi. xxj.
Jurauerūt filij isrl' in maspha
et dixerūt. Null⁹ nr̄m dabit filiā
beniamin ꝺ filiabꝰ suis. ꝛ. q. Re
gū. xxi. Jurauerūt viri dauid. ꝺ.
Jā nō egredier̄ nobiscū i bellū
ne extinguas lucernā isrl'. ꝛ. ij. pa
lipo. c. xv. ꝺr de filijs iuda ꝛ ben
amin qui venerāt in hierlm Ju
rauerunt dño voce magna. et in

iubilo ⁊ in clāgore tube. ⁊ Ro. j. iurauit Paul⁹ di. Test⁊ est mihi deus cui seruio in spū meo et in euāgelio filij ꝙ sine intermissione memoriā vestri facio sp in oronibus meis: et Phil. i. Testis est mihi de⁹ quō cupiā oēs vos i viscerib⁹ iesu xp̄i. et Hiero. in ōscriptione pauli p̄mi heremite inqt Testor deū ⁊ angelos ei⁹ vidisse monachos ⁊c. Tertio ꝙ iurare sit licitū pbāt er ordinatōe ecclesie et sacroꝝ ⁊ traditoꝝ. Nā ordinata sunt iuramēta Romāi p̄n cipes de iureiurādo hereticoruꝫ qui abiurāt heresim. vt notat ō conse. di. ij. c. Ego berengari⁹. et extra de hereti. c. Ad abolendam platoꝝ. vt de elec. c. Significasti et sic ō alijs iuramētis q̄ sacri canones ponūt. Quarto ꝙ iurare sit licitū pbāt auctoritate. Ihñ Deut. vi. Dñm deū tuū timebis. et illi soli seruies. ⁊ p nomē illi⁹ iurabis. et Deut. x. Jurabis i nōie eius. et Pō. lxij. Laudabūt oēs qui iurāt in eo. et Hiere. iij. Jurauit viuit dñs in vitate ⁊ in iudicio ⁊ in iustitia. Ad idē facit q̄d scribit. xxij. q. i. c. Dñe. c. Nō est. ca. In nouo testō. c. Ut noueritꝭ c. Jta. c. Tu māifestū facias. c. Et iurabit c. Considera. c. Si petīt esset. Quīto pbāt ꝙ sit licitū iurare rōne. Nā actus latrie est licitus. si iurare p deū ē act⁹ latrie quia sic Hiero. in glo. sup illud Mat. v. Reddes dño iuramēta tua. hoc p q̄d quisq; iurat venerat. Venerari aūt deū actus latrie est. q̄ actus iurandi p deū est licitus. Sz ꝫ arguūt alicꝫ ex auctoritate saluatoris dicētis Mat. v. Ego dico vob nō iurare oīno. Et ex autoritate Jacobi qui. c. v. sue canōice ait. Ante omia frēs nolite iurare. Rñdet aug. in li. ō mendacio. Et in epla ad plebeiam. ꝙ i his autoritatib⁹ p̄dict⁊ nō p̄hibet iuramētuꝫ in q̄cunq; casu. Sz inducit imoderat⁹ ⁊ nimi⁹ vsus ei⁹ ne sic q̄eiat in periurīū. Tertiū videdū q̄t sunt iuramenti comites vt debito mō fiat. Rñdet Hiero. xxij. q. ij. c. Animaduertendū. ꝙ sunt tres. s. veritas. iudiciū. ⁊ iustitia. Idem ponit in. c. Et si xp̄s. extra de iurā. Prīa ꝑditio vl comes iuramēti est veritas. vt sz fiat cū veritate Scōa est iudiciū vt fiat discrete Tertia cōditio est iustitia vt fiat de re iusta ⁊ licita. Quartū vi dendū erat q̄ sit iuramēti forma. Et rñdet Innocē. ⁊ Ray. ꝙ alia fuit forma iuramēti in veteri lege in q̄ iurare solebāt dicentes. Viuit de⁹ viuit aīa mea. vt pz. j. Regum. xxiij. et xxv. Alia fuit forma iuramēti in ecclia p̄mitia Tūc eni iurātes dicebant. Testis est mihi ds vt. s. dictū est ō paulo. Hodie ꝙ forma iuramenti solet esse ad sacra dei euangelia. Omnib⁹ tñ modis q̄b⁹ de⁹ iuratur iuramentū est.

Quot mōis cōmittat iuramētū et ꝙ tuor sūt iuramēta indebita. scilicet falsa iniusta. incauta et omissa. Cap⁹ II.

Ecundus mysteriū ꝓtēplandū de ꝑiurio ꝺr cōmissionis. In q̄ et dictis notare debemus q̄ ꝑiuriū ꝓmitti pōt q̄dr uplicater. fm q̄ruor indebita iuramēta Primū est iuramentū falsum. Scōm iniustū. Tertiū incautum. Quartū omissuz. Primo ꝓmittit ꝑiuriū respectu iuramēti cū q̄s iurat falsuz. siue ī iuramēto asserto siue ꝓmissorio

Aduertendū tñ fm Aug. xxij. q. ij. c. Nomies. Qō aliq̄s pōt iurare falsum cū intentiōe fallēdi talis peccat r ꝑiur⁹ est. Aliq̄s pōt iurare falsum sine intētiōe fallēdi. et tūc si adhibuit diligētiā debitā ne iuraret falsum. licet illud iuret nō peccat. q; vt ꝺr in dicto ca. Ream linguā nō faē nisi rea mens. Pōt etiā quis iurare vez cū intētione fallēdi. et tal' peccat et q̄ntū in se est ꝑiur⁹ efficitur.

Scōo cōmittit ꝑiuriū in iuramento iniusto vl illicito. r tunc peccatū est sic iurare. r peccatum est tale iuramētū obſuare. Unō Isido in. c. In mal'. xxij. q. iij. aīe In malis ꝓmissis rescinde fidē. In turpi voto muta decretum Quod incaute vouisti ne facias Impia ꝓmissio est. ad idez est. c. Si aliq̄d. c. Non solū. c. Unusquisq;. c. Inconmutabilis. c. Magne. c. Non sp. c. Diffinitio. c. Si ad pcm̄. r. c. Mulier. Propēea nō erubuit herodes q̄ iussit ābutari cāpūt Jobānis bap. ne violaret iusiurandū. Juraverat nāq; dare puelle saltanti q̄cq̄d peteret licz dimidiū regni ei⁹. At illa petijt di. Da mihi in disco caput tobis baptiste. vt ꝺr Mar. vi. Jō dicit Ambr. li. ō off. Herodes saltatrici ꝓmiū turpē promisit crudel'r solvit. Turpe est q̄ regnū ꝓ saltatiōe ꝓmittat. Crudele q̄ moꝛs ꝓpbete ꝓ iurisiurādi religione donat. Tertio cōmittit ꝑiuriū in iuramēto incauto: siue indiscreto in q̄ deest iudicium sicut solēt facere multi q̄ ꝓ oīi minima re iurāt ꝑ deuz ꝑ scōs sanctasq; ꝑ corꝑ⁹ r sanguinē xp̄i et bmōi q̄ audire dñi ꝝbū sapiētis ꝺr. etiam. xxij. Jurationi nō assuescat os tuū. Multi enī sunt casus in illa. Et itez ibi. Vir mltū iurās implebit iniq̄tate r nō discedet a domo ei⁹ plaga. Qui aūt sic ꝓsueverunt iurare difficile corrigunt. Uñ r ego scio in ciurare q̄dā ytalie eꝝm q̄ndā qui nesciebat loq̄ nisi dicerz ꝑ corꝑ⁹ xp̄i r in nose diaboli. Cū ꝺo nullus auderet illū corrigere dñs caritatis caritate mot⁹ ꝺ officiuz ī se suscepit. Quare iurauit eꝝm vt secū ꝓnderet r finito prandio dño traxit eꝝm ad ptē satisq; reuerēter r honeste dixit ei. Pr̄ reuerēdissime multi de te aiunt q̄ nescias ꝝbū ꝓferre sine iuramēto et invocatiōe ꝺyaboli. At eꝺs impatientiā ꝝbi. Rādixin nomine ꝺyaboli r q̄s ō meita dic̄ Per corꝑ⁹ xp̄i non est vez. Cui dñs Jam a teipso testimonium

accepi. sicq; ep̄o ille cum rubore discessit. Illi vo sīles plūmi inue nīūtur q̄ etiā dū ꝓfitēt ob iuran di longā ꝓsuetudinē iurare non erubescūt. Quarto cōmittit p/ iurīū in iuramēto omissō. Cum sc̄z nō fuāt ea q̄ fuari dēbent. z pēnt etiā iuramēto firmata. O si Fuarent reges p̄napes duces ce mi/ tes marchiones: officiales publi ci: capitanei ptātes rectores iu/ dices aduocati procuratores no rarū z certe multi alī q̄ in iura/ mēto p̄miserūt. qō inwsticie cessa rēt qō impetates dēssent quot ne mala deficerēt. De plāis au tē curā aiaꝝ habentib⁹ nihil di/ co tm̄ vnū assero q̄ multi ex his qui in dignitatib⁹ sūt ꝓstituti tā spūalib⁹ q̄z tpalibus ex euidēcia facti ipoꝝ opib⁹ piuri esse cogno scuntur.

QX piuriū oñditur petīm ma lignū z graue. tum ꝓpt̄ trāsgres/ sionē. tū ꝓpt̄ puocationē. tū ꝓpt̄ assimulationē. tū etiam ꝓpt̄ pu nitionē. Caplm III

Ertiū mi/

sterū de piurio decla randū ꝺz malignaꝺ

Est siquidē peccatū facīs graue atq; malignū quadruplici rōne. Primo rone trāsgressionis. Se cundo rōe puocationis. Tertio ratiōe assimulatōis. Quarto ra tione punitiōis. Prima ratio ꝺicit transgressiōis. Transgredi/ untur siq̄dē ipsi piuri p̄ceptū do mini. qui ait Exo. xx. Non assu/ mes nomē dei tui inuanū. z Le uitī. xix. Nō piurab⁹ in nōie meo O q̄ntū ꝓfundi dēnt xp̄iani piu/ rantes q̄n apud infideles tantā vim ht̄z iusiurandū. vt Marc⁹ re gulus motī pon⁹ elegerit q̄ iu rata p illū violare. Inḋt enī Au gust. de illo lib. j. de c. dei. Mar cus regul⁹. imperat⁹ pp̄li romāi captiu⁹ apud carthaginēses fuit qui dū sibi mallēt a romanis su os reddī q̄z cogī tenere captiuos ad b̄ impetrandū hūc p̄cipue re gulū romā misērt p̄us iuratiōe constrictū si q̄ volebāt mīme pegisse redditurū esse cartagines perrexit ille atq; in senatu ꝓna p suasit q; nō videbat vtile esse ro mane reipublice mutare captī/ uos. nec post b̄ a suis ad hostes redire cōpulsus est. tm̄ q; iurae rat id sponte cōplēt. Carthagi nenses aūt vt dic̄ Vale. sub ru/ brica de crudelitate cū grādibus cruciatib⁹ necauerūt. Inclusum quippe angusto ligno vbi stare cogeretur clauisq; acutissimis re ferto vt se i nulla partē sine pēs atrocissimis inclinare nō possz etiā iugulādo p̄merēt. O xp̄iani piuri. O violatores fidei. O fra crores iuramēti. Aduertite z ꝓsp̄crate q̄z vituperabile ē q̄ꝫ dā nabile petīm vīm z i exēplo mar ci regulī discite q̄ntā diligēcia te/ neri debeat iusiurādū. Secūdo peccatū piurij est graue atq; ma lignū rōne puocatōis. Ex illo nanq; puocat⁹ ō ad indignatio nē z irā. q; sic inuocātes nomen

eius ptegit ꝛ defendit. Ita illud falsificantes ꝛ ꝓtēnentes abhorrent ꝛ psequit. Dicit enī Joel q.c. Omnis q̄ invocauerit nomē dñi salu⁹ erit. Et p̄ Dauid in ps̄. Protegā eū qm̄ cognouit nomē meū. Et pueri. xviij. Turris fortissima nomē dñi. Sic econuerso expugnāt illos q̄ nomē eius irreuerenter tractant Propterea asdrubal a carthaginēsibꝫ missus ad romānos legat⁹ p̄ pace firmāda postq̄ scipio denicit banibalē vt dicit Titus liuius cū orasset in senatu. Flens sercq ad misericōiā p̄ceb⁹ vni eorū qui p̄e oīb⁹ carthaginēsiū fraudes celarat dicēti. Per quos deos iurabitis nob q̄s alias iurando fefellistis. Rñdit p eosdē q̄s tam aduersarios experimur ꝫ iurata frangētes. Legit etiā in vita sancti Nicolai q̄ vir quidam abnoiudeo q̄ndā summe pecunie mutuo accepit iurās super altare sci nicolai q̄ q̄citius posset eā sibi redderet renēte illo diu pecuniā iude⁹ eaz exposulat. ſz ille eam sibi reddidisse affirmat. Ducitur res ad iudiciū et iuramētum iudicis debitori. At ille baculū cauatuz q̄ auro minuto ipleuerat secū detulit ac si ei⁹ adminiculo indigeret. Volens igitur facere sacramētū iudeo ibidē cristēti baculū tenēdū detulit. Iurauit itaq̄ q̄ pl⁹ reddiderat quā acceperat ꝛ ꝺ iuramēto baculū suū repecijt quē iude⁹ ignar⁹ astutie sibi reddidit. Rediens autem per fraudem fecerat in quodam buto oppressum somno corruit. Currusq̄ cū impetu veniēs eū necauit ꝛ plenū auro baculū fregit ꝛ auz effudit. Audiēs ꝺ iude⁹ ꝓcitus illuc venit. Cūq̄ dolū vidisset a mīstris ei suggerēt vt auz reciperet oino renuit nisi q̄ defunct⁹ fuerat ad p̄ces vīi Nicolai ad vitā rediret asserēs si ꝺ fieret se baptisma suscepturū ꝓtinuo igit q̄ defunct⁹ fuerat surrexit ꝛ iudeus in xp̄i noīe baptizat⁹ ē. In curia vero Licij fuit q̄dā q̄ Antoni⁹ pedul⁹ dicebat quē ego cognoui hic dū coꝝ officialib⁹ iurasset falsum addidisseq̄ p̄cor deum celi vt si mēdax faciat me morte subita interire statim cecidit in eodē loco ꝛ miserrim⁹ expirauit. Tertio p̄iurū est petrī gūe atq̄ maligni rōne assimulatōis. Faciebat q̄ boiem silē ꝓditor iude qui xp̄m osculādo et saluādo tradidit inimicis suis. Sic p̄iuri invocātes nomē dei veritatē ꝛ iusticiaz oppīmūt ꝛ occidūt. Quarto p̄iurū est petrī gūe atq̄ maligni rōne punitōis. Nam p̄ cuncteleges p̄unit, vtq̄ ex certa mīt⁹ legū auctōis q̄s cā brēuitat⁹ omitto Nā videm⁹ iuramētum violātes trūcatōe man⁹ affici ita vt oīb⁹ sint eos videntib⁹ i exēplū ꝛ vt sibi caueāt monumētū. Per legesq̄ aūt canonicas punit p̄iurū gūe vti. xxij. q. v. c. Qui p̄iurat. c. Si q̄s coact⁹. c. Si q̄s ꝓiectus. licet hodie vt sacrū est in p̄cedētibꝰ penitētie sint arbitrarie. Sūt etiā p̄iuri in famoſos. vtz. vj. q. j. Infa-

mes. Ex qbꝰ omibꝰ colligim⁹ q̄n tū bi q̄ ad pniam venire volunt curare dñt ⁊ abstineāt a piurio. Hoc siq̄dē petīm est q̄ maximus xp̄ianoꝝ nūer⁹ ad tartara ruit. Hoc petīm est q̄ nutriunt frau/des deceptões. simulatões ⁊ in/iustitie. Hoc peccatū est ppt̄ q̄ oppmunt pauꝑes. verant vidue pupilli ⁊ orpbani tribulāt. qz vt supi⁹ dictū est. Si bi q̄ vel ecclie vel reipublice p̄sunt fuarent ura mēta sua cūcta recte sētē iustis meqz fierēt. essentqz ō ouibꝰ iesu xp̄i q̄nob oibꝰ suā largiat gr̄am et in fine sempi⁹nā gl̄iam Āmen

Feria quinta

post dñicam de passiõe de Maria magdalena. s. de triplici eius statu vicz offensiõis. ꝓuersionis et gratificatõis. Ser. LIX

Emittū

tur ei pec. mr̄. q̄m dilexit mr̄. Verba sunt redēp. nr̄i ori ginal⁹ Luc. vij. ⁊ in euāgelio hodierno relucet in exēplo Marie magdalene benignitas clemen/tia saluatoris nr̄i dei. Suscepit pniam ⁊ petā omia remisit illi. Propēa scā mr̄ ecclia legit hodie euāgeliū in q̄ res tam pia tā qz dulcis exp̄mit et narrat. vt sic petões nō diffidant ō clemēta iesu xp̄i bñdicti q̄re equum est ac rōnabile vt nos tota mente ꝓtē plemur marie magdalene pniaz et cōuersionē. Ipsa est q̄ in petis deū offendēdo diuti⁹ fuerat im/morata. Ipsa ē q̄ corde cōpūcta xp̄m audiuit petā sua sibi remit/tentē. Ipsa est in q̄ pus abunda uit ō dictū ⁊ postremo supabūda uit ⁊ gr̄a. Quapropt̄ de ea loqui volētes in p̄nti sermõe triplicez eius statū ꝓsiderem⁹. Prim⁹ dicit offensiõis. Scōs ꝓuersio nis. Tertius gratificationis.

De statu offensionis Marie magdalene in q̄ viden dū est an hec mr̄ fuerit sozoꝝ lazari. et an petīm eius fuerit corde ⁊ ope per petratū, ac q̄ potuit esse cā petī eius. Cap'm I.

Rim' sta/

tus Marie magdalene quē ꝓsiderare de bem⁹ ōz offensionis. Hoc notaī in euāg. cū ōz. Ecce mulier q̄ erat in ciuitate peccatrix. s. notoria. publica ⁊ infamis. Virgili⁹. iiij. eneydos. Fama malū quo nō aliud velocius vllum. Mobilitate vi get vireſqz acquirit cūdo. Parua metu primo morſese attollit in auras Ingrediturqz solo. ⁊ ca put inter nubila condit. Pro cuius clariori notitia tria dubia emergūt declaranda. Primum vtrum ista peccatrix de qua Lu/cas meminit fuerit Maria ma/gdalena sozoꝝ Lazari. Secundū vtrum buⁱ⁹ mulieris peccatri/cis peccatū fuerit tātū corde aut simul ⁊ opere ꝑpetratum. Ter/tium que potuit eē cāusa vt ma ria magdalēa rueret ⁊ peccaret.

Ad pmū dubiū dicerūt aliq̄ hec peccatrix: cui⁹ mētionē facit lucas nō fuit Maria magdalena: sed quedā alia. cum q; nomē ei⁹ nō exp̄mit. tū q; videbat is inconuenies nobilissimā mlierē q̄lis fuit Maria magdalena ad tantam infamiā. infamēq; vitaz potuisse puenire. Sz ego dico q̄ d̄ hanc opi. sequūt min⁹ bene sentiunt. Tū z si Lucas nomē illi⁹ peccatricis nō exp̄ssit. hoc fec ad denotandū fm morē scripture q̄ i statu peti nō deo erat cognita p approbationē. Dicit enim virginib⁹ stultas ab eo q̄ oia nouit cognitionē simplicis notitie Matth. xxv. Nescio vos q; illas nō ꝓgnoscebat vt approbaret q̄ ab eo p petrū erāt separate. Sic z Lu. xvi. exp̄mit nomē lazari q̄ erat sp̄tus in li. vite. z tacet nomen diuitis q̄ erat reprobatus. Sic a sili dicim⁹ de Maria magdalena. Qualr autē ipa nobil' genere z sorore lazari tāta potuit infamia deturpari declarabimus i tertio dubio. hic vo ꝓpe debem⁹ dicere q̄ Lucas de ipsa maria magdalena vere z realit est locut⁹. Ad b aūt facē pmo auctoritas Augustini q̄ in li. de consensu euāgelistaz asserit hāc peccatricē mariā magdalenā fuisse Et bi⁹m asserit Greg. q̄ in omelijs pn̄z euāgelij sic aīt Cogitanti mihi de marie pnia flere magis libet q̄ aliq̄d dicere. Cuius eni vl' saxeū pectus ille b⁹ peccatricis lacrime ad exēplū penitendi nō emolliūt. Consideravit nā q; d̄d fecit z noluit moderari d̄d facerer. Sup̄ cunctes ingressa est nō tussa venit nec epulas nō erubescit. Hāc vo quam lucas peccatricē mlierē: Job. Mariā nominat illā esse mariā credim⁹ de q̄ Marc⁹. vij. demonia ejecta fuisse testat. Et d̄d p septē demonia nisi viniuersa vicia designāt. hec ille. Jobes aūt. xi. c. ait. Maria erat q̄ vnxit dn̄m vngento z exterfit pedes ei⁹ capillis suis cuius frat lazar⁹ infirmabat. Marcus etiā vlti. c. sic de ipsa scribit. Surgens ihesus mane p̄ma sabbati appuit p̄mo marie magdalene de q̄ ejecerat septē demonia. Insup̄ pz hāc peccatricē mariā magdalenā fuisse. eo q̄ eccl̄ia in festo bte Marie magdalene legit euāgeliū hui⁹ peccatricis. Et in hist̄oria. b. marie magdalene hr̄ qualr ipsa reuelauit sacerdoti cuidā qui eā in deserto inuēit q̄ ipsa fuisset famosa illa peccatrix q̄ re nō ē dubiū q̄ Lucas loquit de ipsa. Scōm dubium erat vtr̄ hui⁹ peccatricis. s. Marie magdalene peccatū fuit cārū corde aut simlr̄ ope ꝓpetratus. Et ad b est triplex mod⁹ dicendi Quidā eni dicūt ipam fuisse virginē corpe z carne: sed tm̄ mēte corruptā. Cōtra illos tm̄ ē auctoritas eccl'ie q̄ in festo ei⁹ nō facit officiū virginū. cū tm̄ fm offices doc. mēralis virginitas recuperet p penitentiā. Contra istos etiā est quia eccl̄ia nō iudicat de peccatis

occultis ⁊ mentalibꝫ sed de manifestis ⁊ opꝫ ꝑpetratis. Cum ꝙ euangelista nominat illã peccatricem ⁊ in ciuitate notã sequit ꝙ de peccatis eius mãifestis et nõ secretis scripserit. Alij doc. dicũt ꝙ maria magdalena fuerit publica meretrix. qm̃ de illa Criso. sup Matb. ait. Tunc illa ꝓstituta lupanar exiuit qñ discipul⁹ gehennã intrauit. et Hiero. ad furiã. Meretrix illa in euãgelio q̃ pedes dñi lacrimis lauit ⁊ crine deterſit ⁊ ꝙfessionis sue bonorauit vngẽto mãifeste depingit ecclesiã ex gentibꝫ ꝙgregatã. Et idẽ in ꝓlogo Osee ꝓphe. Nec ẽ illa mulier meretrix ⁊ adultera de q̃ loquit dñs ad iudeos di. Meretrices ⁊ publicani ꝓcedẽt vos in regno celoꝝ. Propt̃ hmõi ꝛba dixit aliq̃ ꝓfata sc̃az opi. Sz ego dico ꝙ sarſ duꝝ est imo nec credibile mulierẽ generosam nobilissimis ꝓceribꝫ ortã ⁊ diuitijs habũdantẽ loca spurissima ꝓpter hõc habitasse. Doct. aũt Criso. et Hiero. loquunt de ea vt supdictũ est ad denotãdũ ꝙ vita ei⁹ licet i ꝓpa domo tã lasciua erat tãq̃ dissoluta vt videret q̃si vna er meretricibꝫ q̃ solẽt in lupanaribꝫ imorari. Et ꝓpterea ẽ tert⁹ modus dicendi cui ego adhereo tenẽs viã mediã ꝙ maria magdalena in sua domo delicijs et otio vacãs vsq̃ ad suã ꝙuersiõz oñe ꝛpo suũ. oẽmq̃z vitã voluptatibꝫ ꝛpo fuit ornando caput poliendo crines. vngẽdo faciem componẽdo vestes. cantãdo vanas cantilenas. loq̃ndo lasciuia cõuersando cũ iuuenibꝫ. ⁊ ex ꝙse quẽti de facili alia facienda q̃ nõ licet hoi loqui. Tertiũ dubiũ erat q̃ potuit cẽcã vt maria magdalena ruere ⁊ peccare. et dico ꝙ potuerũt esse tres. Prima causa fuit ei⁹ formositas et pulcritudo. Erat siq̃dẽ pulcra et formosa naturali rarz illã pulcritudinẽ ampliabat cum ornatu vano inhonesto ⁊ meretricio. Talꝫ vniq̃z pulcritudo cũ inhonestate habitus aspect⁹ vultus et gest⁹ sociata in magnuz ponit discrimen mulieres. q: vt inqt Aurelius theophast⁹. Mulier plẽra cito adamat ⁊ difficile est custodire quã multi amãt. Et sapiẽs ꝓuer. v. inqt. Fallax spẽs ⁊ vana est pulcritudo. ꝓpterea Hiero. reꝓbendit acriꝰ ornatũ inhonestũ mulieꝝ. Vñ ad furiã ait. Ornatus iste nõ dñi est velamẽ sed antichristi. Aut loq̃nduz nob vt vestiti sum⁹ aut vestiendũ vt loquimur. Lingua ꝓsonat castitatem ⁊ totũ corꝑ ꝓfert impudicicã. Et idẽ ad sacras ꝟginez de ꝛinentia ꝟginali ꝓphetic⁹ ille sermo nõ ꝓferꝝ de vob. Filie eorũ cõposite circũornate vt sil'ritudo tẽpli ⁊ dealbate ab ex vt monumẽta q̃ auro relucẽt. int⁹ vero plena sũt ossibꝫ mortuoꝝ. Ne nõ sunt filie regis xpi sed regis tyri. Ne semp i mũeribꝫ vult⁹ impudicicia diuites plebis ⁊ capiũt ⁊ capiunt. Impudicissim⁹ mulie/

ribus affectus semp in auro. sp in gẽmis. sp in ornamẽtis extrin secus glam ponũt. Non sufficit eis libido innata nature sz occasionẽ querũt explẽde libidis. Affecerant pculdubio vt oculi virorũ aurũ ꝓplantes z gẽmas tãdẽ figank in faciẽ z furtiuis oculorum suoz nutibꝫ facilꝫ incitent ad libidinosuz incendiũ. hec ille. Sic maria magdalẽa dissoluta et vaga vanitatibꝫ dedita offerebat seipam viris diligẽdã amore vano z vicioso z exꝓsẽnti solicitandã. Scõa cã ꝙre ad taz lasciuã vitã deuẽit fuit vbertas et habundãtia bonoz tpalium ob quã satisfaciebat corpori i oibus deliciis suis. pascebat illud splendide bñ comedebat. bibebat z dormiebat. Fugiebatqz ꝙcunqz labores. Q̃ quanti piculi sit nõ solũ mulieribꝫ sed etiã viris declarat deꝰ p Ezech. xxiij. di. Nec fuit iniqtas sozoris tue sodome saturitas pãis z abũdãtia ocij z ipsiꝰ z filiaz eiꝰ. Tertia causã ꝙre maria magd. tãta flagicia enormia cõmisit fuit libertas. Scõm eni Aug. in li. de x. cordis. Quatuor sũt custodie mulieris quibꝫ adiuuak vt honeste viuat. Prima est timoz dei. scõa timoz legũ adulteras punientiũ. tertia societas viri. ꝙre verecundia mundi. De hac sic dicit Hiero. ad furiã. Tenera res infemis fama pudicicie est. z quasi flos pulcerrimus cito ad leuem marce flat aurã marime vbi etas consensit ad vitiũ et natural de est autoritas cuius vmbra tutamen est vtrozis. Hec ille. Luz ẽ magdalena nec deũ nec leges timeret: esseteqz absqz viro. z in libertate sua qz primonitũ diuisuz erat inꝰ lazarũ z ipaz z martbã facile est credere z opinari qꝫ frõtem fecerit meretricẽ z sine rubore ac verecũdia sue libidini satisfecerit ita vt ꝓ excellẽtia diceretur peccatrix. O maria magdalena q̃ vilis est in tali statu conditio tua. O q̃ntũ denigrata ẽ fama tua. O q̃nta ignominia ꝓpꝫ tuã lubricã vitã circũdedit parẽtelã tuam. Sed hic omibꝫ grauꝰ e. quia facta ex deo inimica et eius angelis ac sanctis oibꝫ odiosa valde. O infelix z excecata. O misserrima anima cur tãto studio ꝓ curas ꝓdere celũ offendere deũ et in interitũ currere dãnatõnis eẽne Et q̃d aliud est esse peccatrix cem nisi ee in piculo grãdi dãnationis future. Verũtñ qõ audimus de magdalẽa qz peccatrix erat. Hodie dicit ꝓt de innũerabilibꝫ quasi mulieribꝫ adultereꝫ fornicariis incestuosis in oi flagicio ac dedecore ifectꝫ O impie creature. O carnales et lasciue mulieres cognoscite statum vestrũ z sarote qꝫ nihil magis põt vos ledere q̃ peccatũ. sicut patz de magdalena.

Qualr maria magdalena cognouit peccatũ suũ z corde ꝓtrita ad pedes iesu humiliter satisfecit. Cap. II.

Secundus

statuo Marie magdalene quē ꝓsidera re debem⁹ ꝺz ꝓuersionis. Hunc explicat Luc. cum dicit vt cognouit q; Jesus accubuit in domo phariſei attulit alabastꝝ ꝛc. vbi ponūtur tria de ipsa magdalēa. Primū est cognitio. ſcōm ſatisfactio. tertiū ꝓtritio. Primū est cognitio. q; ꝺz vt cognouit. Cognouit siq̄dem bona q̄ omisit: mala quecōmisit: dāna q̄ incurrit. Cognouit pctōꝝ suoꝝ magnitudinē turpitudinē ꝛ multitudinem. Cognouit deū ꝫ pctōres seuentatē. erga penitetes pietatē et circa iustos liberalitatē. Quō ista cognouit cū ꝓpē peccatū aia ceca efficiat iuxta illud q̄d de pctōrib⁹ ꝺz Sap. ij. Excecauit illos malicia eoꝝ. et Sopho. j. Ambulabūt vt ceci. q; dño peccauerunt. ꝛ vt Aris. in ḋt. ij. de aia. Nihil videmur nisi in lumie ꝛ dicere possum⁹ q̄ cognitōnem accepit oim supdictoꝝ p lumē irradiantis gr̄e ꝺi qui etiā pctōribꝫ ꝛ malis q̄ntū est de se offert claritatē et splendorē gr̄e sue. Quidā aūt pie dicūt magdalenaꝫ audiuisse predicantē xpm q̄ satis veniē detestantēq; pctā aie ad dei imaginē formate ledāt. O q̄ acuta q̄ penetrabilia. q̄ue ardentissima erāt ꝟba Jesu xpi ꝓdicātis. Zoq̄batur siq̄dē exintimis coꝛdis cū admirādo feruoꝛe. Bulebat ei⁹ mēs vt aias eripet de ḋyaboli laqueis. aspexit ergo. sic predicans et vidit Magdalenā extrinsec⁹ ꝛ intrinsecus. Llamare forte cepit. O aia mea p cui⁹ amoꝛe de⁹ hō faci⁹ sum. Cur me psequeris. Cur mūdū amplecteris. Cur patrē oim deū ira supbe ꝓtēnis. Quid tibi in fine succedit p vānitatibꝫ tuis. O plena omni miseria. cur non erubescis carnalē ducere vitā. An nō consideras q̄ pctōꝝ finis interit⁹ est. Vita pñs nihil ē mūd⁹ cū suis bonis proditoꝛ ꝛ labilis est. Redi ad coꝛ tuū ꝛ ꝓsideravias tuas Reuertere reuertere a via tua mala. Reuertere ad me q̄ te patiēter expecto dulcissime inuito clemētissimeq; suscipio. veni depone pctā tua ꝛ veni ad me securа. Veni inq̄ o anima mea dilecta ꝛ ego remittā tibi pctā cūcta que cōmisisti. Nō eni veni vocare iustos sed pctōres ad pniam. Hmōi aūt simulibusq; verb⁹ potuit xp̄s peccatricē magdalenaꝫ excitare illūinare ꝛ inflāmare q̄re mentē inuitauit mūdū ꝓtēnere cepit. ꝛ volūtatē ꝓpositi emēdādi ac benefaciendi ipleuit qō designatur i alabastro facto. Fm Cirillū qō attulit plenū vngento ꝓcioso. Scōm qō pōitur de maria magdō. in cius ꝓuersiōe ꝺicit satisfactio. p que enim pctā peccauerat p coꝛ opposita curauit satisfacere Fm Greg. in omelia. Peccauerat siq̄dem p psumptionē ꝛ audaciā. Satisfecit cū verecundia ꝛ erubescentia. quia

ingressa domū pharisei nō stetit ante ſz retro xp̄m. Et ſtās inquit euāgelista retro secus pedes ꝛc. Peccauerat p fugbiaz satisfecit cū būlitate tota indinata ad pedes iesu. Peccauerat p vanum oculoꝝ affectū satisfecit cum lacrimaz inundātia. Peccauerat p inordinatū capilloz decorem satisfecit p illoz ꝫ crēpū pedes iesu cū illis abstergēdo. O felix cō mutatio excelsi dextera facta q̄ paulo añ adeo erat aliena nunc studiosissi me illi conak adherere

Tertiū q̄ ponit in marie magdalene ꝙuersiōe ōz ꝫ tritio. Erat vtiq; abūdās dolor p peccis ei⁹ in corde illi⁹ quē p lacrimas ostē debat. Tot enī ab ei⁹ oc'lis lacrime defluebāt vt sufficerēt ad lauandū pedes iesu pieq; possim⁹ contēplari q̄ licz nihil ōz. ꝛ ꝫbo in corde tū suo loq̄bak ad dñm. O bone iesu. O pastor animaz. O spes vnica saluns mee miserere mei. Ego sum illa infelix ingrataq; peccatrix q̄ te offēdi. Ego sum illa que lasciuo gestu vano aspectu nimioq; ornatu mlt̄oꝝ animaz illaqueaui. Ego sum illa que mūdū cū suis bonis magis dilexi q̄ te deū meū būfactoꝛez meū, fontē infinitē omis boni Heu me misera. heu me dolētē nimiū. heu me q̄d feci. peccaui. iniq̄ egi. sed tu pi⁹ ꝛ mificoꝛs in dulge mihi. Ecce pedes tuos teneo q̄ me pegrinādo quesierūt. Non venisti vocare iustos sed pctōꝛes ad pniam, Nō despicis coꝛ ꝫtritū ꝛ būiliatū. O iesu dulcis. o bn clemētissime. O fili dei benedicti sana aiam meā suscipe penitentē. ꝙsolare lacrimātez ad te venī ad te fugi ad te tot̄ viscerib⁹ clamo miserere mihi peccatrici q̄ parata sum ō cetero obtēperare volūtati tue. Talia vel similia in ꝫtrito coꝛde magdalene versabantur.

Dualr post ꝙuersionē maria magdalena multiplicē gr̄am a dño iesu xp̄o est ꝙsecuta. C.III

Ertius sta

tus marie magdalene quē ꝙsiderare debem⁹ ōz gratificatōis. Inuenit nanq; magdalena ꝫtrita gr̄am apūd xp̄m q̄ tria būficia cterbibuit admirāda. Primū ōz ōfēsionis. scōm remissiōis. tertiū cōsolationis. Primū būficiū dicak defensiōis. Fact⁹ enī xp̄s fuit defensoꝛ ei⁹ q̄ defendit illā a pharisco intra se murmurāte. vtz in euāgelio a martha sozore sua de illa ꝙrente vt dicit Lu. c. r. Et a discipulis indigne ferentib⁹ cū vngeret caput ei⁹ vt notak matb̄ xxvj Scōm būficiū ōz remissionis. Remittunk dixit xp̄us ei pcā multa. et ꝙsus ad illam addidit. Remittuntur tibi pcā tua. O mellifluū verbū. O iocūda sentēcia. Et q̄d potuit audiri meli⁹ q̄d vtili⁹. quidue fructuosius. Beati (ait ps̄) q̄z remisse sūt iniq̄tates. ꝛ. q. r. sūt p. O felix pnia magdalene q̄ xp̄m ad se traxit.

Fecitq; vt peccatrice aiam antea ꝓpter petā deletā de libro vite iustificaret ⁊ in nūero conscriberet electoꝝ suoꝝ. Tertiū bñficiū collatū a xp̄o magdalene fuit cōsolatiōis. Fecit eteni cā dignā cōsolatiōibꝫ suis spūalibꝫ ita vt merito dicere possit illud ps̄. Cōsolationes tue le.a.m. Quisnā explicet q̄lis fuit ꝙ solatō magdalene qñ stabat ⁊ audiebat v̄bum xp̄i qñ ꝙuersabat cū gl̄iosissima maria mre ei⁹ qñ angelos vidit resurrectionē suā illi annūciantes qñ prima resuscitatū xp̄m in specie ortulani aspexit ⁊ vocata ab eo. Maria cognouit illū cē. voluit q; pedes ei⁹ tangere ⁊ tūc nō fuit p̄missa qñ p⁹ cū alijs mulieribus tenuit pedes eius cū eis apparuit in via qñ post exiliū puericēs cū Lazaro ⁊ martha ⁊ ceconato quē xp̄s illūinauerat ⁊ btō marimino alijsq; xp̄ianis marsiliā post illi⁹ patrie ꝙuersionem postq; miracla p̄lima supne ꝓtē plationis auida aspnimū beremū petijt. ⁊ i loco angelicis mānibꝫ ꝓparatio p. xxx. ānos incognita mānsit in quo nec aq̄ fluenta nec arbor nec herbar erāt solatia vt ex hīs mānifestaret ꝙ nō terrenis refectionibꝫ sed celestibꝫ epulis satiabat. Qualibet eni die septē horis canonicis ab angelis in celebra eleuabat celestiū agminū gloriosos cant⁹ coꝝ alijs auribꝫ audiebat. Quāta adhuc fuit ei⁹ locū ditas cū dispositiōe dei i extremo vite sue a sacerdote quodā inuēta est quez ad hīm Marimino misit vt die resurrectionis dñice oratoriū sol⁹ ingrederet ꝛpe quo ad matutinū surgere ꝙsueuerat qđ ⁊ fecit: viditq; i oratorio mariā magdalenā spacio duoꝝ cubitoꝝ eleuatā a terra ⁊ stantē in medio āgeloꝝ. O q̄ntū fuit magdalene gaudium qñ postremo cōuocato vniuerso clero ab ipso epō sanctissimū sacrm cū mlta lacrimaꝝ inundatōe suscepit. et añ altare ꝓstrata aiaꝫ emisit ad celos. O admirabil⁹ de⁹. o pater misēcōiaꝝ q̄ obliuisceris oim iniquitatū q̄s fec̄ impi⁹ si ad penitentiam reuertat. Ecce ostēdisti nobis in maria magdalena q̄ntus est bonitas tua. q̄nta patiētia q̄nta caritas. q̄nta gr̄a. Tu illam pecantē supportasti a te fugientē tenuisti abaudientē aduocasti reuertentē suscepisti ⁊ penitentē iustificasti atq; iustificatā in celo esse iussisti. Cui⁹ mentis maiestatē tuā supplices deꝓcamur vt nobis largiat hic grana ⁊ in futuro sempiterna glo. Amen.

Feria sexta q̄n te hebdomade in q̄dragesima.

De horrendo peccato homicidij ad quod consequi solz desperatio et impenitētia. Ser. LX

Dgitauerunt vt interficerēt eum. Scribunt hec verba Job. xi. et in euāg. hodi. Nescit quiescere ma/

ligna mēo iuidoz q̄ sp prio ma
chinak mala t erq̄nt dolos. Ne
q̄ pcūi aliq̄ tā graue est vt sibi
facile nō appareat. ꝓpterea scri
be t ꝑhibeat statuer̄t in cogitatu pes
simo inferre xp̄m q̄ tādē ope
cōpleuer̄t. Sic t plerq̄ homies
neq̄ ferales aut crudeles ad suā
trā explēdā sepissime suos prios
occidere nō formidāt. Et q̄m ho
micidiū pcūi solz sed desperatio
Idarco ad tūi pcl'm euitandū
in pūti ser. de homicidio enim
locuturi. q̄ penitētib⁹ satis ꝓdes
se ꝑt b⁹ marie declaratio. De ho
micidio ḡ tria ꝑncipalia myste
ria ꝓponem⁹ apienda. Primū
dica diffinitio. Scōz modifica
tio. Tertiū punitio.

Quid sit homicidiū t de his
qui inferiūt seipos t de occasiōe
bruto⁹. t quare q̄q̄ homicidiū
fieri p̄rabsq; pcō. Cap. I.

Primū mu
steriū de hōicidio ape
riendū ⁊ diffinitio. in
quo q̄d sit homicidiū videam⁹.
et fm Ray. in sū. sua. t Host. in
ti. ō homi. Homicidiū ē homis
occasio ab boie fcā. Et ⁊ ab ho
mine t cedo cedis. q̄si hois cediū
Pro cui⁹ ꝓclusiōis declaratiōe
tria sē dubia declarāda. Primū
vez sit licitus occidere volucres.
pisces et hmōi. Scōz vez homo
peccet inferendo seip̄m. Tertium
vez homicidiū possit fieri absq;
peccato. Ad p̄mū dubiū nōder
Augustin⁹ li. i. de ciui. dei di. Ex

fuit t ē error manicheoz tenētiū
q̄ nō sit licitū hoi inferre bru
ta t irrōnabilia. Cui⁹ erroris im
pietas appet quia deus b̄dict⁹
omia supdicta ad vsum homis
deputauit. Vñ Gen. ir. dixit de⁹
Crescite t multiplicami t ꝑplete
terrā. et sit tior vester ac tremoz
sup cūcta aialia terre t sup oēs
volucres celi cū vniersis q̄ mo
uent in ꝛra. Oēs pisces mar⁹ ma
nui vre traditi sūt. t oē q̄d mouet
et viuit erit vob in cibū. Propte
rea Aug. vbi. ō. ait. Justissima oz
dinatione creatoris. t moꝛs t vi
ta eoz nris vsibus subdit Et q̄
inq̄t Tho. q. q. lxuq. q̄ nullus
peccat vtendo re sua ad ꝺ ad q̄d
est ordinata. Et ordinatiōe āt di
uina vt ꝓdictū ē generaliter plan
te sunt ꝓpter aialia t vtraq; ꝓpt
hoiem. Vsus aūt eoz in edum
marie necessari⁹ ē q̄d sine occasio
ne fieri nō ꝑt. Hinc et Ansto. in
j. pollit. inq̄t q̄ venatio est q̄si q̄
dā iustū belluz quo hō rōnalis
rebelles sibi bestias denincit: et
ad suū vsum cōuertit propter q̄
omia in diffinitiōe dicatur q̄ ho
micidiū est hominis t nō bruti.

Ad secūdū dubiū fuere nōnul
li qui dixerunt q̄ nō peccat qui
interficit seip̄m. q̄ inuenti sunt
prestantissimi viri qui sibiipsis
morte intulerūt. Nam Sam
pson interfecit seipsum vt patet
Judicū. xvi. c. Catho censorinus.
vt dicatur in speculo hoipsum
feat̄sidem et Catho vticensis vt
refert Lactantius in. iij. libro

Idipm ꝙ firmano declinante de crisippo. de zenone. ꝛ ō empedocle. Turnꝰ armatꝰ equo in bꝛatū terre se ꝓcipitauit: vt Aug. meminit li. v. de ciui. dei. Sz ꝙ hāc opi. est veritas rei. qz vt inqt Alexan. in. ij. ꝛ Tho. ij. ij. vbi. ē. Nulli licz sibiꝑsi mortē inferre q̄druplicā rōne. Prīo ō est ꝙ rōnē naturalē. qz vnaq̄q̄ res nititꝛ ꝙseruare sciꝑaz. Vñ aristo. ij. de aīa ait Omia appetūt eē ꝛ illoꝝ cā agūt quicq̄d agūt fm naturā. Et boetius in. iij. ō ꝙso. Omne nāq̄ aial eueri saluteꝫ laborat mortē pernicieq̄ deuitat. Scōa rō est qz ē ꝙ caritatē q̄ vnusq̄sq̄ tenetꝛ se diligere. Tertia rō est qz est ꝙ cōmunitatē. qz q̄libet hō est ꝑs cōmunitatꝭ. Quarta qz est ꝙ deū siē q̄ alienū seruū interficit q̄re ꝑ nullo casu dz se q̄s occidere. Neq̄ etiā occasiōe vitādi penā. qz fm regulā apli. Nō sunt facienda mala vt inde eueniāt bona. De samsone ꝛo ꝛ ꝛginib⁹ q̄busdā q̄ ꝛpe ꝓsecutōis se in casuꝫ fluuiū ꝓiecitarūt. ꝛ tñ inf̄ sctōs habent aiaꝛ Aug. li. i. de ciui. dei. q̄ nō peccauerūt se occidēdo qz fecerꝫ illō ex reuelatōe ꝛ instinctu spūssancti. Cauendū tñ est hodie vt nō credak oī spiritui. qz mlꝛos dyabolus trāsfigurans se in angelū lucis deceꝑe ꝙsueuit. £ Ad tertiuz dubiū cū q̄rebak vtꝝ homicidiū fieri ꝑ absq̄ pcō. Dico q̄ sic triplicit accu. Primo ōz casualitatꝭ: cū q̄s aliū interfiat nō volūtate sed casu. vt inqt Ray. in sum. sua Casu fit homicidiū. vt cū q̄s ꝓiacit lapidē ad auē vl ad aial ꝛ alioꝰ transiēs ex inſperato occidit. Vl incidit arborē. ad cuius casum alios oppmit. Sz distinguēdū est qz inf̄iciēs cāu aut dabat operā rei licite aut illicite. Si illicite vt puta si ꝓiciebat lapidē ꝛsus loca p q̄ ꝙsueuerꝫ boues trāsitū facere ꝛ similia hic homicida reputaꝫ. vt. xv. q. i. c. Merito. ꝛ. ℔. premissis. Vñ si clericꝰ ludo vl exercitatōe virū vl venatiōe iaculū mittēs aliuz perimit. qz ō ab eo dz eē penit⁹ alienū homicidiū reꝰ efficit. vtz. l. dist. c. Clerico. ꝛ eꝛ de ꝑsum ꝑ. c. i. Si vo interficiēs casu dabat opam rei licite. vt quia mgr̄ cā disapline verberabat discipulū. vl qz ponebat alios sene de curru vel arboꝛē ꝓpriā sibi necessariā incidebat et illa. hic si adhibuit diligētiā quā potuit vi delicz respiciēdo ꝛ ꝓclamādo nō nimis tarde vel remisse sed tēpe cōgruo ꝛ alte. ita q̄ si aliq̄s erat ibi vel veniebat poterat fugere ꝛ sibi cauere. ꝛ mgr̄ nō excessit modū in ꝛberādo discipulū nō imputabit ei homicidiū si cāu ꝙtingat. Si aūt dabat operā rei licite ꝛ nō adhibuit diligentiā debitā: hōicidiū imputabit ei hmōi distinctio ponit. dis. i. c. Sepe cōtingit. ꝛ. c. Si duos frēs. et eꝛ de homi. c. Joh. et. c. Quidā vt asseris. Scōs actus in q̄ homicidiū nō est peccatū ōz necessitatꝭ: cū q̄s aliū interficit se ōfendēdo ne occidak ab eo. Notandū tñ D

scom Ray. in summa sua q̄ aut necessitas occidendi fuit euitabil' quia poterat euadere absq; occi sione. z tūc est re⁹ homicidij. aut fuit necessitas ineuitabilis. quia occidit hoiem sine odij meditatione, imo cū dolore animi se et sua liberādo cū alias nō poterat euadere. et sic occidēs nō peccat nec astringit ad pniam nisi ad cautelā ꝓpter ambiguū duplicitatis. vtj. xxij. q. v. c. Ex cōicatorum. z licet q̄dā dixerint q̄ illud intelligit de laicis trīa z nō ō clericis. Verūtū verior est opi. z cō munior q̄ clericus interficere p̄t in necessitate ineuitabili et non peccat ne efficiat irregularis. sicut dī extra de homi. c. Significasti et extra de sen. excō. c. Dilecto. li. vi. et in Le. si furiosus de homicidio. q. vt dicit. ff. de iustitia z iure. vt vim vi. Vim vi ꝓpellere licū moderamine inculpate tutele.

Tern⁹ actus in q̄ homicidiū nō est pcīm dicit vtilitatis: cū scz quis alīū occidit vel in bello iusto pugnando vel ex auctoritate officij iuris ordie seruato malefactos puniēdo. Nam exō. xxij dicit deus. Non patieris malefactos viuere sup terrā. Exō dicit Tho. q. ij. vbi sup. Q̄ sicut licitū est occidere animalia bruta inquantū naturaliter ordinantur ad vsū hoim sic imperfectū ordinat ad pfectū. sic cū ois ps ordiet ad totū sic ipfectū ad pfectū. Ois eni pars naturaliter est ꝓpter totum. Vñ z ꝓ salute tot⁹ corpis laudabiliter p̄cidit membrum putridum. Idcirco cū quelibet singularis psona cōparetur ad totam cōmunitatē sicut ad totū vnus homo periculose cōmunitati et corruptiui⁹ alioz laudabiliter et salubriter occidit. vt bonū cōmune fuetur. ēre nec iudex peccat reos ad mortē condēnando ex debito officij z amore iusticie nec minister peccat si iussus a iudice occidat condēnatū. vt hētur exīsse. xxij. q. v. c. Miles. ca. Cū minister. c. Officia. c. Lex eterna. et. c. Qui peccat. et vtinaz hmōi severitas habūdaret in illis ad quos spectat aliorū crimina punire. Verūtū hodie puniunt nō rei z malefactores amore iustitie sed illi tantū qui licz rei sint fautores tū nō habent.

Q̄ non solū manu sed etiam multis alijs modis homicidiū damnabiliter cōmitti potest.

Caplm II

Ecundū

mysteriū de homicidio apiendū ēt modificatio. In q̄ videndū est quot modis homicidiū cōmittit Et loquēdo de homicidio ꝓpie dico q̄ cōmitti pōt tripliciter. Primo suasione. Scōo auxiliatione. Tertio operatione. Primo suasione vl consilio. Et sm Guil. hoc intelligit de consilio exhortatiōis vl approbatiōis. nō de cōsilio simplicis opinationis. Si q̄s eni q̄reret alicui i genere an liceret ꝓximo

clerico vel laico paganū occidere nō aio ꝓsuadendi ꝫ exponēdi quid ꝺ casu sentiret rñderet hoc esse licitū nō fieret irregulꝝ. licet ille cui talr rñdissꝫ paganū post ea interficeret ex cōfidentia illi⁹ responsiōis ꝫ etiā iste errassꝫ in rñdēdo. Inno. ꝺo in glo. sup. c. Ad audientiā. eꝛ de homi. dicit Intelligit ꝓsiliū vel mādatū dedisse in mortē alic⁹ qñ suasit illō vel rogauit vl mādauit vl aliās cōsuluit vtilitatē q̄ seq̄ret er homicidio oñendo. Scōo committit homicidiū auxiliatiōe cū ꝫ ꝺs auxiliat occisori astando ministrādo arma mouēdo ꝓfortando ꝛ hmōi. Ut eni dicit Ro. i. Nō solū q̄ faciūt ꝫ q̄ ꝓsentiūt facientibꝫ digni sē morte. Tertio cōmittit homicidiū opatiōe. er ꝺ mltipl'r. Prio veneno aut venenosis medicinis sic occidebat Alex. magnū. Lassander. Philippus eꝛ Solla filꝫ antipatꝝ scōm. q. Curciū. Dederūt nanq̄ in potū venenū sibi. quo hausto ſm Justinū in media ponone velut telo cōfossus ingemuit de portarusq̄ est a ꝓximo semiutuus. Malivoli autem dicebāt eū ebrietate perire. Quarto ita q̄ die indubitatā mortē sentiēs tumultuātes milites q̄ rex occidebat insidijs pia ozōe sedauit cunctosq̄ dexterā porrigens eos osculat⁹ est. Sicq̄ defecit anno etatis sue. xxx. Venenosis insuper herbis atq̄ medicinis carnales q̄dā eꝛ libidinose mꝛes filios suos adhuc in vtero latitātes perimūt. Medici ūt ꝛ aromatarij vl iuria vl negligētia l' malicia dū venenosas medicinas egroꝝ tribuūt in hunc errozē plabuntur. Taceo reliq̄ q̄ dicere possem taz de mulieribꝫ q̄z de viris qm̄ sufficere ꝺz eis q̄ venenis vtūt stimulis ꝓscie sue. Scōo cōmittitur homicidiū ope cū maleficijs et incātatiōibꝫ. Vidi ego ianue cōbustā ꝛ affixam palo q̄ndā sclauam q̄ suū dm̄m ac dm̄am cū bis ꝺyabolicis superstitionibꝫ interfecerat. Tertio cōmittit homicidiū penitēdo mālu sic. Cayn interfecit frēm suū Abel vt ꝺz Genē. iiij. et hoc vtiq̄ pecm̄ satꝝ graue est atq̄ crudele. tum q̄ est ꝰ ꝓceptū ꝺi qui ait Exo. xx. Non occides. tū quia est ꝰ opificiū ei⁹ q̄ corp⁹ et aiam mirabili sapia sua vnitur. Est etiā hoc pecm̄ ꝰ corp⁹ ꝓximi et sepe ꝓpria aiam ei⁹. q̄z dū interficitur nō est ꝓpritus. Est ꝰ pterea interfecti q̄ exacerbant ꝛ cōmouent ad odiū. Est ꝓpria rempublicā. q̄z homicida oīm̄ leges oīaq̄ iura spernit. Est ꝰ angelū custodientē qui nō patꝝ de suo custodito iniecto dedignat. Oīgit homicida pereat ꝛ supbe. o petōr neq̄ssime. o crudelior oi fera pessima. cōtine manū tuā noli scelere in ꝓximos tuos si peccasti pacient⁹ age pniam. si in ꝓposito es occidendi desine ab ira ꝛ derelinque furozē. vince teipm̄ ꝛ noli permittam horrendū ramq̄z deo erosū ꝓximo tali cōmittere. Noui nam

ḡz ḡ plures qui tandē leti facti sunt eo ꝙ mutauerūt ꝓsilū suum propterea dico ⁊ iterꝫ dico. Nolite locū dare diabolo. nolite effūdere sanguinē hominis qm̄ inē cetera pcā hoīcidiū maxime ē nocumēti. Vñ posito ꝙ homicida dēt in prate vel destruere celuz et terrā ⁊ oīa q̄ in eis sūt dūmō talis destructio nō veniret in dānū hoīm. vel interficere hoīem maiꝰ malū cōmitteret illū interficendo ḡz deuastādo cūcta corpora celestia ⁊ oīa alia q̄ sūt in hmūdo. Maiorē siq̄dem iniuriā faceret deo hoīem interficiens ḡz qui sine hominis dāno celū pturbaret luminariꝰ suis aerē volucribꝰ terrā arboribꝰ ⁊ mare aq̄s.

Quōcūq; legens tā diuine ḡz humane acriꝰ ⁊ ḡuissime dānat ac punit homicidas. ℒa. III.

Tertiuz mi

steriū apiendū de hoīcidio ꝺz punitio. Punit siq̄dē hoīcidiū ḡuiꝰ ꝓplicia pēa. Primo pena legali. Secō pēa conscientiali. Tertia pēa diuiali.

J Prio punit pena legali. Scriptū quippe in lege veteri. xxij. c. qui peusserit hoīem volēs occidere morte morat. Idē dicit lex ciuil. ff. ad. l. cornē. de sicariis. l. j. ⁊ C. ad. l. cornē. ꝺ sicariis. l. bis qui cū telo. Secūm ꝺo legē canonicā homicida est irregularis ⁊ nō pōt ꝓmoueri. ⁊ etiaꝫ iaz promotus sicut patz. l. dist. ca. Si quis viduā. et. lj. dis. c. Aliq̄ntos. ⁊ de pe. dj. i. c. Periculosa. ⁊ extra ne cle. vel mo. c. Sentētia sanguis. et extra de homi. c. Sic dignū. ⁊ c. Significasti. Secō punitur hoīcidiū pena ꝓscriptiōis. Nam in foro pnie fm Rich. in. iij. homicida astringi ꝺz ad satisfaciendū et ḡuis nō posset restituere vitā obligat tñ ad restituēdū alia bona p illo dāno cōpēsata q̄litate lesi et q̄ntitate dāni ⁊ possibilitate dānificātis. ⁊ hāc restitutionē debet facere ad arbitriū boni viri. Et ꝙ tol'tenet ad restōnē ꝓz q̄ntō hō aliū plus dānificat. tanto magꝭ ad restōnē tenetur. Bona aūt corporis bona exteriora excedūt. Scotꝰ aūt. in. iij. dis. xv. dicit ꝙ p satisfactiōe homicidij expedit homicide ꝓmo ꝙ exponat vitam suā in causa iusta. vtpote contra ecclesie inimicos vel contra hereticos seu alios infideles et hoc ordinando laborem et periculū suum in satisfactionem illius quez ipse occidit. vt si cui nō potest in corporalibus satisfacere in spiritualibus bonis. Secūdo si predicti casus nō occurrant totam vitā suaz in oratiōe et penitentia debet ordinare ad illius sublevationē quē ipse occidit. Tertio quoq; si infectus alios sustentabat sc̄z patrē vel matrē aut alios sibi ꝓpinquos seu pauperes obligat talis interfector oīnibus illis ad tantam restitutionem quantam illis abstulit per interfectionē illius. Sed ego puto Scotū

omnia supdicta intellexisse de q̄
dam ꝓgruitate nō necessitate et
precipue p̄mū scz de exponenda
vita p anima interfecti. q̄ si ipse
intelligi voluit de nēcitate expedi
re. Ego salua reuerētia sua id nō
credo neq; teneo. Qm̄ vt inquit
Hiero. ad Damasum pa. Lex iu
stitie tenax clementiā nō hēbat.
Sed q̄cūq; adulter fraudator
homicida t vt breuit dicā q̄licū
q; mortali crimine detinebatur
nulla venia penitētie relaxabat
a crimie oculū pro oculo. dentez
pro dente. aiaz p aia iubebat ex
oluere. Sed misit de⁹ filiū suuz
natū ex muliere factū sub lege q̄
austeritatē legis euāgelij grata
temperauit. Hec ille. Et ꝓpea
mihi videt q̄ occisori penitenti
satisfaciat quelibz alia satisfactio
sibi imposita ad arbitriū discre
ti ꝓfessoris absq; b q̄ vitā suam
exponat periculo mortis. qz tal'
obligatio satis eēt dura aut peri
culosa. Induceret nāq; q̄sliber
homicidas in desperatōem t de⁹
benign⁹ desperatōez maxie odit.
Quia ait hiero. ad rusticū mōa
chū. Nihil sic offēdit deū sic cor
impenitēs. Solū desperatōis cri
men est q̄ venia ꝓsequi non pōt

2 Tertio punit hōicidiū pena di
uinali. Est vtiq; sepissime de⁹ ho
micidaz seuissim⁹ vltor t robu
stissim⁹ ꝓsecutor. cui⁹ iudicio fit
vt homicide feriētes gladio: gla
dio ferant. Et omissis q̄ in scri
pturis būtur t notissima sunt.
Patet etiā b in exēplis gentilū
Crudelis t homicida. Cyrus se
cūdus Justinū t paulū horosiū
in bello occisus fuit ei⁹ q̄z capue
in vtrē būano sanguine plenuz
missuz ē. Crudel' t homicida. Ne
ro vt dixim⁹ in f̄mone de anti
christo interfecit seipz. Domicia
nus f̄m Eutropiū t Horosium
que senatores nobilissimos oc
cidit m'tos etiā ꝓsobrinos suos
a cubicl'ariis suis occisus est an
no etatis sue. xlv. Hanibal car
thagiñ. qui ex crudelitate capti
uos romanos oneribz et itinere
fessos vt dic̄ Valeri⁹ sub rubri
ca de crudelitate sucisa p̄ma p
te pedū relinq̄bat q̄sdā frēs t p
pinq̄s ferro vsq; ad mortem de
certare cogebat veneno se extin
xit. Nam fugerat post carthagi
nē deuictā ad antiochū regez ad
quē a senatu romāo missi fuere
legati q̄ fḡē ad pacē cogerēt. Hā
nibalēq; ꝓposcerēt t cū hānibal
de fuga atq; salute oīno despe
rasset veneno hausto q̄ more re
gio sub gēma ferebat inclusum
obijt. Sicq; ab hio q̄ ad eū cō
prehēdendū missi fuerant exani
mis est inuēt⁹ f̄m Eutropiū. De
interfectoribz etiā cesaris sic scri
bit Suetoni⁹. Null⁹ fere trienio
supuixit. null⁹q; naturali morte
obijt. Hā pars naufragio ꝓ p̄
lio defuncta ē. Quidā se illo pu
gione q̄ cesarē vlnerauerāt occi
denūt. Diebz etiā nr̄is mlta nob
exēpla mōstrata sē et q̄bzdā ta
cēdū mihi me puto. In ciuitate cu
gubij q̄dā iuuēio noie petr⁹ im

dire volens testamentū ꝑfis iā defuncti vnū de executoribꝫ laurētiū scz de strocijs de florentia filiū dñi pale māu ꝑpa interfecit Erā ego padue vbi z dñs palas supdict⁹ etiā morabat. Egoqꝫ sibi nūciauī dolendū casū z inopinatū filij bozrano illū plimū ad patientiā. Sequnti vo q̄dragesima cū sensus accessissē reperi ibi homicidā illū q̄ sepi⁹ ad me veniēs ꝓcabat vt ab vxore interficeret q̄ Florentie tunc erat p̄ mea ꝑsus sibi veniaꝫ ꝑpetraret. Qđ cū obtinere nō valuisset ille miser i ciuitate senaꝫ stare decreuit. Et dū habitaret in q̄dā hospitio venerunt duo ex florentia ꝓno ducti q̄ hospitē pecunia corrūpētes in ei⁹ cellario ꝑfatū iuuenē occiderūt ⁊ putauerūt digitū ei⁹ bis qui illos miserāt ꝑ signo ferēdū Dū aūt irent sil'in itinere duo illi cepunt cōtendere vnusqꝫ in se cū irruēs ipm peremit. Et ille captus est z fm iura regl'as vita priuat⁹ in ꝓtes diuisus rāqꝫ duorū homicidaꝫ ꝑditissim⁹ reus. O igit terribilis iusticie dei qui homicidis etiā in hac vita rependit vicē. Timete illū oēs q̄ q⁹ ꝑm pti est ad nras et ab homicidio vob cauēdo vt sic valeatis acq̄rere in ꝟ seculo dei gr̄am z in futuro gl̄iam. Amen.

Sabato quīte

hebdomade in q̄dragesima.

De sacratissima cōmunione ad quam omnes fideles se debent disponere et ꝓparare.

Sermo LXI.

Qui man

ducat meā carnē: et bibit meū sāguinē in me manet et ego in illo. Verba sunt redēptoris nr̄i ⁊ original'r Job vi. Ampli⁹ nō est differendū dicere z loq̄ de sanctissima cōione. qm̄ iā appropinq̄t tps q̄ fideles cūcti ad illā deuote faciendā eē dñt expediti. Sūt tm̄ multi q̄ obliti salut'sue cōmunicare aut negligunt aut rēnuūt z ꝓrēnunt Quib⁹ in ꝟ sermone oñdere statui q̄nta sit necessitas susapiendi sctissimū eucharistie sacr̄m. Opus equidē est cū verb⁹ ⁊ tratis z terere duriciem obstinatoꝝ qm̄ nihil ꝑiculosius aut dānabili⁹ ipis ꝓt euenire q̄ separari ab amore benivolēcia et a gr̄a dñi nr̄i iesu xp̄i. Ipse vtiqꝫ i verb⁹ in tbemate allegatis se mā surū polliceb cū eo qui ei⁹ carnē māducat z sāguinē bibit in sacro altario. Et igit rūpāt corda durissima eoꝝ q̄ cōionē fugunt de ipsius ncātate locuturi tria my/steria ꝓponim⁹ declarāda.

Primū dicāt obligationis.
Secundum exclusionis.
Tertiū conditiōis christi.

Qobligantur ad cōmunionem homines. tum ob memoriam passionis christi. tū propter ecclesie ꝑceptū. tum etiā propē cōminationem.

Capitulum Primum.

Primus misterium de cõione declarandũ ꝺ obligatiõis. Obligant siqdem hoies ad cõmunicandũ suscipiendũq; sctissimũ sacrm dñi nri ihesu xpi tripli ca róne. Prio róne recordatiõis. Secũdo róne pcepnõis. Tertio róne cõminatiõis. Primo róne recordatiõis. Institutum siqdez fuit sacrm altaris a dño iesu xpo vt fideles sui illud sumentes recordarent amoris quẽ nob ostẽdit dũ p nra salute passionem acerbissimã crudelẽq; mortẽ patientissime tolerauit. vñ Matb xxvi. z Luc. xxij. ipse ait. Hoc facite in meã cõmemorationem. Et Pau. i. Cor. xi. ait. Quotiẽscũq; mãducabitis panẽ hũc z calicez bibetis mortẽ dñi annũciabitis donec veniat. Et idẽ ponit i sntia de cõse. di. ij. c. Scẽptura. c. Quia passus. c. Semel xps. c. In xpo z. c. Semel immolat⁹. ca. Quia christi corp⁹. Eusebi⁹ ita loquit q; corp⁹ assumptũ ablatur⁹ erat ab oculis z illaturus sideribus necessarium erat vt die cene sacrm nobis sui corpis z sanguis cõsecraret Ut tollerent fugiẽ p̃mysteriorũ qõ semel offerebat in pcium. vt q; ẽ christiana et indefessa curreret p oim salute redẽptio perpetua eet redemptiõis oblatio et phẽnix victima illa iugiẽ viueret et memoria z semp pñs esset in gra. Hec ille. Cũ ẽ sacramentũ hoc venerabile fideliꝫ et deuote sumptũ xpm passum ad mentẽ reuocet ingratissimi pfecto censendi sunt illi q; saltẽ semel in anno cõicare nolunt. O obstinate mẽtes q; tanti bñfactoris nec etiã p raro recordare vultis. O impia aia peccatrix Non sic fecit erga te filꝰ dei bñdicti. Nunq̃m ipe te obliuioni tradidit. Quinimo semp fuit memor tui nascẽdo sugendo vbera in cuna vagiendo. pegrinando. vigilãdo. ieiunando. orando. p̃dicãdo. patiendo z moriẽdo. ꝓpter te nãq; oia ista fecit sp te videbat. semp te diligebat. semp tecũ i suo corde colloquebat atq; dicebat. O anima delicata. o anima isignis z nobilꝭ ꝓpter te sum factꝰ hõ. ꝓpẽ te suz carne vestitꝰ. ꝓpter te fero q̃scũq; labores ꝓpter te denicq; affixus in cruce pendo. Quare hoc xps subdit illõ Treñ. iij. Recordare pauptatis z trãsgressionis id est afflictõis mee potatõis felleis z absinthij. O ferrea mẽs cur nõ audis vocẽ amoris iesu cur illum nõ inspicis. z p suo amore ac cõmodo tuo vicia z pcã õponis. cur sacrm eius in memoriã ipsi⁹ vt debes nõ accipis. cur nõ cõpateris doloribꝫ cruciatibꝫ et afflictionibꝫ ei⁹. Quibꝫ omnib⁹ gratior est ingratitudo tua. Audi ipm. O pctõr audi inq̃ audi de cruce ad te clamãtẽ z dicentez fm Bern̄. Vide hõ q̃ p te patior. vide penas q̃bꝫ afficior. vide clauos quibꝫ ꝓfodior. nõ est dolor sicut quo crucior cũ sit tant⁹

dolor exterior. intus nī est dolor grauior. atq; ingratū dū te exp̄e rior. Ad hāc ḡ ingratitudinē euitā/dā facit cōmunio altissimi sacri/q̄ vt p̄ceptū est signū memora/ B nuū dñice passionis. Scdo obli/gauit homines ad cōionē rōne p̄ce/ptionis p̄cepit nanq; sancta mr̄ ecclesia fidelibus cūctis vt cōionē suscipiant. De h̄ aūt p varietate tempor varia facta sūt statuta In ecclia siquidē p̄mitiua dum sanguis xp̄i recēs feruebat i cor de credentiū cōicabāt oīes q̄ti die. vt p̄z Act. ij. et de cōse. di. ij. c. Paracta. Capitū vo tēpis vsus cōionis deduct⁹ est ad dies dñi/cos. Et de h̄ dixit Aug⁹. de cōse. di. ij. Quotidie. Quotie cuchari stie cōionē accipe nec laudo nec vitupero. Alibi nī diebus dñicis cōicandū horror. Succedēte ve ro tpe statutū fuit vt ter i anno homines cōicarent videlicet in pa sca dñi natal' et pentb. vt. exp̄sse p̄z de cōse. di. ij. c Si nō frequēt⁹ et. c. Seculares. Notandū nī q; quod dicit de cōse. di. ij. c. In ce na dñi. l. q̄ cōicandū erat in die cene. itelligit de cōsilio nō h̄ p̄cepto Tempe vero in q̄ caritas refri/guit ecclesia obligauit laicos ad cōmunionē tm̄ sel' in anno. sicut patet ex̄ de pe. z remiss. c. omnis. Et nī est in mlīs nc̄ia malēq; volūtatis obdurato q̄ nō solū non cōicant semel in anno. verū etiā sine cōmunione p̄ anos z an/nos pdurant. Terno obligāt ad cōionē rōne cōminatōis. Dic enim xp̄s cōmināter Joh. vi. Nisi manducaueritis carnem filij homis z biberitis eius sanguiē non habebitis vitā in vob.

Excusanta a peccato qui nō cōmunicant semel in anno pro/pter punitionē vel defectū et de bis qui indisposiri sunt.

Capitulū II.

Ecundum

mysteriū declarādum de cōmunione hōr exclu sio. Excludunt eteni a cōione nō nulli q̄ cōicare nō debent iux̄ sta tutū eccl'ie prefatū. s. semel in an no p̄pter tria. Primo propt̄ pu nitionē Secūdo p̄pter defectu nem. Tertio propter indispo/nem. Primo propter puni tionē. Nam nōnullis interdicta est cōmunio semel in anno licet contriti sint et confessi propter punitionem precedentium pec catorum. Unde. xxxij. q. ij. ca. Latorem. dicitur de patricida aut matricida q̄ nō debet cōmu nicare vsq; ad tres annos. Et vt dicat Richard⁹ in quarto. Nul li notorio et manifesto ac infa/mi peccatori cum ad penitētiam reuertitur est statim eucharistia ministranda. tum propter reue rentiam sacramenti. tum vt pro betur cōuersio vera vel ficta. tū ne alij pusilli scandalizentur. Posset tamē contrariū fieri vbi articuli pieratis vel necessitatis. aliquādo aliter fueri suaderet. puta etiam quia esset tam ferui

da pnīa cōpunctio ⁊ lacrimarum
babūdanna q̄ etiā alios ad de/
uotionē puocaret vel mortis pe
riculuz imineret. Nā in extremo
vite nulli penitēti est eucharistia
denegāda. vt pbat di. l. c. penitē/
tes, ⁊. xxvi. q. vi. Si pbyter. ⁊ ca.
Logn ouim⁹. ⁊ de elec. in. c. Liz.

E Scōa rō q̄re aliq̄ excludunt a
cōmunione dr defectiua siue de
fectiōis, q̄n. s. aliq̄s deficit sensu
aut rōe fatuitatis. aut rōne etatis
De etate aūt in q̄ dō ad cōtionez
sit inducēd⁹ dicit Alex. in. iiij. sū.
q̄ standū est arbitrio boni viri q̄
potissime ꝓsiderare dz an ille q̄
cōicare dz tantā dēat fidē ⁊ discre
tionē vt distinguere sciat inter sa
cramentū in q̄ realiter cōtinētur
rp̄s ⁊ materialē panē seu vinuz.

F Tertia rō q̄re aliq̄ excludunt a
cōmunione dr indispositiōis. q̄z
nō sunt dispositi cū firmo ꝓposi
to a vicijs abstinere. q̄ vt dicēt in
iij. mysterio. si sic cōmunicauerit
peccant. Et rursus si nō cōicaue
rint semel in āno a pcō nō sunt
immunes. Et si dicat q̄ nō videt
peccare q̄ cōionē omittit. q̄z se ad
illam indispositū videt cū h acce
dat ad sacri reuerentiā. Rndeo ⁊
dico q̄ non peccat ꝓpter reuerē
tiā sacramēti. sed ꝓpter indispo/
sitionē suā eo q̄ libet pcōr tene
tur disponere se ad correctionē ⁊
emēdationē. Ergo dicit Alex. in
q̄. sum. q̄ q̄n pcōr cogitat de sua
mala vita ⁊ creatā intrinsec⁹ a dei
ḡtia grat', data. ⁊ extrinsec⁹ a ver
bis scripture a voce p̄dicatoꝝ ab
exēplis bonoꝝ viroꝝ vt pctā de/
ponat si tali actu nō agit operaz
vt conterat de nouo peccat mor
talr. s. negligentie ad q̄s sequunt
alia pcta. s. ⁊ tempt⁹ diuie gratie
obduratio cordis ⁊ impenitētia
Idcirco friuola ẽt ⁊ ridicosa excu
satio illi⁹ q̄ dicit cōicare nolo q̄z
nō sum dispositus pctā relinq̄re
Nam licnō sit cū pctō cōicandū
tamē a pctō est abstinēdū. O q̄t
detinet illaq̄tos diabol⁹. o q̄t
sūt fornicatores. adulteri. sodo/
mite vsurarij ⁊ sic̄s qui nullā in
suo corde mētionē faciūt de emē
datiōe sua. O insensati. o repro
bi. o maligni inimici creatoris vēri
dei. o dānandi cruciatibz eternis
Cur duricā vzām volūtatēq̄s in
malo ꝓseuerātez nō inspicit' Flere
vos meipsos. Flete inq̄s q̄z i hac
ui ꝓ delectatiōe mometanea lue
ris pēas eternas. heu heu q̄ ira cru
delitas. q̄nta ipietas. q̄nta feralī
tas nō compati ꝓprio piculo ꝓ
prio damno atq̄z iactura. O lu
xuriosi domate vestram libidinem
O auari refrenate vzāz cupidita
tē. o superbi ꝓponite iras rācores
⁊ odia. ⁊ nolite fugere. nolite cō
tenere rp̄z deū. Ipe ẽ q̄ ad nos
vēit. Ipse nobis offert seipm in
sacro altar'. Si dice. aliq̄s ⁊ q̄s
scire pōt si sine pctō ⁊ mund⁹ sit
Inūt ei Eccl's. ix. Nemo scit vtr
odio vel amore dign⁹ sit. Et da
uid in ps̄. Delicta q̄s intelligit.
Cui ego rndeo q̄ ⁊ si cerritudiali
ter de cōi lege nullus se sciat esse
in caritate tñ per ꝓiecturas et

signa pōt vnusquisq; id credere atq; tenere. Sūt aūt he ꝓtestare dolor de ꝑctis cōmissis. ꝓpositū ab illis in posterū abstinēdi hūlis ⁊ diligēs cōfessio ꝓmpta satisfactio ad bonū opandus et pedita voluntas. Verūtamē vt predictū est. si q̄s oīno se ad hoc indispositū videret a sacra communione omnino abstineat.

De tribus ꝓditionib; que p̄ci pue obseruari debent ab his qui sanctissimū sacr̄m deuote sumere volunt. Cap̄lm. III.

Tertiuz mi

sterū declarādū de cōmunione ꝺz conditio Cōmunicare siquidē volētes debēt corp⁹ xp̄i cū deuotōe fide ac reuerentia suscipe q̄bus necessaria sunt marie tria. ¶Primū est mūdicie. Secōm diligentia. Tertiuz reuerenntia. ¶Primū q̄ cōicantibus est necessariū ꝺz mūdicia q̄ est triplex. ¶Prima est mūdicia mētalis vt. s. mens mūda sit ab omni ꝓpositio malo ⁊ ab oīm actu cuiuscūq; ꝑcti mortalis. Et de hoc dicit ap̄lus. 1. Coꝛ. xi. ¶Probet aūt seip̄m hō ⁊ sic de p̄e illo edat ⁊ de calice bibat. Qui enim māducat ⁊ bibit idigne iudiciuz sibi māducat ⁊ bibit. Notādū tn̄ q̄ p̄t q̄s dici idign⁹ isto sacr̄o dupl̄r. aut rōne p̄p̄e inīctatis. et sic ē idign⁹ ois exīs in ꝑctō mortali. aut rōne p̄p̄e paruitatis ⁊ infirmitatis. ⁊ sic q̄libet etiā q̄ntūcunq; sctūs indign⁹ ē. ꝓp̄r ea ois cōmunicans dicit. Dīc nō sum dign⁹. Sed illi q̄ ꝓp̄ē suā impietatē ⁊ malicīā indigni sunt iudicium sibi māducāt ⁊ bibūt dū sanctissimū sacr̄m suscipiūt. O sacerdotes. o religiosi eucharistiā frequētantes notate verba signate mysteria. Ue mūdo a scādalis Et q̄s enūerat quot sūt q̄ pollūto ore p̄sumūt accipe corp⁹ xp̄i. Verūtn̄ circa h̄ dubiū oꝛit vtrū pecez sacēdos dās eucharistiā illi quē scit ee in mortli ꝑctō. Rādz Rich. in. iiij. q̄ tal' ꝑctōr aut non petit eucharistiā sibi dari. et tunc sacerdos sibi dādo peccaret. Aut petit ⁊ tūc distinguo. q̄ aut suū ꝑctm̄ ē occ̄ltū aut mānifestū. Si mānifestū tūc sacēdos dādo sibi eucharistiā peccaret. q̄ legitimaz ꝯ ip̄m hz exceptiōez quā sibi publice obūcere pt. Et accipio hic manifestū nō ꝓ omi eo q̄ ꝓbari p̄t q̄s magis ꝓprie dicit manifestabile q̄z mānifestū. Uīn si sacerdos sciret prochianū suū ee in crimīe q̄s legitime ꝯ eū posset ꝓbare. ita q̄ illō crimē negaret cū ipso nisi duo vel tres testes ꝓ q̄s h̄ ꝓbare posset nō ꝓp̄ē h̄ deberet eucharistiā negare illi in publico petēti q̄z tam inferret sibi penā aīe crīminis ꝓbationē q̄s fieri ñ ꝺz vt ponit. xi. q. iij. c. Coꝛ. Sz accipio hic manifestū ꝓ notorio. Est aūt ꝑctm̄ notoriū vel ꝑ sententiā vl' ꝑ ꝓfessionez factā in iudicio aut euidētiā rei q̄ tergiuersatiōe aliq̄ celari nō potest. ex de coha. cle. et mu. c. vlti. Si aūt ꝑctm̄ suū ē oc

culrū aut petit in occulto. ꝛ tunc
sacerdos sibi dando peccaret. qz
habz ꝯ eā legitimā exceptōz quā
sibi in occulto obīcere pōt. Ex ip
sum debet mouere ne petat ī pu
blico. vt bī de ꝓse. di. ij. Nō ꝓbi
beat. Aut petit in publico. ꝛ tūc
est distinguēdū qz aut est de alie
na prochia. ꝛ tūc peccaret sibi dā
do. aut est de prochia sua ꝛ in ta
li casu sacerdos tenet sibi dare.
qz ꝯ eū nō bz legitimā exceptiōz
quā ei in publico obīcere possit
extra de offi. iudi. oz. c. Si sacer
dos. Sic xp̄s cōicauit iudā quez
sciebat proditorē ne petīm ei⁹ oc
cultū pāderet. vt dz. i. q. i. c. Xp̄s.
et. vij. q. i. c. Aduersitas. Illi ꝙ qui
cū petō mortli cōicare ꝓsumūt
inde sibi efficiunt. Scōa mūdi
cia necessaria cōicare volētib⁹ dz
ꝓfessional⁹. Debet nāqz ds añ sa
cramēti susceptionē mūdare se p
cōfessionē factā sacerdoti. Sz
hic dubitare ꝓtingit vtz ꝓtrius
nō confessus peccet mortaliter cōi
cando. Et rñdet Rich. q⁹ distin
guēdū est qz aut talis bz copiā con
fessoris ꝓpōnēdi et xp̄s sufficiens
ad ꝓfitendū ꝛ loqlam liberā aut
non. Prio suscipiēdo hoc sacrm
mortaliter peccat. qz ad ꝟ q⁹ hō sit
dign⁹ ꝟ sacrm suscipe requritur q⁹
reconciliet deo et ecclie ꝙ reconci
liatio est p ꝓfessionē ꝛ absolutōz
Scōo mō distinguēdū est. quia
aut imminet scandalū ꝓpone sue
aut cōmunis ꝟ est ppli. vt qz ias
incepit sacrm̄ mysteriū si sacerdos
est. Et in ꝙlibz istoz casuū licitū
est cōmunicare cū proposito cō
fitēdi. Si tñ nō adest aliqs ꝓdi
ctoz casuū tenet expectare ꝙusqz
bēat copiā confessoris. Tertia
mūdicia ꝙ requrit in volētib⁹ cōi
care dicit corpal⁹. Pro cui⁹ intel
ligentia notandū ꝶm Bona. et
Rich. in. iiij. di. ix. q⁹ alia est imū
dicia corpalis ꝙ est cōiuncta spi
rituali sicut pollutio prouenies
ex crapula vel ex turpib⁹ cogita
tionib⁹ p̄cedentib⁹. et cū hac nō
licet ad sacrm accedere. Alia est
immūdicia pure corpalis nullū
horroꝛē immūdicie in aīa gene
rans vt immūdicia ī pede ꝛ hec nō
impedit. Ulñ pollutio prouenī
ens ex infirmitate vl debilitate
nature nō impedit vsum sacra
menti licz laudabile sit ob reue
rentiā abstinere. Silr immūdicia
mēstruoꝛ non prohibet mlieres
cōicare. qz est immūdicia pure na
turalis. Simile p̄t dici ō illa in
firmitate ꝙ Leui. xv. vocat fluxꝰ
seminis. Et si diceret q⁹ tales in
veteri lege reputabant immūdi
et arcebant ab ingressu in tēplū
et ab esu agni. Rndent p̄fati do
ctores q⁹ istud nō tenet hodie qz
ler data est in on⁹ et in figura. et
p illas immūdicias significabant
immūdicie spūales. Dic tñ Bo
na. q⁹ de⁹ diligit mūdiciā corpa
lem ꝙ excitat deuotionē mentis
et abhominat immūdiciā corpalez
que est via ad irreuerētiā mētis
vnde ꝙ immūdis māib⁹ tracta
ret corp⁹ xp̄i ppē irreuerētiā sac̄
menti nō erit imunis a peccato.

Capitulū III

R Scōm ꝓncipale qō reqrit et est necessariū cōicantibus dī dilīgēcia q̄ adhuc tripler cē ꝑt. Prima est diligēcia examinatiōis. dz equidē quilibet q̄ vlt cōicare examinare diligenē seipm vt confiteat de oībus pctis mortlib⁹. de q̄bꝫ memor cē pōt qm̄ si q̄s omissis confiteri aliq̄ pctm̄ mortale ꝓpter suā voluntariā negligentiā licet ꝓsuaderet sibi q⁹ ꝓpē confessionem alioꝫ cēt mūd⁹ cōicādo peccaret mortlr Et si q̄s fcā diligentia sua nō recordaret nisi ō vno pctō. et de illo dūtaxat cōfiteret in particulari z de oblīs in generali cōmunicādo gr̄am xp̄i obtineret fm Sco. in. iiij. dī. ix. imo multoēs oblita pctā virtute sacramēti ad memoriā reducūtur Et tūc tenet hō ꝑ susceptū corp⁹ xp̄i q̄ citius pt confiteri de illis in speciali q̄ etiā tactū est a nobis dum dixim⁹ de reiteratiōe confessionis. Scōa diligēcia est feruētis orōnis. Debent vtiq; cōmunicare hīt ꝑ aliq̄d spaciū ad orare feruēter. Tertia diligentia est pie meditationis. Debet etiā pie meditari et contemplari clementiā z amorē dñi nostri Jesu christi q̄ nobiscū esse dignatur in venerabili sacramento.

2 Tertium quod est necessariū communicātibus diā reverentia. Debent nanq; corpus christi sumere cū reverēcia z honore genuflexi. videlicet et pectora sua tondētes dicen. Cēturionis ꝑba Math. viij. Dñe nō sum dign⁹ zc. Et de hoc devotissimū est exēplū illud mentem; solicita speculandū q̄s de beato Piero. Eusebi⁹ in q⁹ trāsitu narrat. Scribit enī sic. Quidā frater ad locum accedēs sanctissimū corp⁹ Jesu xp̄i secum tulit quod vbi Piero. vir domini videre potuit nob⁹ ei auxiliantib⁹ ꝓstrauit se in terrā ꝓnus z voce z lacrimis quantum poterat clamabat dicens. Dñe quis ego sum vt sum dignus q⁹ sub tectū meū intres. Meruit hoc pctōr homo. Certe dñe non sum dign⁹. Nunq̄d ego melior sum q̄ oēs pfes mei. Tu moy si nolusti vno ictu oculi te monstrare. Cur nunc tm̄ te humilias vt patiaris ad hoiem descendere publicanū et peccatorē. Cuncq; ꝓtim⁹ cēt sacerdos erigēs se virgulos⁹ genibꝫ flexis cū cūctis tenēti bus magnis lacrimis z suspiriis z q̄ pluries grauiēs pecc⁹ suū dixit Tu es dñe me⁹ z ōs me⁹ q̄ pro me passus es an fortē ali⁹ Certe tu es ille q̄ cū de⁹ cēt sol⁹ añ tpa et sine ꝓncipio genit⁹ a deo ꝑe ēna inuestigabili generatōne q̄ cū ipso ꝑe z spūsctō vn⁹ de⁹ es permanēs illud quod eras z es intra vni⁹ puelle corpusculū te clausisti factus homo. Tu nempe es ille qui in iordane baptizante Johāne vox subito patna celitus intonuit. Hic mē est filiꝰ meus dilect⁹ in q̄ mihi bene cōplacui ipz audite. Et spūsctūs in te in columba specie descendens te esse vnū cū ꝑe z eodem

R z

in substãtia declarauit. Tu bone ihesu pro me crucis tã grandis in tuo isto qõ cerno pñs corpe sup tulisti supp'ciũ vt morte quã me is incurrerã flagicijs iterimeres et animas antiq̃ qs dudũ dyabolica nequitia infernalibꝫ mãsionibꝫ detinebat recuperares. z torã bũanã naturã que corruerat i morte ꝑpetuã tuo cũ ipso pacificato pfe ad vitã intermiabilẽ revocares. Tu es vita vitaľ z amabilis atq; iocũda. Multaq; alia addidit verba mysterijs denotissimis plena. Quibꝫ finitis vir dñi gliosus sacm̃ suscipiens ad terram supinꝰ redijt. Deinde manus in modũ crucis sup pectus tenens. Symeonis ꝓphete vaticiniũ decantauit. Quo finito aperiẽte luce quadaꝫ mirabili ex hac vita migrauit. Elaboremus itaq; oĩs vt cũ omni devotõe q̃ possumꝰ sacm̃ hoc frequentemus vt sic mereamur in ꝟ seculo partici pes fieri divine gre z in futuro sempiterne glie: in q̃ videbimus deũ sicuti est q̃ vivit z regit ꝑ oĩa secula seculoꝝ. Amen.

Dñica olivaꝝ

in mane de ꝓtemptu mundi ad quẽ nos xps rex regum indurit verbo piter z exemplo.

Sermo LXII.

Ece rex

tuus venit nbi mã suetꝰ sup'asi. Scri bũt hec ꝟba Ma

thei. xxi. i. z in cuãg hodierno invigiladũ ẽ accuratissime ab oĩbꝫ nob ne decapiamur a blandicijs proditoris mũdi. Allicit eq̃dem nos apparenti suauitate. dulciq; armonia bonoꝝ tpalium. Cui si ꝓbuerimꝰ aures mẽtis imme mores facti glie celestis ruemꝰ in pelagꝰ vastissimũ iferni renebro si sicut illi qui sirenaꝝ cantus nõ curant euitare. De q̃bus sic dicit Hiero. ad mꝛez z filiã in gallijs cõmorantes. Narrãt gentilium fabule cantibꝫ sirenaꝝ nautas in sara ꝓcipites et ad orphei citharam arbores bestiasq; vt silicũ dura mollita. Hinc z ipe hiero. in plogo Josue dic. Nos ad patriã festinantes mortiferos sirenoꝝ cantꝰ surda debemꝰ aure ꝓtransire. ꝓpterea saluator nr in oĩ vita sua verbo piter z exemplo ꝓtenere mũdũ nos docuit

Pro cuiꝰ ꝓtemptu hac die mansuetus z bũilis sedere voluit sup asinã. Et q̃m rarissimi sunt q̃ exẽplũ seq̃nt. pluresq; inveniũt dilectores quã cõtemptores mũdi Idcirco in pñti ser. de mũdi ꝓtẽptu dicemus: notabimusq; tres pncipales rões q̃re sit ꝓtenẽdꝰ.

Prima ratio ꝟ dine ordinationis. Secda finaľ ꝓsumatõis Tertia maligne ꝓditionis.

Q̃ mũdus ꝓtenendꝰ ẽ eo q̃ deus ita ordinauit z de causa producitiua mũdi, z tpe ac vnitate.

Capitulũ Primũ

Rima ra-

tio quare ꝓtenend⁹ est mūd⁹ ōz
dinie ordinatōis. Ordiauit em̄
deus vt hō diligeret ipm̄ deum
sūmū bonū nō aūt mūdū. Vñ
mgr sen. i. di. ij. li. ait. Fec̄ de⁹ ra/
tionalē creaturā vt sūmū bonū
intelligeret. intelligēdo amaret.
amando possideret. possidendo
frueret. Sz ꝑ hui⁹ ꝓis plenior
intelligentia tria sunt de mūdo
declaranda. Primū ōz causali
tas. scōm rēporalitas. tertiū vni
tas. Primū declarandū dicit
causalitas. vtz. s. cā efficiēs ꝑdu
ctiua mūdi fuerit ipe de⁹. Et ar/
ca B sūt tres opi. Pria pbatz q̄
nescientes intelligere quō aliq̄d
fieret ex nihilo sunt multa falsa
de mūdo locuti. sic ꝓtz de demo
crito et epicuro qui vt Lact. ait.
in. i. di. instī. dixerūt oia fortuitu
esse facta. Cōtra q̄s tz alij pbi di
xerūt mūdū eē factū. vtz. ꝑ. de ce/
lo z mūdo. z fm methaurorum
tñ erraverūt. Aliq̄ asserētes illō
factū eē a deo de sui eēntia. Sed
hec positio seq̄ntibus pbis appa/
ruit improbabilis q̄ dei essentia
nobilissima z oīno invariabilis
fieret corpalū z variabilū ma/
teria q̄ de se est imꝑfecta nisi ꝑfi
ciatur ꝑ formā. Anaxag. aūt opi
natus fuit vt dic̄ Arist. i. phīco.
ca. ij. de oia. z in. i. de generatiōe.
q̄ mūd⁹ erat factus ex ꝓncipijs
existentibus. s. materia z forma.
Sz forme latebāt in materia añq̄
intellect⁹ illas distingueret. Pla
tonici vero posuerūt mūdum ex
principijs existentibus materie ex
forma. sed materiā posuerūt per
se z formas separatas. Thales mi
lesius vt refert Lact. in. i. di. instī.
dixit deū ex aq̄ cuncta formasse
Vñ matias rex posuit in humo
rem z ꝓncipiū causamq̄ nascēdi
cōstituit in deo. Omitto q̄d sen
serit crisippus quid cleanthes q̄d
zeno q̄d empedocles z ceteri q̄
ideo errauerūt q̄ nescierūt cōtem
plari omipotentiā dei que ex ni
hilo pōt facere aliq̄d. Vñ ex ni/
hilo creauit āgelos ex nihilo ma
teriā primā ex nihilo creat aias
nras. Propterea dic̄ mgr. di. xij
scōi libri. Creare est de nihilo ali
quid facere. hoc aūt nos intelli/
gim⁹ ex revelatiōe dei fā moyst
erimio ꝓpbatz q̄ in ꝓncipio Ge
nesis ita scripsit. In ꝓncipio cre
avit deus. id est ex nihilo produxit
fm glo. celū z trā. Erā de pbari
scis diam⁹ illō Lactan. in. i. di.
instī. Omissis frenis huiuscemo
di pbie autoritatibus nihil certi af
serētibus aggrediamur viā rectā
ꝗs eā dē si putarē sat⁹ ydoneos
ad hūi vitā ducēs eē ipse seq̄
rer z alios vt seq̄rent hortarer.
Sz cū mgr inf se ꝯcertatōe desi
deant secū q̄ ipsi plerūq̄ discor/
dent appet cotr iter neq̄q̄ eē di
rectū. Siquidē sibi quiq̄ vt est
libitū ꝓprias vias imp̄sert ꝓfu
sionēq̄ maximā ingrientibus veri
tatē reliq̄rūt. Nob aūt q̄ sacm
religionis accepimus cū sit veri
tas revelata divinit⁹. oēs vtri/
usq̄ sex⁹ sine vllo discrimie ad
celeste pabulū ꝙuocamus. Hec

lle. Sileant ergo phi z errorib⁹ suis circa ꝓductionē mundi imponat iā finē. Scōa opi. est be
L reticoꝝ. Nam manichei vt cōmemorat Aug. in li. 8 natura boni ponētes duo ꝓncipia. vnū. s. deum oim inuisibiliū. aliud diabolū oim visibiliū dixerūt mūdum istū visibilē factū fuisse atq; ꝓducū a dyabolo tenebraꝝ ꝓncipe Hanc aūt heresim ꝑditissimaꝝ conant ipsi ꝓbare autoritate. ratione z exēplo. Autoritate cōtendunt ꝓbare dicentes q̄ diabol⁹ in scripturis vocat ꝓnceps z deus mūdi hui⁹. Vñ Jo. xij. xp̄us ait. Nunc iudiciū est mūdi. nūc ꝓnceps mūdi hui⁹ ei⁹ foras. Et Job. xij. Venit enim ꝓnceps huius mundi z in me nō habet quicq̄. Et de se Jo. xiij pylato dixit. Regnū meū nō est de hoc mūdo. Scōo arguūt manichei rōe sic. Nullū malū ē a deo. qz vt hr Beñ. i. Vidit de⁹ cūcta q̄ fecerat z erāt valde bona. z Dyonisius in li. 8 diui. nois hr ait. A summo bono ñ egredit nisi sūmū bonū sed mūd⁹ est mal⁹. ḡ nō ē a deo Qō aūt sit mal⁹. ptz qz si eēt bonus eēt diligēd⁹. qz ſm Dyoni. vbi. s. Bonū est naturaliter diligibile. sed Jobānes ꝑdicat mūdū fore z tenendū. Vñ. i. Jo. ij. c. ait. Nolite diligere mūdū. neq; ea q̄ in mūdo sūt. Quia si quis diligit mūdū nō est caritas ꝑris in eo. Et Jaco. iiij. scribit. Adulteri an ne nescitis qz amicicia hui⁹ mūdi inimica ē deo. q̄cūq; ḡ voluerit amicꝰ hui⁹ scl̄i eē inimicꝰ hui⁹ ꝓsti tuet. z Jo. vij. 8 mūdo xp̄s dixit. Non ꝓt mūd⁹ odisse vos. me autē odit. qz testionū ꝑhibeo de illo qz opera ei⁹ mala sūt. Terno supinducūt manichei ad suuz erroꝛ ꝓfirmādū exēplū. qō Matheus recitat. iij. qñ ostēdit dyabolus xp̄o oia regna mūdi promittens se ea illi datuꝝ si cadēs adorasset eū. ḡ videt q̄ ipe erat dñs mundi. Sed certe mētiunt manichei z scripturas corrumpūt. distrahūtq; a veritate sensus. qm̄ vt ait mḡr hist̄oria rum scolasticaꝝ in ꝓncipio Beñ. Et Alex. in. ij. sum. z Bona. z Rich. dis. i. ij. li. Mūd⁹ in scꝑtura multiplicit accipi ꝓsuevit. Nā aliq̄n accipit ꝓ deo. aliquando ꝓ omni creatura seu omni creata natura. aliq̄n ꝓ ipso homie. aliquādo ꝑ vita ꝑnti. aliq̄ndo ꝓ vitiosa vita malorꝝ ꝑhāt hec acceptio multiplex satis clare. Nā Job. i. 8z de verbo dei. In mūdo erat. i. in ꝑre ſm Aug. Et mūdus ꝑ ipm fact⁹ est. id est oē qō repit siue in celo siue in terra. Et mūdus. i. homo eū. s. vbū incarnatū nō cognouit. qō dictū refert ad iudeos. q̄ etiaz hō intelligat nomie mūdi patz ꝑ illud qō 8z Jo. iij. Sic 8o dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret vt oīs qui credit in illū nō pereat sz habeat vitam eternā. Q̄ etiā mund⁹ accipiat ꝑ vita ꝑnti ꝑz i verb christi di. Jo. xvi. Exiui a ꝑre z veni in mūdū. itez relinq̄ mūdus

et vado ad pr̃em. Q̃ etiã mũd⁹ accipit de vita malor̃ iniquor̃ hominũ colligit ex verbis christi Johã. xv. discipulis di. Quia de mũdo nõ estis. sed ego elegi vos ẽ mũdo. ꝓpterea odit vos mũd⁹. Diabol⁹ itaq; dicit ꝓnceps mundi. nõ q̃ ab ipso mũd⁹ creatus sit. sed q̃ est oim malor̃ caput. f̃m illud Greg. xvi. moꝛ. Caput iniquor̃ diabolus est. Et ẽ mõ mund⁹ ẽ malus. t meritoodiend⁹ atq; spnẽdus. Explicauit hoc ipm cũ subdit in autoritate preallegata. Nolite diligere mũdũ ꝛc. Q̃ nõ q̃ est in mũdo concupiscẽtia carnis ẽ aut ꝛcupiscẽtia oculor̃ t superbia vite. Dicitur itaq; diabolus princeps malor̃ rõne ꝓtecta. Et a paulo vocatur deus h⁹ seculi nũcupatiue sic ab eode ꝓbi. iij. gulosor̃ venr̃ dicitur de⁹. Et ꝙ hec dicta satis sufficienter respõsum est ad autoritates ac rõnes q̃s manichei induxerat. Ad exemplũ vero dicimus q̃ diabol⁹ q̃s promittebat ipo mẽdaciter loquebat. voluit sꝛ vti q̃ decipe eũ mẽdacio suo sic decepit in paradiso terrestri primos homines et q̃tidie decipit sibi credentes. propterea Johã. viij. c. christus de ipo dixit. In veritate nõ stetit quia veritas nõ est in eo cum loquitur mendaciũ ex ꝓpꝛijs loquit. q̃ mẽdax est t pat̃ eius. Stent ergo confusi manichei cũ diabolo pr̃e suo et de mũdi ꝓductione amplius nõ loq̃nt.

Tertia opinio vera sanctor̃ q̃ mundus est in esse productus a deo quẽ eccha in simbolo apostolor̃ predicat dicens. Creatorem celi t terre. Et i simbolo patrũ. Factorez celi t terre visibiliũ omniũ t iuisibiliũ. Que veritas colligit ex dictis scripture vtriusq; testamẽti. Vñ sapiens Ecci. i. ait. Vn⁹ est altissim⁹ creator omnipotẽs rex metuẽdus nimis. et Judith. xiij. Benedictus de⁹ qui creauit celũ t terrã. et Dauid in psalmo. lxxxviij. Tui sunt celi et tua est terra orbis terr. et plen. t. f. a. t. m. t. creasti. t Esa. xlviij. c. Ego primus t ego nouissimus. Manus mea fundauit terram. et dextera mea mẽsa est celos. et Johã. i. Oia ꝓpm facta sunt et Eph. iij. In deo q̃ creauit oĩa et Col. i. In ipo cõdita sũ vniuersa in celo t in tra visibilia t inuisibilia. et Hebr. i. Initio tu domine terrã fundasti t opera manuum tuarũ sunt celi. et Actuũ. iij. Domine tu fecisti celum t terrã Et. xvij. c. Deus qui fecit mũdus et omnia que in eis sunt. Et apocalipsis. x. Jurauit per viuentez in secula seculorũ qui fecit celus et terram. Hoc iusiper vt ꝓmissum est philoso phi q̃s plures cõfirmant licz in modo producendi deficiant. Vnde Lactãt⁹ li. j. di. instit. Orpheus inq̃ vetustissimus poetarũ deum verum et magnũ primogenitũ appellat. eo q̃ ante ipsum nihil sit genitũ sed ab ipo sunt cuncta generata Et macrobi⁹ li. j. de somno Sci

pionis ait. Deꝰ q̄ ꝓma cā est vo/
cat vnꝰ oim q̄ sunt quecq̄ videnť
esse ꝓnceps et orīgo est. Et vt in/
quit Aug. li. xi. de ci. dei. Excepti
ꝑpbentes voatw mūdꝰ ipse ordi
natissima sui mutabilitate ꝛ mo
bilitate ꝛ rer̄ omniū pulcerrima
specie q̄dāmodo tacite ꝛ factum
se esse ꝛ nisi a deo ineffabiliť atq̄
inuisibiliť se fieri potuisse procla
mat. Et idē li. x. ꝯfes. Inſrogaui
de bo meo celū solē lunā stellas
ꝛ rñderť. Neq̄ nos sumꝰ quod
queri. ꝛ dixi omibw q̄ circūstant
fores carnis mee. Dicite de deo
meo aliq̄d. ꝛ exclamauerūt voce
mag̃. Ipse feč nos. Inſrogatio
mea itčtio mea ꝛ rñsio eor̄ spēs
eor̄. Dec ille. Et q̄bw oibw ꝯsi/
derare dēmꝰ q̄ admirāda sit sa
pientia creatoris q̄ timēda ꝛ ve
nerāda potētia q̄ue laudāda ac
bñdicenda bonitas q̄ fiunt nob
notissima dū inspicimꝰ mundū
istū ab illo ꝓductū de nibilo i q̄
oia sunt ordinatissima ꝛ nibil ē
supfluū aīz diminutū. Scōm
de mūdo declarādū ōr tpalitas
Et bic videdū ē vtr̄ mūdꝰ fuerit
a deo ꝓductꝰ ex tpe aut ab ēno.
Et q̄busdā visum est Aristo. re/
nuisse q̄ mūdꝰ fuerit ab eterno.
ꝓpterea q̄. j. pbsi. dicit q̄ ma/
teria est ingenita. ꝛ in. j. de celo ꝛ
mūdo q̄ celū est ingenitū ꝛ nul
lū ingenitū incipit eē. q̄ vniuersi
tas rer̄ nō incepit eē. ꝓpēa Bo
naventu. i. di. q̄. li. sic ait. Excellen
tior inť pbos Aristoteles fm q̄
sancti ei iponūt et cōmētatores
exponūt ꝛ ꝟba eiꝰ ꝓtendūt i būe
errorē dilapsus fuit. Quidaz rñ
moderni dicūt illū nequaq̄ sen
sisse neq̄ intēdisse ꝓbare q̄ mū
dus omino non cepit. Sed q̄
non cepit motu naturali. Dec
Bonauē. ꝛ scūs Tbo. q. xlv. pri
me pr̄ dič. Non pt ꝓbari demō
strative mūdū sp fuisse nec rōes
q̄s ad b Arest. inducit sūt demō
strative simpliť. sed fm q̄d ad ꝫ
dicendū positionibw antiq̄ po
nētiū incipe fm q̄sdā modos in
vitate impossibiles. Et qō ita
sit appet ex tribw. Prio qz raz in
viq̄. pbsi. q̄ in. i. de celo ꝛ mūdo
premittit q̄sdā opiniones vt ana
xagore ꝛ empedoclis ꝛ Platonis
ꝯ quos rōnes ꝯrias induč.
Scōo qz vbicūq̄ de bac materia
loquit inducit testimonia antiq̄
rū q̄ nō est demōstratoꝛ sed ꝑ/
suadentis. Tertio qz exꝑsse dicit
in ꝓmo topicoꝝ q̄ quedā sunt
ꝓblemata dyalectica de q̄bus ra
tiones nō babemus vtrū mun
dus sit eternus Et cū probat ma
teriam ingenitā hoc facit. ideo
quia materia nō babet subiectū
de quo fiat ꝛ sic probat celum in
genitū. quia nō babet subiectuz
ex quo generetur. Ideo mate/
ria et celum nō inceperūt per ge
nerationē vt quidā ponebant.
Sed quicq̄d Aresto. senserit et
ceteri philosophi de eternitate
mūdi a nobis parui faciendū est.
q̄m scꝑtura sac testať mūdū nō
fuisse ab eterno. Vñ ꝓuer. viq̄.
Sapientia dei deꝰ dei filiꝰ cū pa/

tre eñus ꝛ cū ſpūſcō ait. Dñs poſſedit me ab initio viaꝝ ſuaꝝ anteq̄ quicq̄ faceret a ꝓncipio. ab eño ordinat⁹ ſum ꝛ ex ārīq̄ anteq̄ terra fieret. Jpe adhuc ie ſus bñdictus ōs incarnat⁹. Joban. xvij. c. inq̄t. Pr̄ clarifica filium tuū claritate quaz būit añq̄ mūd⁹ fieret. Vñ apte inuit mūdū ab eterno nō fuiſſe. rō aūt eſt ſm Tho. vbi. ē. q; volūtas dei eſt cā rez vt notat de ꝓſe. di. ij. et in. c. Ravera. ꝛ. c. Dia. Sic ḡ neceſſe eſt oia eē ſicut neceſſe deum velle cū neceſſitas effect⁹ ex neceſſitate cauſe dependeat. vt ōz. v. metb. Abſolute ḡ loq̄ndo nō eſt neceſſe deū velle aliq̄d niſi ſeipz vnde nō eſt neceſſariū deū velle q̄ mūd⁹ ſp fuerit. ſz eatenꝰ mundus eſt ḡtenꝰ ōs vlt ipm eē cū eē mūdi er dei volūtate ꝑpendeat ſic er ſua cā. Et ſi dicat Cur ōs nō condidit mūdū anteq̄ cōderet. Rñdet Aug. li. i. ſup Geneſim cōtra manicheos q; noluit. Et ſi adhuc petat. Cur noluit. Adhuc reſpōdet q̄ nō poſſumꝰ aſſignare cām voluntatis diuie. q; tūt cēt dare aliq̄d maꝰ volūtate diuia q̄ eſt falſum. Jō mgr ſenē. i. di. ij. li. ait. Volūtatis dei cā q̄rēda nō eſt. Tūc ergo deus mūdū ꝓduxit cū voluit ꝛ ſibi placuit. Hō etiā ꝓfirmat macrobi⁹ li. ij. de ſomno Cipionis di. Quis ñ hic eſtimet ip̄m mūdū cepiſſe et nec longā retro etatē cum ab hinc vltra duo retro annoz milliū de excellentiū rez geſtaꝝ memoria nec greca q̄dē extet hyſtoria. Nam ſupra Ninū Nihil in libros ꝓdaꝝ redactū eſt. Si eñ ab initio imo añ initiū fuit mundus cur ꝑ innūerabiliū ſeriē ſeculoꝝ nō fuerit cultus q̄ nūc vtimur inuēmus nō lr̄aꝝ vſus quo ſolo fulcit eñitas. Hmōi omia vident eñitatē rez repugñi dum opinari ñ facūt certo mūdi ꝓncipio paulatim ſingla q̄q; repe/ riſſe. Tertiū de mūdo declarā/ dū ōz vnitas. Circa q̄ō q̄nt verū mund⁹ ſit vnꝰ aut plēs. Et lz anaxagoras ꝛ democrit⁹ dixerūt eſſe infinitos mūdos. tñ ſcriptura mūdū noiat in ſingulari. q; vnꝰ eſt ꝛ nō plēs. Rō eſt ſm tho. vbi ſup q; vnꝰ eſt ordo in rebꝫ creat⁹ exiſtens. ꝓpterea mūd⁹ dicit vnꝰ vnitate ordinis ſm q̄ q̄daz ad alia ordiant. Nā q̄cūq; ſunt a deo ordinē bñt ad inuicē et ad ip̄m deū. Quare neceſſe eē q̄ oia ad vnū mundū ꝓueniant. Hinc Ariſt. xi. metba. Ex vnitate ordinis in rebus exiſtēt⁹ ꝓcludit vnitatē dei gubernāt⁹. Fēē ergo ōs vnū mūdū licq; conſtet ex diuerſis diſtinctiſq; ꝓtibus ꝛ naturis oim vo q̄ ſunt finē voluit eē hominē rōnalē. ſm illud pbi. Summus q̄dāmodo finis oim eoꝝ que ſunt. Dicit enī Boē. i. di. ij. q̄ bō dicit finis ſub fine. ſz deꝰ eſt finis ꝓncipalis ꝛ vltimꝰ. q̄nta/ omnē officiū. oēm motū. omnē q; operationē cuiuſcūq; create nature deus ad vſuz homis deputauit. Jlli nāq; ſeruiūt elemēta

F

obsequūt celestia corpa t assistūt ad custodiā angeli. Et cur ista nisi vtomia diligāt benignissimū deū qui nō tō fecit mūdū ad hominis vsum vt inde ipse ꝓtenere tur. sed potiꝰ vt ab hoīe cōgnosceret et amaret ꝓpter tot exhibita beneficia. Digit ingratissima aia que creaturā in amore ꝓponis creatori tuo. bonū summū t increatū negligis atq; spernis ꝓ bono vilissimo t creato. Non sic aīa peccatrix nō sic. Euigila t suspice celū ꝓplare ibi deuꝫ creatorē būfactorē t glificatorē tuꝫ tibi dicentē atq; clamantē. Noli diligere mūdū. dilige me qui illū ad te tā ordinate creaui. Noli me oblitiōi tradere. Noli ꝓ momētanea delectatiōe perdere eterna gaudia et obligare te ad eterna supplicia.

Q̄ mūdꝰ ē ꝓtēnēdꝰ q; finietur et cōsumabit. t qō cognosci pōt a nobis de hmōi fine t cōsumatione. Capitulū II.

Ecūdaro

q̄re ꝓtenendꝰ ē mūdꝰ dicit finaꝫ ꝓsumatōis.

Habebit nāq; mūdꝰ iste ꝓsumationē t finem nec durabit semp. Ad cuiꝰ clariorē intellectū i hac parte circa tria dubitare ꝓtingit. Primo circa noticiā generalē. secundo circā noticiā certitudinalem. tertio circa notinā ꝓiecturalem. Primo ꝓtingit dubitare ne de fine mūdi circa noticiā generalē Utꝝ. s. in generali cognoscere possimꝰ t scire q; mūdꝰ habebit finē. Et rñdeo q; sic. eo q; sancta scꝑtura omnesq; doc. id tenēt t ꝓfitent. Vñ iob. i. cano. c. ij. ait. Transit mūdꝰ t ꝓcupia eiꝰ Et. i. Coꝛ. vij. Pau. ait. Preterit figura bꝰ mūdi. et Xp̄us Lu. xxi: et Matb. xxiij. Celū t ēra transibūt. Et David in pō. Opa manuū tuaꝝ sc̄i celi. Jp̄i gibūt tu āt ḡmanes t oēs sicut vestimentuꝫ veterascent. t velut amictū mutabis eos et mutabunt. Et sapi. Eccl. iij. Dia tpo bōr t suis spacijs trāseūt vniuersa sub sole. Et Aug. i. q. noui t vē. testi. t. rij. sup Gen. ad lrām. Inconueniēs ē mūdū ecnū dicere quē cūvidemꝰ passioni subiectū t ꝓ singla senectute ō facere credimꝰ t finiri. t Bze. in moza. exponēs illō Job. xiij. Nō resurget bō donec alterak celū t nisi finis bꝰ mūdi aduenerit būanū genꝰ a somno mortis nō euigilabit. Sz possz aliqs arguere ꝫ ex dictis pboꝝ t etiam scōꝝ Nam plinꝰ li. i. histozie naturalꝫ ait. Mundū mimec ē credi parem eternū imēsū neq; genitum neq; interiturū vnq;. et Arist. li. j. de plantis. Mūdꝰ coralis est ꝓpetuꝰ sempiternꝰ nec cessabit vnq; generari aialia t plātas t oēs suas spēs. t idē in. ij. ō generatōe Semꝑ oia ꝓtinua erit generatō et corruptio t nunq; deficiet. Richar. etiā in. iij. xliij. di. di. q; fuit opinio q̄rundā pboꝝ. Q̄ cum omia naturalia ꝑ influentiā corꝝ celestiū disponant q̄n oīno

partes celi recipiunt ad ꝑmū siue creatiōis locū. tunc oia generabilia z corruptibilia cadē nūero q̄ ante fuerāt reuertent. z ꝫ ꝑ naturā vniuersalē. que sic dicat Auicēna in. vi. metha. Est ꝑtus infusa in substātias celoꝝ gubnās vniuersitatē generationū. Illa aūt celi dispositio erit in cōplemento xxxvij. milliū annoꝝ ab illo instanti q̄ creatū est fundamentū. Hanc ꝯo opi. deridendo cōmemorat Aug. xij. de ci. dei. c. xiij. d. Q̄ qui sic tenuerūt ꝓtrebāt platonē itez lecturū in achademia easdemq; futuras scolas illoſq; ꝑbos q̄ ante fuerāt. Verūtū oēs philosophi q̄ de mūdi eternitate loquūt aut ex ꝑte post vt inquit Aug. ix. c. ꝓfati li. xij. dicūt q̄ putant nō q̄ sciunt. Et ꝫ ponentes annoꝝ rerūq; illā reuelationem supdicto. c. xiij. inqt. Abūt vt nosista credam⁹. Semel ei xp̄s mortu⁹ est ꝑ cetis mīis surgēs aūt a mortuis iā nō morit mors illi vl. ñ dñabit. z nos p⁹ rresurrectōz sp cū dño erim⁹. hec ille. Sunt tñ nōnulli obūcientes ex dictis sacre scripture. Vñ eccl. i. dicit. Generatio ꝑterit z generatio aduēit terra aūt in eternū ꝑmanet. Et de sole luna stellis cetersq; celestibꝫ corporibꝫ. Dauid psal. cxviij. ait Statuit ea in eternū z in se. Ergo nō deficiēt z ex cōtinenti mūdus durabit in eternū. et sp erunt terra elemēta z celestia corpora. Cui obiectioni rndere possum⁹ ex dictis Scoti in. iiij. dis. xiij. q. j. resp̄onsiōe ad. q̄. argumētū. ex quo ꝯcludāt ceteri theologi l. iiij dis. xlviij. Dicim⁹ ꝫ q̄ mūd⁹ pōt cōsiderari dupl'r. s. q̄ntū ad suā substātiā siue eētiā. z q̄tū ad suas opatōes. mūd⁹ ꝫ manebit q̄tū ad substiam sz nō q̄tū ad opatōz. Vñ richar. dicit q̄ cessabit mot⁹ corpoꝝ celestiū. q; vt dr̄ apoc. r. Angel⁹ iurauit q̄ tps amplius nō erit sed impossibile est cē motus sine tpe. ꝫ motus celi cessabit: nō quidē ꝑ naturā sed ꝑ voluntatē intelligentiaꝝ mouentiū obedientiū voluntati creatoris indesinendo mouēt sic ex amore eius modo sibi obediūt in mouendo quapropter conuenienter a philosopho. xij. metha. dicit causa prima mouet in rōe amati z desideran. Si tamen ꝑbs in suo ꝯbo sanū habuit intellectū. tunc aut placebit creatori vt amplius intelligentie corpa celestia nō moueant. quia tūc habebit finis mot⁹ corpoꝝ illoꝝ. Intelligentia enim mouēt illa corpa vt ꝑ motū corū fiat renouatio influēnaꝝ z cōtēperantia q̄ reqrit ad generatōnē z corruptionē quousq; impleatur numerus electoꝝ. Omne aūt quod ꝑ aliquē finem mouetur illo fine habito rationabile est q̄ ab illo motu q̄escat. Thomas etiā in. iiij. summe contra gentiles. c. vlto. ait. Quia omnia corpalia quodāmodo sunt ꝓpter hoiem ꝯsumata electoꝝ nūero. nec̄e ē vt tot⁹ creature corpee status imutet̄ vt ꝯgruat statui hoī

qui tunc erūt. Et qz tūc homines incorruptibiles erūt a tota creatura corpea tollet generatōis et corruptiōis status. Et sic nō germinabit amplius terra nō ambulabūt ī siluis animalia. nō volabūt aues in aere. nō videt vicissitudo temporū nō alternatio diei z noctis nō videbunt boues inhabitare terrā nō reperient ciuitates castella z opida. nō edificia. non agricultura. nō exercitia z artes nō erūt dominia p̄nopatus et regna. Si aūt q̄reret q̄d erit. Rñdeo q̄ in fine secli oēs boues morient. z oēs postea resurgent Exurget aūt flāma ꝓflagratōis et diluuiū ignis. Sm illō ꝓphete Ignis ante ipm̄ p̄cedet. z de illo dicit glo. sup̄ secundū z. secunde Thessal. et Beda in glo. sup̄. ij. Petri. iij. q̄ tūc ascendet q̄ntum aqua diluuij fuit altior sup̄ oēs mōtes terre. Et licet aliq̄ voluerint ꝓtēdere q̄ diluuiū illud fiet naturalr eo q̄ illus ignis generatio erit natural'. qz tute ignis elemēti z corpoz celestiū generabit in materia terrestri aquea z aerea. z allegant Senecā in lib. de questionibus naturalibus. Et arist. in. ij. metha. qui aiūt. Dicit Empedocles arsurā esse terrā cū vniuersa sidera ꝓueniūt i signo cancri z vniuersalē mūdationē futurā cū cadet turba sideꝝ ꝓuenient in capricorno. Tamē Rich. i. iij dicit q̄ sicut purgatio mūdi per aquā diluuij fuit supnatural' ad purgandū mūdū de omibus malis Sm q̄ māifeste innuit textus sacre scripture. ita et illus ignis ꝓductio erit supnatural'. nec est inconueniēs q̄ eius ꝓductionē p̄cedat vehemēs siccitas naturalr generatiui illius ignis ꝓductiui ꝓcorrodans. non tn̄ sicut dispositio necessaria sed congrua. Quare aūt p̄ma purgatio mūdi fuit p aq̄m et secunda erit p ignē dicit Boñ. xlvij. di. iij. Q̄ ratio est qz sic in principio ardor regnauit ꝓcupiscētie sic i senectute mūdi frigus auaritie. Refrigescit enī caritas multoz. z iō qz purgatio debet fieri p̄ ꝓtiū sicut purgatio ardoris cōcupiscentie. facta est p aquam sic purgatio frigoris malicie z auaritie fiet p ignē. Ꝑ resurrectionē ꝓxo erit p̄o amicꝰ dei dies longissima iocūdissima atq; leta q̄ nunq̄ habet nocte q̄n quidē oēs electi cū aīa siī z corpe conregnabūt hinc cū xp̄o. p̄o dānat' autē reprobis fiet nox amara z tenebrosa q̄ p infinita secula protrahet in q̄ nunq̄ decrūt luctus gemitus suspiria. et ve q̄n z ipsi cū anima simī z corpe tremēdas penas inferni luent. Scdo contingit dubitare circa noticiā certitudinalē. Utr̄ possit aliq̄s certitudinalr scire quātus tempꝰ sit vsq; ad ꝓsumationē seculi. Et respōdet Rich. di. xlvij. li. iij. q̄ nō quia vt tactū est supꝰ ꝓsumatio seculi nō dependet a cā naturali sed a volūtate dīna. Ihō xp̄o dicit Matth. xxv. Nescit' diē neq; horam. et Marc. xiij. De die autē

illa z hora nēo scit neqz hō neqz angeli celoꝝ neqz filius. Et fm Aug. sumit hic filiꝰ p capite rōne membroꝝ z nō rōne ꝓprie psone. qm̄ xp̄us nouit oia omniūqz sciētiā habuit. vt ꝟ in. iij. Sentē. Sed nulli mēbro suo declarauit qđiu erat mūdꝰ duraturꝰ. Dic Lu. xij. dixit. Estote parati quia qua hora nō putatis filiꝰ hominis veniet. et Marci. xiij. Videte vigilate z orate. nescitis enī qn̄ tps sit. Tertio ꝓtingit dubitare circa notiā ꝓiecturalē. Utrū scz p cōiecturas aliqs posset ds̄ asserere modico tpe mūdū fore duraturū. z ꝙdam dicūt q̄ sic inducētes suo mō tres ꝓncipales coniecturas. Prima est etatū antiquitas. Dnt enī etates mundi eam hominis cōparari qđ Aug⁹. sentire videt sup Jo. xxij. li. de ci. dei. in fi. Sicut ḡ ter sunt etates hominis. z in septa nō ꝑt diu vivere. ita ḡ in septa etate diu durare neqt. Prīa etas hois est infantia q̄ durat vsqz ad septimū ānū

Scōa est pueritia vsqz ad. xiij. annū. Tertia est adolescētia vsqz ad xxv. Quarta ē iuuentus vsqz ad. l. Quinta est senectus vsqz ad. lxxx. Sexta est decrepitas vsqz ad mortē. Cū aūt ad illā puēit tā certꝰ est q̄ mors nō multū tardabit. Et licz qn̄ qz senex ꝓfortēt seipsos dicātqz q̄ adolescētes etiā morīunt allegantes illud dictū Tullij in li. de senectute. Frustra sperat adolescens se diu victurū. Quid enī stultius q̄ incerta pro certis hz qm̄ etiā illa etas multo plēs q̄ senectus mortis hz casus. Facilius enī adolescētes in morbos incidūt grauiꝰ egrotāt tristiꝰ curant. tñ vrbana cōsutatio hmōi sentētie est quā fecit sctā marcella. de q̄ Hiero. in epla ad principiam ait. Urbata ꝑtio morte viro quoqz post nuptias septimo mēse priuata est. Cunqz eam cerealis. Janus claz. inter cōsules nomē est ꝓpter eratē z antiqtatē familie z insignē qđ marie virtis placere ꝙsuevit decorē corporis ac moꝝ tpantiā ambitio sue peteret suaſqz longeuꝰ polliceret diuitias. sed nō q̄si in vxorem z q̄si in filiā vellet donationes trāsfundere. Albinaqz matrem claz. ꝑfidū viduitate domꝰ vitro appeteret illa respōdit. Si vellē nubere nō eterne me pudicie dedicare vnqz maritū q̄rerē nō hereditatē. Illoqz mandāte posse et senes diu vivere z iuuenes cito mori eleganter vixit iuuenis ꝙdam ꝑt cito mori. sed senex diu vivere non ꝑt. Hec ille. Si ḡ mors vicina est senectus. ḡ finis iminet mūdo iā senescenti Est equidē prima etas ab adā vsqz ad noe. Scōa a noe vsqz ad abrahā Tertia ab abraham vsqz ad david. Quarta a david vsqz ad captiuitatē babilonis. Quinta a captiuitate babylōis vsqz ad christū. Sexta a xp̄o vsqz ad finē mūdi. Et ista autē septa etate fluxerunt. M. cccc lxvi. quare vi

S

dek q; parū est illud qō supereſt.
2 Secūda cōiectura quā assumūt
alij de ꝓpinqtate finis mūdi est
antixp̄i vicinitas. Asserūt ei ſm
prophetas antixp̄m fore de pri
mo ventuꝝ. post cui⁹ aduentum
M nō mltū durabit mūd⁹. Tertia
cōiectura est peccatoꝝ ꝓsumata inī
quitas. Refriguit q̄ppe caritas
multoꝝ t ex oi pte supabundat
malicia ingritudo occupauit cū
ctos habitatores terre. Verūtñ
cuꝝ ꝓiecturis hmōi aut silibus nō
audeo ego affirmare q̄cq̄ de vi
cinitate finis mūdi seqns in hoc
Aug. qui li. ō ci. ōi. xviij. c. li. ij. ait
Fruſtra ānos q̄ remanēt huic se
culo cōputare ac diffinire cona
mur cū hoc scire nō est nostrū ex
ore veritatis audiuim⁹. Quos tñ
alij q̄dringētos alij q̄ngentos.
alij etiā mille ab ascensione dñi
vsq; ad vltimū eius aduentū cō
pleri posse dixerūt. Quicadmo
dū autē quisq; eoꝝ astruat opi
niū longū est demōstrare t non
est necessariū. Coniecturis q̄ppe
vtūt būanis nō ab eis aliq̄d cer
tū de scripture canōice autorita
te pferūt. Dim vo de hac re cal
culantiū digito resolut t deſcere
iubet ille q̄ dicit. Non est vestrū
nosse tpa vel momenta q̄ pr̄ po
suit i ſua pāte. Hec ille. Quare
vt optime hāc prem concludā oī
curiositate dimissa. dico q; satis
debet eē omib⁹ nobis q; cito de
fuem⁹ t in breui rapiet nos vio
lentissima mors. Tūc q̄ nob de
fiet qñ vita pſenti ꝓuabimur.

Qꝛ contenend⁹ est mūdus qꝛ
est falsus t vanitate plen⁹. sic pꝛ
in exemplis eoꝝ qui dilexerūt illū
et quia dilectores suos duxit in
damnationē. Cap. III.

Certuꝝ mi

steriū siue tertia rō q̄re
ꝓtēnēdus est mūd⁹ ōr
maligne ꝓditiōis. Repit sic̄dez
in hui⁹ mūdi tpalib⁹ bōis ꝑplex
mala conditio. Prima ōr falsi
tatis. scōa vanitatis. tertia dā
nabilitatis. Pria cōditio bo
noꝝ b⁹ mūdi ōr falsitatis. Sūt
nanq; hec bona mundi falsa nō
vera si in eis finis ꝓstituat. qm̄
ad veritatez boni qō nos btōs
facere debet requirit exclusio oīs
mali et cuiuscūq; cōtrarij. Si in
hac vita null⁹ evitare pt labores
dolores. angustias. calamitates
et erūnas quib⁹ p̄mit mortalis
gen⁹. Et q̄ Hiero. ad heliodorū
de vita nepotiani ait. Ubiq; lu
ctus. vbiq; gemit⁹ t pl̄ima mor
tis imago. Et boe. li. ij. de ꝓsola.
Quis est inq̄t tam cōposite feli
citatis vt nō aliq̄ ex pte cū stat⁹
sui q̄litate ruerē. Anxia enī res est
humanoꝝ bonoꝝ conditio et q̄
vl' nunq; tota ꝓueniat vl' nunq;
tota ꝑpetua subsistat huic cēsus
cruberat. sed est sibi pudori dene
ger sanguis. Huc nobilitas no
trū facit. si anguſtia rei familiaris
inclusus mallet esse ignot⁹. Ille
vtroq; circūfusus vitaꝝ celibem
deflet. Ille nuptys felix orbet li
beris alieno censum nutrit here

dā: Liuius prole leuat filij filiaue delicijs mest⁹ illacrimat. Idarco nemo facile cū fortune sue cōditione ꝓcordat. Nec ille. Qua reꝙ pro miraculo narrat felicitas. M. Metelli de q̄ Vale. lib. vij. rubri. de felicitate ait. Quirīt metellū nasci in orbe terrar⁹ ꝑn cipem voluit fortuna parentes ei nobilissimos dedit. Adiecit animi ratissimas dotes r corpis vires vt sufficere laboꝛib⁹ posset vrorē pudicissa r fecunditate cōspicuā ꝙsolat⁹ decus imperatoriā prātem spectosissimi triūphi ꝑtertū largita est. Fecit vt eodez tpe tres filios cōsulares. vnū etiam censorez triūphalē videret et q̄rtū ꝓrorē vtraz tres filias nuptui daret earūq; sobolē sinu suo excipet. Hūc vite actū a⁹ finis consentane⁹ excepit. Nā vltimo senectutis spacio defunctū leuiq; genere mortis inf osculā cōplexus q; carissimoꝛ pignoꝛ extinctuz filij r generi būeris suis p vrbez latū rogo imposuerūt. Nec ille. Sed rarissima sunt bmōi exempla. ꝓpterea dixit Lucan⁹. Felix qui potuit mūdi euitare ruinas Quinimo audiunt oim regum oim ꝓncipū oimq; magistratorū sepi⁹ deflēde q̄rele. Nec ꝓr aliquis diu pſistere. qñ tñ clamet r dicat. Heu mihi qz circūdidert me mala. Ptz hoc in exēplo illo quod Tulli⁹ refert i ii. de finib bonoꝛ r maloꝛ. Qō etiā recitat Vale. de mutatōe moꝛ r fortune. Et plini⁹ in histo. naturali. Policrates inq̄t Samioꝛ tyrānus a deo sibi fortunā obsequiosam habuit q; omia desiderata ꝓsequebat. Ad moderādā igit fortune inuidiā sumpto in māu annulo quē pciosum possidebat in mare iecit. ſz inopinate illuz repētere cupauit. Nā post dies paucos a piscatoribus piscis captus qui annulū sorbuerat tyrāno donatus est. Accidit tandem q; aduersus Darium persaꝛ regē durit exercitum et q; Orontbes prefectus Darij illum acie fuderit ceperitq; et in summo magdalensis montis vertice suspendi iusserit. Et relictus auibus laceran dus qui vbiq; felicissime in terra vixerat in aere miserrime expiranit. Quid de ifelicitate aliozꝛ referā qui se beatos crediderūt Legantur hystorie qui vt plurimū illos ifelici doloroſaq; morte ac violenta extinctos esse describunt. Nynus rex assiriorum qui bella finitimis intulit quinquagnta annis vt refert Paulozi⁹ libro. j. post deuictā asiam scythiam r zoroastren dum deficientē a se oppugnat vrbē sagitte ictu interq̄t. Baldasar rex babylonis vt ait Josephꝰ. r. antiquitatū libro obsessa babylone a medis r persis dario saliz et cyroꝛ intrantū venit in obliuionē sui vt celeberrimū iniret cōuiuiū et in vasis ēpli biberet r obsessue vacaret epulis. Hñ in nocte capt⁹ ē r iugulat⁹. Et⁹ rex pſaꝛ vt bozi⁹ vbi. ū. ꝓmēorat q

gangen fluuiū in quo miles sub
mersus fuerat in q̄dringētos.lx.
alucos cōminuit a thamari mas
sagetaꝝ regina supat⁹ occidit.xer
ses ille rex potētissim⁹ q̄ subuer
tit mōtes vt Piero.ait ad bello
doꝝ de vita nepociani et maria
ꝑstrauit bello i grecia infeliciter
gesto ꝓtēptibilis suis fact⁹ fm
Justinū p arthabanū ꝑfectū su/
um occidit.Dar⁹ vt ꝑmemorat
M.Curtius ab Alexādro magⁿ
superat⁹ a suis capt⁹ apō thara
opidū parthie detentus in vehi
culo catbenis ꝛ cōpedib⁹ aureis
vulneribꝫ ꝑfossus ꝛ letal'r vl'ne
rat⁹ dimissus.sicqꝫ miserabiliter
exp̄irauit.Alexandermagn⁹ post
celebres glorioſasqꝫ victorias ſb
iectionēqꝫ vniuerse asie imo pe/
ne toti⁹ orbis p cassandrū filiū
antipatri. vt.Q.Curtius dicē ve
nat⁹ é.Mā cassander ille ꝛ philip
pus ꝛ folla frēs eius ministrare
regi solebant q̄ in potū illi vene
nū dederūt.q̄ hausto fm Justi
nū in media ponē velut telo cō
fossus ingemuit.Deportatusqꝫ
est a cōuiuio semianimis.Mali
uoli āt dicebāt eū ebrietate pire.
Jō ꝛ solin⁹ sensit in li.de mira
bilibꝫ mūdi.Contra quē est Tul
lius libro.i.de diuiatiōe.Et iusti
nus.Q.Curcius. quarto'tragꝫ
die Alexāder indubitatā mortē
sentiēs tumultuātes milites q̄
rex occidebat insidijs pia oratiōne
sedauit cūctisqꝫ dexterā porrigēs
eos osculatus est.Tandē morit
anno etat⁹ sue.xxxij.ꝛ mēse vno
cum regnasset annis.xxq̄.qui ꝑ
p̄mo Macha.i.c. Romul⁹ fun
dator vrbis romane vt pōit Li
tus liuius apud paludē capree tē
pestate magna orta et tonitruis
circūdatus nube nusqꝫ apparuit
et nomie Quirini inter deos ꝓse
ratus est.seruius tull⁹ sext⁹ ro
manoꝝ rex a tarquino superbo oc
cisus est.Pirrus rex epiroraꝝ q̄
romanis bella intulit in fauorē
tarantinoꝝ. venitqꝫ romā vsqꝫ
prenestre a romānis tandē victus
ad patriā rediens fm Justinū.
Spartanis indixit bellū quib⁹
relict⁹ argos inuasit vbi feruide
magⁿ q̄ caute pugnās ictu sagte
muris iacti mactat⁹ est.Hanni/
bal penoꝝ dux q̄ annis.xiiij.in
italia romanos cōtriuit postea i
affrica a scipione ꝺuictus ꝑ fug⁹
et dānatus exilio ad antiochum
magnū regē syrie veniens vt Ju
stinus meminit. q̄ a romānis pe
tebat fugereqꝫ neq̄ret veneno ra
ptim hausto qō more regio sub
gēma ferebat inclusum obḡt.sic
qꝫ ab his q̄ ad eū cōprehēdendū
missi fuerant exanimis inuēt⁹ ē
pompeus magni pompei geni⁹
ror fm horosiū fulmie ꝓcussus
perijt pompei⁹ magn⁹ filius ei⁹
qui.xxij. reges orientales vt ait
horosi⁹ supauerat a cesare deui
ctus cū fugisset in alexandriā ad
Ptholomeū regē.cui ꝛ iste cutro
pio Pompei⁹ a senatu tutor da
tus fuerat ꝓpter iuuenilē etatez
eius cuiqꝫ regnū summa fide ser
uauerat.et paterna pietate resti

tuerat consilio Theodori fotini et achille sive timore ne pompeius alexandriā occuparet seu despecta infelicitate ei⁹ sive credēs placere multū victori cesari per achillem p̄fecti regni occisus ē. Florus aūt dic in.iij.li pompeius gladio suo trucidat⁹ sub oculis vxoris sue liberorūq; suorūq; morit. Cesar vt suetonius narrat mortuo pompeio in eodē mēse sed interiectis diebꝫ quinque triumphauit. p̄mo de gallia z britania. secūdo ō egypto. tertio de pharnace z ponthō. quarto ō iuba z affrica. quinto de hispania. Fuitq; illi glia multa in vsurpato imperio annis trib⁹ z mēsib⁹ septē. Cande gaio cassio z. M. bruto p̄tra eū ?spirātib⁹ p̄ncepo orbis. xxij. plagis ?fossus occubuit anno. lvi. etatis sue Marcus anthoni⁹ nepos Julij cesaris ex sorore iulia ab Octauiano augusto victus in alexandria ab eodem cesare obsessa scōm plutarchum gladio se perimit dū ānū ageret etat⁹. lvi. Gaius gallicula impator romān⁹ tertius⁹ ab Octauiano sceleratissim⁹ auarus et libidinosus adeo vt duabꝫ sororibus stupꝝ intulerit crudel⁹ oibꝫ z crosus rome in palatio est occisus. vt dī in cronica Martiniana cū regnasset annis trib⁹. mensibus. x. diebꝫ octo. Nero ipator v. ab augusto d̄ nat⁹ est p̄missis pedibꝫ vt scribit Plini⁹ lib. vij. historie natural⁹ vitiosus auarus et lasciu⁹ ab vrbe fugiēs fm Eutropiū. xxxij. anno etatis sue z imperij. xiij. sēpm interfec. Domician⁹ impator fm suetoniū z eutro. a cubiculariis suis. vij. vlneribꝫ occisus ē ānō etatis sue. xxxvi. z cū ōdecore sepult⁹. Heli⁹ ptinax impator vulneribꝫ obtrūcat⁹ est. Mauritius impator ab iurdia occisus ē cū impasset anno vno Anthoni⁹ impator tertio impij sui anno interfect⁹ est a tumultu militari rome cū mīe sua. Maximian⁹ impator cū imperasset annis trib⁹ apud aq̄legiā deserētibus eū suis militib⁹ cū filio suo adhuc puero occisus ē. Bozdianus impator sexto iperij sui ānō postēꝫ de persio triūphauit. veniens romā p̄pe vrbē fraude philippi occisus est. Deci⁹ ipator cū imperasset ānis duobꝫ in bello barbaro p̄pt⁹ est. Valerian⁹ imperator a rege p̄sarꝫ devict⁹ ē z in seruitutē redact⁹. nā q̄diu vixit rex eius dē p̄incie pedē ceruicibꝫ eius imponēdo solit⁹ erat equū ascēdere. Aurelian⁹ ipator fraude sui serui occidit. Tacitus imperator septimo mense imperij sui subita morte p̄occupatus est. Probus impator sexto ānō imperij sui militari tumlto verat⁹ ē. Clarus impator fulmie periit. Dyocletian⁹ ipator veneno extinct⁹ est. Cōstantin⁹ filius Constantini magni a duabꝫ frīs sui constantij gempt⁹ est. Julianus apostata a sctō Mercurio militē miraculose occisus ē. Valens impator q̄rto imperij sui ānō a

gothis in bello pemptus est. Et si oia hmõi exẽpla dicerem⁹ tedium oriret in mẽtib⁹ auditor⁹. cõcludim⁹ breuit' q⁹ cũcta h⁹ seculi blãdimẽta amaritudine sunt p/mixta. Nec põt hõ ab illa se liberare p libito voluntatis sue. Non eni potuere pdicti potentes imperatores z reges euitare illam cũ oi potẽtia sua nõ valuerũt se ab illa defendere viri fortes. nõ athenus. nõ hercules. non samson. nõ hector. nõ achilles. nõ denicq quilibet alij. Nequerũt etiã et ipsi pbi cũ pbia sua declinare malignitatẽ seculi. animo passi sunt et ipsi incõmoda multa pse cutiones captiuitates exilia cruciatus et dãna rer⁹. ꝓpter q oia merito mũd⁹ est paruipẽdend⁹.

D Scõ a conditio bonor⁹ h⁹ mũdi ẽ vanitas. posito eni q⁹ cũcta feliciter dilectoribꝫ ei⁹ ad votum succederẽt rñ vana sũt caduca et breuia null⁹ q; pt in illis diuti⁹ immorari. Omia nãq; q in mũdo sunt cito in breui deficiunt. Ideo' ait Hugo libro ꝓmo de anima. Dic mihi vbi sunt amatores mundi q añ pauca tempa nobiscũ fuerũt nihil er eis mãsit nisi cineres z' vermes. boies fuerũt siẽ tu. comederũt. biberũt. riserunt. duxerũt in bonis apparẽtibus dies suos. in pũcto sũt descenderũt ad inferna. Vic caro eor⁹ vermib⁹ illic aia eor⁹ eternis deputat' supplicijs donec rursus infelici collegio colligati sempiternis inuoluant' incẽdijs. hec ille, Cui consonat sentẽtia Baruch prophete in capitulo. iij. dicens. Vbi sunt principes gentium. et qui dominant' super bestias que sunt sup terrã q ludũt in auibꝫ celi q argẽtũ thesaurizant z aur⁹ in q̃ confidunt boies z nõ est finis acquisitiõis eor⁹ q argentũ fabricant z sollicitati sunt nec est inuentio op⁹ illor⁹. Exterminati sunt et ad inferos descenderũt. Dicite igit' o amatores mũdi. vbi sũt tot clari viri q reputabãt beati. Vbi sunt reges assirior⁹ Belus Ninꝰ Samiramis Sameꝰ Ariꝰ Arbalius. Xerses Aremetres Bolchꝰ Ballcus Alcibades Manuchꝰ Matbalenꝰ. Sperus. Manulus Sparetꝰ Aminites Ballotus Bolo Lampetus Sosores Mithreꝰ Thantanes Thimeꝰ Eupales Offratenes Bazepes Sardanapallus q regnauerunt cũ tanta glia successiue fm Pau. horo. li. j. Annis mille centum sexaginta vsq; ad sardanapallũ. Vbi sunt reges persar⁹ at q; medor⁹. rex darius. rex cyrus Cambises Xerses Artaxerses et ceteri. Vbi fũt reges atheniẽsiũ Cecrops Braua⁹ Amphitrion Eric thonitꝰ Pandeon Eriethe⁹ Panchion Egeus Theseus Menestes. demophõ Nichites Obsides Themistes Melãpꝰ Codrꝰ Archipus Theuliꝰ Fabius Magetes Digenitꝰ Agamestor Eschillus. Vbi sũt reges lacedemõior⁹ Heraclebꝰ Egis z Eberratus Labotbes Dorilꝰ

Ageselsi⁹ Archila⁹ Teletus Colchamines. Vbi sunt reges siccmonioꝝ. Belsipp⁹ Egialch⁹ Europo Thelan⁹ Apis Egialcha Thelsion Elgiorus Mesapus Erath⁹ Oxast⁹ Oritopol⁹ Marat⁹. Polibo Siccion Innach⁹. Vbi sunt ptolomei ꝛ pharaões qui regnauerũt in egypto. Ptolomeus ꝑm⁹ a quo ꝑm Justinus alij dicti sunt Ptolomei ꝓpter claritatẽ nois eius Ptolomeus philadelph⁹. Ptolome⁹ euergetes. Ptolome⁹ philopat⁹. Ptolomeus ephifames. Ptolome⁹ philometoꝛ. Ptolome⁹ philon Ptolomeus euergetes seruus. Ptolome⁹ alexãder. Ptolomeus dionisi⁹. Vbi sunt iudices et reges iudeoꝝ. Moyses Josue Othoniel Ayoth Sãgara Debora Barach Gedeon Abimelech Thola de Jsachar Hyair. Galadites Jerbe Abesam Helomacha Abdon Samson Heli et Samuel. Hi oẽs fuerũt iudices successiue. Regum autem primus fuit Saul. post quem regnauerũt David Salomon Roboam Abias Asa Josaphat Joram Ochoziae Jobas Joathan Amasias Oziae Acham Ezechias Manasses Amon Joachim Sedechias Aristobol⁹ Alexander Herodes. Vbi sẽ reges latinoꝝ Janus Saturn⁹ Pic⁹ Faun⁹ ꝛ Latin⁹. Vbi sunt reges albanoꝝ q̃ꝝ ꝑm⁹ fuit Aschan⁹ Ence filius qui cõdidit albã ꝑm Titũ liuiũ, cui successerunt Postum⁹ Siluⁱ⁹ filius e⁹ sic dict⁹ quia in silua ꝛ venatõe nutrit⁹ ẽ Eneas siluⁱ⁹. Latinus siluⁱ⁹ Alba siluius. Egipus siluⁱ⁹ Capi siluius Carpẽtus, siluⁱ⁹ Tiberus qui suffocatus in tyberi fluuio nomen dedit. nam ante albula dicebatur. Agrippa siluius Aremulus Auentin⁹ procas. Amulius. Vbi sunt reges romanoꝝ. Prim⁹ Romulus. scõs Numma. tertius Tullius hostili⁹. qr tus Ancus. qntus Tarquin⁹ priscus. sextus Seruius tulli⁹. septimus Tarq̃nus superbus. Vbi sunt tot gloriosi senatores consules dictatores inuictissimi q̃ duces qui floruerunt in vrbe Brutus Lucius Tarquin⁹ Collatin⁹ Spurius Lassius Cornolanus Caius Flauius Lucius Virginius Lucius quintus. Cincinnatus Furius Camillus. Appius Claudius. Q. Cecilius Metell⁹ Balbaricus Scipio Asina Scipio affrican⁹. Scipio Emilianus Lucius dentatus. Quintus Fabius. Caius Flaminius et ceteri. Vbi sunt tot imperatoꝛes qui ibi regnauerũt quoꝝ aliquos in precedentibus nominauimus. Vbi sunt tot sapientes seculi philosophi astrologi historiographi oratores et poete. vbi Thales milesius Thylo Lacedomoni⁹ Solo athenies Periander corinthe⁹ Pytbac⁹ mitbilene⁹ Byas prienne⁹ Pytagoꝛas sami⁹ Plato socrates, aristoteles, diogenes,

Anaximales zeno. Empedocles Epicur⁹. Anaxagoras. Democritus. Heraclit⁹ Icuđpp⁹. Nipar chus. hi oēs phi. Naliabzagel. Albumasar. Ptholomeus. hi astrologi. Jeronim⁹. Egyptius. Berosus. Calde⁹. Manethaā. Suton⁹. Chalcidi⁹ Diodorus Possidoni⁹. Theon. Andronicus Affrican⁹ Tertulian⁹. Phi gius Dares. Trog⁹ Pompei⁹. Justin⁹ abbreuiator eius. Josephus iude⁹. Titus liui⁹. hi historici. Ysias. Demostenes. Hegesias. Cirene⁹. Antioch⁹. Ascalonita. Apollinius. Niconi⁹. Cicero. Catho. Censorius. hi oratores. Ouidi⁹ Juuenalis Lucan⁹ Virgili⁹ Oratius Therentius Persi⁹ Tibullus. hi poete. Vbi sunt denīq oēs q̄s etiā diebus nostris z videm⁹ z coḡnim⁹ q̄s mūdus tulerat in sublimi. Perit certe memoria oīm eoz cū sonitu. vt ait ppha et dñs in eternuz pmanet. O q̄ cito q̄ue repente euanescūt velut fum⁹ oia q̄ in hmūdo credunt z reputant bona q̄s cōsiderans Salomō in. ij. ecclc. c. dicit. Magnificaui opera mea edificaui domos. plantaui vineas. feci ortos z pomeria. et cōseui ea cūcti generis arboribus. Extruxi mihi piscinas aquarū vt irrigarē silvas lignoz germinantium. possedi seruos z ancillas multāq̄s familiā habui. armēta quoq̄ z magnos omnium greges vltra oīs q̄ fuer̄t añ me in hierusalē. Congeruaui mihi argētū et auz subias regū ac prouinciarū Feci mihi cantores z cātatrices z delicias filioz hoim. Cyphos et vrceos in misterio ad vina fundenda. z supgressus sum opibus oēs qui fuer̄t añ me in hierl'm. Sapia q̄q̄z pseueranit mecum. et oia q̄ desiderauerunt oculi mei nō negaui eis. nec phibui cor meum quin ōmi voluptate frueret z oblectaret se in his q̄ parauerā et hanc rat⁹ sum partē meam si vterer labore meo. Cumq̄z me cōuertissem ad vniuersa opa q̄ fecerant man⁹ mee z ad laborez in quibus frustra desudauerā vidi in omnibus vanitatē z afflictionem spūs z animi z nihil pmānere sub sole. Quāta añ fuerit magnificentia z gl'ia Salomonis patet primo si cōsideret eius potentia et diuitiarum copia. z fame. claritas ac deliciarū affluentia. Nā vt habetur. iij. Regū. i. c. viuente dauid patre z ipso imperante et volente vnctus fuit in regem et dixit oīus popul⁹ viuit rex Salomon. Et ascēdit vniuersa multitudo post eū. et popul⁹ canentium tybijs z letantium gaudio magno. z insonuit terra clamore coz̄. et vt dicit. ij. Regū. iij. c. Regnauit sup oēm isrl'. z erat in dicione sua bñs oia regna secum a flumie terre Philistym vsq̄z ad terrā egipti offerentiū sibi munera z seruientiū ei cunctis diebus vite eius. Erat āt cib⁹ salomōis per singl'os dies. xxx. choros similes. z. xl. choros farine. x. boues pin

guos et. rr. boues pascuales ꝛ cẽ
tũ arietes excepta venatõe cerui
rũ capriarũ atq; bubaloꝝ ꝛ aliũ al
liũ Habebat. rl. milia presepia
equoꝝ curialiũ. ꝛ rij. milia eque
strũ. ꝛ vt scribit. r. pfan. c. li. Re
gia saba dõauit ei. rrr. talẽta au
ri ꝛ aromata multa nimis ꝛ gẽ
maꝫ pciosas. fm aũt cath. apõ
aliꝗs ẽ. l. libriꝫ. fm alios. lxx. du
oꝫ. In scõo ꝓ li. paliꝑ. c. ij. nar
rat qualr salomõ volẽs edificare
domũ dei ꝛ pallatiũ suũ nũera
uit. lxx. milia viroꝝ portãnũ bu
meris suis. ꝛ. lxxx. milia q̃ cede
rent lapides in montib⁹ prepoſi
toſq; eoꝝ tria milia sexcẽtos. Fe
citq; fieri edificia speciosa valde
diffũdebatq; fama ei⁹ ꝑ vniuer
sum orbẽ. ꝛ tñ depriuatũ est coꝛ
ei⁹ vt adamaret mulieres alieni
genas. Habuitq; omnẽ delecta
tionẽ in q̃buscũq; fm sensualẽ
appetitũ nihilomin⁹ oĩa ꝓterie
rat ꝛ defecerũt. Jõ ipse q̃ritur
in. i. c. Ecclias. dicẽs. Vanitas
vanitatũ ꝛ oĩa vanitas. Ob qõ
Crisost. sup. Job. ita pulcre loq̃t
Vanitas vanitatũ inq̃t salomõ
et oĩa vanitas. Nunc ẽ sicvlũ si
sapent q̃ in potẽcia versantur in
parietib⁹ suis oĩbus ꝛ vestibulis
scriberent in domo in foro et in
egressibus ꝛ añ oĩa in cõspectibus
suis vt semp ꝛ eũ ocul' cernerent
et coꝛde sentirẽt. qm̃ multe sunt
rep̃ facies ꝛ imagines false q̃ de
cipiunt incautos. Jstud oportet
quotidie carmẽ salutare ꝛ i pran
dijs ꝛ in cenis ꝛ in oĩbus ꝓuentri
bus libenter vnĩquemq; proxi
mo suo cantare: a proximo suo
libenter audire. qꝛ vanitas vanita
tũ ꝛ omnia vanitas. Hec ille que
verba nõ immerito ponderãda
sunt vt sic cognoscãt mũdi mise
ria. Certa cõditio bonoꝝ bui⁹
mundi oꝛ dãnatio. Jpsa etenim
se diligentes ducũt in dãnatões
eterne mortis. et vt Gre. ait. No
mentaneũ est qõ delectat. sz eter
nũ est qõ cruciat. Jdeo aug⁹. in
quodã sermõe inq̃t. Nulla maioꝛ
insania q̃ꝫ ꝑ delectatiõe momẽta
nea ꝑdere eterna gaudia. ꝛ obliga
re se ad eterna supplicia. Audite g̃
o mortales homines ꝛ cõsiderate q
dicta sũt ad mẽtẽq; vram curri
te ꝛ reducite coꝛ ꝛ animam ad amo
rem dei ꝛ ad beatitudinẽ ei⁹ inar
descat desiderũ vestꝝ. revocate
affectũ a ꝑditore mũdo. illumq;
spernite vt sic possitis in h̃ seculo
adipisci dei gratiaꝫ ꝛ in futuro sem
piternã gloriam. Amen.

Feria secunda

hebdomade sancte de mysterijs
sacramenti eucharistie quoꝝ no
tícia fideles excitat ꝛ iflãmat ad
feruoꝛẽ et deuotionẽ.

Sermo LXIII.

Emoriã

feci mirabiliũ suo
rum misericoꝛs et
miseratoꝛ dominꝰ
escam dedit timen. se. Jllumiari
ꝓphete verba sunt ista originaliter
psal. cx. Dñs dit nob̃ dñs ihs xps

ardentissimā caritatē suā nō solum i cruce ⁊ in passiōe verū etiā in mīs alijs diuersisq; modis et potissimū cū instituit sanctissimū sacrm̄ pciosissimi corpis et sanguis sui. Qm̄ aūt tanto⁹ fer/uenti⁹ xpianor⁹ aīe cū reuerētia et devotōe ad illud suscipiendus animari pñt. quānto clari⁹ eius mysteria cognoscūt ⁊ intelligūt Idarco in pñti fmone de eo aliqua aperiem⁹. q̄nia si xp̄s illud fecit in memoriā ei⁹ ⁊ suor⁹ mirabiliū nisi nos tanti bñficij recordaremur ercto de ingratitudinis vicio venerem⁹ culpādi. De ipso itaq; sacramēto venerabili tria mysteria erūt a nob declarāda. Primū ꝺr institutōis. Secundū figuratōis. Tertiū fructificationis.

Qualiter christus instituit sacramentū eucharistie in cena ⁊ ordinauit apl'os sacerdotes ⁊ q̄ re b̄ sacrm̄ cōficitur in specie panis ⁊ vini et sub duplici specie. et an sub vtraq; debeat sumi. I

Rimū mi

sterij declarandū ꝺr institutōis. in q̄ ⁊ in git dubitare circa sepr̄ē. Primo circa temp⁹. scḋo circa psonā. tertio circa ordinē. q̄rto circa materiā. q̄nto circa spēm. sexto circa additionē aque. septio circa obligatōem. Primo circa tps dubitat q̄re b̄ sacrm̄ institutū fuit tpe legis gre ⁊ nō ante. Ad q̄ ꝺ rñdet Alex. in. iij. sum. ⁊ Bon. dis. xij. iij. q⁹ istud fuit inconuenies ppt duo. Primo ppter rē ꝓtentā q̄ est corp⁹ xp̄i vez. vt plenius declarabit i seqn. ser. Scḋo fuit inconues ppter efficaciā q̄ est caritat⁹ vinculū que in nova lege apparere et abūdare debuit. ⁊ er b̄ institutū est iminēte passiōe in signum amoris quē xp̄s ad gen⁹ būanū habebat. Nā nō solū voluit nobis dare sua. i. obsequia oim creaturar⁹ ⁊ suos. i. angelos i adiutoriū sed etiā seip̄m dedit in filium p carnis assumptionē. fm illud Esa. ix. Filius dat⁹ ē nob. Dedit se in socium p nature nr̄e cōformationē. fm illḋ apl̄i Phil. ij. Habitu inuētus vt hō. dedit se i magistr⁹ p doctrine p̄dicationē fm illud Jo. xiij. Vos vocat⁹ me mgr̄ ⁊ dñe ⁊ bñdicit⁹. sum eteni. Dedit se in lucē p exēpli oparōr fm illud Jo. xiij. Exemplū enim dedi vobis quēadmodū ego feci ita ⁊ vos fa. ⁊c. Dedit se in p̄em p gr̄e regeneratōr. fm illḋ Jo. i. Quotq̄t aūt receper̄t eū dedit eis p̄tātē filios dei fieri bis q̄ credūt in noīe ei⁹. Dedit se in holocaustū medullatū p passionē ⁊ tandē dedit seip̄m in cibū ad spiritualē refectionē. O inflāmata caritas iesu xp̄i. O ardens amor clementissime cord⁹ sui. Supabūdanter p̄fecto oñdit nob q̄ntus nos ip̄e dilexit. ⁊ pp̄ea sacrm̄ tē istitutū cū amor⁹ ei⁹ buliebat atq; feruebat. Un̄ Jo. xiij. ꝺr. Cū dilexisset su. q̄ e. i m. i fi. dilexit eos id est fm glo. maiora signa dile

ctiõis oñdit. Scõo dubitatur circa horã nonam. ⁊ vt colligit ex dictis euãgelistaꝝ xp̃s b̃ sacr̃m instituit hora cene qñ iam comederãt ip̃e ⁊ apli agnũ paschale. Et q̃ plerique nõ bñ intelligẽtes dicere voluerũt qꝫ b̃ sacr̃m nõ dz ꝓfici añ prandiũ ſz pͦ cenã. Arguunt enim sic in opando debemꝰ nos ꝓfor mare xpo rãgz crẽplari. iuxt illud ero. xxv. Inſpice ⁊ fac ſz crẽplar qõ tibi in mõte mõſtratũ ẽ. Sz xp̃s b̃ sacr̃m post cenã ꝓfecit. g̃ a nob dz ꝓfici pͦ cenã. Contra istos ẽ tex. de ꝓſe. di. i. c̃ sacra. Sacrãta inḋt altar̃ nõ nisi a ieiunis hoiby celebrent. rõ ẽ ſm Rich. i iiij. di. viij. qꝫ ꝓpt maiorẽ solẽnitatẽ ⁊ sobrietatẽ ministerij ⁊ maiorẽ reuerẽtiã sacri. Nec valz obiectũ eo qꝫ xp̃s rõn abilr ꝓfec pͦ cenaz qz voluit terminare figurã ⁊ legẽ in esu agni paschal. ⁊ introducẽ veritatẽ in instõne sacri. Dmõi ãt rõ nõ ꝓcedit ad b̃ vt a nob debeat post cenã confici. ⁊ sic hoc sacr̃m confici debet a ieiunis. vt ꝓz de ꝓſe. di. ij. c. Licḋo. et ſm rich. vbi ẽ. sumik die ieiunij ꝓ quatõe cuiuslibet alimenti ante. ſ. quã ḋs sumat cibũ l̃ potũ si ertã postea in die plies comeſtur. sit. in cãu nr̃i necitat. imminẽte mort̃ piculo p̃t b̃ sacr̃m pͦ alios cibos sumi ertã si sacerdos añ missaz lauerit os suũ. ⁊ casu aliq̃ gutta illi⁹ aq̃ intrauerit in sto machũ nõ ꝓpt b̃ renek dimittere missaz. ꝑcipue in die solẽni. qz b̃ ñ videt ipedire dignã ꝓpatoz ꝑsbyteri nec reuerẽ/ tiam sacri. Et de sillbis ḋe iudiciũ habeat. Tertio ꝓtingit dubitare circa ordinẽ. ſ. qñ apli fuerũt a xp̃o ordinati sacerdotes et acceperũt ꝓsecrãdi ptãtem. Ad qõ rñdet Richar. in. iij. di. xxiij. q. ij. Querit in q̃ actꝰ cuiuslibet ordis imꝑmat caracter i rñsione ad argumẽtũ qꝫ xp̃s ordinauit aplos sacerdotes cũ dedit eis ptãtẽ ꝓficiendi Lu. xxij. ⁊ Matb. xxvi. di. Hoc facite i meã cõmẽoratõem

Quarto dubitat circa materiã in q̃ sacr̃m ẽ ꝓficiendũ. Et rñdet doc. in. iij. di. xi. qõ maria ꝓgrua huic sacro est panis de frumẽto ⁊ vinũ de vite eo qꝫ xp̃s ita instituit. ⁊ b̃ rõnabilr. Primo q̃dem q̃ntũ ad vsum bꝰ sacri q̃ est mãducatio. Sic enim aq̃ assumit in sacro baptismi ad vsum spũalis ablutõis. qz corpalis ablutio cõuenienter fit in aq̃. ita panis ⁊ vinũ quibꝫ cõiter boies reficiũtur in b̃ sacr̃mẽto assumunt ad vsum spũalis mãducatõis. Scõo q̃ntũ ad effectũ considerat̃ in vno quoq; sumentiũ. quia vt Ambro sius dicit super epistolã ad Cor. hoc sacramentũ valz ad tuitõiez corpis et anime. Ideo caro xp̃i sub specie panis ꝓ salute corpis sanguis vero sub specie vini pro salute aie offert. Tertio q̃ntũ ad effectũ respectu eccle q̃ cõstituit ex diuersis fidelibꝫ sic pãis ꝓficit ex diuersis g̃nis. ⁊ vinũ fluit ex diuersis vuis. Notandũ tñ ſm Tho. in. iij. ꝑte. q. xxxij. ar. iij. rñsione ad tertiũ argumẽtũ. qꝫ si fa/

rine trincee admiscerek aliq̃ q̃nti
tas modica ⁊ parua alr̃ farine
poterit erinde cõfici panis q̃ est
matia bui⁹ sacr̃i. qz modica pmi
xtio nõ soluit spẽm. Secus vero
E si esset magna. Quito dubitak
circa spẽm gre. s. sacr̃m bꝫficitur
sub duab⁹ speciebꝫ. Ad qõ rñdꝫ
Alex. õ hales. q͡ b̃ principaliꝫ fit
duplici rõe. Primo ꝓpter dupli
cis nature nr̃e xp̃o sumptionẽ
ad vtriusqꝫ redemptionẽ vt ostẽ
derer xp̃s totã bũanã naturam.
C id est animã ⁊ corp⁹ assumpsisse
vt vtrunqꝫ redimeret panis eni
ad corp⁹ referk vinũ ad animaꝫ
Scõa rõ est ꝓpter duplicem xp̃i
immolationẽ. s. in vita ⁊ in mor
te. Nam expectatio ⁊ p̃patio ad
mortẽ fuit mors q̃dã que ꝙ fuit
in vita repsentak speciẽ pãis. que
aũt in morte spẽ vini. Sexto
F circa additionẽ aq̃ vtrũ aq̃ sit de
substantia siue integritate sacra
menti. Ad qõ rñdet Boñ. in. iiij
di. xi. di. q͡ de integritate b⁹ sacr̃i
sunt q̃tuor. s. materia. forma. or
do. ⁊ intẽtio ꝓficientis. De ꝓgrui
tate aũt ⁊ bene cẽ sunt q̃ sut bis
annexa. Aqua ergo cũ nõ sit ali
qõ bonꝫ nõ est de necessitate sacr̃i
sed ãnexũ est materie. s. vino. qz
adiungik vino ⁊ in ipm ꝓuerik ⁊
postmodũ in sanguinẽ. Et iõ est
de ꝓgruitate apponẽda est. tamẽ
admiscẽda ẽ vino. vt ꝺr̃ extra de
cele. mis. c. vlt. Cui⁹ rõ multiplex
est fm Alex. Prima ꝓpter exem
plũ dñi. ꝓbabiliꝫ eni creditur q͡
dñs hoc sacr̃m instituit in vino
aqua ꝑmixto. vt dicit Dama. et
Ciprian⁹ de ꝓse. di. ij. c. Scripta.
Scõa rõ est ꝓpter signũ vnionis
corꝑis mystici cũ capite. Vñ de
ꝓse. di. ij. c. Cum omne. ꝺr̃. cũ in ca
lice vino aqua miscek xp̃o ppl'us
adunak. ⁊ credentiuꝫ plebs ei in
quẽ credit copulak ⁊ iungik. i. co
pulanda ⁊ iungẽda significak per
fidẽ ⁊ dignã sacramẽti susceptiõꝫ
Ex q̃ Rich. in. iij. dist. xi. refert q͡
ꝓpter hmõi significatiõꝫ tantũ
debet apponi de aq̃ ⁊ de vino q͡
aqua possit trahi ad naturã vini
popul⁹ eni trahẽdus est ad xp̃m
et iõ multũ sunt illi repbendibiles q̃ plus ponũt de aq̃ q̃ de vi
no. Est quidẽ perniciosus abus⁹
vt ꝺr̃ in. c. Perniciosus. extra de
cele. mis. Tertia rõ quare aq̃ ad
miscek vino: est ꝓpr̃ fluxũ aque
de latere xp̃i a q̃ lanceato. vt hr̃
Joh. xix. Cõtinuo exiuit sanguis
et aqua. Jõ de ꝓse. di. ij. c. In sac
mẽtoꝝ oblatiõibꝫ ꝺr̃. Non ꝺꝫ in
calice dñi aut vinũ solum aut aq̃
sola offerri. sed vtrunqꝫ ꝑmixtũ
qz vtrũqꝫ ex latere xp̃i in passio
ne suã ꝓfluxisse legik. Notãdũ tñ
fm magistrꝝ sen. c. pe. xi. dis. q̃rti.
q͡ si sac̃dos ꝓsecret vinũ sine aq̃
vere ꝓuertik in sãguinẽ. Nã ⁊ gre
coꝝ eccl'ia ꝺr̃ aquã nõ apponere
sacr̃o. vt ait Inno. ꝺ officio mis.
parte. ij. c. xxvi. Et tñ eccl'ia non
negat ipos ꝓficere sanguinẽ xp̃i
Ille tñ qui aquã nõ apponeret
repbendend⁹ esset ꝓpter rões
iam dictas. Septimo dubitak
circa obligationẽ. vtꝝ sꝫ ppl'us

Capitulum II

debeat cōmunicare super vtraq; specie. Ad qō rñdet sctūs Tho. iij. parte. q. lxxx. q̄ circa vsum hui⁹ sacm̄ti duo p̄nt ꝯsiderari. vnū ex pte sacri ipsius. aliud ex pte sumentiū. Ex parte ipsi⁹ sacri ꝯuenit q̄ vtriq; sumat. s. corp⁹ t sāguis quia i vtroq; ꝯsistit pfectio sacri et iō qz ad sacerdotē p̄tinet hui⁹ sacmentū ꝯsecrare t conficere nullo mō dz corp⁹ xp̄i sumere sine sanguine. put plene patz de cōse. di. ij. c. Cōperim⁹. Ex pte aūt sumentiū req̄rit sūma reuerētia t cautela ne aliq̄d accidat qō vergat i iniuriā tanti sacri. Qd̄ maxime posset accidere in sanguis sumptōe qui quidē si incaute sumeret ō facili posset effūdi. Et qz crescēte m̄ritudine gr̄e xp̄i in q̄ ꝯtinēt senes t iuuenes q̄z q̄dā nō sūt tāte discretiōis vt cautelā debitā circa vsum hui⁹ sacri adhiberent. Iō prouide obseruat vt pl̄o sāguis sumēdi⁹ nō det̄ sed solū sumat a sacerdote. etiā et ꝑm aliquos nō dat̄ sub vtraq; spē ppt̄ pericula eroris. ne scz cōis pplus crederet xp̄m nō cē totū sub vtraq; spē.

De figuris que precesserūt sacramentū eucharistie. t de septē ꝓparatiuo māne appropriatis huic sacramento. Cap. II.

Ecundum

mysteriū declarādū de sacro Eucharistie dz figurationis. Fuit nanq; ꝯgruū hui⁹ sacramentū prefigurari ꝑm Alexandz t Boē. in. iij. di. vij. ppt̄ tria. Primo ppt̄ dignitatem quia p̄dicandū t expectādū erat hoc donū dei excellentissimū. Iō figure hui⁹ sacrāmēti p̄cedere debuerūt in q̄bꝫ refulderet expectatio fidelium t dignitas hui⁹ sacri famosior oñderet. vnde figuraz̄ p̄missio nō fuit aliud q̄z fame eius diuulgatio. Secūda rō est ppter difficultatē inē cetera eni sacra hui⁹ est difficilimū ad credēdū. imo inē cetera credibilia. iō hoies debuerūt ad hoc assuefieri q̄dā figurarū manuductōe. Tertia rō fuit ppt̄ significationē. qz hoc sacro xp̄o passus significat t cōtinet. Congruebat aūt xp̄m passuz aliq̄ figura p̄signari. Simil⁹ aūt et hoc sacramētū quo significat et ꝯtinet p̄cesserūt aūt nō vna si plures figure. qz sic dic̄ Aug. in. iij. de trinitate. Oportebat qz p m̄ra eramus a deo decisi q̄ multa virtum venturā clamaret. s. xp̄m. Et ꝑm Aler. Licet res p̄figurata ꝓpriis figuris sit vna ꝑm subiam. tamē illius sunt m̄ti effect⁹ t multe ꝓprietates siue ꝯditiones. q̄z multiplicitatē respiciunt ipse figure diuerse. Mgr̄ hō sententiam dimissis aliis figuris q̄ assignari p̄nt tria quatuor enūerat sacrificiū. s. melchisedech agnū paschale māna et sanguinē qui fluxit de latere xp̄i. Que figure sufficiēter enūerātur duplici rōne. Prima est respect⁹ siue relatio figuraz̄ ad legē nāe Mosaice t euangelice. vt. s. per oblationē melchisedech ostēdat fuisse p̄figuratū sacrāmtū i legē

nature p agnū paschalē ⁊ manna in lege scripte ⁊ p sāguiezq̄ fluxit de latere xp̄i i lege gr̄e. Scōa rō est si attēdam⁹ ad ea q̄ p̄signant Mā in b̄ sacro est visibil⁹ forma ⁊ hec p̄figurata ē in sacrificio melchisedech ⁊ est res ꝓtenta. et hec figurata ē in agno paschali ⁊ ēt res significata rm̄. ⁊ b̄ in manna. Et virt⁹ dans efficaciā ⁊ hoc in sanguie q̄ defluxit de latere xp̄i. Ve rūm̄ solerter est aduertēdū q⁹ in māna q̄s pluit dñs p̄fibꝰ in deserto Exo. xvi. septē ꝓdiēs repe riunt ꝓuenientes huic sacro ineffabili. Prima ē mod⁹ generationis. Scōa est loc⁹ descensionis. Terna tps recollectōis. Quarta term⁹ mēsuratōis. Quinta rit⁹ ꝓpagationis. Sexta vsus refectionis. Septima gust⁹ saporationis. bb Prīa conditio erat modus generatōis. q⁹ in nocte inuisibil⁹ de celo descēdebat. Quid enim designat⁹ per noctē nisi fidei nr̄e stat⁹. Sic enī in regno celoꝝ nulla ē obscuritas tenebrosa. et in inferno nulla p̄t luciditas apparere. sic in p̄sēti pegrinatōe nō est lux clara visiōis deifice sic in celo ñ obscura tenebrositas eterne dānatiōis sic in iferno. sed nocturna fidei lux stellari et lunari nō quidē solari luce illustrata q̄busdā luminib⁹ videm⁹ ⁊ ꝓgnoscimus b̄ sacr̄m. J Scōa cōditio illi⁹ mane erat loc⁹ descēsiōis. q⁹ descēdebat in ōserto circa castra filioꝝ isr̄l solū eisq̄ defecit cū in trauerī trā p̄missiōis. sic b̄ sacr̄m nōnisi in eccl̄ia ⁊ in ei⁹ fide veraciter ꝓsecrat⁹q̄ in deserto p̄sēti vite tm̄modo frequentat. Cū aūt ad repromissam viuentiū terraz ventū fuerit iā nō ampli⁹ b̄ sacrificiū offerret. sz gl̄iosus iesus i cōsumato felicitatis loco cōspiciet ineffabil⁹ exaltat⁹. Terna cōditio erat tps recollectōis. Ser ei diebꝰ poterat reperi p̄cepitq̄ moyses ex pte dñi feria sexta p sabbato colligi. Sabbato aūt egressi quidā de pplo vt colligerēt non inuenerūt. Sic ⁊ istud viuificuz sacr̄m nōnisi sex diebꝰ p̄sēti pegrinationis reficere bz sed sabbato sempit̄ne quietis inuenietur rex nr̄ ibs xp̄s nō mystice sacro velat⁹ sed manifest⁹ ⁊ decore regio gloriosus. Quarta cōditio est ter mīn⁹ mēsuratōis. q⁹ p singla capita mensurā gomor ex pte dñi moyses colligi instituerat. nec q̄ pl⁹ colligit pl⁹ būit. nec q̄ mīn⁹ minus inuenit. Sic quidē istud mirabile sacr̄m neq̄q̄ ꝓtinet minori nec pl⁹ in plurib⁹ q̄ in vno. Quinta cōditio erat rit⁹ ꝓpagationis. q⁹ illud māna ignē optime sustinebat. nā māna liq̄dū colligebat⁹ sile coriandro ⁊ ꝓpe ignez ponebat⁹ ⁊ efficiebat⁹ duz. deinō tritabat⁹ ⁊ ex ei⁹ farina ꝓficiebat⁹ panis. Sz si ponat⁹ ad solē liq̄fiebat⁹ ⁊ putrescebat. sic istō b̄ndēm sacr̄m pfecte ignē sustinet duoti et feruētis amoris arz rōnes ab amoris fornace p̄cedētes pfecte concludūt b⁹ sacri irrefragabilez

260

veritatē. Sed solet curiositat' būa ne z fantastice rōnis ad pscrutationē sacri p pfidiā eū liqscere facit. Secta ꝓdictio est aulus reseruatōis. Nā pcipiens moyses q̄ null⁹ quaret ex eo vsq; i mane Qui voluerūt reseruare inuenerūt q̄ scaturire cepit vermibus atq; cōputruit. sic ꝟ sacrm reseruatū ab his q̄ ad illud volūt accedere scatet vermibus. q; ipsi tales deteriorant z indurāt. vt. lxxvij. di. c. pbyter. Septīa cōditio erat gustus saporatōis. q; vnicuiq; sapiebat iuxta desiderij sui appetitū Aliq; eni cū sūma delectatōe vescebant cibo illo sapidissimo. nō nulli ꝯo murmurātes dicebant. Aia nīa nauseat sup cibo isto leuissimo. sic ꝟ sacētissimū sacrm sumentibus diuersimode sapit fm diuersas dispositōes q̄s i eis format vel desiderū caritat' vl' inde uotio malignitatis. O q̄t obstinati pctōres z pfūptuosi q; corp⁹ xpi sumētes nullū ex eo pcipiūt gustū. Aliq ꝯo q̄ mirabiliꝫ ꝑpter deuotionē z fidē recreant z cōsolant. de q̄ z si multa possent exempla narrari. vnū tm̄ referā q̄ rome euenit Tpe nāq; eugenij q̄rti quedā notabil' z spūal' dña deo deuotissima francisca nomie deponciano singul' diebus festis sacri cōsonē de mānu sacerdotis reuerentissime suscipiebat sentiebat delectatōes admirabilē adeo vt sepius post cōsonē p magnū tpis spaciū rapet' in extasim. Quodā vero die dū in ecclia sctē Cecilie trans tyberim expectaret accipe cōsonē sacerdos ille q; celebrabat aut leuitate duct⁹ aut, diabolica temptatōe deuict⁹ reptauit sibi dare hostiā nō cōsecratā. Cuiq; ozi ei⁹ appropinq̄ssit recusauit illā sumere dicēs tibi de⁹. O pr̄ sacerdos q; me nō solū decipere didisti. sz etiā ydolatriā facere voluisti. q; verb cōmot⁹ sacerdos veniā petijt. et petīt postea confessus rē aliqs studuit enarrare.

De septē fructibus q̄s acquirunt hi qui fideliter et deuote sanctā communionē suscipiunt.

Capitulum III

Ertiuz mi

sterū declarādū de sācissimo sacro ꝺz fruc'ificatiōis. deuote eni cōicantes multos fruc⁹ cōsequūt. z papue septē. Primꝰ ꝺz ḡnificatio. secꝰ remissio. tertius sanctificatio. q̄rtꝰ defensio. quintus relevatio. sextꝰ exhilaratio. septimus glorificatio.

Primꝰ fructus ꝺz gratificatio Cōfert eni sacrm deuote cōicantibus gr̄am. Ratio est fm tho. iij. parte. q. lxxix. tum quia in eo continet xp̄s. qui sicut venies in mundo venit cum gr̄a. fm illud Jo. i. Gratia et veritas, p̄ ihesum christum facta est. ita veniēs in isto sacramento. tū quia repsentat passionē ei⁹ q̄ fuit gr̄e effectiua tū q; sumit' sub spē cibi nutriēt'. vñ sic ab⁹ pstat vitā. ita ꝟ sacrm ꝓpterea vocat' eucharistia. i. bōa gr̄a. Nā ꝺz sacrificiū respū pcte

titi.ſ. paſſiõis xp̃i quã repſentat Et dicit cõmunio reſpectu p̃ñtio q̃ſi cõis vnio. qz vnit membra cuz corpe vel in corpe myſtico. Et bz viaticũ reſpectu futuri. qz eſt p̃figuratiuũ vite z qz paſſio vnio et gl'a ſ̃ ex gr̃a. ſ̃ noiat eũcharistia

Scõs fructꝰ devote cõicantiuz
D bz remiſſio. Remittit ꝰ nãqz p̃ b̃ sacr̃m pctã venialia vt bñ de ꝓſe. di. ij. c. Cũ oĩ. c. Si q̃tiẽs. z. c. Añ bñdictõz. q̃ntũ aũt ſit iſtõ ſez remiſſionẽ vẽialiũ bñe patere põt ſi ꝓſideret q̃tũ ip̃a ignis ledant nã ſz ex nã dãnatõez nõ inducãt. tñ inferũt duo p̃cipua nocumẽta. Primũ ẽ qz diminuunt feruorẽ caritatiſ. Scõz qz obligãt ad penã tp̃alẽ. Exp̃ dic Bon. in. iij. di. xx. q̃ ſi q̃s moritꝰ tm̃ vẽialia bñ vadit ad purgatoriũ. Tertius
R fructꝰ devote cõicantiũ bz ſatisfactio. b̃ ſic̃ dez sacr̃m ſatisfacit p̃ pctis. Scõm enĩ Tho. iij. pte. q. lxxix. b̃ sacr̃m ſil'est ſacrificiũ z ſacramẽtũ. ſz rõez ſacrificij bz in q̃ntũ offert. rõnẽ ꝯo sacr̃ in q̃ntũ ſumit. Et ſ̃ effectũ ſacr̃ bz in eo q̃ ſumit. effectũ aũt ſacrificij i eo q̃ offert vel in bis p̃ q̃s offert. Si ergo ꝓſideret vt sacr̃m bz duplicẽ effectũ. vnũ mõ directe ex vi ſacramẽti. aliũ mõ q̃ſi ex q̃dã cõcomitantia. Ex vi q̃dẽ sacr̃i directe bz illũ effectũ ad quẽ ẽ inſtitutũ. nõ eſt aũt inſtitutũ ad ſatisfactiõ ſz ad ſp̃ualẽ nutriẽdũ p̃ vnionem ad xp̃m. z ad mẽbra eiꝰ. ſicẽt nutrimẽtũ vnitur nutrito. Sed qz bmõi vnitas fit p̃ caritatẽ ex cuius feruore aliq̃s ꝓſequit remiſſionẽ nõ ſolũ culpe ſz etiã pene. inde eſt qꝰ ex ꝓſequi p̃ q̃ndã cõcomitãniã ad p̃ncipalẽ effectum bõ ꝓſequit remiſſiõz pene nõ q̃dẽ totã. ſed ſm modũ ſue devotiõis atq; feruoris. Si aũt ꝓſideret intq̃ntũ eſt ſacrificiũ bz vim ſatisfactiuã. z p̃ deſt bis p̃ q̃s offert tz viuis q̃z defunctis. Sz in ſatisfactione magꝭ attẽdit affectꝰ offerẽtis q̃z q̃litas oblatiõis. Quamuis ẽ hec oblatio ex ſui quãtate ſufficiat ad ſatisfaciẽdũ p̃ oi pcãtũ fit ſatisfactoria illis p̃ q̃s offert vel etiã p̃ offerentibꝫ ſm q̃ntatẽ ſue devotiõis z nõ p̃ tota pena. Vnde alex. pa. de cõſe. dis. ij. c. Nihil. ait. Nihil in ſacrificiõ maiꝰ cẽ cepit q̃z corpꝰ et ſanguis xp̃i. nec vlla oblatio hac potiõr ẽ ſz oẽs fecilit q̃ pura ꝓſcia ẽ dño offerenda. Quartꝰ fructꝰ devote cõicantiũ bz defenſio. defẽdit vtiq; b̃ sacr̃m p̃ſuãdo a pctis futuris. vt eni ait Tho. vbi. ſ. petrũ eſt q̃dã mors ſp̃ualis aie. vñ b̃ mõ p̃ſeruat aliq̃s a pctõ ſuo q̃ p̃ſeruat corpꝰ a morte futura. Qz quidẽ fit dupl'r. vno mõ inquãtũ bois natura interiꝰ roborat ꝯ interiora corruptiua. z ſic' p̃ ſeruat a morte p̃ cibũ et medicinã. alio mõ p̃ b̃ qz innuit ꝯ exteriores ipugnatiões. z ſic. p̃ſuat p̃ arma q̃z munit corpus. vtroq; aũt mõ b̃ sacr̃m ꝓſuat a pctõ Nam p̃mo q̃dẽ p̃ b̃ qz xp̃o ꝓſigit p̃ gr̃am roborat ſp̃ualẽ vitaz bomis tanq; ſp̃ualis medicina

fm illud ps̄. Panis cor hominis ꝓfirmat. Et aug̃. sup Jo. ait. Securꝰ accede panis ē nō venenū. Sc̄o inq̃ntū est signū passionis xp̄i p quā victi sunt demones repellit ipsoꝝ impugnationē. Vñ Crisꝰ. sup Jo. ait. Et leones flāmā spirātes de mēsa dñi recedimus terribiles demonibꝫ facti. Notandū tñ q̄ licet b̄ sacr̄m q̄n tū est de se habeat virtutē p̄fectiuā a pcō nō tñ aufert hominī possibilitatē peccādi. eo q̄ hō in statu vite ē buiꝰ ꝓditionis q̄ pōt fleeti in bonū vel malū. Quiꝰ fructꝰ devote cōicantiū ꝑ Relevatio. si eni hō p̄t devotā cōionē in pctm̄ rueret facilꝰ ab illo surgere pōt q̄s si añ illud non cōmunicasset. Rō est q̄ vt ditumꝰ per sacrā cōionē alia roborat vel fortificatur. vel hō facilꝰ est fortis refugere q̄s debilis. Septimꝰ fructꝰ devote cōicantiū ꝑ abbatio. Libat vniq̄ b̄ sacr̄m spūalr aiam vel mlt̄ tenens miraculose refectat ipsum corpꝰ. Dicat eni de btā Katherina de senis q̄ sepiꝰ cōione suscepta per dies plimos sine cibo et potu p̄sistebat absq̄ aliq̄ sui corporis lesione. Septimꝰ fructꝰ ꝑ glificatio. Fac̄ etiā b̄ sacr̄m ad augmentū gr̄e q̄ sec̄ ad augmētū gr̄e. Quāta eni alia p̄ficit vel crescat in gr̄a tanto copiosiorē gl̄iaz p̄merec. sz q̄ devote vel būlr̄ suscipit sacr̄m eucharistie p̄ficit i gr̄a vt tactū est supꝰ. Idarco habūdanti gl̄iam obtinebit. Cur rite igkoms vel ꝓscietijs a peccatis emūdatis sacrā cōionē accipite. q̄ salvatoꝝ nr̄ dixit Jo. vi. Si q̄s māducaverit ex hoc pane vivet in etnū hic p gr̄am vel in futuro p gl̄iam. in q̄ vivit vel regnat ipse Jhs dei filius cū p̄re vel spū scō p cūcta secula seculorum Amen.

Feria tertia

hebdomade sancte ꝺ veritate sacramēti eucharistie i q̄ vere vel realiter ꝓtinet ipse xp̄s.

Ser. LXIIII.

Caro mea

vere est cibꝰ vel sanguis meꝰ vere ē potꝰ. Verba sunt redēptoris nr̄i originalr̄ Joh. vi. Int cetera fidei nr̄i credibilia maximū vel mirabile est realis ac vera exīstentia corpis vel sanguis xp̄i in sacro altaris sub spēcb panis vel vini. hoc vniq̄ nisi fides credat frmo nō excludat. verūtñ ad ꝓfundēdā p̄fidiā infidelitū. ꝓsolādosq̄ fideles quid credūt in b̄ frmēo de veritate altissimi sacri ꝋba faciem. Est eteni necessariū simplr̄ credere vel firmit̄ ꝓfiteri q̄ a dño iesu xp̄o audivimꝰ dictū carnē scz suā vere esse cibū vel suū sanguinē vere ē potū. Cui sacro altari in q̄ vere vel realr̄ ꝓtinet. Ad q̄d ꝓbandū vel fidelr̄ p̄suadendū p̄cedem̄ tripliciter. Primo p auctes. Sc̄o p rōnes. Tertio p exempla.

Q omnes tam theologi q̄m sacra concilia vel doct. antiq̄ tenent

et confitenť dominū Jesum christum realiter esse in sacro altaris sub specieb⁹ panis ⁊ vini. La.I.

Primo p ꝛo banda est veritas corporis ⁊ sanguis Xp̄i in sacramento altar⁹ p autoꝛitates Primo theologoꝝ. Scō con alioꝝ. Tertio docroꝝ. Primo itaq; theologi oīes sc̄z Bonauētura. Tho. Sco. et ceteri dist. x. quarti li. dicūt q; opiniōes q̄rūdam fuit ⁊ erroꝛ pessim⁹ q; xp̄s nō esset in altari nisi tm̄ sicut in signo. ⁊ dicit māducari q; signum eius tm̄ accipit. Sed iste erroꝛ p̄ pieraté fidei est q̄ tm̄ bñficiū sibi a deo datū ꝛcognoscit ⁊ gratias agit q; in carne sua ⁊ natura p̄ba sit nobiscū est etiā ꝓra sacri dignitatē p excellentiā in q̄ relucꝛ diuina potētia ⁊ bonitas altius ceteris sacris. Nam cetera sacra excellit ⁊ q̄si cōsumat suū est aliorū oīm sicut caritas oīm ⁊tutū. Manifestat nanq; hic omnipotentia dei in opꝛe singl'aritate. cū eni panis in corp⁹ xp̄i. vꝛ. ⁊ integrū in multis altaribꝫ ꝙuertit nullo remanēte cōmuni ostēdit se deus posse supꝛa oēm potētiā opatiuā in ꝙuersiōe. ⁊ p b q; idez in plūbꝫ locis supꝛa imaginatiuā et per hoc q; tam magnū ⁊ integrum in tā pua specie facit existere nō cōtractū oñdit se posse sup potentiā intellectiuā. Erroꝛ igitur p̄tactus detractar⁹ est a q̄dā berengario rome coraz. cui. epi

B

scopis. vt hī de cōse. dis. ij. c. Ego berengari⁹. Jō catholice dicēdū est ſm Fran. de marone in q̄daz sermone de coꝛpꝛe xp̄i. q; sub specie panis q̄ videt in hostia q̄tuoꝛ esse credunt. Primo quidē credit ibi esse coꝛp⁹ xp̄i ex vi verborum. q; verba ꝓsecratōis ō solo coꝛpꝛe facūt mētionē. Secūdo est ibi sanguis xp̄i ex cōcomitantia imediate q; sanguis imediate disponit coꝛp⁹ ad vitaz. Tertio est ibi aīa xp̄i ex ꝓcomitantia p̄pinq̄. q; licz aīa nō vitificz coꝛpus nisi mediāte sanguie. tñ p̄tinet ad candē naturā. ⁊ iō ꝓcomitat ipm p̄pinque. Quarto est ibi diuinitas ꝙbi excōitantia remota. q; licz diuitas cū tribꝰ p̄cedentibꝰ faciat vnū suppositū. tñ nō p̄tinet ad vnā naturaz. Similr etiā in calice ista q̄tuoꝛ cē credūt sed alio oꝛdine. Primo est ibi sanguis ex vi verboꝝ p eo q; ꝙba consecratōis calicis de solo sāguie facūt mētionē. Scō est ibi coꝛpus ex cōcomitātia imediata. q; coꝛpus sanguis est imediatū receptaculū. Tertio est ibi aīa ex cō comitantia p̄pinq̄. q; p̄tinet ad candē naturā būanā. Quarto ē ibi diuitas ex ꝓcomitātia remota. quia nō p̄tinet ad candē naturam q̄uis ad idē suppositū. Et ista q̄tuoꝛ significauit salvatoꝛ noster ibi esse dī. Jo. vi. Ego sum panis. p hoc dans intelligi coꝛpus. Et subiungit viu⁹. p b dens tanq; animā p quā coꝛpus vitificatur. et quia anima sine coꝛpꝛe co

sanguine vinificare nō potest. ſō subintelligit hic ſanguis. Deinō addit qui de celo deſcendi ꝓpter diuinitatē. quare totus xp̄us cōtinetur ſub ſpecie panis ⁊ totꝰ ſub ſpecie vini. Scō o ad oñendā veritatē ſacramēti fiat auctoritas ſacroꝝ conciliorꝝ. Scribit enī ex de celeb. miſ. c. Cū marthe. Dicit ꝫ ſacm̄ myſterīū fidei. q̄nā aliud ibi creditur q̄ cernatur. et aliud ibi cernit q̄ credit. ſpēs panis ⁊ vini cernit ⁊ credit vitas carnis ⁊ ſanguinis xp̄i. et in. ci. de ſum. trini. ⁊ fi. ca. ſic ſcribit. Una eſt fidelium vīs eccl̄ia ex quā nullus omino ſaluat. in q̄ idē ipſe ſacerdos eſt ⁊ ſacrificiū Jeſus xp̄s cuius corpus ⁊ ſanguis in ſacro altaris ſub ſpēbus panis ⁊ vini veracter cōtinet tranſſubſtantiatis pane in corpus ⁊ vino in ſanguinem virtute diuina. vt ad pficiendum myſterīū vnitat̄ accipiam⁹ ipſi de ſuo qō accepit ipe de nr̄o. Sed ꝓpter dicta in ꝑalleg. c. Cū marte. notāda ſunt ꝑm Fran. de maro. q̄nor documēta. Primū q̄ in ꝫ ſacramēto ꝓpter nō vidēr xp̄s oculo corpali. q̄ accidēria q̄ ibi cernunt nō ſunt in corpe X̄pi ſicut in ſubiecto. Et ſi q̄rat quare xp̄s in hoc ſacro corpus ſuum dedit nob velatū ſub accidentib⁹. reſponden. pōt q̄ hoc fecit propter quatuor ratōes. Prima eſt propter humilitatē. vt ſcz homines in hoc ſacramento humiliarentur credentes ea que ſunt ſup̄a intellectū. in hoc enim ſacramento valde neceſſaria eſt captiuatio intellectus in obſequiū xp̄i. Secūda ratio eſt ꝓpter fidelitatem vt ſcz fides habeat meritū. quia vt Greg. dicit in omelia. Fides nō habet meritū vbi hūana ratio prebet exp̄imentū. Tertia ratio eſt ꝓpter indignitatē ſcz q̄ ad malos q̄ indigni ſūt clare cōſpicere corp⁹ dñi ieſu xp̄i. Quarta ratio eſt ꝓpter imbecillitatem quo ad oēs q̄ claritatē corporis Jeſu xp̄i nullus viator naturaliter poſſet reſpicere. Secundū documētū q̄ licet ꝓpter ibi nō videatur xp̄s. tñ nō erāt fideles q̄ dicunt dñm ſe vidiſſe in manibꝰ ſacerdot̄. quia nullus errat an⁹ verba poſſint verificari eo m̄ō quo verificāt ſcriptura diuina in q̄ dicit q̄ alīq̄ viderūt deum oculo corpali ſicut de moyſe dicitur Vidi dñz cernēdo corpalē rubū Exo. iij. nō q̄ ibi viderit diuinitatē ſed q̄ dñs aſſiſtebat illi rubo ⁊ ita corpus xp̄i ſuo modo aſſiſtit ſpēb⁹ q̄ in ꝫ ſacro cernūt. Tertiū documētū q̄ in hoc ſacro adoratio nō eſt dirigēda ad illō q̄d cernit ſz ad illud qō credit tm̄. quia illud eſt dignū adoratiōe. Quartum documētū q̄ ante completa verba conſecrationis hoſtia non eſt adoranda donec eleuatur a ſacerdote vel adorat. quia nō dum ibi conſtat eſſe corpus chriſti. Tertio ad oſtendēdaz veritatē ſacramēti ſunt auctoritates ſcōz doctoꝝ. Ex quibꝰ oibꝰ tantū q̄nor inducem⁹ nominant

simos ⁊ famosos doct. scz sanc. Ambro. Aug. Greg. et Hilariū. Ambrosi⁹ enī in libro de sacrīs. ⁊ ponit de ꝯse. di. ij. c. Panis. ait. Panis ē in altari vsitat⁹ añ ꝓba sacrōz. vbi aūt accessit cōsecratio de pane fit corp⁹ xpi. Et idē in li. de offi. ⁊ bī in. c. Ante bñdictōez. de ꝯse. di. ij. Añ bñdictōem. Alia spēs noiat post bñdictōz corpus significat. Et idē ō ꝯse di. ij. c. Reuera. ait. hoc qō ꝯficim⁹ corp⁹ ex virgine ē. Et idē ō ꝯse. di. ij. Dicta pl'cre loqt. Dia q̄cūqz voluit dñs fec̄ in celo ⁊ in tra. ⁊ qz volu it sic factū ē. ita li figura panis ⁊ vini videat. nihil tñ aliud q̄ caro xpi ⁊ sanguis p⁹ ꝯsecrationē cre dēda sunt. Vñ ipsa vitas ad di/ scipulos ō inqt. Caro mea est p mūdi vita. Et vt mirabili⁹ loqr nō alia caro q̄ quę nata ē de ma ria ⁊ passa ē in cruce ⁊ resurrexit de sepulcro. Et aug. de ꝯse. di. ij. Nos ait. dic. Nos ait in spē pānis et vini quā videm⁹ res inuisibi/ les. idē carnē ⁊ sanguinē bonora mus. Et idē in. c. Nō ois. Nō ois panis sz accipiēs bñdictōz xpi fit corp⁹ xpi. Et idē in epl'a ad byre neū. Perfect⁹ pānis ō celo corp⁹ ē ex virgine. Greg. aūt in ome. pa scali. ⁊ bī in. c. quid sit. de cōse. di. ij. Mysterium fidei dicit q̄ cre dere debes q̄ ibi salus nostra cō sistat. Prouidēs enim nobis do minus dedit hoc sacramentū sa lutis. vt quia nos quotidie pec/ camus. ⁊ illeiam morī nō pōr p illud sacramentū remissionē cō seq̄mur. Quotidie enī ipse come ditur ⁊ bibitur in veritate sed in teger ac viuus atq; imaculatus permanet. Et ideo magnū et pa uendū mysteriuz est. quia aliud videtur ⁊ aliud intelligit. Hyla rius adhuc de conse. di. ij. c. Cor pus. ita loqtur. Corpus christi quod sumit de altari figura est dum panis ⁊ vinū extra videtur Veritas aut̄ dū corpus ⁊ san/ guis christi in veritate interi⁹ cre ditur. Confiteri igitur debem⁹ et indubie credere, dominū Je/ sum christū in sacramēto altaris vere ⁊ realiter cōtineri.

Q rationibꝫ fidelibus proba ri potest. ⁊ si non demōstratiuis veritas carnis et sanguīs Xpi in sacramento eucharistie.

Capitulum II.

Ecūdo ꝓ/ banda est veritas cor/ poris et sanguinis Xpi in sacramēto admirabili eucha/ ristie per rōnes. non quidē natu rales et demōstratiuas sed fide/ les ac ꝓpias suas. ⁊ colligi possūt principalit̄ tres. Prima dr distā tiua. Scōa ꝓceptiua. Tertia cō mutatiua. Prima dicitur di/ stantiua. Maior enī distantia ē vt dicit Bonauen. dist. r. li q̄rti. Inter ens ⁊ nō ens q̄s infr ens et ens. Si q̄ deus potuit de nihilo producere oīnia que sunt in celo et in terra. Cur non poterit mu/ tare vnū ens in aliud ens. ⁊ con uertere panem in carnē ⁊ vinum

sa nguinē. Jō ambr. i li. de sacrīo
oir. De tot⁹ mūdi opib⁹ legistis.
qz ipe dixit z facta sunt. ipe māda
uit z creata sūt. Sermo igit q̄ po
tuit ex nihilo facere qō ñ erat. ñ
poterat ea q̄ sūt id mutare qō ñ
erāt. Nō ēci min⁹ dare q̄ muta
re novas naīas reb⁹. Scōa ōz
conceptua. si corp⁹ xp̄i supnatu/
liter z miraculose potuit a ꝟgine
cōcipi. cur nō ponit a sacro z mi/
raculo realr teneri. Jō ait amb.
vbi. ō. Quid hic q̄ris nature or/
dinē in xp̄i corpe cū p̄ter naturā
fuit ipe dns nat⁹ ex ꝟgine. Sz nō
imerito dubitan p̄t. vtr̄ nobili/
or sit virt⁹ trāssubstāciandi pa
nē in carnē z vinū i sanguinē xp̄i
virtute ꝟbis ipm ꝟcipiēs. Et nō
nulli tenere voluerūt q̄ sic. tū q̄
sacerdos ꝟficit corp⁹ xp̄i pauco
rib⁹ ꝟbis q̄ ꝟcepit virgo. tuz q̄
virt⁹ ꝟceptōis in ꝟgie termiata
ad corp⁹ xp̄i ipassibile fuit z im
mortale. Contra istos tñ afferē/
tes dicit Boñ. di. r. q̄rn q̄ dupl'r
est loq̄ de ꝟtute trāssubstāciante
z de ꝟcipiente. Uno mō put sūt
in suo fonte z p̄mo p̄ncipio vt di
cat virt⁹ ꝟcipiēdi q̄ opata est ꝟce
ptionē p̄ncipal'r z p̄pa auēte. et
sumit virt⁹ trāssubstāciandi. z sic
nō est cōparatio f̄m mag' et min⁹
in se cū sit vna z eadē ꝟtus. dina
nō. intēsa nec remissa. Sz si ipsa
cōparet ad manifestatiōez factā
p̄ bos effect⁹ iudicādū est q̄ se
bñt sicut excedentia z excessa. Li/
cet eni verūq̄ sit nobilissimū et
oñdat potētā esse summā in cō
ceptione tñ magis laudat mate/
stas diuia z in trāssubstātōe ma
gis captiuat rō nra. Scōo mō
possum⁹ loq̄ de hac duplici ꝟtu
te put ōz cōicari creatiue f̄m qō
ōz q̄ virgini data est ptās ꝟcipiē
di. z sacerdoti p̄ vbū ptās ꝟficā/
endi. Et sic loq̄ndo simpl'r ꝟtus
concipiēdi dignior excellentior z
nobilior est. tum q̄ subiectū ma
gis nobilitat. mat⁹ eni ē eē mr̄ez
dei q̄ eē sacerdotē. tū q̄ actio ē
singularior z p̄clarior. mat⁹ eni
est concipe q̄ ꝟficere. q̄ termin⁹
actiōis pl⁹ accipit a cōcipiēte ma
tre q̄ a ꝟficēte sacēdote. Accepit
eni a mr̄e būanitatē esse. in cōse
cratiōe vero corpis xp̄i nō acci/
pit esse. Idcirco rñdendū est bis
qui ꝟtū tenere voluere di. ꝟgi/
nē cōcepisse xp̄m mediāb⁹ plu
rib⁹ ꝟbis q̄ sacerdos conficiat.
Quos nescio si insanos aut ꝑg/
notātes nominem: eo q̄ cōparō
ista nulla ē. q̄ ꝟba sūt ō ncātate
consecratōis: nō aūt ꝟceptionis
vñ si sacerdos nunq̄ p̄ferret ver
ba nunq̄ cōsecraret. beatissima
aūt ꝟgo nō ꝟcepit xp̄m ex vi ver
boz. sz ex merito ꝟtutū suaz ob
q̄ dō posito q̄ cū dixit. Ecce ancil/
la dñi: ob mutuisset remanētib⁹
in ea tñ ꝟtutib⁹ sup̄dictis adhuc
concepisset xp̄m. Silr male in/
telligūt q̄ virtutē trāssubstāciān
di hoc mō p̄ferūt virtuti ꝟcipien
di. q̄ illa termiat ad corp⁹ ipassi
bile z imortale ꝛc. Nā arguunt
quasi corp⁹ xp̄i cōsecratiōe fieret
sed certe nō fit. nā nō fit eius bo

manifstas. quia facta est in concep/
tione. nō fit gloria corporis. qz
facta est in resurrectione. non fit
p̄fecta etas. quia etas. xxtiq. an/
norum spacio est p̄fecta. Unde
argumentū deficit vt diximus.
quia arguit. ac si faceret. Sz per
consecrationē nihil nouū fit. sed
hoc solū fit vt qđ erat in celo p/
fectū et gloriosuz idem sine mu
tatione sui sit in sacramento vir
tute transsubstātiandi. Tertia
f rō manuducēs nos vt firmiꝰ cre
damus corpus xp̄i esse in sacra/
mento altaris dicit cōmutatiua
Nam legimꝰ sepius fuisse p̄ diui
nam virtutē immutatā naturā.
Jdeo ambro. in. c. Reuera. de cō
se. dist. ij. inch. Forte dices. aliud
video quō tu mihi asseris q̄ cor
pus xp̄i accipiā. Et hoc nobis ad
huc superest vt probemꝰ quan/
tis igit vtimur exemplis vt p̄/
bemus hoc nō esse qđ natura for/
mauit. sed quod benedictio cōse
crauit. maioreq; vim esse benedi
ctionis q̄ nature. quia bñdictōe
etiam natura ipa mutat. Virgā
tenebat moyses p̄iecit eam et fa
cta est serpens. Rursus appre
hendit caudā serpētis z in virge
naturā reuertitur. Videsergop̄
phetica gratia bis mutatā esse
naturā et serpentis z virge. Cur
rebāt egypti fluuia puro mea
tu aquaꝝ. subito ō fontiū venis
Sanguis cepit erumpere. Non
erat potus in fluuijs. rursus ad
prophete p̄ces cruor cessauit. flu
mē aquaꝝ natura remeauit. Cir
cumclusus vndiq; erat populus
hebreoꝝ. huic egyptijs vallatus
inde mari clausus virgā leuauit
moyses separauit se aqua z i mu
rorum speciē se congelauit atq;
inter vndas via pedestris appa/
ruit. Jordanis retrorsum cōuer
sus contra naturā in sui fontis
reuertitur exordiū. Nōne claret
naturā vel maritimorū fluctuū
vel fluuialis cursus esse mutatā
sitiebat ppls patrū. tetigit moy/
ses petrā z aqua de petra fluxit.
Nunquid nō p̄ter naturā ope
rata est gratia vt aquā vomeret
petra quā non habebat natura.
Marath fluuius amarissimus
erat vt sitiēs populus bibere nō
posset. Misit moyses lignuz in
aquā z amaritudinē suam aqua
rum natura deposuit quā in fu/
sa subito gr̄a temperauit. Sub
heliseo prophera vni ex filijs p/
phetaꝝ ercussum est ferrū de se/
curi z statim immersum. Roga
uit heliseū qui amiserat ferrum
Misit heliseus lignū in aquam
z natauit ferrū. vndeq; z cōstat na
turā factū ee cognouimꝰ. Grauis
or est ferri species q̄ aq̄ liquor.
Aduertimꝰ g̃ maiorē ee gr̄am q̄
naturā. z adhuc tamen p̄phetice
benedictōis miramur gr̄az. q̄ si
tm̄ valuit bñana bñdictio vt na
turā conuerteret qđ dicemꝰ de ipa
consecratōe diuina vbi ipa verba
dñi saluatoris operant. Nam sacra
mentū istud qđ accipis xp̄i ser/
mone conficit. Hec ambrosius.
Qui in ralibꝫ z similibus exem/

plio nobis ostendit q̄nta potest magnus z excelsus deus cui⁹ potestati atq; virtuti immēse z infinite ascribunt omia miracla sacramenti altaris.

Qualiter miracla et exempla ogata in sacramēto altaris ostēdunt vere ibi esse corpus xp̄i.

Capl'm III

Ertio probanda est veritas sacramenti p exempla.

Nam deus b̄ndictus et si non semp quādoq; tamē ad cōfusionem cordiū inflatorū multa de hoc sacramēto ostendit mirabilia atq; stupenda. Inter q̄ illud vnū est celeberrimū ac memoria dignum qō euenit dū sanctus Anthoni⁹ de padua Arrimini predicabat ibi nanq; herencus quidam aderat qui male sentiebat de corpore cristi atq; in cōtemptum corpis christi hostias non consecratas septuo asino suo prebebat in cibū. Cum ēo hoc innotuisset Antho. fidei defensori acerrimo illū ad se vocatum dure redarguit. veritatēq; sacrāmti ei fidelit̄ p̄suasit. Cū vero ille pinax in suo sensu maneret. asseretq; asinū suū p̄ plures tali cibo fore depastū cōuenit cū eo Anthoni⁹ vt de hoc experiētia fieret et p dies tres asin⁹ sine cibo trāsiret. z die tertia Antbonius i foro celebrata missa z refutato sacramento illud intra hostias n̄ cōsecratas reponeret. atq; illo mō asin⁹ famelicus inuitaret ad pabulū. Qō cum factū fuisset coram multitudine maxima. animal illud appropinquās sporte in q̄ corp⁹ xp̄i intra hostias nō cōsecratas reuerēter recōditū erat ex miraculo dei cognouit dñm z caput et pedes inclinās humilit̄ adorauit neq; cura fuit sibi de cibo quo indigebat. Cūq; verbenbo ab illo hereticō angeret traheret z volueret semp faciebat vt p̄⁹. Ob qō hereticus ille z alij q̄s plurimi omi errore depositio ad verā fidē redierūt. Anthoni⁹ ät deo gratias referens sacrm honorifice i loco debito posuit et cōseruauit. De multis etiā cōpertū est q̄ ex p̄uilegio spirituali corpus xp̄i videret aut in specie pueri aut carnis aut sanguis qō fit ſm Tho. iij. parte q. lxxvi. per immutationē oculoz eoz qui sic vidēt quoz oculi immutāt ac si expresse viderēt ertērius carnē aut sanguinē vel puerum nulla transmutatiōe facta ex parte sacramenti. Quod patz ex eo quia alijs videtur sub specie panis. nec tamē id p̄tinet ad aliquā deceptionē. quia talis species diuin⁹ formāt in oculo ad aliquā veritatem figurandā. ad hoc scz q̄ manifestetur vere corpus christi esse sub hoc sacramēto. sicut etiā christus absq; deceptione apparuit discipulis euntibus in emaus. Dic̄ enim Aug⁹. in libro qōnū euāgelij q̄ cū fictio nostra refertur ad aliquā significationē non est mēdacium sed alj

qua figura. Sunt itaq; mīra bu
tus sacramenti p̄clarissima testi
monia que tamē oia si deessent
sufficere debet nobis verbū chri
sti dicentis. Hoc est corpus meū.
de quo dicere possum⁹ q̄ Ysaac
dixit dum filiū tangebat. Vox
quidem vox Jacob est. sed manꝰ
sunt esau. Nam in tactuſz ī odo
ratu esau eum reputabat. in vo
ce tamē iacob eū confitebat. sic
in ꝟ admirabili sacramēto sensi
bus nostris scz visui. odoratui.
gustui. z tactui accidentia panis
se offerunt. sed ipsi auditui veri
tas carnis christi. O igit ineffa
bile sacramentū. O inexplicabi
le signū amoris Jesu christi. O
denicz triumphale p̄uilegium
nobis exhibitū. Non eni est aut
fuit aliqua taz grandis natio q̄
habebat deos appropinquātes
sibi sicut adest nob deus noster.
Ergo omni deuotiōe qua possu
mus celebrem⁹ hui⁹ sacramenti
mysteria: quo nob adiuuet gra
z tandē pbennis z eterna gloria
in qua ipse dñs Jesus viuit z re
gnat cū deo p̄re z spiritusco per
infinita secula scl'oz. Amen.

Feriaquarta

hebdomade sancte de sacramen
to eucharistie ad q̄d deuote susci
piendū fideles inuigilare debēt.

Sermo LXV.

Accepit pa

nem et gr̄as agens
fregit z dixit accipite
et māducate hoc est corp⁹ meum
quod p vob tradet. hoc facite in
meā cōmemorationē. Doctoris
gentiū verba scī ista. s. ad Cor. xi.
Sat̄ vtile z pro ficuū ee arbitra
tus sum si adhuc de sacramento
ineffabili eucharistie nōnulla di
xero q̄niā quāto magis illū⁹ p̄re
conia fidelib⁹ innotescūt: tanto
ardenti⁹ excitant ad illi⁹ vsum
deuotamq; susceptionē. Idcir
co p̄ter ea q̄ dicta sūt. adhuc vi
debim⁹ quedaz nō immerito de
hoc bñdicto sacramēto diluci
da pponemus. itaq; tria p̄nci
palia mysteria q̄ aplus in verb
preallegatis explicauit z annota
uit videlicet.

Primum dicitur substantia
tionis.

Scōm manducationis.

Tertium considerationis.

De transsubstantiatōe panis
et vini in sanguinē christi z de cō
ditionibus admirandis ipsius
transsubstantiatiōis.

Capitulū Primum

Rimū mi

sterium annotādum
ab apostolo dicitur
transsubstantiatiōis. quia chri
stus panē accipiēs et gr̄ias agēs
panem illū benedixit z consecra
uit. conuertitq; substātiam eius
in substantiā corporis sui. licz in
sacramento isto substantia pa
nis in substātiam corporis chri
sti. et substantia vini in substan
tiam sanguinis eius vere cōuer-

ntē. Ad qō plenius intelligendum q̄tuor sunt dubia declarāda. Primū vtrū in ꝓsecratiōe fit vera transmutatio siue cōuersio panis in corpus xp̄i. an panis simp̄l maneat cū corpe. Ad quod rñdet Alex. in. iiij. sum. volumine. Quidā errantes dixerunt q̄ in h̄ sacramēto nō est aliq̄ cōuersio. sed ad ꝓlationē verboꝝ sine conuersione aliq̄ fit diuina virtute vt corpus christi sit ibi. Tamē hec positio est ꝓria sanctoꝝ autoritati. vtz. Est etiā ꝓ grauitatem sacr̄i. diminuitq; vtilitatem meriti. Nam mltiplex ratio ḡre congruit vt panis ꝓuertat in corpus christi t nō maneat simul. Pria est vitatio ydolatrie. Si em̄ sub sacro māeret panis. forte ssis q̄ q; indistincte adorareť cū domino. Secūda rō est efficacioꝝ deductio ad ipm̄ christū ꝓ hēdēdum. Species em̄ panis q̄ modo deducit imediate ad christuz dūm ad ꝓhēdēdū t vesc̄ēdū tūc mediate deduceret. q; ꝑmo deduceret ad ꝓhensionem panis t post ad ꝓhensionē dn̄i. Tertia rō est spiritualioꝝ refectō. Modo em̄ ista refectio est spūalis cū esset etiā carnal'. qa tunc cibus carnal' assumereť nō solū spūalis. Quarta rō é veritatis insinuatio. s. vt credatur q̄ sit tm̄ cibus anime t nō corpis. Et q̄ hoc cibo fit vnio spūalis t nō corpal'. Opō ad h̄ pretacta minuit vtilitatē meriti. q; ponendo q̄ accidentia nō p̄nt esse sn̄ sb

B

sectō in nitēdo rōnibꝫ humanis meritū fidei diminuit. Jō dicendū q̄ tota substantia panis conuertit in substantiā corpis christi remanentibꝫ accidentibꝫ sine sbiecto. Scōz dubiū declarandū vtz in ista ꝓuersione annihilet substātia p̄nis. Et ad h̄ respōdet Rich. in. iiij. di. xi. di. q̄ q̄uis post conuersionem substātie panis in substātiā corpis christi nihil de substantia panis remaneat. tñ q; substātia corpis christi in quā ꝓuersa est aliq̄d annihilata nō est. Vnō substātia panis nō est in nihilū redacta. sed in melius cō mutata. s. i corp⁹ xp̄i. nō tñ fm Alex. de pane illo accipit esse corpus christi. sz ipsa essentia panis sine oñi mutatione facta i corpus christi mutat in illō. Jō Hugo li. ij. de sacrām̄tis parte vij. c. ix. ait. Non sic corpus christi in pane ꝓsecrari dicimus vt ō pane corpus christi esse accipiat. nec q̄si corp⁹ nouū subito factuz de mutata essentia. sed in ipsum verū corp⁹ mutatā essentiaz nec ipam substantiā panis etvini in nihilū redactā. q; desijt esse qō fuit. sed mutatam potius. quia cepit esse aliud qō nō fuit. Tertiū dubiū declarandū vtruz illa conuersio fiat in instanti vel successiue. Et respōdet Richar. vbi supra. q̄ fit in instanti. quia vt accipi potest a ꝓmētatore. iij. metha. Omnis successio in mutatione causatur. vel ex resistentia mobilis ad motorē vl' medij ad

C

motorem vel ratione vtriusq; ꝛ puta q̄ sub resistētia ipi⁹ medij debeat ꝓprehendi diuisibilitas spacij p ꝓparatōem ad limitatiōnē ⁊tutis in motore. Vñ q̄uis corpale medij angulo ñ resistat tñ qz limitare virtutis est nō posset se trāsferre ab oriēte in occidētē p trāsecundo spacij in instanti. Virtus aūt ꝓuertens substantiam panis in corp⁹ christi nō ē limitata. Illa em̄ ꝓuersio fit p virtutē dinā q̄ infinita est. nec sibi resistit substātia panis. qz tota natura p fecte subdit ⁊tuti dine. nō est aliqđ medij p qđ ista ꝓuersio fiat. ꝯ ei ñ bz locū ppie loq̄ndo nisi de mutatiōe locali. Panē em̄ nō esse corp⁹ xpi nihil positiuū dicit. ꝛ tñ si esset medij nō oporteret q̄ causaret susceptiōez in dina operatōe. De⁹ em̄ vnū lapidē trāsferre posset ab oriēte in occidentē p totū medij in instanti. Non em̄ oportet q̄ diuisibilitas medij causet susceptiōem in mutatiōe. nisi cū ꝯ mutās sit limitate virtutis. Quartū dubiuz declarandū vtz virtus trāssubstātiatiua p̄ncipal⁹ respiciat sacerdotē q̄z verba. Et rñdet Richar. di. viij. q̄rti. q̄ virt⁹ p̄dicta p̄ncipal⁹ respiciat sacerdotē. qz q̄ñ dom̄in⁹ opat aliquē effectū mediāte instrumēto animato cuiusmodi est fuus fm phm. i. polit. ꝛ in animato ⁊tus dñi p̄ncipal⁹ respiciat instrumētū animatū q̄z inanimatū. In transsubstātiatiōe aūt sacerdos se habet sicut instrumentū animatū. ꝛ verba sic iasa rum. Jō virtus dñi p̄ncipaliter operantis p̄ncipalius respicit sacerdotē q̄z verba. Secūda rō est. quia q̄ñ plura instrumēta p ordinē se habētia cōcurrūt ad eundē effectū vt man⁹ ꝛ pēna ad scribendum virtus p̄ncipal⁹ motoris p̄ncipali⁹ respiciat illud instrumētū qđ ē sibi ꝓpinqui⁹ ꝛ mediāte q̄ alia instrumētū mouet. Vñ viri⁹ scribentis p̄ncipali⁹ respicit manuz q̄z pennā. Ad trāssubstantiatiōez aūt cōcurrūt plura instrumenta p ordinē se habētia. scz sacerdos ꝛ verba. quoz sacerdos ē ꝓpinq̄or principali agēti. qz sibi est similior ꝛ ei⁹ repsentat psonā. est etiam platonis verboz cā. Jdeo virtus trāssubstantiatiua sacerdotē respicit p̄ncipali⁹ q̄z verba. Tertia rō est quia virtus transsubstātiatiua sacerdotē respicit p manēre rōne caracteris qui i sacerdote p manet. verba aūt sicut sunt trāseuntia respiciūt transeūtē. nō p aliquē transitū ex parte virtutis put est in p̄ncipali agēte. sed p transitū ipoz verboruz fm quid. tñ predicta virtus respicit p̄ncipalius verba q̄z sacerdotē. inq̄ntū verba magis de ꝓpinquo se bñt ad effectū q̄z sacerdos fm quē modū etiā dicā pt q̄ virtus scribentis p̄ncipalius respicit pennā q̄z manum.

De multiplici manducatione corporis christi. ꝛ de dubijs que circa illam bñ possunt.

Capitulum II

Capitu lū II

Ecundus mysteriū qō annotatur aplus in themate dicit māducatiōis. asserēs quod xp̄s dixit. Accipite z māducate ḃ est corp⁹ meū. Ad qō pleni⁹ intelligendū quatuor sūt dubia ꝺ clarāda Primū quot sunt modi manducandi corp⁹ xp̄i. Et rn̄det magr̄ i. iiij. di. ix. q̄ est duplex. vn⁹ sacrāliis. alⁱ spūal. Que di. secundū Bona. oīk vno mō a dispositōe sumentiū. qz ꝺdā accedunt male dispositi. z bi māducāt sacrāmētalr̄. ꝺdam bñ z bi spūaliter. Scḋo accipit a mō sumēdi. qz ꝺdā suscipiūt ore corpis. z nō cordiōz bi sacrāliter. ꝺdā vero ore cordio z bi spūaliter. Comedere igr̄ sacr̄m spūaliter. est illud suscipere cuz fide informata caritate. Comedere aūt sacrāliter ē illud suscipere cū fide sine caritate. q̄ manducāt sacrāliter tm̄ suscipiūt sacramētū. sed nō effectū illⁱ⁹. qui vero māducāt spūaliter effectum gr̄e ꝯsequūt. Scḋm dubium verū mali sumāt corp⁹ xp̄i ne vraar. Et rn̄det Tho. iij. p. q. lxxx. Et Bona. in. iiij. di. ix. q̄ circa ḃ quꝺā antiq̄ errauerūt di. q̄ corpus xp̄i verū a malⁱ nō sumit. qz nō decet tantā maiestatē z carnē tā sctām z purā in corp⁹ petrī sb ditū introire. Jō asserebāt q̄ corpus xp̄i verū a speciebꝫ abscederet. etq̄ petr̄ ipi labijs z ore pollutō ꝓngeret. Sz ḃ ē erroneuz. eo q̄ manētibꝫ speciebꝫ corpus xp̄i sub eis nō desinit. species aūt manet q̄ꝺiu substātia panis maneret z sibi adesset. Manifestū ē aūt q̄ substantia panis assumpta a petrōre nō statim esse desinit. sed manet q̄ꝺiu p calorē naturalē digerat. vn̄ tādiu corp⁹ xp̄i sub speciebꝫ sacrālibꝫ manet etiā a petrīnbꝫ sūptū. Quare doc. oēs dicūt q̄ petr̄es veraciter z sacrāliter licet nō spūaliter corpus xp̄i suscipiāt. Nō cātat ecclesia in prosa in festo corporis xp̄i sancti dicēs. Sumūt bōi sumūt mali sorte tm̄ inequali vite vl̄ interitus. Et Aug. sup Joh. ait. Multi de altare accipiūt z accipiendo moriunt. Ad idē ē. c. Si iudas. z ca. Sancta. de cōse. di. ij. Utrū petr̄ q̄ cū certa scia i petrō sumit corp⁹ xp̄i sumat illō dānabiliter. et q̄ sic verū p dictū apli di. q̄ iudicium sibi māducat bibit. qō nō est sm̄ Boñ. qz ipm̄ corp⁹ aliquaz maculā det aīe. sz qz petr̄ ipum cōtēnit dū se pparē nō vl̄e z mundare. Gz aliqs obijcere pt. si māducare corp⁹ xp̄i cū petrō petrī ē. g̃ a sil̄e z videre. sz q̄libꝫq; existens in peccato mortali videt corpus christi peccat mortaliter Respondet Thomas et Bonaventura. Qui visus non pertingit ad substantiam corporis christi. sed solum ad species sacramentales. sed ille qui manducat nō solum sumit species sacramentales. sed etiam christum qui est sub eis. Et ideo avisione corpis christi nullus baptizatus pro-

bidetur. non baptisari aūt nō sē admittendi etiā ad inspectionē bū⁹ sacramēti. vtz p Dyonisiuz li. ce. hierar. Sed ad manducatiōnē nō debēt accedere nisi illi qui bene dispositi z mūdati sunt. q̄re nō est sīle videre z sumere hoc sacramētū. Quartū dubiū est vtz accedere ad b̄ sacr̄m cū conscia peti sit gūissimū omniū peccatoz. Et quibusdaz videt q̄ sic. Primo q̄z glo. sup illō. i. Coz. xi. Qui māducauerit ⁊c. ō indigne māducante ait. Ac si rp̄m occiderit punit. Sed petr̄m christū occidentiū videt fuisse grauissimū. g̃ er hoc petr̄m. Scdo arḡuūt. quia Piero. dix. in quadā epla. Quid tibi cū feminis q̄ ad altare cum dño fabularis. dic sacerdos. Dic clerice qualit cū eisdē labijs filium dei oscularis. q̄bus osculat⁹ es labia meretricis. O iuda osculo filiū hois tradis. Et quib⁹ verbis videt q̄ fornicator accedens ad mensam christi peccat sic peccauit iudas peti enormi z gūissimo. Rñdet tñ Ebo. vbi supz q̄ aliq̄ō petr̄m pōt esse grauius alio dupl'r. Uno mō p se. alio modo per accidēs. Per se q̄dem fm rōnem sui speciei q̄ attendit ex parte obiecti. z fm b̄ ḡnto id contra q̄ō peccat est maj⁹ tāto petr̄m est grauius. z q̄z dinitas cristi ē maioz būitate ipius. z ipa būanitas est pcioz q̄z sacra būanitas. Inde est q̄ gūissima pcā sūt q̄ committunt in ipam dinitatē. sic est petr̄m infidelitatis z blasphemie. Secūdario aūt sunt grauia peccata q̄ ⁊mittunt in humanitatē christi. Tertio aūt loco sūt peccata que cōmittunt ⁊tra sacramenta q̄ ptinent ad humanitatē cristi. z post b̄ sunt alia pcā contra puras creaturas. p. accidēs autē vnū petr̄m ē grauj⁹ alio ex parte peccātis. puto fm q̄ est ex ignorantia vel ex infirmitate leuj⁹ est pcō q̄ō est ex ⁊tempru vel ex certa scia. Et eadē rō est de aliis ex cūstantijs. fm hoc g̃ cōmunicare in pcō mortali in q̄busdā pt esse grauj⁹. sicut in bis q̄ ex actuali ⁊tēptu in ⁊scia peti ad hoc sacramentū accedūt. Jn quibusdā vero minj⁹ g̃ue. puta in bis q̄ ex quodā timore ne deprehendāt in pcō cū ⁊scientia peti b̄ sacr̄m suscipiant. Sic ergo ptz q̄ b̄ petr̄m est multis aliis grauius fm suā spēm. nō tñ ⁊ im gūissimū. Ad primū ergo dicendū q̄ petr̄m indigne sumentiū b̄ sacr̄m ⁊parat pcō occidentiū christū fm similitudinē. q̄z vtrūq; ⁊mittit ⁊tra corpus christi. nō tñ fm crimis quātitatē. Petr̄m eni occidentiuz christū fuit mkro grauj⁹. Prio quidē. q̄z illud petr̄m fuit contra corpus christi in sua specie p̄pa. hoc aūt est ⁊tra corp⁹ cristi i specie sacramēti. Scdo q̄z illud peccatū p̄cessit ex intentiōe nocendi cristo nō aūt hoc petr̄m. Similit fornicator accipies corp⁹ rp̄i comparat iude osculāti christuz q̄tum ad silitudinē crimis. quia vterq; ex signo caritatis christū

offendit nō tñ ḡitum ad crimis quantitatē. Nec tñ silitudo nomin⁹ ꝓpter alios petōres q̄s fornicatores. Nā t p alia petā mortalia agit ꝓtra caritatē xristi e⁹ signū est ꝫ sacrm tantomagis q̄s ro petā sūt ḡuiora. Scōm qđ tñ pter fornicatōis magis reddit hoiem ineptū ad ꝓceptōez hui⁹ sacrī. inq̄tū scz ꝫ pter spūs maxime carni subiacē. t ita impedit feruor dilectōis q̄ req̄rit in ꝫ sacramento. Pluo tñ ponderat i pedimentū ipius caritatis q̄s feruor eius. Vñ etā pter infidelitatis qđ fundit⁹ sepat homines ab ecclesie vnitate sim plr loquēdo maxime boiez ineptū reddit ad suscipiendū hui⁹ sacramenti Vñ ḡuius peccat infidē accipiens ꝫ sacrm q̄s petōr fidē t magis ꝓtēnit xpm Fz q⁹ est sub hoc sacro. pserim si nō credat xpm vere sub ꝫ sacro esse. qz q̄ntū est in se diminuit sanctitatē hui⁹ sacramēti. t virtutē xpi opantis in hoc sacro. qđ ē ꝓtenere ipsum sacrm̄tū in seipo. Fidelis aūt q̄ cuz ꝓscia peri sumit ꝓtenit ꝫ sacrm in seipo. sed quantum ad vsum indigne accipiens.

De ptāte consecrandi cōcessa sacerdotibz rite ordinatis scōm formā ecclie q̄ solt ꝓficere pūt.

Capitulum III

Ertiū mi

steriū qđ apl's annotauit ꝫ ꝓsecratōis. ibi. Hoc facite in meā ꝓmemoratōem. In q̄ duo verb fm Fran. data fuit apostol' ptās ꝓsecrandi. q̄ vt dēm est in ꝓcedentib fuerūt tūc a xristo ordinati sacerdotes. Circa hic quatuor dubia adhuc occurrūt ꝑpienda. Primū vtrū angeli habeāt ptātē ꝓsecrandi. Et rñdet Alex. in iiij. q⁹ nō. co q⁹ deus talē ptātē ipis nō dedit. t ꝫ congrue. Prio q⁹ virt⁹ trāssubstātiādi elemētū in corp⁹ xpi t sanguinē data est verbo sensibili. vñ cui⁹ ē p ferre verbū sensibile ei⁹ ē mīstraliter mediāte verbo tali ꝓsecrare Jndē etiā Aug⁹. i. q. i. c. Detrahe. Accedit verbū ad elementū t fit sacrm. Scōa rō ē. qz si sacra mīstrarent boi p angelos esset bō i sua reparatōe subiect⁹ angelice nature. t sic nō esset p xpm solū restitut⁹ in ꝑstinā dignitatē Secūdū dubiū vtr aliqs nō sacerdos possit ꝓsecrare. Et rñdeo q⁹ non imo si oēs boies mūdi nō sacerdotes essent seī t iusti t p ānos t annos dicerēt verba ꝓsecratōnis sup debita matia cū intētōe cōsecrādi nūq̄ ꝓsecrarēt. Jō scribit de sum. trini. t fi. carbo. ca. i. Nec itaq̄ sacrm nemo pt ꝓficere nisi sacerdos q̄ rite fuerit ordinatus fm claues ecclie q̄s ipe cōcessit apl'is corūq̄ successoribz ie suo xpō. Et ecclia cātat. Sic sacrificiū istud instituit cui⁹ officium cōmitti voluit sol' pbyteris q̄bus sic ꝓuit vt sumāt t dēt ceteris. t. xxv. di. c. Per lectis bz. Ad pbyteꝝ ptinet sacrm corp⁹ t sanguis dūi in altare dei conficere.

¶ Tertiū dubiū est vtr̄ sacerdotes maliti pcōzes possint ꝓficere. Et rñdet Bona. in. iiij. di. xiij. q. sic. q. officiū ꝓficiēdi nō est ex propria sanctitate vt quidā hereticī dicūt sed ex autoritate. Tho. vero. iij. pte. q. lxxxvij. Nō ex hoc ipō aliq̄s desinit esse mīster christi q̄ est malus. q. dñs habet bonos ⁊ malos mīstros. qui cū autoritatē hñt cōficiēdi consecrare possunt. Vñ Aug. i. q. i. intra ait Intra catholicā ecclesiā in mīsterio corpis ⁊ sanguis dñi nihil a bono malus nihil a malo mi⁹ perficit sacerdote. q. nō immerito ꝓficiāt. sed in verbo pficit creatoris ⁊ in virtute spūssancti Ad idē est. c. Et euidenter. c. propheta. c. Cū scriptura. c. Mīti secularium. ⁊. c. sacerdotes. ¶ Quartū dubiū vtrū sacerdotes hereticī scismatici excōicati vl degradati possint ꝓficere. Et rñdet Bon. in. iiij. di. xiij. q. alīq̄ voluerūt distinguere q̄ sacerdotes mali quidā occulti sūt mali. ⁊ tles possūt consecrare. Alīq̄ vero sūt manifeste mali ⁊ ab eccl̄ia p̄cīsi. ⁊ alīq̄ predicti ⁊ tales nō pñt. ⁊ ad hoc allegāt dictū Aug. i. q. i. extra catholicā. Extra catholicā eccl̄iam non est locus vere sacrificij. ⁊ Hiero. in. c. Odit. q̄ dicit. Odit dñs sacrificia hereticoꝝ ⁊ a se p̄hibet ⁊ q̄ tiens in noīe ei⁹ ꝓgregati fuerit detestat̄ ferozē coꝝ ⁊ claudit aures suas. Habēt etiā ibi. c. Non oportet. Sed tñ positio ista falsa est vt patebit. Jō dicendum ⁊ melius q̄ sacerdotes occ̄i p̄noīati consecrare pñt. q. ptōs consecrandi eucharistiā vt inqt Tho. ⁊ oēs theologi ptinet ad caractere sacerdotal' ordinis. Caracter autē indelibil' est. Jō dicendū q̄ in sacro duo attendunt. s. sacri veritas que consistit q̄ntū ad rē primā. ⁊ sacri vtilitas que cōsistit q̄ntū ad rē vltimā. que est incorporatio vel vnio q̄ntū ad corpus mysticū. si de sacri veritate loq̄mur veritas saluat' vbi ex pte mīstri est ordo ⁊ intētio ⁊ verbi' platio cū adest debitū elementū. Si aūt loq̄mur quantū ad vtilitatē dicendū q̄ sacerdos bon⁹ cōficiēd vtilitatē suā ⁊ assistentiū. Mal⁹ occultus ad dānū suū ⁊m. Tibi lomin⁹ ad vtilitatē assistentiū q̄ devote audiūt missam. Sz p̄cisus ⁊ hereticus ad dānatōem suam ⁊ oim assistentiū. Qz q̄n p̄cisus ⁊ hereticus manifestus p̄uat sacm omni fructu q̄tus sit ibi corpus x̄pi vez. Jō loquunt' sacri canones ipō. sacrificia detestantes nō rōe opis operis. sed damnt. Rich. vero in. iij. dicit q̄ ꝑfatos sacerdotes posse ꝺ sacrificiū conficere intelligit dupl'r. aut de iure aut de facto. P̄mo mō non ois sacerdos p̄t hoc sacm conficere. q. nec irregular' nec suspē sus nec interdictus nec excōicatus nec scismatic⁹ nec hereticus nec degradatus hoc sacm p̄t ō iure cōficere. q. q̄libet p̄dictoꝝ p̄hibit⁹ est p̄ris sacerdotalis vsus. vñ cōficiēdo grauissime pec/

ent. Scō mō sēz de sacro quili
bet ipōz pōt vt predictū ē. Con/
sideret itaqz laica ēnta est sacdo/
talis dignitas ēnta sacerdotib
est data ptās. nō sint ipsi sacerdo
tū iudices t ex consequēti sacroz
cōtēptores. de q̄ plenius dicimus
in ogē de v tutib. Venerentur t
colāt illos vt pīes vt dōos t tā
ti sacri mistrōs. ꝓparēt se omēs
cū oi būlitate t reuerētia ad sa/
crā cōem de illoz manibus susci
piendā. Ipsi vero sacerdotes stu
deāt ꝓ viribꝫ nitoꝛē mentis t ani
me ꝓfuare viuere t mūde et ca/
ste vt sic digne conficere possint
t dispēsāt fidelib absq; ꝓprio ꝺ
trimēto imo cū merito t benedi
ctiōe dn̄i sacratissimi corp⁹ filij
ei⁹ dn̄i nr̄i ihesu xp̄i q̄ est būdict⁹
et laudabilis ꝑ infinita secula se
culoꝝ. Amen.

Feria quinta

in cena domini de exēplis a xp̄o
nob exhibit in q̄bꝫ eū seq̄ debe/
mus t ꝓpue rge sacre eucharis/
tie cōmunionis. Ser. LXVI

Exemplū

eīm dedi vobis vt
quēadmoduꝫ ego
feci ita t vos facia
tis. Pijssime ihesu verba sūt ista
Jo. xiij. t in euangelio hodierno
Suscepturi sanctissimū sacrm
hodierna die vel in proxima so/
lennitate paschali diligenter ac solli
cite inuigilare debem⁹ vt illō ac
cedamus cum omni mundicia/
pu ritate ac reuerētia. Jd autem
facere poterimus si voluerimus
imitari exempla virtutum. Que
docuit nos ipse christus in vlti
ma sua cena. In illa nanq; do/
cuit nos omnes quid communi
cando essemus facturi. Jdcirco
in presenti sermone ꝓ morali
declaratione euangelij de exem
plis moralibus spiritualiter in
eo contentis et a domino Jesu
christo nobis oblatis crim⁹ tra
ctaturi. Quoniaꝫ ad illa christ⁹
Jesus nos in verbis in thema
te promissis inuitat. In quibus
rotum euangelium hodiernum
complectendo septem exempla
deuotissima declarabimus vidz

Primum dicit memorande
mortalitatis.

Secundum consummande
caritatis.

Tertium tollerande aduersi
tatis.

Quartum contemnende pro
speritatis.

Quintum obseruāde castitat⁊
Sextum exercēde humilitat⁊
Septimū ꝺsideranꝺe felicitat⁊

Qualr xp̄s docuit nos exem
plo suo memores eē mort⁊ acer
bissime quā ꝓ nob petōribꝫ ex ca
ritate t amore patientissime tol
lerauit. Capitulū I

Primū ex/

emplū qꝺ xp̄s nobis
exhibuit ꝺr memorā
de mortalitat⁊. Jpe ei mēor erat
mortis sue qꝺ cuā. exprimit ꝺi.

Ante diē festū pasce sciēs Jesus q̄ venit hora ei⁹ vt trāseat ex hoc mūdo ad pr̄em. Pro q̄ verbo rū declaratōe tria sūt notanda.

B Primū q̄d p hoc nom̄ pasca intelligat. Et ad hoc sic dic̄ Aug. sup Jobem. Pasca nō sic q̄dam existimāt grecū nomē ēst hebreū Opportunissime tn̄ occurrit i hoc nomine quedā p̄figuratio vtrarūq; linguar. Quia em̄ pati grece pascī dr. ō pasca passio putata ē vel ō nomē a passione sic appellatur. In sua vero lingua hoc ē i hebrea pasca trāsit⁹ dr. Pro pr̄ea quia tūc p̄mū pascha celebrauit pplūs dei q̄n̄ ex egipto fugiēs rubrum mare p̄trāsiuit. Scōm aūt nico. de ly. dicebat pasca iudeor. trāsitus. eo q̄ tūc angel⁹ trāsiit p egiptū interficiēs p̄mogenita egipti B orū z filios ysrl̄ saluās. Sciēs notādū q̄ pascale festū apud iudeos incipiebat a vespa diei in q̄ luna erat. xiiij. Dies aūt festiuus apud eos incipit a vespa vnius diei z durat vsq; ad vesperam sequētis diei. Vñ Leuit. xxiij. dr a deo. A vespe vsq; ad vesperam celebrabit̄ sabbata vra. Et sic dies pasce solēnis erat luna xv. p̄ pter q̄d eundē diē quē Joh. nominat. Ante diē festū pasce ppt̄ naturalē distinctōem diei. q̄r marcus noiat primū diē azimor. q̄r a vespe p̄cedētis diei incipiebāt comedere azima. Quare ꝯz Hiero. oēs q̄ theologos di. xiij. tenēdum est q̄ ihesus fecit cenā lūa. xiij. z passus est luna existēte. xv.

Tertiū notādū q̄ sic xp̄us recordabat mort̄ de primo sibi iminentis. ita q̄ vult cōicare mortē xp̄i ad suā mentē revocare dr. Hoc docuit ap̄los cū dixit. i. Cor. xi. Quotiēscūq; manducabit̄ panē hūc z calicē bibet̄ mortē dñi annunciabitis donec veniat. C

Qualit̄ xp̄s nos docuit exemplo suo vt memores sim⁹ imēse caritat̄ sue qua nos dilexit.

Capitulum II.

Ecundū exemplū q̄d docuit nos xp̄s dr z sumāde caritat̄, de quo euāge. scribit. Cū dilexisset suos q̄ erāt i mūdo in finē dilexit eos. i. f̄m glo. maiora siḡ dilectōis oñdit. Dilexit nāq; dñs seruos suos iustos z sctōs reos z pcōres p eis patiēdo z moriēdo. Ob q̄d Hiero. ad Damasū papā ō filio p̄digo a r. Que maior p̄t esse clemētia q̄m vt dei filius bois putaret. decē mensiū fastidia sustineret. partus expectaret aduentū p singulas adoleſceret etates. z post ꝯtumelias vocum alapas et flagella crucis pro nobis fieret maledictus. vt nos a maledicto legis absolueret. et apostolus Romanor. v. ca. iquit Commendat suam caritatē in nobis deus. quoniam cum adhuc peccatores essemus christ⁹ pro nob̄ mortu⁹ ē. Si g̃ xp̄s tm̄ dilexit nos vt sanguinē suū z vitā daret pro nob̄ nos debem⁹ z illū diligere ac p̄ eius amore p̄prio D

rum odia deponere. An hereticā vel ingrati habēdi sunt illi q̄ christū nō diligunt p̄ q̄bus mori dignatus est. Propter̄ scribit sic ō conse. di. q. c. Iterat. Semp̄ xp̄i mors p̄ seculi vitā posteris ē nūciando vt discāt q̄ caritate dilexit suos q̄ p̄ eis mori dignat⁹ ē. Cui ōes vicem debem⁹ rependere caritatis. quia ad hoc prior dilexit nos cū essem⁹ gebenne filij vt eū diligerem⁹ a morte iam liberati Et Calixto. in li. ō dilectōne ōi ait alloquēs aiam sic. Audi alia mea et auribꝰ pape diuinā clementiā Quis abyssum tā ineffabil⁹ gratie p̄sideraūit. quis de fonte tāte dulcedis gustauit z non amauit Quare nō diffundis in deū vniuersos affectus quos dirigis ad vanitates z insanias falsas. Cur queso diligis aliq̄d p̄ter illuz q̄ tam benigne tā misericorditer a tot miserijs te redemit Jugi scrutinio z assidua meditatōe revolue qualit⁹ vnigenit⁹ dei pat̄ cū esset splēdor z figura substantie a⁹ post exinanitionē vsq̄ ad formā serui. post lacrimas. post labores. post sudores. post p̄sumeliaz. post flagella. post sputa. p⁹ liuores. post coronā spineā. prote affixus in cruce quoq̄ pependit. Manus eleuabat ad p̄em in sacrificiū vespertinuz. vt te ad amplexus amicabiles inuitaret Vide anima mea ne ingrata sis in tanto cumulo bñficiorz. Ingratitudo em̄ est perēptoria salutis. Decille. Dñ ergo christus p̄spicit hoīem q̄ nō diligit. conq̄rit de illo vt aug⁹. inquit in li. p̄tra q̄nq̄ hereses di. Cum essem vniuersus patris mei reconciliauit te. cuz inter mōtes z siluas errares q̄si te. humeris meis portauī te. laborauī. sudauī. caput meuz spinis opposui. manus meas z pedes clauis obiecī. lancea lat⁹ meum aperui vt te mihi copulare z tu diuideris a me.

Qualit̄ christus nos exemplo suo docuit aduersa libēti animo tollerare. z in tribulationib⁹ esse patientes. Capm III

Ertiū exē

plū q̄ nob⁹ christ⁹ dedit ō: tollerande ad/ E
uersitatis. Tollerauit em̄ Judā p̄ditorē suū equo z patienti animo quē in cena retinuit. cōmunicauitq̄ em̄ cū alijs discipulis ne eius p̄ditiō occultū faceret manifestū. vt h̄. i. q. i. ca. Christus. Et b̄ euāgelista exp̄ressit cuz dixit. Et cena facta. s. q̄ctuz ad esum agni paschalis. nō tñ completa q̄ctum ad alia cibaria. sequit. Cum diabol⁹ iam misisset in cor vt traderet eum Judas symonis scariotis. s. fm̄ Tullio. de ira. q̄ die p̄cedenti eū vendiderat suggestione diaboli hanc p̄ditionē in cor ip̄i⁹ mittēte. sequit̄ ter. Sacēs quia omnia dedit ei p̄ in manus. z q̄z a deo exiuit. z ad deuz vadit. que verba exponens Grego. iij. moral. ait. Sciebat em̄ q̄ in manu sua ipsos etiam p̄secutores acce

perat z ipe in se vsum pietat' re/
cozq̃ret q̃quid eoz p̃ se malicia
permissa seuiret. O q̃nta erat pa
tiẽtia z longanimitas bñdicti ie
su xp̃i qñ in cena illa respiciebat
proditorẽ videbatq; coz ei⁹ mali
gnũ. z tñ nõ ejciebat eũ. nõ oñ
debat sibi turbulentã faciẽ. non
inferebat ꝓtumelias illi z conui
cia. sed modis oibꝰ masuetissim⁹
q̃tum in se erat q̃rebat reuocaꝛ
illũ a cogitatu maligno. O pati
entia victissimi iesu cristi benedi
cti. Hãc docuit nos verbo cũ di
xit Lu. xxi. In patientia vra pos/
sidebitis animas vras. z Mat.
v. Beati q̃ psecutionem patiunt
ꝓpter iusticiã q̃m ipoꝝ ẽ regnuz
celoꝝ. De patiẽtie aũt laudibus
mlta dicta sunt a nob̃ in ope de
virtutibus. ideo pauca hec sufficiãt
Qualr xp̃s nos exemplo suo
docuit ꝓtemnere ꝓspa hui⁹ mũ
di z nein illis fiduciã hẽamus.

Capitulũ IIII

Uartuz ex

emplũ q̃d xp̃s nobis
dedit fuit ꝓtẽnẽde ꝓspitatis. De
quo euã. scribit. Surgit a cena z
ponit vestimẽta sua. i. deponit. p
hoc innuẽs deponendũ esse om
nẽ seculi hui⁹ affectum neq; con
fidendũ esse in bonis ꝓsentis vi
te. Hõ Hiero. dicit in epla ad ex
uperantiũ sic scribẽs. Si fieri ꝓt
imitare ioseph z egiptie dñe pa
liũ derelinque. nud⁹ xp̃m nudus
sequere. nec solũ a xp̃o causq; sã
ctis verũ etiã a gentilibus sepe
monemur vt huius vite gaudia
paruipẽdam⁹ respuamusq; oia
bona ei⁹. Hñ z Seneca ad lucil
lũ ait. Noli hunc tranq̃llitati cõ
fidere. z iterꝝ ad eũdẽ clamo. Vi
tate q̃ vulgo placent q̃ casus ad
oẽ fortuitũ bonũ suspitiosuz pa
uidiq; subsistite. Et fera z piscis
sepe aliq̃ oblectatiõe decipit mu
nera ista fortune putatis insidie
sunt. Quisq; vram tutã ageret vi
tam volet ista viscata beneficia
deuitet q̃z plimũ. in quib⁹ ꝰ mi
seri fallimur que dũ bñ putam⁹
in p̃cipicia cursus ista deducit et
huius eminentis vite exitus ca/
dere est.

Qualr xp̃s exemplo suo nos
docuit obseruare z custodire sibi
valde acceptã virutẽ castitatis.

Capr̃m V

Uintũ ex

emplũ a xp̃o nob̃ da
tũ fuit obſuãde castitatis. quod
euãgelista explicauit cũ dixit. Et
cũ accepisset linteum p̃anxit se. B
Nos etiã lũbos p̃anctos bñ ẽ
bemus. Sm illũ Lu. xij. Sint lũ
bi vestri p̃cicti. q̃ verba exponẽs
Bre. in omel. ait. Lũbos cñ p̃e
cingim⁹ cũ carnis luxuriã p. ꝓ/
nentiã coartam⁹. Sz vt dic̃ Au/
gu. quẽ allegauim⁹ in Sm one de
luxuria. Inr oia xp̃iaoꝝ certami
na durioza sũt plia castitatis. i q̃/
bus ẽ q̃ndiana pugna z rara vi
ctoria. O q̃nta mlr̃itudo damn⁹
naꝛ ꝓptervicia carnis. z dꝰ erpl
cet q̃t sunt illi q̃vt p̃sistant in mi

serūs z turpitudine ꝓfiteri z communicari postponūt. Quis enā enumeret ꝙt inuenīt ꝙ post ꝑpetrata nephandissima ac fedissima petā carnalia ꝑ verecundia illa nō ꝓfitēt. z sine vlla emēdatione ꝓscientie accedant ad sacram cōionem. O infelix conditio taliū sic facientiū qui iudicium dei manducant z bibunt.

Qua lr̄ xp̄s exemplo suo nos docuit vt humiliter exercitia nō excusemus. Capīm VI.

Ecrumex

emplū qō xp̄s nobis tribuit ꝺr exercende humilitatis. De q̄ euāgelista sb/
20 dit. Deinde mittit aq̄m in peluz z cepit lauare pedes discipulorū z tergebat linteo quo erat ꝑcinct⁹ O quid erat videre regē angelorū z dn̄m celi z terre genuflexum ante pedes discipulorū z manibꝫ ꝓprijs ꝓtractantē z lauantē pedes illos sordidos z lutosos. interroga eū anima mea z dic illi. Cur o bone Jesu tantū te humiliasꝰ vt defangat⁹ z mundefactus sudore pedes discipulis tuis lauas. Et respondebit tibi primus O ania mea caritas q̄ me traxit vsq; ad exinanitionē vsq; ad formā serui ipa me sic būtiare cōpellit. animo z maiora humilitatis officia suscipe coget eū die crastina crucifixus z nud⁹ cuz latronibus deputabor. Sed discite a me omnes. q; mitis sum et humilis corde.

Qualr̄ xp̄s exemplo suo nos docuit vt desiderem⁹ supnā felicitatem.

Capīm VII

Eptimuz

exemplū quod crist⁹ nobis dedit dicit desiderande felicitatis. Quia Petrū induxit vt desideraret partez habere secū. Dicit ergo Johan. Venit ergo ad symonē petrum Et dixit ei petr⁹. Dñe tu mihi laues pedes. In passu hic dubitare solent q̄dam. Utr̄ xp̄us lauerit pedes discipulorū alioz priusq; petrū. Et Orige. dicat. ꝙ sic. qa incepit lauare a minori bo. sz non videt verisimile vt dicit Nico. hystra. Si transisset per omnes alios quin aliquis eorum vl' plures recusassent hanc lotionē sic z petrus. Et ideo alq̄ do. dicunt ꝙ primo venit ad Petrū. ꝓpter qō alq̄ discipuli audita repbensiōe petri nō fuerūt ausi vltra iaz recusare. ꝙ ergo euāge. dicit. Cepit lauare cē. z postea subdit. Uāt ergo ad symonē. Non est ꝑ hoc intelligendum ꝙ alios lauerit ante ipsum. Sed euangelista ꝑ ius dixit factum in generali. postea explicat modum in particulari incipiens a Petro qui dixit. Domine tu mihi lauas pedes. id est vis lauare mihi peccatori tu qui es filius dei. quasi dicat. nullo modo decet. Simile verbum dixit in principio sue cōuersionis. vt habetur Luce. v. ca.

Et a me dñe qui a homo peccatorē sum. Rñdit Jesus ⁊ dixit ei. Qđ ego facio tu nescis mō scias aūt postea. i. fm Crisō. būilitatē huius doctrine. Et quō humilitas sufficit in deū dūcere. Dīt ei petrus. Nō lauabis mihi pedes i eternū. i. nunq̄ fm Aug⁹. ac si diceret. Nūq̄ sustinebo vt tu laues pedes meos. Et fm Nico. de lyra. licet petr⁹ bō faceret bono zelo tñ indiscrete hoc faciebat. Quia cuz christus nō posset errare. nō debebat volūtati ei⁹ aliq̄ mō resistere. Idarco rñdit ei Jesus. Si nō lauero te nō bēbis ptem mecū. qđ moraliter ⁊ ifaliter intelligi pōt. Moraliter quippe intelligendo null⁹ pt habere ptem cū xp̄o i glia celesti. nisi lot⁹ fuerit a macula peti. Jurta illud Apoc. xxi. Nō intrabit in ea aliq̄d coinquinatū. Si aūt intelligat de lotione corpali ifaliter. tūc Orige. dubiū est quō ille qui ob reuerentiam Jesu nō pmittebat lauar̄ pedes suos nō habebit ptem cum filio dei. Et rñdet Nico. de lyra. q⁹ sicut aliq̄d est illicitū nō ex sui natura. sz tm̄ ex p̄hibitū. vt patz de ligno vite p̄mo parēti. ita silr aliq̄d est necessariū ad salutē nō ex natura sui. sed ex p̄cepto dei vel p̄lati. ⁊ sic erat in ꝓposito. Ex q̄ ei christus volebat simpliciter hoc facere. petr⁹ de necessitate salutis tenebat hoc sustinere. Sz cū a cristo fuit repbens⁹ ait. Dñe nō tantū pedes meos. sed ⁊ manus ⁊ caput. q̄si dicat. Pz̄ius sustinerē a te per totū corpus lauari q̄z a te separari. ex q̄uis esset durū sibi vt mgr̄ suus ei seruiret tñ grauius illi erat ab ipo separari. Cū ex itinerario clementis q⁹ q̄cunq; petrus memor erat dulcissime societatis xp̄i resolubat in lacrimas. ita q⁹ faciem ei⁹ adusta videbat ex frequēti lacrimarū fluxu. Dixit ei Jesus. Qui lotus est. sz per baptismū. non indiget nisi vt pedes lauet. id est affectus. ex vt dicit Aug⁹. i expositione bur⁹ passus. Si aliq̄s baptisat⁹ statī moriat euolat ad patriā nec indiget aliq̄ alia lotione sz si supuiuat indiget lotione pedum. i. affectionū mentis. Subdit adhuc xp̄s. Vos mūdi estis sed nō oēs. Vbi Aug⁹. Noc qđ sit ne q̄rem⁹ ipe euāgelista patefecit adiūgens. Sciebat quisnā esset qui traderet eum. Et Orige. qđ ḡ dicit vos mūdi estis referē ad vndecim. qđ vero subdit. sed nō oēs. dz ꝓpter iudā existentē i mundū. Sequit euāgelista. P⁹ q̄z ḡ lauit pedes discipulorū suorū accepit vestimēta sua. ⁊ cuz recubuisset iterū dixit eis. Scīs qđ fecerim vob. vos vocatis me magister ⁊ dñe sum eteni. Si ḡ laui pedes vr̄os ego dñs ⁊ magister vos debetis alter alterius lauare pedes. Id pietatis benignitatis būilitatis obsequia inuicez exhibete. Quoniā hec est via per quā acq̄rit bta vita. ḡ vt sacra cōmunio nob⁹ pficiat dem⁹ opam vt in bis septē ꝓmissis exemplis

sm̄ temur dñm ihm xp̄m. vt sic
tandē admittamur ad cenā illaz
magnā in q̄ omnes electi pascū
tur reficiunkq; bā visione dei q̄
est bñdictus in scla scl'oz. Amē.

Feria quinta i

cena dñi de celebratōne misse ac
eius significatōe. necnon illi⁹ au
ditione. Sermo. LXVII.

Sacrifica

te sacrificiū iusticie.
z sperate in dño. Il
luminati ꝓphetē⁹/
ba sunt ista pū. ꝓut ac ōbēt
omnes fideles spare vberes fru
ctū se forte suscepturos ex frequē
ti oblatiōe sacrificij imaculati bi
nñ Jesu christi. q̄ quotiescūq; mis
se debite celebrant offert ꝑ vivis
atq; defunctis. Et licet nō omnes
esse possint pati semper z q̄tidie
sanctissimū sacr̄m suscipe. verū
tñ nō ꝓuant eius suauissimo fru
ctu cū assistūt fideliꝫ z deuote qñ
a sacerdotibꝰ ꝯsecrat. Un Aug⁹.
de ꝯse. di. ij. c. Ut q̄d. ait. Ut q̄d
paras dentē aut ventrē. Crede z
manducasti. Qñ aūt plerisq; co⁹
babētes auidū z indeuotū negli
gent suo tpe ad missas audiēdas
conuenīt. aut illas audūt min⁹
reuerent. Jdcirco in b fmone de
missa loq̄mur ad quā nos inui/
tat ꝓpheta in ebis ꝓpositis ex/
hortās etiā eos q̄ nō sunt sacer/
dotes vt velint adesse in celebra
tione tanti mysterij spantes ob
id cōsequi de ꝓposita muneris gratie
bi. de missa tragi tractaturi tria
misteria ꝓncipalia declarabim⁹
Primū erit de celebratōne. Se
cundū de significatōe. Tertium
de auditorie.

Xtripler regula est obseruan/
da in celebratōe misse. scilz. loci.
tempis. z modi. Cap. I.

Rimū mi

sterū de missa decla/
randū est de eius cele
bratōe. Nā ls vt ait Hugo li. bi
sacramēns. Missa nihil aliud ē
q̄ ꝯsecratio eucharistie. q̄ ideo bz
missa. qz mittit host̄a vel obla/
no. Vel sic dicat mḡr di. rij. q̄rti.
Missa bz qz mittit celest̄ mil⁹
qui vt exponit Jnñ. est magni
consilij angel⁹. Iste inq̄tū mit/
titur ad ꝯsecrandū. qz ille est sa/
cerdos inuisibl'is dñs Jesus xp̄s
qui ꝯsecrat z ꝯficit b sacr̄m vbi/
cunq; ꝯficiat. Vel bz missa quia
ppl's fidel'e misterij sacerdotis
preces z vota z oblatōes bo mit
tit. Tñ celebrāda est cū observa/
tione triplicis regl'e. Prima ē lo
ci. Secūda tpis. Tertia mōi. Pri
ma regla obseruanda in celebrati
one misse est loci. Ut em̄ inquit
Rich. in. rij. di. rij. Lōtra nō licz
missam celebrare in loco non sa
cro. qz sic institutum eccl'ie. vtz bi cō
se. di. i. c. Sicut. c. Missaz. ca. hic
ergo. z. c. Null⁹ p̄sbyter. Cui⁹ in/
stitutōis rō fuit. qz in sacramēto
altaris qđ in missa ꝯsecrat ꝓtine
tur ille q̄ est summe sanct⁹ z toti
us nre sanctitatis causa effectus

B

X

inquantū dē ꝛ meritorie inquā tū bō. In casu tñ magne necessi tatis ꝑmittūt iura celebrari i lo co nō sacro. si tñ tabula sit ꝓsecra ta ceteraq; sctā mysteria ad illō officiū ꝑtinentia ibi affuerint. sic cū eccle pure fuerint incense vel cū boies essent in itinere. vel cuz adesset aliq; alia legitima ꝛ rōna bil' cā. in qbꝫ casibꝫ cū licentia epi celebrare licet in loco non sacro. Concedit tñ fratrib; p̄dicatorū/ bus ꝛ minoꝛib; exigēte legitima causa. vtputa dū essent p̄dicātes verbuz dei in publicis cāpis vel plateis aut in filiis celebrare cuz altrare viatico absq; licētia ab epi scopo postulata ꝛ impetrata. Qō pt; certa de ꝑuile. ꝛ ꝑuilegia. ex/ cessiuo. c. In bis. vbi sic bñ. In his que ad cultū dīnū facere dino/ scunt nō maligna sz benigna cē ponꝫ interꝑtatio facienda. Unde mirari cōpellimur q̄ cū fratrib; p̄dicatoribꝫ ꝛ minoribꝫ durerꝫ indulgendū vt vbicūq; fuerit si ne prochialis iuris ꝓiudicio cuz altrare viatico valeāt celebrare. q̄ dā nimis stricte interꝑtando in dulgentiā nr̄am nituntᵏ asserere q̄ ꝑ cā dicti fratres ꝑter plato/ assensum facere bñ nō ꝑnt. propt̄ qō eos celebrare iuxta indulgen tiā applicam nō ꝑmittunt. Cum aūt nihil eis ꝓferret memorata indulgētia sine q̄ plat⁹ annuē/ tib; id liceret eisdē fraternitati tue mandamꝰ q̄tenus interꝑtatiōe hmōi reprobata dū tñ ab aliq; que iura prochiali ꝓueniūt ꝓpꝛ/ suo abstineāt data eis sic licenti am celebrādi autoritate nr̄a nō differas publicare. ita q̄ dicti fra tres aliq̄m ex indulgētia nostra videantᵏ in hac gr̄am ꝓsecuti. Hec ibi. Que vba sc̄ Honoriꝰ. iij. et si cut in loco sacro vt dictū est com municē misse sūt celebrāde. ita etiam celebrari dñt sup altere con secrato. Notandū tñ fm Rich. vbi supra. q̄ quis ante rpl Sil vestri celebrarēᵏ sup altrare ligne um qō ato poterat trāsferri. qa ꝓpter ꝓsecutionē non erat fidelit bus certus locꝰ ad manendū. tñ postea instituit eccl'ia vt celebra reᵏ sup altrare lapideū. Ubi ō cō/ se. di. i. c. Altaria ōz. Altaria si nō sint lapidea crismatis vnctōe nō cōsecrenᵏ. Cuiꝰ rō fuit. qa altare debet esse de materia fortī. quia consecrari debet. ꝛ tō nō debz es/ se de terra. ꝛ qz in eccl'ia debet cē copia altariū. ꝛ hoc mysteriū fre quentetᵏ. tō altare nō dz esse ō au ro vel de argento q̄ nō faciliter possunt hñ. In veteri aūt lege. qz nō sic mlt'iplicabantᵏ altaria ni/ hil opꝰ erat si de auro fierēt. Cō uenientꝰ etiā ē altaria fieri ō la pide q̄z de ligno ꝓpt̄ significatōz qz vt dic̄ glo. in dicto. c. Altaria Altare significat xp̄z q̄ ōz petra Sz occasione dictoꝝ apud mul tos dubitat vtꝝ celebrāo sup al tare nō ꝓsecratū aut fractum sit irregularis. ꝛ rñdz Rich. q̄ non eo q̄ irregularitas est de iure po sitiuo. ꝛ hoc nō est in iure positū Scienᵏ tñ celebrāo sup altare ñ

cōsecratū ḡuit peccat etiā si hoc faciat ex ignorātia crassa. q̄uis min⁹ grauiḡ q̄ si b facerz scirt. qa ecclesia ordinauit sup altare consecratū debere celebrari vt patz de ꝓse. ec. vel al. c. i. t. c. q̄ i dubijs

B Scōa regula fuāda i celebratione misse ōz rpis. De quo sciē dū sicut Rich. di. q̄ q̄ hoc sacramentū ptinet ad rpm gr̄e qō per die significat. iuxta illud apostoli Roīn. xiij. Nox pcessit dies āt appropinq̄bit. Jō cōiter loquēdo missa debz celebrari in die artificiali. t nō in nocte. incipiēdo die artificialē nō trīm ab discessu solis sup orizontē nr̄m. Sz ab illa parte rpis q̄ pōt perpēdi esse sup orizontē nr̄m aliq̄ aeris illustratio p aliqs radios solis que illustratio est manifestatio sol' oritu ri. In nocte trī natiuitatis domini media nocte vel circa horā illā celebrat missa t antiq⁹ celebrabat in pncipio noctis resurrectionis. Et hoc ꝓpter pulegium illaz noctiū. Et de hoc ōz de cōse. di. i. c. Nocte sancta. Nocte sācta natiuitatis dñi saluatoris missas celebrent pbyteri t hymnū angelicū in eis solenniṫ decantent Quonīa etiā eadem nocte ab angelo pastoribꝫ ē nūciat⁹. Et subito facta est cum angelo multitudo celestis exercitus laudantiuz deum ac dicentiū. Gl̄ia in excelsis deo. t in terra pax hominibꝫ bone volūtatis. Quare aūt celebrāt tres misse in die natal' dñi Ratio est ꝑm Archi. in tractatu quē fecit de officijs ecclesie. quia vna missa. s. ante diez significat tpus ante legē quando eramus i tenebris. Secūda missa in aurora significat tpus sub lege qñ nō dū plena dei cognitio habebat. Tertia in die significat tpus gratie quando iā plena cognitio habet. De hora aūt misse sciendū est q̄ instituta est fieri cōmunit tribꝫ horis. s. hora tertia sexta t nona. Celebratio aūt misse ē memoriale passionis xp̄i q̄ ꝑm Augu. in li. de ꝛcordia euāgelistarū Crucifixus fuit hora tertia linguis iudeoꝝ. hora sexta manibꝫ militum. t hora nona expirauit Consuetudo trī est vt nō dicatur solennis missa hora nona nisi i diebꝫ ieiunio⁹ t ꝛt mariū quando episcopi faciunt ordinatiōes Misse āt ꝑuare diq pōt ab aurora vsq ad sextā. Sz dubiū o/rit apōd plerosq̄ q̄re i pascete nō celebrat missa. Et rūdet q̄ id rō nabiliṫ fit. q̄ duplr repsentat ab ecclia passio xp̄i. Uno mō iḡitū fuit in christo ꝑm se t absolute vt moueantur corda eorum ad cōpassionē. t q̄ ipa dico i q̄ passus fuit ipaz passiōez sac̄ efficaciter repsērat statuit ecclia vt illa die ñ ꝓsecret corp⁹ xp̄i. sz q̄ i pcedēti die reseruatū ē sumat. Sanguis trī nō reseruat ꝓpt effusionis pcm. Ut aūt effect⁹ passionis illi⁹ seu influētia ad nos ꝓtinue ꝓcūret seu i nos ōscēdāt. iō statuit ecclia vt excepta die ꝑdcā q̄libet die in ecclijs missa celebretur.

Tertia regla obseruāda in celebratiõe misse dr modi qui considerat aut respectu calicis. aut respectu lumis. aut respectu indumētorr. Si respectu calicis. r tūc aduertendū est vt dicit Rich. qr nõ licz celebrare in calice lapideo propter eius ieiunitudinē. nec ligneo propter humiditatē. nec vitreo. propter fragilitatē. nec creo. nec aurichalco. qr ob vini vtutē erugi nem colligeret r vomitū puocare posset. Sed debet esse calix de auro. vel de argēto. r si dr rā pauper est qr nõ possit hre calicē aureū vel argenteū. bēat stagneū. vñ expresse de cōse. di. i. c. Vasa. r ca. Et calix. Secūdo cōsideratur modus in celebratiõe misse respectu lumis. Nā sacerdos nõ debz celebrare sine igne seu lumīe. Et h prio ppē ecclesie cōstitutionē q reprehēdit celebrātes sine igne extra de cele. mis. c. vlt. Sēdo ppē ipius ignis significatiōez. Significat em dilectōis feruorē p quē xps p nobis passus h sacrm instituere voluit. Etiā cus lumen et calor significāt qr sacrm opat celebrantē digne r suscipiente augmentū illuminatōis in intellectu r feruorē caritatis in affectu. Tertio cōsiderat modus celebrandi respectu indumentorr. Nullus vriqz celebrare dz sine vestibus ab epo bñdictis. De qbus sic dr h cōsecratōe di. i. c. Vestimēta. Vestimenta ecclie quibus dño ministratur r sacrata esse dñt r honesta. quibus in aliis vsibus non dñt frui

ℓ

q̄ ecclesiasticis r deo dignis officijs q̄ nec ab alijs debent cōtingi aut offerri nisi a sacratis hoībus ne vltio q̄ Balthasar regez percussit sup h transgredientes veniat r corruere eos faē ad ima Et vt dicit gl. c seqnti sup verbo polluunt. Et veste alicui⁹ oñevl alteri⁹ nõ dz fieri casula vel alius ornatus ecclesie. Que aūt r quot sint vestes ille q̄ requnt ad celebratōem misse refert Innocentius in li. de officio misse pte. i. c. r. di. Ser sunt indumēta cōia episcopis r pbyteris. vicz. Amictus alba. cingul⁹. stola. manipul⁹. et casula. In mltis aūt locis inualuit cōsuetudo vt cingul⁹ nõ bñdicat. Quicūqz ergo celebrarz sine hmōi vestibus gliter peccaret. Sint g̃ sacerdotes diligentes et solliciti ne amittāt quicqz h his que ordinata sunt ab ecclia.

Quilorr que requnt in celebratione q̄dam significant pertinentia ad incarnatōem. q̄daz ad passionē. q̄dam vero ad resurrectionem. Caplm II.

Ecunduz

mysteriū de missa h clarandū est de eius significatōe. In q̄ videre debemus quid significent illa que requnt ad misse celebratōem vltra ea q̄ requnt ad essentiā sacri. Et respondet Rich. qr ppter illa significantur tria. Primo quedam pertinentia ad incarnationem. Secundo quedam pertinentia ad

passionē. tertio quedā ptinentia
D ad resurrectōem. Prio signi/
ficant q̄dam gnēna ad incar/
nacōez z natiuitatē xp̄i. nā sacdo
tis calciatio incarnacōis est rep̄
sentatio. In psona em̄ filij di
cit in ps. In ydumeā extendam
calciamentū meū. i. humanā na
turā quā assumā. Vñ sacerdos
cū xp̄m rep̄sentet missam nō de
bet dicere discalciatus. Amictus
in capite representat diuinitatez
amictā humanitate. Caput enī
christi est deus. Alba camisia no
uitatē vite significat quā xp̄s ba
buit z docuit z tribuit in baptis/
mo. Zona siue cingulus signifi/
cat xp̄i iusticiā. Juxta illud ppbe
ticū. Et erit iusticia cingulū lum
boz eius. Manipul⁹ positus in
leua p quā vita p̄sens designa
tur significat q̄ xp̄s in via mani
pulū portauit virtutū z merito
rū. Stola q̄ collo sacerdotis in
cumbit significat obediennam
quā christus ppter salutē huma
ni generis subiit factus obedi/
ens vsq; ad mortē. Casula q̄ alijs ve
stimentis supponit christi carita/
tē significat q̄ oēs alias virtutes
excellit. Introitus sacerdotis ad
altare aduentū christi significat.
z introitus misse desideriuz ad
uentus ei⁹ significat. Et ideo in
missa solenni nō debet intrare sa
cerdos quousq; incept⁹ sit intro
itus misse. qz an̄ christus fuit de
siderat⁹ q̄z ventret. z qz in aduē/
tu christi fuit aperta vena mifico/
die. Jō post introitū subdit. Ky
rieleison. qđ interpretat dñe mi
serere. qđ nonies dr cōputando
ibi christeleison. vt p̄ misericordi
am christi nouē associemur ordi
nibus angelor̄. Post hoc subiun
git. Gl̄ia in excelsis deo. ad repre
sentandū hymnū quē angeli pa
storibus nato dño cōcinerūt quez
sacerdos inchoat. qz angelū ma
gni consilij representat. Et chor⁹
conqnendo p̄sequit. quia subito
fcā ē cū āgelo mīlitudo militie
celest̄ laudāntiū zc. Orōes aūt q̄
subsequunt rep̄sentāt orōes q̄s
christ⁹ post suā natiuitatē fecit p
populo. Epistola q̄ p̄mittit cuā
gelio significat p̄dicationē p̄cur/
sozis baptiste. Graduale signifi/
cat lamenta pnie. qz Johes pe/
nitentiā p̄dicabat. Et qz post lu/
ctū sequi⁹ ꝛ solatio. Juxta illud
Matb. v. Beati q̄ lugēt quoniā
zc. Jō post ḡduale cantat allelu
ia qđ significat ineffabile gaudi/
um angelor̄ z hoim in etna felt
citate laudantiū deū. Diaconus
sup̄a pies codicē cuāgelij benedicti/
onē a sacdote postulat ad signā/
dū q̄ null⁹ debz p̄dicare nisi mit
tat. Lectio em̄ cuāgelij p̄dicatōez
christi significat. Et debet legi in
loco magis eminēti q̄s epla. Jux
ta illud. Sup̄ montē excelsuz a/
scende tu q̄ euāgelizas syon. z q̄a
corde credit ad iusticiā. ore autez
cōfessio fit ad salute. Vt oñdat
ecclesia q̄ euāgelij verbū corđ re
cipit mor post euāgelij fidei sim
bolū ore decātat. Qđ tū sacdos
incipit vt significet q̄ xp̄s ore p/

pſio xp̃iana fidē docuit. Offerto riū qō cātāt significat sacerdotez oblatuꝝ sacrificiū laudis. q̄ ante q̄z dicat. orem⁹. p̄mittit dns vobiscū. ad significandū q̄ nisi dom⁹ sit nobiscū ad salutē nr̃am orare nō possumus. Scō̃ significāt in missa q̄dā p̄tinentia ad xp̃i passionē. Nā post offertoriū fit silentiū ꝛ dicūt orōes tacite ad repsentandū illud qđ xp̃s nō ambulabat palā inf̃ iudeos cū eū interficere cogitarēt. q̄ tñ appropinquāte passiōe ire rū palā ambulauit ad ꝟ significandū exclamat sacerdos. ℣. Per oīa secla sclōꝝ. ℟. Prefatio aūt est quedā grāꝝ actio ꝛ dine laudis cōfessio repsentās illā grāꝝ actionē quā sancti reddūt xp̃o in celo. Sctūs repsentat laudē quaz sibi cecinēr̃t pueri hebreoꝝ i dñica palmaꝝ. Eleuatio corp̄is christi repsentat eleuatiōem xp̃i i cruce. Demissio depositiōem ei⁹ ꝺ cruce. positio sup palā inuolutiōem in sindone mūda. pala eñ sindonē repsentat. Jō ꝺr de pse. di. i. c. Cōsulto. Cōsulto oīm pstituim⁹ vt sacrificiū altar̃ nō i serico pāno aut rico quisq̄ celebrare p̄sumat. sed in pāno linteo ab episcopo psecrato terreno. s. lino pcreato atq; pterto sic corp⁹ dñi nr̃i ihesu xp̃i i sindone. Linea mūda sepl̃tū fuit. Hec ibi. Cū āt sacerdos dicit. Nob q̄q; pctōnb⁹. repsentat pterit̃oem ꝛ confessionem latronis altez increpātis ꝛ misericordiā petētis. eo q̄ cēturio ꝛ qui cū eo erāt reuertebāt pcutientes pectora sua. Q̄n sacerdos exclamat dic. P̄r nr̃ ꝛc. reductio ad memoriā illi⁹ clamoris quē emisit xp̃s in hora mortis. di. Pater in manꝰ ꝛc. Altare crucē significat. Calix sepulcrū. Patena lapidē q̄ sepulcrū fuit clausū. Tertio significāt in missa q̄dā p̄tinēntia ad xp̃i resurrectiōem. Nā cum sacerdos dicat. Pax dñi ꝛc. insinuat q̄ vna sabbatoꝝ stetit Jesus in medio discipl⁹ suoꝝ. et dixit eis. Pax vob. Et q̄z tūc dedit eis pāce remittēdi petā. ideo chor⁹ exclamat. Agn⁹ dei ꝛc. q̄ ter repetit ad significādū q̄ petimus nob dimitti petā cogitationis. locutiōis. ꝛ operatiōis. p q̄z remissionē veniem⁹ ad eēnā pacē. Post cōio significat gaudiū apostoloꝝ de xp̃i resurrectione. Ite missa est repsentat illō q̄ dictū ē apl̃is p⁹ ascēsionē in celū. s. Dic ihesus q̄ assumpt⁹ ē ꝛc. Deo grās repsentat apl̃os regressos in hierl̃m cū gaudio magno vnanimit̃ psecrātes in orōe. Significat eñā q̄ bñficio redēptōis nr̃e cui⁹ mysteriū repsentat in missa debem⁹ esse in p̄tinua grāꝝ actione. Si q̄s vo q̄reret cur non ꝺr Ite missa est in q̄libet missa. rñ⁹ det Bona. di. xcij. q̄rti. in declaratōe lr̃e. Q̄ q̄dā misse celebrantur spēalit̃ ad bonorē scōꝝ ꝛ q̄z ipsi sūt bri ꝛ corā deo. Jō in talibus licentiat ppl⁹ ꝛ ꝺr. Ite quasi festinare ingredi in illā rec̃em. Quedā misse spēal̃r celebrantur

ad salutē viuoz. Et q; nō sumus certi de salute nr̄a. ō debem⁹ cōtinue solliciti esse ne p nr̄as ignatiā in nob misse efficacia depe/reat. Jō dr in missa. bñdicamus dño. Quedā misse spēalit dicuntur ad rēqem defunctoz. z ī illis dicit. Requiescāt in pace. Si autez adhuc aliqs q̄reret q̄s adinuenit ritū celebrādi missam cū tot conditionib. audiat Rich. in declaracōe lre di. xiij. q̄rti. Missaz de actus Petr⁹ apls p̄m⁹ oim Antiochie dr celebrasse. Fm qđ dicit Hugo li. ij. de sacramēntis parte vij. c. vlt. z de ꝓse. di. i. c. Jacob⁹. dr. Jacob frat dñi fm carnē cui primū credita est hierosolimitana eccl̄ia. Et Basili⁹ cesariē. epo tradiderūt nob misse celebratione. i. misse celebrāde ordinē fm glo. ibi. Et p⁹ alij alia addiderūt ad solēnitatē z decorē. vt dr ō cōse. di. xi. c. Eccl̄iasticaz.

An sit melioz missa sacerdot⁹ boni q̄z mali. z an sit de obligatione audire missam. z q̄lit missa sit audiēda būiliter reuerēter, et deuote. Cap'm III

Certiū mi

steriū declarandū de missa dr audicio. In quo ꝓsiderabim⁹ adhuc tria. Primo melioratōez. Secō'obligatōnē. Tertio duotōez. Primo ꝓsiderem⁹ melioratōnem. Vtz melior sit missa boni sacerdotis q̄z mali. Et quibusdā videtur q̄ nō ꝑpter verba Gregō. q̄ in registro ait. Deus inq̄t magnā laqueū incidūt q̄ dina. z occulta mysteria pl⁹ ab alijs significata fieri posse credūt cū vn⁹ idē spiritussanct⁹ ea mysteria oēl'te at q; inuisibil'r operando sanctificet. Sz in cōtrū est illō qđ scribit. i. q. i. c. Jpi sacerdotes. vbi sic bī. q̄nto sacerdotes fuerint digniores tanto facili⁹ in necessitatib⁹ pro quibus clamāt exaudiunt. Ad idez facit. c. ibidē. Sacerdotes. z. ca. sacrosancta. Rūdet Tho. ij. pte. q. lxxxij. Q. in missa duo ꝓsiderāda. s. ipm sacrm qđ est p̄ncipale. et orōes q̄ in missa fiūt ꝑ vnitoz mortuis. Quantum ergo ad sacramentū non minus valet missa mali sacerdotis q̄z boni. quia vtrobiq; idem conficitur sacramentum. Ad quod facit. c. Cum scriptura. i. q. i. z. c. Significasti. z. c. Nō q̄les. z. c. Dñs. z. c. Non nocet. De orōe aūt q̄ fit in missa dicendū q⁹ p̄t ꝓsiderari dupl'r. Uno modo inq̄ntuz habet efficaciā ex devotōe sacerdotis orantis. z sic nō est dubiū q⁹ missa melioris sacerdotis est magis fructuosa. Alio modo oratio potest cōsiderari inquantum proffertur a sacerdote in persona totius ecclesie cuius sacerdos est minister qđ quidē misteriū etiā in peccatoribus manet. Vñ q̄tū ad ꝺ est fructuosa nō solū orō sacerdot⁹ petēs. z missa sed etiā oēs alie orōes quas facit in ecclesiastic' officijs in qb⁹ gerit personā ecclie. Orōnes tñ a⁹ puate nō sunt fructuo

se. Grego. ergo loquit de veritate
sacramēti in autoritate ꝓallega-
ta ad partē ꝫriam ecꝫ Bon. dic
Si qs libenter audiat missā me
liozis sacerdotis credo q̄ bñ fac
dū tñ credat ip̄m in substātiali-
bus nō supercedere peccatozem
alioqn periculo se erraret. Se
cūdo ꝓsiderem⁹ misse obligatio
nē de q̄ sic loquit. c. missas. de cō
se. di. i. Missas die dñico secl'ari
bus audire totas spēali ordie p̄
cipim⁹ ita vt ante benedictionez
sacerdotis egredi pplus nō pre
sumat. Ubi circa tria dubitaf cō
tingit. Pmo vtꝝ clerici teneanf
z religiosi fuare hoc statutū. qa
dicit fl'aribo. Et rñdet Joh. an. i
rosario sup dicto. c. q̄si ad hoc te
neanf laici mīro magis z clerici
q̄ totaliter dediti sunt dīno cultui
vt ptz. xij. q. i. c. Duo sunt genera
Scdo dubitaf vtꝝ eadē sit obli-
gatio audire missam alīus diebꝫ
festiuis quez diebꝫ dñicis. Et di
cendū q̄ sic. qz de sili ide est iu
dicū. Nā statutū ō auditōe mis
se factū fuit vt saltē p illo tpe va
carek diuinis. Etꝫ ꝓcipit q̄ tota
missa audiaf. vtz in ꝓallegato. c.
missas. z in. c. Deo fideles. z. i. c.
Cū ad celebrādas. Sz alia prece
pta sūt supaddita diebꝫ dñicꝫ vt
in illis vacek diuinis. Jō pplus in
illis festis ꝓdictis audire missas
teneaf. Et ō colligit ex his q̄ dicū
tur extra de procbūs. c. Ut dñi-
cis diebꝫ z festiuis. Tertio ꝓtigit
dubitare vtꝝ peccet q̄ non audit
missam a ꝓprio procbiano. z di
cunt cōiter doct. q̄ nō. dūmodo
nō fiat ex cōtemptu z ꝓpter⁹ sa
cerdos nō requirat. qui si requi-
reret indiscrete z indebite nō essꝫ
audiendus. puta si reqreret im-
pidiens deuotōem z solutē par-
rochianoruꝫ. puta si reqreret ali
quē parrochanū vt audiret mis-
sam suam dū ille vellet peregri-
nare vel ꝓ implendo aliquo vo
to vel ꝓ cōsequēda aliq̄ indul
gentia. Nā reqsitio sacerdotis in
tali casu irrōnabilis esset z inius-
ta. Similiter etiā cū pplus ire vel-
let ad audiendū verbū dei ab a-
liquo illud predicāte qui autori
tatē habeat predicādi. sicut habe
re solent religiosi mēdicātes in
quū ꝑculdubio eēt si sacerdotes
astringere vellēt suos subditos
vt omisso verbo dei missas au-
dirent in parrochia. in quo etaz
casu subditi ei ñ obedientes meo
iudicio nō peccant. qz vt inquit
Bern. in li. de ꝓceptione et di-
spensatōe. Iniquū ꝑculdubio fo
ret si ea q̄ sunt ꝓ sola caritate in
stituta ꝫra caritatē tenerentur.
Sed ob fuare statuta de auditi
one misse in ꝓpria procbia est
institutū ꝓ caritate. ergo nō de-
bet fuari ꝫra caritatē. Esset aūt
cōtra caritatē si pplus cōis impe
direk ne posset cibari z recreari
spūali doctrina. z maxīe qz vt in
plibus ipi curati z procbiāi aut
nō ꝓdicant. aut predicare nesci-
unt. Et ramēt dimmus in fmo
ne de verbo dei. z bī extra ō offi.
iudicis ordinarij. c. Inter ceteras

Inter cetera que ad salutem spectant ppli xpiani pabulus verbi dei maxime nostrū necessariū. qz sicut corp⁹ materiali sic aīa spirituali cibo nutrit. Si g̃ necessitas corpalis aut spalis excusat a pcō nō audiētes simplr missā et ex ꝯsequēti si illā nō audiāt in parrochia mlto forti⁹ necessitas spūalis excusabit q̃ vt dictū ē in est pplo cōmuni ad audiendum verbū dei. Dotrandi tñ sūt oēs tam viri q̃ mlieres vt suos parrochianos reuerenāt cōsueta q̃ faciant oblationes z cū eop⁹ bñdictiōe se transferant cū adest le gritima cā ad missas alibi audiēdū. imo laudarē si ipi pīcs sacerdotes cū p̄dicāt ꝟbum dī ab aliquo famoso viro surgerēt bono māe z celebrata missa pplos suos admonerēt vt ꝟueniret ad p̄dicationes ipiq⁹ p bono exēplo vna cū illis idē faceret. quoniaz vt dictū est satis indigent sacerdotes dirigi p verbū dei in viaz salutis. Tertio cōsiderem⁹ misse deuotionē. Audiēda etenī est bñiliter reuerēt ac deuote. Sūt tamē mlti q̃ dum missa celebrāt ponūt se prope os sacerdotis p̄spicientes si de illo passeres ereant ac musce. Alij sacerdotē prestolantur forte clamātes. Gla i excelsis deo. Credo z similia. Nam dum sacerdos facit pausaz post q̃s dicit visibiliū z inuisibiliū antecedi sequāt. Et in vnū dñm ihesum xpm. z illi submurmurantes dicunt. Et in vnū dñm zc. Multi adhuc nō curāt audire ea q̃ sacerdos in missa dicit. si suas orōes z officia genuflexi dicūt q̃ tamen ꝯtra sacerdos alte loquitur aut cantat astare dñt misse cū silētio z intente audire. vt ōr de ꝯse. di. j. ca. Aplica. Qñ vero sacerdos secretas orōnes z canonē dicit tūc possunt z ipi dicere orōes z orare. non tñ cum strepitu facerdotis. Plerisq; etiā volūt audire missas quasdaz peculiares omissa ppria missa dicti dominici aut festi p̄cepti q̃ si sciēnt id faciunt nō excusant a pcō nisi audiant ppriā missam. Vñ dicāt extra ō celebra. miss. c. Quidā. Quidā tacēt⁹ hñt in ꝯsuetudine vt p singulos dies audiāt euāgeliū. In ꝑncipio erat verbū. z missaz peculiares. ō est de festā trinitate z de sancto Michaele. z iō statutū est vt vlteri⁹ ō nō fiat nisi suo tpe. z nisi aliqs velit ꝓpter reuerentiā sancte trinitatis nō p alia deuotōe audire. Sed si voluerit vt misse sibi cantēt de cōdez die missas audiāt p salute viuoz⁹ ac etiā defuncto⁹. Decibi. Quare vt finē huic ꝑmoni dem⁹ audiendo sunt misse cū oñi mānsuetudine z feruore. Qñ sic audiētes cōsequūt in ō seculo dei grām et in futuro sempiternā gliam. in qua viuit et regnat deus p eterna secula seculorum. Amen.

Feria quinta i cena dñi de sacō baptismat⁹ p

quod efficiunt boies dei filij pro mittētes in illo abrenūciare dia bolo et eius pompis.

Ser. LXVIII

Di lot' ē

non indiget nisi vt pedes lauet. sed est mund' totus. Verba sunt redē ptoris nr̄i Joh. xiij. c. tin euāgelio hodierno. M'ra dr esse mundicia mentis oib' qui p̄ sacramētum baptismi regen erati facti sr̄ participes t heredes celestr̄ regni dn̄i Jesu christi. Per baptismum nāq; filij dei efficiamur in illo promittētes abrenūciare diabolo t oib' pompis ei'. vt notat' ō cō se. di. iiij. c. Prima igit. t. c. p̄mū interrogef. Qm̄ aūt plerīq; tanti beneficij imemores omne cor suū ad mūdana atq; terrena cōuertūt parui pēdētes nō solū re promissam bti tudinē. verū etiaz habitā dignitatē t gr̄am per baptismū. Idcirco de ipō in presēti f̄m one aliq̄ discutiem' vt intelligentes tanti sacramēti vtutem p̄eminentiāz sublimitatē conmur iurta salnatoris nr̄i sententiā in verb allegatis p themate lauare pedes. i. mētis affectiōes mūdare ab omni inq̄namēto et turpitudine inordinati amoris cuiuscūq; boni creati. De ipō itaq; baptismate tria mysteria proponim' declarāda. Primum di ck diffinitōis. Scōm obligationis. Tertium fructificatōis.

Quid sit baptism' t dec' institutione ac materie determinatione. necnō t forme obfuatione.

Capitulum I

Rimū mi

sterij de baptismo ō clarandō br̄ diffinitōis. In quo quid sit baptism' videam'. Et ls Hugo. ij. li. de sacris. p̄te. vi. c. ij. dicat. Baptism' est aq̄ diluēdis criminib' sctificata p verbum dei Cū ꝓueniētior ē diffinitio mgri q̄ in. iiij. di. ij. ait. Baptismus est ablutio corpis exīor facta sb forma p̄scripta verbor. Scōm eūm Rich. sup. p̄fata di. Dupler ē materia baptismi. s. remota q̄ est aq̄ t p̄pinq̄ q̄ ē ablutio in aq̄. Diffinitio ḡ Hugonis exp̄mit materiā remotā. t illa mgri materiaz propinquā. Pro declaratōe aūt clarioze but' ptis tria adhuc de baptismo ꝓsiderem'. Prio eius institutōez. Scōo materie determinatōez. Tertio forme obfuatōz.

Prio ei' istitutōez ꝓsiderem' A
qñ. s. baptism' fuit istitut'. Et aliq̄ dixerūt q̄ fuit institut' p' resurrectōez qñ dixit aplis Mar. vlt. Euntes docete oēs gentes baptisantes eos i noīe patris ꝛc. Aliq̄ aūt dicūt q̄ fuit institut' ab illo tpe q̄ xp̄s ipm sanctificauit. Sr vt dicit Dama. in. xiij. li. c. i. Christ' sanctificauit baptismū: qñ fuit baptisat'. ḡ tūc fuit institut'. Et glo. sup illud Lu. iij. Jesu baptisato ꝛc. Baptisat' intr ē dominus mūdi nō indigēs. sz tactu mundē carnis aq̄s mūdans vt

vim habeant abluendi. Sz rich. in. iiij. dicit q̄ xp̄s baptismi sac̄/mentū instituendū insinuauit. se/cundo instituit. tertio institutus obfuari precepit. Primū fc̄ fa/cto z verbo. Facto q̄n a Joh̄ne baptisatus fuit. in q̄ baptismo i/sinuauit baptismū fore in aq̄ fa/ciendū. q: ipe in aq̄ baptisat⁹ fu/it z i noīe trinitatis. inq̄ntū i suo baptismo apparuit p̄sona patr̄ in voce. z p̄sona filij in carne. z p̄ sona sp̄ūsancti in columbe spe/cie. nec tūc aliquā virtutē regene/randi ꝓtulit aquis nisi extunc o:dinata fuit aqua ad hoc vt in ea institueret regenerat̄ōis sacra/mentū. Si tū haberet illa aqua que co:p⁹ ei⁹ tetigit fuari deberz cū maria reuerēcia ꝓpter mūdis/simā z sanctissimā carnē quā tet/git. Verbo ēt i/sinuat baptismus q̄n Joh. iij. dixit Nicodemo. Ni/si q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ z spiritu/sc̄o nō p̄t introire in regnū dei. Sc̄o xp̄s baptismū instituit q̄d/fecit facto z verbo. Facto q̄n vt ō: Joh. 3. Baptisauit p discipulos/suos q̄ de mādato ei⁹ baptisare/ceperūt. Et vt dic̄ Nico. de ly. se/quēdo Aug. Prio ipe xp̄s bapti/sauit discipulos suos baptismo/suo. s. aq̄ z sp̄ūsc̄o. q̄ etiā p̄tur/de p̄se. di. iij. ca. Q̄n ab hieroso/lymio. z. c. Si eos. Deindeverbo/instituit q̄n misit discipl̄os suos/binos ad p̄dicandū z baptisādū/De q̄ missione dr̄ Luce. 9. Tertō/xp̄s institutū baptismū obfua/ri precepit q̄n post resurrectōem/dixit discipulis. Euntes docete/omnes gentes baptisantes eos/in nomine patris et filij et spiri/tussancti. ꝛc. Sanctus vero tho/mas. in. iij. p̄te. questi. lxvi. dicit/q̄ baptism⁹ instituit⁹ fuit añ pas/sionē xp̄i. sed necessitas vtendi/ꝫ sacramēto indicta fuit post pas/sionē z resurrectōz. tum quia in/passione xp̄i terminata sunt figu/ralia sacra quibꝫ succedit baptis/mus z alia sacra noue legis. tuz/etiā quia p̄ baptismū configurat/homo passioni. resurrectioni xp̄i/inquantū moritur peccato z in/cipit nouam iusticie vitam. Et iō/oportuit christus pati p̄mo z re/surgere q̄ hominibus indicere/tur necessitas se cōfigurādi ꝫmor/ti z resurrectioni. Et licet aposto/li baptisarent vt dictum est an/te passionem christi. Tamen fm̄/Richardum. Adhuc non publi/cabant baptismum vt necessari/um ad salutem. Et ler non obli/gat quousq̄ sit p̄mulgata. Se/cundo consideremus circa baptis/mum materie determinationez. Est enim baptismi materia a/qua vt ait Richardus. z omnes/doctores tam theologi q̄ cano/niste comprehendēdo sub aqua/ablutionem que fit in ea. Et lo/quendo de baptismo sc̄m q̄ di/stinguitur a baptismo sanguinis/et flaminis. De quibus dice/mus in sequenti mysterio. Ra/tio est secundum Hugonem in/libro de sacra. q: omne sacramē/tū similitudinem q̄ndam habet ad

B

ſpm rem cuius eſt ſacm. Aqua
em eſt repſentiua effectuū bapti
mi. r rone nature r rone vſ9. Nā
aqua eſt naturaliē frigida rōe cu
ius repſentat fomitis repſſionē
ēt nāal'r būda bñ dicitāte apta
r ad abluendū rōne cui9 repzeſē
tat a ſordib9 pcti purgationem.
Eſt etiā nāal'r dyaphana r clara
rōne cui9 repſentat gr̄e illumiari
onē. qz etiā q̄ntū aq̄ vſum ē mul
tū vtilis repſentat sacm baptiſ
mi eſſe in effectu valde vtile. r qz
eſt ad habendū valde facil'r repze
ſentat sacm baptiſmi eſſe q̄ntū
ad obſuantiā eſſe facile. r qz etiā
q̄ntū ad vſum eſt mlt̄ cōis rep
ſentat sacm baptiſmi q̄ntuz ad
neceſſitatē eſſe cōe. Nec pōt ee a
liqua artificial'r aq̄ maria bapti
mi. ſed natural'r tm. qz baptiſm9
inſtitut9 fuit sacm neceſſitat; q̄z
tū ad oēs. r iō xp̄s ipm inſtitue
re noluit. niſi in aq̄ q̄ facil'r poſſz
bñi r cōiter ab oib9 tam paupib9
q̄ diuitib9 qō nō eſt verū de alī
qua aq̄ niſi naturali. Et ſi dicere
tur q̄ ignis eēt ꝓueniens maria
baptiſmi. Cōtra. Dyonyſius et
Dama. bz vim illuminādi. r Jo
bānes bap. Mar. iij. p̄nūcians
xp̄i baptiſmū dixit. Ille vos ba
ptiſabit in ſpūſancto r igne. Re
ſpōdet Tho. q̄ ppē rōnes tā ta
ctas aq̄ r nō ignis eſt maria ba
ptiſmi. Dictū vero Joh. fm ex
poſitōem Piero. referr̄ ad ſpm̄
ſanctū qui ſup d. ſaplos i liguis
ignis apparuit vt dz Aug. ij.
vel p ignē p̄t intelligi tribulatio
vt Criſ. dicit ſup Mat. q̄ mbu
latio pcā purgat r ꝓcupiſcentiā
q̄re ignis accipit̄ ibi metbaptizo
ce. Cōtra aūt vt ſupius ꝓmemo
rauim9 materia ꝓpinq̄ baptiſmi
eſt ablutio in aq̄. Cōtra. Cū baptiſare
in greco tantū valet q̄ntū lava
re in latino. fm illud Judith. xij
Deſcēdebat in vallē bethulie r ba
ptiſabat ſe. Propter̄ apō nōnl'
los de imerſiōe in aq̄ dubitatur
vez ſz ſit neceſſaria. Et reſpon
det Tho. in. iij. p. q. lxvi. r Bon̄.
r Richar. in. iij. di. iij. Q̄ cuius tu
tius ſit baptiſare p modū imer
ſionis. qz h̄ habet cōiōz vſus. p̄t
tñ fieri baptiſm9 p modū aſper
ſionis. vl' p modū effuſionis fm
illud Ezech. xxxvi. Effundā ſuper
vos aquā mūdā. Sic apli bapti
ſauerūt tria milia boim vna die
nō imergēdo. ſz aſpgendo. r b ea
tus Laurēn9 baptiſauit Roma
nū effundendo. Cōtra q̄ imineret
neceſſitas vl' ppter paucitatē aq̄
vel ppter debilitatē miſtri q̄ nō
pōt ſuſtētare baptiſandū vl' ppē
dānū qō baptiſand9 ex imerſio
ne timeret r veriſil'e dubitarz p̄t
baptiſm9 ſine imerſiōe celebrari
qz ſz ablutio aq̄ ſit de neceſſita
te ſacri. mod9 tñ ablutōis p acci
dens ſe bz ad sacm. Scōm ve
ro Rich. Cū totū corp9 nō pōt
ablui. abluēda eſt ps ꝓncipalioz
vt caput. r matie faciem. qz in ea
vigent ſenſus. Cōtra. Ñ credo q̄ ſi ca
put pueri baptiſaret añq̄ ps coz
poris crear̄ qō aliq̄ facēdū eſt
ppter ptim mortiſ puer bapti

sacro est. Si vero man⁹ vel pes abluat ante q̄ alia q̄ alia appareat volūt aliq̄ dicere q⁹ puer baptisat⁹ erit q⁹ alia est q̄libet pars corpis tota. Cōtra tñ tenet q⁹ de lege cōi nō esset baptisat⁹. q̄uis forte dīna pietas in tali casu vicē suppleat baptismi. ꝛ tō sp q̄n̄ pi cuiū mortuo iminet abluendū ē illō de puero q̄ p̄t ablui sive sit pax sive sit mīrū. Hec Richar. Dubitat adhuc a mīrio an imersio effusio vel aspsio dz esse vna vel trina. Et rñdet docto. supius notari q⁹ vnitas vī mīrtudo imersionū ñ ē de suba baptismi. ſ solū de bñ ēē. Jō vtrūq; licite fieri p̄t. ſ. sel' vel ter imergere. ḋa vnica imersiōe significat vnitas mortis xp̄i ꝛ vnitas dīnitatis p trinā aūt imersionē significat trium sepulture xp̄i ꝛ erā trinitas personar. Sic vt dicit Chem. diuersio est causa f̄m ordinatōz ecclesie q̄nq; mīrut⁹ ē vn⁹ mod⁹ q̄nq; alī⁹. q⁹ erū ab initio nascēs ecclesie ḋḋā de trinitate male sentiebāt xp̄m pur bonem estimāteꝫ nec dū filiū dictū f̄m veritatē nature. ſ; tñ ꝓpter meritū q⁹ q̄ pepue fuit i morte. ꝛ nō baptisabāt i nole trinitat. ſ; in cōfiguratōe mortis xp̄i ꝛ vna immersiōe q̄ reprobarū fuit in p̄m nua ecclia statutū q⁹ vt baptisarēt in nole p̄rīo ꝛc. ꝛ tūc imergēdo vt de ꝑse. di. iij. c. p⁹ q̄ vos ꝛ cā sic ḋo ꝓpter. ꝛ c. De trinitate. ꝛ c. Eo tñ. ꝛ c. Multi. post mōdū vo inoleuit q̄rūdā beretico⁹ ꝛ scismatico⁹ erro: q̄ scōm Aug. sup Joh. male sentiebāt de vnitate dīnitatis. Jō in detestatiōne erroꝝ eoꝝ fuit statutū in concilio tholetano. vt vna fieret nō imersio. sicut hī de ꝑse. di. iij. ca. Propt̄ vitādū. Sz cessāte tali cā cōiter obſuat i baptismo trina imersio. vt p̄t tolligi extra de baptismo ꝛ eo⁹ effe. c. i. Jō q̄uis peccaret alīq̄ baptisans q̄si ritus ecclie nō obſuās. nihilomin⁹ tñ esset baptisat⁹. Occurrit aūt ꝓpter dicta dubitare circa talē casū. qui dā erūo sup̄ p̄t nō potēs habere aquā ad baptisandū puerū ꝛ verisīr timēs ē intro mortuus: intēdēs ꝓuidere saluti pueri proiicit eū in aq̄m cū intētōe baptisandi ꝓferēs ꝛba in q̄bus cōiſtit debita forma. postea puer euadit aliq̄ casū. vtr̄ tal' debeat rpurari baptisat⁹. Et alīq̄b vī q⁹ sic q⁹ ibi cōcurrūt debita forma debita mat̄a ꝛ debita intēno. Richar. aūt di. iij. q̄rit tenet ꝛrū. q̄n cū prima matia baptismi sit ablutio in aq̄ q⁹ aq̄ abluit primo aq̄ cooptit in toto vī in ptē ꝛ postea discooptit. Vñ ꝓpt̄ p̄mū baptismus repsentat xp̄i sepulturā. et ꝓpter scōm resurrectiōē. q̄uis aūt puer in casu p̄dicto p aerū ablutus ꝺ tpum ꝓpter in aq̄m imergat. nō tñ est act⁹ ordinat⁹ ex sua natura ad ḃ vt puer abluat. sed ad ḃ vt submergat. Et ītō si alīq̄ casu puer extrahat de aq̄. puer esset baptisand⁹ q⁹ illa imersio q̄ntū fuit ex sua natura nō ordīa

batur ad elevationem pueri de aqua ꝙ ad ſbmerſionē Tertio circa baptiſmū ꝙ ſidē rem⁹ formę obſeruatōes. Eſt em̄ forma baptiſmi. Ego te baptiſo in noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſancti. vt dr̄ ex̄ de baptiſmo. c. i. ⁊ vt dicūt docto. Nil/ licꝫ mutare aliq̄d q̄ntū ad illud qđ ē de cēntia formę. ⁊ ſi mutat nihil agit. ⁊ vltra b̄ cēpa incurrit Si āt aliq̄d qđ pertinet ad formā er ſola determinatōe eccl̄ie mutat nihilomi⁹ ē ſacr̄m. ꝙ cēpa incurrit. Vnde ab ap̄lis q̄ baptizabāt in noīe dñi Jeſu. vt dr̄ Actuum viij. Nō fuit mutata forma q̄ntū ad intellectū. qr i noīe criſti tota trinitas intelligit. ꝙ ſolū q̄ntum ad voc̄. nec b̄ ipi potuiſſent niſi er familiari ꝑ filio ſpūſcti. Et b̄ fuit vt dic̄ tho. vt nomen xp̄i qđ erat odioſum iudeis ⁊ gētibꝫ honorabile redderet. Nec p̄t dari baptiſm⁹ di. In noīe trinitatis. nō exp̄mēdo p̄ſonas. nec i noīe vni⁹ p̄ſone nō exp̄mēdo alias. q̄ niā ſacra būt efficaciā ab inſtitutōe xp̄i ⁊ ſi p̄mittat aliq̄d eor̄ q̄ xp̄s inſtituit circa aliqđ ſacr̄m efficacia caret. niſi er ſpēali diſpēſatōe ei⁹ q̄ virtutē ſuā ſacr̄is nō allegauit. Chriſt⁹ aūt inſtituit ſacramētū baptiſmi dari cū invocatōe trinitatis ⁊ iō q̄quid deſit ad invocatōem plenā trinitatis tollit integritatē baptiſmi. nec obſtat q⁹ in noīe vni⁹ p̄ſone ſtel ligat alia. ſicut in noīe p̄ris intelligit filij⁹. aut q⁹ ille q̄ noīat vnā ſolā p̄ſonā p̄t b̄ recta fidem ō tribo. qr ad ſacr̄m ſicut requirit materia ſenſibil. ita ⁊ forma ſenſibil. Vñ nō ſufficit intellect⁹ vl fides trinitat̄ ad p̄fectōem ſacr̄i niſi ſenſibilibꝫ verbis trinitas exp̄mat. Vñ ⁊ i baptiſmo xp̄i vbi fuit origo ſactificatio nr̄i baptiſmi affuit trinitas ſenſibilibus ſignis. ſ. p̄r in voce. filij⁹ in hūana natura. ⁊ ſpūſcts in columba. Notādū m̄ vt inq̄t Tho. q̄n greci baptiſant in noīe p̄ris et filij ⁊ ſpūſancti. tm̄ dicūt baptiſeꝫ fu⁹ xp̄e ñ ego te baptiſo qđ ipi facīūt ad euitādū ātiq̄ errorē q̄ vtrū tē baptiſmi baptiſte attribuebāt di. Ego ſum pauli. ego cepbe ni bilomin⁹ qr i illa forma exp̄mitur act⁹ exercitat⁹ p miſteriuꝫ cū invocatōe plena trinitat̄ vere p fiat ſacr̄m. q̄m ego nō eſt de ſubſtātia formę. ſz p̄t ad maiorem exp̄ſſionē intētōis nec ſuffic̄ verba corde cogitare niſi vocal̄r exp̄mant. qr vt inq̄t Bona. In vocali exp̄ſſione verboꝝ ſig̃t p̄fecta fidei p̄feſſio q̄ ꝙſiſtit in verbo et in corde. Significat etiā q⁹ regeneratio facta ē p verbū incarnatū qđ optime ſig̃t p verbū voce inductū. Vnde Aug. ait. i. q. i. c. Detrahe. Detrahe verbū aq̄ q̄d erit niſi aq̄. Accedit verbū ad elementū ⁊ fit ſacr̄m. Vñ iſta tāta virt⁹ aq̄ vt corp⁹ tāgat ⁊ cor abluat niſi faciēte verbo. Et ideō Aug⁹. baptiſm⁹ inq̄t ē vnctio i aq̄ verbo vite ſcrificata. Propt̄ p̄dicta vt plenior hēat ꝙgnitio ō forma baptiſmi ſacēdū ē fm rich. ⁊ Bona.

q̄ forma p̄t variari ſex mōdo. p̄mo ſbtrahēdo. ſcō o addēdo. tertio inſponēdo. q̄rto corrūpēdo. q̄nto verbū p verbo ponēdo. ſexto trāſponendo. Prio variat forma ſbtrahēdo. z q̄tū ad hoc ſciēdū q̄ ſi ſbtrahit aliq̄d de ēntia forme ñ remāet virt⁹ baptiſmi. z q̄ tota iſta ꝓpō i noīe p̄ris z filij z ſpūſcti p quā exp̄mit p̄ncipal baptiſmꝰ z ſcitificat elemtū ē de ēntia forme. ꝛō ſi ꝑ ſubtrahat aliq̄d ñ remāet v̄tus baptiſmi. In alia ār p̄te forme q̄ ē ego te baptiſo. ſ. aliq̄ p̄tinēcia ad eſſenciā forme. ſ. exp̄ſſio actꝰ baptiſādi z p̄ſone baptiſate. eo q̄ illa ēmiat baptizādi actꝰ. vñ ſi aliq̄s p̄dictoꝝ ſbtrahat ñ remāet v̄tꝰ baptiſmi. Exp̄ſſio ār miſtri ñ vī ē de ēntia forme quā xp̄us tradidit i baptiſmi inſtitutōe q̄ a miſtro baptiſmꝰ ñ bz v̄tutē. Secūdo variat forma addēdo. z vt aut rect. circa ꝑ ꝓſiderāda ſ̄ duo vnū er p̄te addēntis. aliꝰ er p̄te additi. Si eni addēs illō q̄ addidit itendit ē de ēntia forme volēs baptiſare i alia forma q̄z baptiſaret eccl̄ia tollit v̄tꝰ baptiſmi ad quā rect̄ q̄ baptiſās itēdat facēr q̄ fac̄ eccl̄ia ſi ēt illō quod addit ē corruptiuū forme ñ ēmanet v̄tꝰ baptiſmi. vt ſi pꝰ q̄z dēm est z ſpiritusſancti addatur butiſmodi determinatio creati vl̄ minoris q̄z pater z filiꝰ z hmōi. Si ār addēs ñ itēdat mutare ritū vl̄ formā eccl̄ie illō q̄d addit nō ē corruptiuū forme nō tollit p ꝫ v̄tꝰ baptiſmi. Vnō ſi baptiſāns eminata forma q̄ vtit eccl̄ia ſupaddidit iſtō. z dīā ego adiuuet te aut aliq̄d cōſile. vl̄ ſi ꝓncipio forme addat nomē ꝑſone pꝰ ꝑ nomē ego. dicē. Ego tobeſ baptiſo te ⁊c. ñ tollit virtꝰ baptiſmi. Tertio variat forma inſponēdo ſeu inſrūpēdo. Et circa ꝑ aduertēdū q̄ cū actꝰ baptizandi ſit actꝰ vnꝰ. ſi fiat inſpoſitio taliq̄ corrūpat vnitatē actꝰ z materie ſi corrūpat ꝓtinuitatē itēnonis baptizādi nō remanet virtꝰ baptiſmi. Vñ ſi baptizās poſt q̄z dixit. Ego te baptiſo in noīne p̄ris. interponat vnā lōgā narrationē vl̄ vadat ad faciēdū aliq̄d negociū z poſtea reuertat z dicat z filij z ſpūſcti ñ ē puer baptiſatus. Si ār inſpoſitio ſit modicta. ſ. q̄ ñ diſcōtinuet itēr̄oē baptiſantis neq; actū ſm vſū cōem z interpoſitū nō ſit forme corrupti uū nō ꝓpē ꝑ ipedit virtꝰ baptiſmi. Vñ ſi baptizās pꝰ q̄z incepit actū ruſcat vel dicat taceat; vel aliq̄d ſile z poſtea pficiat nō propter hoc ipedit virtus baptiſmi

Quarto variatur forma corrumpendo et tunc ſi corruptio verborum ſit talis q̄ non remaneat eadem ſignificatio nec ſcūdum inſtitutionem p̄me impoſitionis. nec ſcōm accommodationem vſus impeditur virtus baptiſmi. Si autem ſit talis q̄ q̄tus non remaneat ſignificatō ſm inſtitutōem p̄me ipoſitionis remāet tñ ꝫ accōmodatōz vſus

fm accō modatōem vsus. Tūc si nō fiat talis corrupto ex malicia vel defectu ꝛ. Si ex ignorātia vl̄ defectu lingue non ꝓpt̄ b impedit virt⁹ baptismi. Unū de ꝛ. se. di. iuxta. Retulerūt. Zacharias papa bonifacio exēplo ita scribit. Retulerūt nūcij q̄ fuerit in eadē p̄uincia sacerdos q̄ latinā linguā penit⁹ ignorabat ꝛ dū baptisat̄ ne sacēs loq̄ latine infringēs linguā diceret. Baptiso te in noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ spūssancti. ꝛ p b tua reuerenda sctitas ꝓsiderauit eos rebaptisare. Sz sctissime frat̄ si ille q̄ baptisauit nō errorē inducēs aut heresim. sz p sola ignorātia rōe locutōis ifringēdo linguā vt supra dixim⁹ b baptisans diris/ 2
set ñ possum⁹ ꝓsentirevt denuo baptisēt Quito variat forma verbū p ꝓbo ponēdo. ꝛ tūc si accipiat verbū p sua matia q̄ē vox ponere ꝓbū p verbo non impedit ꝓtutē baptismi. qz in q̄libz lingua licitū est baptisar. q̄uis malefaceret latin⁹ si baptisaret in lingua greca vel bebraica. nisi ex aliq̄ casu imperitiā lingue latine incurrisset ꝛ in linguis aliis eēt ꝑitus Si aūt accipiat ꝓbū p sua materia ꝛ forma sil̄ vel sua forma trāsubstātiatiōis cū forma ꝓbi sit significatio ponere ꝓbū p ꝓbo ex hoc de essentia forme ipedit ꝓtutē baptismi qz tal̄ mutatio corrūpit formaz. Unū si dicerēt. In noie genitoris ꝛ geniti nō esset baptism⁹ eo q̄ per nomē p̄ris ꝛ nomē filij significant ipe psone ꝓprialiter. Per genitorē aūtem ꝛ genitum significant⁹ notionales. Sexto variat forma trāsponēdo. ꝛ tē si tal̄ fiat trāspositio q̄ mutet sensum orōis quā bz ex vi ordinis verboz ipedit ꝓtus baptismi vt si dicat. Ego p̄ris ꝛ filij baptiso te in noīe spūssancti. qz ex vi isti⁹ ordinis verboz sensus ē. Ego qui sum p̄ris ꝛ filij ꝛc. Et b qō dico in noīe non accipit nisi respectu spūssancti. Si aūt trāspositio nō mutat significatōez orōis quam bz ex vi ordinis verboz. tūc dico q̄ si nō fiat ex malicia sz ex ignorātia nō impedit ꝓtus baptismi. Si aūt fiat ex malicia ipedit ꝓpt̄ defectū intentionis in baptisante. 3

Qual̄r oēs tenent baptisari ō necessitate ꝛ de ptātē baptismatis ac de ꝓditionibus q̄ fuari debent in baptismo. Cap. II

Ecunduz

misteriū ō baptismo declarādū ōz obligationis. In q̄ tria adhuc habem⁹ non imerito exārere ꝛ ꝓsiderare ad b vt ps ista dilucidior appareat. Prio ꝓsiderabim⁹ ptātem Scōo necessitatē. Tertio q̄litatē. Prio ꝓsiderem⁹ baptismi ptātē. qs. s. ptātē bēat baptisandi. Et circa b q̄nq; dubia solent emergere. Primū vtz ad diaconū ptineat baptisare. Et arguunt q̄dā q̄ sic. Prio qz sil̄ iniunctā dño officiū baptisandi et p̄dicandi. Em illō Mat. vlti. Euntes docete ꝛc. Sz ad officiū dia 1 2

cont ptin et euāgelisare.ꝫ vidz qꝫ etiā ad officiuz dyaconi ptineat baptisare. Scdo arguit qz beatus Lau.ēn⁹ cū esset dyaconus pl'es baptisauit. Sz ꝫ est qđ dic Gelasius papa. xciij. di.c. Dyaconꝫ. vbi ait. Dyaconꝫ ꝓhibz cōstituimus obseruare mēsuraz nec vltra tenorē patrū canonibz deputatū quippiā tēptare ptemitti mus. Et infra. Absqz epo vl' pb/bytero baptisare nō audeāt. nec pdictis ordinibz fortasse longi⁹ constitutis necessitas extrēa cō/pellat. Ad idē ē ter. de ꝯse. di. iij. ca. Cōstat. Pro solutiōe ꝫ ꝓsert dubij rndet Tho. in. pte. q. xcvj qꝫ sicut celestiū ordinū ꝓpetate et coꝝ officia ex eoꝝ nois accipiunt. vt dicat Dyon. in li. de eccle sia. ierarchia. ita etiā ex nois ec/clesiasticoꝝ ordinū accipi ꝑt qđ ad vnūquēqꝫ ptineat ordinē. Dicunt aūt dyaconꝫ ꝙsi mistri. qz ad eos nō ptinet vt aliqđ sacramētū ꝑncipal'r et q̄si er ꝓpo officio ꝑbeāt. ꝫ ministeriū adhibere alijs maioribz in sacroꝝ exhibi/tione. sic bñ. xciij. di. c. Dyaconi. c. Nō optz. et in alio. c. Dyaconi. et in. c. Legim⁹. et. c. Dñs. Quāt ad dyaconū nō ptinet q̄st er ꝓpio officio tradere sacm baptismi. sed in collatōe huius sacramenti et aliozꝝ assistere et mistrare maioribz. Dic Jsiō. li. q. de offi. ait. Ad dyaconū ptinz assistere et mistrare maioribz sacdotibz in oi/bus q agūt in sacris xpi i baptis/mo. ſin crismate. in patena. et calice. Ad ꝑmū ꝫ dicēdū qꝫ ad diaconū ptinet recitare euāgeliū in eccla et ꝑdicare ipm postmodum catheczādis. Vñ et Dyoni. dicit qꝫ dyaconi bñt officiū sup īmūdos spūs inē q̄s pōit catheczumenos. ſz docere. i. exponere euāgelijū ptinet ꝓpe ad epm. Vñ nō sequit qꝫ ad dyaconꝫ ptineat officiū baptizādi. Btūs ẏo Laurētius baptisauit necessitatis causa

Scdm dubiū ēvtz baptizare fit officiū pbyteroꝝ. Et respondet Tho. qꝫ sic. eo qꝫ sacdotes ad ꝯsecrāt vt sacm corpis xpi cōficiāt. Illud aūt ē sacm ecclie vnitatis. Per baptismū aūt alig fit pticeps ecclie vnitatis. quia ianua ē et fundamētū aliozꝝ sacroꝝ. vt ꝺz de ꝯse. di. iij. c. Cū itaqz. Vñ et baptisat⁹ accipit ius accēdi ad mēsaz dñi. qz sine baptismo alia sacra ꝯferri nō possunt vt bz. i. q. i. c. Si q̄s ꝓ xpianitate. Jō sic ad sacerdotē ptinet ꝯsecrare eucharistiā ad qđ ꝑncipal'r ordinat sacerdos. ita ad ꝑmū officiū sacerdos ptinet baptisare. Eiusdē ēn vt esse optari totum et partē in toto disponere. Et si dicerē qꝫ solū epoz ē baptisare. qz ipoz ē docere vt dic Dyoni. i li. ecclia. ierarchie. Rndet Tho. qꝫ officiū docēdi et baptisandi dom⁹ apl's imūnit q̄z vicē gerūt epi alijs ēn et alij. Nā officiū docēdi ꝑmisit eis xps vt ipi ꝑ se/lud exercerēt tāq̄z ꝑncipalissimū. Vñ et apli dixerūt Actu. vi. Nō est equū nos derelinq̄re vbū ꝺi

ꝛ ministrare mensis. Officiū au
tē baptisandi ꝓmisit apl's vt per
alios exercendū. Vñ. 1. Cor. 1. c.
dicit apl's. Non em̄ misit me cri
stus baptizare. sz evāgelizare. ꝛ ḃ
ideo qz in baptizādo nihil ope
rat meritū ꝛ sapie ministri sicut
in docēdo. nec tñ ꝑ hoc excludit
quin episcopi possint baptizare.
Nā apl's dicit se quosdā bapti
zasse in epl'a vbi supꝛ. Tertium
dubiū vtr̄ laycus possit baptiza
re. Et rñdet qꝛ ad misericordiam
eⁱ⁹ q̄ vult oēs homines saluos fieri
ptinet vt in his q̄ sunt de necessi
tate salutis hō de facili remediū
inueniat. Inē omnia aūt alia sa
cramēta maxime necessitatis est
baptismus q̄ est regeneratio ho
minis in vitā spūalē. qz pueris
aliē subuenire nō p̄t ꝛ adulti nō
p̄nt aliē q̄ꝫ ꝑ baptismū plenam
remissionē consequi ꝛ q̄ꝫtum ad
c'pā ꝛ q̄ntū ad penā. Et iō vt ho
mo circa remediū tā necessariū
defectuū pati nō possit institu
tū est vt etiā laycus in imināte ne
cessitate baptizare possit. vt ha
bet de cōse. di. iiij. c. Cōstat. ꝛ c. in
necessitate. Nō debet tñ laycus
facere illa sacrā'a baptismi que
faciūt sacerdotes q̄ ptinēt ad so
lennitatē. nō aūt ad necessitatez
baptismi ꝛ ideo solū a sacerdote
fieri dēt cui⁹ est solēnit̄ celebra
re. Quartū dubiū est vtr̄ mu
lier possit baptizare. ꝛ rñdz tho:
q̄ sic̄ nec laycus debet baptiza
re ꝓsente clerico nec cleric⁹ ꝓsen
te sacerdote. ita ꝛ femina non de
bz baptisare nō solū ꝓsente cleri
co vel sacerdote. sed nec etiā ꝓsen
te viro siue masculo. In necessi
tatis tamē articulo pōt absqꝫ so
lēnitate baptisare. vt hī de cōse.
di. iiij. c. mulier. Quintū dubi
um est vtr̄ ille q̄ non est baptisa
tus possit baptisare. Rñdz tho.
q̄ ꝑ eccliam determinatuꝫ est q̄
nō baptisati siue sit iudeꝰ siue pa
gani p̄nt baptismi sacr̄m cōfer
re dūmodo in forma ecclesie ba
ptisent. vt ꝑz de conse. di. iiij. cap.
Romanꝰ pōtifex. ꝛ c. Ā quodaꝫ
Si aūt forma ecclesie nō fuerit
obſuata sacramētū baptismi nō
conferē. Et sic intelligendū est il
lud Grego. sc̄i. in. c. Quos a pa
ganis. de cōse. di. iiij. Quos a pa
ganis baptizatos asseruisti. s. ec
clesie forma non obſuata vt de
nuo baptizes in noīe trinitatis
mandam⁹. Notādū aūt q̄ si tal
baptism⁹ a pagano vel infideli
suscipit necessitate vrgēte debite
fit. Si vero extra artic'm neces
sitatis hoc fieret vteꝫ q̄ꝫ pec
caret. s. baptisans ꝛ baptisat⁹ ꝛ ꝑ
hoc impediret baptismi effectū s
licet nō tolleret ipm sacr̄m. Et si
diceret quis ille q̄ nō est baptisa
tus cū nō sit minister ecclie p̄t ba
ptisare. Rñdet q̄ ille q̄ nō est ba
ptisat⁹ q̄ꝫis nō ptineat ad eccle
siā re vel facto pōt tñ ad eā per
tinere intētōe ꝛ similitudine act⁹ in
q̄ntū. s. intendit facere qđ fac̄ ec
clesia ꝛ formā ecclie ſuat in ba
ptisando ꝛ sic opat̄ tñ extern⁹ vt
minister xp̄i q̄ vice eius baptisat

vt notat de conse. di. iiij. c. Si inter bonos. 2. c. Baptism⁹. 2. c. cū baptizat. Scdo ꝓsiderem⁹ baptismi necessitatē. 2 circa hoc ad huc quinq; dubia sunt apienda. Primo vtr̄ oēs teneant ad susceptōem baptismi. Et rñdet q̄ post diuulgatōez institutōis ei⁹ oēs tenent baptizari. Vñ Aug⁹. de fide ad petrū dicit illud quod scribit. xv. q. i. c. Velis firmissie. Firmissime tene 2 nullatenꝰ dubites excepto illo q̄ p xp̄i noīe suo sanguie baptizāt nullū boiez accepturū vitā eternā q̄ nō h̄ a malis suis fuerit p̄uentus fidēq; 2uersus 2 p sacr̄m fidei 2 pnie. i. p baptismū libat⁹. Et Crisost. idē dicit in sua de ꝓse. di. iiij. c. Nō p̄t. Tāte aūt dignitatis ē baptismꝰ q̄ ēt sanctificati in vtero debēt baptizare. vt i quit Boēt. in. iij. di. vi. 2 B triplici rōe. Pria rō ē ppē bonū obedientie. q2 deꝰ p̄cepit vt oēs renascant q̄. Scda ē ppter būilitatē. q2 vnusq; dz se reputare pec catorē 2 indigere xp̄i redēptione Tertia rō ē ppē vnitatē vt ab alijs membris xp̄i bō nō discordet.

R Scōm dubiū vtr̄ sine baptismo alicui possit saluari. Et rñdz Tho. q̄ sacr̄m baptismi dupliciter p̄t alicui deesse. Uno mō re 2 voto q̄ō 2tingit illi q̄ nec baptizant nec baptizari volunt q̄ manifeste ad 2temptū sacr̄i pertinet q̄tū ad illos q̄ hūt vsum libi arbitrij. 2 tales saluari ꝓsecq; nō p̄nt Alio mō p̄t sacr̄m baptismi alicui deesse re. si nō voto. sic cū aliquis desiderat baptizari sed aliq̄ casu preuenitur morte āteqū baptismū suscipiat. talis autem sine baptismo actuali salutem cōsequi potest. Unde Ambro. dē de valentiniano qui catheczumenus mortuus fuit quē regnatrus eram amisi. verūtamen ille gr̄am quā poposcit nō amisit. Et de hoc Augu. de conse. di. iiij. ca. Baptismi ita ait. Baptismi vicē aliquādo implere passionem declarone illo cui nō baptizato dictum est. Hodie mecum eris in paradiso. Beatus Cypianus non leue argumētū assumit. q̄ etiam atq; etiā considerans inuenio nō tantū passionē p noīe xp̄i id ꝺd baptismo decrat posse supplere sed etiā fidē 2 2uersionē cordis si forte ad celebrandum mysteriū baptismi in angustijs tp̄m succurri nō p̄t. Hec ibi. Cui ꝓsonat notabile dictū Jnno. iij. c. Aplicā extra de ꝓsbitero nō bapti. Propter ista aūt magister sniaꝝ ceteriq; theologi distinguunt tria baptismata. Primum vocant flāminis. scilicet spiritussancti. quo baptizantur hi qui baptizari vellent vt dictum est 2 non possūt. Secundum vocant baptismus fluminis. id est aque. de quo loquimur. Tertium dicunt baptismum sanguinis. cum quis non valens baptizari aqua patit̄ pro fide christi 2 mortit pro confessione eius cui ianua celi aperitur vt dicitur de consecra. distinct. iiij. cap. Catheczuminum. Et si obijce-

retur q̄ nō est nisi vnū baptisma iuxta illud apl̄i Ephesioꝝ. iiij. c. Unus deus vna fides vnuꝫ baptisma. Rñdet Tho. q̄ tria baptismata p̄dicta vnū dici p̄nt p̄pter vnitatē spūssancti a quo habent virtutem ꝛ gratiā. ꝛ pōt dici q̄ vnū baptisma est sacr̄m. scilꝫ flumis seu aq̄. alia vero duo licet ꝓferāt salutē tñ nō sūt sacramentū. vt dicit Bona. in. iiij. dis. iij. Tertiū dubiū vtr̄ baptismus sit differend⁹ seu acceleranduꝰ. Et rñdet Tho. q̄ circa ꝺ est distinguendum de baptisandis. Nā aut sūt pueri. aut adulti. Si sint pueri ñ est differēdū baptisma. Primo q̄dem q̄ non exp̄ectatur i eis maior instructio aut plenior ꝓuersio. Scōo ꝓpter p̄culū mortis. q̄ eis non p̄t aliore medio subueniri nisi p̄ sacr̄m baptismi quibꝰ baptism⁹ ꝓdest ꝓpter fidē offerentiū et ecclie. vt dicit Aug⁹. de ꝓse. di. iij. c. Illō perscrutari. et Isido. ibi. in. ca. Parvuli. Si aūt arguer̄t q̄ act⁹ actuoꝝ sunt in patiēte dispositō ex Arist. in. ij. de aia. sed in puulis nulla p̄cessit dispositio ad susceptionē effectus baptismi. ꝯ baptismus nō pōt causare suū effectum in puul'. Rñdet rich. q̄ illa ꝓpositio ꝺz intelligi ꝺ actuo limitate ꝺ tuis. Deus aūt a quo sunt p̄ncipal'r effect⁹ baptismi agens ē infinite ꝺ tuis. minor etiam argu. realiē intellecta fasa est q̄ fides ecclesie aliq̄ mō ad susceptionē baptismi disponit. quare pueri q̄ditius cōmode fieri pōssunt baptisandi. Si ꝺo de adultis loq̄mur q̄bꝰ subueniri p̄t p̄ baptismi desideriū vt supra dictuꝫ est tūc eis vt ait tho. nō stati cuꝫ cōuertunt̄ ē sacr̄m baptismi conferendū. sꝫ oꝑtet differri vsq; ad aliqꝺ certū tp̄s. primo q̄dē ꝓp̄ cautelā ecclie ne decapiat ꝓferēs sacramentū a credēti bñficete. Unꝺ de cōse. de. iij. c. Judei. dicit. Judei quoꝝ p̄fidia freq̄nt̄ ad vomituꝫ redijt si ad leges catholicas venire voluerit. vij. mēses int̄ catheciumenos ecclie lumē itroeāt ꝛ pure fide venire noscunt̄ tūc demū baptismi gr̄am mereant̄. Secūda rō dilatōis est vtilitas coꝝ q̄ baptisant̄ q̄ aliquo tp̄is spacio i digent ad hoc q̄ plene instruant̄ de fide ꝛ exerceatent̄ in his q̄ pertinent ad x̄pianā vitā. Tertia ratō est sacramēti reuerētia ob quam antiquitus adulti baptizabāt̄ in duabꝰ p̄cipue solennitatibus pasce. s. ꝛ pentbe. vt bñ de conse. di. iij. c. De catheciuminis. ꝛ cap̄. Duo tpa. ꝛ. c. Venerabilis. Pōt̄ est tñ obmitti dilatō p̄dicta aut propt̄ necessitatē. puta cū q̄s baptisari cupiēs esset in articlo mortis p̄cautionis ꝛ naufragij. vt ex p̄esse habet̄ de conse. di. iij. in. c. Hi qui. Aut quando illi qui sūt baptisandi apparent perfecte instructi in fide et ad baptismum idonei sicut Philippus stati baptisauit eunuchum. vt habetur Actu. viij c. ꝛ petr⁹ cornelium ꝛ cos q̄ cum ipo erant Actuum. xi. ca.

Quartū dubium vtr̄ pcōres ad baptismū accedētes teneant͂ sua pcā ꝓfiteri. Rñdet Tho. q̄ dupler est pcōr̄ ꝓfessio. Una q̄ fit interi⁹ deo: t hec requirit aī baptismū. vt. s. bō pcā sua recognōsās de eis doleat. Nō em̄ pōt incboare nouā vitā nisi cū peniteat vetustate vt Aug. dic in li. ō pnia Alia vo ē ꝓfessio pcōr̄ exterior q̄ fit sacerdoti t ral ꝓfessio nō requirit aī baptismū. Prio q̄dē qz talis ꝓfessio cū respiciat psonā ministri pertinet ad pnie sacrm̄ qō nō requirit aī baptismū. qz est ianua oim̄ sacrō. Scdo qz ꝓfessio exterior q̄ fit sacerdoti ordinat' ad ō q̄ sacerdos ꝓfitentē absolvat a pcīis t iniget ad opa satisfactoria q̄ baptizandis nō sūt iponenda. Sm illō Amb. i glo. Ro. vi. Gra dei in baptismo nō requirit gemitū nec plāctū vl aliā op⁹ aliqō. sz solā fidē t oia ḡtis ꝓdonat. q̄ vba notāt. de ꝓse. di. iiij. c. Sīm peniteria. Baptizandi etiā nō indiget remissiōe pcōr̄ p claues ecclie quib⁹ oia remittunt̄ per baptismū. Sufficit ḡ dis q̄ baptizand' ꝓfessio generalis quā faciunt Sm ritū ecclie abrenūciāte sathane t oib⁹ op⁹ ei⁹. Si tñ er sua devotōe vellēt ꝓfiteri audiēdi sūt nō ad ō q̄ satisfactio eis iponat sz vt ꝑ pcā ꝓsueta eis spūal' vite informatio dat. Quītū dubiū vtr̄ pueri iudeor̄ t infideliū sint inuiti gentib⁹ baptizandi. Et rūdet Sm sniam Rich. di. lxvij. Et tho. xxij. q. x. t. iij. ptc. q. lxviij. Q̄ filij infideliū aut bñt vsum rōis t ānos discretionis, aut nō. Si sic. qm̄ ḡtuz ad eos q̄ sūt iuris dim vel naturalis ici pūt sue ptātis esse. Jō ꝓpria volūtate inuitis gentib⁹ baptizari pñt. Si vo nōdū bñt vsum liberi arbitrij baptizari nō dñt. qm̄ nūq̄ fecit ō ecclia t ō duplicā rōe. vna quidē ē ꝓpter qdm̄ fidei. si enim pueri nōdū vsum rōis bñtes baptismū suscipient. postmodū cum ad pfectā etatē puenirēt de facili possent a gentib⁹ induci vt relinquerēt qō ignoranter susceperāt qō vergeret in fidei detrimētū. Alia rō est. qz repugnat iusticie naturali. Filius em̄ est aliq̄d pcīs. t ꝓmo q̄dē a gentib⁹ nō distinguit Sm corp⁹ q̄diu in mris vtero cōtinet. Postmodum vo post q̄ a matris utero egredit aīq̄ habeat vsum liberi arbitrij ꝓtinet sub gentū cura. sic cū q̄dā spūali utero. q̄diu em̄ vsum rōis nō habz puer nō differt ab aiali irrōnali. Unde sic bos vel equus alie⁹ est vt vtat eo cui voluerit. sic ꝓprio instrumēto Sm iura ciuilia. ita ō iure naturali est q̄ filius aīq̄ habeat vsum rōis sit sb cura patris quare inuitis pentib⁹ nō dz filius baptisma dari. Jpi etiā infideles adulti nullo mō coacti sūt baptizandi. vt ōz. xlv. di. ca. De iudeis. qz vt ibi dr̄ tales nō sūt inuiti saluādi. sz volētes vt iteḡ sit forma iusticie. Sic em̄ ꝓprij arbitrij volūtate hō fidei obedies perfit. sic vocāte se gra dei ꝓprio mētis cō-

uersiõe q̃sq; credẽdo saluak. Nota tñ fm Rich. seq̃ndo sniaz Jn no. iij. c. maiores. extra ꝺ baptis. z q̃ effectu. q̃ aliq̃s pot cogi ad baptismũ suscipiẽdũ duplica coactiõe. Prima est coactõ absoluta q̃n ꝺs baptisek inuit⁹ z penit⁹ cõtradicẽs ꝺ licet abluak exteriꝰ z baptisek fm debitã formã. tamẽ nec rem nec caracterẽ suscipit sacramẽti. Scõa est coactio cõditionak. q̃n ꝺs terrorib⁹ atq; supplicijs violẽt attrahit z ne detrimẽtũ incurrat baptismi suscipit sacmentũ. tal' sicut z is ꝺ ficte ad baptismũ accedit caracterẽ suscipit xp̃ianitatis impssum z ipe tãq; conditionaliter volẽs licet absolute nõ velit cogẽd⁹ est ad obseruantiã fidei xp̃iane. Tertio cõsidere mus baptismi q̃litatẽ. Debet nãq; baptism⁹ ꝓferri q̃n a mistris ecclesie dak cũ ꝺq; ꝓditoib⁹. prima ꝺz vnitatis. scõa simultatis. tertia modalitatis. q̃rta pnitatis ꝺntra sacrales solẽnitatꝫ. Prima cõditio ꝺ obseruari ꝺz i baptismo ꝺz vnitatis. Tã vn⁹ ꝺz baptiſãr z nõ plẽs. q̃m si plẽs baptisarẽt aut diceret. nos te baptisamus. z ꝺ nõ esset ꝓueniẽs. q̃m ꝺ nõ baptisat nisi vt mister xp̃i et vicẽ ei⁹ gerẽs. Vñ vn⁹ est xp̃s ita oportet vnũ ee mistrũ ꝺ xp̃m rep̃sentet z nõ ꝓria intẽtio vt exclude rebaptismi sacm. aut plures baptisarẽt vnuꝫq; diceret ego te baptiso. z sic ꝺlibet exp̃meret suam intẽtiõem q̃ ipe singulariter baptismũ ꝓferret. z tũc manifestũ est q̃ ille ꝺ pus ℔ba pferret daret baptismi sacm. Ali⁹ vero q̃ntucũq; ius baptisandi bret si verba pnũciare psumeret eẽt puniend⁹ tãq; rebaptisator. Si ãt oino sil' ℔ba pferrẽt aut boiem imergerent vl' aspergerẽt eẽnt puniẽdi de inordinato mõ baptizandi z nõ de iteratiõe baptismi ꝺa ꝺlibet q̃ntũ in se baptisaret nec traderet aliud z aliud sacm. Sz xp̃s ꝺ est vn⁹ interi⁹ baptizans vnũ sacm p oẽs ꝓferret. Si aũt q̃rerek an possit vn⁹ plẽs simil' baptisare. dicẽdũ q̃ in casu necessitatis sic ſb hac forma. Ego vos baptiso ꝛc. nec p̃ b diuersificaret forma ecclie. q; plale nõ e nisi singulare geminatũ. p̃serti cũ plaliter dicak. Mat. vlt. baptisantes eos ꝛc. Nec tbo. Scõa condi b tio q̃ in baptismo ꝓferẽdo req̃rit ꝺz simultas. vt. s. sil' sint ℔ba prolata cum ipa ablutiõe. Dic̃ tñ Richar. in. tñ. q̃rn. Q ℔ba z ablutiõem sil' ee pt itelligi triplic. Aut p realẽ existẽtiã vn⁹ in alio. Aut p eoꝝ coexistẽtiã in intẽtiõe. aut in tpe. Simultas fz modũ primũ nõ req̃rit. q; nec possibil' est eo q̃ ℔ba nõ sunt nata esse in ablutiõe nec econuerso. Simultas mõ scõo req̃rit de necessitate explicite inq̃ntũ necessariũ est. q̃ ablutiõ z ℔ba pferrẽs intẽdat circa baptizãdũ facer q̃ fac ecclesia. Simultas aũt tertio aliquo mõ req̃rit de necessitate z aliquo mõ nõ. Necessariũ em̃ e q̃ baptisans sic abluat z verba pferat q̃

a a

fm cōmunē vsum illa duo vide
ant ptinere ad actū vnū. qō non
esset verū si in mane ablueret z i
sero verba pferret. vel ecōuerso.
nō nī est necessariū q̄ sil' pūctua
liter vtrūq; incipiat z terminet.
ſz sufficit q̄ plano vbo incipi
atur añq; abluto ēminek. vl' ecō
uerso. dz nī baptisans illa facer
c sil' ꝑ tomag'. ꝓt bono mō. Ter
tia ꝙdicio q̄ in baptismo fuāda é
dz pnitas. Debet nāq; aliquis
adesse q̄ baptizandū leuet de sa
cro fonte. vt Dfoni. dicit in li. de
ecclesia. hierarchia. Rō ēſz tho.
qz spūalis regeneratio q̄ fit p ba
ptismū assimilat q̄dāmodo ge
neratōi carnali. Vñ dz. i. Pet. ij
Sicut mō geniti infantes rōna
biles siñ dolo lac ꝙcupiscite. In
generatōe aūt carnali puul' nu
per nat' indiget nutrice z peda
gogo. Vñ etiā in spūali genera
tione baptismi requirit aliq̄s qui
fungat vice nutricis z pedagogi
instructōis eū q̄ est nouit' in fide
de bis q̄ ptinēt ad fidē xp̄ianam
Ad q̄ plati vacare nō pñt circa
oēm curā pp̄li occupati. z debet
eē vn' q̄ leuat de sacro fonte. vt
dz de ꝙse. di. iij. c. Non pleo. Si
tñ pleo essent cū oib' ꝑbit ꝙgna
tio spūalis. vt hī extra de cogna
tiōe spūali. c. Quintus. li. vi. z qui
leuat dz etiā esse sp'alis. nō reli
giosus aut monach'. vt dz ō cō
se. di. iij. c. Nō licet. z. c. Mona
chi. Debet etiā esse fidel' z non in
fidelis. vt dz de ꝙse. di. iij. c. in ba
ptismate. Ratio est fm thomā
quia infidel' nō est membrū ec
clesie cui' pſonā gerit tenens ad
sacramēta. Et si de facto sine i ne
cessitate leuat vel tenet seu bapti
zat nō contrahit aliquā cognati
onē spūalem. qui aūt leuat ō sa
cro fonte aliquem ei' pater spi
ritualis dicit vt ptz. xxx. q. i. c. ad
limina. in. §. filia. et. ca. Omnes
et in. q. iij. c. Ita vbi dz. Ita dili
gere debet homo eum qui se su
scepit de sacro fonte sicut patrez
et de conse. di. iij. c. Vos añ oia
De hoc August. ita loquit. Vos
ante oia rā viros q̄ mulieres q̄
filios in baptismo suscepist' mo
neo vt vos cognoscatis fideius
sores apō deū extitisse p il'q̄s
visi estis de sacro fonte suscipere
Ideo eos semp admonete vt ca
stitatē custodiāt. iusticiā diligāt.
charitatē tenēant. Dicit nī Tho.
q̄ patres spūales moderno tē
pore ad hoc non ita stricte obli
gant. quia vt plurimū bi qui ba
ptizantur parentes habent chri
stianos de quibus presumēdum
est q̄ suos filios diligenter istru
ant. si tamē quocūq; modo sen
tirent contrarium tenentur fm
suum modum saluti spirituali
um filiorum curam impendere

Sed non licet effari q̄t mala q̄t fraudes quotue lenocinia ſb nomine ꝓfessionis t cōmunionis fiāt. Taceo illa ne ſcādalizentur hi q̄ deū timētes dū ꝓpatres fiunt sacr̄m baptismi fideliter reuerētur. Unusq̄sq; iudicet ſecūm t videat si q̄s ille est q̄ ꝓfessionis iura fidēq; polluat t q̄ grauē nephādū q; ſcel⁹ cōmittat. Quīta cō

¶ dicio q̄ in baptismo fuari dz diēi sacr̄aliū solēnitas. Nā vt inq̄t ebo. Licet sacr̄alia nō sint de substātia sacr̄i. sūt tñ de bene esse ad excitādū deuotōem fidelium t frequentiā ad sacr̄m. Sicūm ꝙ Bona. di. vi. q̄rti. Ordo cozq̄ sūt ad solēnitatē sacr̄i baptismi ſm cōmunē ecclie ꝓsuetudinē h̄ē. Primo exufflat t b̄ fit vt ⁊ diaboli exercitor expellat t inferior expellēda significet. sic̄ ptz ex dicto Rabani de institutōe clericor. t Augu. in li. de simbolo de ꝓfe. di. iūca. Postq̄. ꝛc. Sicut nost̄. Secūdo signū crucis fit in pectore t in frōte. vt demō cog̃scat se pellendū tā in occulto cordis q̄ in aperto ꝓfessiōis. Rabanꝰ aūt vbi supza. c. Postea. dic̄. Postea sig̃tur baptiz andꝰ sig̃aculo sc̄e crucis tā in frōte q̄ in corde. vt ab eo tē pore apostata diabolꝰ in suo vase ꝑstino sue interemptōis cog̃sceo sig̃naculū tā sibi deinceps illud sciat esse alienū. Tertio sal in ore ponit vt sequit Rabanꝰ. c. Ex hinc. vt p̄ sal mysticū sapie sale cōditꝰ feroze careat inimicor̄ nec a ⁊mulo pestifer vltra putrefiat. sed magis illesus fuet ad maiorem gr̄am capiendā. Significat ꝙ sal q̄ p̄ baptismū sapie sapor ꝑpetuat t feroz fomitis restringit. Quarto fit linitio aureū t nariū cū sputo t de b̄ dic̄ Rabanꝰ vbi. s. c. Postea. Postea tangunt ei nares t aures saliua t dz ei ⁊bū euāgelicū q̄ iesus q̄n surdū t mutū sanauit tāgens cū sputo linguā eiꝰ et mittēs digitos in auriculas eiꝰ dixit. Effeta q̄ est adapire. b̄ ei sacramētū h̄ agit vt p̄ salinā ripicā t sacerdotis tactū sapia ⁊ni dinasalutē cuiusdē catheumini operet vt aperiant ei nares ad accipiē dū odozē noticie deinde aperiant ei aures ad audiēdū mandata dei. Quīto fit inunctio in pectore et spatul̄. vt significet gr̄a vnctionis ad deū amādū t ad bona opa faciēdū. De q̄ etiā loq̄t Rabanꝰ. c. Deinde. Sexto pꝰ baptismū fit inunctio crismatis in vertice. vt dicat idē rabanꝰ. c. Postq̄. vt cristi regni baptizatꝰ ꝓceps fiat vt a xp̄o xp̄ianꝰ vocari possit. t tal⁹ vnctio fit i capite. q; vt iḋ Ambro. in li. de sacr̄is. Sapientis sensus in capite eiꝰ. Per caput ꝙ fit Bona. ait designat q̄ per baptismū imputribile reddit ad contemplandū eterna. Crisma enī cōfectum est ex oleo lucente t balsamo ꝓfuente. Septimo baptizatus vestitur vestimēto candido de q̄ rabanꝰ. c. Post baptismum inq̄t pꝰ baptismū tradit xp̄iano vestis candida q̄ significat innocentiā t puritatē xp̄ianam q̄az

post ablutas veteres macias studio sancte puerilis immaculatā fuare debet ad repsentandū ante tribunal xpi. Amb. vero. Accepisti sic ait. Accepisti p⁹ baptismū vestimēta cādida vt esset indiciū q̄ exueris volūtatē petōrum. t indueris innocentie castelamia. Hoc ꝓpea tenēdū vt ait Tho. q̄ ñ liceat xpiānis alios vestibz vti q̄m vestis illa vt dēm est dak ꝓ tunc in mysterio spūal' significatōis. Ultimo ponit cereus in manib⁹ vt sit lucerna pedibz eius verbum dñi t lumen semitis ei⁹. Debēt ḡ cū necessitas nō ꝑmittit sacra ꝑdicta devote celebrari cū aliqs baptizak quorū etiā nō imemores esse dñt bi q̄ sunt baptisati. Recordare o anima xpiana q̄liter in sacro fonte diabolo abrenūcians Jesu xpi membruz effecta es. Recordare quēadmodū in baptismo grā ti bi cōcessa est. vt fm virtutē et voluntatē dei viuere posses. Recordare insuper quō in baptismo viā ingressa es eēne salutis. Noli o infelix peccatrix tantoz beneficiorū oblita diabolo cōtcare. Noli opa bona negligere. noli viā paradisi deserere. sz curre post xpm in odorē vngentoz illi⁹ cui⁹ nomen est oleū effusum a q̄ christo xpiani dicuntur. vt dicitur extra de sacra vnctione. in capitu. Luz venisset.

Q̄ per baptismū deletur culpa. remittetur pena. t conferur gratia. Capitulum III

III

Ertiū mysterū declarandū de baptismo dicit fructificatio. In q̄ de fructibz sine effectibz baptismi liber dicere. Et notari possunt tres ꝓncipales effect⁹. Prim⁹ ē deletio culpe. Secund⁹ remissio pene. Tertius collatio gratie. Prim⁹ effect⁹ baptismi dicit deletio culpe. Per ip'm etenim delet omnis culpa tā originalis q̄ actualis. vt docet magister sntia. i. iij. dist. iij. Et ō hoc dicit Aug⁹. de ꝑse. di. iij. c. A parvulo. A paulo recēnt nato vsq̄ ad decrepitū senē sicut null⁹ ꝓhibend⁹ est a baptismo. ita nullus est qui nō petō moriak in baptismo. sz paruli tm̄ originali. maiores aūt omnibz etiā mortū tur petis q̄ male viuēdo addiderūt originali. Et idē Aug. in. c. vt oñdere. ait. Nullo excepto dictū est sez ab apl'o. Quicunq̄ baptisati sum⁹ in xpo in morte ip'i⁹ baptisati sum⁹. t ō dictū est vt ꝓbaret eos mortuos esse petō. Et glo. sup illud Exo. xiij. Un⁹ ex eis nō remansit inq̄t. Dia petā ablata sē in baptismo potēria diabolica ē submersa. Dicit ḡ dñs Bona. q̄ in baptismo ois culpa deletur t restituit hō in ꝓstinā innocentiam quantū ad animā. Si aūt q̄rak rō hui⁹. dicit q̄ eū dina liberalitas q̄ tm̄ huic sacro contulit efficaciā. Sed posset aliqs arguere sic. Diversoz morboz diversa sunt mediane. ergo cū ḋpe sint

diuerse nō tm̄ specie sed genere. vrpote originalis ⁊ actualis ⁊ venialis ⁊ mortalis. g̃ ad ꝟ q̄ curē
tur necesse ē q̄ diuerse adhibeāt
spūales medicie. Rn̄det Bon̄. q̄ m̄ mediū pōt morbū respicere
dupl'r. aut q̄ p̄ncipal'r sit ad boc. aut qz ꝟ curat tāq̄ ānexū. fz g̃ q̄ diuersi sūt morbi spūales diuer
se etiā sūt medicine sacrales p̄n
cipal'r ad illos ordinate. Si aūt morbo bēat aliū morbū coniun
crū. et medicina p̄fectā bēat ⁊ tu
tē curādi nō tm̄ curat p̄ncipales. sed etiā annexū. ⁊ sic facit baptis
b b mus. Secund⁹ baptismi effe
ctus est remissio pene. Remittit siquidē baptisato ois pena petō debita. Vñ Aug⁹. in li. de baptis
mo puuloz. ⁊ hr̄ de ꝯse. di. iiij. c. per baptismū. inq̄t. Quicq̄d ab homine dictū factū ⁊ cogitatum est totū aboleat et q̄si nō factum
hr̄. Et glo. sup illo ꝟbo ps̄. Quo rū tecta sūt petā. dicat. Ira tecta sūt petā in baptismo q̄ deus ea nō vult punire. Si aūt diceretur q̄ ꝟ nō videt cōsonū. eo q̄ Anf. in li. Cur deus hō. ait. Si petm̄ nō punit inordinatū dimittit. ⁊ deus nil inordinatū relinq̄t. Rn̄
det Rich. q̄ xp̄s p̄ passionē suā sufficienter exoluit penā petīs ꝟ
bitā q̄ in baptismo remittūtur. Sed adhuc nōnulli arguūt ostē dentes q̄ p̄ baptismū nō remit tat ois pena. P̄rio qz vt hr̄ ꝟ cō se. di. iiij. c. ne qō absit. Judeis ve nientibꝫ ad baptismū indicēda est p̄nia et abstinētia q̄draginta dierū. Scō qz videm⁹ puuloꝫ baptisatos q̄ nullū petm̄ cōmi
serūt post baptismū m̄tis pena litatibꝫ subiacere ⁊ cōstat q̄ non iniuste. g̃ baptism⁹ nō remouet oēm penā. Inq̄t em̄ Aug⁹. xiij. ꝟ trini. c. xvi. Dia hui⁹ seculi mala dolores laboresq̄ boim veniūt de petō. ⁊ maxime de peti origi nal' merito. Tertio arguūt quia baptism⁹ añ xp̄i passionē adhuc paradisum nō intrabat. fz clausu
ra illa erat pena peti. g̃ p̄ baptis
mū nō remittit illa pena. Ad p̄
mū rn̄det Rich. q̄ illa p̄nia nō indicit iudeis p̄pt̄ sacri efficaciaz fz p̄pter reuerētiā. ⁊ iudeoꝝ reci
pientiū baptismū p̄batōem. Vñ cis nō indicebat post susceptōnē baptismi. fz añ. ⁊ q̄nus sic obfu
rect quondā. rn̄ mō nō oportet obꝰ
nari. fz qō innuit glo. in p̄alle. ⁊ Ne absit. nisi esset ꝟria consuetu
do. Ad scōm rn̄det Bona. di. q̄ distinguendū est de penis. Que dā em̄ sūt eternales pene. ⁊ q̄dam tpales. ab oī eternali absoluit baptism⁹ delēdo oēm culpā. De penis aūt tpalibꝫ adhuc est disti guendū. qz q̄dā ꝟbunt vt fames sitis passionesq̄ cōtēperancie vi
te. q̄dā imponūt ⁊ assumunt. vt ieiunia corpalia ⁊ spūalia exerci
tia ⁊ laboriosa opa. baptism⁹ er go vt dictū ē absoluit ab oī pe na eternali ⁊ ab oī pena tēpali satisfactoria siue assumpta. non autem ab omni contracta. vt
pote a fame sitī ⁊ ceteris simili
bus. Ratio autem est. Quia ad

hoc ipm nō ordinauit. ⁊ rō qua re nō ordinauit est. qz ꝓgruꝫ fu it q̄ hmōi penalitates in nobis ꝓpter tria ſtinquerēt. Prīo pro pter manifestādā eqtate dīne iu dicij. vt illa ſnīa quaꝫ dicraueral de morte Ade ⁊ posteroꝝ. eꝝ im mobil' ꝓmaneret. vñ ab illa nēo euadit. Scōa rō fuit ad ostendē dū fructū passiōis xp̄i a q̄ virtu tē facīm habet vt pēas remittat ꝑsonales nō naturales. qz reme diū respicit ꝑsonā nō naturam. Terna rō fuit ꝓpter hominē ad iuuandū. per hmōi eternā penali tates adiuuāt hō vt spūaliꝫ viuat ⁊ pugnāo coroneť. Tho. vero. q. lxix. ij. ptis dicit q̄ baptismꝰ ba bet virutē auferēdi penalitates p̄ sentis vite. nō tn eas aufert in p̄ senti vita. qō fit tum vt baptisa ti ꝓforment xp̄o. q̄ licet a princi pio sue ꝓceptōis fuerit plenꝰ g̃ ia ⁊ vitate. habuit tn corꝰ pas sibile qō p passionē ⁊ mortez est ad vitā gl̄iosam resuscitatū ita ⁊ xp̄ianus in baptismo g̃iam con sequit q̄ntū ad animā. hz tn cor pus passibile in q̄ ꝓmo possit pati. ſz tandē resuscitabit ad ipas sibilem vitam. Unde ⁊ apostolus Romanorum. vij. capitulo ait. Qui suscitauit Jesum xp̄um a mortuis viuificabit ⁊ mortlia corpa vra p inhabitantē spiritū eꝝ in nobis. Penalitates q̄ vir tute baptismi auferenť a iust in resurrectōe q̄n mortle corꝰ hoc induet incorruptionē ⁊ imortli tatē. Ad tertiū argumētū respon det Rich. q̄ baptismus mō ape rit celi ianuā baptisato q̄tuꝫ ad efficaciā q̄uis ꝺ nō possit facere aīi passionē. qz ꝓculanis remo tio clausionis ꝑdicte q̄tū ad effi caciā dependet ex vniuersali remo tione illius clausionis quantum ad sufficiennaꝫ que per xp̄i pas sionem facta est. Tertius ba ptismi effectus est collatio gra tie. Ut enim inquit glosa ad Ti tum. iij. capī. in expositione ver borum apostoli dicentis. Sal uos nos fecit per lauacruꝫ rege nerationis ⁊ renouationis spiri tussancti quem effudit in nobis abunde. Lauacrum regeneratio nis est sacramentum baptismi i quo datur gratia spiritussancti ⁊ copia virtutum. Sed nonnulli dubitant an pueri in baptismo consequantur gratiaꝫ ⁊ virtutes cum nondum habeant vsum li beri arbitrij. ⁊ dicat Thomas. iij parte. q. lxix. q̄ quidam antiqui posuerūt q̄ pueris in baptismo nō dantur gratie ⁊ virtutes. ſz imprimitur eis caracter xp̄isti cu ius virtute cum ad perfectā eta tem venerint consequuntur gra tiam ⁊ virtutes. Sed hoc patet esse falsum dupliciter. Primo q̄ dem q̄ pueri sicut ⁊ adulti in ba ptismo efficiuntur membra cri sti. Unde necesse est q̄ a capite re cipiant fluxum gratie ⁊ virtutis. Secundo quia sēm hoc pueri decedentes post baptismum nō peruenirent ad vitam eternam. Quia vt dicit ad Romanos. vi.

Bñs dei vita erna. Causa aũt erroris fuit. qz nesciebãt distingue re inẽ habitũ t actũ. t sic videbãt pueros inhabiles ad actꝰ virtutũ crediderũt eos post baptismũ nullatenꝰ virtute bñe. Si impotentia operandi nõ accidit pueris ex defectu habituũ. si ex impedimento corpali. sicut t dormientes q̃uis hẽant habitꝰ virtutuz impediunt ne ab actibꝰ propter somniũ. Nec tbo. Et quibꝰ oĩbus colligimꝰ q̃ntũ debemus deo nos qui baptizati sumꝰ quibus tam liberaliꝫ sua dona digna tus est impertiri conari insup oĩ studio tenemur virtutes ample cti ad q̃s nos facileꝫ reddit in susceptione baptismi. vt sic mereamur in ꝺ seculo gre p̃fectum t in futuro erne vite pmium. Amen.

Feria sexta in

parasceue de doloribꝰ anxietatibus t amaritudinibꝰ Jesu christi quas in sua passione p totius humani generis salute sustinuit

Sermo LXIX

Dolores

nostros ipse portauit. Esaye pro/pheteverba sunt ista. liĩ. c. Passionẽ dñi nri iesu xp̃i tam acerbissimã q̃ ignominiosam hodie recolentes lacrimis cõtinere minime debemꝰ quinimo flentes inuitare debemus insensibiles creaturas vt mõ suo compatiant filio virginis in cruce pendenti di. illõ Sene. in prima tragedia. Lugeat ether magnusq̃ parẽs etherꝫ alti. Tellus q̃ ferat t vaga põti mobil'onda Tuq̃ añ oẽs q̃ p̃ terras tractus q̃ maris fundis radios. Noctẽ q̃ fugas orbe decoro. Quidnam flebiliꝰ ꝓmemorari p̃t q̃ mors illa seuissima dei t saluatorꝫ nri iesu xp̃i. Talis memoria inquit Bern. reqrit lacrimas. Ad illas etenim nos puocat seta mater ecclesia hodie nigris induta. Ad illas nos exatat xp̃s iesus in doloribꝰ suis. Ad illas insuper trahit nos virgo illa pissima speciosa mũdi. Nã si pie volumus cõtemplari videbimꝰ eã vltimo sto. facie squalida. sparso crine. et scissis vestibꝰ stantẽ añ crucẽ t q̃rula voce dicentẽ. O fili mi quez de spũ sancto ꝓceptũ deũ verũ t hoiem peperi. video te inter duos latrones cruci affixũ t vulneribꝰ plenũ. O fili mi quẽ adorãt ãgeli caput spinis tenẽs coronatuz O fili mi quẽ tãta diligẽtia duz tenellꝰ eras enutriui. quẽ semper dileri. semp amani. qz tu me dileristi t amasti genitricẽ tuã. ecce in cruce mortuꝰ es t extinctus O p̃ erne ꝓpatere mihi sue miserrime matri t plãge mecũ tuã ac meũ filiũ. Et qz id tue nature non ꝓuenit pape illud creaturis tuis. O angelici spũs t vos mõ vro plãgite mecũ. O celestia corpora q̃ pulcritudinẽ vincebat ꝺ cora facies filij mei plãgite illuz ista die instar leprosi deformem

factum. O insensibilia elementa O terra cū tuis arboribꝫ ⁊ plantis. O aq̄ cū tua claritate et admirabili fluxu. O aer cū tua facilitate. O ardēs ignis cuꝫ tua vivacitate plāgite mecū factorē vestrū filiū meū. O reges terre ꝓncipes ⁊ q̄libet dñi plāgite mecuꝫ dūm dñantiū filiū meū. o ppl'e oēs ⁊ tu ꝑcipue o ppl'e xp̄iāe q̄ christus tm̄ amauit vt mori ꝓ vob eligeret plāgite illū mecū tā dire mortuū filiū meū. O virgines O vidue. O ꝓtinētes. O seneꝫ. O pueri lugite mecuꝫ benignissimū dūm vrm. O mr̄es q̄ filios genuistis soluite crinem ⁊ ꝓ me mesta colla capilli fluāt implentes aerē vocibꝫ ⁊ dicētes mecuꝫ. Fili mi ihesu. Jesu fili mi hodie ꝓ ꝓtōribꝫ passus ⁊ mortuꝰ es. O lumē oculoꝝ meoꝝ. O spes ⁊ solacīū vite mee. O gaudiū et iocū deus mea. quō factꝰ es mihi amaritudo ⁊ dolor. Vlneraſti cor meū ⁊ trāſfodisti illō pungenti gladio. Nis ⁊ filiꝫ verb pijſſia virgo nīam duriciē rūpere satagit. Sꝫ qz nō sumꝰ a nob ſufficientes hoꝝ mysteriorꝝ vt ꝓbemꝰ cū deuotōe cōpūctione fletu ⁊ lacrimis recordari opꝰ est vt supnū ip̄lorem⁹ auxiliū. Et licet in oibꝫ alijs p̄dicationibꝫ ꝙsueuerimus virginū virginē inꝛpellare tm̄ qz hodie circa filū lameta ē occupata gaudiū āgelice salutationis ꝙsum ē illi in tristiciam ⁊ merorē. Jō ad crucē būilē cōfugiem⁹ illāq̄ salutabim⁹ ꝓba quibus eccl'ia vtit referētes. O crux ave ſpes vnica ꝺ passiōis tempe auge pīs iustitiā reisq̄ dona veniā. et tu pī ō ceī ōr ꝙcede nob oibus vt ꝑ mentā crucī filij tui corda nr̄a flectere mollireq̄ valeā⁹ quatenꝰ cū lacrimis ⁊ gaudiō ꝙsum⁹ passionē eius. Hac itaq̄ ſuſcepta fiducia de ipa passiōe locuturi ad xp̄i dolores ꝙuertemus ſermonē q̄s in ꝓbis in themate nr̄o allegat. Esayas ꝓnunciauit Vt aūt ordiate incedam⁹ distinguem⁹ in tres ꝓncipales articulos hodiernā p̄dicatōem. In quorū q̄libet q̄tuor dolores christi pie ꝙtēplabimur. In ꝓmo articulo q̄tuor dolores. Prim⁹ dolor ōr oriōis. Scōs ꝙpbensiōis. Tertiꝰ deductōis. Quartꝰ cōtradictōis. In scōo articlo q̄tuor Primꝰ ꝓsentatōis. Scōs snīatiōis. Tertiꝰ crucifixiōis. Quartus inſpectōis. In tertio articulo q̄tuor. Primꝰ illusiōis. Secundꝰ collocatiōis. Tertiꝰ incōpassiōis. Quartꝰ ſeparationis.

Qualiē xp̄s in oriōne vehemēter doluit ꝓpter ꝙtristationē. ꝓpter petitōem. ⁊ ꝓpter ꝙstatōz

Primi articuli dolor ꝓmꝰ.

Primꝰ dolor quē xp̄s ꝑ nob tulit ⁊ nos pie illū meditari hēmus ōr oriōis. Doluit nāq̄ dei filiꝰ in laboriosa oriōne quā post cenā fec̄ ad pr̄em. cuꝰ doloris vehemētia colligi pōt ex tribꝫ. Primo ex ꝙtristatōe. Se-

cundo ex petitõe. Tertio ex ꝓfor
a tatõe. Prio apparet vehemẽ
tia doloris xpi ad orãdũ cũtis ex
cõtristatõe. Ad qõ intelligẽdum
notare debem⁹ qz Joh. xix. dicit
Xpost cenã egressus est ihs cũz
discipulis suis trãs torrẽtẽ cedrõ,
vbi erat ortus in quẽ introivit ipe
z discipuli ei⁹. Et ꝯ Mat. xvi ca.
Marci. xiiij. z Luc. xxij. narratur
q̃ hymno dicto exierũt in mõtẽ
oliuaz. ũ Aug⁹. de ꝓsensu euan
gelistaz dicit q̃ idẽ est loc⁹. Ozt⁹
em̃ ille erat trãs torrentẽ cedrõ
ad pedes mõtis oliueti. Ibi p⁹
q̃s discipulis dixit scãdalũ q̃d pas
suri erãt, p̃monuisseqz petrũ in
se nimiũ ꝓfidentẽ q̃liter eũz ter
añq̃ gallus bis cãtaret eũ nega
ret⁹. Venit cũ eis in villã q̃ dici
tur gerbsemani. z dixit discipulis
suis. Sedete hic donec vadaz il/
luc z orem. Et assumpto Petro
z duobz filijs zebedei cepit ẽtri/
stari z mestus esse. z ait illis. Tri
stis est aia mea vsqz ad mortem
Sz h theologi q̃rũt vtz in ania
xpi fuerit passio tristicie. Et argu
unt q̃dã q̃ nõ. Nã sapiẽs Eccliã.
xxx. c. tristiciã dissuadz dicẽs. Tri
sticiã nõ des aie tue z nõ affligas
teip̃m in ꝓsilio tuo. Et itez ibidẽ
Tristiciã lõge expelle a te. multos
em̃ occidit tristicia. z nõ est vtili/
tas in illa. Aristo. insup. iij. topi.
ait. Eadẽ sũt magis eligẽda sine
tristicia q̃s cũ tristicia. Sapiẽs in
sup. Prouer. xij. ait. Non ꝓtrista
bit iustũ q̃cq̃d ei acciderit. Sed
Rich. z Bona. di. xv. iij. rñdent.
q̃ absqz dubio sic mgr̃ sniaz re/
fert z text⁹ euãgelic⁹ ꝓfirmat in
aia xpi fuit passio tristicie. Sicut
em̃ ex ꝓiũctione rei amate cũ ap
prehẽsione eiusdẽ causat in appe
titu sensitio passio ẽlectatõis, sic
ex ꝓiũctione rei odite cũ apprehen
sione eiusdẽ causatur in appetitu
passio tristicie. Et qz res de pro/
rimo z certitudinaliter futura cõsi
derat q̃si iã p̃sens ꝓpter euẽt⁹ in
stantis ꝓpinquitate z infallibilita
tẽ. Jõ nõ solũ respectu rei odite
cũ est p̃sens. sz etiam respectu rei
odite infallibiliter z de proximo
venture est passio tristicie. Unde
fm pbm in. ij. rhetoricoz. Illi q̃
iam decapitant nõ timẽt viden/
tes sibi necessitatẽ imminere. sed
tristant. Et ideo quia sensualitas
anime xpi mortẽ recusabat. cum
apprehendit ipam vt de ꝓximo
et infallibiliter venturã tãta fu/
it in eius appetitu passio tristicie
Aliter tamẽ fuit in eo tristicia q̃s
in nobis. In nobis em̃ frequen
ter causat contra z ꝓter imperiũ
rationis quod vituperabile est. vt
patz per auctoritates supius alle
gatas. In xpo vero non fuit nisi
fm imperiũ rõnis q̃ imperabat
sensualitatẽ tristari moderate tñ
fm exigentiã sue nature. z idõ in
ipo nõ fuit tristicia rõnem quer
tens neqz conturbans nec de ne
cessitate. Ob quod Hieronym⁹
sup Matthẽũ ait. Dominus nr̃
vt veritatẽ ꝓbaret assumpti ho/
minis vere quidẽ contristat⁹ est
Sed ne passio in animo illi⁹ dõ

naretur per passionem cepit contristari. Aliud enim est contristari. aliud incipere contristari. hec ille. Consideremus cū q̄ benigne dominus orbis rnbuillis discipulis advocatis eos forte amplexando ꝛ nunc supra vnū nūc supra alium dextram extendēdo cum suspirio ꝛ anxietate mlta dicebat. Heu filij mei discipuli mei charissimi. Tristis est anima mea vsq̄ ad mortem. scōm Nicolaū de lyra. li vsq̄ accipi p̄t dupliciter. Uno modo intensive. quia tantū intensa erat quantum poterat esse. Alio modo extensive. quia durauit vsq̄ ad bo
B rā mortis. Secundo apparet vehemēcia doloris christi ex petitione. Dimissis vnq̄ tribus illis quibus dixit. Sustinete hic ꝛ vigilate mecuꝫ. Ruulsus est ab eis q̄tum iactus est lapidis. vt Lucas meminit ꝛ positis genubus orabat dicens. Pater mi si possibile est transeat a me calix iste. Veruntamē non sicut ego volo sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos ꝛ invenit eos dormientes. Et dixit Petro sic. Non potuisti vna hora vigilare mecum. Uigilate ꝛ orate ne intretis i tēptationem. spiritus quidē prōptus est caro aūt infirma. Iterꝫ secundo abijt ꝛ oravit vt pri⁹. Et venit iterum ꝛ invenit discipulos dormientes pre tristicia. Et relictis illis iterum secundo abijt ꝛ oravit. Ubi doctores theologie querūt. vtꝫ illa oratio fuit a rationē. aut a sensualitate. Et respōdet Bona. di. xij. iq. q̄ de ipa possumus loqui dupliciter. Aut q̄tuꝫ ad materiā. aut q̄tuꝫ ad formā. Si loqmur de ipa q̄ntū ad materiā. cum materia orōnis respiciat desiderū petentis. talis fuit peritio sensualitatis cuius desiderū erat ad non moriendū. vt magister sentē. dic in ista. Si aūt loquimur de p̄dicta orōne quantum ad formā. sic cum forma petitionis respiciat discretionē proponentis ꝛ talis modus proponē di sit a discretione rōnis. cōcedēdum est q̄ talis oratio fuit voluntatis rōnalis. Ad quod meliꝰ intelligendum. notandū fm Bonauenturam ꝛ Richardum. q̄ cum in christo sint plures nature intellectuales. videlicet diuina ꝛ humana. necesse est in christo plures esse voluntates. quod magister i ter. per multimodas auctoritates sanctoꝝ ostēdit. Uñ si numerent volūtates rp̄i scōm naturas. due sūt. scz diuina ꝛ hūana. sed fm psonas tres sūt. s. voluntas diuina. ꝛ volūtas anie rōnalis. ꝛ volūtas appetitiua sensitiua q̄ circunscribitur noie volūtatis. volūtas ōz. q̄ mouet p⁹ appbēsionē. q̄ ꝓprie loq̄ndo de noie volūtatis volūtas nō invenit nisi in parte aie rōnabil fm phm. iij. de aīa. igit tāq̄ ver⁹ homo cogitās immo clare videns dominus ie sus cristus que sibi parabantur in proximo passiones. que martyria i suo corpe tollerarur⁹ erat

voluntate quadã pietatis dice/
bat. Pater si possibile est trãsfer
a me calicẽ istũ. verũtñ q; sic ẽ vo
lũtas tua vt p humano genere
moriẽdo t patiẽdo satisfaciã. ecce
me prõptissimũ t paratũ fiat ñ
qõ ego volo volũtate sensualita
tis. ſz qõ tu. q; ego idẽ volo volũ
tate rõnis. O bone Jesu doctor
veritatis q cepisti facere t docere.
tu nob diristi vt orãtes loquere
mur pri verbũ b qõ tu in tua a/
gonia sepi⁹ replicasti. Fiat volun
tas tua. Ob qõ Leo papa in ser
mõe de passiõe ait. Nec vox oĩs
fideles instruxit. oĩs cõfessores
accẽdit. oĩs martires coronauit
Nã qs mundi odia. qs tẽptatio
nũ turbines. qs possit psecutor
supare terrores vbi xps in oĩb
t p oĩnib pri diceret. Fiat volũ
tas tua. Discãt g hãc vocẽ oĩes
ecclie filij vt cũ aduersitas vio
lenť alic⁹ tẽptatiõis incũbit sepa
to tremore formidis accipiãt to
lerantiã passiõis. Hec ille. Ter
tio apparet vehemẽtia doloris xpi
in sua orõne ex confortatõe. Cã
vrgẽs eñ erat dolor ei⁹ vt et an
gelus ad eũ ꝓfortandũ mitteret
Apparuit inq; Lucas angel⁹ ei
cõfortãs eũ. Apparitio autẽ illa
fm Nico. de ly. fuit in visiõe cor
porali. vbi ostendit q; in eo erat
vera humanitas q ꝓfortabatur
cõtra tristiciã insurgentẽ in par
te sensitiua ex appẽhensiõe mor/
is imminẽtis. Et fact⁹ in agonia p
lixi⁹ orabat. Erat aũt hec agonia
reluctatio sensualitatis morti bo/
rent; t rõis ipãz acceptãtis. q; ꝑ
tute diua qlibz ꝑo ꝑmittebatur
agere t pati qd erat sibi ꝑprium. et
factus est sudor ei⁹ sic gutte san
guis decurrẽtis in terrã. et vehe
mẽti eñ anxietate fiebat vt non
solũ hõres errẽt ꝑ sudorẽ. ſz et
aliq̃d de sanguie sudorẽ tingẽte
Scõm ꝙo opionẽ aliq; b supz
naturaliť factũ ẽ. vt sic xps suuz
sanguiez iã ꝑ salute nra effunde
re inciꝑet. Sz nõ imento q̃rẽ qd
posset. vtz dolor xpi patiẽť fuit
dolor acerbissim⁹ ita q; excesse/
rit oẽz dolorẽ q̃rũcũq; patiẽtiũ
Et ñdet rich. in. iij. t Bon. dist.
xvi. t Tho. iij. ꝑte. q. xlvi. Q; quis
dolor xpi nõ fuerit maxim⁹ oĩz
dolorz simpliť. cũ dolor dãnato
rũ sit eo maior. fuit tñ maximus
oĩm dolorz hui⁹ vite ꝑpter trio.
Prio ꝑpť cãm passiõis. Scõo
ꝑpť modũ patiẽdi. Tertio ꝑpť
cõditõez patiẽť. Prio si ꝓsidere
tur cã ob quã xps passus fuit in
eo dolor afflictio maꝝ. Nõ enim
patiebat ꝑ dpa ꝑpia. imo ꝑ alie
na. nõ ꝑ amiť. ſz ꝑ inimiť. t eti
am ꝑ bis qs videbat ingratos.

Scõo si ꝓsideret mod⁹ patiẽ
di fuit in eo dolor acerbissimus.
tum propter generalitatem. qa
in omnibus membris affligeba
tur. tum etiam propter continui
tatem. quia suspendium eius cõ
tinuabatur t clavi adeo afflige/
bant pendentẽ. Ob quod mors
confixorum in cruce est acerbis/
sima. quia configuntur in locis
neruosis t maxime sensibilibus

Tertio si cōsideret q̄litas siue cōditio patētis maxima fuit in eo afflicto ꝓpter maximā complexionis equalitatē. t ꝓpf sensus vivacitatē. Vñ qz null⁹ potuit ei equari nec in eq̄litate ꝓplexionis nec in vivacitate sensus dolor illius fuit oīm dolorū acutissim⁹ Addit enī rbo. q⁹ si cōsideret puritas doloris xpi dolor iste fuit maxim⁹. Nā in alijs patētibus mitigat tristicia interior t enam dolor exterior et aliq̄ ꝓsideratōne rōnis p q̄ndā derivatōem seu redundātiā a superiorib⁹ viribꝰ advres inferiores qō in xpo patiēte nō fuit. Unicuiq; enī virtū pmi⁹ sit agere. qō est sibi ꝓpriū scōm Damā. Jō xps Tren. i. c. ait. O vos oēs q̄ trāsitis p viā attendite t videte si est dolor sicut dolor meus. Cui⁹ magnitudinē nos colligere possum⁹ cū videmus xpm suā passionē cogitantem sudorē sanguineū emittere. Ubi est oratia rōnalis q̄d agis. O insignita imagine dei tui. Uel obsecro xpo iesu orāti sudāti gementi lacrimāti agonizāti p salute tua assistere mihi cordiē. Noli dormire illi q̄ nō dormivit ipe tibi. Inspice mētis oculo cōpassivo quāta p te passus est a die nativitatis sue vsq; ad ꝓsentē horā. t nūc vigilās t orās ferueē pri seipsum offert morti acerbissimaꝫ hodie forte passurū. Et qz hō est cogitat in seipo t sibi ipsi loquitur. Deus me filiū matris mee hic ad modicū capt⁹ ero ligat⁹ flagellatus delusus spinis coronatus t inē duos latrones in cruce ꝓfixus. Faciā oīa libenter vt obediam patri meo t redimā humanū genus. Si deus me q̄nta sustinebo tormēta. O q̄nta ē tristicia mea tamaritudo cordis mei. Cōpatere illi alia dura t colligere in cordis tuo guttulas illas sanguis qual sudādo p te fudit in terrā.

Ex in ꝓhensione vehemēter doluit ꝓpter iude dānationem. ꝓpter suā ligatōnem. t ꝓpter discipulorū turbatōem.

Primi articuli dolor secūd⁹.

Ecundus

dolor quē xps p nob sustinuit ex ꝓhensionis. qñ scz ministri judeorū cōprehenderūt eū. t velut mancipiuz vilissimū ligaverūt. Fuit autem tunc vehemēs dolor ei⁹ ppt tria Primo ꝓpter iude dānationem Scōo ꝓpter suā ligatōem. Tertio ꝓpter discipulorū turbationē

Primo fuit vehemēs dolor xpi ꝓpter iude dānatōem. Ipse nāq; turbā duxit ad locū in quo xps orāverat postq̄ erat cuz discipul' suis. Sciebat enī ipe locū illū. qz frequēter cōvenerat illuc cū discipul' suis. Dederat autē signū dis q̄ xpm ꝓhensurus erāt di. Quēcūq; osculat⁹ fuero ipe est tenete eū. Hoc aūt signuz fm glosam dedit eis ne loco xpi caperēt Jacobū minorē qui erat silis xpo in facie. Accedēs ergo iudas ad christū osculatus est eum

et dixit. Ave rabi. Cui ihs. Amice
ihāt ad quid venisti. q̄si dicat fz
alicꝫ. Tu ostēdis amicitiam si/
gno. z p ditionē agis de facto. vl
meli⁹ fm alios. O Juda amice
mi quē ego dilexi quē ad aplatū
vocavi. cui familiarē me dedi. cu
ius pedes in cena lavi. cui nūq̄
displicui osculo me tradis. O a/
mice mi juda cui si ad pniam re
dire volueris venīa sum prestaꝝ
parat⁹. Cur me dereliqꝫ. Cur a
tuo ꝓposito malo animū tuū
non revocas. Amice mi si adhuc
me amicū bñe volueris. licet me
tradas in man⁹ inimicoꝝ meo/
rū. revertere tñ ad me z ego su/
scipiā te. O vere benignissimū z
māsuetissimū dñm q̄ licet dole/
ret de iniuria quā sibi judas in/
ferebat. magis tñ ac magis af/
fligaꝫ de dānatōe ei⁹. Nā licꝫ cri
stus q̄ videbat oīa doloze ñ mo
dico afficerēt q̄ñ judas concepit
aio illū vēdere. q̄ñ judas ad pn
cipes sacerdotū accessit z trigin/
ta argēteos in manu recepit. q̄ñ
a cena exivit z ad colligendū co/
bortē z ministros sollicit⁹ ꝓpe/
ravit in suꝫ suo ferido ore ausus
est p ditorie osculare faciē iesu de
coꝛē z os ei⁹ pciosissimū. plus ta
mē angustiabaꝫ cū videbat Ju/
dā ꝓpter obstinatiōez fore damn
andū. Sz hic dubitaꝫ vtꝫ si ju
das nō tradidisset xp̄um z judei
nō crucifixissent eū fuissent būa
nū genus redemptū. Et respon
det Aler. in. iij. volumīe sūme. q̄
sic. quia in tali casu sola volūtas
patiēdi suffecat ad redemptionē
sive ad deliberatōem. iō nō ercu
saꝫ judas a pcō neqꝫ judei. Et si
dicaꝫ Ro. viij. Proprio filio suo
nō pepcit de⁹. sz p nob oīb tra/
didit illū. Et Esa. liij. Tradidit i
mortē aiam suā. g̃ sicut pr̄ z fili/
us nō peccaverūt a silr nō pecca
uit judas neqꝫ judei. Rñdet ibo.
iij. pte. q. xlvij. q. vadē actio diver
simode judicaꝫ in bono vl i ma/
lo fm q̄ ex diversa radice proce
dit. Pater eñ tradidit xp̄m pas
sioni ex caritate. qđ intelligi pōt
vno q̄dem mō fm q̄ sua eterna
volūtate preordinavit passionē
xp̄i ad humani generis liberati
onē. fm illud Esaie. liij. Dñs po
suit in eo iniqtatē oim nr̄m. Se
cundo nō pregēdo eū a passiōe.
sz exponēdo p̄sequentibus. vt Au
gu. dicit. Ipse vo filiꝰ tradidit se
ip̄m passioni ꝓpter humilitatez
z ex obedictia factꝰ. p nob obedi
ens vsqꝫ ad mortē. vt ḥz ad Phil.
ij. Judas coopatꝰ ē passiōi cristi
ex cupiditate z iniqtate. Pilatus
ex būano rōre. Et pharisei ex li/
vore z invidia. iō ipi virtupabāt
z pontissimū ingratissimꝰ judas.
De q̄ sic exclamat Bern̄. O Ju/
da mercator pessime. O ꝓditor
avarissime. Cur nō pensasti a mr̄e
trigita illos argēteos. Et q̄ pau
percula erat aut mendicassi aut
seipam pon⁹ vēdidisset dedisset
q̄ tibi preciū ne sibi filiū suū p/ D
deres innocētē. Sc̄o fuit ve/ D
hemēs doloꝛ xp̄i ꝓpter suā com
prehensionē z ligatōem. q̄ñ sz a

ministris illis fuit ligat⁹. Ad qō plenius intelligendū q̄rendum pr⁹ nob̄ est. Utr̄ ipse filius dei bñdicti volēs passionē sustinuit. Et rñdeo q̄ sic. qō ptr̄ impliciter Primo ex scripture confirmatione. Unde Esaye. liij. capitulo dicitur. Oblatus est quia ipse voluit. Secō ex pnunciatōe. Prenūciauit q̄dem passionē suā q̄n dixit Mat. xvi. q̄ oportz ire hierosolimā z multa pati a senioribus et scribis z pncipibus sacerdotum et tertia die resurgere. et Mat. xvij q̄n post trāsfiguratōz p̄cepit discipul⁹ suis di. Nemi dixeritis visionē donec filius hois a morte resurgat. Et iterum Matthei. xx. cap. quando assumpsit duodecim discipulos suos secreto z ait illis. Ecce ascendimus hierosolimā z filius hois tradet pncipibus sacerdotū z scribis. z pdēnabūt eū morte z tradēt eū gentibus ad illudendū z flagellandū z crucifigendū. Terno ptr̄ q̄ voluntarie xp̄s se obtulit passiōi ex facti probatōe. Nā iudeos z eos q̄ cū ipis erāt solo verbo virtute sua interrā pstrauit. Quippe cum interrogasset eos. quē queritis. illiqz rūdissent. Jesum nazarenum ve eis dixit. Ego sum. abierūt retrorsum et ceciderunt in terram. vt sic declaretur virtus diuinitatis eis. Ob quod Augu. sup Joh̄. inquit. Ubi nunc militū cohors? vbi terror et murmur armorum? vna vox turbam odio ferocem armisqz terribilē sine telo vllo p cussit repulit strauit. Deus enim latebat in carne z sempitern⁹ dies ita membris occultabat būanis vt laternis z facibus quereret eā tenebris. Hec ille. Et vt Crisostomus sequit demū ne quis dicat quoniam ipse iudeos ad hoc induxit vt ip̄m occiderent scip̄m in manibus eorum tradens manifeste ostendit eis omnia que sufficiebat eos revocare. Sed quia permanebant in malicia et nullam habebant excusationē. tunc sup sum in manibus eorum tradidit. Ideo iterum interrogauit eos postqz a terra surrexerunt. et illi responderunt sicut pr⁹. Quibus ipse. Dixi vobis quia ego sū Si ergo me queritis sinite hos abire. Tunc symon Petrus gladio percussit Malcum seruum pontificis. absciditqz auriculam eius dexteram. Si quis autem quereret. vnde gladius erat Petro. Crisostimus dicit. q̄ audiens iudeos contra christum conspirasse armauerat se. Theophilus ait. q̄ habuerat ipsum in cena p visu agni. Sed christus auriculā illius sanata vt Lucas refert petrum charitate redarguit dicens Mitte gladium tuum in vaginā. An putas quia non possum rogare patrem meum et exhibebit mihi modo plus qz duodecim legiones angelorum. Ubi Hieronymus quasi dicat. Non indigeo. xij. apostolorum auxilio. etiam si omnes me defenderēt qui possum habere duodecim legi-

ones angelici exercitus. Vnus legio apud veteres ser milibus hoim cõplebat. De duodecim legionibus. lxxij. milia angelorũ fuit in quot gen⁹ hoim lingua diuisa ẽ Hec ille. Subdidit xp̃s. Quó ḡ implebunt scripture ꝓphetarũ. Calicem quẽ dedit mihi pat nõ vis vt bibam illũ. Deinde dixit turbis. Tanq̃ ad latronẽ existis cum gladijs ⁊ fustibus ꝓhibẽdere me. Quotidie apud vos eram docẽs in templo ⁊ nõ me tenuistis. Sed hec est hora vra ⁊ potestas tenebrarũ. Hora vra dicit. s. vob concessa ad me ꝓhibendũ. ⁊ trãs tenebrarũ. q̃ diabol⁹ tenebrarũ ꝓnceps eos ad ẽ inducebat. Tũc illi ꝓhenderũt ihesũ ⁊ ligauerũt eũ. O flebile spectaculũ. O dolendũ malũ. O lacrimabile factũ videre illos in xp̃m seuientes. Nã vt pie possim⁹ cõtẽplari irruerũt i eũ fremẽtes ⁊ rugientes leonũ more. alij ceperũt eũ ꝑ capillos suos ⁊ violenter in terã proiecerũt. Alij gẽ osas man⁹ suas capientes retro verterunt. Alij funibus duris illas ligauerũt. alij catbenã collo ei⁹ imposuerunt. Alij ꝓtumelioſis ꝓbis iniuriabãtur sibi. Alij denicq; pugnis ⁊ pomis suorum ensium pcusserũt eũ. Quid vides o anima mea. quid audis. q̃d loquor. De q̃ dicimus q̃ tãta patiebat q̃ ligatus erat ⁊ tã viliter oppressus ⁊ fatigat⁹. Nõne ipe est Jesus dei ⁊ v̄ginis filius nõne rex hoim ⁊ angelorũ nõne creator. gubnator. redemptor. glorificator ⁊ benefactor tuus. Cur igit nõ ploras. Cur non clamas ad sidera. O ihesu mi sal⁹ anime mee amice ꝓpter me miserã peccatricẽ tam dire vinctus es ⁊ catbenat⁹. Emoli cor tuum ad pietatẽ ⁊ miserõem ⁊ sequere illũ meditatiõe deuota quocũq; de cetero pget. Tertio fuit vehemẽs dolor xp̃i ꝓpter turbationẽ discipulorũ. Discipli erenis talia q̃ xp̃o fiebãt cõspiciebãt et hoc territi fugierũt eo relicto. Et hoc predixit Zacharias prophet. xiij. c. Percutiã pastorem ⁊ dispergent oues gregis. Sz h̄ inducit qstio vtr̃ ꝓphete pdixerunt mortẽ xp̃i ⁊ passionẽ. Et respondeo q̃ sic. Nã Lactẽ. li. iiij. inducit verba Sibille di. Erit man⁹ impias infidelitũ postea veniet dabunt aũt deo alapas incestꝫ manibus ⁊ impurato ore exspuent venenatos sputos. dabit vero ad verbera simplicẽ sanctũ dorsum ⁊ colaphos accipiẽs tacebit ne q̃s agnosceret q̃ verbũ sit vel vnde veniat vt inferis loquat ⁊ corõa spinea coroneꝫ. Jpa enim insipiẽs gens deũ tuũ nõ cognouisti. sed spinis eũ coronasti ⁊ horridũ illi fel miscuisti. Hec ibi. Sz exp̃sse adhuc sancti ꝓphete passiones christi multiplicãt prenunciauerunt. Dicit nanq; Esayas. v. cap. Incurvabitur homo ⁊ humiliabitur vir. Glo. rabi salomõis dic Inclinabitur homo ⁊ humiliabitur altus vel robustus virorũ Et idem exponens illud Deut

rrrij. Deū q̄ re genuit derelīq̄sti. dic̄ in hebr. Thesi. i. debilitas z oblīuiscar' deū. Mobo. ele. ele. mole leeba. i. vulnerati vl' occisum tuū vel afflictū. et Treno. i. g. hiere. dirig. Plorās plorauit i nocte z lacrie illi⁹ in maxill' eius. glo. rabimoysi habz. Plorans erit. s. ipa hierl'm. z plorare faciet deū sc̄m. et Treñ. iij. hiere. inq̄t Dabit ponten se maxillā. saturabit opprobrijs. q̄b⁹ verb ꝓsonat dictū Michee. v. In virga inq̄t percutient maxillā iudic̄, isrl'. i. xpi Ihū Esa. xxxvij. 6z. Adonai iudex nr̄. Ado dator nr̄. Ado rex nr̄ ipe saluabit nos. et Esa. liij. de xpo passuro ita locut⁹ ē. Dñe q̄s credidit auditui nr̄o. i. passioi xpi mysterio q̄b ego z alij ꝓphe auditum⁹ a spūsc̄o. Et brachiū dñi cui revelatū est. q̄si dicat paucis. Et ascendet sic̄ virgultū coꝝ eo sc̄z xp̄s coꝝ deo pr̄e. z sic̄ radix. s. surſum fructificās de ēra sitienti id est de ꝓfine nō humectata vl' fecundata hūano semie. Et nō ē ei spēs neq̄ decor. s. in passioe. et vidim⁹ eū z nō erat aspect⁹ z desiderauim⁹ eū despectū z novissimū virorū. virū dolor. z sciētē infirmantē. z q̄si absconditus vultus eius z despect⁹. s. p verecundia. vñ nec reputauim⁹ eū. Vere languores nr̄os ipe tulit z dolores nr̄os ipse portauit. z nos reputauim⁹ eū q̄si leprosum z percussum a deo z būliatū. Ipe ät vulnerat⁹ ē p̄ iniq̄tates nr̄as z attrit⁹ ē ꝓp̄ scelera nr̄a. Disciplina pacis nr̄e sup eū z livore eius sanati sum⁹. Oēs nos q̄si oves errauim⁹ vnusq̄sq; in viā suā declinauit z dñs posuit in eo iniq̄tatē oim nostr̄. hec ille. Q̄ autē predicta ꝓphetia ad lr̄am intelligāt de xpo prs p rabi moysen q̄ hoc tenet vt dic̄ Nico. de ly. De tribulatōe ecclē xp̄i exponūt doc. indei illud Esa. xi. Timoris dñi q̄b sequit̄ ad illa ꝓba. Requiescet sup eū spūs ioris dñi ꝛc̄. Nazi libro sanhedrim imphec. i. distinctione beleeq̄ taliter sc̄ptū ē Habanbo i. z molestabit cum in timore dñi. Ibi dicit rabi Elezādri docet q⁹ bonotaret cum dñs precepto tribulationū z rorem coꝝ. et David ps̄. xxi. qui ō xpo fm Nico. de ly. intelligit in ꝓsona xp̄i ita dicit. Deus ds me⁹. i. pater rone divinitat̄, z rone hūanitatis respice in me. s. positū in afflictione. q̄re me dereliq̄sti. sc̄z in manibus iudeoꝝ. longe a salute mea. s. corporali ꝓba delictoꝝ meoꝝ eū. i. ppli q̄ sua fecit sustinēdo p eis penā. Deus me⁹ clamabo p die. s. circa horā nonā z nō exaudies. q̄ oratio illa ꝓcedebat vt dictū est q̄ntū ad suā materiam a volūtate sensualitatis. z nō ad insipientiā mihi. s. ꝫ ꝓtingit q⁹ nō sum exaudit⁹, imo magis fuit sapientia sic redimere gen⁹ hūanū Tu ät ī sctō hitas. i. oia sctē fac̄, In te sperauerūt p̄res nr̄i z liberasti eos. s. de futurte egypti z captivitate babylonis. q̄ liberatōes fuerunt quedā figure liberatōis

hominū ꝓpter mortē meā facte Ego aūt sum vermis. i. vilis ab homiabilis. et nō hō. s. nō ytens rōne ḡntū ad opi. iudeoꝝ q̄ dice bant eū demoniacū obprobriuz hoim. s. maioꝝ t phariseoꝝ t ab iectio pleb. s. ꝑplī cōmunis. Oēs videres me deriserūt me. locuti sunt labijs t mouerūt caput. s. di/centes. Sperauit in dño eripiat eū. saluū faciat eū qm̄ vult eum Om̄ tu es q̄ extraxisti me ō ven tre. s. sup naturā fecisti me nasci de ꝛgine. Spes mea q̄ in xp̄o fuit spes future glie q̄ ad coꝛp⁹. In te ꝓiectus sum ex vtero. id ē tibi in suppositō verbi vnitus a ꝯceptiōis ꝓncipio de vētre mris mee ō⁹ me⁹ es tu. id est deū me um te coḡui. q̄ aia xp̄i ab instāti conceptiōis fuit repleta ꝛrutib⁹. ne discesserꝫ a me qm̄ tribulatio prima est. t nō est q̄ adiuuet. Cir cūdederūt me vituli mlti thauri pigues seꝛ iudei petulātes t auari obsederūt me. Aperuerūt sup me os suū. sicleo rapiēs t rugiēs Sicut aq̄ effusus sum t dispersa sunt omia ossa mea. i. discipuli. Factū ē coꝛ meū tāq̄ ce. liq̄scēs i medio ventris mei. Aruit tanq̄ testa virtus mea. t lingua mea ad hesit faucibꝰ meis. t in pulueres mortis deduxisti me. Om̄ arcū dederūt me carnes multi ꝯsiliū malignātiū obsedit me. Fodert manꝰ me. t pe. me. dinu. o. os. m. Ipsi vero ꝯsideraverūt t inspexe/rūt me. diuiserūt sibi vest. mea. t sup vestem meā miserūt sortem.

Et iterū ꝑsalmo. ix. quem apo stoli Actuū. iiij. c. de christo intel ligendū testati sunt de eiꝰ passio ne ita inqt. Quare fremuerunt gentes t ꝑplī meditati sunt ina nia. Astiterunt reges terre. id est herodes qui vocabat rex galilee. Marci. vi. t Matth. xiiij. Et pō tius ꝓlatus qui tenebat ꝓ tunc locū impatoꝛ. Unde Centurio sub eo cōstitutꝰ vocat regulꝰ Jo han. iiij. Et ꝓncipes ꝯuenerūt in vnū aduersus dñm t aduersus christū eius. Ad hoc etiaꝫ est ꝓ phetia illa Zacha. xij. di. Vide/bunt in quē trāsfixerunt. Sunt et alie plures de xp̄i passione ꝓ/phetie quas omittimꝰ brevitatꝭ causa. Et ad discipulos reverti/mur in captiōe christi ꝑterritos et fugientes. Neq̄ credendū est id fuisse sine angustia cordis ma gistri sui etiā et sine fletu ac plan ctu ipsoꝝ. Puto etenī ꝙ postq̄ viderūt turbam christū ligantes ab illo aliquantulū elongati fu giendo cū eiulatu t suspiriis di/cebāt. O magister clementissime omī melle suauior quō videmus in te seuire malicia iudeoꝝ deu t nos miserꝫ tā faciemꝰ tui ḡtiosū prēm amittētes. Relicꝰ mꝰ omia vt seq̄remur te t nūc certificati su mus ꝙ pōria tua ꝓuabimur. Ꝟ/nia occidēt te phariseꝰ. His et si/milibꝰ ḡrelatōibꝰ discipuli mestī magistꝝ solū i pseq̄ntiū mānibꝰ ac crudelissime eū tractantiū de reliquerunt.

Ex christus vehemēter doluit

in deductione ꝓpter discipuli negationem. propter Anne interrogationem et ꝓpter alape percussionem.

Primi articuli dolor tertius.

Tertius do

lor quē xps ꝓ nob peccatorib⁹ supportauit dicit deductionis. qui vt dr Joh. xviij. Vinctus ductus est ad annā ꝑmū. id est ꝑmo. Cui⁹ cā subdit Erat enī socer cayphe. et q; eūdo ad domū cayphe bēbant trāsire ante domū illi⁹ Anne. ideo itraverūt domū a⁹ ob reverentiā ipsius. Beda vo dic q; forte diuit⁹ factū est vt q; erāt affines in sanguine sodarent in scelere. Tūc ātē fuit vehemēs dolor xpi ꝓpē tria Primo ꝓpter negatiōez. scōo ꝓpter interrogationē. tertio ꝓpē percussionē. Prio fuit vehemens dolor ille ꝓpē negatōem qui a discipulo negat⁹ fuit. vt enarrat Job. sequebat ihesum symō petr⁹ et alius discipul⁹. Johānes sm Aug. Discipul⁹ aūt ille erat not⁹ pontifici introiuit cū iesu i atriū pontific. petr⁹ ātē stabat ad ostiū for' quē iohes introduxit. Cui ancilla ostiaria dixit. Nūqd tu es discipul' es hois iste⁹. Dic ille. nō sum. Erat ātē symō petr⁹ stāns et calefaciens se. et ibi scōo ministris dixit. Non sum. Et tertio nīdit cognato illius cui⁹ abscidit auriculā dicenti. Nōne ego vidi te in orto cum illo. Sed dubitat hic de hac negatiōe petri. eo q; videt diversimode ab euāgelistis narrari. Nā marthe⁹ dic scōam negationem factā ad vocē ancille. et Johannes dicit ad vocem ministrorū ad ignem stantiū. similit marcheus dicit tertiam negationem factā ad vocem illorūz qui stabant. et Johānes ad vocez cognati illius cuius Petrus abscidit auriculam. Respōdet Nicolaus de lyra secōdo Augustinū de cōsensu euāgelistarū qō principalis intentio euangelistaruz erat exprimere tertiā petri negationē. et in hoc oēs conveniūt De psonis autē accusantib⁹ sive de negatōis loco nō erat principalis intentio et probabile est q; multi adēba petri circa eū et consimilia verba dicebant in properando ei magistz suum. et ideo vnus euāgelistaz exprimit vnā accusantē et alius aliam. Unde scōm veritatē hystorie prima negatio fuit facta ad ostiarie vocez principalit. secunda ad vocem illorū qui stabant ad ignē. fuerūt tamen ecrarā ab alia ancilla. et tertia facta est multis cum accusantibus. inter quos principal' erat cognatus illius cui⁹ petrus abscederat auriculā. De hac autē negatiōe Petri Chrisostom⁹ in sermone ita ait. Idcirco autem divine prouidētie secretum permisit vt prim⁹ ipse laboraret petrus quo erga peccātes durioꝛē sententiā propriꝛo casus intuitu temperaret. Petr⁹ enī ozbis terrarum doctor et mgr peccauit et

ventā impetrauit vt hoc indulgē
tie norma ⁊ regula iudicantibus
præberet. Idarco nō angelis ar
bitror cōmissa sacerdotū ptātes
ne cū xpi minime peccarēt i pcō
ribus sine misctia iudicarēt. hō
passibil' sup̄ hoies ordiat vt dū
xpe in alijs suis recolit passiōes
mitē apō eos se p̄beat ⁊ benignū
Nec ille. Fm aūt Nico. de ly. qui
dā voluēt tenere q̄ petr⁹ nō ne
gauit xp̄m ex timore mortis ⁊ ex
amore nolēs ab eo separi. Scie
bat enī q̄ si dixisset se eē discipulū
xpi stari m fuisset eiect⁹ ⁊ sepatus
ab eo. Sz b̄ ptz eē falsū ꝑ ꝓ ver
bū xpi q̄ p̄dicēs petro q̄ eū esset
negatur⁹. ⁊ videns q̄ cēt de se ml'
tū p̄sumēs subdidit. Spūs q̄dē
pmpt⁹ ē caro aūt infirma. Et q̄
negatio sua ex timore ꝓcesserit
testat Raban⁹ q̄ ait. Palā coram
oibus negauit q̄ se māi festari ex
pauit. Et de b̄ Leo pa. sic dic̄. Ob
hoc aūt desitare ꝑmissus ē vt in
ecclie p̄cipe remediū pnie recō
derēt. ⁊ nemo auderet de sua vir
tute p̄sidere. Et Hiero. sic refert
Scio q̄sdā pio affectu erga apo
stolū petr̄. locū hunc ita interpre
tatos vt dicerēt petr̄. hoiem ne
gasse nō deū ⁊ esse sensum. Ne
scio hoiez. qz scio deū. hoc q̄ fri
volū sit p̄udēs lector intelligit.
Si enī iste ñ negauit. q̄ mēitus
est dño q̄ dixerat ter me negab.
Et item Leo papa in q̄dā sermōe
sic loquit. Felices o apli serē lacri
me tue q̄ ad diluēdā culpā nega
tionis virtutē sacri habuere ba/

ptismat̄. Affuit enī dextera dñi
iesu xpi q̄ labentē te p̄uisq̄ dete/
ctis excipet ⁊ firmitatem standi
in ipō cadēte piculo recepisti. Ci/
to itaq̄ ad soliditatem redijt pe
tra tanq̄ recipiēs fortitudinē vt
qui tūc in xpi expirauerat passio
ne. in suo post supplicio ñ time/
ret. et Bze. in. moꝛ. ita scribit. Jō
intus ⁊ cantaris caloꝛe petr⁹ ꝛoꝛ
puerat ⁊ ad amoꝛē p̄ñis vite q̄si
ad p̄secutoꝛ p̄unas ifirmitate
estuāte recalebat. Et q̄b⁹ constat
q̄ petrus ex timore mḡm̄ nega
uit. quē tñ ipe pie respexit penitē
temq̄ mificoꝛdit, ad se recepit.

Scdo fuit vehemēs doloꝛ xpi ℣
ꝓpter interrogatōem. Interro/
gabat nāq̄ eū pōtifex Annas de
discipulis suis ⁊ de doctrina eius
fm Lrīm. Interrogabat eū velut
seditiosum ⁊ nouaꝛ rez factoꝛē
redarguere volēs Sz hic dubiū
oꝛit vtrū iste Annas ⁊ ceteri p̄se/
cutoꝛes xpi coḡuerūt eū. Et q̄ ñ
p̄bari possz ex ℣bo apli 1. Coꝛ. ij.
di. Si coḡuissent nunq̄ dñz gl'e
crucifixissent. Et de b̄ Act. iij. c. pe
tr⁹ loq̄ns iudeis dixit. Scio q̄
p ignorantiā fecistis sic et p̄cipes
vr̄i. Glerūtñ tho. iij. p̄te q. xlvij.
et richb. in. iij. dicūt Q. iudei non
coḡuerūt xp̄m ꝓpter ignorantiā
crassam ⁊ affectatā q̄m euidētia
signa bēbāt aduēt⁹ eius et vide/
bāt miracula q̄ fiebāt p ipm. Sz
ꝓpē odiū ⁊ inuidiā noluerūt eū re
cipe. Jō Ioh. v. xp̄s dixit. Si nō
venissem ⁊ eis locut⁹ nō fuissem
peccū nō bꝛent. Tertio fuit ve ℣

bemens dolor xpi ꝓpter passionem. Narrat enī euangelista q̄ pharisco rñdit. Ego sp̄ docui in synagoga et in templo q̄ oēs iudei conueniūt ⁊ in occulto locut⁹ sum nihil: q̄d me interrogas: interroga eos q̄ me audierē q̄d locut⁹ sū ipsis. Ecce hi sciunt q̄ dixerim ego. Hoc aūt cū diceret vn⁹ assistens ministroꝝ dedit alapā Iesu dicēs. Sic rñdes pontifici. O admirāda patiēcia māsuetissimi Iesu. percussus in facie ictu guttanu furibunda adeo vt ꝑ m q̄sdā dētes oris a⁹ remouerent ⁊ os sanguinē erpueret nil' tñ contumeliose locut⁹ est illi. sed sic magis innocentiā suā defendit dicēs: Si male locut⁹ sum testimonium phibe de malo. si aūt bene cur me cedis? Vbi augustin⁹ ait. Quid illa rñsione veri⁹ mansuetius iustius. Sed hic dubitatur an ipse sic rñdendo bñfecerit cui ipse dixerit Matth. v. Si quis te percusserit in maxillā dexteram prebe ei ⁊ alterā. Ipse aūt b̄ non fecit sed magis pcurientē se correxit. Ad q̄d rñdet Aug⁹. q̄ illō p̄ceptū nō dat absolute sz magis ꝑm p̄parationē animi. q: hō dz hꝫ animū ꝓparatū ad b̄ faciendū vbi videret b̄ expedire ad bonorē dei ⁊ vtilitatē eccl̄ie. als aūt non. imo aliquādo expedit inuriantib⁹ rñdere ad ipsoꝝ ⁊ aliorꝝ instructionē sicut fecit hic christ⁹ qui licet ita respondent tñ nō solum alterā maxillam iterū percussuro sz totū corpus figendū parauit in crucis ligno.

Q̄ christ⁹ vehemēter doluit in contradictiōe ꝓpter falsam testificationē. ꝓpr̄ publicā criminationē. et ꝓpr̄ sibi factā derisionē.

Primi articuli dolor q̄rtus.

Quart⁹ dolor quē xp̄s sustinuit in passione p nob⁹ fuit cōtradictionis q̄n a domo Anne ligat⁹ missus est ad domū cayphe pōtificis in q̄ vehemēt⁹ doluit ꝓpter tria. Primo ꝓpter falsā testificationē. Scō propter publicā criminationē. Tertio ꝓpter derisionē. Prio fuit vehemēs dolor xp̄i ꝓpter falsam testificationē. vt enī dicit Matth. Principes sacerdotū ⁊ omne ꝓsilium q̄rebāt falsum testimoniū ꝙ Jesum vt eū morti traderent ⁊ nō inuenerūt cū multi falsi testes accessissent. Refert enī Nicodemus in euāgelio suo q⁹ cū multi surrexissent alioꝝ dicebat. Ego vidi xp̄m miracula facientē. alter asserebat. Et ego vidi eum ⁊ audiui verba veritatis p̄dicantē et similia pleriq; locuti sunt spūsco monēte linguā eoꝝ ꝙ voluntatē suam. Nouissime aūt venerūt duo falsi testes ⁊ dixerūt. Hic dixit: possum destruere tēplū dei ⁊ post triduū reedificare illō. Sz hic ortt questio quō isti dicūt falsi testes qñ Joh. ij. xp̄us dixerat. Soluite tēplū hoc ⁊ in trib⁹ diebus erexabo illud. Ad q̄d rñdet Hiero. sup Matth. qnē sequit Nico.

de ysra. q illa verba q̃ dixit xp̃o intelligũtur de cẽplo corpis sui. vt ibidẽ ór. Et ꝟ sonãt ꝟba ibidẽ posita q̃ xp̃s dixit nõ ꝓpiendo sed ꝓdicãdo eis ꝙd eẽnt facturi. Vñ sensus est. Soluite. i. solue tis cẽplũ ꝟ. s. corp⁹ meũ ꝑ mortẽ et in trib⁹ dieb⁹ erexabo illũ ꝑ resurrectionẽ ⁊ nõ destruã dixit vel possum destruere. Inquit ḡ Piero. Falsus testis est q̃ nõ eo dẽ sensu dicta intelligit q̃ dicũt possent etiã dici ꝓdicti falsi testes et falsa intentiõe. qz intẽdebant ꝑurare mortẽ innocẽt. Scõo fuit vehemẽs dolor xp̃i ꝓpẽ publicam crimiationẽ. Nã cũ taceret ⁊ nihil rñderet ad ea que sibi obiciebant quasi respõsiõe indigna ꝓnceps sacerdotũ q̃ erimpatientia ꝟ tribunali surrexerat ait illi adiuro te ꝑ deũ viuũ vt dicas nob si tu es xp̃us filiꝰ dei. Dixit ei ihesus. tu dixisti. Ad qũ respondit ꝓpẽ rẽuerẽtiã diuini nominis inuocati. et subdidit. Verum tamẽ dico vob: ãmodo videbitis filiũ hoĩs sedentẽ a dextris dei ⁊ venientẽ in nubib⁹ celi. Tũc ꝓnceps sacẽdotũ scidit vestimẽta sua di. Blasphemauit. Quid adhuc egem⁹ testib⁹ audist⁊ blasphemiã. ꝙd vob videt⁊ Vbi ait Piero. Pontificẽ quẽ de solio sacerdotali furor excusserat tea dẽ rabies ad scindẽdas vestes ꝓuocat. Et Crisᷤ. in omel. inq̃t hoc fecit vt accusationẽ redderet grauiorẽ et qũ verb dicebat. factis extolleret. Qui aũt erãt cũ pontifice frementes direrũt. Reus est mortis. Vbi Orige. ait. Quantũ putas fuit erroris ipam ꝓncipalẽ oĩm vitã reã mortis ꝓnũciare. ⁊ ꝑ tã/ tos resurgentiũ testimonia nõ respicere fontẽ vite de q̃ in oĩa viuentes vita fluebat. Nec ille. Quãuis vo falso illi violẽta mortẽ dignũ acclamasset xp̃m. tamẽ dubiũ hic incidit. Vtrũ i ipo necessitas fuit ad moriendũ morte naturali. Et rñdet Rich. in iij. dis. xvi. q̃ in xp̃o fuit necessitas moriendi. q̃ntũ ad bũanã naturã q̃ necessitas nõ fuit ꝟcta nec ꝓpꝓ peccãm debita ꝟ fuit voluntarie assumpta. voluntarie eni filius dei talẽ assumpsit naturã bũanã ꝙ nisi eã miracl'o se ꝟseruare nec'riũ erat ꝙ corp⁹ ei⁹ resolubile ⁊ mortale senio defecisset q̃tus valde diu durassꝫ ꝓpꝓ excellẽtissimã cõplexionẽ. Fuit ḡ i eo necessitas moriendi rõne nature assumpte relicte suo regimini naturali. nõ tñ fuit nec'riũ illũ mori morte qua mortuꝰ est nisi ꝑ cõparationẽ ad diuinã ꝓordinatiõem. Si adhuc nonnulli dubitãt vt ꝑ necessitas moriendi in xp̃o subiecta fuerit eiꝰ voluntati bũane. ⁊ q̃dã tenent q̃ sic. Prio qz Sm Anᷤ. in lib. Cur deꝰ hõ. Sapie ⁊ iustitie dei repugnat cogere mortẽ pati sine cꝑatione illiꝰ qui iustũ ad eternã fecit beatitudinẽ. sed hõ xp̃s nunq̃ fuit culpam ⁊ fuit factus iustꝰ ad eternã beatitudinẽ. ḡ repugnasset sapie et iustitie dei q̃ xp̃s mortẽ sustinuisset si noluisset. Alꝫ ꝟo ꝟtũ

asserūt. qm̄ mori er condicione nature er posse mori nunq̄ aliq̄ creata ꝑtute repugnare videtur Sed in xp̄o fuit necessitas moriendi er ꝓdicione nature. q̄ cum volūtas būana sit creata nō potuit illa volūtate fieri imortalis Respondet Rich. ad istā q̄nez q̄ vt tactū est aliq̄ dicūt q̄ necessitas moriēdi i xp̄o subiecta fuit volūtati būane. Dicūt etiā q̄ p cōparationē ad necessitatē moriendi xp̄us in q̄ntū bō tenuit medīū inter statū inocētie z nature ipse. in prio enī statu nec nata fuberat nec volūtas suberat necessitati moriendi. sz in nob tā natura q̄ volūtas subsunt necessitati moriēdi nō sic intelligēdo q̄ necarius sit volūtate mori. sed q̄ corpus a morte p̄seruari nō p̄t. In natura aūt būana xp̄i nata suberat necessitati moriēdi. sz volūtas preerat ita q̄ nō potuisset mori nisi voluisset. Cui opi. videtur cōcordare Damasc. li. iij. c. xxi. di. q̄ nō precedebant in dño volūtatē naturalia. Nihil enī coactū in ipso cōsiderat sed oia volūtaria. Alij autē dicunt Ariuz. q̄ ille sol⁹ pōt mutare cursum z legē nature. q̄ naturā instituit er ordinauit. cū ergo i natura būana xp̄i fuit necessitas moriēdi ex ꝓditione nate ergo p aliquā voluntatē creataz tanq̄ p cām efficientē nō potuisset preseruari a morte. si tñ ex deliberatione mori noluisset diuia volūtas eū a morte p̄seruasset. huic opi. secunde magis q̄ prime rich. inherere videtur. licz vtraq; sit sustinabilis nihilomin⁹ ꝓpter diuersa alia subortā q̄stio. Vtrū xp̄us p volūtatez separauerit miraculose aiaz suā a suo corpe. an ꝓ hoc fuerit separata vt afflictionū ei illataꝝ. Et rñdt rich. q̄ xp̄us mortu⁹ fuit p violētā afflictionū ei illataꝝ ꝓcurrēte vehemēta doloris cōpassionis q̄ morte accelerauit. vñ z pet⁹ Act. ij. dixit iudeis ō xp̄o huc p man⁹ iniq̄ꝝ affligētes interemistis. Et. c. iij. Auctorē vo vite interfecistis. Et si argueret ex dicto aug̃. i. iij. ō tri. c. xij. vbi ait. lōga morte cruciabāt ligno suspensi. Vñ latrōi bovt tā moz erenk z de ligno tā añ sabbatū deponerenk crura ꝓfracta sc. xp̄o ār q̄ mortuus inuēt⁹ ē miraclo fuit. ergo si fuit mortu⁹ miraclo. nō p violētā mortu⁹ ē afflictionū illataꝝ. Rñdz rich. q̄ ibi aug. accipit miracl'm p mirabili. q̄ mirabat p lat⁹ z fuit quō ita cito cēt mortu⁹ ce q̄ cāz accelerationis mortis a⁹ ñ ꝓsiderabāt ce accelerationis cā fuit vehemēta doloris ꝓpassionis et tenerima ꝓplexio qua bēbat xp̄s. terca p totā noctē fuerat afflict⁹ z in crucifigēdo cū crucifigēres q̄ m⁹ extendēt mēbra a⁹ q̄ illoꝝ q̄ crucifixi fuerūt cū eo. q̄ pi⁹ eū odiebāt. Fuit tñ aliq̄ mō mors illa miraculosa. q̄ nisi dispēsatiue diuina potētia p̄hibuisset. dīttudinē aie xp̄i i suū corp⁹ redūdare corpus xp̄i nisi interuenīte morte glorificatū fuisset. Dō si fuisset factū nulla ꝑtute creata potuisset.

illa aīa a suo corpe separi. hec ri/
chardꝰ. Ex qbꝰ oīb colligimus
dñm nr̄m ibm xp̄z p caritatē sua
voluisse vnire aie sue corpꝰ passi
bile z mortale vt sic p nob pcōri
bus pariēdo z moriendo p nr̄o
debit̄ satisfaceret. Judei āt crimi
nabant cū fore reū mort̄ tanq̄
malefactorē seductorē z blasphe
mū. Terno fuit vehemēs do
lor xp̄i ꝓpter dīsionē. qñ. s. vsq̄
mane dimissus ē in manꝰ fuor
vilissimor q̄ expuer̄t i faciē eiꝰ z
colaphis cū cederūt. Aliq āt pal
mis faciē eiꝰ dederūt d. Prophe
tiza nob xp̄e qs est q te pcussit.
Et vt inq̄t marcꝰ Velauer̄t faciē
eius. et b fecer̄t fm alīos ne vidē
tes dignissimā faciē illaz pietate
vincer̄t. O iesu bñdicte q̄ dura
nor hec ē in q̄ in ꝑncipio vsq̄ ad
finē quietē nesas. Iz nūc vno mō
nūc alio corpe z aīo fangaris O
amātissime inuenis q̄tū me pec
catorē dileristi quē cū tot labori
bus passionib z cruciatib redime
re voluisti. O mens būana cur
tam dura es vt dño tuo cōpati
negligas q̄ p cōpassione tua sput̄
deturpat. alapis cedit. z ab indi
gnissimis psonis vilit̄ ptractat.
Deu me qd erat ispicere illos se
uientes in eū alios trahentes capil
los eiꝰ nōnullos sudariū leuātes
spuere in os eiꝰ q̄sdā improperijs
vocib clamare i aures eiꝰ. Do
pugnis ꝑcutere pectꝰ eius illos
exteasa māu verberare collū eiꝰ.
O iesu mi q̄ntū nos dileristi. sed
nos miseri te nō diligim. Vin
ce o būanū cor. vince torporē tu
um genus humanū z omnē affe
ctum tuū porrige Jesu xp̄o. Ecce
q̄ iam appropinq̄t dies z mors
de primo p amore tuo sibi para
tur. Iz vbi es o maria mr̄. vbi
habitas. An ignoras q̄ arcta dile
ctissimū filiū tuū gerunt. Dicūt
nanq̄ qdā q̄ Joh. euāgelista di
misso iesu i domo cayphe cucur
rit versus bethaniā ad domum
magdalene vbi virgo remāserat
qñ xp̄s cū discipul' suis venit hie
rosolymā ad cenā faciendā et ibi
damās ad hostiū a virgie otāte
tremēte z attonita audit. ē. Ad
uocauit mor magdalenā d. Sur
ge filia z videam. qd nob ō filio
meo significat. aptа fuere hostia
dom. et intrauit Johannes ciu
lans flens et lacrimās dicens q̄
Deu me venerāda mater q̄ du
rus tibi nūcius aduenio. z cū pre
singulis vir loq̄ valeat infroga
bat a ꝑgine collacrimāte. Vbi ē
filius meus. vbi est iesus meus. qd
actum est de illo. viuit adhuc an
iudei interficer̄t eū heu me do/
lentē nimiū. Et iobes nūdere po
terat atq̄ dicere nōdū mortuꝰ ē
Iz puto hodie morti erit tradit̄
Lomphedēr enī illū i nocte mi
nistri iudeoz z detinēt eū vinctū
in domo cayphe. asserūtq̄ neq̄
illi pharisei z scribe debere morti
adiudicari O q̄ gelidū tūc factū
ē cor illō ꝑgineū q̄ntone dolore
repleta fuit aīa eiꝰ. q̄ stati exiit
domū cū iob. z magdalēa alīsq̄
comitātib hierl̄z festia petēs. Cū

autē intrauit ciuitatē transcūtes ꝺ̄sdā interrogabat dī. illō Cāti. iij. Num quē diligit aīa mea vidi stis filiū vnicum. Et illi interro gabāt ꝙ̄lis est dilect⁹ tu⁹. Et illa. di lectus me⁹ candid⁹ z rubicūdus filius me⁹ pulcer z decorus scūs motigerat⁹ z turbo redimit⁹ gra plen⁹ erat. xxxij. annoꝝ et mihi carissim⁹. O fili mi iesu vbi te in ueniā circūibo ciuitatē p vicos z plateas vt te querā vt te inueniā vt te videaz vt cōplectar vt illo quar priu⁹ a ꝙ̄ moriaris. Perre xit rāndē vsqz ad domū pontifi cis vbi multitudinē z gregatā in uenit. q̄ñ ad pilatū iesus xp̄us mittēd⁹ erat. Cēptabat ad filiū p̄pare t ñ, p mittebat clamabat alt sona voce. Fili mi iesu Jesu fi li mi. Audiebat tunc forte filius la mētantē mīrem z adaugebat an gustia mentis ei⁹. Nam ītto in ter eos amor erat vehementior tanto vtriusqz dolor cōpassiōis mētior. Cōpatiebat vtriqz mī fi lio. cōpatiebat filius cōpassiue mī Sz vt deuoti⁹ hanc ptē exoluamus ꝙrendū est. Vtrz ergo gloi sa magis dilexerit. filiū suū ꝙ̄ ali qua alia mī filios suos. Ad qđ ego rñdeo q̄ sic. et p bo b multi plici rōe. Prio rōe claritat⁹. cla re enī virgo cognoscebat z certis sima erat q̄ a filio sūme diligebat. z cū firmit̄ crederet ip̄m esse deū in suo vtero incarnatū. sciebat illū ea diligere p̄ ceteris creaturis z būanis z angelicis ītre cor eius inflāmabat vt illū diligeret a quo sciebat magnopere se ītre dilectū. Scō b p bo rōne fastidii. Diligebat ergo filiū suū co pioſissime quē plenus sanctitate gra oñiqz virtute diligendū cen sebat. Tertio b p bo rōe totalitatis. fuit enī btā virgo ita mī xp̄i vt ab ea sola spūsco coopāte cor polentā subaz acciperet ītre amor qui dzeē p̄is z mris ad filiū erat in virgine sola ad xp̄m ab ea ge nitū. Quarto b p bo rōe diuturnitat⁹. amor enī ītto diuturnior tanto vehemētior. Cum ergo filius suū virgo dilexerit p āños. xxxij. absqz vlla p turbatōe z sēcia est q̄ eū diligebat i etate florentissima cōstitutū vltra quā dici possit. Quinto b p bo rōe familiaritat⁹. nunqz enī inuēt⁹ ē alicui⁹ fili⁹ qui ita blāde ita reuerēt ita dulciter ita familiariē z uersaret cū parē tibus suis sic xp̄s faciebat cū vir gine mīre. nō enī dubitare ꝺ̄spūā posset q̄ p tot annos ꝺ̄bo xp̄us cū mīre cōuixit nō fuerat liquefa ctū cor ei⁹ i amorē illi⁹ a ꝙ̄ tonēs vocari mīrem se sensit quē z ipa fi liū sepe notabat. quare sit mīter teneo q̄ ītto amor ad xp̄m vin cebat oēm amorē quorūcūqz pa rentū qui tenerrime filios suos diligunt aut dilexerunt.

Ex xp̄us in p̄sentatione vehe menter doluit p̄pter accusatōes z p̄opē flagellationē z p̄pter coro nationē.

Sc̄s tertiꝰ p̄imꝰ dolor.

Ecundi ar-

ticuli primus dolor Jesu christi dicat̃ p̃ tratiõis. cum enī pylato fuit p̃sentatus doluit vehemenť et papue ppť ria. Prio ppť accusationē. Scō ppter flagellationē. Terno propť coronatōez

Primo doluit vehemenť propter accusationē. Ad quod intelligendū cōmemorādū est quod euāgeliste tradūt. videlicz qꝫ mane adductus fuit iesus a domo cayphe ad domū pylati p̃sidis in p̃toriū. Erat autē p̃retoriū locus vbi audiebanť z eramiabantur rei. ipsi nō introierūt iudeī in p̃toriū vt nō ꝓaminarenť ex ingressu dom⁹ homis gentilis. sed māducarent pascha. id est azimos pānes q̄ a iudeis p diesocto eo comedebātur. O impia cecitas alienigene iudicis p̃torio cōtaminari timebāt. z fundere innocēťs sanguinē non timebāt. Exiuit ḡ pilatus ad eos foras di. Quam accusationē affertis aduerſ⁹ hominē istum. Rñderunt. Si non esset hic malefactor nō tibi tradidissem⁹ eū. Ubi Aug⁹. Interrogenť atqꝫ respondeāt ab īmūdis spiritibo liberati. ceci vidētes mortui resurgentes verū sit malefactor. Addiderūt etiā qō Lucas dicat. Hunc inuenimus subuertentē gentē nr̃am z p̄hibentē tributa dari cesari. z dicentem se xp̃m regē esse. Dixit eis pilatus. Accipite eū vos et scōm legez vestrā iudicate eū. q̄si dicat Si sufficit vestra examinatio. sufficiat et vestra sententia. Nā vt dicit Iulianus de lyra. Romani aliqua minora iudicādi permiserant iudeis retinētes sibi penā mortis et causam sanguis. Ideo p hāc respōsionē inhibebat ne christo mors inferreť. Et iō illi intēdentes eū morti adiudicari rñdebāt Nob nō licet interficere quemq̄. Introiuit ergo iterꝫ in p̃toriū pilatus z interrogauit iesum. Tu es rex iudeoꝝ. Ubi queritquare pilatus sic eū interrogabat. Et respōdet Nico. de ly. qꝫ cum iudei accusassent eum de tribo videlicz qz subuerterat gētē z phibuerat tributa dari cesari z dixerat se cē regē. De duobo p̃mis pilat⁹ non curauit inq̄rere. Non de primo quia ipse gentilis erat z nō iude⁹. nō etiā de scōo. qz sciebat illud esse falsum. sed tm̄ ō certio eo qꝫ romani nomē regiū a iudeis abstulerant. Rñdit iesus. A temet ipso ō dicis an alij tibi dixerūt de me. q̄si di. Concepisti hāc opi. de me p teip̄m. Ubi Eriſ. ait. Non ignorās interrogat. s ab ipo accusari iudeos volēs. Uñ sequť cuā. Rñdit pilat⁹. Nūqd ego iude⁹ sum. gēs tua z pontifices tui tradiderūt te mihi. Quid feasti. Respondit ihs. Regnū meū nō est de ō mūdo. q̄si dicat nō q̄ro tpalem dñationē. Dixit ei pilat⁹. ergo rex es tu. Rñdit ihs Tu dicis. qz rex sum. ego in ō natus sum et ad ō veni in mūdū vt testimonium phibeā veritati. Omis q̄ est ex veritate audit vocē meā. Dicit ei pilatus. Quid est veritas. et

non expectato responso eruit ad iudeos dicēs. Ego nullā inuenio in eo cām. ⁊ vt liberaret eum de furore ipsoꝝ ꝓposuit fm consuetudiē quā habebāt. s. in solēnitate pasce vnū reū morte peteret liberādū. an vellēt xp̄m eē illū vel barraban q̄ in carceꝛib⁹ ꝓpter maleficia sua detinebat et populo erat odiosus. Clamauerūt aūt oēs nō būc ſz barraban. O qualt gaudio feriebat tūc coꝛ virgis mr̄is q̄ audiebat horribiles illos clamoꝛes iudeoꝝ petentiū poⁿ liberationē barrabe latronis q̄ filij sui innocētissimi Dixit pilatus iudeis. Quid igit faciā de ihū q̄ dr̄ xp̄s. Dicūt oēs Crucifigat. Et ille. quid inq̄r mali fecit. Nō deruntᵗ. Cōmouit populū p vniuersā iudeā incipiēs a galilea vsq̄ ad huc. Quare pilatus misit Jh̄m ad herodē galilee tetrachā q̄ illis diebꝫ hieroſolymis erat. Et cū Jesus būdicⁿ nullum verbū coram eo dixisset sprexit illū herodes cū exercitu suo ⁊ illusit indutū veste alba et remisit ad pilatū. Pilatⁿ aūt cōuocatis ꝓncipibꝫ sacerdotū dixit eis volēs eripe xp̄m de mānibus coꝝ. Ego nullaꝫ cām inuenio in homine isto et dis in q̄bꝫ eū accusatis. sed neq̄ herodes. Nam remisit eū ad nos. ⁊ ecce nihil dignū morte actū est ei. At illi clamabant. Nos legē bēnⁿ ⁊ scōm legem dr̄ mori. Dixit eis pilatus Coꝛripiā eū ⁊ dimittā. O pilate si innocens est cur coꝛripies. si reⁿ cur dimittes. O q̄ laboꝛiosa fuit moꝛs Jesu xp̄i. tādiu malignis cōsilijs crimiatōibꝫ accusatōibꝫ clamoꝛibꝫ erq̄sita. Scōo doluit xp̄s vehemēt ꝓpē flagellationē q̄n vt refert Mar. Pylatus tradidit iesum militibꝫ ad flagellandū. Vt enī doctoꝛes dicunt. Ligauerūt illi iesum denudatū ad colūnā q̄ndā ⁊ flagellauerūt eum a planta pedis vsq̄ ad verticē. Et vt ait Oze. nazāzēnⁿ. Caro xp̄i flagellata pⁿ liuoꝛes sāguinē et omni pre scaturiebat q̄ eciam terra sub pedibus iesu et colūna ipa atꝫ flagella madefiebāt. Et vt arbitroꝝ post crudelē illā flagellationē cū soluissent illum pre debilitate nimia ⁊ doloꝛis immēsitate in terrā ceciditᵗ sanguine suo irrigatam dominⁿ noster iesus xp̄s. Sed hic theologi querūt vtrum in christo fuit vera doloꝛis passio. Et quidā licet non dicere voluerint ꝙ nō arguētes. Dicunt ꝓmo ex dicto Hilarij. d. in. r. libro de tri. Virtus coꝛpoꝝ sine sensu pene vim pene in se desciuiens excepit. ve rus aūt doloꝛ non est sine sensu pene. Ergo ⁊c. Secundo adducunt dictū Dyonisij qui ad Johannē euangelistam ita scribit. Absit vt ita insaniā vt credā sanctos aliq̄d pati fm coꝛpis passiones ſz solū credo nos iudicare ip̄os sentire. si ergo sancti nō sentiūt passiones nisi fm iudiciū et nō fm exp̄ientiā. ergo patiendo nō būt doloꝛem. verum et per

conſeqno multo minus nec ſan
ctuſſcrõz xpõ. Tertio conãt pba
re opinionẽ ſuaz exẽplo moy ſi q̃
ieiunauit.xl.die bo z xl.noctib⁹ ſi
ne aliq̃ corpis leſiõe ppẽ ꝛinuã
ꝛẽplationẽ. Ti q̃ pfectio cõẽpla/
tiõis aufert paſſionẽ, z ſenſuz fa
mis. pari rõe videt q̃ aufert ſen/
ſum doloris in carne paſſibili.
Sz ī xpõ fuit ꝛtinua ꝛẽplatio
et pfectiſſima. q̃ videt q̃ nulla fu
it in eo doloris expientia. Sed ꝛ
hanc opi. eſt oĩs ſcptura ſac. Un
in pſ. in pſona xpi dicit. Afflict⁹
ſum z hũiliat⁹ ſũ nimis. Et iterz
Ego ſum paup z dolẽs. Et iterũ.
Sup dolorẽ vulnerz meozz addi
derũt. ppterea dic Tho. dis. xvi.
in libro q̃ vera doloris paſſio fu/
it in xpõ. qm̃ i eo fuit caro paſſi/
bilis z pfozabilꝫ. fuit etiã vt⁹ ſen
tiendi ſm quã aia cõpanꝫ corpi
leſo. Et qm̃ hec duo verz dolo
rẽ facũt. ſ. vera leſio z ver⁹ leſio/
nis ſenſus. z hec duo vere fuerꝫ
in xpõ indubitãter tenendũ ẽ q̃
in ipſo vera fuit doloris paſſio.
Ad dictũ autẽ Hylarij rñdet q̃
ſm q̃ſdã dictũ illud retractauit.
vel pt dici q̃ Hylar⁹ in ẏho pdi
cto nõ excluſit ſenſum doloris a
xpõ ſm bũanã naturã ſed ſm di
uinã. vnde ẏba illa referẽda ſunt
ad pſonã xpi. Vel vt mgr ſenꝫ.
exponit dicere poſſum⁹ qõ Hy
lar⁹ nõ vult oñdere xpm nõ ha
buiſſe verz dolorẽ ſi nõ habuiſſe
cũm doloris. qm̃ paſſus eſt ppr̃
delicta nra. Ad ſcõm bo. ſ. vbuz
Dyonſij dicit Boñ. q̃ dyoniſius
nõ vult dicere nec ſenſit q̃ btus
Jobes z alij ſancti nõ expiãtur
dolorẽ in rozmẽtis. ſed vult cõ
mẽdare ꝑſtãtiã mẽtis q̃ nõ ma/
gis ꝛmoueret ex ſola ꝛſideratõe
et iudicio rõnis. Ad tertiũ bo qõ
obijciebaꝫ de moyſe dicendũ q̃
et ſi dulcedo ꝛẽplatõis q̃dãmõ
ipm reficeret a ſenſibus exterio/
rib⁹ abſtineret adeo vt naſales
vtutes q̃dãmodo ꝛſopiret vt ñ
ita ꝛſumerenꝫ et cibũ reꝙrerent
eñ q̃ tanto tpe ieiunauit ſine ſui
leſione. hoc fuit p ſpũale bñficiũ
et diuinũ miraculũ. et iõ non bz
locũ in ꝓpoſito. qz xpõs in paſſio
ne ſua nõ exercuit miracla potẽ/
tie ſz poti⁹ vſus eſt armis patie.

Tertio doluit vehemẽter xpõs
ꝓpter coronatõz. qñ milites du
rerũt eũ ī atriũ pretorij z induc/
rũt eũ purpura z impoſuerũt ca/
piti ei⁹ coronã ſpineã z arundẽ dede
runt eũ. et veniebãt ad eũ illudẽ
tes z dicebãt Ave rex iudeoz. z expue
bant in eũ z dabãt ei alapas z p
cutiebãt caput ei⁹. Et caput illõ
angelic̃ ſpiritib⁹ tremẽdũ. vt ber
nard⁹ ait. Spinaz denſitate pũ
gebaꝫ. nam corona illa de iũcis
marinis ad modũ ſpinaz acutz
erat ꝛfecta vt dic̃ Nico. de lyra.
Et pylat⁹ fecit ieſum ſic coronatũ z purpura veſtitũ velut ꝛtem
ptibilẽ z abiectuz abire. Dixitq;
iudeis. Ecce hõ. Quaſi dicat pu/
nitus eſt z iõ dz vob ſufficere. At
illi magis clamabãt. Crucifige cru
cifige eum. Et poſt mꝛa addide
runt. Si hunc dimittis non es

amicus cesaris. Ois enī qui se regē facit ꝺic̄e cesari. Et dū talia agitarent mittit ad pilatum vxor eius dī. Nihil tibi t iusto illi. ꝙsi dicat. Nullo mō eū ꝺdemnas. sz magis dimitte. Multa enī sum hodie passa p̄ visū ꝓpt̄ eū. Quia vt dicit rabanus ꝺyabol⁹ apparuerat ei mouens eā terroribꝰ ad liberationē xp̄i volēs sic impedire hoim saluē. Sed dubitatur vtr̄ visio predicta facta fuerit in somno vel vigilia. Et rñdz nr̄co. doctꝛ. ꝙ hoc non bt̄ exp̄sse. credit tñ magis ꝙ fuerit in somno.

Ex̄pō in sententiaꝫ vehemēter ꝺoluit ꝓpt̄ oneratione pr̄opter assocīationē t ꝓpter lamentationē.

Secūdi articuli doloꝛ scō.

Ecūd⁹ doloꝛ

secundi articuli ꝺī sententiaꝫ Videns nanq; pilat⁹ nō posse iudeoꝝ furoꝛē sedare nec mitigare ānimo aūdiebat eos magno cū tumultu clamātes. Si būc dimittis nō es amic⁹ cesaris. accepta aq̄ lauit man⁹ coꝝ pp̄lo dicens. Innocēs ego sū a sang. iusti huius vos videritis. Ubi remigius autmos erat apud antiq̄os vt cū vellet ꝺo oñdere se immunē esse ab aliquo crimie acceptā aq̄ lauare man⁹ suas coꝝ pp̄lo cōsueuerat Et rñdēs vniuersus pp̄lus ꝺixit Sāguis e⁹ sup nos t sup filios nr̄os Quare pilat⁹ būano timoꝛe victus ꝓ tribunali sedens fm oꝛdinē curie sue sniaz iniustā ꝓtulit vt crucifigeret. Tūc amātissim⁹ ꝺño nr̄ Ihūs xp̄us cruciat⁹ est ꝓpt̄ tria. Primo ꝓpt̄ oneratione. Scō propt̄ associationē. Tertio propter lamētationē. Primo cruciat⁹ est ꝓpt̄ oneratione qñ sz crux onerosa t dura būeris suis fuit imposita. Tunc enī cū de domo pilati versus montē caluarie ducerēt añq; deuēnisz ad locū vt ꝺr i q̄ꝺā hystoria afflicta t mesta mr̄ ei⁹ obuiā illi pcessit volens illū tangere et amplecti. Quaz vt filius asperit meroꝛe ꝓfectā ceꝺit fatigat⁹ sub cruce. Ipsa enī mr̄ ꝺulcissima q̄ si mortua in terram ruit. Ob q̄ in loco illo in hmōi facta memoriā capella a fidelibꝰ ꝓstructa fuit que sc̄a Maria de spasmo nuncupat. Tandē inde angariauere boiem cyreneū noie symonē vt rolleret crucē ihesu. Qui vt aiūt q̄ ꝺam cū sepi⁹ rēpraesset ihesus illaz portare p̄ debilitate ferre amplius nō valebat. Curre o aīa mea curre veloc t̄ t būeros tuos subijce illi cruci in q̄ Ihūs ꝺei filius operabit saluē tuaz. imo oim fideliū saluādoꝝ. Si hic doc. q̄rit quare xp̄s hūdictus pati voluit mortē crucis. Et rñdet tho. iij. pte q. b. fecit ꝓpter septē rōes. Prima ratio est propt̄ exēplū virtutis. Dicit enī Aug. in li. lxxxiij. q. Sapientia ꝺei hoiem ad exemplū quo recte viuerem⁹ suscepit, ꝑtinet aūt ad vitā rectā eos q̄ non sunt metuēꝺa nō metuere. Sūt.

autem homies qui ꝯ̄ quis morte
nō timēt. genus tñ mortis hor-
rescūt. Ut ergo nullū gen⁹ mor
tis recte viuenti homini metuen
dū esset illius homis cruce oste
dendū fuit. nihil eni erat inf̄ oia
genera mort̄ illo genere execra-
bilius. Scōa ratio est q̄ ꝟ̄ ge
nus mortis maxime conueniēs
erat satisfactioni p̄ pctō p̄mi pa
rentis. Unde Aug⁹. dicit in quo
dā sermōe de passione. Contem
psit Adam p̄ceptū accipiēs eor
hore. sed quicqd Adam perdidit
Xp̄s in cruce inuenit. Et Ambr.
de xp̄o ait de parentis p̄thopla-
sti fraude facta cōdolens q̄n po
mi noxiā morte morsu corruit
ipe lignū tūc notauit dāna ligni
vt solueret. Hoc opus nr̄e salu-
tis ordo depoposcerat mulnfor
mis p̄ditor̄ ars vt arte falleret.
t medelā ferret inde hostis vnde
leserat. Et iterum ecclesia dicit.
Omnipotēs eterne deus. qui salutē
humani generis in ligno crucis
constituisti. vt vñ mors oriebat
inde vita resurgeret. t q̄ in ligno
vincebat in ligno q̄z vinceretur.

Tertia rō est q̄ dic̄ Xrist. in ser
mone de passione. In excelso li-
gno t nō sub tecto passus est vt
etiā ipsi⁹ aeris natura mūdet. q̄z
et ipa terra sil'e bñficiū sentiebat
decurrentis de latere sanguinis
stillatione mūdata. Et idē Xrist.
sup Joh. inqt. Audiēs suspensio
nē intelligas in altū vt sanctifi-
caret aerē q̄ sanctificauerat terrā
ambulando in ea. Quarta rō
est: quia per hoc q̄ christus i cru
ce mortē ascensum nob parat in
celū. vt Xrist. dicit. Quinta rō
est q̄: hoc cōpetit vniuersali sal-
uationi totius mūdi. Nā figura
crucis vt ait Greg. nazanzen⁹ a
medio contracta in quatuor ex-
trema partita significat virtutes
et prudentiā ei⁹ qui i ea pepēdit
vbiq̄ diffusam. Xrist. etiā dicit q̄
in cruce expansis mānib⁹ mortē
altera manu veterē populm altera
eos qui ex gentib⁹ sunt trahat.

Sexta rō est q̄ ꝟ̄ gen⁹ mor
tis diuerse virtutes designantur
Unū Aug⁹. dic̄ in li. de gra veteri
t noui testi. Non frustra tale ge
nus mortis elegit vt latitudinis
t altitudis t longitudis t pfun
ditatis. de q̄b⁹ apl's locut mḡr ex
isteret. nā latitudo ē in eo ligno
q̄ transuersum desup figit. ꝟ̄ ad
bona opa ptinet. q̄z ibi extendūt
man⁹. longitudo ē in eo ligno q̄
vsq̄ ad terrā trahitur q̄ erux stat
sistit t pseuerat q̄ longanimita-
ti tribuit. altitudo est in ea ligni
parte q̄ ab illa trāsuersa figit ver
sus sursū relinquit. ꝟ̄ ē ad caput
crucifixi. q̄z bñ spantū supna ex
pectatio est. Jaz ꝟ̄ illō ex ligno
q̄ fixū occultat. vñ totū illō er-
urgit significat pfūditatē gr̄ie
gr̄e. Et sicut etiā Aug. di. sup Jo.
Lignū in q̄ fixa erāt membra pa
tientis ad cathedrā fuit magistri
docentis. Septima ratio est q̄z
genus mortis plurimis figuris
respondit. vt eni Aug⁹. dicit i ser
mone de passione in diluuio aq̄

rum humanū gen⁹ arcba lignea liberauit. De egypto dei populo recedente. Moyses mare virga diuisit: z pharaonē pstrauit ac pplm dei redemit. Idem Moyses lignū in aqua misit. z amaritudinē ei⁹ in dulcedinez cōmutauit. Et lignea virga de spirituali petra salutaris vndep ferk. Et vt amalech vincerek contra virgaz Moyses expansis mānib⁹ extenditur. Et lex dei arce testa mūti creditur lignee vt bis omibus ad lignū crucis p quos dā grad⁹ venak. Sebo cruciat⁹ est christ⁹ ingenti dolore, ppter associatōez Associatus nanqz est cū duobus latronib⁹ sicut pdixerat Esa. l. c. Et cum sceleratis deputatus est Vbi doctores q̄rūt: verū hoc cōuenienter sit factū. Et rñdent q̄ in hoc alta fuit intentio iudeoz. alta ordinatio dei. quantū enim ad intentionē iudeoz sic dic Crisostom⁹. Duo latrōes verimqz crucifixerūt vt eoz suspitiōis fieret particeps. Sed nō ita euenit Nam de illis nil dick. huius autem vbiqz crux honorak. Reges drademata deponētes assumūt crucē in purpuris in dradematibus maximis in mensa sacrata vbiqz terrarū crux emicat quantum vero ad dei ordinationem christus cū latronibz crucifix⁹ est Primo quia vt dicit Hiero. super Matheū. Sicut pro nobis maledictū crucis factus est sic p omniū salute inter noxios crucifigitur. Secundo vt dicit Leo papa in sermone depassiōe. Duo latrones. vnus ad dexterā. alius ad sinistrā crucifigūtur vt in ipa patibuli specie ēnotarek illa que in iudicio ipsi⁹ hominū omniuz facienda est discretio. Et Augustin⁹ dic sup Johānē. Ipsa crux si attendas tribunal fuit in medio eni iudice constituto vn⁹ qui credidit liberatus alter q̄ insultauit dānatus est iam signabat quid factur⁹ est de vnis et mortuis. altos posituros ad dexterā et alios ad sinistrā. Tertiū Fm Hilariū. Duo latrones leue ac dexre affigunk omnē humani generis diuersitatē vocari ad sacramentū passiōis dñi ostendēdos sed quia p diuersitatē fidelitū aut infidelitū fit omniū scōm dexterum z sinistram diuisio. vnus er duobz ad dexteram situs fidei iustificatōe salvak. Tertio crucifixus est christ⁹ acerbo dolore ppter lamētationē q̄n vt memnit Lucas seq̄batillū multa turba ppli z mliez q̄ plangebant et lamētabant eū. Cum q̄bz etiam ipse cōpatiēdo p̄dixit futurā illi⁹ ciuitatis calamitatē z desolatōez Sed dock. hic querūr cur Jesus Christ⁹ in hierlm pati voluit. Et rñdent q̄ hoc cōuenienk factuz ē multiplicē rōne. Primo quidez quia hierusalē erat locus a deo electus ad sacrificia sibi offerēda Que quidē figuralia sacrificia figurabant xp̄i passionē que est verum sacrificiū. iuxta illō Epbe. v. Tradidit semetipm oblationem

et hostiã deo in odorẽ suauitat'. Scõo qz virt' passiõis ei' ad totũ mũdũ diffundẽda erat. iõ in medio ẽre habitabil' pati voluit. id est in hierl'm. Vñ õr i ps. Deus aũt rex nr ante secula opat' ẽ salutẽ i medio ẽre. i. hierl'm q õr ẽ terre habitabil' vmbilic'. Tertio qz hoc marie ꝓueniebat bũ litan eius. vt sz sicut turpissimũ mortis gen' elegit. ita etiã ad ei' humilitatẽ primit q in loco taz celebri ꝓfusionẽ pati ñ recusauit Vñ Leo pa. dicit in ser. epõie q formã serui suscep erat bethleem preelegit natiuitati t hierusalez passioni.

Qi in crucifixione xp̃us vehementer doluit propter potatõez ꝓpr̃ ꝓ clauationẽ. t ꝓpr̃ elevatõz.

Scõi articuli doloz terminus.

Tertius do

loz secundi articuli õr crucifixiõis qñ crucifixerunt eũ in monte caluarie vbi nimio dolore agit atus est ꝓpter tria. Prio propr̃ potationẽ. Secũdo ꝓpr̃ clauationẽ. Tertio ꝓpter elevationẽ. Primo nimio dolore agitat' est xp̃s ꝓpter potationẽ. Quia vt inqt Matth. dederunt ei vinũ bibere cũ felle mixtum. Vbi qrendũ est qre illo vino sic amaro potauerit eũ. Et dic Nicola' ō ly. q aliq dicũt hoc fuerũ fuisse vt annus xp̃s moreret. et sic milites ei' custodia ein' expedirent qui debebãt eũ custodire quousq expirasset. Sed ipse Nico. aliter. di. Naz legit in quodam libro hebraico qui apõ eos intitulat liber iudicũ ordinario ꝙ. q qz salomon dixerat Prouer. xxxj. Date sicera merentibꝰ et vinũ his q amaro sunt aio vt bibant t obliuiscant egestatis sue et iõ sentores iudeoꝝ statuerit vt condẽnatis ad mortẽ darent vinũ aromaticũ ad bibendũ vt facilꝰ tolerarent passionẽ. in hierl'm ãt erant mr̃one devote t cõpassiue que ẽ vinũ t siceram. i. potũ inebriatiuũ dabant ex devotiõe. iudei ergo ex nimia crudelitate moti rale vinũ datum ꝓ xp̃o t aliis duobꝰ latronibꝰ acceperit sibi fm qõ dictũ erat Amos. q. Vinum damnatoꝝ bibebãt. t loco eius posuerũt acetũ cũ felle mixtũ. Taliẽ potũ cũ gustasset ihesus noluit bibere. nec ꝓdicit Mare' cui' text. habet. Et nõ accepit ad bibendũ sed ad gustãdũ solũ. vt sic impleret in eo qõ dictũ est in ps. Et dederũt in escã meã fel. t sitiẽti mea potauerũt me aceto. Scõo mlto doloze fatigat' est xp̃s ꝓpr̃ cõ clauationẽ qñ. s. cruce parata atq̃ disposita ẽ in terra collocata fm cõem opinionẽ ereuntes neq̃ illi magno impetu dñi nr̃m ihm xp̃m ad crã pieceri vt' clauis eum ꝓfigerent. Et licz euãg. nõ oia dicant. qz tm̃ essentialia scribere curauerũt. nihilomin' verisimr̃ credere possum' q ita nudat' et genuflexus ihesus vt se sup crucẽ extenderet oculi ad celũ levans in corde suo dixit. Suscipe sctẽ pa

ter cerne me dilectū filiū tuū quē tibi offero in sacrificiū imaculatū p salute būani generis et remissiōe peccōz. Ecce iā nō offerūt tibi legalia sacrificia hircoz aut agnorū vel tauroz. sz caro innocētis mei filij tui triginta et tres anni ela psi sunt q̄bus hāc crucē sp aspiciēs in illā mortē p būani generis redēptione ꝛcupiui et desideraui. rūdē pūdens se sup crucē manib⁹ suas et pedes liberalissimo gestu extendit. Acceperūt aūt clauos crucifixores et ꝓtulerūt eū. malleoz autez ictus et sonitus audire poterāt a virgine mīe cui⁹ coz clauis illis acutissimis qui manus et pedes ossa et carnes filij sui rūpebāt cōfigebāt. Crucifixi sunt cūctā cū eo duo latrōes q̄bus pterigz voluerit tenere fuisse crucibus alligatos trāi. sz ego dico q̄ fuere ꝛclauati. quia vr inde Augz sup Jo. Pendentes in ligno clauis ad lignū māibus confixi ꝓducta morte necabāt. Scripsit aūt titulū pilat⁹ et posuit sup crucē. Erat aūt scriptū Jhs nazarenus rex iudeoz: ihīs hebraice, grece, et latinis. Ubi q̄rit a doctorib⁹ cur hac triplici lingua deo volente titul⁹ ille fuerit scriptus. Et rndet Crisostomus. Credibile est multos gentiles simul cū iudeis ppter festū ꝓuenisse. et ō vt nulli⁹ ignoraret nō in vna lingua sed in tribus scripsit. Et aug⁹. dicit. Tres ligueibi ꝓpe ceteras eminebāt. Hebraica ppter iudeos i dei lege gloriantes. Greca ppter gentū sapientes. Latina ppter romanos ml'tis ac pene oīb⁹ tūc gentibus imperantes. Theophilus vo in quit. Significat aūt supscriptio triplici f̄mōe signata dn̄m cūctā gentem. practice. phice. necnō theologice. Hā p latinas lras figuratur practica. eo q̄ romanū imperiū potentissimū satisfactoriū in expeditionib⁹ fuit. Per grecas vero philosophia figurat grecia nāq; erga naturaliū speculatōez insudauerūt. demū p hebraicas theologia prendit. dū iudeis est credita rez diuinaz agnitio. Docebant ꝑ pilato pontifices iudeorū. Noli scribere rex iudeoz. sed quia dixit rex sum iudeoz. Rūdit pylatus. qđ scripsi scripsi. Milites aūt diuiserūt sibi vestimēta sua et sup tunicā mittētes sortē. Erat aūt tunica inco sutilis. ideō sine sutura desup ꝓtexta p totū. sup quā miserūt sortes. Et sz marcus dicat q̄ sortes miserē super eis. s. aliqs indumētis xp̄i. tamē f̄m Nico. de ly. Illō dz intelligi p synodochen. i. sup aliqđ eoz. s. sup tunicā. Tertio veratus est et iesus multo dolore q̄n crux fuit elevata a terra et posita i foramine atq; plantata. in q̄ iam nat⁹ erat fructus nr̄e salutōis anteq̄ in monte calvarie defigeret. In ipso aūt motu et elevatōe crucis aut plantatōe ponā⁹ coz pis per tres clauos vel q̄tuor f̄m q̄sdaz sustinebāt. Jō mēbra illa debilitata incredibili cruciabant dolore. Sz tūc mestissima mater filiū intuēs ꝓcipibilē ꝓfusibilē

despectum. deformē. grandi angustia plenū. plagis attritum. in medio latronū pendentē. adiuto rio magdalene t iobis q̄ntū potuit cruci ꝓpinquā se fecē. vbi mutatā cernēs aspect⁹ filij sui venustatem t elegantiā. ꝓsideransq; q̄ grauj supplicio detinebat lamentabiles voces emittebat. Hoc aūt expſſit Jo. q̄n dixit Stabat aūt ux̄ cruce ihesu mr eius t soror mris ei⁹ maria cleophe t maria magdalene. Sz dubiū est hic q; Luce. xxiij. 8z. stabant oēs noti eius a longe. Sz dic̄ nico. ō lyra seq̄ndo Aug. in li. de ꝓsensu euā gelistaꝝ q̄ in tanto tumultu erāt vt t iuxta dia possent. q; in ꝓspectu eius presto aderāt t a longe respectu turbe ꝓpinqui⁹ circūstātis cū Centurione t militib⁹. Pretereuntes aūt blasphemabāt eū mouētes capita sua et dicentes. Vah q̄ destruis templū t i triduo illud reedificas. salua temetip̄m si filius dei es descēde nūc de cruce. Silr t principes sacerdotū illudentes cū scribis t senioribus dicebant. Alios saluos fec̄ seip̄m nō pōt saluū facere. Jbs aūt in tot ꝓsecutōib⁹ t maledict; dixit vbū istud p̄mū in cruce ois patientie exemplū. Pater dimitte illis q; nesciūt q̄d faciūt. opere implens q̄ verbo docuit q̄n dixit. Orate p ꝓsequentib⁹ t calūniātibus vos. Improperabant etiā ei latrōes qui crucifixi erāt cū eo. Lucas vo dicit q̄ vnus trū blasphemabat quē alius repbendit. sed Aug. in li. de ꝓsensu euang. dixit q̄ Johānes loquit in plurali ponēs plurale pro singulari. sm vsitatū loquendi modū. Vel pōt dici sm Piero. q̄ primū vterq; blasphemauerit. deinde vn⁹ credidit in xp̄m: t priorē negationē sequēti confessiōe emendauerit. Vñ hiero. sequit in duobus latrōibus vter/q; ppls t gentiliū t iudeoꝝ primo dñm blasphemauit. postea signoꝝ multitudine alter exterritus egit penitentiā. t vsq; hodie iudeos increpat blasphemantes Hecille. Dicit ḡ latro penitens. Dñe memēto mei dū veneris in regnū tuū. Respiciens aūt ihesus benedictus hui⁹ latronis contritionē fidem spem atq; caritatez. Rndit ei scōm vbū quod in cruce protulit dicens. Hodie mecū eris in paradiso. O felix ꝓmissio O breuis tante felicitatis adimpletio: nullus añ latronē h vbū audiuit. promissa sic̄dez fuit patribus t prophetis eterna vita p̄ xp̄m. sed nulli sicut latroni ita breui spacio designata.

¶ Q in inspectiōe xp̄i vehementer doluit ꝓpter querelationem propter recordationē. et ꝓpter cōmendationem.

Secundi articuli dolor quartus.

Quart⁹ dolor secundi articuli de xp̄i inspectiōis. cū eni de cruce inspexisset mr̄ez asperrimo dolore vulneratū est cor ei⁹

et precipue propter tria. Primo
propꝫ querelationē. Scōo ppꝫ
recordationē. Tertio propter cō
mendatiōem. Primo doluit
christus propter querelatiōem.
Audiebat nanqꝫ querelas mris
ingeminantis et dicētis sibi vo
cabulū illud qō p triginta z tres
annos cū tanta dulcedine vtriusqꝫ cōmēorauerat. in passiōe vero
illud pferebat cū cor3 pleno do
lore. merore z amaritudie. Po
terat ḡilla virgo sanctissima la
mentari z dicere. Fili mi anime
mee olim consolatū z gaudiuꝫ.
nunc aūt gladi⁹ penetrabilior oi
mucrone acutissimo. fili mi quē
nouē mēsiū in vtero tenui. quez
paruo lacte pauī. quē totiens in
fantē et paruulū pānis involui.
in cuna reposui. z amoroſis am
pleribus strinxi inq vbera mea
et osculata sum. O ḡ infelix mi
bi z tibi facta ē dies ista. Et quis
poterit mederi vulneribꝫ doloꝝ
meoꝝ. z mitigare āgustiā misel
le matris tue cū inſpiciā te filiuꝫ
meū vt leprosum factū. qui spe
ciosior eras pre filijs hominuꝫ
vt malificū et reum cū iniqs de
putatū. qui sanctussimoꝝ eo vt fa
tuū z stultū cerno. in quo recon
diti sunt oēs thesauri sapiēie
dei vt hostē z omniū inimicum
qui oībus affabilis benigⁿ⁹ et
humanus semp astitisti. et sup
oīa velut oblitum mei vidue
matris tue. Nam ecce iam mo
rieris et nihil mihi dicis et quid
faciꝫ ego sine te filio meo. quo
diuertam ad quē confugiā tu mi
bi pater. tu mihi frater. tu mihi
blandus filius eras. tu mee dul
cie. tu mee delicie. tu mea gloria.
O me desolatā que tantū filiuꝫ
in cruce video deficere. O aman
tissime fili: loqre mihi matri tue
loquere vt audiā vocē tuam ci
gneo canore dulciorē. Loquere
inquā vt sic saltē audiens verba
tua patientior fiam ad toleran
dā qui me cruciat p amore tuo
penā non deneges mihi quod
postulo. Exaudi me z verbo tuo
consolare ne deficiā in hac tribu
latione. O fili mi lumē oculorū
meorū q descendisti latroni mise
ricorditer loquens ei. Acquiesce
ita qꝫ voto matris tue et dic mi
bi quid facturꝰ sim. cui me or
phanam derelinquis. His autē
vel similibus querelis pulsabat
mestissima mater aures afflictis
simi filij sui qui non minorē pe
nā experiebatur in mente pro
pter teneritudinē matris quam
sentiebat in corpore a planta pe
dis vsqꝫ ad capitis verticē vulne
rato. Ideo scōm quendā deuo
tum tractus in suo cor3 dicebat
carmen illud vulgare siue eius
sententiā. Matre mia benedi
cta mi'ra te vego afflicta. El tuo
lachrymare e vna sagitta. Che
el cheuor mio ha passata. non
pyaguere o matre mia. El tuo
lachrymare e pena mia. Sup
porta fin chio sia da morte resu
scitato. Secundo doluit xp̄s
propter recordationē. In talibꝫ

enī mysteriꝫ recordabat et in se ipso cōferebat. O mi mater quō oia gaudia q̄ de me suscepisti cō uersa sunt tibi in merorē ⁊ luctū vbi nā sunt angeli in mea natiuitate cantātes. vbi pastores ad p̄sepe veniētes. vbi orientales reges in cuna me adorātes. vbi g̃ tia p. xxxij. annos vtriusq; familiaritas. vbi tot ⁊ tā ta de me p̄dicata miracula. propter q̄ oia letabar cor tuū. Deu me nūc vides tm̄ filiū tuū factū in dens⁹ omi pplo et abiectissimā morte pati. Tertio doluit xp̄us ppt̄ cōmendatione q̄n apiens os suū melliflu⁹ dixit ei. Mulier: ecce fili⁹ tuus. s. Joh̄es euange. qui secū iuxta crucē astabat. ⁊ vt doc. dicūt nō vocauit eā materno noīe sed cōmuni ne ex tenerit̄dine nomis m̄ni si crp̄ merek aggrauarek anim⁹ ei⁹. De inde cōmēdās eā discipulo dixit. Ecce m̄ tua. q̄si dicat. Deputo te ad eius obsequ⁹. Et er illa hora accepit eā discipul⁹ in suā. s. curaz et diligēnā. O q̄t doloꝝ aculeis punctū fuit tūc cor virgineū et vna parte cū mulieris nō m̄ris audiuit vocabulū. licz et pre altera aliqualr̄ solarek. quia filius amātissim⁹ eius iesus eam commendauerat dilecto discipulo. Ideo aug. sup hoc passu Jo. ait illa hora tē. Hec nimirū est illa hora de qua Jesus aquam cōuersurus in vinū dixerat mat̄i. Quid mihi ⁊ tibi est mulier. nō dum venit hora mea. tunc enim diuia facturus nō diuinitatis q̄z infirmitatis m̄cz velut incognitam repellebat. Nūc aūt hūana iam patiēs ex quo fuerat factus homo affectu cōmendabat humano. Moralis igit̄ in his inuatur locus ⁊ exemplo suo instruit preceptor bonus vt a filijs pp̄s impendat cura parēt̄ib⁹ tāq; lignū illud vbi erāt fixa membra morientis esset cathedra mḡri doce nris.

Ex christus vehementer doluit in clamatione propter mundi horrorem. propter sui confusionem. et propter patris derelictionem.

Tertij articuli p̄mus dolor.

Rim⁹ dolor tertij articuli dicitur clamatiōis. Ostēdit enī in clamore suo immēsitatem doloris et potissimū propter tria. Primo ppter mūdi horrorem. Secundo ppt̄ sui p̄fusiōez Tertio ppter p̄tis derelictiōem. Primo ostēdit Christus imensitatem doloris in mundi horrore. quando scz insensibiles creature crudelitatē que ipsum fiebat horrētes modo suo patienti ihesu compati visę sunt. A sexta nāq; hora tenebre facte sunt vsq; in horā nonā. Et vt Lu. ait̄ Sol obscuratus est et velū templi scissum est in duas partes a summo vsq; deorsum. et petre scisse sunt. et terra mota est. vbi apparet p̄turbato corpoꝝ supe

riorum ꝑmo deinde inferiorum qualr aũt fuit illa tũc solis eclipsis docẽt. varie sũt opinati. Dicero. nanq; dixit q; ille tenebre fuerũt facte ꝑ retractionẽ radiorũ solis diuia ꝑtute. Origeneo autez dixit q; ꝟ factũ est ꝑ impositiõez nubiũ densaz. Sz in ꝟ magis credendũ est Dyonisio Briopagite qui dicit in epla ad Policarpũ hoc fuisse ꝑ inꝑpositionẽ lunein ter terrã z solẽ sic fit in eclipsi solis. Et ibidẽ dicit q; ipe hoc vidit tunc existẽs i egypto vbi ẽ aeris puritas. Vidit igit lunã ab oriente ascẽdẽtẽ ꝑ suo meridiẽ z supponentẽ se soli. Dicero. aũt z Origeneo nõ loquunt de illa eclipsi asserendo q; sic fuerit vt dicũt. sz q; potuit sic fieri. ẽre seq̃ndo Dyonisiũ dicim⁹ q; illa eclipsis nõ potuit eẽ naturalis sed miraculosa et hoc multiplr. Prio qz luna erat ex. z tũc distat a sole ꝑ dyametrũ celi. eclipsis aũt solis nõ ꝑt fieri naturalr nisi tpe ꝟiunctois solis z lune ꝑpter qs dicẽ Dyo. q; mirabatur qz nõ erat tpe ꝟiunctois ad talẽ ꝟiunctionẽ. Secõm miraculum fuit. qz trãsacta eclipsi lũa redijt ad orientẽ. ita q; in vespe fuit in oriente sole existẽte in occidẽte. z sic orbes eoꝝ sunt ad ꝓstinũ statũ restituti. Tertiũ miracl'm fuit qz pro oriẽtalis solis prio fuit obscurata z tuncꝝ vltimo illuminata. cõtrario aũt mõ fit in eclipsi naturali. Quartũ miraculũ fuit q; luna fuit imobil' sub sole ꝑ treo horas. In naturali ꝟo eclipsi cõtinue monet sub sole. vt etiã refert Crisf. Quintũ miracl'm fuit qz illa eclipsis obstulit lumẽ vniuersis gtibo terre. licet aliq; ꝟ velint intelligi tm̃ de terra iudee. Verũtñ vt appeꝛeat dicta Dyo. fuit in egypto fuit i grecia. z fuit rome. z licin alijs mũdi partib⁹. Unde Horosi⁹ ait. Cũ dns patibulo affixus est mario terremotu ꝑ vrbẽ romã facto sara i mõtibus scissa. marmarũqꝫ vrbiuꝫ plime preo pl⁹ solito ꝟcussiõe ceciderunt. Eodemqꝫ die ab hora diei. vi. sol in totũ obscurat⁹ ẽ terra ner subito abducta terrio est adeo vt stellas tũc diurnis horis vel poti⁹ in illa horrẽda nocte toto celo visas fuisse referat. Eusebius etiã in cronico asserit se legisse. q; tunc in bithinia q̃ est in asia fuit magn⁹ terremot⁹ z maior sol obscuratio q̃ vnq; fuerit z q; dicebãt horã sexta i tenebrosã noctẽ versus sit ita vt stelle videreñ in celo. et q; in Tyrea q̃ est vrbs bithinie mltas edes terre motus subuerterit. De illi⁹ eclipsis miracl'o Dyo. in epistola ad apolophanũ qui secũ erat in egypto illo tẽpe postea sic scripsit. Cũ reperim⁹ qz z erat nouissimũ solem pati molestias ñ debere aio ad te vsqꝫ peruenisse sacrariũ adhuc nescim⁹ tãte rei mysteriũ. Quid nãq; speculũ doctrine apolophani dignius scireꝫ, ascribi atq; tuis libris ore diuino. z nõ bũani sensus sermone. O bone Dyonisi diuinarũ ꝓmutationes sunt rez. In

hystoria ꝥo scolastica legitur: q̄ philosophi ad hoc adducti sunt vt dicerent. aut de⁹ nature patit aut ordo nature puertit. De turbatiõe corpoꝝ inferioꝝ clara sũt omia. tñ de velo sciendũ est ſm Alico. de lꝝ. q̄ erat iurta tẽplũ inter sanctũ ⁊ sctñ scoꝝ. cui⁹ scissio significauit implerionẽ ꝥitat' in morte xp̄i q̄ latebat in figuris veteris testamẽti. Scõo fuit imẽsus dolor xp̄i ꝓpt̃ fui cõfusionẽ q̃n ꝛsiderabat q̄ ꝛfusibil'r patiebat. q̄ ꝓcedenti dñica ab omi ppl'o ita venerabil'r fuerat susceptus. Erat eteni passio ei⁹ igno/miniosissima ⁊ despecta valõ de qua alias deo dãte suo loco dicemus. Tertio imẽsus fuit dolor xp̄i ꝓpter p̃ris derelictiõem. Jõ clamãs circa horam.ix. voce magꝝ dixit. Helꝝ helꝝ lamazabatani. q̃ ẽ interptatũ Helꝝ. i. deus me⁹. lama. i. q̃re. ꝛsabathani. i. dereliq̄sti me. Vbi glo. dr. De⁹ eũ deseruisse ei morte. q̄ ptãti pſeq̄ntiũ eũ exposuit. Subtraxit enim ꝓtectionẽ sed nõ soluit vnionẽ. Quidã autẽ illic stãtes. i. milites romani ſm Hiero. ydeoma hebraicũ ignorantes dicebãt. Helyã vocat iste. At ⁊ mĩ verba illa audiẽs ⁊ intelligẽs illoꝝq̄ vim cõsiderans vndiq̄ experiebar merorem.

Q̃ christus vehemẽter doluit in potatiõe ꝓpt̃ amaricatõem. ꝓpter pctoꝝ obstinationẽ. ꝓpterq̄ matris lamentationẽ.

Tertij articuli Scõs dolor. lor tertij articuli dr. portatiõis. q̃n itꝝ clamãs dixit. Sitio oblataq̄ fuit ori ei⁹ spõgia potu amarissimo ꝛpleta Tũc doluit xp̃us ꝓpt̃ tria. Prio ꝓpt̃ amaricationẽ. Scõo ꝓpter pctoꝝ obstinationẽ. Tertio ꝓpt̃ matris lamẽtationẽ. Prio doluit xp̃s ꝓpt̃ amaricationem. q̄ spongia illa ori eius sic apposita amaricauit labia ⁊ eius linguaz. Quare itꝝ clamãs ⁊ dixit. Cõsumatũ est. s. totũ iã corp⁹ meũ doloribꝫ passiõibꝫ circũdatũ ẽ. nã lingua q̃ sine lesiõe bucusq̄ fuerat refuata. mõ amaritudine ẽ replera. Vel cõsumatũ est mysticce intelligendo opus redẽptiõis humane. Scõo doluit vehemẽter xp̃s propt̃ pctoꝝ obstinationẽ. Jõ eni min⁹ sitiebat pctõrum saluteꝫ q̄ corpis sui in cruce extensi ⁊ fangati recreationem. Dicebat eteni sitio. i. saluteꝫ oĩm q̄ ꝓ oĩbus patior ꝓ oĩb sanguinẽ meũ pri meo offero. ꝓ oĩbus morior. Veni tead me oẽs cor de cõpuncti ⁊ medatõe ac correctione vre recreate mẽtem meaz. O q̄ grauis tunc illi⁹ animi dolor vigebat cũ videbat inũeros esse qui a peris a pnia nuuq̄ redirent. quibꝫ nec passiõis sue virtus ꝓpter cor duriciã eẽt in aliq̄ ꝓfutura. Vt eni dicũt theologi. licet christi passio sufficentissima fuerit ꝓ salute omniũ tñ illius effectũ nõ consequunt illi

qui pctā deponere nolūt. Quare cū omnibꝫ prosit sufficienter. nō tñ oīibꝫ efficienter. Unō sic erga xp̄m crudeles fuerūt illi q̄ cū potauer̄t felle ꝛ aceto. ita pec catores qui ad pn̄iam redire nolunt. Audit e illū audite o pecca trices aīe p̄ vob clamat amo rosissim⁹ Jesus. pro vobis dixit sitio. Cur ḡ saxea corda non rumpitis. Cur taꝫ clementissimo dño nō ꝓpatimi. hinc Bern̄. ait. Ascēdit in altū crucis vt ab oīb⁹ videret. voce magna clamauit vt ab oīibꝫ audiret. clamor lacrimas addidit vt ei bō cōpateret. Qui ad eius vocē nō erubescit. ad clamorē nō compūgit. grauior est terra ꝛ feridior sepulcris. Tertio doluit xp̄s vehemēt ꝓpter matris lamentatiōem. Potuit igitur tūc virgo benigna filium audiēs in cruce decētē. Sitio multi singulis lacrimis ac suspiriis dicere. Deu deu me q̄d video q̄d audio. vniuersę creature celi ꝛ terre admirami pauptatē filij mei. Jp̄e eni q̄ diuinitatis sue potentia facit angelos. pascit etiā prouidētia sua volucres celi ꝛ pisces maris. bestiasq; ac vniuersa pecora cāpi aut bobꝫ cūctis ānidianū panē distribuit. Clamat i cruce Sitio. ꝛ denegat sibi paululū aque. imo tribuit sibi pot⁹ amaritissim⁹. O fili fili fili mi amorosissime. Cur tibi de meo pectore lac illud porrigere non valeo q̄totiens cū paruul⁹ eras fuisti. O fili mi cur nō possum tibi ministrare in cruce sitienti cibū et potum quē colo et actu ita diligēter dū in etate infantuli eras acqrebam. Poterat etiā tūc illa fernētissima magdalena ripa flendo dicere. O magister care. O mgr bone. et cur ego indigna tua discipula in hac tanta necessitate tibi subuenire nō possum. O damnata seuitia iudeoꝝ cur tanto furore inflāmaris versus dominū et magistrū meū. que omia ipsi dño Jesu christo ad dolorē accedebant.

Q christus vehementer doluit cognoscens generalē scandalisationem. iudeorū ingratitudinē. et multorū incompassionē.

Tertij articuli Tert⁹ dolor.

Ertius dolor tertij articuli dicit cognitiōis. doluit etiā sumopē Jesus nr̄ amorosissim⁹ propt̄ suā scientiā et cognitionē Quia vt inqt Sapiēs Eccli. i. c. Qui addit scientiā addit et dolorem. Et licz oīa xp̄o cōgnoscerent presentia p̄terita et futura. verū tamē in cruce positus cognoscebat ꝛ considerabat precipue tria vnō tristabat atq; dolebat. Primo generalē scādalisationē. Secundo iudeoꝝ ingratificationē. Tertio multorum incompassionem. Primo cognoscebat generalem scādalizationē. videbat vtiq; q̄ virgine mr̄e dumtaxat accepta in q̄ sola vt doctores dicunt remansit fides diuinitat̄ sue

ceteri oēs a fide defecerāt. Nam
apli ⁊ oēs discipuli videreo ignominiā crucis puraverē cū puru
D boiem ⁊ nō deū. Sēo cōsiderabat rp̄m ⁊ cogitabat iudeoꝝ ingratificationē. de q̄ꝫ ingēmudie dolēs in seipo dicebat illō quod ecclesia hodie decantat. Populeme⁹ q̄d feci tibi aut in q̄ contristavi te rēde mihi. Ego p̄pter flagellauī egyptū cū p̄mogenito suo. ⁊ tu me flagellatū tradidisti. Ego te eduri de egypto demerso pharaone in mare rubꝝ. ⁊ tu me tradidisti principib⁹ sacerdotū. Ego ante te preiui in colūna nub. ⁊ tu me adduxisti ad p̄torium pilati. Ego te pauī māna p desertum ⁊ tu me cedisti alapis et flagellis. Ego dedi tibi sceptꝝ regale. et tu mō capiti meo coronā spineam Ego p̄pter te cbananeoꝝ regeo pausi. ⁊ tu pausisti arūdie capuī meū. Ego exaltaui te mag̃ virtute. ⁊ tu me suspēdisti in patibulo
J crucis. Terno cognoscebat et ꝓsiderabat rp̄m in cruce multoꝝ incompassionē. Saebat etenim quotq̄ futuri erant q̄ nō solum sibi compati nō debebant. verū etiā ⁊ crucē ipam ⁊ passionē ip⁹ fore⁹ deriturī. Verbū nāq; crucis vt apls inq̄t pereuntib⁹ q̄dē stultitia ē. O quot innūerabileo vt sic dicam viri ⁊ mlieres interchristianos reputant q̄ hodie passionē rp̄i recolētes nec minima pietate flectūt. n⁹ curāt dare operā vt in cōmēoratiōe tanti mysterij. ⁊ si nō oculis corporis saltem oculis mentis fleant ⁊ lacrimentur. Quinimo multi sunt q̄ aut luxuria aut auaricia aut superbia excecati dām iesum rp̄m habēt in derisuꝫ. rursus sibi crucifigentes filiū dei. p̄o q̄bus omib⁹ ipse mitissim⁹ dño sua caritate dolere atrahebat vehementer.

Xp̄s vehemēter doluit dū inclinato capite emisit spīm. ⁊ de lamentatione mīsio eius.

Tertij articuli dolor q̄rtus.

Partus' do

lor tertij articuli ꝺz separatiō. doluit dño ihe R
rp̄s dū clamāo ad patrē dicens In man⁹ tuas cōmēdo spi. meū inclinato capite emisit spiritum Ubi Crisost. ait. Per hoc q⁹ morietis voce emisit magnā apertissime se vez deū esse oñdit. Oēs homines cū moriunt vix tenuē voce emittere p̄nt. Caput aūt inclinauit vt ex mō moriēdi oñderet q⁹ mori ebat ex obedienna p̄tis. Lōpturbata aūt fuit vita⁹ mortis ei⁹ vt pn̄ ex tertu euangelij. Judei enī q̄n̄ paraeue erat i. diem venerī. in ei⁹ vespa incepit solēnitas sēptis sabbati vt nō remanerēt in cruce corpa sabbato. erat enī magnus dies ille sabbati ⁊ p̄pter se et propter pasce solēnitatē rogauerunt pilatū vt frāgerent crurifragiꝝ crura ⁊ de cruce tollerēt eorum corpa. Venerūt ḡ milites et fregerūt crura latronū. Ad ie sum aūt cū venissent vt viderunt eū iam mortuū nō fregerūt ei⁹

cura. ſꝫ vn⁹ milituꝫ lancea latꝰ eiꝰ
aperuit. z ꝓtinuo exiuit sanguis z
aq̃. Sanguis ad nram redẽptio
nẽ. Aq̃ ad pctoꝝ ablutõẽ. Scié
dũ tñ ꝑm Tho. iij. ꝑte. q. lxvi. ar.
iiij. in rñsione ad tertiuꝫ argu. q
aq̃ illa nõ fuit humor fleumati
cus vt q̃dã dixerũt. ſꝫ aq̃ miracu
lose egrediẽs a corꝑe mortuo. ſic
z miraculose ꝓdijt sanguis ad cõ
probãdã vitatẽ dñici corꝑis cõ
tra mãicheoꝝ errorẽ vt. ſ. ꝓ aq̃m
q̃ est vnũ ex q̃tuor elemẽtoꝝ nu
mero corꝑ⁹ xp̃i vere fuisse ꝓpoſi
tũ ex q̃tuor elemẽtis. Per ſanguiẽ
ẽ vo oñderet esse ꝓpoſitũ ex q̃
tuor hũoribꝫ. Itaq̃ post tot la
boꝛes cruciat⁹ z penas ꝛer ãgelo
rũ z dñs in crucis supplicio fuit
extinct⁹. O q̃le nouũ. q̃ merito p
amoꝛe z pietate rãi dñi oẽs bo
mines lugere dñt senes z iuue
nes. mlieres z viri. Moueri ſiḋ
dẽ dñt coꝛ coꝛda cũ ituenẽ moꝛ
tuũ inẽ latroneꝫ benignũ ieſuꝫ
z matrẽ semiuiuam inẽ brachia
magdalene z Johãnis ac aliaꝝ
mulieꝝ deuotaꝝ cadentẽ. O q̃s
durꝰ esset q̃ temperet a lacrimis vi
dẽs virginẽ illã iuxta crucẽ inter
fectũ filiũ lamentãtẽ. Puto q̃ ꝑ
lacrimas z clamoꝛibꝫ ꝓcedẽtibꝫ fa
cta fuerãt fauces eiꝰ. tñ voce qua
poſſet clamãs dicebat. O fili mi
vita angeloꝝ quõ extinctus es z
ampliꝰ non loq̃ris. O fili mi lu
mẽ oculoꝝ meoꝝ q̃ſi mihi det vt
moriar ꝑte. O fili mi in cuiꝰ cõ
ceptu partu z oꝛtu tantã ſuſcepi
leticiã. quõ oĩa mihi ꝓſa sũt i tri
ſticiã. O pũcẽne defleo z plango
vnigenitũ filiũ tuũ ac meũ. er ꝑ
doloꝛe q̃ſi deficio. Adiuua me et
q̃ſi doloꝛe moꝛtue mihi ſuccurre
O gabriel angele. z vbi sũt ꝓba
que mihi dixiſti. Dixiſti nãq̃ mi
hi aue. i. ſine ve. z hodie circunde
runt me anguſtie vndiq̃. Dixiſti
mihi q̃ eram plena gr̃a. z hodie
plena sum tot tribulatõibꝫ. Di
xiſti q̃ erã in mlieribꝫ bñdicta. z
hodie sum a iudeis maledicta. Di
xiſti mihi q̃ erat bñdict⁹ fructus
vẽtris mei. z ecce factꝰ est hodie
crucis maledictũ. O me miserã
tot penis atrocisimis agitatam
Fleuit q̃ hodie xp̃s saluatoꝛ no
ſter in cruce. Fleuit maꝛ eiꝰ Ma
ria petõꝝ oim aduocata. Fleuit
magdalẽa. fleuit iobãnes. fleuit
petꝰ. fleuere discipli ceteri. Fle
uit sol dũ obscuratꝰ est. fleuit ter
ra dũ ꝛtremuit. fleuit tẽpli velũ
dũ scissum est. fleuerũt saxa dum
scissa sũt. fleuere sepulcra dũ sũt
apta. Plãge q̃ z tu ppͤle xp̃iane.
z dũ passionẽ xp̃i cõmemoꝛas
age ei q̃s potes tot⁹ viribꝫ gr̃aꝝ.
vt suſcipe ꝑticeps nos efficiat me
ritis sanctissime passiõis sue qui
cũ ꝑre z spũsancto vivit z regnat
deus per imortalia ſcla ſcloꝝ.

Sabbato sctõ

de sepl̃tura coꝛꝑis xp̃i z eiꝰ moꝛ
te quã sꝝ alio revoluere debemꝰ

Sermo LXX

Rat cñ

magnus dies ille

sabbati. Scribunt hec ẏba Jo. ix. c. Devotissim⁹ hic dies sabbati pia devotõe a nob ẽ recolẽd⁹ i quo dñi nri ihesu xpi mors occurrit nõ imerito ꝓpẽpłáda Dixim⁹ náqz in ꝓcedẽti fm hõe q̃ntis doloribꝫ agitat⁹ crist⁹ crucẽ p nob ascẽdit. ibiqz tradidit spm. Nũc vero ad declarãda sue mort̃ misteria dirigẽd⁹ est sbi⁹. neqz enim quicq̃ aut devoti⁹ aut ꝓvenięti/us meditari bodie fideles possẽt propꝛea magn⁹ ỏr dies iste sabbati. nõ solũ fm ysalẽ intellectũ ũdeoz. vez etiã fm mysticũ spiritualẽqz intellectũ. Magnificavit eñ illũ xpõ bñdict⁹ p morte ꝛ sepultura suã. De q̃ loq volentibꝫ tria mysteria se ingerũt declarãda. Primũ est ex pte carnis Scõm ex pte aie. Tertiũ ex parte sepulture.

An caro xpi fuerit mortua et an fuerit a diuitate separa ꝛ vez p mortẽ carnis sit mors attribuenda pſone verbi. Cap. I

Rimũmisteriũ declarandũ de morte xpi est ex parte carnis. Circa quã triplr dubitare ꝓtigit. Prio circa mortificationẽ. Scõo circa separatõez. Tertio circa attributõem Primo cõtingit dubitare circa mortificatõem. vez. s. p separatiõem aie a corpe xpi caro ei⁹ fuit mortua. et ꝙ sic ꝓz. qz in simbolo ỏr de cristo ꝙ mortu⁹ ẽ ꝛ resurrexit. Et b cãtat eccłia dũ dicit. Jpe eñ verus est agnus q̃ abstulit peccata mũdi. q̃ morte nr̃am moriendo destruxit ꝛ vitã re. repa. ꝛc. Dñs aũt Bona. di. xxi. iij. dic. Q̃ caro illa fuit mortua eo ꝙ caruit vsu ꝛ ꝓplemẽto vite. Reo eñ corpalis non ẽ vivificabił nisi ab aliq̃ forma spũali ipam ꝓplẽte ꝛ sibi ꝓportionabili. Om̃ q̃ in ipsa separatõne aie caro cristi caruit buiusmodi forma. ió vere mortua fuit. ꝛ q̃vis bñet dinitatẽ vnitaz nõ tñ ab ea vivificabat nõ ꝓpr̃ ỏfectũ a pte vivificãte. sz ꝓpr̃ im proportõem a pte vivificabilis.

Scõo ꝓtigit dubitare circa separatõem. vez. s. in morte caro xpi fuerit a dinitate separata. ꝛ rñdent docto. ꝙ nõ. Vñ leo papa in fmõe inḋt. Tãta ẽ vnio dei ꝛ hois vt nec supplicio posset dirimi nec morte disũgi. Et Augu. cõtra Felicianũ. Crist⁹ in sepłcro carnẽ suã nõ deseruit. Que ẏba mgr̃ sniaz ponit in lra. di. xxi. iij. quare aũt nõ fuit dinitas a carne separata fm Bona. põt esse rõ triplex. vez liberalitas ex pte assumẽtis. dignitas ex pte assumptibił. ꝛ vtilitas ex pte assumptionis. Liberalitas inquã ex pte assumẽtis. qz q̃ ỏs dat aliq̃d donũ nõ sberabit illud sine culpa. Si q̃ nulla culpa inꝛuenit nõ ỏcuit dinã libalitatẽ carnẽ quã sibi libalr̃ veniret a se separe. Dignitas aũt ex pte assumptibił fuit i cã. qz sic caro illa ꝓpter sui dignitatẽ nõ debuit videre corruptionẽ ata nec ipam decuit a verba

separari. Utilitas aūt ex pte assū/ptionis ad ꝟ ipm faciebat. Ad ꝟ eiñ fiebat illa vnio dinitatis ad būanā naturā ⁊ carnis ad aiam vt p̄curaret nr̄a sal⁹. ⁊ qm̄ sepa/ratio aie a carne ordinabat ad ꝟ vt nr̄a sal⁹ p̄curaret. separatio āt carnis a dinitate ad nil vtilis erat. Jō firmiꝫ est tenēdū q̄ nūq̄ di/uinitas fuit a carne illa sanctissi/ma separata. Tertio ꝓnǧit du/bitare circa attributōem. vtp. sc̄z p̄pter mortē carnis sit mors p̄/sone verbi attribuēda. Et rñdet doctor. theo. q̄ absq̄ dubio cōce/dendū est filiuz dei p nob fuisse mortuum. put ōr in simbolo. qō etiā Amb. erp̄sse testat dī. Cāuz fuit peccatū nr̄m vt saluari non possemus nisi vnigenit⁹ dei fil⁹ moreret p nobis ꝺbitorib⁹ mor/tis. ꝟ aūt vere sibi attribuit non fm dinā naturā. sz fm humanā. nō p essentiā aut p inherentiā. sz p idiomatū cōicatōem. ⁊ ꝟ i nllo derogat dine dignitati ⁊ mīr̄uz cōsonat pietati. Nullū eni ꝟbuz maioris dignatōis ⁊ clemētie re/sonare p̄t in aurib⁹ cordis nr̄i q̄q̄ q̄ vnigenitus dei fil⁹ p nob sit mortu⁹. qō vt p̄dictū est intelli/gi debet nō fm naturā dinā. sed būanā p idiomatū cōicationem q̄ vt inq̄t Aug⁹. quem magr̄ ad ducit in textu. Si q̄s dixerit aut crediderit deū passuz anathēa sit

An aia cristi fuit a carne sepa/rata etiā separata dinitate. ⁊ an post instās separōis sit effecta impas/sibilis. ⁊ an ex benignitate descē/dit ad inferos. Capm. II.

Ecunduz

mr̄sterū declarāduz de morte xp̄i est ex p/te anime. Circa quā adhuc ꝓtin/git triplex dubitat. Primo cir/ca separabilitatē. Secundo circa i/passibilitatem. Tertio circa beni/gnitatē. Primo ꝓtingit dubi/tare circa separabilitatē. An sc̄z aia christi a carne separata fuerit eiaz separata dinitate. Et rñdet magi/ster sniaz quē sequunt̄ cēteri theo/logi dicētes. q̄ sicut nūq̄ fuit dini/tas separata a carne. ita nec ab a/nima. Unde Job. Dama. inquit. Si mortuus est vt dō ⁊ sectā illa aia ab ei⁹ corpe diuisa est. diuini/tas rō inseparabilis ab vtroq̄ p/mānsit. Rō aūt hmōi inseparabilita/tis fm Boē. p̄t esse triplex. Pri/ma q̄z deū nō decebat q̄ indisso/lubili mr̄imonio aiam illaz sibi copulauerat. Unde sicut nō decet virū derelinquere vxorē sic nō de/cuit verbum ab aia separari. Se/cunda ratio est. q̄z nobis non ex/pediebat eo q̄ si facta fuisset se/paratio anima illa non habuisset potentiā ad eripiendū genus ca/ptiuum. nec mediatricis effectū ad reconciliandum ⁊ neutz erat nobis expediens. Tertia ratio ē quia anime illi non congruebat tum quia erat innocentissima. tū quia erat beatissima. quia enī be/atissima erat nolebat a verbo se/parari. et quia innocentissima non poterat contra voluntatez

ſuā ſeparī ab eo. qz iā punita fu/
iſſet ſine culpa. Vnde Dama. ait
Anathema ſit q̄ dicit verbuz de/
poſuiſſe qō ſcī aſſumpſit. Sz cō
tra b aliq̄ inſtāt obiciētes illud
Job. x. Ptātē habeo ponēdi ani
mā meā z iterū ſumēdi eā. ḡ ſi iſte
ſermo ē pſone filij dei. videt q̄ fi
liꝰ dei aiam depoſuit in morte.
ergo in morte aīa fuit a verbo ſe
parata. Ad b rñdet Aug⁹. q̄ ver
bū illō ē pſone filij dei rōe carnis
aſſumpte. Erat em̄ in ptāte eius
ſepare aiam a corpe z iterū corpi
illā reunire. Jō aliud ē ibi depo/
nēs. aliud vñ deponit. Deponēs
eſt vt⁹ dīna. vñ depōit eſt corp⁹.

E Scō ꝓtīgit dubitare circa i/
passibilitatē. vtr aīa xpi p⁹ iſtās
ſeparatōis ipassibil' ſit effecta. Ad
qō rñdet Bona. vbi ſupra. q̄ ex
certitudine auctoritatis b nō eſt de
rermiatū. ſic etiā mḡr tāgit i. iij.
di. xvij. verūm̄ ꝓbabile ē z rōni
magis cōſonū q̄ ſtatī poſt ſepa
rationē habuit ipassibilitatē. ſi em̄
nō patiebat aīa xpi niſi diſpēſa/
tiue z ꝓpt̄ nr̄az ſalutē. ſi iā n̄ erat
xps z locꝰ merēdi. iā aīa xpi non
debebat nec poterat pati. nec ſolū
de aīa xpi ꝓbabile eſt q̄ ſtatī p⁹
ſepatiōez a corpe facta ſit ipaſſi
bilis. ſz etiā de q̄libet aīa viri ſcī
in q̄ nō repit̄ reat⁹ alicuius peti. z ſi
diceret. cur caro xpi nō fuit im/
passibil' facta añ reſurrectōem ſic
z aīa. Rñdet Bona. q̄ b fuit ex
duplici cā. Prīa q̄dē qz aīa ꝓpi/
quior erat glie q̄ caro. Erat enīz
btā ſm aliquā ſui ptē. Scōa vo
cauſa. qz dilatio impaſſibilitatis
in carne faciebat ad fidei nr̄i con
firmatōem. vidz vt oñderet xps
veracit̄ paſſus z mortu⁹ fuiſſet. ñ
ſic dilatio impaſſibilitatis in aīa
ideo magis dilata fuit ipaſſibili
tas corpis q̄ impaſſibilitas a/ f
nime ex diſpēſatōe dīna. Ter
tio ꝓtīgit dubitare circa benigni
tatē. Utr̄ ſcz ex benignitate ani/
ma xpi deſcēdit ad inferos. Et q̄
ſic prz. qz in ſimbolo apl'oz dici
tur. Deſcēdit ad inferos. z Arti.
ij. Hūc deus ſuſcitauit ſoluſ do
loribꝫ inferni. Et Joh. Damſ. ait
Deſcēdit ad inferna aīa deificata
vt quōdmodō bis q̄ in terra ſē
ita z bis q̄ in tenebris z vmbra
mortis ſedēt ſupluceſcat. Scien
dū ñ ſm Bona di. xxij. iij. li. q̄
noīe inferni aliq̄n intelligit pēa
aliq̄n locus pene. z ſm b dupl'r
pōt aliqs dici deſcēdere ad infe
ros. aut qz deſcēdit ad penā. aut
qz deſcēdit ad locū pene. Primo
mō nō ꝓuenit xpo. in eo enī nō
fuit pena dāni. nec fuit pena ſen
ſus. Scōo mō ꝓpert xpo. De
ſcendit em̄ q̄ntū ad illā ꝑtem in
qua erāt illi q̄ detinebant̄ mer/
to peti p̄mi pentis. q̄ q̄dē para
diſus conſueuit limbus appellari. Ad il/
lā inquā ptē deſcendit nō ꝓpul/
ſus neceſſitate. ſz ſua voluntate
z ptāte. Rō aūt quare voluit de
ſcēdere ad eripiendos illos q̄ de
tinebant̄ ibi cōpediti cū etiā poſ
ſet facere b nō deſcēdēdo fuit du
plex. vidz ꝓpter ꝓſolatōem victo
rū z ꝓpt̄ cōfuſionē aduerſariozꝫ.

Primo ꝓpter ꝓsolatōem victo
riū. qz magna fuit in eis consola
tio de presentia ipius aie Jesu
cristi z maxima fuit dignatōis
ostensio in ꝫ ipse ꝓsonaliʒ voluit
descēdere ad eos. Fecit etiā ꝫ ꝓ
pter confusionē aduersanoꝝ vt
ipsi demones ꝓfunderent ex sua
presentia. z sicut vicerat eos i ter
ra in natura assumpta. sic aia ei⁹
de eisdē triūpharet apud iferos
de eisdē ipos inuitos expolian
do. Descendit itaqz aia ista ad cō
solādos sanctos pres. ad letifi
cādos z bīficandos. Viderunt
nāqz q̄ primū illic se presentauit
diuinitatē ei⁹. Vñ in loco infer
nali crētes habuerū tpadisuꝝ z
apertā ōi visionē. q̄ nō est aliō ni
si vita etna. Sz adhuc q̄ dō quere
re posset. Vtꝝ aia xp̄i morā cō
traxit in inferno vsqz ad horaz
resurrectōis. Et rñdet Bonauē.
z Rich. vbi supra. z Tho. iij. par
te. q. liij. q̄ sicut cristus vt nros
penas in se suscipe voluit corpus
suū in sepulcro poni ita etiā vo
luit aiam suā ad infernū descen
dere. corp⁹ aūt ei⁹ mānsit in sepul
cro ꝑ die integrū z duas noctes
ad ꝓbandā veritatē mortis
sue. Vñ etiā tantūdē credenduꝝ
est aiaz ei⁹ fuisse in inferno vt sil'
aia ei⁹ educeret de inferno z cor
pus ei⁹ de sepulcro. Et Aug. xv.
iij. li. de ci. dei. c. xliij. ait Prophe
ra in vētre ceti triduo fuit z tñ il
lū significauit in ꝓfundo inferni
triduo futuꝝ q̄ dñs est oīm pro
pheraꝝ. Et in li. fide ad Petrū ō
anima cristi loq̄ns dicit. Ipsa
de inferis die tertia reuertente
idē ōs ꝫz carnē q̄ i sepl'cro iacuit
ō sepl'cro rsurrexit. Sz nōnulli ar
guūt. qz Luce xxiij. cristus dixit
latroni. Hodie mecū eris in pa
radiso. q̄ videt q̄ aia cristi illa
die q̄ mortuꝰ est fuit in paradiso. z
sic descendēs ad infernū nullaz
morā ibi cōtraxit. Ad qō respon
det Augꝰ. exponēs vbū ꝓdictuꝝ
q̄ hodie paradisi nō intelligit ibi lo
cus empyreus nec locus paradisi
terrestris sed ipsa apta z clara vi
sio ipsius dei. De ō vero descen
su cristi ad inferos sic pulcbre
loquit Aug. in q̄dam ſmo. Mor
uit cristus spīm tradidit vnita sui
diuinitati anima ad infernoruꝝ
ꝓfunda descendit. Lunqz tene
brarū terminū q̄si q̄dam depōda
ror splendidus ac terribilis attri
gisset aspicierēs cū impij ac tar
tarei legiones territi inquirere ce
perunt dicentes. Vñ iste est tam fortis
tam terribilis. tā splendidus. tam
preclarus. Mōd⁹ iste q̄ nob sūb
ditus fuit nunqz nob talē mor
tuuz misit. Nunqz inferis talia
munera destinauit. Quis ḡ iste
q̄ sic intrepidꝰ nros fines igre
ditur z nō solū nra supplicia nō
verebit. verū etiā et alios de vincu
lis nostris absoluit. Ecce ipi qui
sub nostris solebāt suspirare tor
mentis insultāt nob de precep
ne saluatis. Et nō solū iam nibil
verent. sed insup nobis minant
Nunqz hic sic mortui superbierūt
nec aliqñ sic leti potuerūt cē capti

ui. Ut quid huc istū adduxerevo luisti. O ꝓnceps noster pūt ois leticia tua. in luctū cōuersa sunt gaudia tua dū tu xp̄s suspēdis i ligno. ignoras q̄nta dāna sustie as in inferno. Post illas crude/lū voces infernalū ecce innūe/rabiles sanctoꝝ ppli lacrimabi/li voce clamabāt. Aduenisti redē ptor mūdi aduenisti quē deside/rātes q̄tidie exp̄ctabamus. De scendisti ꝑ nob ad inferos noli nobis deesse cū reuersus fueris ad supos. Ascēde dñe Jesu infer no spoliato t auctore mortis su is vinculis irretito t redde iā le/ticiā mūdo. Succurre inq̄unt iā seuas extingue penas t miſādo resolue captiuos. dū bic es absol ue reos. cū descēderis defende tu os. Dec ille. O q̄s ingenti leticia animaꝝ in limbo exist̄tiū tūc mētes pfuse sunt cū viderūt be/nignissimū iesum rādiu exp̄cta/tū. tam diu desideratū. tādiu de/niq; acclamatū. Viderūt inquā aiam ei⁹ t diuinitatē cui erat vni ta. viderūt xp̄m redēptorē medi atorē t glificatorē suū. Neq; lo/cus ille erā luce corpali ex p̄esen tia anime xp̄i illustrat⁹. vt Rich dicit. erat ei ampli⁹ penosus. Ex pectauerūt q̄ vt p̄dictū est aie il/le sancte cum summa leticia in eodem loco tempus resurrectio nis christi.

Qualit̄ xp̄s depositus fuit ꝺ cruce. t de afflictione matris ei⁹ necnō et de eius sepelitione.

Cap'm III.

Ertiū mi/

steriū declarandū de morte xp̄i est ex parte sepulture. Ad quā pie volētes at tendere tria ꝑsiderare debemus Primo subuentionē. Secundo afflictionē. Tertio sepelionem

Primo ꝑsiderare debem⁹ ſb uentōnē. qualit̄ scz Joseph ab a/ramathia t Nicodemus licētia a Pilato obtenta deposuerunt xp̄m de cruce. Ipsi em q̄ erāt di scipuli occulti iesu ferentes secū instrumēta venerūt ad crucē. ad cuius pedes iacebat mesta mat cū maria magdalena t maria ia cobi t matre filioꝝ zebedei t cuā gelista Johāne ceterisq; mulieri bus que secute fuerāt Jesum a galilea ministrātes ei. vt Mat. refert. Cum aūt Joseph t Nico/demus ꝺnē reuerenter salutas sent lacrimātibꝫ oculis ei dixerūt. Venimus o mater mesta vt fili um tuū t magistrū nr̄m depo/namus de cruce. recondamus q; vt mortis est honorifice in sepul cro. O pietas ꝑmendabilis bo/rum viroꝝ nobilitū. O deuotio digna laudū Joseph ab aramathia qui a Pilato petijt vt sepe/lire posset pciosum corpus iesu. Sed si q̄s q̄reret quare ꝑ hmōi licentia nullus ex duodecim ac/cessit. sed solum Joseph. Respō der Crisostomus. Q nullus au/debat sicut iste qui insignis inde orum erat et Pilato notus. Di cebatur etiam iste ioseph ab ara

matbia. et quo ia ditcrat vt ait Beda. Ipsa est ciuitas que primo dicebatur ramatba. de q̄ fuit Samuel Secundo consideremus afflictionem. Surgens maria mater cum anxietate mlt̄a brachia extendebat vt dilectū filium tangere posset. Et cū auulsi fuerunt claui de manib⁹ z pedibus suscepit cum tristantium auxilio cum inter brachia sua. i/deq̄ in terram positum adorabat cum. Deinde cum multa caritate dolore mixta cōtractabat sua sanctissima membra tangegat. caput et spineam coronam extrahebat ab illo. osculabatur illud multiplicitet perforatum. et cruore respersus atq̄ dicebat O caput dignū diademate et corona imperiali q̄ turpiter coronatum te vidi buiusq̄ cor̄ spinea. inspiciebat liuidam faciem. et in illam merens z ruens osculabatur eam atq̄ ibebat. O de cor̄ facies z speciosa nimis et q̄ per tot annos tantū gaudiū suscepi quomodo facta es vt leprosa. Suscipiebat deinde perforatas manus amore se osculās illas referēs sp̄ pissima⁹ba parte de q̄rcle. Sic etiā z lat⁹ aperuz tāgebat manu. oscq̄ illi applicabat fili inquens mi q̄ dira fuit crudelq̄ manus illa q̄ te lancea pforauit. Nec puto posset aliq̄s plene inuestigare qualiter virgo deplorum de cruce filium dolenē lamentrabatur. Magdalena etiaz Johannes z Joseph z Nicodemus ceteriq̄ astantes pre cōpassione flebant et ipi. Terno es J
D sideremus sepelitionem. qualiē hora completoriq̄ iam imminē te Joseph z Nicodemus instabant vt corpus sepeliretur. quare Nicodemus protulit mirrā mirbre z aloes q̄si libras centū. Et licet tali vnctione a putrefactione confuatiua christus non indigeret. quoniam corpus eius corrumpi non poterat nec debebat. tamen Nicodemus b̄ non intelligens ex deuotiōe sua ad vngendum corpus christi tulit vnctionē predictam. Acceperunt ergo corpus iesu z ligauerunt cum linteis. id est pannis lineis inuoluerunt cum aromatibus. sicut mos est iudeis sepelire. Erat aūt in loco vbi crucifixus est Jesus ortus. z i orto monumentū nouū in quo nōdum quisq̄ posit⁹ fuerat. Ibi q̄ppter parasceuen iudeoq̄. q̄ iuxta erat monumētū posuere iesum. que oia in misterio facta sunt. Nam vt inquit Thom. sepeliri voluit christus rationabiliter. Primo quidem ad comprobandam veritatem mortis. Non cñ aliq̄s in sepulcro ponitur nisi qui iam vere mortuus est. Unde p̄lat⁹ vt habetur Marci. xv. ci anteq̄ concederet xp̄m sepeliri diligenti inquisitione cognouit euz cē mortuum. Secūdo qa per hoc christus de sepulcro resurrexit datur spes resurgēdi p ipm his q̄ sē in sepulcro. Fm illud Joan. v. c.

Omnes qui in monumētis sūt audiēt vocē filij dei. ⁊ q̄ audierit viuēt. Terno ad erēplū eoꝝ qui p̄ mortē xp̄i spiritualr moriuntur pctis. qui. s. abscōdunt a conturbatōe boim. Vñ ōr ad Col. iij. Mortui estis ⁊ vita vra abscōdita est cū xp̄o. Mod⁹ etiā sepeliendi rōnabilis fuit. Nā in orto sepulc⁹ est. ad designandū q̄ p̄ mortē ⁊ sepulturā ipius liberamur a morte quā incurrim⁹ propter pcm̄. Vde in orto paduli cōmissum. In aliena etiā positus est sepultura. vt dicat Aug. in q̄dā s̄mone. qz p̄ aliena morieba rur salute ⁊ etiā p̄p̄ abundātiaz pauptatis p̄ nob suscepte. Nam qui domū in vita non habuit vt Theophil⁹ refert post mortē q̄ qz in alieno sepulcro recōdit et nud⁹ ecclīe a ioseph opīt. Erat i/ super monumentū nouū vt hie ron⁹. ait. Ne p⁹ resurrectōem ceteris corpib⁹ remanentib⁹ surrexisse alius fingeret. Et vt Aug. dicit. Sic in marie virgīis vtero nemo añ illū. nemo p⁹ illū concep/tus est. ita in ꝟ monumēto nemo añ illū nemo p⁹ illū sepultus ē. Aduolutū etiā fuit saxuz magnū ad monumēti ostium vt sic apperet oīmoda veritas sep/ture sue. Quare vt pticeps sim⁹ mortiſ ⁊ sep/ture xp̄i sepeliamuſ ⁊ nos vicia nra atqz pcā sicqz cō surgem⁹ cū ipso accapiētes ꝟ gratiā ⁊ i futuro btām gl̄iaz. Amē.

Dñica resurrectionis dñi nr̄i Jesu xp̄i de iocunditate pticipari. generali. ⁊ maternali resurrectionis ei⁹

Sermo. LXXI

Ec dies quā fecit dñs exultemus ⁊ letemur in ea. Scribūt hec verba ps̄. cxvij. Sic amara fuit credētib⁹ in Jesum cristū passio ei⁹. ita iocūda ꝺz esse resurrectio illi⁹. Propt̄ea gaudere vnuſq/qz ⁊ letare debet ac iocūdari cuz audit vere ex mortuis cristū surrexisse. Hoc em̄ docet nos ⁊ instruit scta mat ecclesia dū sepius replicat p̄phet̄icū dictū a nob assumptū p̄ thematc. In diuinis nāqz officijs diurnis nocturnis qz horis hui⁹ tp̄is exultandum esse predicat p̄ victoria p̄ gloria proqz magnificēcia christi resurgentis. Terabūdū pfecto nouū ab angelo nunciatū est cū dixit. Surrexit nō est h̄. Surrexit in/quā ille q̄ p̄ amore nr̄o pati et mori nō recusauit. vt nos mortuos pctō resuscitaret ad vitam Qua p̄p̄ vt dic istū cū spūali letitia cōpleam⁹ in ꝟ s̄mōe de resurrectōis cristi iocūditate verba faciem⁹. Sbdistiguemusqz sermonē in tres p̄ncipales ptes tripliciter iocūditatē. Pria ōr pticular. Scōa generalis. Tertia mat

De iocūditate quā hūit (nal. tp̄e xp̄s i resurrectōe. ⁊ ō mirabilibus actibus opaſ a potēcia dīna i tp̄o xp̄o resurgēte. Cap. I.

Capitulū I

Rima ío/cunditas resurrectionis xpi ꝺr̄ principalis q̄ scz fuit in aia bñdicta ipius iesu christi dū corp⁹ suū iterū sibi vnitur efficāc illud ꝑpetuo glorioſum. Ad qꝺ plen⁹ intelligendū notandū q⁹ in ipo xpo resurgēte q̄tuor acc⁹ mirabiles opara ē virt⁹ z potēcia dei. Primus fuit sanguis reassumptio. Secund⁹ corpis mutatio. Tertius aievnio. Quartus sepulcri penetratio. Prim⁹ actus fuit sanguis reassumptio. Nā reassumpſit corp⁹ xpi clausum cēno i sepulcro sanguinē ꝑpriū q̄ ex erat dispersus. qꝺ nō nisi p vtutē diuinā fieri potuit. Rō autē ꝑfate reassumptōis vtutē sanguis fm Tho in. iij. ꝑte. q. liij. est q⁹ quecq̄ ꝺ ad naturā corpis bñani ptinet totū fuit in corpe xpi resurgentis. Manifestū ē aūt q⁹ ad naturā corpis bñani ptinet carnes z ossa z sanguis z alia hmōi ꝺo oīa ista in corpe xpi resurgentis fuerūt. Dicūt enā ꝓbi q⁹ sāguis est sedes aie. et aīa vnificat corpus sanguie mediāte. Quare indubitāter sanguinē suū rsurgēs xpus ad suū corp⁹ reduxit. Vtrū autez totū sanguinē assumpserit ita q⁹ nulla gricula siue guttula de illo in terra remanserit due sūt opiones. Prīa est sancti Tho. q̄ vbi supra ar. iij. in rōnone ad argumētū tertiū dic. Ex tot⁹ sanguis q̄ de corpe xpi fluxit cū ad veritatē bñane nature ptinear i xpi corpe resurrexit. Sanguis aūt ille q̄ i q̄busdā ecclīs ꝑ reliquias cōfuak nō fluxit de corpe xpi. sz miraculose ꝺr̄ effluxisse de q̄dam imagine xpi passa. Alia ē opio Francisci de marona. q̄ ait. Non est inconueniēs si aliq̄ꝺ de sanguine xpi fuso dicak esse in aliq̄bus ecclesijs. qz forte corp⁹ in vita icorruptibili nō indiget tāto sanguine sic in vita mortali. Et sz vtraq̄ opio sit sustēnabil. tñ scōa magis firmitatē videt bre. tū qz totus sanguis nō ptinet ad vitatē bñane nature. Nā rscūs Thomas in suis qōlibe. l. q. iij. ꝺi. Cū ergo xpus aīa passionē comederit z biberit nihil ꝓhibet in eo fuisse aliquē sanguinē nutrimētalē qui ad veritate bñane nature nō ptinet z quē nō opteret in resurrectione ad corp⁹ a⁹ redire. tū quia i plerisq; solēnissimis locis ostendit ver⁹ xpi sanguis. Nā i capella regis frācie est de sanguie christi. z de spinea corona sanguine tincta. In quincia quince apud sanctū matrimīnū in quentu fratrū ꝓdicatoz in festo scē marie magdalene oñdit ampulla cum sanguie xpi. Apud esculū in quētu fratrū ꝓdicatoz est spina cuz sanguie xpi. Alia insup spina cuz sanguine est Racaneti in quētu fratrū heremitaz. In citare vero mārue in abbatia sancti Bñdicti in ecclia sancti Andree est ō sanguie christi quē aspoztauit lōginus. an⁹ corp⁹ requieſcit ibidē

In alemania vero in ciuitate nu
renberge est ferrū cū q̄ longinus
lāceauit lat⁹ xp̄i sanguie reipar
sum. Et sic in multis ptib⁹ xp̄ia
nor⁹ ver⁹ oñdit sanguis xp̄i. Fa
cit etiā ad confirmatōez secunde
opionis auctas summi pōtifi
Nā p Pīū maximū scriptuz est
vt sequit. Pius epūs seruus seruo
rū dei dilectis filijs abbati mona
sterij btē Marie xantonēsis dyo
cesis. et cāton ecclie xanto ac po
ri poztat⁹ sancti eutropij ex mu
ros xantone salutē et aplicā bñ
dictōem. Illius q̄ se p dñica sal
uatōe gregis in p̄cij imolari nō
abnuit vices q̄uis imeriti gerē
tes in terris ad ea cur⁹ vigemur
idefessis. p q̄ cūctor⁹ xp̄i fidelib⁹
erga saluatorē suū crescat deuo
tio ac ip̄or⁹ quib⁹ fit ab eis dubi
etatis semotis scrupul⁹ p amplī
us succedat salus aiar⁹ Exhibita
siq̄dem nob nup p pte dilector⁹
filior⁹ Gardiani et ꝓuent⁹ dom⁹
ville Rupelle ordis fratrū mi
nor⁹ xantoñ. diocesis petitio cō
tinebat. Q̄ licz et tāto tpe cuius
memoria nō extitit i ecclia dicte
dom⁹ vt pie credit q̄dam portī
uncula p̄ciosissimi sanguis dñi
nr̄i iesu xp̄i in ligno crucis p hu
mani generis redēptōe saluatōr
effusi. et p eosdē gardianū et cōue
tum certis anni tpib⁹ xp̄i fideli
bus solēnit ostendi. ac inibi ab
eodem tpe extra ab eisdē fideli
bus veneranī cōsueta fore inbi
beat et honorifice ꝓsuet. nōnulli
eū curiosi pl⁹ q̄s optent sape sat
agētes. q̄ spū ducti ne sat publi
ce ac p̄uate asserere nō verētes q⁹
nil de p̄fato sanguie remāsit in
terris fideles ip̄os a pia eor⁹ de
uotōe quā hacten⁹ gesserūt ad p̄
fatā sanguis portiunculā in dēa
ecclia colēdā retrahere conāt in
nō modicū incolar⁹ p̄nū illar⁹ ac
gardiani et ꝓuentus p̄dictor⁹ scan
dalū atq; grauamē. Quare p p
te dictor⁹ gardiani et ꝓuent⁹ no
bis fuit būil⁹ supplicatū vt sup
bis sibi et fidelib⁹ etiādē oportune p
uidere benignitate aplica digna
remur. Nos igit q̄ de p̄missis cer
tā noticiā nō hab⁹ attenden
tes q⁹ vtrate fidei nullaten⁹ re
pugnat affirmare redēptorē no
strū de sanguie p̄fato ob ip⁹ pas
sionis memoriā aliquā p̄te i ter
ris reliquisse ac p p̄fea deuotio
nē ip̄or⁹ fideliū plīmū cōfuari et
scandal⁹ ip̄is q̄ntū in nob ē obui
are cupientes hmōi supplicatōib⁹
inclinati discretōi vr̄e p apostoli
ca scripta mādam⁹ q̄tenꝰ vos vl̄
duo aut vn⁹ vr̄m si et post voca
tis q̄ fuerit euocādi de p̄missis
vobis legitime ꝓstiterit oīb⁹ et
singul⁹ tā exemptis q̄s nō exem
ptis cuiuscūq; p̄eminēcie stat⁹ di
gnitatis q̄dus ordis vel ꝓditio
nis fuerit auctē nr̄a sub penis et
cēsuris ecclīasticis ne dictos fide
les ab oīni pia eor⁹ deuotōe quā
hacten⁹ gesserūt ad p̄fatā sāgui
nis hmōi portiunculā in eadem
ecclesia venerandā vt p̄fert quo
quo mō retrahere. Gardiano q̄s
et conuentui p̄dictis ne per illa

tas eis retroactis rpibo premiss/
sorū occasione iniuriae ḡsulis p
sonas ad iudiciū euocari facere p
sumāt dicta auctoritate districti⁹
inhibere curiis cōtradictores p
censurā ecclesiasticā appellatiōe
postposita ꝓpescendo nō obstā/
tibus constitutionibꝫ ꝛ ordinati
onibꝫ aplicis necnō domus ꝛ or
dinis predictoꝝ iuramēto con/
firmatōe aplica vl quauis firmi
tate alia roboratis statutis ꝛ cō/
suetudinibꝫ ceteris ꝙ rijs qui/
buscūq; aut si aliqbo cōtervel di
utius ab aplica sede indultū exi
stat ꝙ interdici suspēdi vel excō
municari nō possint p lras apl̄i
cas nō facientes plenā ꝛ expressā
de verbo ad vbū de indulto hu
iusmodi mentionē. Datū rome
apud sanctū Petrū Anno incar
natōis dñice. Mccc.lxi. octavo de
cimo Kal. augusti. pontificatus
nri anno tertio. Propter quod sa
tis rōnabile esse videt ꝙ aliquā ō
vero rpi sanguine effuso inveni/
atur in terra. Utrū vero talis sā/
guis sit tāta veneratōne dignus
ḡnta sanguis q̄ est in eucharistia
apud plerosq; dubiū est. Quoni
am si vnit⁹ est diuinitati adorā/
dus esset adoratōe latrie. Si vo
non est vnitus diuinitati rūc bo
nor latrie non debetur ei licē san/
guini in eucharistia. Quid autez
tenendum sit. an salticz a sangui
ne fuso sit separata diuinitas vl
vnita non est diffinitum vel de/
terminatum cum altera opinio
num sustinen possit vt patet per
constitutionem nouam factam
a summo pontifice Pio secun/
do. qui prediſputatam materiā
istam in sui presentia per doctis
simos viros statuit et ordinauit
ꝙ nullus de cetero sub pena ex/
communicationis auderet dā/
nare quancunq; opinionē predi
ctam cumveraq; sustineri possit
absq; errore. Ego vero adhereo
opinioni doctoris mei Francisci
qui ait. ꝙ licet anima christi ꝛ ca
ro nunq̄ fuerint a diuinitate se/
parate sanguis tamen separatus
a corpore et consequenti erat se
paratus a diuinitate. Cuj⁹ signū
est. quia licet dicamus filius dei
fuit sepultus et filius dei descen
dit ad inferos. non tamen dici/
mus filius dei fuit effusus super
terram. Ista autem idiomatum
communicano est noralis vni/
onis scōm Augustinum in ꝓmo B
de trinitate. Secundus act⁹
quem operata est virtus diuina
in christo resurgente fuit corpo/
ris mutatio et si corpus non sit
muratum fm substantiaz. quia
eusdem nature resurrexit. fuit ta
men muratum fm qualitatem.
Erat enī fm Hze. i omel. eisdem
nature. sz alt⁹ glie. Nō potuit ꝙ
fieri creata ꝓtute vt corp⁹ erate
an ꝛ vl̄neꝝ plenū sanare ipas
sibilr addit. alijs dotibꝫ corpis
gl̄osi. Tert⁹ act⁹ fuit aīe ad cor
pus vnio. nā ei pt nisi diuina ꝓtute
aīa separata eide corpi vniri qō me
li⁹ ꝛ diffusi⁹ explicabit i ope ō v
rutibꝫ i ser. de resurrectōe gñali.

D Quartus act⁹ fuit sepulcri penetratio. erruit nāq; xp̄s de sepulcro clauso sigillato ⁊ custodito. Sz nōnulli arcēb dubitāt ꝓpt verbū Mat. di. Angel⁹ aūt dñi descēdit de celo ⁊ accedens revolvit lapidē. Ad qō rñdet Beda di. Accedēs revoluit lapidē nō vt egressuro dño ianuā pādat. sz vt egressus ei⁹ iā facti locꝰ pstet i dictū. Qui em̄ mortal' clauso virginis vtero potuit nascēdo mūdū ingredi ipe fact⁹ imortal' clauso sepulcro potuit resurgēdo exire de mūdo. Cōsiderem⁹ q̄ quanta letitia fuit mēbꝰ xp̄i pfusa cum de sepulcro exīes q̄ pius passibil' fuerat gliosum ⁊ ipassibilē se cōsperxit. Et puto q̄ primū elevat' in celū oculis gfas retulit pri qui eū de morte iā fecerat triūphare

De iocūditate quā habuerūt ex resurrectōe xp̄i vincti discipli mulieres ⁊ angeli. Capi. II

Ecūda io

cūditas ⁊ generalis que q̄druplr subdisti

gui pōt. Pria vinctoꝝ. Scōa di sapuloꝝ. Tertia mulieꝝ. Quarta angeloꝝ. Pria iocunditas

E fuit vinctoꝝ eoꝝ. s. q̄ vincti detenti fuerāt in limbo ꝺs inde resurgēs xp̄s penitus eduxit ⁊ liberauit. put Zacharias ꝓpheta pnū clauerat. ir. c. Tu q̄q; in sanguine testamēti tui emisisti vinctos tuos de lacu in q̄ nō erat aq̄. Que verba sz Nicolaū de lyra ad litterā intelligunt de christo. Cui ꝓpheta loquit in secūda psona ⁊ quo añ dixerat in tertia persona Sz dubiū hic orit vtr̄ xp̄s oēs animas q̄ erāt in inferno liberauerit. Ad qō rñdz Bona. di. xxij. quia. q⁹ christ⁹ nō liberauit nisi animas electoꝝ suoꝝ ⁊ eoꝝ q̄ erant mēbra ipīus. Quāuis em̄ passio christi oīb⁹ suffecerit nō tm̄ influit nisi in ei⁹ mēbra. ⁊ iō illi soli ꝓ passionē xp̄i salvati sūt q̄ vl' erāt eius membra qñ passus est vel futuri erāt ꝓ conversionē ad ipsum Oēs igit milli erāt in inferno q̄ nec mēbra christi erāt. nec futuri erāt. qz nō erāt in statu merendi nō oēs dñs eripuit ⁊ inferno. sz tm̄ electos. Vñ Brego. in q̄dz omel. infra octauā pasce ait Ds añ passionē suā dixit. in resurrectōe sua dñs ipleuit. Si exaltat⁹ fuero a terra oīa trahā ad me. Oīa em̄ trahit q̄ de electis suis apud inferos nullū dereliquit. Oīa abstulit vtiq; electa. Vn ⁊ ersā recte per os Osee dicit. Ero mors tua o mors. morsus tuus ero inferne. Qz em̄ in electis suis fundit⁹ occidit mortez mors mort' erutit. qz ⁊ o in iferno ptē abstulit ptē rliq̄t ñ occidit fūdit⁹ sed mors dit infernū. Nec ille Nō fuerūt q̄ ab inferno liberati ꝓ christū dānati ꝓ sniam diffinitiuaz siue ꝓpt̄ pctm̄ actuale. siue ersā ꝓpt̄ peccatū originale. Naz vt inq̄t Tho. iij. pte. q. lij. Pueri qui cū originali decesserāt nullo mō fuerāt ꝓiūcti passioni christi p̄ fidē ⁊ dilectōem. iō nō fuerūt

ab inferno libati. Et licz ſeti patres adhuc tenerent aſtricti reatu originalꝭ peti inq̄ſitū reſpic̄ humanā naturā. tū erāt liberati p̄ fidē xp̄i ab oīi macla peti. z ibo capaces erāt illiꝰ libatōnis quā xp̄s attulit deſcēdēs ad inferos. Parvuli vo q̄ nō fuerāt a peccato originali mūdati. neq; p̄ fidē proprā. qz nōdū habuerāt vſū liberi arbitrij. neq; p̄ fidē pentū aut p̄ aliq̄ fidei ſacrm. qz nō erāt i ſtatu in q̄ eſſent capaces gratie xp̄i nec merita xp̄i poſſant eis ſuffragari nec ſatiſfactio eiꝰ p̄ peccato adeq̄ ad eos bēbat extendi liberati neq; fuere. Sz adhuc dubiū ē an libate fuerūt a ie q̄ erāt in purgatorio. Et rñdet thomaſ vbi. ō. q̄ paſſio xp̄i nō habuit tē maiorē efficaciā q; habeat nunc. Et iō illi q̄ fuerūt tales q̄les nūc ſunt illi q̄ in purgatorio cruciantur liberati nō fuerūt. Si q̄ aūt inuēti ſūt ibi tales q̄les etiā nūc ſatiſfactōe ꝓpria liberanꝭ nil p̄ hibet eos a purgatorio fuiſſe liberatos. Fuit ꝑ locūditas oīm patrū q̄ in limbo detinebanꝭ q̄ bus gaudiū accidentale accreuit locū illū derelinq̄ndo in q̄ tādiu habitauerāt in tenebris z mere re. Scōa fuit locūditas diſcipulorū. Ipa etenī reſurrectōis die apparuit xp̄s diſcipul' cūctibus i emaus. vt̄z Luce. vlt. Iterū apparuit diſcipl'is ꝓgregatis in vnum vt̄ Johan. xx. z tūc nō aderat Thomas. Apparuit adhuc z ſequenti. ſi vbi aut q̄ neſcitur niſi forte quādo redibat a monumēto cū Johāne Luce vlt. Vel vt̄ in hiſtoria eccliaſtica. apparuit ei in caverna in q̄ flendo mānebat. Nā poſtq̄ negauit xp̄m in cauernā q̄ndā intrauit q̄ modo vt̄ gallicantꝰ. vbi ſe totū ad lamenta pnie ꝑtulit. Ibi vt q̄busdā placet in ipa reſurrectōis die magiſter benigniſſimꝰ viſitauit eū z certificās illū ō ſui remiſſiōe peccati. Ob q̄ō petrus miro gaudio fuit affectꝰ. Similr letatꝰ eſt et reſurrectōe xp̄i ioſeph ab aramathia. Legit enī q̄ in cuōge[illegible]leo demi q̄ iudei indignati ꝙ ipm eo q̄ xp̄m ſepelierat. ceperūt ipm z in q̄dam cubiculo diligenī clauſo z ſigillato eū recluſerūt volētes poſt ſabbatū eū occidere. Et ecce xp̄s in ipa nocte reſurrectionis ad eū intrauit z oſculū ei dedit z inde ſaluo ſigillis eū inducēs in domū ſuā in aramathia ipm adduxit. Tertia fuit locūditas mulierū q̄ ipa die reſurrectionis viderāt eū. Vidit nanq; illū maria magdalena in ſpecie ortulani. vt̄ ꝟ Joh. xx. Viderūt z illū ſecū poſtea z alie Marie q̄ bus a monumēto redeūtibꝰ apparuit ibꝰ occurrēs illis z dicēs Auete. Ille aūt acceſſerūt z tenuerunt pedes eius z adorauerunt eū. vt̄z Matth. vlt. Quarta fuit locūditas angelorū q̄bꝰ accidē tale gaudiū accreuit p̄ gl'a xp̄i reſurgentis. p̄ro liberatione patrū de limbo. etiam p̄ro totius lētitia eccleſie militantis.

De iocunditate quam habuit mater iesu xpi ex resurrectõe ei⁹ sicut multipliciter ꝓbat.

Capitulum. III.

Ertia io-

cunditas ꝓncipal di-
cit maternal. Sup ceteros etiã
ꝓ⁹ xpo resuscitato lenificatum
est cor virginis matris. Sibi nã
qz vt pie credit ꝓmuluz ceteri be-
nedicti⁹ filius ei⁹ apparuit. qõ ꝓ
bari ꝑt q̃druplr. Prio ex testifi
catõe. Scõo ex ẽrq ꝛfutatione.
Tertio ex celebratõe. Quarto ex
cõuenienti rõe. Primo ꝓbari
põt ex testificatione. Testat enim
hoc Ambꝝ in li. de virginib⁹ dicẽ.
Vidit maria resurrectõem dñi ꝛ
primo vidit ꝛ credidit. vidit ma-
ria magdalena q̃ iuxta ista dubita
ret. Scõo ꝓbat ex ẽrq confu
tatione. Aiũt enim nonulli xpm ⁊
gini matri iõ nõ appuisse. qz nul
lus euãgelistaꝝ ꝑsens fuisset. Sz ad
ꝑ doctores dicũt. ꝙ euãgelistaꝝ
officiũ fuit solũmõ resurrectõis
testes inducere. matrẽ aũt ad te
stificandũ ꝓ filio inducere eos nõ
decuit. Si enim verba extranearũ
feminaꝝ delira mẽta visa fuit. ꝯ
modo nõ magis matrẽ ꝓ filio a-
more crederẽt delirare. Nõ scri-
pserũt q̃ euãgeliste ꝙ xpõ appa-
ruerit virgini matri. sz ꝓ constã
ti dereliquerũt illud. Tertio ꝓ
bat ex celebratõe. Ad insinuãdũ
nãqz ꝙ xpõ resurgẽs ex mortuis
apparuit virgini matri sctã rõa-
na ecclesia ipa resurrectionis die
statõnẽ celebrat apõ sctã mariã
maiorẽ. vbi xpe magni gregorij
dũ ipe in die pasce missã cãtaret
ꝛ pax dñi ꝓnũciaret. Angel⁹ dñi
altavoce rñdit. Et cũ spũ tuo. ob
qõ cum ipa die papa ibidẽ cele-
brat in hui⁹ miraculi testimoniũ
nil sibi cũ dicat pax ꝛc. rñdet
Quarto ꝓbat ex ꝙuenienti rõ-
ne. Rõnabile etenim fuit vt filius
resurrectõe sua ꝓ⁹ matrẽ letifi
caret quã apli⁹ ceteris doluisse
cõstat. Cõtẽplari q̃ deuote possu
mus ꝙ sanctissima illa virgo ipa
resurrectõis nocte oõnib⁹ intenta
filiũ suũ quẽ sepulcro clausuz
reliquerat videre ardentissime cu
piebat. Necq eni ignara erat il-
lũ die tertia a mortuis ꝛsurrectu
rũ. Ob qõ vel oze vel corde dice
re poterat. O pi eẽne. ecce iã xpe
instat vt filiũ tuũ ꝛ meũ a mor-
tuis reuocem. Suscitata q̃ illũ ꝛ ad
me mittere tãto merore ꝓ tua pas
sione ꝓtrita. O fili mi dulcissime
O fili mi amantissime quem vidi
plagis replerũ. spinis coronatuz
crudeli morte extinctũ ꝛ in sepul
cro repositũ. quãdo videbo te ex
mortuis ꝛnũ ꝓbasse. Dixisti o mi
fili ꝛ totiens dixisti die tertia re-
surgã. Ecce iã dies tertia imineꝛ.
Surge dñe in requã tuã ꝛ veni
vt videã te solaciũ aĩe mee. Et dũ
hec ꝛ filia virgo gliosa rogaret.
ecce cũ ingenti lumine decora fa
cie aspectuq affabili apparuit ei
filius. Salue ingens mater ꝛ ꝺ
cetero misericordie regia. Cessẽt
amodo dolorosa suspiria. ama-

ra lamēta ꝛ copiose lacrime. Ecce ego ipe sum q̄ in vtero tuo sten quē peperisti quē pauisti lacte virgineo. quē tenerrime educasti quē tanto ꝑe dilexisti. quē denig̃ deflesti transfixa doloris gladio. Ego sum ihesus filius tuus q̄ infernū expoliauj. inde ꝑces eduj ꝑ eternitatis aditū deuicta morte reseraui. Gaude o mat̄ venerāda. q̄ data est mihi oīm̄ potestas in celo ꝛ in ēra. ꝛ i nōie meo flectet̄ oē genu. Tu vero post me in regno celorū sup oēs homines ꝛ angelos exaltaberis. Tō posset ꝑfecto mens nr̄a inuestigare q̄ benigna fuerit visitatio illa. q̄ blanda ꝛ amicabilia verba mr̄is ꝛ filij. q̄ gfosi ꝛ iocūdi vtriusq; in alterꝰ aspectus quam etiā reuerētes morigeratiq; recipioq; gestus post q̄ oia discessit filius mr̄ in letitia ꝛ desiderijs simr̄ remanēre. Letemur ḡ ꝛ nos cū illa desiderāteꝫ videre suū dilectum filiū sedentē ad dexteraꝫ ꝑris cū quo ꝛ spūsancto vnit et regnat ꝑ cūcta secula. Amen.

Feria secunda

post dñicam resurrectiōis. de tēporalitate qualitate ꝛ veritate resurrectionis xp̄i.

Sermo LXXII.

Esurre

xit dñs ve. Scribunt hec ꝥba Luce vij. c. ꝛ di quangelio hodierno. Jocūdissima resurrectiōis dñi nr̄i Jesu xp̄i sacra a fidelibꝫ cunctis diligentissime pie ꝛ deuote ad mentē sē reuocāda. quoniā ꝑ illa erigere ꝑ cōtorꝫ animꝰ ad spem future ꝛ immortal' vite. Idcirco ꝑter ea que dicta sunt in ꝫmone precedenti restant adhuc plima non imerito apienda. Jpe etenim dr̄ stus mortis peccatiq; destructor: multiphariā resurrectiōis sue ṽitatem patefacere voluit mōdo. vt sic nullus q̄ in eū credere nollet increbabilis redderet. Et vt euangelica lectio ꝑsentio dici habet discipulis eunt̄bꝫ in emaus in specie pegrini se ostendit q̄ in fractione panis cognouer̄t et mortuis ee surrexisse. Vtrigiḡ hac resurrectione gloriosa clara habeat nonda de ipa in hoc ꝫmōe locuturi tria mr̄steria proponemus declarāda. Primū dr̄ tpalitat'. Scōm q̄litatis. Tertium ṽitatis.

Quare xp̄s accelerauit suā resurrectionem nec illā distulit vsq; ad generalem omnium ꝛsurrectionem.

Capitulum I

Rumū

sterium declarandum de resurrectione dicitur temporalitatis. In quo possumus subdistinguere triplex tēpus. Primum dicitur tempus accelerarū. Scōm tps retardatū. Tertiū tps determinatum

3 Primū dicit xps accelerauꝛ. Accelerauit em̃ xps resurrectōꝛ suā nec illā distulit vsq; ad resurrectionē generalē rōnabilit̄ propter tria. Prio ppt̄ corpis dignitatē. Cū em̃ corp⁹ illud dignissimū foret ex eo q̄ erat deificatuꝫ siue diuinitati vnitū non fuit decēs vt tādiu sub puluere iaceret. Qđ p̄nūciauerat ppha di. Non dabis sanctū tuū. i. corp⁹ sanctificatū. qz in oī sctitate ꝯceptū. z cū diuinitate vnitū videre corruptōem. Scōa rō fuit ppter fidei firmitatē. Si em̃ nō surrexisset fides pisset. nec vez deū eus alios credidisset. Sic ptz in discipul̄ de quib⁹ nūc eā gelista loq̄t Jp̄i eteni in via tristes z dolentes colloq̄bant de his q̄ acciderāt. nō q̄si credētes vt Theophilus ait. sz sic stupētes in reb⁹ extraneis. Propter̄ xps reprehendit eos vt ptz in lra euāge. Tertia rō fuit ppter resurrectōis nostre exēplaritatē. Si em̃ xps resurrexit. g̃ z nos spare possum⁹ resurrectōem nr̄am. Vñ Paul⁹ i. Coz. ait Si xps predicat̄ q̄ resurrexit a mortuis. quō q̄daꝫ in vobis dicūt q̄ resurrectio mortuoꝝ nō ē. Et Bre. in omel. inq̄t Exēplo dño mōstrauit qđ p̄misit in p̄mio vt sicut illū fideles resurrexisse cognoscūt ita in seip̄is i fine mūdi p̄mia resurrectōis sperent. Et idē iteꝝ ait. Nō plus q̄z triduanā morte ecēvoluit ne si in illo resurrectio differet̄ in nob⁹ omnino desperet. Sz̄ arca boc dubitare ꝛtingit vtꝝ' chris⁹ primus fuerit resurgēti. z videt̄ q̄ sic. eo q̄ apl's. i. vocatur primogenit⁹ mortuoꝝ. Et. i. Coz. xv. c. apl's ait. Chris⁹ resurrexit a mortuis p̄micie dormientiū. vbi gl'. q̄ pus tempez dignitate Cōtra rium tñ videt̄. qz in veteri testamēto p̄ helīā z helisēū alios resuscitati legunt̄. Sil'r z xps aīe passionē suā tres mortuos suscitauit. In sup Mat. xxvij. dr. q̄ inter cetera miracula in passiōe christi visa monumēta aperta sūt z mlta corpa sanctoꝝ q̄ dormierāt surrexerūt. g̃ nō videt̄ q̄ cristus fuerit p̄mus ad resurgēdū. Respondet thom̃. iij. pte. q. liij. q̄ resurrectio est reparo a morte invitam. Dupliciter aūt aliq̄s eripit̄ a morte. Uno mō in actu. s. vt viuere incipiat q̄litercūq; etiā p⁹ moriere tur. Alio mō vt aliq̄s liberet̄ nō solū a morte. sz etiā a necessitate z q̄s pl⁹ est a possibilitate morti endi. z hec ē vera z pfecta resurrectio cui⁹ respectu p̄ma dr imperfecta. Loq̄ndo g̃ de resurrectiōe pfecta chris⁹ est p̄m⁹ resurgenti um. qz ipse resurgēdo p̄mo pue nit ad vitā penit⁹ imortalē. Vñ illud Ro. vi. Crist⁹ resurrexit ex mortuis iā non moriet̄ mors illi vltra nō dñabit. Sz̄ resurrectōe impfecta q̄dam alij surrexerunt añ christū ad p̄mōstrandū q̄si in q̄dā signo resurrectōem ipsi⁹. De illis aūt de quib⁹ dic̄ Math variel oquunt̄ doctores. Nā hie rony. sup Mat. sentire videtur.

Et surrexerūt ante xp̃m iterum morituri. In fmone vero de assumptõe v̄ginis b̃ sub dubio dereliquit. Remigi⁹ vero ait. Indubitāt credere debem⁹ vt q̃ resurgẽte dño a mortuis surrexerit ascendẽte illo ad celos z xp̃i piē ascenderūt. z licz sustineri posset opinādo q̃ surrexerit añ xp̃um iterū morituri. tñ magis ꝓsonus est pietati q̃ surrexerit post xp̃m nõ iterū morituri. tum q̃ mors ē pena peti z ipsi erāt ab oñi peccato vltimate purgati. tuz quia corpibꝫ eoꝝ vnite fuerūt aie glorificate. Et q̃ vnione fm Augu. in epla ad Dioscoꝝ. efficiunt corpa ipassibilia z gliosa. Resurrectio aūt illoꝝ ponit ab euãgelista añ resurrectõem xp̃i p quandā antiquitatẽ. Propẽa ipe ait. Et exeuntes de monumẽtis post resurrectionẽ ei⁹. i xp̃i fm Mico. de ly. venerūt in sanctā ciuitatē z apparuerūt mlt̃is B Secundū rpus notatū in resurrectõe xp̃i ꝺr̃ tardatū. Licet enī surrexerit ante resurrectionẽ generalẽ. nõ tñ statiz vt mortuus est resurrexit. ꝛ distulit vsqz in diē tertiū. Et b ratõnabilit̃ ꝓpter tria. Primo ꝓpt̃ significatõem. vt. s. ex hoc significaret q̃ lux sue mortis curauit nostrā duplicē mortē. z tõ vna die integra z duabꝫ noctibꝫ iacuit in sepulcro. vt p diem intelligat lux sue mortis. p duas nocteꝫ nr̃a duplex mors. hāc rõez assignat glo. sup illud Luce. vlti. Oportuit enī xp̃um pati ꝛc. Scõa rõ fuit propter restaurandoꝝ ꝓfiguratione quā tangit Petr⁹ Rauenas. Tres dies voluit xp̃s esse sue sepulture q̃ i celo it̃ restaurarus. q̃ in terra reparaturus. que apud inferos redẽpturus. Tertia rõ fuit ꝓpter ꝓbatõez. vt saltz probaret vitatē mortis eius. vt sic clarius elucesceret vitas ꝛsurrectõis. C Tert ū rps annotatū de resurrectõe xp̃i ꝺr̃ determinatū Surrexit enī die tertia qñ prediterat Matb. xvij. Sicut inq̃t Jonas fuit in cete trib⁹ diebꝫ et tribus noctibꝫ. sic erit filius hois in corde terre. i. in sepulcro fm glosam. trib⁹ diebꝫ z tribꝫ noctibus Notãdū tñ fm Aug⁹. li. iij. ō trinit. q̃ b intelligit̃ p ꝛsynodoche vt prima dies accipiat fm ptez sui postremā. scõa dies fm se totāt integrā. tertia fm partē sui p mā z sic erūt tres dies. z q̃libet horaꝝ diez suā nocte habuit p̃cedentē. Tunc enī fm Bedā mutat⁹ est ordo z cursus diez ac noctium. Antea ei dies p̃cedebāt z nocteꝫ sequebant. Post passionē hic ordo mutat⁹ est ita q̃ noctes p̃cedunt z dies sequunt. z b mysterio cõgruit. qm̃ hō primo de die gre cecidit in nocte culpe. p⁹ passionē aūt xp̃i z resurrectiõem de nocte culpe redyt ad diem gre. De hora vero resurrectõis varie loquunt doctores. Nã q̃dam vident dicere q̃ surrexit media nocte. q̃dam vero q̃ surrexit in aurora. Ratio aūt huius diuersitatis est pro eo q̃ ꝓsiderant diuer

simode in illa dilatione congruentiā ꝗtum ad numerū horarū Nā aliq̄ incipiunt tempus computare ab hora sexta qua crucifixus est ⁊ tenebre facte sunt sup vniuersam terrā. ⁊ isti protēdūt tempus vsq; ad mediā noctē inter diē sabbati ⁊ diem dñicū. ⁊ sic computant. xxxvi. horas. quia tunc erat equinoctiū vernale qñ xp̄s dñs passus est. Aliq̄ incepērūt cōputare a sero in quo positus fuit in sepulcro ⁊ p̄tendunt xp̄m vsq; ad diluculū diei dñice ⁊ tam isti q̄ illi randē ꝓsiderāt cōgruentiā tante dilationis. Ideo enī dñs distulit p. xxxvi. horas vt in ꝫ significet liberatio ⁊ victoria p̄fecta ille enī numero ē ex senario numero in se ducto. qui quidē numerus est numerus p̄fect⁹ fm Brismetricū. Est ⁊ alia cōuenientia. quia in. xxxvi. horis sunt due noctes ⁊ vna dies. Ita q̄ salua est ibi p̄portio simplicis ad duplū. vt significet sic p̄dictū est q̄ xp̄s vna simplici suaue tristatē abstulit duas nostras ve tristates. Licet ꝫ vt ait Boñ. dis. xxij. li. predicte opiniones videant differre. tñ ꝓuenīūt in assignādo tpis congruentiā. ⁊ posset dici q̄ in hora sibi nō contradicūt. q̄ duplicat̄ ōr reo fieri aut quādo fit fm veritatē. aut qñ innotescit. ⁊ illi qui horā mediam noctis assignāt resurrectōis xp̄o determinat quando primo fuit qui vero mane assignant tēp⁹ determinat qñ innotuit. Vel certe resurrectio fuit inter horā mediē noctis ⁊ mane dñice. ⁊ q̄ mediū denotatur ab extremis. ideo aliqui dicunt fuisse in media nocte. aliq̄ vero in mane.

Qx christus resurrexit inuisibiliter. veraciter. ⁊ feliciter.

Capitulum II.

Ecundus mysterū declarāduꝫ de resurrectōe xp̄i dicitur qualitatis. In quo faciendū est q̄ xp̄s resurgere voluit a mortuis triplici ꝗtate ⁊ ꝓdotē. surrexit enī. Primo inuisibilit. Secūdo veraci. Tertio felici. Primo surrexit inuisibilit. q̄ nullus mortaliū eū vidit resurgentem. Ad q̄s intelligendū ꝗrit doctor. Vtrū resurrectio xp̄i in suo actu debuit oībus manifestari ⁊ quibusdā videt q̄ sic. Primo q̄a si publico peccato debet publica penitētia. fm illud. i. Thy. v. ca. Peccantē cōra oīm̄ arguc. ita mento publico debet p̄miū publicū. sed claritas resurrectōis est p̄mium humilitatis passiōis. vt Aug⁹. dicit sup Joh. Cū ꝫ passio xp̄i oīb⁹ fuerit manifestata eo publice patiēte. videt q̄ gl̄ia resurrectōis ipsius debuit oīb⁹ manifestari. Secūdo arguit. q̄ discipuli vident xp̄i actu ascēdentē in celū iuxta illud Actuū. i. Videntibus illis elevat⁹ est. ꝫ a fortiori debuerūt ip̄m videre actu a mortuis resurgentē. Tertio arguit. q̄ illi q̄bus fuit manifestata resurrectio christi

testes fuerũt resurrectõis, qõ testimoniũ ferebãt publice pdicãdo. qõ nõ ꝓuenit mlieribꝫ. ꝙ videtur ꝙ incõueniẽt ꝓmo illius q̃ certo fuit manifestata. Respondet Tho. iij. qre. q lv. ꝙ cozꝫ que cognoscunt q̃dã ꝓgnoscunt cõi lege nature. q̃dã vero ex speciali munere gre. sic ea q̃ diuinitus fuelank. quoꝫ vt Dyonisi⁹ dic̃ in li. celestiꝫ hierarchie. Hec ẽ lex diuinitus instituta vt a deo imediate suptoribꝫ reuelenk. quibꝫ mediantibꝫ deferank ad inferiores. sic ꝓtz in ordiatõe celestiuꝫ spũum. Ea vero q̃ pertinẽt ad futurã gliaz cõem hoim ꝓgnitõez excedunt. ſm illõ Esa. liij. Oculus nõ vidit de⁹ absq; te q̃ parasti diligẽtibꝫ te. Jõ hmõi ab hoie nõ cognoscũk nisi diuin⁹ reuelata. qz ḡ xp̃o resurgẽs nõ resurrexit ad vitã mortalẽ. sꝫ imortalẽ z gliosam. Jõo resurrectio illi⁹ debuit ordinate ꝓ ius angel⁹. deinde ꝑ angelos hoibus reuelari. Vñ Hilari⁹ super Mat. di. ꝙ tõ angel⁹ ꝓpus resurrectõis est index. vt q̃dam famulatu pñe volũtatis resurrectionũ ciarek. Et vt ꝺr Actu. x. Dedit eũ manifestũ fieri nõ omi populo. sꝫ testibꝫ ꝓordinat⁹ a deo. Ad primũ ḡ argu. dicendũ ꝙ passio xp̃i pacta est in cozpe adhuc habente naturã passibilẽ q̃ cõi lege nora ẽ omibꝫ. z tõ passio xp̃i oi populo immediate manifestari potuit. Ipsa autẽ resurrectõ simpliciꝫ supnaturalis z miraculosa fuit. Ad scõm arg. dicendũ. ꝙ ascensio christi q̃tum ad terminũ a quo nõ transcendebat hominũ cõem noticã. sed solũ quãtũ ad terminũ ad quẽ. z ideo discipuli potuerunt videre ascensionẽ christi q̃ntuz ad terminũ a q̃. id est fm ꝙ elevabaſ a terra. nõ aũt viderunt ip̃m q̃tum ad terminũ ad quẽ. quia non viderũt quomodo reciperetur in celo. sꝫ resurrectio christi transcendebat cõmunẽ noticã et q̃tum ad terminũ a quo. fm ꝙ anĩa redijt ab inferis. z corpus de sepulcro clauso exiuit. z q̃tũ ad terminuz ad quẽ. fm ꝙ est adeptus vitam gloriosam. Et ideo non debuit fieri resurrectio sic ꝙ ab homine videretur. Ad tertium vero arg. dicendum. ꝙ mulieri non ꝓmittitur docere in ecclesia publice. sꝫ bene permittitur aliquos domestica admonitione instruere. Ap paruit ergo christus primo marie magdalene. vt sicut mulier ꝓmo fuit nuncia mortis. ita esset nuncia vite. Et quo Cirillus ait. Femina que quodammodo fuit mortis ministra venerande resurrectionis mysterium primaperapit z nunciat. Adeptum est ergo femineum genus et ignominie absolutionẽ vel maledictionis repudiũ. Simul etiã ꝑ hoc ondit ꝙ q̃tũ ad statũ glie pertinet nullũ detrimẽtũ pcat sexꝰ femineus. Ostenditur etiaz ꝙ xp̃s qz iam nõ veneror vocare iustos sꝫ pctõres. z qz pctõres z mereatrices ad pmiaz redeũtes ꝓcedẽt

in regno celoꝝ. Superest adhuc & alia rō q̄re mulierib⁹ pius apparuit ei⁹ q̄ ipe xp̄s ardentissime amauerūt intīm vt ab ei⁹ sepulcro discipl'is recedentib⁹ nō recederūt & precipue ipa feruentissima magdalea q̄ stabat ad monumē eū fortis plorās vt ꝺr Joh. xx. c. q̄ a xp̄o sibi apparēte interrogata, quid plorās, existimās q⁹ ortulanus esset rñdebat. Tulerūt dñz meū & nescio vbi posuerūt eum. Dñe si sustulisti eū dicato mihi vbi posuisti eū & ego eū tollā. Ordē ꝺor marie magdalene. Colloquebat mgro suo de scipo cuz tanta affectiōe, quare xp̄s benedictus eā nolendo manā se ꝓgnoscendū illi dedit atq; voluit priusq̄ discipl'is sibi appere. Secūdo surrexit xp̄s veraciter. q⁹ verū corp⁹ habuit. Contra q̄d aliq̄ arguūt. Primo q⁹ nec corpus nō pōt esse cū alio corpe in eodē loco sicut erat corp⁹ xp̄i. Nā intrauit ad discipl'os ianuis clausis, vt ꝺr Joh. xx. Scōo. q⁹ nec corp⁹ nō euanescat ab aspectu intuentiuz nisi forte corrūpat. sed corpus xp̄i euanuit ab oculis discipulorū eū intuentiū. vt ꝺr Luce vltio. Tertio q⁹ cuiuslibet veri corpis est determinata figura. sed corpus xp̄i apparuit discipl'is in alia effigie. vtz Mar. vlt. q̄ videt q⁹ xp̄s post resurrectōez non habuit nec corpus humanū. Ad p̄mū rñdz tho. q⁹ corp⁹ xp̄i p⁹ resurrectōez nō er miracl'o. sz er ꝓdītiōe glie sic ꝺicā dicūt clausis ianuis ad discipl'os intrauit sil'ter alio corpe i eōdē loco erño. Vel dicēdū nō er natura corpis. sz potiꝰ er virtute diuinitatis vnite illō corp⁹ ad discipl'os. Ad nec essz ianuis clausis intrauit. Vñ Aug⁹ sup Joh. ꝺic. Molli corpis vbi diuinitas erat clausa ostia nō obstitere. Ille ꝺppe nō eis apertis intrare potuit q̄ nascēte virginitas mris inuiolata p̄mānsit. Ad scōm arg. ꝺic tho. q⁹ q̄nq; ꝺz corpus glificatū i ptāte sua ꝺz videri q̄n nō vlt. & nō videri q̄n vlt. Ita tamē xp̄s habuit nō solū er ꝓditōe corpis glioſi sz etiā virtute diuinitatis sue. Euanuit ḡ ab oculis discipl'orū. nō q⁹ corrūperet i aliq̄ inuisibilia. sz q⁹ volūtate defuit ab eis videri. vl'co p̄ite vl'co absceden te p ꝺotē agilitatis. Et sic adhuc q̄ rerat cur p⁹ resurrectōez nō cōuersabat cū discipl'is sic añ ꝓtinue. Rñdet tho. q⁹ p⁹ resurrectiōem xp̄i duo erāt discipl'is declarāda scz ipa virtus resurrectōis & glia resurgēt. Ad veritatē aūt resurrectōis manifestā sufficit q⁹ eis plies apparuit. vt ꝺicet in vio mysterio. Ad gliam aūt resurrectionis manifestandam noluit continue conuersari cum eis sicut p⁹ fecerat. ne videretur eis ad talem vitam resurrexisse qualē p⁹ habuerat. Ad tertium dicendum q⁹ apparuit discipulis sine sui mutatione. quia sic erat i potestate eius. Ex quibus omnib⁹ concludimus q⁹ verum corpus habuit et veraciter resurrexit.

Tertio surrexit xp̃s felicit̃. ꝺa in resurrectõe habuit corp⁹ glio sum. qꝺ apparet ex triplici rõne. Prio ꝺem. qꝺ resurrectio chri sti fuit exẽplar ⁊ cã nie resurrecti onis. Sancti aũt in resurrectõe bẽbunt corpa glioſa. vt dic̃ apo stolus. i. Cor. xv. Vñ cã est poti or causato. ⁊ exẽplar exemplato. mlt̃o magis corp⁹ xp̃i glioſuz fu it cũ resurrexit. Scõo ꝺ apparet qꝺ p humilitatẽ passiõis meruit gl̃iam resurrectõis. Tertio quia aĩa xp̃i a p̃ncipio sue ꝛceptionis fuit glioſa p fruitõem ꝛvisionez ꝺiuinitatis. Est aũt dispensatõe factũ vt ab aĩa glia nõ redunda ret in corp⁹ ad ꝺ q̃ my sterĩũ no stre redemptõis sua passione im pleret. ⁊ iõ pacto ꝺ mysterio aĩa xp̃i statim in corpus in resurre/ ctõe reassumptũ suã gloriã deri vabit. ⁊ ita factũ est corpus illõ glioſum. Deꝺ Phil'ip. apl's di cit. Reformauit corp⁹ hũilitatis nr̃e cõfiguratũ corpi clarit. sue Gz nõnulli obijciũt ꝓpt̃ cicatri ces q̃s in corpe post resurrectiõz obtinuit q̃ ad q̃ndã corruptiõez ꝑtinere vident. Ad qõ rñdz ꝺbo. q̃ cicatrices ille erãt in corpe xp̃i post resurrectiõem nõ ad corru ptionẽ. ⁊ deformitatẽ. sz ad digni tatẽ ⁊ decorẽ. vt Aug⁹. ꝺic̃. xxj. li. de ci. ꝺei. Quare aũt cũ cicatrici bus resurrexit plẽs a doctorib⁹ assignant rõnes. Prĩa rõ est ꝓpt̃ gl̃iam xp̃i. Vñ Beda sup Lucã Nõ inqt erat ꝛporẽtia curãꝺi cica trices fuauit. sz vt imꝑpetuũ vi ctorie sue circũferat triũphũ. Se cunda rõ fuit ad ꝛfirmandã fi ꝺem circa resurrectõnem. Tertia ratio vt p̃i p nob supplicãs q̃le genus mortẽ p boie ꝑtulerit sp ostẽꝺat. Quarta rõ vt illos i iu ꝺicio ad ꝛfusionẽ reꝓborũ de mõstret. Vñ Aug. in li. de simb. ait. Inimicis vulnera demõstra tur⁹ est sua. vt ꝛuincẽs eos veri tas ꝺicat. ecce hoiem quẽ crucifi xistis. videte vulnera q̃ infixistis agnoscite lat⁹ qõ pupugistis. qm̃ per vos ⁊ ꝓpter vos aptum est. nec intrare voluistis.

Ex sufficienẽ xp̃us declarauit resurrectõez suã v̈bo. nũcio. ⁊ ar gumento. Capl'm III.

Ertiũ mi/

sterĩũ declarandũ de resurrectõe xp̃i õr ve/ ritatis. Voluit nanq; clemẽtissi mus saluator nr̃i veritatẽ resurre ctõis sue declarare sufficienẽ. qõ fecit tripl'r. Primo v̈bo. Secun do nũcio. Tertõ argumto. Pri mo declarauit xp̃s v̈itatẽ resur/ rectõis sue verbo. Qñ. s. añ pas/ sionẽ p̃nũciauit illã. Vñ Mat/ xvij. post trãsfiguratõem suã di/ cit. Nemi dixeritis visionẽ hanc donec a mortuis fili⁹ hois resur gat. Et Mar. xvij. post q̃z dixit q̃ fili⁹ hois erat crucifigend⁹ sub/ ꝺidit. ⁊ tertia ꝺie resurget. ⁊ mar. xxvi. passione sua iã de ꝓmo i/ minẽte ꝺicit. Post q̃z resurrexe/ ro p̃cedã vos in galileã. Secũ ꝺo ꝺeclarauit veritatẽ resurrecti

onis sue nunno. qñ scz ipo volē te angelus dixit mulieribo. Surrexit nō est h. Mar. vlti. t mat. xxviij. Tertio id declarauit argumēto. Uñ Bertū. i. Prebuit seipm viuū in argumētis multis post passionē suā. Notandū ēt vt inquit Tho. iij. pte. q. argumentū ōz duplicat. Uno mō q cungz ratio rei dubie facēs fidez Alio mō aliqō sensibile signum q̄d inducit ad alicuius veritatis manifestationē. Primo modo xps nō pbauit discipul' resurrectiōem qz talis pbatio argumētatiua precedit cr aliquib primapiū q̄ si nō essent nota discipulis nihil p ea eis manifestarek. qz ex ignotis nō pt aliqd fieri notum Si aūt essent eis nota nō transcenderēt rōem humanā. t iō ex sent efficacia ad fidē resurrectionis astruendā q rōem humanā excedit. Oportet enī pncipia ex eodem genere assumi. vt dictū. i. posterioz. Si aūt accipiak argumentū secūdo modo. sic xps resurrectionē suā dicit argumentis declarasse inq̄tū p q̄dam signa evidentissima ve se resurrexisse ostēdit. Oñdit aūt illa ppē duo Primo quia nō erāt corda coz dispōsita ad b q̄ de facili fidē resurrectōis accipent. Uñ dixit ei Luce vlti. O stulti t tardi corde ad credendū. Et Mareci vlē. Exprobrauit incredulitatē illorum Secūdo vt p hmōi signa eis oñsa efficacius testimoniū illorum redderet. Ipa aūt argumēta vel signa oia simul sumpta oñdunt verā t gliosam resurrectiōem q vera fuerit resurrectio oñdit cristus ex pte corpis t ex pte aīe. Prio ex pte corpis. arca quod tria ostendit. Primo q esset verū t solidū nō fantasticū vel rarū. sic acr p b q palpabile pbuit Uñ t ipe dixit Lu. vlt. Palpate t videte qz spūs carnē &c. Secōo ostendit q esset corp⁹ humanū. ostendēdo eis effigiē quā oculis intuerent. Tertio ostēdit q esset idē corpus numero oñdēdo vulnerū cicatrices. Ob q̄ dixit Luce vlt. Uidete manꝰ meas et pedes meos qz ego ipe sum. Secūdo ostendit veritatē resurrectionis ex pte aie iteraro corpi vnite. t hoc per opera triplicis vite. Primo vt per opus vite nutritiue in b q̄ cum dilect⁹ ul' mādu cauit t bibit. vt legit Luce vltio. Et si diceret q angeli in assumptis corpib comederūt t bibert vt3 Gen. xviij. De angelis quos abrā suscepit hospicio. t tn er b nō ꝯcludit q angeli habeāt vera corpa sibi naturaliʒ vnita. ergo nec p hoc q xps ꝯmedit posset argui q habuerit suū vez corpus trez anime vnitū. Respondet Tho. q alia est rō de angelis alia de xpo. Nā angeli apparentes nō asserebāt se hoies esse sic asserit xps se verū hoiem esse. aliter xps māducauit. t aliter angeli. Nā qz corpa ab angel' assūpta nō erāt corpa viua vel aniata non erat vera comestio, licz ei

set vera cibi contritio ⁊ iniectio i interiorē ꝓtez corpis assumptū Vñ angelus dixit Thob. xii. Cuz essem vobiscū videbar ꝯdez mā ducare ⁊ bibere vobiscū. sz ego cibo inuisibili vtor. Sz qz corpus xpi vere fuit animatū vera fuit eius comestio. Quia vt Augu. ait. Nō ptās sed egestas edendi corpis resurgentiū auferetur. quare xps vere māducauit potestate nō egestate. Ideo Beda in quit. Manducauit post resurrectionē nō quasi cibo indigēs. nec quasi nos in resurrectōe quas expectamus cibis egere ꝛgnificās sed vt eo mō naturam corpis resurgentis astrueret. Secūdo oīa dit veritatē resurrectōis p opera vite sensitiue. in ꝺ q discipuli ad iterrogata rñdebat ⁊ ꝑsentes saturabat in q̄ ostendebat se ⁊ videre ⁊ audire. Tertio p opera vite intellectiue in ꝺ q cum eo loquebant ⁊ cum eo de scripturis disserebant. ⁊ ne quid deesset ad perfectionē manifestationis ostēdit se vere deum nā naturā p miracl'm qđ fecit in captura pisciū. ⁊ vlterius per ꝺ q eis videntibus ascendit in celum. Gloriam adhuc ostendit intrans ianuis clausis p mittens se videri et non videri. Unde Gregorius in omel. Palpandum carni dominus prebuit quem clausis ianuis introduxit. vt etiam post resurrectionez ostenderet corpus suum eiusdem nature et eterne glorie. Ipse ita q̄ redemptor mundi qui tot argumentis veritatem sue resurrectionis vt tactum est cōfirmauit. voluit tandem de illa certiores nos reddere cum ad se attraxit omnes populos oīesq; nationes falsorum deorum cultu penitus extincto. Quomodo nā q; nisi viueret deus et homo sedens in gloria patris credidisset in eum non solum populares ⁊ rudes verum etiam docti philosophi ac potentissimi reges ⁊ ꝓncipes. O vere efficacissimum signum ad credendum in christū resuscitatum quem adorant vt diximus tot milia milium eorū qui credunt ⁊ sperāt in illū. Ipse igitur est in cui⁹ nomine eramus scripturi. Ipse est rex regum ⁊ dominus dominantium Apocalipsis. xix. ca. Ipse est cui data est oīs potestas in celo et in terra q̄ surrexit vere regnaturus cum ꝑre ⁊ spiritusancto per infinita secula seculorum. Amen.

Feria tertia p⁹ dominicam resurrectionis ō resurrectione omnium generali ante iudicium contra illos quibus hec videtur veritas impossibilis.

Sermo LXXIII.

Videte manus meas ⁊ pedes meos. quia ego ipse sum. Ista verba sunt redemptoris nostri Luce. xxiiq. capitulo.

et in euāgelio hodierno. Luz au/dimus a mortuis suscitatū do/minū nr̄m iesum xp̄m spem no/strā sublevare debem⁹ ad futu/rā oim resurrectōem. Qm̄ autez pleriscz incredulis z curiosis im/possibile videt ac nullo pacto ve/risimile q̄ rursus anie suis cor/poribo reunient. sicz oēs homi/nes tandē resurgēt. Idcirco in p̄/senti f̄mone de generali resurre/ctione aliq̄ discutiem⁹. qm̄ banc saluator nr̄ resurgēs idē nume/ro p̄mōstrauit in sepo. sic patet in verbis p̄allegatis in themate in quibz ad generalē resurrectiōz animarū revocāt res ria misteria declarabim⁹. Primū ōz veritatis. Scōm generalitatis. Tertium qualitatis.

Q̄ veritas resurrectōis generalis p̄batur p̄ auctoritates rō/nes et exempla.

Capitulum I

RImūmisterium de resurrecti/one generali declarā/dum dicit veritatis. In quo po/nitur talis p̄clusio. Q̄ numero electorum completo oīes anie reunient corporibz suis z resur/gent homines illi idem f̄m na/turam qui prius fuerūt. Proba/tur autē hoc tripliciter. Primo auctoritate. Secūdo ratōe. Ter/tio exemplo. Primo auctori/tate. Scribitur enī Job. xix. cap. Scio enim q̄ redemptor meus viuit zc. Propter q̄ verba Hie/ronymus dicit de Job ad Pau/linū. Vt de ceteris sileā resurre/ctionē corpoz sic p̄phetizat vt nī/lus de ea vel manifestiꝰ vel clari/us scripserit. Et Ezech. xxxvij. de/us ait. Ecce ego īmittō i vos spīm z viuetis. z dabo super vos nervos z succrescere faciaz super vos carnē z superextendam in vo/bis cutem z dabo vobis spiritū z viuetis z scietis quia ego dñs. Et Esaye. xxvi. Viuent mortui i/terfectiq̄z mei resurgēt. z Dañ. ij Multi de bis q̄ dormiūt in ter/re puluere euigilabūt. Alij in vi/tā eternā. alij in obp̄probriū vt vi/deant semp. Et Sopho. iij. c. Et pecta me in die resurrectōnis. Et Jone. ij. Sublevabit de corru/ptōe vitā meā. Et Psal. cxxxviij. Tu p̄gnouisti sessionē meā z re/surr. meā. Et. ij. Mach. vij. Rex mūdi defunctos nos p̄ suis legi/bus in vite eme resurrectōe susci/tabit. Et. i. Coz. xv. Oēs q̄dez re/surgem⁹. Et ibiō. Stella differt a stella in claritate. sic erit z resur/rectio mortuoz. Et. i. Thes. iij. Nolum⁹ vos ignorare de dor/mientib⁹ vt nō p̄tm. zc. Si enī cre/dim⁹ zc. Et Luce. xiij. Retribue/tur tibi in resurrectōe iustoz. Et Job. v. Procedēt q̄ bona fecerī in resurrectōez vite. q̄ vero mala zc. Et Mat. xxij. In resurrectōe neq̄z nubent neq̄z nubentur. Et ne mīra dicam⁹ i vtroq̄z simbo/lo resurrectio mortuorum decā/tatur. De qua in. i. ca. de sum. tri. z fide catho. Innocen. iij. sic ait.

Capitulū I

Omnes cū suis ꝓpꝛiis resurgēt corpꝛibꝫ que nūc gestāt vt recipiant ꝛm opa sua siue bona fuerit siue mala. alii cū diabolo penā ꝑpetuam. ⁊ istī cū xpo gl'iam sempiternam. Sꝛ ꝫ hanc veritatem arguūt nōnulli ml'ti plicāt. Primo infirmāt testimoniū scripturarū asserentes ꝙ quicqd in eis dicit de resurrectōe est spūaliter intelligendū. Iꝛ etiā corpalit loq videāt. sicut cū dicimus ml'ta de deo corpalia q̄ incorpeus est q̄ ꝑ metaphoꝛā aliq̄d spūale designant. Scōo arguūt qꝛ. i. Corin. xv. dr. Caro ⁊ sanguis regnū dei nō possidebunt. Tertio arguunt. quia dicit Auicē. iij. metha. Oō ānihilatū ē nō reduci. Sꝛ formē corpoꝝ humanoꝝ ad vltimū annihilāt. qꝛ nihil de eis remanet nisi materia ꝓma. ꝙ ille formē eodem numero nūq̄ reuertent. Quarto arguūt. quo mā ꝓtingit vt aliqñ boies carnibus vescant būanis ⁊ solum tali nutrimēto nutrianꝫ. caro ꝙ cadeꝛ in plūs boibꝫ repit. nō est āt possibile ꝙ in plūs resurgat. nec al'r videt vniuersal' resurrectio ⁊ ire gra si vnicuiq̄ nō restitueret qō habuit vt ꝙ impossibile ꝙ hoim resurrectio sit futura. Ad ꝓmum argumētū rñdet tho. in. iij. summe ꝫ gētiles di. ꝙ Phileꝛus q̄dam ⁊ Himineꝰ tenuerūt spūaliter intelligenda dūtaxat verba scripturaꝝ de resurrectiōe ḡis apostol'. ij. Thy. ij. reꝓbat di. Phileꝛus ⁊ himineꝰ exciderant a veritate dicētes resurrectiōem iā esse factā. Cōtra coꝝ igit opiō nē est euāgelie tert Joh. v. vbi de vtraq̄ resurrectōe spūali scilꝫ ⁊ corpali exꝑsse dñs est locutus Ait enī. Amen amē dico vob. qꝛ venit ho. e. n. ⁊c. Oō ad resurrectōem spūalem animaꝝ ꝓtinere videt q̄ iā tunc fieri inchoabat cum aliq̄ ꝑ fidē xpo adherebāt. Sꝛ postmodū corpalē resurrectionē exꝑmit di. Venit hora in qua oēs q̄ in monu. ⁊c. Manifestū ē āt ꝙ i monumēt' nō st aie sꝫ corpa. Ꝫ ꝑdict Ꝫ resurrectio corpoꝝ. Ad scōm argu. dicit Bona. in. iij. di. xlij. ꝙ apls loquitur ibi de carne ⁊ sanguie q̄tum ad coꝝruptōem. nō q̄tū ad substam vt intelligāt ꝙ q̄ carnal'r viuunt regnū dei possidere nō poterunt ⁊ sumit ibi caro ꝓ hoie per ſyno dochen. Ad. iij. argu. rñdet ncō. in. iij. di. xlij. ꝙ Auicēna loq̄t de ꝓtāte nature q̄ est limitata ⁊ finita. virtus aūt dina cū sit infinita ꝓtidē coꝛpⁱ in nūero reformare ⁊ aie sue vnire. Ad q̄rtū ar. rñdet Tho. in. iij. sūme. ꝫ gentiles ierri. ꝙ nō ē necessariū ꝙ q̄cquid fuit in hoie material'r resurgat in eo. Et iteꝝ si aliq̄d deest supplet per potētiā dei. Ad Ꝫ aūt ꝙ resurgat hō idē nūero nō req̄rit ꝙ q̄c quid fuit material'r in eo ꝛm totū rpꝰ vite sue resumat. Iꝛ tantū q̄ nūq̄ sufficit ad ꝓplemētū debite q̄litatis ⁊ ꝓpue illud resumē dū vī qō ꝑfectiꝰ fuit sub forma ⁊ spē būanitat' subsistēs. Caro ꝙ

comesta resurgit in eo q̄ pus fuit aia rōnal' pfecta. in scō vero si nō solū carnibꝫ būanis past⁹ est sed ⁊ alijs abis potit resumere tm̄ de alio q̄ ei marial'r aduēit q̄ erit necessariū ad debitā q̄ntitatē corpis restaurādā. si vo solū būanis carnibꝫ sit past⁹ resurgit in eo q̄ a generātibꝫ traxit et q̄ defuit supplebit̄ oipotentia creatoris. q̄ ⁊ si pentes et sol' būanis carnibꝫ pasti fuerāt vt sic corū semē q̄ est superfluū alimēti ex carnibus alienis generarū sit resurget q̄dē semē in eo q̄ ē nat⁹ ex semine loc⁹ cuius cui⁹ carnes comeste sūt supplebit̄ alitūde. ℔ em̄ in resurrectōe fuabit̄. q̄ si aliq̄d marialit fuit in plibꝫ hoibꝫ resurgit in eo ad cui⁹ pfectōem magis ptinebat. Vñ ⁊ si fuit in vno vt radicale semē in q̄ fuit generat⁹ in alio vero sic supplemētū supueniēs resurgit in eo q̄ ē generat⁹ ex ℔ sic ex semie. Si vo in vno fuerit vt ptinēs ad pfectōem individui in alio vt deputatū ad pfectōz spēcie resurget in eo ad quē pertinebat fm pfectōem individui. vñ semē resurget in genito ⁊ nō i generāte. ⁊ costa ade resurget i eua nō in adā in q̄ fuit sic in nāle pncipio. Si aūt fm eundē pfectionis modū fuit in vtroq; resurgit in eo in q̄ p̄m⁹ fuit q̄ oia fient virtute illi⁹ cui nihil ē impossibile. Dic Aug⁹. xxij. li. de ci. dei. ca. xx. ait. Absit vt ad resuscitāda corpa viteq; reddēda nō possit oipotētia creatoris oia revocare que vio bestie vel ignis assumpsit. vel in puluerē cinerēue collapsuꝫ vel in humorē solutū vel in auras ē ex altatū. Absit vt sin⁹ vllus secretūq; nature ita recipiat aliq̄d ℔ tractū sensibꝫ nr̄is vt oim creatoris aut cognitōis lateat aut fugiat prātem. Necille. Secundo ꝓbat virtus generāl' resurrectiōis rōe. q̄ triplex esse p̄t. Pria ōz repatōis. Scōa pfectōis. Tertia ꝓpletōis. Pria rō oñdēs futurā corpum resurrectōez ōz reperatōis. Ut em̄ dic̄ Anſ. in lib Cur ds hō. Si hō non peccasset nūq; moreret. ⁊ cū aia sit' ⁊ corpore ad bātam glām assumeret. q̄ si rps pfecte repauit hoiem lapsum debuit illū ad talē statum reducere in q̄ sit' aia ⁊ corp⁹ glificaret. Cū aūt ℔ nō fiat i pñti. qz oēs morimur aut q̄ oēs resurgemus p⁹ mortē aut būani generis repatio fuit min⁹ sufficiēs q̄ est falsum. Idcirco saluator nr̄ voluit a mortuis resurgere vt dictū est a p̄decēsibꝫ. q̄ten⁹ ⁊ nos de resurrectōe nr̄a spē bātam⁹ ī dubitatā. Vñ ⁊ Pau. i. Corꝫ. xv. ait. Si aūt rps p̄dicatur q̄ surrexit a mortuis. quō q̄dā dicūt in vob q̄ resurrectio mortuoꝝ nō ē. Si aūt resurrectio mortuoꝝ nō ē ne q; rps surrexit. Scōa rō ōz pfectionis. Ut em̄ inq̄t Rab. Resurrectio corpoꝝ fac̄ ad pfectionē vniuersi. Est em̄ triplex substātia. s. pure corpal' ⁊ pure spūal' et corpali ⁊ spūali ꝓposita. Si aīe ergo a corpibꝫ separate nūq; corpi B

bus iteꝝ vnirent ſeq̃rek q̃ in hac
ꝑte vniuerſꝰ ꝑpetuo ſua ꝓfecti
one careret. Preꝛea aia nata eſt
vt ſit ꝓ ſube ꝫ poſite et corꝑali
ſpūali natura ꝫ ꝓ. aūt bz de cōi
lege ipfectū eē extra rotū. Inco-
ueniēs ē aūt vt tā nobil' ſubſtan
tia ꝑpetuo careat nakali ꝓfectiõe
ſui eſſe. Inſup cū aīa ſit corꝑis
forma. ꝫ forma naturalē inclina
tionē bēat ad materiā. aia et con
ſeq̃nti naturalē iclinatiõē bz ad
ꝓficiēdū būanū corꝑ ad regēdū
Si nulla natural' iclinatio eſt fru
ſtra. q; vt ōz. ij. de aia. Naka ni-
hil fac̃ fruſtra. ꝫ i. de clo ꝫ mū
do. Natura nō fac̃ aliq̃ ſ facrum
vacuū. ꝫ ſi ē veꝝ de natura na
turata. m'ro fozti⁹ de natura na
turāte. ſ ē de iſtitutoꝛe create na
ture q̃ ipam nō natural' nec de
neceſſitate. ſz libera volūtate iſti
tuit. fruſtra aūt ꝫ vana eſſet i aia
ſepata ꝑduta inclinatio ſi nunq̃
eſſet būano corꝑi iteꝝ vniēda.
Tertia rō bz ꝫ pletōis. Nā vt ait
Iſido. in. i. de ſum. bono. ca. xxix.
Qui mēte tractauerunt q̃ pfice
rēt corꝑe ſil' ꝫ aio puniunt ꝫ cor-
poze. Spectat ḡ ad ꝫpletā rōem
punitiōis iniq̃ ꝫ mālfestationē
dine iuſticie vt mali cū ſuo pro-
prio corꝑi ꝑpetuo puniantur
Sicerā req̃rit ſupabūdantiſſi-
ma clemētia ꝫ liberalitas ſummi
dei ꝫ electi ſui cū corꝑibꝫ ꝑpetuo
eternaliter letent ꝫ gaudeāt. fue
rūt nāq; ipa corꝑa inſtrumēta et
oꝛgana aiaꝝ ad ꝑtutū opa exer
cēda. Ipi etiā ſancti ꝑ xpi amo
re carnē ſuā crucifixerūt cum vi-
cijs ꝫ ꝓcupiſcētijs. Et vt ait pau
lus Hebꝛe. xi. Alij diſtēti ſūt nō
ſuſcipiētes redēptiōz vt meliorē
inuenirēt reſurrectiōem. Alij ve
ro ludibria ꝫ verbera expti inſu-
per ꝫ vincla ꝫ carceres. Lapidati
ſunt. ſecti ſūt. cēptati ſunt. in occi
ſione gladij mozui ſūt. Circūie-
rūt in melot' ꝫ pellibꝰ capꝛinis.
egētes. angūſtiati. afflicti q̃⁹ di
gnus nō erat mūd⁹. In ſolitu-
dinibꝰ errātes in mōtibꝰ ſpelū
cis ꝫ cauernis terre. Tertio ꝑ
bat cēplo vitas reſurrectionis. C
Et Aug⁹. li. ij. de ci. dei. refert erē
plū illud q̃ Valerius recitat li.
j. in rubꝛica de miraculis. ꝫ ma-
crobius li. i. de ſomno ſcipionis
Et Plato in libꝛo de republica.
Ex quidā pheretreo natione pā
phili⁹ miles officio cum vulne-
ribus in prelio acceptis vitā ef-
fudiſſe crederetur cum duodeci-
mo die inter ceteros vna perem
ptos iacens randem eſſet bono
rando ignē ſubito ſeu recept
anima ſeu retēta quicquid emer
ſis diebꝰ egerat videratur tanq̃
publicum ꝓfeſſus iudicū hu-
mano generi enunciauit. facūt
adhuc ad reſurrectionem corꝑo
rum appꝛobādam exempla co-
rum qui ſurrexerunt per ſolam
virtutem dei tam in veteꝝ q̃ in
nouo teſtamento. Scribitur nā
q. iij. Regum. xvij. capi. q̃ Helyas ꝓcibus ſuis filium vidue
ſuſcitauit. Quia iam mortuus
erat. Et de ipſo dic̃ Hieron⁹ m⁹

in prologo in Jonā. Sanctū iona bebi affirmāt filiū fuisse mulieris vidue sareptane quā helyas ppha mortuū suscitauit matre postea dicēte ad eū. Nunc cognoui q̄ vir dei es tu z verbum dei in ore tuo verū est. Et. iij. Regū. iij. c. hō q̄ Hebiseus extinctū filiū mulieris p̄bis suis revocauit. Luce. vero. vij. c. pōit resurrectio adolescēt. Et Mat. ix. resurrectio filie archisynagogi. Et Joh̄. xi. resurrectio Lazari q̄tuor dies in monumēto iā būt. z Act. xx. c. narrat de paulo q̄ dū p̄dicaret apud troadē q̄dā adolescens noie eutychus sup̄ fenestrā cum mergeret somno graui cecidit ō tertio cenaclo deorsum z sublatus oblat⁹ ē mortu⁹. Ad quē cū descendisset paul⁹ incubuisset eq̄ sup eū. adolescēs ille p̄tinus viuens z incolumis resurrexit. z vt breuius prē istā ꝯcludam⁹ omissis alijs in mediū adducem⁹ memorabile illud exēplū de septem dormiētibus qō Theodor⁹ z rufinus insil scripserūt. In ciuitate ergo epheſi orti sūt. s. marianus marcus martian⁹ iohānes seraphion z ꝯstāntius. Hi cū accusati essent decio tūc epheſi exīti q̄ xp̄iani essent dato eis recipiscēdi spacio vsq̄ ad reditū Decij q̄ p̄uincia visitatur⁹ erat dimittunt. At illi iteri p̄timoniū suū i pauperes erpēderēt intro ꝯsilio i mōte celion secesserūt z ibi esse secreti⁹ decreuerunt. Diu ḡ latentibus sic vn⁹ eoꝝ s. Malch⁹ mutato habitu ne ꝯgnosceret ad emendus panes citatē intrabat. Cū aūt deinde redijsset z eos ad sacrificandū p̄quiri iussisset malch⁹ territ⁹ ad socios redijt q̄ sedētes z colloq̄ntes in luctu z lacrimis sic deuſ voluit dormierūt. Mane aūt facto cū inotuisset decio illos i spelunca latere iussit os spelunce lapidibus obstrui vt ibi fame morerent. Mortuo ḡ decio p⁹ ānos crevi. tpe theodosij ip̄atoris pullulauit hereſis eoꝝ q̄ negabāt resurrectōem mortuoꝝ. Ūn̄ ꝯtristat⁹ theodosi⁹ indut⁹ cilicio p̄ singl'os dies flebat. Dō misericors de⁹ videns thesauꝝ sue pietatis aperuit. misitq̄ in cor cuiusdā burgēsis epheſi vt in illo mōte edificaret habitū pastoribus suis cemētarijs. ḡ spelūcā apientibus surrexerūt et seri z putabāt se vna nocte tm̄ dormisse. Malch⁹ ꝑo ad vrbē descēdere disposuit vt panes emeret z q̄d de ipis diceret sentiret. Et cū deuenisset ad os spelūce videns lapides mirat⁹ est veniēs aūt ad portā vrbis vidit signū crucis supius depictū. inspexit cū admiratōe z timore p̄ter vrbē ingredi in q̄ neminem cognoscebat audiebatq̄ hoies colloq̄ntes de xp̄o. sicq̄ stupefact⁹ z attonit⁹ accessit ad eos qui panes vēdebāt z cū argenteos protulisset mirati vēditores dicebāt adinuicē q̄ ille inuenis antiquū thesauꝝ inuenisset. Malchus ꝑo eos adinuicē loq̄ videns territus rogabat eos vt ip̄m dimitterēt

ꝛ panes ꝛ pecuniꝫ retinerent. At illi tenētes eū dixerūt. vñ es tu qui thesauros ipatoꝝ inueniſti. Indica nob vt erim⁹ ſocij tecuꝫ ꝛ celabim⁹ te. At ille q̄ſi inſanus ſtabat. Illi vo clamare ceperūt q̄ thesauꝝ abſcōditū inueniſſ ad durtrū tq̄ eū ad ep̄m ducāt, noie mamertinū ad ꝓſulē noine antipatrē. Qui cū vidiſſent argēteos inſrogaſſentq̄ malchū vbi illos repoſuiſſet pedēs añ eos malch⁹ dixit. Pro deo dicite mihi vbi ē de ciuis imperator q̄ heri fuit i hac ciuitate. Ep̄s dixit. Fili nō ē hodie in terra q̄ deci⁹ imperator noīetur ꝫ fuit añ lōgū tp̄s. Malch⁹ dixit. In ꝫ ego ſtupeo ꝛ nemo mihi credit. Sꝫ ſeq̄mini me ꝛ oſtendā vob ſocios meos q̄ ſūt i mōte celion ꝛ ipſis credite. Noc em̄ ſcio q̄ a facie deū ipatoꝝ nos confugim⁹ ꝛ heri ſero vidi q̄ ingreſſus ē deci⁹ hāc vrbē ſi tū hic eſt anitas epheſi. Tūc ep̄s dixit ꝓcōſuli. Viſio ē q̄m vult de⁹ oñdere in iuuene iſto. Perrexerūt ergo cū eo ꝛ ppli plima mlt̄itudo ꝛ inuenerūt ſic malch⁹ dixerat. videreſq̄ facies ſanctoꝝ glorificauere dñm. nūq̄auerūtq̄ rē tā grāde ipatoꝛ q̄ mor er ꝓſtantinopoli epheſum venīēs iuxt ad locū vbi ſancti morabant ap̄lexaluſq̄ illos dicebat. Sic v deo vos tā q̄ſi videre dñm reſuſcitā tē lazarū. Tūc dixit ſanct⁹ martinian⁹. Crede nob q̄ pp̄ te ſuſcitauit nos de⁹. vere em̄ reſurrexi mus ꝛ viuim⁹. ꝛ ſicut infans eſt in vtero mr̄is nō ſentīēs leſionē ꝛ viuit. ſic fuim⁹ viuētes iacētes dormiētes ꝛ nō ſentiētes. Et his dictis ꝓſolat⁹ tot⁹ pp̄l's fuit ep̄i anoꝝ ꝛ cūct' videntib⁹ inclinātes capita ſua in terram ſpūm dño tradiderūt. Surgēs aūt ipator cecidit ſup eos flens ꝛ oſculans eos. Et cū iuſſiſſet fieri lectos aureos in q̄b⁹ mitterēt i p̄a nocte appuerāt imperatoꝛ dixit ſic barbaren⁹ in terra iacuerāt ꝛ de terra ſurrexerāt ita eos dimitteret donec de⁹ illos iterꝝ ſuſcitaret. Juſſit q̄ ipator locū illū in honorē memoriā coꝝ ornari lapidib⁹ de

An reſurrectio erit (corari. generalꝫ reſpectu electoꝝ damnatoꝝ ꝛ paruulorum Cap. II.

Ecunduꝫ

myſteriū de reſurrectiōe generalitatis in q̄ aplendū eſt an reſurrectio erit generalꝫ ꝛ b triplicī reſpectu. Primo reſpectu electoꝝ. Scdo dāmnatoꝝ. Tertio paruloꝝ. Prīo vidēdū ē ſi reſurgēt electi. Et licꝫ ex p̄cedētib⁹ firmiꝫ habeat q̄ ſic. Cū nōnulli arguūt in ꝛriū. ꝛ p̄mo q̄ liberior ē aia ad ꝓplandū deū a corpe exuta q̄ corpi cōiūcta. ſꝫ nihil dī fieri q̄ aie electorū ſint min⁹ libe ad ꝓplādum deū. q̄ electoꝝ aie iterꝝ corpib⁹ nō reunient. Scdo arguūt. qꝛ nō dī p̄parare in p̄mio q̄ p̄ſtat impedimētū i merito. ſꝫ corpus p̄ſtat impedimētū aie i merito. Ad vt dī ad Gal. Caro ꝛcupiſcit aduer

sus spm̃. g̃ nō debēt ꝓicipare cū aia in ꝑmio. ꝓiciparet aūt si ire cū aie vnirēt electe. Tertio arguunt. qz nō ꝑt esse resurrectio nisi a morte in vite repatio. sz nō oēs morient. g̃ nō oēs resurgēt. Dicitur em̃ in simbolo q̄ xp̄s venturus ē iudicare viuos ⁊ mortuos g̃ alić iudicabūt q̄ nūq̄z morientur. Et Iero. ad Marcellā ait Quosdā in fine seculi aduenīēte xp̄o nō esse morituros. sz viuos reptos in īmortalitate repente mutādos. Et Augusti. li. ij. de baptismo puuloz dic. Quibusdaz in fine largiet vt morte istā repētina cōmutatōe nō sentiāt. Ad ꝓmū argu. rñdet Rich. q̄ licz anima vnita corpi tali q̄le bz mō ñ sit ita libera ad ꝓplādū deū si esset a corpe exuta. tm̄ b̄ nō ē verū de corpe glificato q̄le bēbūt electi in resurrectōe. Ad scām dicēdū fm̄ Rich. q̄ i corpe nr̄o duo sūt. s. natura ⁊ b̄ nō ꝑstat impedimētū merito. ⁊ viciositas q̄ p̄stat ipedimētū mentoz iō in electis nō resurget vicios⁹ corporis. sz natura. Ad tertium refert Rich. q̄ falsum ē dicere q̄ non oēs boies morient. Cū dicit Genes. iij. ad adā. Puluis es et in puluerē reuerteris. q̄ sntia cecidit sup oēs q̄ fm̄ legē nature ab eo erāt descesuri. Vñ Paulus Roma. v. dicit. Sic̄ p vnū boiez peccatū in hūc mūdū itrauit ꝑ peccatū mors ita i oēs boies mors ꝑtrāsijt in q̄ oēs peccauerunt. Et Hebre. ix. ait. Statutū ē oīb⁹ semel mori. q̄re dicendū ē q̄ ad solnēdū debitū original' peccati oēs boies morient. In simbolo vero bz q̄ xp̄s iudicabit mortuos q̄ iā mortui sūt. ⁊ viuos q̄ sz viuūt in ꝑsenti. sz sint morituri. Iero. etiā ꝑ tāto dixit q̄sdā nō morituros. qz p⁹ morte q̄si statim resurgēt. Augu. aūt dictū suum correxit li. ij. retractionū. c. xx. iij. Scōo vidēdū si resurgēt oēs ad'n dānati. ⁊ b̄ ꝑp̄ verbū prophete dicēs. Nō resurgēt impij in iudicio. Ad q̄d rñdet Rich. q̄ illud v̄bū intelligit vel de resurrectōe spūali i ꝑsenti iudicio misericordie. vel de resurrectōe corporali gl'iosa. q̄ ptz ex v̄bis seq̄ntibus vbi sbdit. Neq; pctōres i cōsilio iustoz. Tertio vidēdū est an resurgēt puuli q̄ cū solo originali decesserūt. Et q̄busdaz v̄ q̄ nō. eo q̄ resurrectio erit ꝑp̄ plenā retributiōem meritoz. Sz puuli tā purgati a pctō originali q̄z illi q̄ in pctō originali decedunt nō meruerūt neq; demeruerunt ergo nec illi nec isti resurgēt. Sz in ꝓ ruz ē sntia oim theo. iō rich. dicit. q̄ puuli q̄ cū originali decesserē resurgēt. Rō est. qz ꝑ peccato originali obligat hō ad penā dāni. peccm̄ aūt originale contrahit illa aia ꝑ sui vnionē cum infecta carne. ⁊ iō ꝓueniēs ē vt anime puuloz carētā visiōis dei ꝑpetuo patiāt suis corpib⁹ vnite ꝑ quoz ꝓtagionē incurrēt obligatōnem ad penā. Ad rōem ergo in ꝓ riū dicēdū. q̄ q̄uis in ꝑ

nullo nō sit act⁹ meritū vl demeritū. in illo tm in q̄bo remissus ē pctm̄ originale ē radix meritū. scz gr̄a gratū faciēs. z in illo in quibus nō est remissum ē radix demeritū. s. habitual⁹ impia. z ideo resurgēt tm̄ isti q̄z illi. Et q̄bo oibus cōcludim⁹ resurrectōem corporū futurā ad omnes homines se extendere.

Qualit̄ mortui resurgēt respectu loci dispositōis z finis.

Capitulum III

Ertiū misterū de resurrectōe

generali dicit̄ q̄litatis. In q̄ agendū ē q̄liter mortui resurgēt. et ꝟ triplici respectu. Prio respectu loci. Secō respectu dispositiōis. Tertio respectu finis. Primo dendū ē q̄lit̄ mortui resurgēt respectu loci. in q̄bo. s. locis resurrecturi sūt. Et dicit rich. q̄ si corpora mortuoꝝ sue illoꝝ pulveres fuerit in monumēt̄, ibidem reformabūt̄ z resurgēt. Jxta illud Ezech. xxxvij. Ecce ego aperiā tumulos vros z educā vos de sepulcris vris pplm meū. et Basil. sup illud Mat. xxvij. Monumēta aperta sūt z c. dic. Monumēta aperta sūt in typū resurrectōis future. Si aūt corpa nō erūt i monumēt̄, resurgēt in illis locis in quibꝫ tpe resurrectōis erit pars pncipalior corpis. Si āt illo tpe ꝟrigat alic⁹ corpis pres ee i pluribus loc̄, vtpote q̄ medietas corpis esset in vno loco. z medietas in alio loco. z sic de capite z alijs membris. tūc resurrectio fiet in loco vbi de⁹ volet. Si aūt in vno loco esset corpus tūm z in altero totū caput. tūc q̄dā dicūt q⁹ resurrectio fiet in eo loco vbi erat cor q⁹ ip̄m formab̄ pulv̄ cet̄a membra. vt dicit Brikto. xiij. de aialibus. Et sic dicit Auic̄. Cor est pmū membrū in vita. z est pmum pncipiū venaꝝ et nervoꝝ. et ab ipso tāq̄ a pmo pncipio derivat̄ p totū corp⁹ influēna aie vitalium motuū causatiua. q̄ ab ipso est pria origo spūum q̄ sūt dilatiui influēne ipi⁹ anie. Circa corpa autē alia membra congregāt̄ sicut cōtra cētrū. Et ē illud q̄d vltio morit̄ in boue. Alij dicūt q⁹ bō resurget vbi tūc erit caput. q⁹ vt bē. ff. de reli. sump. fune. l. Cū in diuersis. Ibi est bois sepultura vbi ē caput ei⁹ sepultū. Amb. etiaz in glo. sup illud ps̄. Vide humilitatē meā z cripe me. dic̄ q⁹ caput totū corpus dirigit z sensibꝫ implet. Et ibi exp̄sse videt attribuere sibi pmatū inf̄ oēs pres totius corpis. q̄q̄d aūt de b̄ sit relinq̄m⁹ ipi deo cui⁹ ✠tute vt dicū est resurrectio mortuoꝝ fiet.

Secūdo videndū ē q̄lit̄ mortui resurgēt respectu dispositōis z b̄ q̄ntū ad tria. Prio q̄ntū ad etatē. Secūdo q̄ntū ad q̄ntitatē. Tertio q̄ntū ad deformitatem.

Prio q̄ntū ad etatē q̄rit̄. Si oēs resurgēt in eadē etate. z rñdet rich. in. iij. di. xliij. q⁹ etas accipit dupliciter. Uno mō pro

toto tpe q̃ vixit bō ab instāti sue formatōis vsq; ad instās sue reformatōis. z sic nō oēs in eadē etate resurgent. Alio mō p statu corpis z ⁊ vnus q̃ ex annis in humano corpe relinq̃t fz quē modū acapiēdi etatē dicam⁹ q̃ adā fuit fact⁹ in etate virili. Et sic oēs in eadē etate resurgēt. qz oīes resurgēt in statu corpis z natural virtut⁹ quā habitum erāt si tātū vixissent vel habuerūt q̃ tātū vixerūt q̃ est in tpe ad q̃d terminatur mod⁹ pficiēdi q̃ crater de lege cōi est illud tpus q̃ xp̃s mortuus ē. Propter ea glo. Epbe. iiij. c. quā mgr sen. inducit in tex. dicit Oēs in eadē etate resurgēt q̃ christus mortu⁹ ē z resurrexit cuiuscūq; etat⁹ mortui fuerit. Et Augu. xxij. li. de ci. dei. c. xv. inq̃t. Qō cōmemorauit apl's de mēsura etat⁹ plenitudis xp̃i sic accipiam⁹ dictū vt nec vltra nec infra iuuenilē formā resurgāt corpa mortuoz. fz in ea etate ad quā xp̃m peuenisse cognim⁹. Secō q̃ntuz ad q̃ntitatē q̃rit docto. vtz oēs resurgēt in eadē forma. Et rñdet rich. q̃ nō. fz q̃libz resurget in ea q̃ntitate z mēsura siue statura q̃ vnicuiq; indiuiduo ōbebat i termino mot⁹ pficiēdi fm naturalē ⁊turē caloris extēdētes humidū z humidi suscipiētes extēsionē. Si aūt p errorē nature vel p nimiā supabūdātiā matie essz in debit⁹ q̃ntitat⁹ excessus vl' diminutio siue defect⁹ dīna potentia supplebit vl' resecabit. Aut plene ponit Aug⁹. li. xxij. de ci. dei. c. xv. Tertio q̃ntū ad deformitatē q̃rit. vtz corpa resurgent cū deformitatibus suis. Et q̃daz arguūt q̃ sic. Prio qz cicatrices sūt deformitates in corpe. fz corp⁹ xp̃i surrexit cū cicatricibus. vtz Job. xx. ergo multo forti⁹ resurgēt alia corpora cū suis deformitatibus. Secundo arguūt. quia Augustī. dicē xxij. de ci. dei. c. xvij. Q mulier⁹ in sexu femineo resurgēt. fz femineus sexus est ex defectu nature z p̃ter ei⁹ intentionē. Quia sicut dicit Aristo. xvi. de aialibus. Fem̃a est vir occasionatus. i. imperfectus ergo aliq̃ deformitas erit in illis resurgētibus. Sz in xp̃ō est auctoritas Augu. in enchi. dicē. Resurgēt corpa sanctoz sine vllo vicio suata integritate nature. Rñdet ergo doc. theo. q̃ sic accipi p̃t ex ḡnia Augu. xxij. Dīa ōformitas reducāt vel ad illā q̃ est ex pte coloz⁹ vl' ad illā q̃ ē ex pte figure. vl' ad illā q̃ ē ex pte diminutiōis p̃tiū vl' ad illā q̃ ē ex pte supabūdātie. Quocūq; mō accipiāt deformitas nullo pacto erit in corporibus electorum. Corpora autem damnatorum resurgent sñ deformitate que est ex parte diminutionis partium. quia vt apostolus dicit. i. Cor. xv. Mortui resurgent incorrupti. i. sñ diminutōe fm glo. Sz vtz resurgant sine deformitatibus alias dubium est. Et quidam dicūt q̃ deformitates alie manebunt in eis ad maiorem cōfusionē illoz

Alij vero dicūt q̄ resurgēt sine ll lis. q̄ in reparōe corpis resurgē tis magis attēdēt nature pfectō q̄s ꝓditio q̄ ꝓtus fuit. ꝫ trī Augu. in enchi. relinqt indeterminatum dī. q̄ nos fatigare nō dz cor in certa bitudo vl pulcritudo q̄uz erit certa t sempiterna damnatio Ad ꝑmū q̄ argu. rñdet Aug. xxij de ci. dei. c. xx. q̄ cicatrices in corpore xp̄i t in corpib⁹ martyr⁹ vt etiā tactū ē in fmōe p̄cedēti. nō erūt ad deformitatē. sz ad dignitatē t decorē. Ad scām argu. nō tādū q̄s vt Aug⁹. dicit. xxij. de ci. dei. c. xxvij. Alij volūt dicere q̄ oēs resurgēt in seru virili p̄ter vbū apli q̄ ait Ephe. iij. ca. Donec oēs occurram⁹ in vir p fectū. Et sic Augu. exponit. Vir dicit ibi nō a sexu. sz a virtute. non corpis. sz mentis p quē modū mulier scā vir ē. Et fm h̄ dz i ꝑ Btūs vir q̄ nō abūt in ꝓsilio. tē. q̄s itelligi etiā p̄t de muliere. Dicendū q̄ q̄ sic viri resurgēt in sexu virili. sic mulieres in femineo q̄ h̄ exigit natura individui t cō gruit pfectioni speciei t erit occasio laudādi sapiam dei. Et vt ait Aug⁹ vbi sup. Membra feinea nō erūt accōmodata veri vsui. sz no uo decori q̄ nō alliciāt aspicientis cōcupia. q̄ nulla erit. sz dei laudetur sapia atq̄ clemētia. Quānis tgit mulier generet p̄ter intētōez nāe ꝑticular. est trī de intētiōe nāe vniuersal q̄ vtrūq̄ sexū req̄rit ad pfectiōem hūane spēi nec erit post resurrectiōem in illo sexu confusio. q̄ sic dī Aug⁹. Nō erit ibi libido q̄ ꝓfusiōis cā ē. Nā primi q̄ peccassent nudi erāt t nō cōfundebāt vir t femina. Vñ nec p⁹ resurrectiōem vestis erit. 3

Tertio videndum ē q̄liē mortui resurgēt respectu finis. tad ꝫ dicimus q̄ vt ex p̄cedēti bꝰ colligi p̄t finis dānator⁹ erit vt cū corpib⁹ etnaliē cruciēnt. finis aūt electorum erit. vt cū corpib⁹ imppetuō letent t ꝓsolent. Sz dubiū h̄ ortē Vtr electorum btitudo maior erit p⁹ iudiciū q̄ añ. t rñdz rich. di. xlix. q̄ maior erit extensiue eo q̄ mō nō bñt nisi btitudinē aie. tūc aūt erūt bti t in aia t in corpore. Btitudo etiā cuiuslibz aie erit maior extēsiue. q̄ nūc gaudz ꝫ bono ꝓprio. tūc aūt gaudebit t de suo t de corpis bono. Alij tñ dicūt q̄ nō erit maior intensiue. Sz ꝫ eos est auctas mḡr di cētis in ter. Paracto iudicio amplioꝛē gliam siue claritatis deus mōstrabit electis. nō q̄ aīa sit receptura maiorē glie habitū. sz. q̄ augebit pfectio siue natural⁹ vtutis. Quāto aūt pfectior ē natural⁹ aie vtus tāto cū eīs adiutorio supnaturali deū clar⁹ videt q̄ aūt pfectior futura sit p corpis resumptiōem naturalis anime vtus Rich. ꝑhat sic. Quāto res bz pfectiorē essendi modū tāto pfect⁹ p̄t hr̄e suę vtut⁹ operationē. Sz aīa btā p sui corpis resumptiōem hēbit pfectiorem suę essendi modū q̄ mō. q̄ oēs ꝑ bz pfectiorē modū essendi in re/

to q̄ſ ſepata.ıō bēbit ꝓfectiozē na
turalē ꝫ tutē q̄ſ mō. ꝓp ēa naka
rēa ñappetit nakalr bre aliqd q̄
habito nō fieret ꝓfectioz ſm mo
dū eſſendi nec ſz virtutē.ſz ſi cui
libet aie bē eſt natura recta ꝛ q̄
libet naturalr appetit reſumptō
nē corpis ꝓpriꝫ.q̄ ꝓ illā reſūptio
nē q̄libet fieret ꝓfectioz ſm eſſē
di modū.vl' ſm ꝫ tutē. Perfecti
ozē q̄ bēbūt aie eſſendi modū et
virtutē pⁱ reaſſumptōem corpo
rū q̄ſ añ.ꝛ ꝓ conſeqūs maiozē bea
titudinē. Ꝙ aūt aia in corpe cor
ruptibili impfectiozē bēat ſuā o
peratōem naturalē q̄ſ ſepata ſ ē
per accidēs.ſ.rōne corruptibili
tatis corpis.qz vt ōz ſapie.ıx.c.
Corpⁱ qō corrūpit aggūat aiam
Sz vt dic̄ Augⁱ.xıj.ſup Gen̄.ꝫ
ſuis finē. Cū aūt ſ corpⁱ iā ñ aia
le.ſz p futurā cōmutatōem ſpūa
lē receperit ꝓfectū bēbit nake ſue
modū obediēs ꝛ imperās viuifi
cata ꝛ viuificās tam ineffabili fa
cilitate vt ſit ei glie qō fuit ſarcie
Erit itaq̄ in illa generali reſurre
ctiōe ſupadmirāda letecia ꝛ iocū
ditas amicoꝝ dei q̄ ex affectu ex
perienē q̄ſ fructuoſum ē ꝓpē cri
ſtum quoſcunq̄ ſubire labozes.
Ecōuerſo vero dānati miſeri ex
pene acerbitate coḡſcēt q̄nta eſt
iuſticia demēria negligere animā
ꝛ fouere corpⁱ ꝛtēnere celū et q̄
rere mūdū.reſiſtere deo ꝛ ſeruire
diabolo. Sollicite igit̄ ꝓuidēdū
eſt vt ab ipis impijs ſepari ꝓ bo
na opa ꝛ verā pniam annumera
ti valeam⁹ angelicis chozis ozdi
nibuſq̄ ſanctoꝝ collaudātes ꝛ
benedicentes deum per imorta
lia ſeculoꝝ ſecula. Amen.

Quadrageſimale p̄clariſſimi
viri Roberti de Liceo ſacroꝝ lit
teraꝝ interp̄tis celeberrimi (opⁱ
vtiq̄ ꝛmendiſſimū) in inclita ar
gentinenſiū ciuitate eraratū. An
no criſti ſalutifero. Mcccc.xcvij.
Tertio deniq̄ nonas Februarij
Explicit feliciter.

mō 1622

Ladislao Krojan

Anno 1622

equitib Anno 1623. ibidem Ao

D Thomas Nowacka Lubiczeng

Anno 1618

Cr. 14.111
Cr. 14.112
Cr. 14.113
IV

II сеидор
Ст. 14.111
II
Ст. 14.112
II
Ст. 14.113